Inne va ös
een van ons

de Bokkeriejers

Rick Lodie Geehlens

Personages

Inne va ös

Mat Kirchhoffs Maedje Tessa von Aeretz Neske Cordewener

Alex Mols Stiena Schiffers Max von Aeretz Elizabeth von Aeretz

Joseph Kirchhoffs Anna Kirchhoffs Herr Hubertz Frau Hubertz, Lisa, Ilse

Posje Loe Lemmens Hoogschout Heinz Mols de Markies

Voorwoord: Inne va Ös.

Inne va ös *(Limburgs voor “een van ons”)* is een fictieve-historische roman, met een vleugje romantiek, over de legendarische Zuud-Limburgsche Bokkeriejers *(Zuid-Limburgse Bokkenrijders.)*, een "roversbende" die uit alle lagen van de bevolking bestond. Tal van namen, personages en diverse situaties in het boek zijn historisch juist, echter fictie en feiten lopen door elkaar. De historische feiten worden vooraf aangeduid met een*asterisk en afgesloten met een# *hekje*.

*De Bokkenrijders opereerde van 1740 tot 1798 in Zuid-Limburg tot over de Duitse en Belgische grensstreek. Ze overvielen Pastorieën, adellijken en Landheren, omdat zij de bevolking onderdrukten waardoor er veel armoede en ellende heersten.#

Mathias Kirchhoffs

Ik, Matthias Kirchhoffs, 32 jaar oud, *(roepnaam Mat)* ben waarschijnlijk een afstammeling van *Joseph Kirchhoffs de leider van de Bokkenrijders, ook wel de Zwarte Kapitein genoemd#en ga anno 2025, avontuurlijk, op zoek naar Joseph Kirchhoffs.

*Het verhaal begint in het huidige Sjaasbergerveldj *(Schaesbergerveld.)* een naam en buurt die in de tijd van de Bokkenrijders nog niet bestond binnen een streek die destijds viel onder de Heren van Schaesberg en nu

een buitenbuurt is van Heerlen, gelegen tussen Heerlen en Schaesberg/Landgraaf.#

Door in de*LeenderKapel, nabij Schaesbergerveld, #de Toverspreuk van de Bokkenrijders uit te spreken, kom ik tijdens mijn zoektocht in 1768 terecht en m'n enige contact met de wereld, in 2025, is via mijn Satelliettelefoon.

Zo nu en dan spreken de karakters Limburgs met elkaar om de lezer-es de beleving van het Limburgs te laten ervaren. Omdat zowat elk gehucht, dorp en stad een eigen twist geeft aan bepaalde woorden, qua uitspraak of benaming, heb ik ervoor gekozen om verschillende dialecten te verenigen als Standaard-Limburgs, immers de Limburgers verstaan elkaar, ongeacht uit wel dorp of stad ze afkomstig zijn. *Dat is de reden dat het Limburgs in 1997 wettelijk geclassificeerd is als officiële etnische minderheidstaal.#

Interessant weetje: *tot in de 19e eeuw was het Algemeen Beschaafd Nederlands *(ABN)* in Zuid-Limburg niet gangbaar onder de bevolking. De Zuid-Limburger sprak in het dagelijks leven "Plat" onder elkaar, daarbuiten was Duits de voertaal. Het gesproken en geschreven Algemeen Beschaafd Nederlands was voor de Limburger een vreemde taal, wat de Limburger veel moeite heeft gekost deze eigen te maken.# (*Plat is het woord voor de Limburgse taal.)*

"Voor de goede orde dien ik te vermelden dat ik geen Nederlandse Taalpurist ben en al helemaal geen schrijver. Ik ben een verteller die probeert te schrijven.

Rick Lodie Geehlens.

Index:

Het boek bestaat niet uit hoofdstukken, maar volgt de hoofdfiguur en de situaties van dag tot dag.

Zaterdag :17-mei-2025 Pagina:04
Zondag :18-mei-2025 Pagina:20
Maandag :19-mei-1768 Pagina:49
Dinsdag :20-mei-1768 Pagina:86
Woensdag :21-mei-2025 Pagina:120
Donderdag:22-mei-1768 Pagina:147
Vrijdag :23-mei-1768 Pagina:171
Zaterdag :24-mei-1768 Pagina:187
Zondag :25-mei-1768 Pagina:201
Maandag :26-mei-1768 Pagina:257
Dinsdag :27-mei-1768 Pagina:295
Woensdag :28-mei-1768 Pagina:311
Donderdag:29-mei-1768 Pagina:344
Vrijdag :30-mei-2025 Pagina:398
Zaterdag :31-mei-2025 Pagina:431
Zondag :01-juni-2025 Pagina:473
Maandag :02-juni-2025 Pagina:494
Dinsdag :03-juni-1768 Pagina:534
Woensdag :04-juni-1768 Pagina:547
Limburgse woorden: Pagina:562

****

-Inne va Ös-
Trök noa de Bokkeriejers

-Een van Ons-
Terug naar de Bokkenrijders

Zaterdag: 17-mei-2025.
Het is een mooie lenteochtend, de zonnestralen schijnen door de gordijnspleet recht in mijn ogen waardoor ik geïrriteerd wakker word. Het is zaterdag en ik heb om 12.00 uur afgesproken met mijn zandbakvriend Alex Mols.

Ik kijk met één oog naar de wekker en deze zegt dat het 08.00 uur is. Langzaam krabbel ik uit bed en loop nog half slapend de trap af. Onder aan de trap ligt op de vloermat van de voordeur de Limburger, een regionale krant. Tijdens het oprapen van de krant bespeur ik een pijnlijke druk in mijn voorhoofd door de alcohol die staat te kloppen aan de binnenkant van mijn schedel.

Het was gisterenavond laat geworden in de kroeg. Samen met Alex heb ik deelgenomen aan een tafelvoetbalwedstrijd, wat meestal eindigt in een bierwedstrijd.

Ik gooi de krant op de keukentafel en pak vervolgens een paar pijnstillers voordat ik koffie zet, want koffie maken met een kater is een hele toer, het verlangt diverse handelingen. Na zo'n tien minuten op de bank te hebben gelegen is de hoofdpijn verdwenen en voel ik me weer als vanouds.

Ik zet de radio aan en koffie maken doe ik fluitend. In de koelkast staan nog vier stukken pizza van gisterenavond, dus dat wordt mijn ontbijt.

*Tijdens het eten valt mijn oog op een artikel op de voorpagina van de krant. Het is een artikel over de Bokkenrijders. Er staat, *"bent u ook een nazaat van de Bokkenrijders?"*#

Joseph Kirchhoffs

Ik leg het stuk pizza op het bord terug en pak geïnteresseerd de krant. Na uitleg wie de Bokkenrijders waren, volgt er een lijst met namen. Tot mijn verbazing zie ik de naam*Joseph Kirchhoffs staan en dat hij de leider is geweest van de Bokkenrijders.#

Ik denk, "*het zal toch niet zo zijn dat hij mijn Oud-betovergrootvader is, want de familienaam en de streek waarin hij woonde klopt*".

Ook zie ik de naam*Mols staan en nog diverse andere namen van mensen die ik ken uit mijn directe omgeving.# Ik lees het hele verhaal nog een keer, want het intrigeert me mateloos. Tijdens het lezen denk ik, "*dit moet ik mijn beste vriend Alex vertellen, want ook hij stamt waarschijnlijk af van de Bokkenrijders*". Na het lezen van het artikel ben ik totaal gebiologeerd geraakt van de Bokkenrijders, zodat ik mijn laptop pak en op zoek ga naar meer informatie over deze Zuid-Limburgse legende.

*Ik zoek als eerste mijn eigen familienaam op en kom terecht bij Heinrich Joseph Kirchhoffs, de leider van de Bokkenrijders. Hij is geboren en gestorven in Herzogenrath, *(Duitsland)* vlak over de grens bij Schaesberg/Kerkrade. Hij volgde een opleiding als arts en diende als onderofficier in het Oostenrijkse leger ten tijde van de Oostenrijkse Successieoorlog, daarna was hij legerarts in Brussel.
(De Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748) was een oorlog waarin Frankrijk, de Pruisen en Spanje tegen de nieuwe Oostenrijkse keizerin Maria Theresia van Oostenrijk en haar bondgenoten vochten.)#

*In 1752 trad hij uit dienst en begon als chirurgijn een artsenpraktijk in Herzogenrath.
(Voorheen 's-Hertogenrode.)#

*Op 14 augustus 1771 werd hij gearresteerd, men verdacht hem ervan de leider te zijn van de Bokkenrijders. Gevangen genomen kopstukken van de Bokkenrijders noemde vaker zijn naam als aanvoerder. Omdat de Bokkenrijders intelligent te werk gingen waren de Schouten ervan overtuigd dat de leider een gestudeerd iemand moest zijn.#

*Hij werd, zonder ooit bekend te hebben, na gruwelijke foltering, ter dood veroordeeld. Op 11 mei 1772 werd hij opgehangen aan de galg op de Beckenberg in Herzogenrath.
(Chirurgijn was een allround arts, die zowel de patiënten opereerde als verzorgde.)#

*Ik kwam erachter dat het Hertogdom Limburg tussen 1715 en 1780 werd bestuurd door de Oostenrijkse Keizerin Maria Theresia. Na haar dood,

in 1780, volgde haar zoon Keizer Josef II haar op, echter hij overleed in 1790. Vervolgens volgde zijn jongere broer Leopold hem op. Leopold overleed in 1792. Van 1794 tot 1839 werd Z-Limburg bezet door Frankrijk.#

*Hertogdom Limburg behoorde tussen 1839 en 1866 officieel bij de Duitse Bond, maar werd bestuurd door de Nederlandse koning Willem III, onder de scepter van Oostenrijk. Limburg had destijds hetzelfde grondgebied als de huidige Nederlandse provincie Limburg en ligt ook precies op dezelfde plaats. Op 11 mei 1867 werd Limburg een officiële provincie van Nederland.#

Er is zoveel informatie over de Bokkenrijders dat ik totaal de tijd vergeet en wordt opgeschrikt door het geklop op de achterdeur. Door de ruit van de keukendeur zie ik Alex breed lachend voor de deur staan. Hij woont schuin tegenover, aan de linkse kant van mijn tuin. Bij ons in de buurt komen familieleden en vrienden altijd achterom op bezoek, nooit via de voordeur.

Alex Mols

Alex heeft een normaal postuur, donkerbruine haren en valt goed bij de vrouwen vanwege zijn uiterlijk en ongecompliceerd karakter. Ik daarentegen zit complexer in elkaar, heb ook geen klagen, wat de aandacht van vrouwen betreft, maar ik ben een stuk terughoudender en een verlegen persoon. Alex kent

geen verlegenheid en dat leuke brutale valt bij velen in de smaak.

Alex en ik kennen elkaar al vanaf de kleuterschool en zijn samen tijdens onze jeugd opgetrokken en beschouwen elkaar als broers. We zijn beiden op 17 juni geboren, alleen ik ben vijf uur ouder. We hebben gezamenlijk de studie computerwetenschap gedaan. Als opgroeiende tieners leerden wij onszelf hacken en schreven eenvoudige games. Nu bezitten we samen een succesvol IT-bedrijf onder de Limburgse naam *"Koempels"* dat vrienden/mijnwerkers betekent.

Ik sta op, doe de deur van het slot en vraag, *'enne?'*
(Hoe gaat het met je?)

Hij antwoord met, *'ouch enne.'* *(en met jou?)*
(Het is een typische Limburgse manier van elkaar begroeten.)

Ik zeg, '*ich houw va meurge pien in ut kupke, die letzte toët beer woar inne te veul.*' (*Ik had vanochtend hoofdpijn, dat laatste glas bier was eentje te veel.*)

Alex stapt de keuken binnen, neemt plaats aan de ontbijttafel, pakt een stuk overgebleven pizza en vraagt, *'heb je nog koffie?'*

Ik schenk hem een kop in en zeg, *'weet je nog toen we twaalf jaar waren en we een clubhuis hadden in een onbewoonbaar verklaarde woning op de Schaesbergerweg en dat we ons toen de Bokkenrijders noemde? We hadden zelfs een bokkenkop en de naam groot op de muur getekend.'*

‘*Dat weet ik nog maar al te goed, want het was vaker linke soep met de jongens van de Molenberg.* *(Molenberg is een buurt aan de andere kant van de spoorlijn.)*

Het waren complete vechtpartijen met stokken, zelfgemaakte pijlen en bogen, luchtdrukpistolen en flietsje (Katapulten.), maar waarom vraag je dat?’

Ik wijs hem op de krant en zeg, *‘er staat een groot artikel in de krant over de Bokkenrijders en ook de namen van de bendeleden, jouw en mijn familienaam staan er ook bij.’*

Alex zegt ongeïnteresseerd, ‘*leuk om te weten, maar wat kunnen we ermee.’*

Ik zeg verbaasd, *‘het lijkt me interessant om meer te weten te komen over die namen, want voor hetzelfde geld zijn het onze voorouders.’*

Alex, zo ongecompliceerd als hij is antwoord met, *‘ik leef nu en vroeger was vroeger.’*

Ondanks zijn hoge kennis en kunde van computers heeft hij geen echte filosofische inslag. Hij is van het heden, van het hier-en-nu en is alert. Alex heeft overal een antwoord op, maar ik moet eerlijkheidshalve zeggen dat hij sneller situaties doorziet dan anderen.

Zelf ben ik wel iemand die diep boomt over alles in het leven en het verleden zie ik als reisgids voor het heden, richting toekomst. Dat we beiden zo verschillend zijn, op computers na, is ook het

bindmiddel tussen ons, we vullen elkaar positief aan in onze tekortkomingen.

LeenderKapel in het Kapellerbos. In de volksmond Kapellebos

Ik zeg tegen hem, *'wist je dat de***LeenderKapel, in het Kapellerbos, in de eerste helft van de 17e eeuw is gebouwd, in opdracht van Baron Johan Frederik van Schaesberg en een tijdlang door de Bokkenrijders werd gebruikt om nieuwe leden in te zweren?*#

Johan van Schaesberg

Morgen ga ik naar het Kapellerbos om die Kapel nog eens goed te bekijken, want we hebben die Kapel al ontelbare keren gezien maar nooit echt van binnen bekeken. Heb je zin om mee te gaan?'

Alex trekt zijn neus omhoog en knikt nee, alsof hij net iets lelijks heeft gehoord en zegt, '*ik heb met Stiena afgesproken om met haar in Heerlen een nieuwe laptop uit te zoeken.*

Daarna instaleer ik, bij haar thuis, de software die ze nodig heeft voor haar werk.'

Ik moet lachen op de manier hoe hij met een gek gezicht en grote ogen naar me kijkt als hij zegt, '*daarna instaleer ik, bij haar thuis, de software die ze nodig heeft voor haar werk.'*

Alex laat niets aanbranden wat vrouwen betreft, maar hij is wel altijd respectvol. Ik sta op van tafel en zeg, '*met Stiena naar de stad is natuurlijk leuker dan een oude Kapel bekijken, dat begrijp ik zelfs.'*

Alex zegt quasi geïrriteerd, '*oké oké, ik zal het artikel even lezen.'*

'Doch det è num dich noch un tas kaffè, ich kroep effe onger der doesj.' (Doe dat en neem jezelf nog een kop koffie, ik kruip even onder de douche.)

Alex antwoord met, *'du mos doan, waat se mos doan.' (Je moet doen, wat je moet doen.)*

Na het douchen loop ik de keuken binnen en zie dat Alex nog steeds over de krant gebogen zit en vraag, *'vind je het interessant?'*

**'ik wist niet dat de Bokkenrijders achtenvijftig jaar hebben bestaan en dankzij Pastoor Arnold Daniels van Schaesberg is er veel geschiedenis bewaard gebleven, want hij heeft als getuige, de vervolgingen, de martelingen en executies opgetekend.'#*

'Daarom ga ik de plekken bezoeken zoals de LeenderKapel, want die zie ik nu toch wel met andere ogen.'

'We kunnen ook nu even naar de Kapel, want het is nog geen tien minuten te voet,' zegt Alex.

'Nee, dat kan niet, we hebben vanmiddag om drie uur afgesproken met de firma Lindelauf en zoon om een Webshop en App te bouwen.'

'Da's waar ook, het was me even ontschoten dat we naar Lindelauf moeten. Ik ben het niet gewend om op zaterdag naar cliënten te gaan.'

*'Lindelauf kan vanwege de drukte alleen vandaag. Ga jij morgen maar gezellig met Stiena op pad en ik ga naar de LeenderKapel, maar van tevoren ga ik naar*Boereslot (Kasteel Schaesberg), want die ligt op weg naar de Kapel. Wist jij dat de gevangen genomen Bokkenrijders in de Kerkers van Kasteel Schaesberg werden opgesloten in afwachting van hun proces of ophanging?'#*

Alex zegt, *'nee, dat wist ik niet. Het is toch heel apart dat de geschiedenis van de Bokkenrijders bij ons naast de deur ligt. Dat zou wat breder uitgemeten mogen worden op scholen en onder de bevolking, tenslotte is het ons cultureel erfgoed.'*

Kasteel Schaesberg (Kesjtièl Sjaasberg) in verval rond 1960

‘*Dan te bedenken dat wij als kinderen in die Kerkers hebben gespeeld, daar waar de Bokkenrijders en eventuele familieleden, gevangen hebben gezeten en gemarteld zijn.’*

De Kerkers van Kasteel Schaesberg

Alex zegt met nostalgische stem, *‘ik kan me nog goed herinneren dat***boer Tillmans er woonde met zijn vrouw die ons steeds wegjoeg. Die boer rende ons achterna als we zijn appels, aardbeien of rabarber wilden stelen. Hij schoot zelfs met schroot (hagel) op ons. Op een goede dag was boer Tillmans en zijn vrouw plotseling verdwenen. We speelden daar altijd riddertje met de jongens en meisjes uit de buurt. De gemeente heeft daarna het Kasteel laten verloederen, maar de ruïnes staan er nog.’*#

Ik zeg,**‘ze gaan het Kasteel weer in oude luister herstellen, daar zijn ze trouwens al mee bezig, maar de Kerkers zijn nog in tact, die kun je bezichtigen. Trouwens in de tijd van de Bokkenrijders kende men het woord Kasteel niet, men noemde dit soort van gebouwen een Burcht. Vanaf de 19e eeuw gebruikt men het woord Kasteel. Het stamt af van het Latijnse*

woord Castellum, dat fort betekent. Wij uit de buurt noemen het Boereslot.'#

Alex zegt stellig, *'zodra ik meer tijd heb bezoek ik de LeenderKapel.'*

**'Ik wist ook niet dat Limburg door de eeuwen heen bezet is geweest door de Spanjaarden, de Oostenrijkers, de Fransen, de Duitsers en Nederland en allemaal hebben ze door de eeuwen heen Limburg gebruikt als speelbal.*

Ook mochten de Zuid-Limburgers hun vlag niet meer hijsen toen ze met land en volk officieel werden weggegeven aan Nederland. Dat was ten strengste verboden, maar de Zuid-Limburgers bleven hun vlag toch hijsen tot aan de Tweede Wereld oorlog.

De wit-rode vlag was een overblijfsel uit de tijd toen Zuid-Limburg nog onderdeel uitmaakte van de Duitse Bond die de vlag niet meer voerde nadat ze onderdeel werden van het Duitse Keizerrijk in 1871.

De Zuid-Limburgers wilden graag bij Duitsland blijven maar het verdrag van Londen stond dat niet toe. Ook mochten ze op openbare plaatsen geen Limburgs meer spreken.#

*Het is niet voor niets dat de Zuid-Limburgers op zichzelf gesteld zijn, zoals "der Holländer" dat altijd beweerd.*In 1953 werd de huidige Limburgse vlag geïntroduceerd.'#*

Zuid-Limburgse vlag: 1839

Zuid-Limburgse vlag vanaf-1953

Ik kijk naar de wandklok en zeg, *'door te praten over vroegere tijden, verliezen we bijna de tijd uit het oog en de afspraak met de Firma Lindelauf.'*

De bespreking loopt naar wens. Lindelauf heeft zelf geen idee wat betreft het ontwerp, maar de App en de Webshop moeten strak, logisch en gebruiksvriendelijk zijn. We krijgen de vrije hand en dat werkt prettig en snel. Lindelauf heeft diverse kledingzaken in Zuid-Limburg en wil zijn markt vergroten door middel van een Webshop.

Tijdens het gesprek spookt het steeds door mijn hoofd dat*Lindelauf ook een afstammeling zou kunnen zijn van de Bokkenrijders want zijn naam staat ook in de lijst van de nazaten.# Ik vind het niet gepast om dat tijdens ons eerste gesprek te vragen,

dus besluit ik hem te vragen als we de opdracht voltooid hebben.

Na het gesprek besluiten we om nog even naar de Kroeg te gaan voor een bèèrke, *(biertje)* want hé, tenslotte zijn we Limburgers en we hebben altijd wel een reden om iets te vieren.

*Zaterdags stroomt het café altijd rond 17.00 uur vol. Het is een kroeg waar jong en oud komt en op zaterdag rennen er zelfs kinderen door de kroeg. Het is steeds een gezellige boel en we letten op elkaar, op een goede manier.#

Het is inmiddels 22.45 uur en ik zeg, *'hé Alex, ik ga naar huis want ik ben gisteren al door de hoeven gezakt en ik wil fit zijn als ik morgen naar Boereslot en de LeenderKapel ga.'*

Alex zegt lachend, *'die Bokkeriejers zitte waal deep bie dich, mèr ich zeen dich maondig waal op kantoer, sjloap good.'*
(Die Bokkenrijders zitten wel diep bij je, maar ik zie je maandag wel op kantoor, slaap goed.)

Vanaf het café naar huis is het maar vijf minuten lopen. De hemel staat vol sterren en men kan de lente ruiken. Onmiddellijk nadat ik thuis kom kruip ik meteen achter de laptop en zoek weer informatie over de Bokkenrijders. Het verhaal van de Bokkenrijders heeft me in zijn greep.

*Tijdens het zoeken kom ik een boek tegen uit 1779 over de Bokkenrijders, geschreven door Pastoor Arnold Daniels waarin hij de daden van de

Bokkenrijders beschrijft. Het boek kwam uit vlak nadat het einde naderde van de Bokkenrijders.#

*Omdat er, tijdens het schrijven van het boek, nog heel veel familieleden van de Bokkenrijders in leven waren en er geen al te positieve woorden over hen in het boek stonden, gebruikte Pastoor Daniëls het pseudoniem, S.J.P.Sleinada (*Sleinada is A. Daniëls, achterstevoren.)*#

*Hij heeft menig Bokkenrijder persoonlijk gekend en noemt daarom in zijn boek enkel de voornamen en de eerste letter van hun achternaam, omdat men tot ver in de negentiende eeuw iemand als een buitenstaander behandelde als je een nazaat was van de Bokkenrijders. Tegenwoordig kijkt men geheel anders naar de Bokkenrijders, want in diverse Zuid Limburgse dorpen en steden staan heden ten dage standbeelden van Bokkenrijders. De Bokkenrijders worden nu gezien als Limburgs trots.#

*Menig burger die opgepakt werd was onschuldig, maar bekende tijdens vreselijke folteringen en noemde lukraak namen van anderen uit de omgeving. Velen gaven hun geheimen nooit helemaal prijs. Veelal werden ze opgehangen, onthoofd, gevierendeeld of geradbraakt.#

*De Schouten en de Schepenen hielden ongekend huis onder de bevolking en de gruwelijke folteringen en executies van de Bokkenrijders en vermeende heksen, werden zelfs door het Bisdom van Luik en Aken zwaar veroordeeld omwille van de wreedheden.#

*In Limburg en Schotland werden destijds nog volop heksen verbrand, doordat beide gebieden streng Rooms Katholiek waren, terwijl de meeste landen heksenverbrandingen al hadden afgeschaft, of dat het nog maar sporadisch voorkwam.#
(De Schout was hoofd van het justitieel apparaat, openbaar aanklager, hoofd van het opsporingsapparaat en zat het gerecht voor. Schepenen waren de rechters die het vonnis velden, zowel in strafrechtelijke als in civiele zaken.)

Het Galgebeumke:Moltbos

*In een ander artikel lees ik dat in het Moltbos, op de Kakert, ongeveer tien minuten van het Kapellerbos, de Galgeboom staat.

Naast die boom heeft een galg gestaan, waaraan enkele Bokkenrijders zijn opgehangen.

Deze boom staat symbool voor de gruwelijkheden die de overheden destijds de schuldige en onschuldige hebben aangedaan.#

*Pastoor Daniels beschrijft ook hoe de eed werd afgelegd als iemand toetrad tot de Bokkenrijders, omdat uit processtukken blijkt hoe dat, volgens de overheid, in zijn werk ging. Ze moesten God afzweren en de Duivel vereren, want een God die toestond dat zijn helpers, de kerk dus, de burgers onderdrukten en arm hielden, kon men niet vereren.#

*Het nieuwe lid moest ook beloven dat hij nooit en te nimmer zijn medeleden zou verraden. Zou hij bekennen onder foltering dan moest hij daarna alles meteen herroepen.#

*Meestal gebeurde de eedaflegging in het huis van een van de Kapiteins of in een Kapel. Dan las de Kapitein de eed hardop voor en door twee vingers en de duim van de rechterhand op te steken en de Kapitein na te spreken, was men volwaardig lid. De Kapitein noteerde dan de naam in het ledenboek en het nieuwe lid plaatste daarnaast zijn handtekening.#

*Volgens de volksverhalen hadden ze ook een toverspreuk en die luidde als volgt, *"Euver hoes, euver gaad, euver sjtaak, en det bis Kölle in der wienkeller".*
(Over huis, over tuin, over staak en dat tot Keulen in de wijnkelder.)#

*Deze spreuk werd uitgesproken als men op bokken door de lucht wilden vliegen om zich snel te verplaatsen. In het tijdperk van heksen geloofde de mensen dat de Bokkenrijders op bokken door de lucht vlogen. Wat de spreuk precies betekent met betrekking "*tot Keulen en de wijnkelder*" staat nergens omschreven.#

*Men zocht een verklaring waarom de Bokkenrijders zich zo snel konden verplaatsen door in dezelfde nacht op verschillende plaatsen overvallen te plegen, dus moesten ze wel op bokken door de lucht vliegen. Ook hadden diverse getuigen gezien dat meerdere Bokkenrijders op een langwerpige bok door de lucht vlogen.#

*Dit gerucht verspreidde zich snel onder de bevolking. Een gedeelte van de bevolking sprak de naam uit met ontzag en een ander gedeelte uit angst. De leiders van de Bokkenrijders maakten van die

angst en ontzag gebruik en adopteerde de naam en zo kwamen de “roverbendes” aan de naam de Bokkenrijders.#

Ik nam me voor om morgen drie plaatsen te bezoeken. Het Kasteel, de LeenderKapel en de Galgeboom. Het is inmiddels 23.30 uur en ik voel dat mijn ogen zwaar beginnen te worden. Tijd om te gaan slapen want morgen wordt het een enerverende dag. Desondanks dat ik het Kasteel en de LeenderKapel van kleins af aan ken, vind ik het toch allemaal een beetje spannend, omdat ik het nu met andere ogen zie.

Zondag: 18-mei-2025.
Het is negen uur ’s ochtends, even snel douchen, ontbijten en de rugzak inpakken met een thermoskan koffie en un paar sneeje broead mit druug woësj è sjroap. *(Een paar sneetjes brood met cervelaatworst en stroop.)*

Ik besluit om een extra powerbank mee te nemen voor de telefoon en de laptop. Ook de dag-en-nachtverrekijker neem ik mee, die ik met de verjaardag cadeau heb gekregen van Alex, omdat ik vaker in de heuvels wandel. Ik denk, “*ik ga met de auto naar Boerenslot (Kasteel Schaesberg.) ook al is dat maar ‘n dikke vijf minuten lopen, want vandaag zal ik genoeg meters maken”. (Een powerbank is een universele accu voor mobiele apparaten.)*

Tijdens het rijden zie ik al van verre de gehavende toren van het Kasteel. *Schaesberg had destijds het Kasteel overgedragen aan de Gemeente Heerlen met de afspraak dat Heerlen het Kasteel in oude staat zou herstellen.

Het Kasteel behoorde ooit tot een van de mooiste Kastelen. De reden waarom Heerlen het niet heeft herstelt is nooit openbaar gemaakt. Vandaag de dag valt het Kasteel weer onder gemeente Landgraaf en wordt het Kasteel in eren hersteld.#

Kasteel Schaesberg in wederopbouw

Ik parkeer de auto op de parkeerplaats voor het Kasteel en loop naar de ruïne die uit een toren bestaat met nog maar drie muren en een laag muurtje ernaast, plus Kerkers. *Rond het jaar 1411 liet Willem II van Retersbeek-Schaesberg in het Limburgse dal een burcht bouwen. In 1571 gebruikte Johan van Schaesberg de fundamenten hiervan voor de aanleg van een nieuw Kasteel in Renaissance-stijl. De laatste uitbreiding van het Kasteel vond plaats in 1650.#

*Er staan nu steigers en bouwmaterialen voor de wederopbouw. De toren herken ik meteen want daar was ik vaak genoeg als jongen van 13 jaar ingeklommen en kapte dan de smeedijzeren lelies uit de muur, waarvan ik er een cadeau heb gedaan aan de geschiedenisleraar, die ik graag mocht.#

De Kerkers zijn nog intact en het is een diepe innerlijke beleving nu ik weet dat in deze Kerkers verschillende Bokkenrijders en ook onschuldige mensen, ondragelijk veel lichamelijke pijnen en verdriet hebben moeten ondergaan.

Ik ga op de hurken zitten en laat de indrukken en gedachten op me inwerken. Ik probeer me voor te stellen hoe het destijds moet zijn geweest voor hen die hier letterlijk over de vloer zijn gekropen van ellende.

Het is inmiddels 10:30 uur en na diverse foto's te hebben genomen van alle losse objecten ga ik op pad naar de LeenderKapel via het veldpad dat langs het Kasteel loopt, *(links het huidige Palemigerkerk-pad en rechts het Leenderkerk-voetpad)* want het Kasteel grenst aan het Kapellerbos.
(Het Kapellerbos ligt ten noordwesten van de buurt Leenhof in Schaesberg, ten oosten van de Heerlense buurt Schaesbergerveld en ten zuiden van de buurt de Kakert.)

Links van mij liggen weilanden die reiken tot aan de Kakert, een buurt in Landgraaf, voormalig Schaesberg, daar waar ook het Moltbos ligt. Rechts liggen de volkstuintjes en de gracht van het Kasteel en de aanpalende weilanden. Bij de rand van het Kapellerbos moet ik een heuvel omhoog, want het Kapellerbos valt onder de hellingbossen. Op de heuvelrug ligt de LeenderKapel.

Aangekomen bij de Kapel hoor ik de wind waaien, maar het is windstil. Ik stop de pinken in mijn oren en beweeg deze heel snel op en neer om de ruis weg te halen. Maar het geluid van de wind blijft.

Ik denk, "*als ik er geen aandacht aan besteed dan gaat het wel weg*".

In de lente en in de winter, als de bomen niet zoveel bladeren hebben, kan je Schaesbergerveld zien liggen,

als je met de rug naar de Kapel staat. Ik loop eerst om de Kapel heen en ga vervolgens naar binnen. De Kapel ziet er heel zeer verzorgd uit met een mooi klein altaar. Ik dacht, *"dus hier hebben verschillende Bokkenrijders hun eed afgelegd"*. Tijdens dat ik alle indrukken van de Kapel intens in me opneem, valt me de toverspreuk in.

Ik kijk naar achteren of er niemand in de deuropening staat, vervolgens kniel ik en leg mijn hand op het altaar en zeg met een theatrale gemaakte stem, '*Euver hoes, euver gaad, euver sjtaak en det bis kölle in der wienkeller.*' *(Over huis, over tuin, over staak en dat tot in de wijnkelders van Keulen.)*

Meteen na het uitspreken van de spreuk hoor ik een indringend en dreigend gezoem. Plotseling sta ik midden in een wervelwind, die me inkapselt en alles draait om me heen.

Het gezoem en de wervelwind stoppen even snel als dat het begonnen was en de serene rust van de Kapel is weer volledig teruggekeerd. Het gebeurde allemaal in een flits. Ik sta als aan de grond genageld en kijk verwonderd rond. Het voelt alsof ik in een achtbaan heb gereden zonder veiligheidsriemen. Het valt me ook meteen op dat de inrichting van de Kapel er totaal anders uitziet. Ook moet ik even wennen aan het daglicht alsof je te lang in een donkere ruimte hebt gezeten.

Op het moment dat ik uit de Kapel stap zie ik*dat het bos voor de Kapel weg is en Schaesbergerveld zie ik ook niet liggen. Ik kijk over een zee van weilanden heen, richting het dal van Heerlen. De Kapel staat nu

aan de rand van het bos.# Het zweet breekt me uit en het liefst wil ik zo hard mogelijk schreeuwen.

LeenderKapel rondom 1875

Ik voel dat ik in paniek raak en probeer langzaam in-en-uit te ademen en spreek hardop tegen mezelf dat ik rustig moet blijven. Ik loop op en neer om mezelf weer in het gareel te krijgen. Langzaam voel ik de rust weer terugkeren. Dus die toverspreuk werkt, maar hoe kom ik weer terug in mijn eigen tijd. Ik loop terug de Kapel binnen, kniel voor het altaar, zegt de spreuk weer hardop, maar er gebeurt niets. Dit doe ik tot drie keer toe, maar helaas.

Het valt me op dat ik plotseling rustig ben en dat ik helder kan denken, ondanks dat de spreuk niet werkt om terug te gaan naar mijn eigen tijd. Ik loop de Kapel weer uit tot aan de rand van de heuvel, pak de verrekijker uit de rugzak en kijk richting Schaesbergerveld en zie links en rechts een paar boerderijen. Langzaam draai ik met de verrekijker geheel naar rechts en zie dat het Kasteel volledig in haar glorie staat te pronken in de lentezon. Er vliegen enkele valken over de torens en een aantal kraaien lopen pikkend over het land op zoek naar voedsel.

Opeens, zie ik, een paar honderd meter verderop, een vrouw gebukt in het veld staan en er loopt een grote

wolfachtige hond om haar heen. Ze is eenvoudig maar stijlvol gekleed zoals ik dat alleen maar ken van films uit de tijd van Napoleon.

Ik denk, *'zit ik in een droom, want vaker droom ik dat ik weet dat ik droom, of ben ik door die spreuk echt terecht gekomen in het tijdperk van de Bokkenrijders?'*

Ik besluit om naar die vrouw toe te lopen en bedenk ondertussen wat ik tegen haar zal zeggen. Het is een vreemde gewaarwording, tijdens dat ik de heuvel afloop, om op een plek te lopen die ik al mijn hele leven ken, maar die er totaal anders uitziet qua omgeving. In mijn tijd liggen onder aan de heuvel volkstuintjes, wat nu grasland is. Onder het lopen denk ik ook dat ik zo meteen wel wakker zal worden.

Ik ben ongeveer vijfentwintig meter van haar verwijderd als zij rechtop gaat staan en haar gezicht richting mij draait. Ik zwaai ondertussen naar haar en zij kijkt mij met opgeheven hoofd aan. Ik sta nu oog in oog met haar, ze heeft een rieten mandje in haar arm met onkruid en allerlei bloemen erin.

De hond is naast haar gaan zitten en houdt mij nauwlettend in de gaten. Hij ziet er indrukwekkend uit. Ze is een slanke vrouw, rond de vijfentwintig jaar, heeft rood haar en een mooi karakteristiek gezicht. Het is een klassieke schoonheid. Ze kijkt me indringend aan met haar grote groene ogen en ik zeg in het Limburgs, *'gooje daag, ich bin der Mathias, moog ich dich get vraoge?* *(Goede dag, mijn naam is Mathias, mag ik jou wat vragen?)*

Ze spreekt in het Limburgs terug en vraagt heel nuchter, *'waat is dien vraog?'* *(Wat is je vraag?)*

Ik vraag, *'waat veur inne daag en joar is 't hü?'* *(Welke dag en jaartal is het vandaag?)*

Ze kijkt me aan met een aftastende blik en zegt, *'hü is 't zòndig, 18 méi 1768.'* *(Het is vandaag zondag 18 mei 1768.)*

In een flits denk ik, *"de datum loopt dus synchroon met 2025"*. Vervolgens kijk ik haar aan alsof ik water zie branden en toch ben ik nog steeds in de veronderstelling dat ik droom.

Ze vraagt, *'waar kom jij vandaan? Je spreekt wel onze taal, maar je ziet er totaal anders uit door de kleren die je draagt.'*

Ik heb een donkere zonnebril op en draag leren wandelschoenen, een groene cargobroek, een blauwe zeiljas met capuchon, een baseballpet en heb een rugzak om.

Ik schraap mijn keel en zeg ietwat ongemakkelijk, *'het mag totaal idioot klinken wat ik nu zeg, maar ik kom uit het jaar 2025 en ik woon, of beter gezegd, ik woonde en ben geboren en getogen nog geen vijf minuten hier vandaan, *maar het huis staat er nu niet want dat is pas gebouwd in 1951.'#*

Theresia von Aeretz

Zij zegt, *'mijn naam is Tessa von Arets en ik woon hierachter in Palemig en dit is mijn hond Maedje.* *(Meisje.)*

Ik wist dat iemand zou komen uit de toekomst, ik heb er namelijk over gedroomd.'

Ik slik een paar keer en vraag, '*hoe bedoel je?'*

Maedje

'Ik droomde enkele dagen geleden dat iemand uit de toekomst naar ons toekomt. Het heeft iets met de Bokkenrijders te maken. Ik kon zijn ogen niet zien want hij had zwarte vlakken voor de ogen, zoals jij nu.' Ik zeg, *'dit is een zonnebril die beschermd de ogen tegen de felle zon.'*

Tessa vraagt op vriendelijke toon, *'zou je de donkere bril even willen afzetten zodat ik je ogen kan zien, want de persoon in mijn droom had groene ogen, ook al kon ik ze niet zien.'* Ik doe de zonnebril af en Tessa zegt heel enthousiast, *'ik wist het, je hebt groene ogen.*

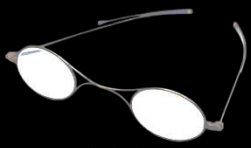

Originele bril 1750

Heb je de toverspreuk van de Bokkenrijders uitgesproken in de LeenderKapel?'

'Ja, dat heb ik gedaan, vervolgens hoorde ik een hard zoemend en dreigend geluid en zat ik midden in een wervelwind. Dat duurde niet lang en toen alles weer rustig was besefte ik dat ik in een andere tijd terecht ben gekomen.

Tessa zegt, '*ze zeggen dat die spreuk alleen werkt als je uit een andere tijd komt en een afstammeling bent van de Bokkenrijders.'*

'Dat verklaart waarom ik hier ben, maar ik weet niet hoe ik weer terugkom in mijn eigen tijd.'

Ze vraagt, *'wat is je achternaam?'*

'Ik heet Kirchhoffs.'

Tessa kijkt aandachtig naar me en zegt, '*die naam komt hier in de grenstreek vaker voor.'*

'Ken jij dan persoonlijk verschillende mensen met de naam Kirchhoffs?'

'Ja, maar je kunt niet in deze kleren blijven lopen want dan val je teveel op. Trouwens heeft iemand anders je ook al gezien?'

'Nee, jij bent de eerste persoon die ik ontmoet.'

Tessa zegt opgelucht, ‘*gelukkig, maar ga nu wel meteen terug naar het bos en verstop je ergens in de buurt van de Kapel, dan ga ik kleren voor je halen. Mijn jongere overleden broer had ongeveer dezelfde maat als jou. Ik heb zijn kleren bewaard, over een half uur ben ik terug. Mag ik dat sjaaltje even hebben wat je om hebt, dan laat ik Maedje daaraan snuffelen, dan vind zij jou wel.’*

Tijdens dat ik het sjaaltje af doe vraag ik bedenkelijk, *’kan ik jou wel vertrouwen? Niet dat je straks terugkomt met de Sjötters.’*
(De Sjötters van de Schutterij waren de hulpjes van de Schout de voorloper van de politie.)

‘Je moet me wel vertrouwen, want je kunt geen enkele kant op. Het stelt je misschien gerust te weten dat ik een kruidengenezeres ben. Ons soort is niet erg geliefd omdat ze bang voor ons zijn, maar ze komen wel stiekem naar me toe voor hulp als ze ziek zijn.’

‘Ik heb gelezen dat ze jullie zien als heksen en dat ze al velen van jullie op de brandstapel hebben gezet.’

‘Ik heb het geluk dat ze me zien als witte heks, maar ze blijven argwanend. Dat betekent dat het voor mij ook gevaarlijk is om met jou gezien te worden, zoals je er nu uitziet. Het is nu tijd dat jij je gaat verstoppen, Adieë.’ *(Adieë is een afscheidsgroet.)*
(In tegenstelling tot zwarte heksen, gebruiken witte heksen hun magische krachten om mensen te helpen.)

Tessa draait zich om en loopt richting Palemig en ik loop al rondkijkend, met de verrekijker, terug naar de

Kapel. Ik ben op mijn hoede omdat ik Tessa en mezelf niet in gevaar wil brengen. Achter de Kapel staan langs de kant twee dikke bomen naast elkaar en wat dichte struiken waar ik me achter kan verschuilen zonder gezien te worden.

Ik doe mijn rugzak af en pak een kop koffie uit de thermoskan. Tijdens het drinken voel ik heimwee opkomen naar 2025, naar mijn eigen leefomgeving. Ik ben steeds op mijn hoede en luister aandachtig of ik een piep of kraak hoor, maar het bos is akelig stil. De stilte die ik voorheen kon waarderen is nu een schreeuwende stilte die me angstig maakt.

Het is ’n geluk dat Tessa de eerste persoon is die ik heb ontmoet. Ik voel een connectie met haar, alsof ik haar al heel lang ken. Daarbij is ze een betoverde verschijning. Tegelijkertijd speelt bij mij de gedachte door het hoofd, *“hoe kom ik weer thuis”*.

Langzaam dut ik in, maar na twintig minuten schrik ik op door een ritselend geluid.

Omdat ik mezelf zwaar hoor ademen, van de spanning, leg ik een hand over mijn neus en mond om het zware ademen te dempen.

De voetstappen komen dichterbij en ik voel dat ik mijn lichaam steeds meer tegen de boom druk en dat mijn hart in mijn keel klopt. Voor me zie ik een dikke tak liggen en denk, “*zal ik het riskeren om die tak te pakken zodat ik tenminste iets in de handen heb om me te verdedigen”?*

Op het moment dat ik de moed heb om die tak, met mijn voet, naar me toe te schuiven hoor ik de stem van Tessa die op een fluisterde toon tegen de hond zegt, '*zeuk Maedje, zeuk!'(Zoek meisje, zoek.)*

Ik sta voorzichtig op en kom achter de boom vandaan, de hond is nu enkele meters van me verwijderd en gaat zitten. Ik zeg, *'ze is wel goed afgericht.'*

'Zij is mijn beschermster. Ook al heeft ze een vriendelijke uitstraling, maar als iets of iemand mij bedreigt dan valt ze meteen aan.'

Tessa doet de stoffenbuidel af die ze om heeft hangen en reikt mij die aan met de woorden, *'kleed je even om dan kunnen we samen terug naar Palemig.'*

Ik vraag, *'hier ter plekke?'*

Ze zegt geamuseerd, '*hier of achter de boom*'. Ik houd de buidel dicht tegen mijn lichaam en loop als een kleine jongen achter de boom.

Tijdens het omkleden zegt ze lachend, '*als je hulp nodig heb dan hoor ik het wel.'*

Na zo'n vijf minuten kom ik achter de boom vandaan en Tessa zegt, *'dat ziet er goed uit en als je die donkere bril afzet dan ben je echt van deze tijd.'*

Ik zeg, '*de kleren passen zeer goed en voelen goed aan, maar de schoenen zijn iets te groot.'*

'Als we in Palemig zijn proberen we nog enkele andere schoenen. Ook moet je dat vreemde hoofddeksel afzetten.'

Ik doe het petje af, stop het met mijn eigen kleren in de rugzak en wring de rugzak in de stoffen buidel. Tessa kijkt aandachtig naar me en zegt, '*ik zie dat je lange haren hebt, maak ze eens los.'*

Ik haal het elastiekje eruit en het haar valt los langs m'n gezicht.'

Tessa zegt, *'zo zie je eruit als iemand van hier, maar wat is dat voor een zwart ringetje wat je haren bij elkaar houdt?'*

'*Dat noemen we een elastiekje, dat kan je uitrekken. Als je het loslaat dan springt het weer terug in zijn oorspronkelijke vorm.'*

Ik geef haar het elastiekje in de hand en zij trekt het uitelkaar en ze kijkt er verwonderd naar. Ze zegt, *'dit is handig, maar ik geef je straks een zwart lint dan kan je daarmee je haren weer bij elkaar binden.'*

Ze geeft me het elastiekje terug, op het moment dat ik het wil aanpakken, pakt ze mijn pols vast en wijst naar mijn Smartwatch en zegt, *'wat is dat wat jij om je pols hebt?'*

'Dit is een polshorloge. Ik druk op een knopje aan de zijkant en het licht springt aan en de wijzers worden zichtbaar.' Ik doe het horloge af en geef het haar in de hand.

Ze kijkt aandachtig met grote ogen gefascineerd naar het licht en zegt, *'dat moet je me straks uitleggen, hoe dat kan, maar doe het horloge in de buidel dan leen ik je als we in Palemig zijn een zakhorloge.'* Ze geeft me het horloge terug en zegt, *'is wel handig een horloge om de pols.'* Ik knik ja.

Maedje loopt de hele tijd kwispelend om me heen alsof ze me geaccepteerd heeft. We lopen de Leenderberg naar beneden richting Palemig, halverwege zien we de*Kapel van Palemig al liggen, die aan de rand van Palemig ligt en die ook gebouwd is door Johan Frederik van Schaesberg. Ik zeg, *'die Kapel staat er in 2025 ook nog.'*#

Sint Barbara-Kapel te Palemig

Tessa zegt, *'niet ver van de Kapel woon ik.*

'Dus je leeft van de verkoop van kruiden en het genezen van mensen?'

'Als genezeres vraag ik geen geld en ook niet voor de kruiden, want ik hoef er niet van te leven.'

Ik vraag geïnteresseerd, *'waar leef je dan van, of is die vraag te persoonlijk?'*

'We handelen in schapen en koeien, we fokken paarden en bewerken vruchtbaar akkerland.'

Ik denk, "*haar ouders bezitten dus een boerderij".*

Om het gesprek gaande te houden vraag ik, *'hoe is je broer overleden?'*

Tessa zegt met gedempte stem, *'hij reed met zijn paard over het veldpad richting Kasteel Schaesberg. Het paard schrok, omdat een adder het paard in een enkel beet, waardoor mijn broer van zijn paard viel met het hoofd op een dikke steen. Hij werd gevonden door de Rentmeester van Kasteel Schaesberg.'*

'Wat een manier om aan je einde te komen.' Tessa knikt ingetogen.

We zijn inmiddels bij haar huis aangekomen. Het is dus niet een gewone boerderij maar een groot vakwerkhuis. Het is een huis van een Landheer.

Voordat we naar binnen gaan vraagt ze of ik verstand heb van boekhouden. Ik zeg, *'rekenen is voor mij geen probleem.'*

Tessa zegt, *'dan stel ik je voor als de nieuwe Rentmeester.'*

Landhuis von Aeretz

Binnen in de woning ziet het er deftig uit, dat had ik niet verwacht. Aan het huis en de inrichting zie je dat Tessa van goede huize komt.

We worden ontvangen door twee dienstmeisjes en een oudere dame. Tessa stelt mij voor als Matthias een oude vriend van haar broer Christian en zegt, *'dit is Frau Hubertz, zij zorgt voor het eten en haar dochters, Ilse en Lena, zijn de dienstmeisjes. Zij spreken enkel Duits, maar je kunt gewoon Plat tegen ze praten.'*

Frau Hubertz en dochters Ilse en Lena

Alle drie buigen ze het hoofd als begroeting. Ik buig ook mijn hoofd, maar het voelt ietwat onwennig.

Tessa zegt tegen hen, *'hij blijft een tijdje logeren en is voorlopig de nieuwe Rentmeester.'*

Aan Lena vraagt ze, *'kan jij de gastenkamer in orde maken?'* Lena knikt en buigt.

Tessa neemt me mee naar een kamer dat ingericht is als kantoor en zegt, *'hier in deze kamer werkte mijn vader en daarna mijn broer, dit is ook de kamer waar we overdag het meeste verblijven als we in het huis zijn.*

het Kantoor

Doordat er een ovaal raampje in de deur zit zien we of iemand op de gang staat die mee zou kunnen luisteren.

Frau Hubertz, haar man en hun twee dochters verblijven vanaf 18.00 uur in hun eigen huis, gelegen aan de achterkant van het Landhuis. De man van Frau Hubertz werkt hier als stalmeester en is verantwoordelijk voor de paarden.'

Ik vraag, *'vinden je ouders het goed dat ik in hun huis verblijf?'*

'Mijn ouders zijn beiden overleden.'

Tessa gooit het meteen over een andere boeg. Waarschijnlijk omdat het thema te pijnlijk is en zegt, *'ik ga nu even kijken voor een paar andere schoenen en na het eten leid ik je rond op het Landgoed.'*

Even later komt ze terug met nog drie paar schoenen, een zakhorloge en een zwart lint voor de haren. Ik probeer ze alle drie, echter ze passen ook niet naar behoren. Tessa loopt de kamer uit en komt terug met enkele lappen en zegt, *'stop deze in de punt van de schoenen dan zullen ze passen.*

We moeten ook een andere achternaam voor je bedenken en waar je vandaan komt als iemand jou of mij dat vraagt. Je spreekt Plat maar niemand kent jou hier in de streek Wat vind je ervan als we zeggen dat je uit Klimmen komt. Dat is een klein dorpje, ongeveer anderhalf uur rijden met het rijtuig. Mocht iemand vragen waarom je bij mij woont dan zeggen we dat je een goede vriend was van mijn broer en dat ik jou als Rentmeester in dienst heb genomen, wat normaliter mijn broer deed.'

'Det is good, daobiej kin ich Klumme.' (Dat is goed, bovendien ken ik Klimmen.)

Rijtuig 18e eeuw

Tessa zegt lachend, '*Klumme is wiet veur inne va hiej. Ich kin mich neet veursjtille det emes oet dis sjtreek, emes oet det dörp kint.'*

(Klimmen is ver weg voor iemand van hier. Ik kan me niet voorstellen dat iemand uit deze streek, iemand kent uit dat dorp.)

‘*Det kin ich mich ouch neet veursjtille.’* *(Dat kan ik me ook niet voorstellen.)*

Trouwens, spreek je goed Duits?’

‘Ja, ik spreek goed Duits, mijn beide ouders zijn van Duitse afkomst.’

‘*Dat is belangrijk hier in de grensstreek,* **want wij Limburgers spreken Plat onder elkaar en daarbuiten is Duits de voertaal.’*#

Oké, en welke naam neem ik aan?’

Tessa vraagt verwonderd, *‘wat betekent “oké?’*

Ik begin te lachen, het is de eerste keer dat ik lach sinds de overgang en zeg, *‘het woord oké is Engels en het betekent, “het is goed, het komt in orde”. Het is een veel gebruikt woord in mijn tijd, maar ik moet dat natuurlijk niet in jullie tijd zeggen. Ik moet me weer aanleren om “good” (goed.) te zeggen. Tja, maar welke naam neem ik aan?’*

‘Het moet een naam zijn die hier in de grensstreek niet voor komt. Je wilt niet iemand tegenkomen met dezelfde naam.’

**‘Ik weet het al, ik noem me von Krüchten, dat is de meisjesnaam van mijn moeder.’*#

‘Is je moeder van adel?’

**‘Ja, maar in mijn tijdperk noemen we dat verarmde adel omdat de familie tijdens allerlei oorlogen hun*

bezittingen zijn kwijtgeraakt. Mijn moeder zegt altijd, dat ik Baron von Habenichts ben.'# *(Baron van Hebben-niks.)*

Tessa moet lachen en zegt, '*trouwens, als je wat wilt eten dan moet je dat zeggen, dan laat ik Frau Hubertz wat eten bereiden.'*

'Ik heb nog een paar sneden brood met worst en koffie bij me.'

Ik pak het brood en de thermoskan uit de rugzak, die ik in de buidel had gedaan, schroef de beker van de thermoskan en schenk koffie in de beker en zeg, *'proef deze koffie eens, hij is nog warm.'*

Tessa drinkt aan de beker en zegt, '*dat is lekker zoet, zit er suiker in.'*

'Ja, en ook melk.'

'De meeste mensen kunnen geen suiker betalen, omdat er een hoge belasting op staat, maar wat is dat voor een fles die de koffie warm houdt?'

**'Dat is een thermoskan en die bestaat uit twee flessen. Doordat tussen de buitenste fles en de binnenste fles een ruimte is waar geen lucht in zit, kan de warmte van de koffie niet uit de fles.'#*

Tessa wijst naar het boekenrek aan de muur en zegt, *'ik lees medische boeken en boeken over uitvindingen en het blijkt dat veel zaken met natuurkunde te maken hebben. O ja, hoe komt het licht in dat polshorloge?'*

Ik zie dat de langste muur van het kantoor inderdaad bedekt is met boeken. Ik denk, "*hoe leg ik dat uit in begrijpelijke taal voor iemand die niet eens weet wat elektriciteit en een led lamp is",* 'dus ik zeg, '*ik probeer een manier te bedenken hoe ik je dat kan uitleggen, maar dat duurt even.'*

Tessa knikt en zegt, *'ik begrijp wat je bedoeld want als ik over bepaalde uitvindingen lees, zoals het zakhorloge en ik zou iemand uit het jaar 1200 moeten uitleggen wat dat is, dan is dat zeer moeilijk.'*

'Dat klopt, maar even wat anders, vertel eens waarom help je mij, ik ben een vreemde voor jou en misschien ook nog wel een gevaar.'

'*Geloof me, zo vreemd ben je niet voor me. Ik heb je verteld dat ik wist dat iemand uit de toekomst zou komen die ons kan vertellen hoe het met ons en met de Bokkenrijders zal aflopen.'*

Ik vraag voorzichtig, *'heb jij dan connecties bij de Bokkenrijders, of hoor je erbij?'*

Ze ontwijkt de vraag en zegt, *'als ik niet die droom had gehad en je had niet die vreemde kleren aan, plus het polshorloge met dat licht, dan zou ik gemakkelijk kunnen denken dat je een spion van de Schout bent, maar ik vertrouw jou.'*

'Dat is waar wat je zegt, maar toch, heb je connecties bij de Bokkenrijders?'

'Ik denk te weten, van verschillende personen, in mijn omgeving, dat ze Bokkenrijder zijn.'

'Ik moet dus afstammen van de Bokkenrijders omdat je zei dat de spreuk alleen werkt bij de nazaten van de Bokkenrijders.'

'*Ja, dat klopt en ik denk ook te weten wie jouw familie is, maar daar spreken we nog wel over. Je vroeg hoe je terug zou kunnen gaan naar je eigen tijd. We kunnen dadelijk naar Nèske gaan, zij is een kruiden-en-vroedvrouw die ook met overleden mensen praat. Ze woont aan de andere kant van het Kapellerbos. Misschien dat zij aan hen kan vragen welke spreuk jou kan terugbrengen.'*

Ik denk, *"kom nou, praten met overleden mensen, maar als iemand me had vertelt dat ik door een toverspreuk terecht zou komen in het tijdperk van de Bokkenrijders dan had ik hem of haar uitgelachen, daarbij heb ik diverse artikelen gelezen over parallelle werelden"*. Dus vraag ik, *'vertrouw jij haar?'*

Tessa zegt met volle overtuiging, *'Ja en van haar heb ik alles geleerd wat kruiden en genezen betreft. Iedereen laat haar met rust, ook de Schout, want ze zijn bang voor haar krachten.'*

'Laat ik dan hopen dat ze mij kan helpen, zodat ik weer terug kan naar 2025.'

Tessa zegt resoluut, *'ik breng je onder één voorwaarde naar haar toe en dat is dat je mij vertelt hoe het met deze streek en de Bokkenrijders zal aflopen, want jij kent de geschiedenis.'*

Ik zeg oprecht, *'dat zal ik doen, maar we kunnen de geschiedenis niet herschrijven.*

Ik weet dat verschillende van hen nu opgesloten zitten in de kerkers en dat de Schout en zijn handlangers hen folteren, om ze aan het spreken te krijgen.'

Tessa zegt bedroefd, *'ik moet er ook steeds aan denken, maar wat Nèske betreft, het is nu 12:00 uur, dan is ze nog thuis.'*

Ik zeg, '*jao, det is good, vèr gaon.' (Ja, dat is goed, we gaan.)*

We staan op en op hetzelfde moment springt Maedje ook rechtop en loopt naar de deur en ik denk, *"zelfs het gedrag van honden is in 1768 hetzelfde als in 2025"*.

Onderweg zeg ik tegen haar, *'als Nèske een spreuk heeft om terug te gaan, dan kom ik zeer zeker terug. Dan neem ik medicijnen voor je mee voor ziektes waaraan mensen nu nog sterven, maar die in 2025 niets meer voorstellen, zoals de Rode Loop, (dysenterie) syfilis, cholera, witte pest en gele koorts. Ik heb een goede vriend, die huisarts is, zo noemt men in mijn tijd een genezer, hij kan mij de juiste medicatie bezorgen.'*

'*Dat vind ik heel nobel van je, maar dat beïnvloed toch de geschiedenis.'*

'Nee, als het mensen zijn die niet voorkomen in de geschiedenisboeken dan waarschijnlijk niet.'

Tessa denkt even na en zegt, *'het kan ook zo zijn dat jij voorbestemd bent om ons die medicijnen te brengen zodat die historische figuren overleven om die geschiedenis te schrijven zoals jullie deze kennen in 2025.'*

Ik kijk haar aan van de zijkant en denk, *“rooien zijn niet alleen maar mooi, maar ook nog slim”.*

Er waait een lichte wind over ons heen en er komt een geur van lavendel voorbij. Ik zeg, *‘ik ruik heerlijke lavendel.’*

‘*Ik pers uit lavendelbladeren het vocht en daarmee was ik mijn haren.*

Ik zeg, *‘die geur laat me denken aan thuis. Mijn moeder hing altijd lavendelzakjes in de klerenkast.* Plots wordt ik overmand door heimwee en zeg, *‘ik hoop dat Nèske me kan helpen dat ik naar huis kan gaan.’*

Ondertussen zijn we aangekomen aan de achterkant van het bos en zien het houten huis van Nèske liggen.

Tessa zegt, *‘ik heb met haar afgesproken dat ik drie keer langzaam en drie keer snel op de ruit klop, want anders doet ze niet open.’*

Huis van Nèske Cordewener

Tessa doet haar klop-code en de deur gaat piepend en krakend open. Een vrouw van middelbare leeftijd kijkt mij met zachte, maar indringende ogen aan.

Ze glimlacht naar Tessa en zegt, ‘enne, *weë is det waat ze bie dich höbs?’ (en…wie is dat die je bij je hebt?)*

Det is der Mathias, è vèr wille dich get vraoge.' (Dit is Mathias en we willen je wat vragen.)

Nèske Cordewener

Nèske zegt, *tis good,'* è nuèdigd ös oét um bènne te kömme. *(Dat is goed en nodigt ons uit om binnen te komen.)*

Nèske haar kamer staat, net als het bureau van Tessa, vol met kruiden en boven het vuur hangt een grote ketel te pruttelen.

Tessa zegt tegen Nèske, *'je kent mij al sinds mijn geboorte en je weet dat ik altijd vertel zoals het is.'*

Nèske knikt instemmend.

Tessa vervolgt haar verhaal en zegt*, 'wat ik je nu ga vertellen is moeilijk te geloven, maar we zullen bewijzen dat we de waarheid spreken. Ik heb je toch een paar dagen geleden verteld dat ik gedroomd heb dat er iemand uit de toekomst ons zal bezoeken die ons kan vertellen wat er met de Bokkenrijders gebeurd en dus ook met ons.'*

Nèske knikt weer instemmend.

Tessa zegt licht gespannen, *'die persoon is Mathias. Ik heb hem vandaag ontmoet en hij komt uit het jaar 2025.'*

Tessa verteld Nèske dat ik de toverspreuk heb uitgesproken in de LeenderKapel en daardoor ben

beland in 1768. Over de vreemde kleren, het elastiekje en het polshorloge met licht, de bril met het donkere glas en de thermoskan. Nèske luistert aandachtig en geïnteresseerd en kijkt, tijdens dat Tessa vertelt, mij een paar keer observerend aan.

Tessa zegt tegen mij, *'laat haar het polshorloge en het licht zien.'* Ik heb op aanraden van Tessa de Smartwatch meegenomen.

Ik pak het horloge uit mijn zak, druk op het knopje en de wijzers worden zichtbaar. Nèske kijkt net zo verbaasd als Tessa toen zij het licht voor het eerst zag.

Nèske had de hele tijd niet gesproken en het eerste wat ze zegt is, *'ik heb inderdaad ooit gelezen dat er een spreuk bestaat waarmee nazaten van de Bokkenrijders, die in de verre toekomst leven, terug in de tijd kunnen reizen. Jij moet dus van de Bokkenrijders afstammen, want anders had de spreuk niet gewerkt. Hoe ben je ertoe gekomen om die spreuk in de LeenderKapel uit te spreken?'*

'Ik las een verhaal over de Bokkenrijders en er stonden familienamen bij vermeldt, waaronder die van mij en dat zij nieuwe leden inzworen in de LeenderKapel.'

'Hoe heet jij dan met de achternaam?'

'Kirchhoffs.'

Ze kijkt verrast, maar tevens verheugd naar Tessa, maar ze zegt verder niets over de naam.

Ik zie aan haar lichaamstaal dat ze de naam Kirchhoffs kent. Ik kijk haar aan en vraag, *'zijn er mensen die weten hoe je door de tijd kan reizen en weer terug kan komen in je eigen tijd?'*

Nèske kijkt naar Tessa als ze tegen me zegt, *'ik vraag het vanavond aan verschillende Bokkenrijders die aan de gene-zijde wonen. Geloof jij in het hiernamaals?'*

Ik zeg heel overtuigend, *'ik ben van 2025 naar 1768 gereisd door een toverspreuk, dus ik geloof dat er meer is tussen hemel en aarde dan alleen datgeen wij kunnen zien, voelen of ruiken.'*

'Kom dan morgen tegen 12.00 uur terug, maar ik kan niets beloven.'

Ik wil oké zeggen maar slikt dat in en zeg, *'det is good. '(Dat is goed.)*

Nèske zegt met nadruk tegen mij, *'vertel niemand wie je daadwerkelijk bent.'*

Tessa zegt, *'vèr zègke det hea inne vrunk woar và miene broor Christiaan en det hum oét Klumme kump.'* *(We zeggen dat hij een vriend was van mijn broer Christiaan en dat hij uit Klimmen komt.)*

We nemen afscheid van Nèske, maar bij het naar buiten lopen trekt Nèske aan Tessa's hand en zegt heel zachtjes, *'hij lijkt op hem.'*

Tessa zegt, *'dat was me ook al opgevallen.'*

We gaan via de Kapel terug naar Palemig en weer overrompeld mij het paniekgevoel als ik bij de Kapel richting Schaesbergerveld kijk en het ligt er niet.

Tessa ziet de moedeloze blik op mijn gezicht en zegt, *'ik denk dat Nèske contact zal krijgen met een Bokkenrijder aan de gene-zijde.'*

Ik zeg ietwat bedrukt, *'ik zal vannacht niet goed slapen, want ik voel dat ik paniekerig word als ik eraan denk dat ik nooit meer terug kan keren naar mijn oude leven.'*

Tessa legt een hand op mijn schouder zonder iets te zeggen en dat zegt meer dan troostende woorden.

Terug op het Landgoed leidt Tessa me rond. Ik maak kennis met diverse boerenknechten en Herr Hubertz *(Herr is Duits voor meneer en in het Limburgs Hieër)* Tessa zegt, *'we gaan even kennis maken met Sjuul.'*

'Wie is Sjuul?'
'*Dat is mijn paard.'*
Sjuul is een mooie bruine hengst die iets kleiner is dan ik gewend ben van paarden.

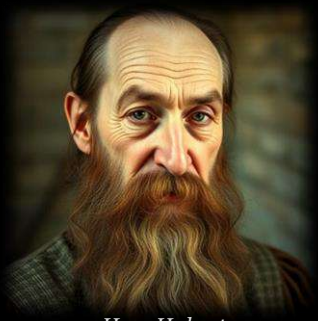
Herr Hubertz

Tessa zegt, *'Sjuul is geschikt om zowel een klein rijtuig te trekken als voor een zadel.'*

Ze geeft me een handje vol voer zodat ik dat aan Sjuul kan geven.

Sjuul is rustig van aard zodat ik zijn schouder en hals kan aaien.

Tessa zegt, *'het is tijd dat wij ook wat eten.'*

Tessa vraagt aan Frau Hubertz wat we eten. Ze zegt dat ze groentesoep heeft gemaakt met brood en kip.

Onder weg naar de eetsalon vraagt Tessa, *'ik hoop dat je van groentesoep houdt.'*

de Eetsalon

'Ja, thuis ik eet vaker groentesoep en ook bonensoep. Wij noemen dat maaltijdsoepen, omdat ze dik en gevuld zijn.'

De soep, de kip en het brood zijn snel opgediend en het lijkt inderdaad op een maaltijdsoep en het smaakt heerlijk, ook het brood heeft een pure smaak.

Het begint te schemeren en Tessa zegt, tijdens dat ze een olielamp aansteekt, *'als het helemaal donker is kunnen we gaan slapen, als je dat wilt.'*

Het gezicht van Tessa heeft bij het licht van de olielamp een mooie warme gloed, tenslotte ben ik een man, ook al zit ik in de stress. Ik denk, *"als ik terugga naar 2025 en nooit meer zou terugkomen, ik altijd aan haar zal blijven denken, want haar schoonheid en zachtheid is ongeëvenaard".*

Verliefd worden op haar is geen optie, want ik wil niet verscheurd worden tussen twee werelden als ik terug

kan gaan naar 2025. Tegelijkertijd denk ik, *"als er een Tegenspreuk is dan kan ik de liefde misschien wel een kans geven, want dan kan ik leven in een spagaat, met elk één been in een ander tijdperk".*

Ik zeg, *'in mijn tijd gaan we pas slapen als we moe zijn en dat is meestal rondom 23.00 of 24.00 uur.'*

Opeens zegt Tessa fluisterend, 'ssst*, ik hoor stemmen buiten, dat kunnen Sjötters zijn, die op zoek zijn naar Bokkenrijders, want gisteren hebben er weer drie overvallen plaatsgevonden. Ze lopen bij het voorbijgaan altijd even een stuk onze binnenplaats op om te kijken of alles veilig is.'*

Het zijn inderdaad de Sjötters en ze zijn behoorlijk luidruchtig. Gelukkig marcheren ze snel weer verder.

Ik voel dat ik plotseling erg moe word en zeg dat ik ga slapen en dat ik haar morgenvroeg vertel over de toekomst van de Bokkenrijders en andere belangrijke veranderingen.

Maandag: 19-mei-1768.
Het is maandagochtend en ik schrik wakker door het gekraai van een haan. Het lijkt wel of deze haan gebruikt maakt van een megafoon. Het ochtendlicht schijnt gelukkig zachtjes naar binnen en het vrolijke gekwetter van de vogels verzacht het geschreeuw van de haan. Ik kwam gisterenavond moeilijk in slaap terwijl ik moe was, maar heb toch nog enkele uren kunnen geslapen.

Ik droomde dat ik nooit meer terug zou kunnen gaan naar 2025 en dat ik als een dolende door de tijd liep.

Niemand kon me zien, ik bestond voor hen niet. Ik was onzichtbaar, ze liepen dwars door me heen. Ik ben blij dat ik wakker ben, maar meteen voel ik weer dat paniekerig gevoel opkomen, want vandaag weet ik of Nèske contact heeft gehad met een Bokkenrijder en of ze een Tegenspreuk heeft gekregen.

Ik kleed me aan en loop naar de eetsalon. Het is 06.15 uur en de dienstmeisjes hebben het ontbijt al uitgeserveerd. Ik zie dat Tessa voor het raam staat.

Ik kuch zachtjes, om haar te laten merken dat ik in de eetsalon sta, zodat ze niet schrikt en zeg op zachte toon, '*goedemorgen.*'

Ze draait zich om en zegt ook goedemorgen. Ze loopt naar de eettafel en vraagt, *'ik hoop dat je van gebakken eieren houdt.'*

'Jawel, dat vind ik lekker als ontbijt.'

Na het ontbijt gaan we naar het kantoor, zodat ik haar kan vertellen, zonder dat iemand meeluistert, dat het met de Bokkenrijders niet goed afloopt en dat de namen in 2025 bekend zijn van hen die opgepakt en opgehangen zijn.

Ze vraagt, '*weet je van enkele veroordeelde Bokkenrijders nog de namen?*'

*'*Ja, Joseph en Balthus Kirchhoffs worden opgepakt, veroordeeld en opgehangen.'*#

Ik zie dat er een rilling door haar heen gaat en ze ziet er behoorlijk aangeslagen uit. Ze zegt met bezorgde

stem, *'weet je ook wanneer Joseph Kirchhoffs wordt opgehangen? Ik wist helemaal niet dat hij een Bokkenrijder is'*

'Wil je echt weten wanneer hij wordt opgehangen?'

Ze zegt bedroefd, *'eigenlijk weet ik niet of ik dat wel wil weten.'*

Ik zie aan haar dat het haar raakt tot in haar ziel en zeg, *'ik merk dat je verdrietig bent. Je zei gisteren dat je enkele mensen kent die Kirchhoffs heten. Heb je met hen een persoonlijke band?'*

Max von Aeretz

'*Ja, mijn vader was een goede vriend van Joseph Kirchhoffs.*

Mijn vader werd enkele jaren geleden ervan beschuldigt een Bokkenrijder te zijn. Een Bokkenrijder had zijn naam genoemd.
Hij werd opgepakt, gemarteld en opgehangen. Hij heeft nooit bekend en hij heeft niemand verraden.'

Ik vraag heel direct aan haar, '*was je vader een Bokkenrijder?'*

'Dat weten we niet, omdat mijn vader nooit bekend heeft. Gelukkig laten de mensen ons met rust, want voor velen ben je een criminele familie die men mijdt. De mensen in deze streek, die ons kennen,

weten dat ze mijn vader hebben opgehangen omdat hij iedereen in nood juridisch bijstond.

Hem valselijk betichten een Bokkenrijder te zijn gaf de Schout en Schepen een reden om hem op te hangen. Mijn moeder is vorig jaar gestorven van verdriet. Joseph Kirchhoffs was, nadat mijn vader was opgehangen, als een vader voor mijn broer en mij.

Het leek alsof Joseph Kirchhoffs zich schuldig voelde voor de dood van mijn vader want hij zei dat hij zich verantwoordelijk voelde voor ons. Ook zei hij dat het een zaak van eer was toen we hem vertelden dat hij zich niet verantwoordelijk hoefde te voelen.

Elizabeth von Aeretz

Nu begrijp ik waarom hij zich verantwoordelijk voelt, omdat hij ook een Bokkenrijder is.'

Ik zeg beduusd, *'in een korte tijd je vader verliezen, dan je moeder en vervolgens je broer is niet te bevatten. Hoe ga je daar in Godsnaam mee om?'*

'Door er steeds aan te denken hoe sterk mijn vader was om die folteringen en pijnen te doorstaan en niet toe te geven aan een leugen of een waarheid. Ik wil ook niet toegeven aan het verdriet dat anderen mij aandoen.'

'Hoe bedoel je dat, niet toegeven aan een leugen of een waarheid?'

'Hij wist dat het geen enig verschil zou maken of hij zou bekennen of niet, ze wilden hem uit de weg ruimen. Dus zoals gezegd heeft hij niet bekend noch ontkent, hij heeft vanaf zijn arrestatie tot zijn ophanging geen enkel woord meer gesproken.'

Ik zeg bewonderend, *'hij moet geestelijk en lichamelijk een sterke man zijn geweest.'*

*'Ja dat was hij. Hij was een Landheer maar ook een intellectueel. Toen hij achttien jaar was is hij Rechten gaan studeren aan de Universiteit van Heidelberg op voorspraak van *pastoor Dautzenberg van Eygelshoven die hij nog van Schaesberg kende.# Hij heeft menig boer geholpen bij rechtszaken tegenover andere Landeigenaren die de boeren uitbuiten. Waarschijnlijk hebben ze hem onder valse voorwendselen een Bokkenrijder genoemd, niet wetende dat hij er, misschien, een was.'*

'Vandaar dat jij geïnteresseerd bent in wetenschappelijke boeken, dat heb je van je vader.'

Ik denk, *"In mijn tijd is het niet netjes om aan een vrouw te vragen hoe oud ze is, maar ik schat Tessa tussen de drieëntwintig en vijfentwintig jaar".*

Ik denk, ik vraag het gewoon en vraag heel lichtjes, *'Tessa, hoe oud ben jij?'*

'Ik ben achtentwintig jaar en geboren op 02 mei 1740.'

‘*Dus ben je 17 dagen geleden achtentwintig geworden.*’

Ze zegt ja en ze vraagt meteen erachteraan hoe oud ik ben. Ik zeg, *‘drieëndertig jaar en ben geboren op 17 juni 1991.’*

‘Je ziet er jonger uit.’

‘Dankjewel, jij ook.’

Ze kijkt verlegen naar me alsof ze niet gewend is complimenten te krijgen. Ik zeg, *‘mag ik je iets persoonlijks vragen?’*

‘Dat mag.’

‘Zijn er te weinig mannen in je omgeving of heb je geen behoefte aan een man, omdat je nog niet getrouwd bent, want je bent een mooie slimme vrouw?’

‘*Ik heb wel met enkele mannen omgang gehad, maar alleen op geestelijk vlak. Het waren zonen van adellijke afkomst, maar ik ben nog geen man tegen gekomen die mij echt kan bekoren.’*

Ik denk, *”Bam! Die zit, die voel ik tot op de bodem van mijn maag.”* Waarschijnlijk ziet ze de teleurstelling in mijn ogen en ze lacht ondeugend naar me.

Oké, dat geeft weer een beetje hoop en meteen denk ik*, "wat hoop? Hoop maar eerst dat je terug kan naar 2025".*

Het is inmiddels 08.30 uur en Tessa zegt verbaasd*, 'ik hoor muziek uit de kamer komen waar jij geslapen hebt.'*
Ik hoor gedempt de melodie van Star Wars, de herinneringstoon van mijn agenda.
(*Star Wars is een Amerikaanse epische Science fiction serie.)*

Ik zeg tegen haar, *'jij hebt een goed gehoor'* en loop naar de slaapkamer, pak de buidel met kleren en haal de telefoon eruit en druk op de melding.

Ik denk op dat moment, *"zal ik proberen of ik Alex kan bereiken want een*satelliettelefoon stuurt het signaal naar een satelliet die dan verbinding maakt met een netwerk op aarde die vervolgens het signaal doorstuurt naar de ontvanger".*#

Ik loop naar het raam en maak het raam open, want *als je met een satelliettelefoon belt dan moet het toestel in de buitenlucht zijn, want anders werkt het niet naar behoren.# Er wordt meteen opgenomen en ik hoor de stem van Alex.

Hij zegt, *'hé ouwe, ik heb geprobeerd je te bereiken maar ik krijg steeds te horen dat het nummer niet in gebruik is.'*
(Ouwe is in Limburg een aanspreekvorm onder vrienden.)

Tessa is me gevolgd naar de slaapkamer en staat als aan de grond genageld naar me te kijken alsof ze God en Jezus tegelijkertijd ziet.

Ik zeg tegen Alex, *'wat ik je nu ga vertellen zal je misschien niet willen en kunnen geloven, maar ik sprak gisteren de Toverspreuk uit in de LeenderKapel en plots stond ik in het tijdperk van de Bokkenrijders.'*

Alex zegt lachend, '*du mos dich opnuuj laote sjtrikke.'*
(Dit is een Limburgs gezegde en het betekent vrij vertaald, jij moet opnieuw gebreid worden, want er zit een weef fout in je, of... je bent niet goed bij je hoofd.)

Hij zegt, *'hebben ze stiekem wat in je koffie gedaan dat je fascinatie voor de Bokkenrijders werkelijkheid is geworden?'*

Ik zeg ietwat geïrriteerd, *'Alex, je kent me als het meest nuchtere en logisch mens, geloof me, ik zit in 1768.'*

Ik zeg tegen Tessa, die nog steeds stil is van wat haar overkomt, *'ik leg je dadelijk wel uit wat je nu meemaakt.'*

Ik zeg tegen Alex, *'naast me staat de vrouw die mij heeft opgevangen, ze heet Tessa, ik zet je even op luidspreker dan kan ze je horen.'*

Alex zegt een beetje lachend, *'hallo Tessa, mijn naam is Alex, ik hoop niet dat je schrikt om een stem te horen van iemand die niet in de kamer aanwezig is.'*

Tessa zegt heel bedeesd, *'hallo Alex.'*

Ik zie dat Tessa het hele gebeuren aan het verwerken is en ik zeg tegen Alex, '*ik bel je vanmiddag om 15.00*

uur dan heb ik misschien een Tegenspreuk om terug te reizen naar 2025.

Ik heb via Tessa een kruidenvrouw leren kennen en zij probeert, als medium, contact te leggen met een overleden Bokkenrijder of hij misschien een Tegenspreuk weet om weer huiswaarts te keren. Houd dit voor jezelf en start jij maar alvast met de opdracht van Lindelauf en Zoon.'

Alex vraagt, *'hoe kan het dat jij met mij kan bellen terwijl je in het jaar 1768 bent, maar ik niet met jou?'*

'De enige verklaring die ik heb is dat bij het tijdreizen de fysieke wereld er visueel anders uit ziet, zoals de gebouwen die er nog niet staan en dat er geen GSM-masten enz. aanwezig zijn, maar de satellieten kennen, blijkbaar, geen tijd en ruimte als je terug de tijd in gaat.

Dat kan de reden zijn dat ik jou waarschijnlijk kan bellen, maar jij mij niet, omdat hier geen netwerk op de grond aanwezig is en bij jou wel. Je moet eens weten hoe blij ik ben dat ik contact heb met 2025, ik kan wel huilen van vreugde. Het is goed dat we, destijds, voor satelliettelefoons hebben gekozen, zodat er nergens een Funkloch ontstaat.' (Funkloch is Duits en word ook in het Plat gebruikt en betekend vrij vertaalt, geen signaal door een zendgat.)

Alex zegt oprecht, *'oké, bel mich um 15.00 oer, è doa bie auwe, ich geleuf dich.' (Bel me om 15.00 uur en daarbij ouwe, ik geloof je.)*

Ik druk Alex af en kijk opgelucht naar Tessa die mij aankijkt alsof ze het Achtste wereldwonder heeft gehoord en gezien.

'Ik hoorde de stem van je vriend uit dat zwarte kastje komen alsof hij hier in de kamer aanwezig was.'

'*Dit zwarte kastje noemen ze in 2025 een telefoon. Als iemand anders ook een telefoon heeft dan kan je met elkaar spreken zonder dat je samen in dezelfde kamer bent. Ik weet dat het allemaal overweldigend* op je overkomt *maar als ik terug kan gaan naar 2025 dan neem ik boeken mee die je kunt lezen over allerlei uitvindingen die gedaan zijn vanaf 1900.'*

'Het is dat ik fantasie en werkelijkheid uit elkaar kan houden, want anders zou ik kunnen denken dat je een tovenaar bent met slechte bedoelingen.'

Ik weet dat mensen snel kunnen wennen aan technologische ontwikkelingen zoals dat ook was met de stoomtrein, auto en vliegtuig, dat zal dan ook gelden voor Tessa. Mensen hebben, over het algemeen, meer moeite met sociaalmaatschappelijke veranderingen waardoor hun dagelijks leven overhoop wordt gegooid. Voor kinderen is de wereld ook iedere dag een ontdekking en zij gaan er spelenderwijs mee om.

Ik zeg tegen Tessa, *'je hebt hier tekeningen en schilderijen aan de muur hangen van mensen en landschappen, maar in mijn tijd maken we foto's met een tik op het glas van de telefoon, ik wil je laten zien hoe dat werkt, is dat goed?'*

Tessa zegt heel geïnteresseerd, *'is goed.'*

Ik pak mijn telefoon en ga een paar meter van haar afstaan. Tessa kijkt me afwachtend aan, alsof er dadelijk iets kan ontploffen. Ik tik op het glas, loop naar haar toe en laat haar de foto zien. Ze kijkt naar de foto, vervolgens naar mij en weer naar de foto en zegt, *'wat een mooie kleuren, dus nu zit ik in dat zwarte kastje.'*

Ik zeg lachend, *'ja, zo ben je altijd bij me.'* Ik heb de zin nauwelijks uitgesproken en voel dat ik een rood hoofd krijg, maar ik niet alleen.

We hebben tot 11.15 uur gesproken over alles wat in 2025 qua techniek en medisch allemaal mogelijk is en het valt op dat Tessa op een zodanige manier vragen stelt, dat ik daaruit kan opmaken dat ze de materie begrijpt. Dat is uitzonderlijk voor iemand die voor het eerst wordt geconfronteerd met materie van tweehonderdzevenvijftig jaar later.

Tessa kijkt naar de klok en zegt, *'over een half uur gaan we naar Nèske. Hopelijk heeft ze contact kunnen maken met een overleden Bokkenrijder.'*

Ik zeg enigszins bedrukt, *'ik denk aan niets anders.'*

Tessa voelt mijn angst en gooit het thema om en zegt, *'ik heb iets voor je.'* Ze loopt naar de dressoirkast en pakt iets wat op een tandenborstel lijkt plus een potje en zegt, '*hier heb je een borsteltje en poeder om je tanden schoon te maken*.'

De tandenborstel lijkt enigszins op de huidige tandenborstel. Het heeft een handvat, gemaakt van bot, met op het einde korte zachte haren.

Tandenborstel: 1750-1800

Ik ga naar mijn kamer, strooi wat poeder op de borstel en begin te poetsen. Het verbaasd mij dat de borstel heel soepel op en neer gaat en het poeder heeft een beetje de smaak van zout.

Dit is in ieder geval beter dan de tanden poetsen met de wijsvinger, zoals ik dat gisterenavond heb gedaan.

Tessa stelt voor dat we met het rijtuig naar Nèske gaan.

Op weg naar Nèske rijden we over het veldpad langs het Kasteel en ik zeg, *'het kasteel ligt er vredig bij terwijl het een historie heeft van foltering en diepe ellende.'*

Tessa zegt met trieste stem, '*iedereen die in de Kerker zit als Bokkenrijder word onmenselijk behandeld.'*

**'Ik heb gelezen dat de vervolgingen meedogenloos zijn, zelfs naar de normen van deze tijd waarin jullie leven en dat meer dan negentig procent van de opgepakte Bokkenrijders de doodstraf krijgen.'#*

Tessa knikt bevestigend en zegt, **'zelfs vanuit Brussel en Aken is er kritiek op de procesgang en ze zijn ongerust over de vele veroordelingen die daaruit volgen. De Schouten en Schepenen hebben ook*

belang bij de veroordelingen, omdat zij veelal worden betaald uit de in beslag genomen bezittingen van de veroordeelden.'#

**'Ik heb inderdaad gelezen dat ze alle bezittingen in beslag nemen, zodra iemand veroordeelt is en het hele gezin word zonder pardon op straat gezet.# Ze hebben jullie bezittingen niet in beslag genomen na de veroordeling van je vader, hoe kan dat?'*

'Enkele jaren geleden, voordat mijn vader werd opgepakt door de Schout, heeft hij het Landgoed officieel via een notaris overgedragen aan mijn broer en mij, maar er moet naar mijn mening nog een andere reden zijn waarom ze ons met rust laten.'

*'Je vader wist dat hij gearresteerd zou kunnen worden en omdat hij wist dat de meeste Bokkenrijders, onder vreselijke pijnen, namen noemen van eventuele of zogenaamde bendeleden heeft hij jullie met die notariële akte gevrijwaard van ellende en armoede. Vreemd dat de Schouten en Schepenen zich dan toch aan de wet houden, wat betreft de notariële akte, terwijl ze processen voeren die niet stroken met de wet gelet op de kritiek van uit Brussel en Aken. *Trouwens, ook het Bisdom Luik heeft het folteren veroordeeld.'#*

Tessa knikt. Ik vraag, *'wil je nog steeds niet weten hoe het met Joseph Kirchhoffs afloopt?'*

'*Eigenlijk niet, maar toch wel.'*

Ik zeg op rustige toon,*'hij is de leider van de Bokkenrijders, ze noemen hem de Zwarte Kapitein.*

Op 14-augustus 1771 wordt hij in Herzogenrath gearresteerd en op 11 mei 1772 wordt hij opgehangen op de Beckenberg in Herzogenrath.'#

'Is hij daadwerkelijk de Zwarte Kapitein, staat dat in jullie geschiedenis boeken?'

**'Ja, volgens officiële documenten die afkomstig zijn uit Herzogenrath, maar hij heeft net als je vader niet bekend.'#*

'Mijn vader kan dus toch een Bokkenrijder zijn geweest omdat hij een zeer goede vriend was van Joseph Kirchhoffs.'

'Vind je dat erg, mocht je vader een eventuele Bokkenrijder zijn geweest?'

Tessa zegt met volle overtuiging, *'nee, want zij overvallen hen die de mensen uitbuiten en geven het grootste gedeelte van de buit aan de armen. Ik heb ook gehoord dat de Zwarte Kapitein, Joseph Kirchhoffs dus, niet duldt dat de leden het meeste van de buit voor zichzelf houden. Mijn vader had ook oog voor de armoede en heeft de werkers op ons Landgoed altijd goed behandeld en hen meer betaald dan gebruikelijk is.*
Omdat we de geschiedenis niet kunnen beïnvloeden, wat betreft zijn arrestatie, is het wel van groot belang dat Joseph op de hoogte wordt gebracht dat hij over vier jaar sterft zodat hij eventuele voorzorgsmaatregelen kan nemen dat zijn gezin niets overkomt.'

Ik zeg enthousiast, *'ik wil hem wel ontmoeten want waarschijnlijk ben ik een nazaat van hem.'*

'Dat had ik al gedacht toen ik je voor het eerst zag, want je lijkt op hem.'

'Mooi om te horen.'

Ik zie het dak van het huis van Nèske tussen de bomen door en krijg een gespannen gevoel in me maag. Ik zeg, *'ik heb je beloofd dat ik terugkom als Nèske van een overleden Bokkenrijder een Tegenspreuk heeft gekregen.'*

Tessa kijkt me recht in de ogen en zegt, *'ik ben ervan overtuigd dat je terugkomt. Is het mogelijk dat je dan de geschriften meeneemt waarin de ophanging van Joseph staat vermeld zodat we hem kunnen overtuigen?'*

Ik zeg uit volle overtuiging, *'ja,'*

'Dan gaan we samen naar Joseph.' Ik knik goedkeurend.

We staan voor Nèske's huis en Tessa klopt het wachtwoord op het venster.

Het duurt even voordat de deur open gaat en Nèske verontschuldig zich, *'ik was net bezig een ketel met kruiden boven het vuur te hangen.'*

Ze laat ons binnen en zegt, *'ik heb gisteren contact gehad met een Bokkenrijder.* *Zijn naam is Anton

Crijns uit Palemig en hij heeft gevangen gezeten in Kasteel Schaesberg en is op 21 oktober 1743 in Schaesberg opgehangen.# Hij had toen een dochter van één jaar oud.

Hij weet dat zijn dochter Frieda ernstig ziek is. Ze lijdt aan de witte pest waarvoor ik enkele malen bij haar ben geweest. Anton zei dat in 2025 de witte pest gemakkelijk te genezen is. Hij weet de Tegenspreuk, maar als tegenprestatie wil hij dat je terugkomt met het medicament. Hij zegt dat alleen nazaten van de Bokkenrijders van uit de toekomst individueel of samen op en neer kunnen reizen, maar dat de huidige Bokkenrijders en hun kinderen alleen naar de toekomst kunnen als ze vastgeketend zijn aan iemand vanuit de toekomst.' (TBC noemde men destijds de tering of de witte pest.)

Ik ben zo blij als een klein kind met zijn Kerstcadeau en zeg, *'natuurlijk kom ik terug.'*

'*Anton zegt dat hij je die spreuk ook geeft omdat je Kirchhoffs heet en daarbij heeft hij nog één eis en dat is dat een Bokkenrijder met jou meegaat naar 2025 zodat hij zeker weet dat jij terugkomt met het medicament en hoe het toegediend moet worden.'*

Koale Loe Lemmens

Tessa vraagt, *'wie is die Bokkenrijder die meegaat?'*

'Loe Lemmens, hij woont in Waubach aan de markt en handelt in kolen. Hij heeft de bijnaam, "Kaole Loe" (kolen Loe) en was een vriend van Anton.

Teuke, de vrouw van Loe, is een nicht van me. Loe weet ook waar de dochter van Anton Crijns woont.'

'Ik had al gehoord van Anton Crijns, hij schijnt niet ver van ons Landgoed te hebben gewoond en Kaole Loe ken ik van zien, ik wist niet dat hij ook een Bokkenrijder is en familie van je is.'

'Wij willen jou niet betrekken bij de Bokkenrijders, voor je eigen veiligheid, in opdracht van je vader en Joseph Kirchhoffs.'

'Was mijn vader toch een Bokkenrijder?'

Nèske zegt met gedempte stem, *'nu je het op de vrouw afvraagt, ja en hij was zeer toegewijd en tevens adviseur van Kirchhoffs.'*

'Ik heb het innerlijk altijd geweten dat hij een Bokkenrijder was. Ik ben trots op hem dat hij na zijn arrestatie geen woord meer heeft gesproken.'

Ik zit te popelen om de Tegenspreuk te horen en vraag een beetje kortaf, '*wat is de Tegenspreuk, ik kan niet langer wachten.'*

Nèske kijkt mij serieus aan, pakt een briefje, dat op een klein bijzettafeltje ligt en reikt mij het briefje aan. Ik pak het briefje vast, maar voordat ze het briefje loslaat zegt ze met scherpe stem, *'je moet wel weten dat als je niet terugkomt dan zal Kaole Loe je vermoorden, ook al kan hij dan zelf niet terug naar 1768.'*

Ik zucht heel diep en zeg overtuigend, *'ik kom zeker terug en niet omdat ik bang ben dat Kaole Loe mij vermoord, maar ook omdat ik het Tessa heb beloofd.'*

Tessa kijkt me aan en lacht verlegen naar me.

Ik vouw het briefje open en lees de spreuk hardop, *"Euver sjtaak, euver gaad, teruk noar hoes, bie de kamin." (Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)*
Daar was ik niet opgekomen terwijl het zo simpel is.

Ik vraag voorzichtig, *'kom ik weer terug in 2025, of kan ik ook in een ander jaartal terecht komen?'*

'Anton zegt dat links van de Kapel een boom staat waaraan de afgelopen jaren Bokkenrijders uit de buurt zijn opgehangen. Omdat zij nog niet klaar waren om te sterven zitten hun zielen in deze boom gevangen en kunnen daardoor niet overgaan naar het hiernamaals.

Door de hand tegen de boom te houden en de spreuk uit te spreken komt de energie vrij van één van de zielen van de gehangenen, daardoor kun je door de tijd reizen. Doordat de energie van de ziel vrijkomt, vindt deze rust in het hiernamaals.

Zodra de ziel is verlost sterft er een tak af en groeit naast de stervende tak meteen een nieuw tak aan de boom. Anton zegt ook dat je altijd terugkomt in de tijd waaruit je vertrokken bent.
De boom herken je aan het kruis dat een familielid van een Bokkenrijder aan de achterkant erin heeft gekerfd.'

Ik vraag waarom ik nu de spreuk bij een boom en niet in de kapel moet uitspreken.

'Crijns zei, dat als je via die specifieke boom teruggaat, dan weet je zeker dat je aankomt in 2025 en dat geldt ook als je weer terug wil naar 1768.'

Vervolgens pakt ze een verzegelde envelop van het bijzettafeltje en zegt, *'geef deze brief aan Kaole Loe en zeg dat je door mij gestuurd bent. Ik leg in de brief jouw verhaal uit en dat hij, van Crijns, met jou mee moet gaan naar 2025 voor het medicament op te halen voor zijn zieke dochter.'*

Vervolgens richt Nèske zich tot Tessa en zegt, *'ga met hem mee naar Kaole Loe, want hij kent jou ook van zien,'* Tessa knikt ja.

Ik vraag aan Nèske wat ik haar verschuldigd ben en ze zegt, *'niets, maar kom wel je beloftes na aan Crijns en aan Tessa en als je terugkomt zal ik ook bij de Kapel staan.'*

Ik zeg met volle overtuiging, *'ik zal jou en hen niet teleurstellen.'*

We rijden op het gemak terug naar Palemig en ik voel me gelukzalig nu ik heen en weer kan reizen. We zien een paar honderd meter verderop twee Sjötters over de brug van het Kasteel richting onze kant op komen.

Ik zeg tegen Tessa, *'wat zeggen we als ze ons staande houden.'*

Tessa trekt aan de teugels en zegt, *'laat mij maar het woord doen als ze ons aanspreken.'*

De Sjötters blijven op twee meter afstand van ons staan. De linkse Sjötter vraagt aan Tessa, *'u bent toch Barones von Aeretz van het Landgoed Palemig en tevens kruidenvrouw?'* Tessa zegt met vaste stem, '*ja.'*

'*Heeft u iets tegen de verkoudheid, want mijn dochtertje is erg ziek?*'

Tessa zegt, '*heulenteer helpt. (Vlierbessen.) Laat het vijftien minuten trekken in kokend water. Dan het sap zeven en om de paar uur laat je haar een kleine beker sap drinken.'*

De Sjötter bedankt zich, beiden buigen het hoofd naar ons en lopen verder.

Ik zeg, *'dus je bent een Barones en bekend hier in de buurt.'*

'Ja en zoals ik al eerder zei, zien ze mij als witte heks en ons Landgoed staat erom bekend dat we sterke paarden afleveren.'

Ik zeg vol gezonde spanning, '*laten we meteen naar Kaole Loe gaan want ik wil, als het even kan, morgen terug naar 2025.'*

'Ja is goed, we kunnen binnen een uurtje in Waubach zijn.'

Ik denk, *"als ik bij mijn voordeur in de auto stap dan ben ik binnen tien minuten in Waubach"*. Meteen denk ik ook aan mijn auto die voor het Kasteel staat geparkeerd en hopelijk heb ik straks nog banden op de auto, want de jeugd uit onze buurt verdienen er graag een centje bij.

Ik vraag, *'wat is dat voor een persoon die Kaole Loe?'*

'Hij is een boom van een kerel en zo sterk als een os. Hij staat bekend als betrouwbaar, eerlijk en gul. Als iemand niet genoeg geld heeft om kolen te kopen in de winter, dan geeft hij de kolen op de pof. Persoonlijk ken ik hem niet, maar hij levert ook aan Landgoed Palemig. Ik zag hem wel eens praten met mijn vader.'

Ik zeg opgelucht, *'goed om te horen dat een goed mens met me meegaat.*
Trouwens, voordat we naar Waubach gaan moet ik Alex even laten we weten dat ik morgen terugkom. Ik ga ervan uit dat die Tegenspreuk werkt, terwijl ik ook mijn twijfels heb, stel je voor hij werkt niet.'

We zijn ondertussen terug op het Landgoed. Tessa rijdt meteen door naar de stallen om Sjuul te voeren. Tijdens dat ik naar de achterkant van de woning loop, om Alex te bellen, zie ik dat Herr Hubertz Tessa helpt met Sjuul.

De telefoon van Alex gaat maar één keer over en heb hem meteen aan de lijn. Ik zeg, '*zo zeg, dat is snel.'*

Alex zegt, '*terwijl ik aan het project van Lindelauf werk, springen mijn gedachten alle kanten op wat*

betreft die tijdreis van jou. Het is allemaal niet te bevatten en toch weet ik dat het je overkomen is. Het is een regelrechte mindfuck.'

Ik zeg overgelukkig, *'ik heb de Tegenspreuk, maar er hangt een eis aan vast. Een Bokkenrijder, met de naam Loe, reist met me mee naar 2025, omdat ik een medicijn moet regelen tegen TBC voor de dochter van de overleden Bokkenrijder die de Tegenspreuk heeft doorgegeven. Als ik me niet aan de afspraak houd dan vermoord hij mij.'*

Alex zegt, *'we laten hem oppakken door de politie als hij hier is, want als hij vertelt dat hij uit 1768 komt dan brengen ze hem meteen naar Welterhof.'*
(Psychiatrisch centrum Welterhof te Heerlen.)

Ik zeg, '*het is een normale reactie wat je geeft, maar ik wil me aan mijn belofte houden. Daarbij, die Loe schijnt dik in orde te zijn, alleen als je je woord niet nakomt wordt hij ongemakkelijk. Ik ga terug zodra ik alles heb geregeld qua medicijnen en nog wat andere noodzakelijke dingen die ze hier goed kunnen gebruiken.'*

Alex zegt met een stem die geen tegenspraak duld, *'als jij teruggaat, dan ga ik met je mee.'*

Ik zeg, *'iemand moet het project van Lindelauf realiseren, want hij wil de App en de website zo snel als mogelijk lanceren.'*

Alex denkt even na en zegt, *'we kunnen Posje inhuren, hij heeft vaker als freelancer voor ons gewerkt en hij levert altijd goed werk. Ik heb*

vandaag aan de front-end gewerkt en het design is strak en toch speels.'
*(*Posje heet volledig Ed Pos en is een hele goede jeugdvriend van me.#)*

Ik zeg, *'regel het maar met Posje en zeg maar tegen hem dat wij binnenkort naar het buitenland moeten voor een project. Ga ook even langs bij onze huisarts, Edward Meijer en vraag hem of we antibiotica, penicilline en een kuur tegen TBC kunnen kopen.'*

Ed Pos (Posje)

'Oké, dan bel ik Posje zo meteen en rij daarna naar Edward. Stel dat Edward zegt dat hij als huisarts niet zomaar recepten kan uitschrijven, wat dan?'

'Zeg maar tegen hem dat het voor iemand is in het buitenland die geen huisarts en medicatie kan betalen. Dat is dan een witte leugen, want teruggaan naar 1768 is het buitenland.'

Alex vraagt, *'wanneer kom je terug?'*

Ik zeg met schrapende keel en een onzekere stem, '*morgenmiddag, mocht de Tegenspreuk werken. Dus zorg dat je morgen om 12.00 uur bij de LeenderKapel staat en neem een trainingspak mee, maat XXL, dan kan Loe zich snel omkleden, dan valt hij niet op.*

Ik ga nu met Tessa naar hem toe. Hij woont in Waubach, daar doe je met paard en wagen bijna een uur over.'

Alex zegt verbaasd, *'en voor ons is het een kattensprong met de scooter of auto.'*

'Als je mee overgaat naar 1768 regel dan kleren uit de achttiende eeuw bij zo'n kostuumverhuurbedrijf, maar huur dan wel de outfit van een goed gesitueerde burger en niet dat flamboyante en let ook op dat je de juiste schoenen hebt, ze dragen hier van die halve laarzen. Ik maak tevens een lijstje wat we allemaal meenemen. Voor Tessa neem ik ook medicatie mee die ze kan gebruiken als genezeres.'

Alex zegt, '*we spreken erover alsof het de normaalste zaak van de wereld is dat jij nu rondloopt in het jaar 1768 en dat we straks samen op vakantie gaan naar "hotel de Bokkenrijder", maar ik vind het allemaal spannend en akelig tegelijkertijd.'*

'Wat denk je hoe ik me voelde toen ik Schaesbergerveld niet zag liggen en het Kasteel was volledig in tact. Ik denk wel eens alsof het zo moet zijn dat ik Tessa als eerste persoon heb ontmoet, want het lijkt alsof zij mijn gids is, alsof het allemaal voorbestemd is.'

Tessa komt binnen en zegt, *'we kunnen vertrekken.'*

Ik knik naar Tessa en zeg tegen Alex, *'regel ook een nieuwe satelliettelefoon met een nieuw nummer, want die van mij laat ik achter bij Tessa. Ik bel je*

vanavond, dan kan je me het nieuwe telefoonnummer doorgeven. Ik ben weg, tot straks.'

Tessa en ik lopen samen naar buiten. Het rijtuig staat weer op het erf en paard Sjuul lijkt het naar zijn zin te hebben. Ik klim op de bok en Maedje wacht met gespitste oren op Tessa. Tessa spreekt nog even met Herr Hubertz en klimt vervolgens behendig op de bok en pakt de teugels in de hand.

Ze klapt met de teugels en Sjuul begint te lopen. Voor Sjuul is het meteen bergop, een weg die zich vrij lang trekt.

Tessa vraagt, *'heb je met Alex een tijd afgesproken wanneer je terugkomt en wat bedoelde je toen je tegen Alex zei dat het voorbestemd is?'*

'Daar bedoel ik mee dat ik waarschijnlijk voor een reden in deze tijd terecht gekomen ben en verder heb ik gezegd dat ik morgen om 12.00 uur terugkom. Kaole Loe moet zich maar schikken want het gaat tenslotte erom dat ik zo snel als mogelijk terug ben met de medicatie tegen TBC.'

'*De zoon van Loe werkt voor hem dus zijn zaakjes blijven doorlopen en ja, ik geloof ook dat je voor een bepaalde reden hier bent.'*

Ik kijk naar Tessa en denk, *"misschien ben jij wel de reden"* en tevens valt het me op hoe handig Tessa Sjuul door de bochten ment en vraag, *'wat zou je ervan vinden als ik de telefoon aan jou geef als ik terug ga, dan kunnen we met elkaar spreken, want je weet nooit wat er gebeurd aan mijn of aan jouw*

kant. Dat ik bijvoorbeeld meer tijd nodig heb om de medicatie te regelen, want de belangrijkste medicijnen kun je niet zomaar kopen, zonder dat de arts toestemming geeft.'

Tessa zegt, *'dat lijkt me een goed idee, als je me uitlegt hoe het werkt.'*

'Ik zal je straks, als we terug zijn, laten zien hoe eenvoudig het werkt.'

We zijn halverwege de berg en zien dat er langs de kant diverse Sjötters staan. Een van hen loopt naar het midden van de weg en houdt zijn hand omhoog dat we moeten stoppen. Tessa trekt lichtjes aan de teugels en Sjuul blijft staan. Een van de Sjötters loopt om het rijtuig heen en Maedje gromt lichtjes naar hem.

De Sjötter die ons heeft aangehouden vraagt aan mij, *'wie ben jij en waar kom jij vandaan?'* Ik zeg, *'ik ben Mat von Krüchten en ik kom uit Klimmen.'*

Hij vraagt, *'Wat doe je in deze contreien want Klimmen is niet naast de deur?'*

Op het moment dat ik antwoord wil geven, komt er vanachteren een Sjötter aanlopen die naar Tessa wijst en zegt, *'haar ken ik, dat is Barones von Aeretz, zij woont onder aan de berg op het Landgoed Palemig.'*

Tessa ziet dat het de Sjötter is die een recept vroeg voor zijn verkouden dochtertje en zegt, *'de heer von Krüchten is mijn Rentmeester.'*

De Sjötter die ons staande hield tikt uit beleefdheid met zijn vinger tegen de rand van de hoed, doet een stap terug naar de zijkant, strekt zijn arm uit met de hand open, als teken dat Tessa kan doorrijden.

Ik zeg, *'ik zag m'n geest al kruipen. Ze zijn behoorlijk serieus en zwaar bewapend.'*

'Ja, ze hebben er een heksenjacht van gemaakt om de Bokkenrijders op te sporen.'

Onderweg zien we meerdere Sjötters te paard op zoek naar Bokkenrijders, maar ze houden ons niet meer aan omdat we waarschijnlijk door de eerste controlepost zijn gekomen.

Omdat ik de omgeving ken weet ik dat we niet ver van Waubach zijn verwijderd. Ik zeg, *'Het lijkt me interessant voor jou als je de volgende keer meegaat naar 2025, dan kun je zien hoeveel huizen hier langs de weg staan richting Waubach en hoe snel wij in Waubach zijn vanuit Palemig.'*

'Ja, ik wil heel graag een keer mee naar 2025 en rijden jullie in rijtuigen die sneller kunnen rijden?'

'Ja en nee, wij rijden in motorrijtuigen die wij auto's noemen. We doen er nu één uur over om in Waubach te komen, maar in 2025 duurt dat nog geen tien minuten. Ik zal je straks, als we terug zijn, een auto laten zien, via mijn telefoon en dan probeer ik je uit te leggen hoe het werkt.'

Eenmaal aangekomen op de markt zien we het huis van Kaole Loe. De grote poort staat open en een uit

de kluiten gewassen hond blaft een gat in de lucht. De kolenkar, met paard ervoor, staat op het erf klaar om te vertrekken.

Tessa springt behendig van de bok. Ze zegt tegen Maedje dat ze moet blijven zitten en loopt het erf op. In het voorbij lopen van de kolenkar aait ze het paard over de hals.

Voordat ze bij de voordeur is komt er een reus van een vent naar buiten lopen en zegt, *'dich kin ich, ich höb bie dich inkele wèke geleie kaole gebrach. Du kums va ut Landjgood Palemig.' (Jou ken ik, ik heb bij jou een paar weken geleden kolen gebracht, jij komt van het Landgoed Palemig.)*

Tessa zegt, *'det 's richtig, ich bin Tessa von Aeretz, Nèske haet mich gesjik. Ich höb inne breef va heur veur dich.' (Dat klopt, ik ben Tessa von Aeretz. Nèske heeft me gestuurd. Ik heb een brief van haar voor jou.)*

Ze overhandigt hem de brief, Loe verbreekt de zegel en bij het lezen van de eerste regels zegt hij resoluut, *'we kunnen maar beter naar binnen gaan, want het lijkt een serieuze zaak.* Meteen erachteraan roept hij, *'hé Hans, breng jij de kolen maar naar boer Winands op Schaesberg, ik heb wat anders te doen.'*

Tegen Tessa zegt hij, *'Hans is mijn zoon en die houden we erbuiten, hij weet niet dat ik lid ben van de Bokkenrijders.'*

Ik ben ondertussen ook van de bok geklommen en Tessa vraagt of Maedje mee naar binnen mag. Loe

zegt, *'ik zal even mijn hond aan de ketting leggen want die is nogal agressief.'*

We lopen Loe achterna naar binnen. Het huis ziet er netjes en opgeruimd uit. Je ziet aan de inrichting dat het Loe voor de wind gaat. Zijn vrouw zit in de hoek van de kamer bij het raam te haken. Loe zegt hier kunnen we vrijuit praten en wijst op zijn vrouw. Hij zegt, *'dit is mijn vrouw Teuke, ze weet dat ik lid ben van de Bokkenrijders.'*
(Haken is een handwerktechniek waarmee men met behulp van een haaknaald en garen eenvoudige of ingewikkelde lussen kan maken Deze lussen vormen samen een patroon.)

Tessa en ik knikken naar haar en Loe biedt ons aan te gaan zitten, maar zelf blijft hij staan. Hij zegt, *'ik zal eerst even de brief helemaal doorlezen.'* Loe draait de rug naar ons toe, pakt iets uit de zak van zijn jas dat op een vel papier lijkt en legt deze over de brief.

De vrouw van Loe vraagt of we koffie willen. Wij willen wel koffie na een klein uur op de bok te hebben gezeten. Loe draait zich weer om en zegt, *'doe mij ook maar een kop want dit gaat wel even duren.'*

Loe gaat tegenover me zitten en kijkt mij diep en lang aan, alsof hij op zoek is naar iets aan-of-in mij waaraan hij kan zien dat ik uit 2025 kom. Ondertussen zet Teuke de koffie op tafel.

Hij legt de brief voorzichtig voor zich neer, kijkt mij en Tessa aandachtig aan en zegt, '*Het is inderdaad een brief van Nèske. Als de brief niet van haar afkomstig was dan zou ik het verhaal niet geloven.'*

Ik heb vanaf dat we aangekomen zijn bij Loe nog geen enkel woord gezegd en vraag hem, *'hoe weet je zo zeker dat de brief van haar afkomstig is?'*

Loe zegt, '*als ik je vertel hoe ik dat weet, dan kan ik je niet meer laten gaan.'*

Ik schud met mijn handen op en neer en zeg, *'nee, nee, vertel het me maar niet.'* Loe lacht, dus humor heeft hij gelukkig ook.

Loe kijkt naar zijn vrouw en zegt, *'ik ga een paar dagen weg, als ze vragen waar ik ben zeg dan maar dat ik naar Gangelt ben, naar een ziek familielid.'*
(Gangelt is een gemeente in de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen en ligt 13 kilometer van Waubach.)

Zijn vrouw knikt en zegt, '*maak dan wel een lijstje zodat Hans weet bij wie hij de kolen moet leveren.'*

Ik zeg, '*ik wil morgen overgaan naar 2025. Een vriend van mij staat om 12.00 uur klaar bij de LeenderKapel met kleren voor jou. Als het goed is heeft hij de medicijnen al opgehaald. We gaan daarna meteen naar mijn huis. Vandaar uit kunnen we alle andere spullen regelen.'*

Loe zegt, *'ik ben morgen om 11.50 uur bij de Kapel. Ik kom te paard, Tessa kan daarna het paard meenemen naar haar Landgoed, totdat ik weer terug ben.'*

Ik zeg tegen Loe, *'ik heb twee tot drie dagen nodig om alles te regelen, Trouwens ik woon maar vijf minuten van de LeenderKapel. Ik wil je wel*

waarschuwen dat je in een wereld terecht komt die je hele denkvermogen kan ontregelen.'

Loe zegt gevat, *'dat geldt toch ook voor jou in deze tijd.'*

'In mijn wereld weten we hoe het is om te leven in jouw wereld. We hebben boeken, tekeningen, schilderijen en geschriften uit jullie tijd. Neemt niet weg dat het een hele ervaring voor me is om zo primitief te leven, vergeleken hoe wij leven in 2025.'

Loe zegt gelaten, *'ik laat me verrassen.'*

Ik zeg, *'als je met mij meegaat naar 2025 dan moet je weten dat als ik de spreuk uitgesproken heb er een indringend zoemend en dreigend geluid te horen is en dat een wervelwind ons omsluit die ons dan transporteert naar 2025. Het is een gevoel alsof je door een trechter wordt gezogen. De overgang duurt maar enkele seconden, maar doet geen pijn.'*

Loe zegt, *'ik heb voor hetere vuren gestaan.'*

Na 'n uur met Loe gesproken te hebben is het tijd om terug te gaan naar Palemig.

We nemen afscheid van Loe en zijn vrouw en rijden op het gemak terug. We komen onderweg, her en der, Sjötters tegen die nog steeds op zoek zijn naar Bokkenrijders.

Ik zeg, *'de Bokkenrijders bestaan nu dit jaar achtentwintig jaar en velen van hen zijn al opgehangen en toch krijgen ze steeds nieuwe leden.'#

‘Zolang er armoede is door onderdrukking en overheersing van diverse landen, vele adellijken en de kerk, zolang zullen er Bokkenrijders zijn,’ zegt Tessa.

Ik knik bevestigend en zeg, **‘de Bokkenrijders blijven bestaan tot 1798. Wist je dat er ook Landheren en adelijken zijn die zich hebben aangesloten bij de Bokkenrijders?’**#

‘Nee, dat wist ik niet, maar mijn vader was als adellijke ook lid. Dat de Bokkenrijders zolang zullen bestaan betekent dat we nog een lange ellendige weg te gaan hebben met de Schouten, Schepenen en Sjötters.’

Ik zeg om haar gerust te stellen, **‘na 1772 nemen de vervolgingen en folteringen af en wordt het iets rustiger rondom de Bokkenrijders.’**#

‘Dus na de dood van Joseph Kirchhoffs wordt het allemaal wat rustiger. Dat is van de ene kant spijtig en van de andere kant weer niet, want door de Bokkenrijders te vervolgen hebben ze ook steeds hun ogen gericht op genezeressen.’

Mij valt in dat ik niet moet vergeten Tessa uit te leggen hoe de telefoon werkt en dat ik mijn nieuwe nummer onder een voorkeurtoets plaats.

‘Zodra we terug zijn op het Landgoed dan leg ik je meteen uit hoe de telefoon werkt, zodat we dat niet vergeten, dan kunnen we morgenavond met elkaar spreken, als je dat wilt.’

'Dat wil ik wel want nu mijn broer er niet meer is, kan het 's avonds heel eenzaam zijn in huis, ook al heb ik personeel.'

Voor het eerst zie ik Tessa in een kwetsbaar moment. Ze was de hele tijd, zoals wij het noemen, een stoer wijf, maar nu kwam het meisje naar buiten, ze zat er een beetje verloren bij.

De laatste tien minuten van de reis hebben we geen woord meer gesproken, we waren te druk bezig met onszelf wat betreft eenzaamheid en alleen zijn. Ikzelf heb het alleen zijn nooit ervaren als onprettig.
Ik ben graag alleen, maar nu ik Tessa ken overrompeld mij het gevoel van eenzaamheid, stel dat de spreuk om terug te komen niet meer voor een tweede keer werkt.

Eenmaal weer terug op het Landgoed rijdt Tessa het rijtuig richting stallen, spant Sjuul uit en brengt hem naar de stal. Ze zegt, *'pak jij alvast de voederzak dan borstel ik hem, Sjuul eet graag als hij geborsteld wordt.'* Je ziet hoeveel liefde ze heeft voor Sjuul. Ze zegt, *'Sjuul verzorg ik altijd zelf, ik was bij zijn geboorte en heb hem ook getraind.'*

Het is inmiddels ook etenstijd voor ons en Tessa zegt, *'Frau Hubertz heeft wortelstamppot gemaakt, lust je dat?'*

'Ja, dat eten we thuis ook.'

Ze zegt, *'ik eet graag eenvoudig, ik houd niet van het overdadige eten, zoals men dat binnen mijn kringen gewend is.'*

Onder het eten vertel ik Tessa dat ik zo nu en dan denk dat ik nog steeds droom, omdat het allemaal zo onwerkelijk is en toch weer niet.

Tessa zegt,*'*telkens als je op een klok kijkt in je droom zal je een andere tijd zien en de aanwijzers staan bijna altijd stil. Dus kijk nu naar de klok aan de muur en dadelijk weer en als dan de tijd een paar minuten is verschoven, dan droom je niet.'*#

Ik doe wat Tessa zegt, maar kan me zelf moeilijk bedwingen om niet tussentijds op de klok te kijken. Eigenlijk weet ik zelf ook wel dat ik niet droom, want alles wat ik tot nu toe heb meegemaakt verloopt op een logische manier, dus niet van de hak op de tak.

Ze zegt, *'kijk naar de klok en wat zie je?'* Ik zie dat de tijd inderdaad op een normaal tempo vooruit gaat en dat het niet plotseling drie uur later is.

'Zo, uit die droom ben ik ook geholpen.'

'Vind je het erg dat het geen droom is, want als het een droom is dan hoef je alleen maar wakker te worden en je bent weer terug in 2025.'

'Nee, eigenlijk niet, want anders had ik jou niet leren kennen.' Door die zin uit te spreken heb ik het gevoel dat ik een rood hoofd krijg. Normaliter krijg ik geen rood hoofd als ik een vrouw laat merken dat ik haar leuk vind. Dat komt waarschijnlijk doordat ik, tot nu toe, nog geen vrouw ben tegengekomen zoals Tessa. Frappant is ook dat ik naar het verleden moet reizen om de juiste vrouw te ontmoeten, althans het voelt voor mij alsof Tessa de juiste kan zijn.

Tessa staat op van de tafel, pakt de voerbak van Maedje, doet er wat wortelstamppot in en plaats de voerbak in de hoek naast de deur.

Ik realiseer me ook dat de stamppot puurder smaakt dan dat ik gewend ben, het lijkt wel of de wortels en de aardappelen meer smaak hebben.

Na het eten staat Tessa op, loopt naar een kast, pakt twee glazen en een fles Rijnlandse wijn. Ze vraagt of ik witte wijn lust en ik zeg heel eerlijk, *'ik ben eigenlijk een pils drinker, maar nu kan ik wel wat alcohol gebruiken als ik denk aan de terugreis morgen.'*

Tijdens dat Tessa de wijn inschenkt pak ik de telefoon. Na een slokje genomen te hebben moet ik toegeven dat de wijn helemaal niet verkeerd smaakt. Ik leg Tessa uit hoe eenvoudig de telefoon te bedienen is, maar dat ze eerst naar buiten moet gaan, of bij een open raam moet gaan staan, als ze mij wil bellen. Dat ze vervolgens op toets twee moet drukken en dat Alex toets drie is. Ik leg haar ook uit dat alleen zij mij kan bereiken en ik haar niet.

Ik pak de powerbank en zeg, *'deze sluit ik aan de telefoon als ik terugga naar 2025, dan kunnen we meer dan twee weken contact houden met elkaar.'*

Tessa zegt met ietwat bezorgdheid in haar stem, *'ik ga er vanuit dat je binnen een paar dagen weer terug bent.'*

Ik zeg overtuigend, *'dat zal zeker het geval zijn, want de spullen die ik mee terugneem zijn binnen een dag*

allemaal geregeld en Alex heeft de medicatie al bezorgd.'

Ik zeg tegen haar dat ik haar beloofd had haar te laten zien hoe wij ons in 2025 verplaatsen. Ik zeg tegen Tessa dat we bij het open raam moeten gaan staan zodat ik haar onze autorijtuigen kan laten zien. Terwijl ik internet aanklik ruik ik weer de heerlijke geur van lavendel in haar haren. Ik heb meteen contact met een zoekmachine. Vervolgens voer ik het woord auto in en krijg meteen diverse pagina's met foto's en video's van allerlei merken. Ik klik op een reclame-video en een SUV komt in beeld. *(Sports Utility Vehicle)*

Van de zijkant zie ik Tessa heel aandachtig kijken en met dat ik op Play klik en de auto begint te rijden slaakt ze een kreet, houdt haar hand voor haar mond en kijkt mij met ongeloof aan.

Ik zeg, *'Sjuul is één paardenkracht en deze auto heeft de kracht van honderdvijftig paarden. Maar als de Tegenspreuk werkt dan ga je de volgende keer met me mee, dan kan ik je alles beter uitleggen hoe het werkt.'*

Tessa knikt instemmend en zegt. *'hoewel het eng is om mee te gaan naar 2025 vind ik het ook spannend en daarbij, zoals ik jouw gids ben in 1768, ben jij mijn gids in 2025.'*

Na uren met elkaar te hebben gesproken over de verschillen tussen beide tijdperken, krijg ik steeds meer de bevestiging dat Tessa hoogbegaafd is, zoals wij dat classificeren in 2025.

Ik zeg, *'de fles is bijna leeg en het meeste heb ik gedronken.'*

'Misschien slaap je dan beter want het is morgen een spannende dag voor je, maar ook voor mij.'

'Inderdaad, jij bent nu ook bij mijn verhaal betrokken en misschien breng ik je ook nog in gevaar.'

'Nu ik zeker weet dat mijn vader een Bokkenrijder was, voel ik me ook betrokken bij zijn zaak en bij Joseph Kirchhoffs.'

*'Dat is moedig van je, maar we moeten zeer goed opletten. We weten niet of Kaole Loe al in het vizier is van de Schout. *Ook staat in de archieven dat de Bokkenrijders hun eigen leden vermoorden als blijkt dat zij een gevaar kunnen vormen voor andere Bokkenrijders.'#*

Tessa zegt doordacht, *Nèske en Loe weten nu dat wij weten dat ze Bokkenrijders zijn. Van Nèske weet ik zeker dat ze mij en nu ook jou, nooit kwaad zal doen, maar van Loe weten we het niet zeker. Hij weet, via de brief, dat je waarschijnlijk familie bent van Kirchhoffs en dat zal hem weerhouden om jou of mij iets aan te doen, want dan brengt hij zijn hele familie in gevaar.'*

'Goed dat Nèske en Kirchhoffs onze beschermengelen zijn, maar ik ga op bed liggen als je het niet erg vindt, want als ik niet slaap dan rust ik toch en gelukkig is de reis door de tijd pijnloos en snel.'

Ik wens Tessa *inne gooje nach (een goede nacht)* en loop de trap omhoog richting slaapkamer.

Ik denk, *"ik zal Alex toch maar even Sms'en dat ik hem morgenvroeg bel, zodat hij me het nieuwe telefoonnummer kan doorgeven"*.

Nadat ik hem een berichtje heb gestuurd doe ik de telefoonoortjes in en luister naar rustgevende klanken. Deze heb ik wel nodig als ik denk aan morgen. De gedachten laat me niet los dat ik door de Tegenspreuk misschien wel in een ander tijdperk terecht zou kunnen komen en niet in 2025.

Dinsdag: 20-mei-1768.
Het is dinsdagochtend en ik word weer wakker van de haan en die blijkt goed geslapen te hebben, want hij is nog luider dan gisteren.
Door de wijn heb ik aan één stuk doorgeslapen en ik heb geen zwaar hoofd. Vandaag is het de dag dat ik waarschijnlijk terug kan naar 2025.

Ik hoor geluiden in de eetsalon en ruik de geur van verse koffie dus Tessa is ook al op, hoe kan het ook anders. Er staat tegenover het bed, op een tafeltje, een kom met vers water met daarnaast een stuk zeep en een paar handdoeken van linnen. De zeep ruikt naar rozen.
Tijdens het wassen hoor ik de vogels fluiten. Ik kijk uit het raam en zie een idyllisch plaatje van schoonheid en rust. Deze rust ervaar ik ook als ik in Terziet in de heuvels wandel.

Terziet is een buurtschap ten zuiden van Epen in Zuid Limburg

Fris gewassen stap ik de eetsalon binnen en zeg, *'goedemorgen en hopelijk wordt het een goede dag.'*

Op tafel staat een kommetje met gekookte eieren, een schaaltje met gesneden ham, kaas en een potje met stroop, jam en boter, plus vers brood en ik denk, "*het lijkt wel een ontbijt van een Hotel*".

Tessa schenkt een kop koffie voor me in en vraagt ondertussen of ik goed geslapen heb, wat ik volmondig kan beamen.

Tessa zegt dat ze niet goed heeft geslapen, maar dat dit komt door de spanning, omdat ik vandaag vertrek.

Ik zeg, *'stel dat de spreuk niet werkt, wat dan? Ik kan geen kant op.'*

'Ik hoop voor jou dat het wel lukt, maar als dat niet zo is, dan heb je hier op het Landgoed een nieuw thuis.'

'Dat is heel lief van je, maar bij de gedachte alleen al, dat ik niet terug kan, roept bij mij meteen een paniekgevoel op.'

'Vertrouw maar op Nèske, zolang als ik haar ken heeft ze het nog nooit bij het verkeerde eind gehad.'

Maar ik denk, "*voor alles is een eerste keer"* en omdat ik Tessa geen negatieve gevoelens wil geven zeg ik, *'het zal zeer zeker lukken.'*

Tijdens het ontbijt vertel ik haar welke medicijnen ik meeneem als ik terug kom en dat er voor heel veel pijnlijke kwalen pijnstillers zijn. Ook neem ik tandborstels, tandpasta, shampoo en douchegel mee.

Tessa zegt, *'dus jullie hebben pijnstillers die de kruiden overbodig maken.'*

'In principe wel, maar er zijn ook nog heel veel mensen die kruiden gebruiken, die je dan in speciale kruidenwinkels kan kopen. Kruiden zijn nooit weggeweest, maar de kant en klare medicijnen helpen het snelst tegen de pijn.'

Tessa zegt lachend *'ik ben nieuwsgierig naar deze medicijnen, maar even terug naar het leven van nu. Als we klaar zijn met eten dan moet ik controleren of er nog voldoende voorraden zijn voor mens en dier. Misschien kan je me daarbij helpen.'*

Ik zeg lachend, *'als nieuwe Rentmeester is dat mijn taak en ik kom op andere gedachten. Ik poets even mijn tanden en bel dan Alex, daarna kunnen we.'*

Ik pak een beker vers water en loop naar de slaapkamer om mijn tanden te poetsen.

Alex bevestigd dat hij de medicatie heeft en dat hij vanmiddag om 12.00 uur bij de Kapel staat met kleren voor Kaole Loe, tevens geeft hij het nieuwe telefoonnummer door.

Omdat ik bij een open raam sta te bellen zie ik Tessa spreken met een staljongen. Ik hang op en loop naar buiten. Tessa ziet me, klopt de jongen, die niet ouder is dan vijftien jaar, op zijn schouder en loopt mij tegenmoet.

Ze zegt, *'dat is de nieuwe staljongen, Fritz, een neefje van Herr Hubertz.'*

Ik zeg, *'werken er nog meer familieleden van Herr Hubertz voor jou?'*

'Nee, waarom vraag je dat.'

'Jij bent de enige von Aeretz hier op het Landgoed en de familie Hubertz bestaat uit vijf personen en zijn niet eens uit deze streek. In tijden van problemen kan dat tegen je werken als ze zich samen pakken als familie.'

'Zo heb ik het nog niet bekeken. Jij bedoelt dat men kan muiten zoals zeevaarders dan ook doen en dan het hele schip overnemen.'

'Dat is precies wat ik bedoel.'

'Ik heb hier op het Landgoed nog vijftien mensen werken die de velden bewerken en de schapen verzorgen, dat zijn allemaal mensen uit de omgeving. Daarbij, mijn oom woont met zijn familie

nog geen tien minuten hier vandaan en heeft ook veldwerkers in dienst die al jaren voor hem werken. Dus de overmacht van de oorspronkelijke mensen uit de omgeving is groter dan de familie Hubertz.

We hebben in het verleden problemen gehad met Landpiraten die geprobeerd hebben onze eigendommen met geweld over te nemen, maar dat is hen slecht bekomen. Mijn veldwerkers en die van mijn oom hebben hen verjaagd. We beschikken over een groot arsenaal aan vuurwapens die veilig opgeborgen zijn achter tralies.'

'Het stelt me gerust dat je weerbaar bent.'

'Ik waardeer het dat jij je zorgen maakt over mij, maar maak jij je over mij maar geen zorgen. Ik vind het wel lief en zelfs vertederend dat je bezorgd om me bent en wat de familie Hubertz betreft, Herr en Frau Hubertz zijn al dertig jaar in dienst bij ons en met hun dochters heb ik als kind gespeeld. Het zijn liefhebbende mensen. Ik heb zelfs overwogen dat als mij iets gebeurd dat zij het Landgoed beheren.'

Ik kan nog juist op tijd op mijn tong bijten, want ik wilde zeggen dat het niets met bezorgdheid te maken heeft maar met logica, omdat het voor de hand ligt dat een vrouw, in haar situatie, zeer kwetsbaar is.

Ik ben zelfs zo berekenend dat ik denk, *"laat ze maar denken dat ik bezorg ben om haar"*, wat ik ook wel ben en dat ik tevens haar zelfstandigheid niet ter discussie wil stellen om van mening te zijn dat ze enkel en alleen door vrouw te zijn een te makkelijke prooi is voor dieven en ander gespuis.

Zo nu en dan breekt mijn eigen logica me op, omdat het dan mijn gevoel in de weg zit. Dan zeg ik slimme dingen die ó zo dom aanvoelen.

Tijdens het controleren van de voorraden bedenk ik een ander systeem om de controle van de voorraden gemakkelijker en efficiënter te maken.

Ik zeg, *'we kunnen het controleren van de voorraden gemakkelijker maken door een lijst op te stellen met alle denkbare voorraden die het Landgoed nodig heeft. De veldwerkers, de stalmeester, de kokkin en de dienstmeisjes kunnen dan bijvoorbeeld iedere vrijdag om 12:00 uur hun voorradenlijst ingevuld op kantoor inleveren. Zij hebben het overzicht wat er nog aan voorraad ligt en wat er ingekocht moet worden.'*

'Je denkt al als een echte Rentmeester. Als jij in 2025 bent dan stel ik alvast zo'n lijst op.'

'Ik heb begrepen dat je één keer per jaar het pachtgelden int van diverse boeren. Ga jij of iemand anders persoonlijk langs bij de boeren om het geld te innen?

'Pachtgeld wordt inderdaad jaarlijks betaald en voorheen inde mijn broer het geld door bij de boeren langs te gaan.'

'Je kunt het geld ook om de drie maanden of halfjaarlijks innen, dan loopt het pachtgeld niet te hoog op. Daarbij kan er een afspraak gemaakt worden dat er een vaste datum wordt afgesproken

dat de pachters het pachtgeld hier op kantoor komen betalen.'

'Het idee is goed maar ik moet dat eerst overleggen met de pachters of zij daarmee instemmen, want tenslotte pachten zij het land al vele tientallen jaren.'

'Spreek wel met hen af dat ze de pacht in de toekomst op kantoor komen betalen, ongeacht of ze maandelijks, halfjaarlijks of jaarlijks willen betalen, want op deze manier lopen jullie niet het risico overvallen te worden.'

'Dat ze de pacht in de toekomst komen betalen op kantoor is een heel goed idee.'

'Hoe bewaren jullie het geld en sieraden, want iedere dief weet toch dat de meeste mensen geld en goederen in huis hebben liggen en zeker mensen van adel.'

'Mijn vader heeft ergens op een plek in het huis een gat gegrafen, vervolgens een ijzeren kist geplaatst met daarbovenop een dikke ijzeren deur met een slot en daaroverheen houtenvloerplanken. Daarna heeft hij overal verteld dat het geld en sieraden zijn opgeslagen bij een goudsmid of geldverstrekker, zodat het geen zin heeft om ons te overvallen. De sleutel ligt ook op een geheime plaats.'

Ik vraag verbaasd, *'hoezo bij een goudsmid of geldverstrekker?'*

*‘Omdat zij wonen in goed beveiligde huizen met dikken muren en stalen deuren en in een stad gevestigd zijn.’#

‘Dat is slim’ en denk, **“dat is de voorloper van de bank.”#*

De tijd vliegt voorbij, het is inmiddels 11.00 uur. Tessa zegt, ‘*we kunnen ons nog even verzorgen voordat we vertrekken.*’

Nadat ik me opgefrist heb stop ik de satelliettelefoon en powerbank achter de klerenkast, want de dienstmeisjes maken elke ochtend de slaapkamers in orde.

Ik loop de trap af en onder aan de trap hoor ik Tessa roepen dat ze in de eetsalon is. Ze zegt dat ze nog even in de keuken moet zijn, voordat we vertrekken omdat ze kruiden aan het koken is.

We lopen samen naar de keuken, ze roert de kruiden krachtig door en vraagt aan Frau Hubertz of zij de ketel, over een half uur, van het vuur wil halen.

Op weg naar buiten zeg ik, *‘ik heb de telefoon achter de klerenkast verstopt. Let op dat niemand je, buiten of aan het raam, ziet bellen.’*

*‘Nee, ‘*zegt Tessa lachend, *‘als dat gebeurt eindig ik op de brandstapel.’*

Ik zeg, *‘Kaole Loe zal nu wel onderweg zijn naar de LeenderKapel, voor hem is het ook een spannende*

dag. Het valt me op hoe rustig ik ben nu het moment is aangebroken dat ik terugga.'

Tessa weet niet of ze blij of verdrietig moet kijken. Ze zegt, *'ik ken je pas twee dagen, maar het voelt voor mij alsof ik je al jaren ken.'* Ik zeg dat ik ook het gevoel heb alsof wij ons al jaren kennen.

Ik ben te verlegen om tegen haar te zeggen wat ik daadwerkelijk voor haar voel. Ik word nu al nerveus bij de gedachte haar te verlaten dan dat de Tegensspreuk niet zal werken.

Maedje staat buiten al kwispelend te wachten. Op het moment dat Tessa de deur wil dicht doen zeg ik, gehaast, dat ik de rugzak ben vergeten met mijn eigen kleren. Nadat ik de rugzak heb gehaald lopen we samen de binnenplaats af. Ik kijk nog eens achterom en kijk dan naar Tessa en zeg, *'het is toch een vreemde gewaarwording nu ik vertrek, ik jou huis beschouw als een soort thuis.'*

Tessa zegt, *'dat zegt mij dat jij je binnen een absurde situatie snel kan aanpassen.'*

Onder het lopen zeg ik tegen haar, *'het moet voor jou, je broer en je moeder toch een hel zijn geweest dat dat je vader gevangen zat in de Schelmentoren in Heerlen.'*

'Het was triest dat hij er zat en het was gek genoeg ook een troost dat hij toch dicht bij ons was, want de Schelmentoren is niet ver hiervandaan. Toen hij werd opgehangen in Schaesberg wilde ik er niet bij zijn, maar mijn moeder zei dat het belangrijk was

voor mijn vader, zodat het laatste wat hij zou zien zijn gezin was en dat we naar hem moesten lachen.'

Ik slik even en zeg, *'je moeder was een wijze sterke vrouw.'* De kapel komt al in zicht en een paar honderd meter verderop, links van ons, zien we een stofwolk, het is Kaole Loe te paard en hij rijdt in volle galop. Ik zeg, *'Alex staat nu ook bij de Kapel. Het is toch niet te bevatten dat we zo dadelijk op dezelfde plek staan, maar elkaar niet kunnen zien. We kunnen zelfs niet tegen elkaar opbotsen. Trouwens, bel me om 12.30 uur mocht de Tegenspreuk werken.'*

Op het moment nadat we de top van de heuvel bereiken zien we Loe van zijn paard stappen en zijn paard vastbinden aan een boom. Het valt op dat hij goed geluimd is want hij staat er met een brede grijns. Ik denk, "*gelukkig is hij een vriendelijke man ook al is hij spijkerhard, als het moet zijn. Je zou maar met een chronische chagrijn op pad moeten".*

Hij komt ons tegemoet, buigt zijn hoofd en zegt, '*het is voor ons beiden vandaag een spannende dag. Ik ga iets tegenmoet wat ik in het geheel niet ken en voor jou is het een weerzien met je eigen leven, mits de Tegenspreuk zijn werk doet.'*

Ik zeg tegen beiden, *'ik kleed me even achter de Kapel om. Trouwens horen jullie ook de wind terwijl het windstil is.'* Loe en Tessa bevestigen dat zij de wind ook horen.

Nadat ik mezelf weer heb getransformeerd naar de kledingstijl van 2025 en achter de Kapel vandaan kom, kijkt Loe mij aan alsof hij water ziet branden.

Hij zegt, *'zo te zien aan je kleren staan me nog heel veel verrassingen te wachten.'*

Ik loop naar de bewuste boom, kijk of er een kruis in gekerfd is, pak een stuk touw uit de tas en zeg,*' we binden dit touw stevig om onze middel zodat we strak tegen elkaar aan staan.'*

Loe gaat dicht tegen me aan staan en legt zijn rechterarm over me schouders. Ik leg het touw om onze middel en om de boom, trek het stevig aan en maak een platte knoop. Loe laat zijn arm van mijn schouder glijden richting mijn middel en klemt zich aan mij vast als een boa constrictor.

de Reisboom

Tessa kijkt snel om haar heen om er zeker van te zijn dat niemand anders aanwezig is en zegt, *'leg je hand tegen de boom en zeg de spreuk.'*

Loe en ik plakken zowat tegen de boom. Ik leg mijn hand op de boom, die ontzettend warm aan voelt en zeg tegen Loe, *'laten we hopen dat het touw stevig genoeg is als de wervelwind begint, want als dat niet zo is dan zouden we wel eens in een andere tijdsperiode terecht kunnen komen.'*
Loe kijkt mij aan alsof hij wil zeggen, "*en daar kom je nu pas mee*".

Alex loopt op hetzelfde moment rondjes om de Kapel en kijkt steeds naar binnen als hij voorbij de ingang

loopt. Hij denkt, *"stel je voor die Tegenspreuk werkt niet, wat dan"?*
Hij vindt het een vreselijke gedachte dat Mat dan voor altijd in 1768 moet blijven. Die gedachte probeert hij weg te drukken, want Mat voelt voor hem als een broer.

Voordat ik de spreuk uitspreek kijk ik naar Tessa en zeg, *'ik beloof je, ik kom terug en bedankt voor alles.'*

Tessa kijkt naar mij met een blik in de ogen van, ik hoop dat je terugkomt en zegt, '*ik zal op je wachten.'*

Ik voel een geluksgevoel door mijn lichaam schieten omdat Tessa op mij zal wachten. Ik leg mijn hand tegen de boom en zeg heel plechtig, '*euver sjtaak, euver gaad, teruk noar hoes, bie de kamin.' (Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)*

Vanuit het niets horen we een dreigend zoemend geluid en vanuit het bos komt een wervelwind opzetten die mij en Loe omsluit zodat Tessa ons alleen nog kan waarnemen alsof we in een dichte mist staan. Maedje blaft richting de wervelwind en gaat dicht tegen Tessa aanstaan. Tessa heeft het plotseling koud en slaat de armen om haar heen.

Zo snel als het dreigend geluid en de wervelwind uit het niets zijn begonnen, zo snel en abrupt stopt het. De mist trekt op en Mat en Loe zijn verdwenen.

Tessa kijkt een beetje ontredderd in het rond en loopt om de boom, maar beiden zijn van de aardbodem verdwenen. Ook Maedje loopt zoekend op en neer.

Tessa voelt nog steeds de koude rillingen over haar lichaam lopen.

Ze loopt naar het paard van Loe, maakt de teugels los van de tak, klimt in het zadel en rijdt naar Nèske.

Ze is binnen enkele minuten bij Nèske en vertelt haar dat de Tegenspreuk heeft gewerkt en dat het te hopen is dat ze in 2025 zijn beland. Nèske heeft geen enkele twijfel.

Tessa denkt, tijdens dat Nèske vertelt, "*ik moet naar huis want ik moet Mat om 12.30 uur bellen, dan weet ik zeker dat hij in 2025 is aangekomen*".

Op het moment dat Alex weer voorbij de uitgang van de Kapel komt, staan Loe en ik bij de boom. Hij rent op me af, tilt me op en danst met me in het rond. Ik zeg lachend, *'zet me terug op de grond wat moet Loe wel niet van ons denken.'*

Loe doet een stap naar voren en geeft Alex een hand en zegt, '*ik ben Loe en mooi om te zien dat echte vriendschap ook nog in de toekomst bestaat.'*

Alex kijkt met grote ogen naar mij en naar zijn hand. Hij heeft het gevoel alsof hij met zijn hand tussen een bankschroef heeft gezeten.

Alex haalt uit zijn rugzak het trainingspak, reikt het Loe aan en zegt, '*kleed je even om dan val je niet op als we ons onder mensen begeven.'*

Loe trekt een grappig gezicht als hij het trainingspak in de handen heeft en zegt, *'dus hier val ik niet mee op? Vreemde kleding hebben jullie.'*

Hij loopt de Kapel binnen en komt even later omgekleed naar buiten. Het jasje van het trainingspak staat open en hij zegt tegen Alex, *'je hebt je beet laten nemen jonge, aan dit jasje zitten geen knopen.'*

Alex loopt op hem af en zegt, *'dit jasje sluit met een ritssluiting. Ik zal je het laten zien.'*

Alex gaat dicht voor hem staan en pakt de twee onderste punten van de ritssluiting vast. Loe kijkt hem recht in de ogen, zo van *"wat krijgen we nou"*. Alex schuift het linkse gedeelte in de rechtse opening van de ritssluiting en trekt aan het lipje de rits omhoog.

Loe zegt, *'dit is handiger dan knopen.'* en pakt zijn eigen kleren in de rugzak die Alex hem aanreikt.

In het trainingspak ziet hij eruit als een werkloze bankzitter die de hele dag voor de televisie hangt met een zak chips en een blik bier. Ik zeg tegen Alex dat we eerst naar een kledingwinkel moeten. Alex zegt, *'we kunnen snel naar Frings op de Schelsberg dat ligt vrij geïsoleerd.'*
(De Schelsberg ligt in Rennemig-Beersdal in de gemeente Heerlen, 10 minuten van het Kasteel.)

Ik zeg tegen Alex, *'mijn auto staat nog voor het Kasteel geparkeerd.'*

Alex zegt, *'dat komt goed uit, ik ben lopend hier.'*

Loe vraagt, *'wat is een auto?'*

Ik zeg, *'een auto is een vervoermiddel. Jullie hebben huifkarren en rijtuigen die door paarden worden voortgetrokken. Wij rijden in auto's die doormiddel van een motor vooruit en achteruit kunnen rijden. Het is gemakkelijker te begrijpen als je de auto ziet.'*

We lopen met zijn drieën, zwijgend, het veldpad naar beneden en mijn gedachten zijn bij Tessa. Plots hoor ik Loe zeggen, *'wat is er met het Kasteel gebeurd er staat alleen nog maar een gammele toren.'*

'Ja inderdaad, het Kasteel is de afgelopen zestig jaar in verval geraakt, maar het wordt nu weer opgebouwd.'

Loe kijkt bozig en zegt, *'ze moeten het Kasteel met de grond gelijk maken want daar hebben zich de meest gruwelijke taferelen afgespeeld.'*

'Ze willen het weer opbouwen omwille van de historische waarden en wat ze de Bokkenrijders hebben aangedaan. Er staan nu zelfs in diverse dorpen en steden standbeelden van jullie en velen zien jullie als helden.'

'Die beelden wil ik wel graag zien en dat moet ik zeer zeker aan de Zwarte Kapitein vertellen.'

We zijn ondertussen bij de auto aangekomen, ik pak de sleutel uit me broekzak en open de deuren op afstand. Er gaat een piepje af en de lichten beginnen

te knipperen. Loe doet een stap achteruit en zegt, *'Nondeju, waat is det, is det iehzere dink bèhex?'* *(In naam van God, wat is dat, is dat ijzeren ding behekst?)*

Ik zeg, '*det is gein hèxerie, det is inne wagen.' (Dat is geen hekserij, dat is een auto.)*

Ik zeg tegen Alex, *'ga jij achterin zitten dan heeft Loe de volledige ervaring van het rijden.*'

We stappen alle drie in, ik start de motor en Loe kijkt verschrikt als ik achteruit rij. Hij houdt zich met twee handen stevig vast aan het dashboard en draait constant met zijn hoofd van links naar rechts.

Alex zit op de achterbank zich te verkneukelen hoe Loe reageert en legt hem een hand op de schouder en zegt, *'geniet nu maar van de reis want je snap toch ook wel dat wij hierin niet zouden rijden als het niet veilig of behekst zou zijn.'* Daar ziet Loe wel de logica van in en lacht verlegen.

Alex pakt de satelliettelefoon uit zijn rugzak, geeft deze aan mij en zegt, *'ik heb het simkaartje al geïnstalleerd en geactiveerd.'*

Op het moment dat we de rotonde naderen wijst Loe op het grote standbeeld dat midden op de rotonde staat en zegt, *'die komt toch uit mijn tijd.'*

Ik zeg, *'dat is Graaf Johan Frederik van Schaesberg die naar zijn Kasteel wijst.'*

Johan Frederik van Schaesberg

Loe zegt gevat, *'van zijn gezicht is evenveel over gebleven als van zijn Kasteel en zonder gezicht kunnen ze de schaamte niet van zijn gezicht lezen,** *want in de Kerkers van zijn Kasteel zijn Bokkenrijders en onschuldige boeren gemarteld, terwijl hij boven met zijn vrouw zat te eten.'*#

Ik zeg, *'ik begrijp je volkomen. Voor ons is hij verleden tijd maar als jij teruggaat naar je eigen tijd en leven dan heb je weer met dat soort personen te maken.'*

Onderweg naar kledingzaak Frings kijkt Loe zijn ogen uit. Hij ziet van alle kanten auto's rijden en fronst zijn wenkbrauwen.

Op een gegeven moment komt er plotseling een vrachtauto met aanhanger om de bocht en het lijkt alsof Loe op mijn schoot wil springen.

Hij vraagt, *'wat in Godsbokkennaam is dat voor een monster?'*

Ik zeg, *'dat is een vrachtauto met een aanhanger. Deze vrachtauto kan de vracht van honderd huifkarren in één keer vervoeren en rijdt bijvoorbeeld, van Heerlen naar Waubach in nog geen kwartier tijd.'*

Loe kijkt ongemakkelijk naar de vrachtauto en haalt diep adem. Bij het naderen van een verkeerslicht, dat van groen naar oranje op rood springt, vraagt hij mompelend, *'waat is det veur inne Duvelse paol?'* *(Wat is dat voor een Duivelse paal?)*

Ik zeg, *'bie de kleur roeëd mos se stjoppe en bie greun kinste wèr doargaon. Es se neet stjops, daan vare se dich drin.'* *(Bij de kleur rood moet je stoppen en bij groen mag je weer doorrijden. Als je niet stopt dan krijg je een ongeluk.)*

Tot op de parkeerplaats heeft Loe geen woord meer gesproken. Op het moment dat hij uit de auto stapt zegt hij, *'als ik dit aan iemand vertel in mijn tijd dan word ik op de brandstapel gezet, want dit lijkt wel het werk van de Duivel.'*

Beste Loe, *'dit noemt men de vooruitgang van de toekomst. In jouw tijd leven ze toch ook niet meer zoals in het jaar 1500. Jullie hebben toch ook al brillen, klokken en allerlei uitvindingen die iemand uit het jaar vijftienhonderd ook Duivels zou vinden.'*

Loe begrijpt wat ik bedoel te zeggen, hij knikt en zegt. *'ja-joa.'* *(Zo is het, of wat moet dat moet.)*

Ik haal het lint, dat Tessa mij heeft gegeven, uit m'n haren en zeg tegen Loe, *'bindt je haren even bij elkaar dan zie je er niet zo wild uit.'* Loe pakt het lint en bindt behendig zijn haren in een staart. Ikzelf pak een reserve elastiekje uit het dashboardkastje en maak een stjüts *(Langwerpig knotje.)*

Tijdens dat we naar de winkel lopen wordt ik gebeld door Tessa. Ze zegt blij te zijn mijn stem te horen. Ik zeg dat alles goed gegaan is en dat we nu voor Loe kleren gaan kopen. Ik loop even bij Alex en Loe vandaan en zeg zachtjes dat het ook voor mijn oren een genot is om haar stem te horen.

Na wat kleren gepast te hebben kiest Loe voor een spijkerbroek en een ribfluwelen colbert. Vervolgens nog ‘n hemd, sokken, plus ondergoed. Het staat hem goed en het kan zijn goedkeuring wegdragen want hij staat te pronken voor de spiegel. Hij heeft de kleren meteen aangehouden. Onderweg naar de parkeerplaats vraag ik aan Loe, *‘wil je Waubach zien, hoe het er nu uitziet en het huis waar je woont?’*

Loe zegt, *‘dat wil ik zeker.’* Binnen tien minuten zijn we in Waubach. Loe kijkt onderweg zijn ogen uit, hij herkent alleen de Kasteeltoren, de Barbarakapel en de weilanden erom heen en het Moltbos. Zodra we Waubach naderen ziet hij de naamplaat staan en vraagt, *‘is dit Waubach?’*

‘Ja, Waubach begint hier, we zijn zo bij de markt waar je huis staat in 1768. Het huis staat er nog en is gerenoveerd. Dat wil zeggen, het huis is aangepast aan normen van 2025.’

We komen aan bij de markt en Loe herkend, buiten zijn eigen huis, niets meer van zijn eigen woonplaats, hij kijkt heel beteuterd. Ik zeg tegen hem, *‘zoals jij je nu voelt zo voelde ik me toen ik gisteren met Tessa bij je op bezoek kwam. Ik herkende Waubach ook totaal niet meer.’*

Loe zegt*, mijn huis heeft van buiten een andere kleur gekregen, het is nu grijs in plaats van wit.'*

Op het moment dat we verder willen rijden gaat de poort open en er komt een vrouw met een fiets aan de hand naar buiten. De vrouw stapt op de fiets en fietst soepel weg. Loe valt zowat de mond open en zegt, '*wat is dat in Godsnaam, ik heb straks een paar grote glazen pils nodig om alles weg te spoelen.'*

Alex trekt een bedenkelijk gezicht en vraagt*, 'zou je dat wel doen?'*

Alex ziet de bui al hangen. Een grote dronken vent en ook nog eens een ruige Bokkenrijder, in een wereld die hij niet kent, kan een groot probleem worden. Het lijkt alsof Loe de gedachten van Alex kan lezen en zegt, *'maak je maar geen zorgen, jòng, ik heb geen kwade dronk, ik word er enkel rustig van.'*
(Jòng, is in Limburg een gebruikelijke duiding, zowel voor man als voor vrouw.)

Ik zeg tegen Loe, *'wat je net hebt gezien noemen we een fiets. Als je met je benen blijft rond trappen dan val je niet om door de snelheid en je bent snel van de ene plaats naar de andere.*

Loe knikt en schud men zijn hoofd en zegt, *'dit gelooft mijn vrouw niet als ik haar dat vertel.'*

Alex zegt, '*ze gelooft toch ook dat jij naar de toekomst kan reizen. Het zou vreemd zijn als ze je niet zou geloven wat betreft alle nieuwe uitvindingen die je ziet.'*

Loe kijkt naar mij en zegt, alsof Alex niet in de auto zit, *'die vriend van jou heeft overal een antwoord op hè. In mijn eigen tijd heb ik ook vaker te maken met een dergelijke wijsneus en het went niet.*

Ik zeg, *'ik ben er ook aan gewend geraakt, dus waarom jij niet. Als je hem eenmaal goed kent dan wil je hem niet kwijt, want hij is betrouwbaar en loyaal en hij totaal is niet bang.'*

Loe draait zijn hoofd naar achteren en zegt, *'zoals gezegd, ik ken iemand die precies hetzelfde is als jij. Hij weet altijd alles beter en het vervelende is, meestal is dat ook zo en hij weet zich overal uit te praten.'*

Ik vraag geïnteresseerd, *'hoe heet die persoon?'*
Loe zegt, *'Heinrich Mols, maar we noemen hem Heinz.'*

Alex zegt enthousiast, '*ik heet ook Mols.'*

Loe zegt, *'hoe kan het ook anders met zo'n scherpe tong.'*

Alex vraagt, *'waar woont die Heinz Mols?'*

'In Nuijenhage, (Nieuwenhagen.) maar hij komt oorspronkelijk uit Amby.'

'Is hij ook een Bokkenrijder?' vraagt Alex,'

'Het is niet aan mij om te vertellen wie wel en wie niet een Bokkenrijder is.'

‘Daar kom ik wel achter of hij een Bokkenrijder is.’

‘*Dat geloof ik meteen want Heinz Mols zoekt ook altijd alles uit.’*

Om het gesprek over een andere boeg te gooien vraag ik aan Loe, *‘zullen we even naar Schaesberg rijden dan laat ik je een standbeeld van een Bokkenrijder zien.’*
Binnen tien minuten staan we voor het standbeeld op de markt in Schaesberg en Loe zegt, *‘ik wou dat dit de Kapitein kon zien, want hij zegt altijd, ‘wij echte Bokkenrijders zijn geen gewone dieven.’*

Alex vraagt, *‘hoezo, wij echte Bokkenrijders.’*
Loe zegt, *‘omdat er ontzettend veel overvallen niet door ons worden gepleegd, maar waar men ons wel van beticht. Wij overvallen geen arme mensen, we geven juist aan de arme. De Kapitein wordt ook furieus als je het meeste van de buit voor jezelf houdt.’*

Ik zeg, *‘we maken een foto van het standbeeld zodat we de Kapitein de foto kunnen laten zien als we hem ontmoeten.’*

Bokkenrijder Schaesberg

Ik pak de telefoon en zeg tegen Loe dat hij naast het standbeeld moet gaan staan. Loe zegt, *‘ik zal maar niet vragen wat een foto is,’* en gaat naast het standbeeld staan.
Ik maak een foto en draai de telefoon om naar Loe.

Loe kijkt en zegt, *'dat worden meer dan een paar glazen pils vanavond.'*
'We kopen Gulpener Pils voor je.' zegt Alex.

Loe zegt, *'in mijn tijd komt er geen pils uit Gulpen, want ik ken Gulpen.'*

Alex zegt,*'*de Gulpener brouwerij bestaat bijna tweehonderd jaar.'#*

Loe klopt Alex op de schouder en zegt lachend, '*dankjewel dat je pils voor me wilt kopen. Het maakt me niet uit waar het vandaan komt en hoe oud het is, als het maar smaakt en als er maar alcohol in zit.'*

Het is vrij druk op de markt, maar niemand kijkt vreemd naar Loe, dus hij valt gelukkig niet op.

Ik zeg tegen Alex, *'laten we even naar een drogist gaan, ik heb een lijstje gemaakt wat we allemaal moeten meenemen.'*

'Oké, dat doen we. We moeten ook voldoende batterijen meenemen zodat we de powerbanks kunnen opladen.'

Loe vraagt aan Alex, *'waarom wil jij mee terug?'*

Alex zegt heel rustig, *'omdat Mat meer als een vriend voor me is. Ik zie hem als een broer waar ik op moet letten, want hij is nogal goedgelovig van aard en wil iedereen helpen.'*

Loe knikt goedkeurend en loopt zwijgend achter ons aan en laat alles rustig over zich heen komen.

Loe vraagt na een tijdje of we wat kunnen eten en ik zeg, *'hé Alex, wat vindt je ervan als we hem friet met zuurvlees laten proeven, met een flinke pot pils erbij.'*

Loe zegt, *'zuurvlees dat ken ik wel, maar wat zijn frieten?'*

'Frieten worden van aardappelen gemaakt. De aardappel wordt in staafjes gesneden en dan gebakken in vet. Ik denk dat je het wel lekker zal vinden.'

We lopen met z'n drieën, op de markt, een cafetaria binnen, wat meer weg heeft van een restaurant, en nemen plaats aan het raam. Na een paar minuten komt de serveerster en vraagt, *'wat mag het zijn?'*

Alex zegt, *'drie halve liters en drie friet met zuurvlees en mayonaise.'*

De serveerster noteert de bestelling draait zich om en loopt weg. Loe kijkt haar geamuseerd na, omwille van de korte rok die ze draagt en zegt, *'zoveel blote benen heb ik nog niet gezien in al die jaren dat ik getrouwd ben.'*

Alex en ik kijken lachend naar elkaar en gelukkig, lacht Loe mee.

Het pils word gebracht en Loe drinkt in één teug het glas leeg, dus bestelde we nog een voor hem.

Ik vraag aan Alex, *'keek Edward niet vreemd toen je hem vroeg naar penicilline, antibiotica en medicatie voor TBC?'*

'Ik heb hem gezegd dat we hem, als we over enkele weken terug komen van de reis, uitleggen waarom we die medicatie nodig hebben. Hij nam er genoegen mee. Tja, je kent Edward, die doet niet moeilijk, hij vertrouwd ons.'

'Dat mag ook wel, we kennen hem al vanaf zijn derde levensjaar.'

De frieten met zuurvlees worden gebracht. Loe tilt het bord op en ruikt aan het zuurvlees. Hij pakt met zijn vingers een friet, die hij aandachtig bekijkt, stopt hem in zijn mond en met de vork neemt hij een hapje zuurvlees. Na enkele malen kauwen zegt hij, *'det smaekt good.'* *(Dat smaakt goed.)*

Loe kijkt tijdens het eten vaker geamuseerd naar de serveerster die op en neer loopt. Alex zegt, *'je ogen maken overuren.'*

Loe antwoord gevat met, '*ik ben zoveel naakte benen niet gewend, dat is vergelijkbaar dat als ze helemaal naakt liep, jouw ogen ook overuren zouden maken.'*

Ik zeg tegen Alex, *'daar heeft hij je.'*

Alex zegt, *'touché.*'

Loe vraagt, *'wat is touché?'*

Alex zegt *'touché betekent dat de andere persoon, jij dus, in een discussie een punt heeft gewonnen, meestal met een korte en of geestige opmerking.'*

'Handig dat je met één woord zoveel kan zeggen.'

Alex knikt en vraagt, *'zullen we naar een supermarkt gaan, pils kopen voor thuis?'*

Alex rekent af met de serveerster en geeft haar een fooi. Ze lacht vriendelijk en bedankt zich. Loe zegt, *'goed fatsoen bestaat nog in 2025.'*

In de supermarkt kijkt Loe weer zijn ogen uit, zoveel eten en drinken heeft hij nog nooit bij elkaar gezien. Bij het zien van zoveel kratten pils zie je de blijdschap op het gezicht van Loe.

Ik zeg, *'Loe, ik weet, alles is nieuw voor je, maar blijf niet overal staan als je iets ziet wat je nog nooit gezien hebt want je valt op. Je lijkt wel een kind van zes jaar, die kunnen ook verwonderd naar alles kijken. Ik vind jou gedrag niet vreemd, maar de mensen om ons heen vinden dat wel.'*

Loe begrijpt dat en zegt, *'ik zie de mensen inderdaad vreemd naar me kijken, maar het is moeilijk alles normaal te vinden.'*

Na afgerekend te hebben bij de kassa rijden we meteen door naar mijn huis, zodat Loe niet teveel blootgesteld word aan de nieuwe wereld.

Eenmaal thuis aangekomen is het voor mij onwezenlijk dat ik maar twee dagen ben weggeweest

terwijl ik op een zodanige korte tijd zoveel heb meegemaakt. Ik zet het pils in de koelkast en zeg tegen Alex, *'we gaan morgen niet terug, maar donderdag want we hebben nog wat andere zaken te regelen.'*

Loe vraagt, *woea likt ut huuske?*' *(Waar is het toilet?)* dus wijs ik hem de weg naar het toilet op de gang. Loe vindt het vreemd dat het toilet binnenshuis is, omdat in zijn tijd de wc, overwegend, buiten staat. Ik loop snel terug naar de woonkamer en zeg, fluisterend, tegen Alex, *'ik neem ook wat goudbaren mee van tien gram als we overgaan, want je weet nooit hoelang we blijven.'*

Alex zegt, '*dan neem ik ook een paar van mij mee. Het is maar goed dat we ooit, door die mega-opdracht van de firma BioSoftTech, een flinke som van de winst in goud en zilver hebben gestoken.'*

'Dit hoeft Loe niet te weten want je weet niet wat hij zal doen als hij weet dat we voor heel veel geld aan goud bij ons hebben. Ook stel ik voor dat wij onze pistolen meenemen en een hoop reserve kogels. Heb jij die van jou thuis, of op de schietvereniging liggen?'

Ze liggen thuis in de kluis, maar is het nodig dat we die meenemen?'

'Daar waar wij naartoe gaan worden in de omgeving, op diverse plaatsen, mensen gefolterd die ervan verdacht worden Bokkenrijder te zijn en dat enkel en alleen van horen zeggen. Ook heb ik gezien hoe fanatiek ze op zoek zijn naar eventuele

Bokkenrijders en ben zelfs met Tessa aangehouden. De Sjötters beschikken over pistolen en geweren. Ze kunnen maar één keer schieten en dan moeten ze weer herladen, dus wij zijn in het voordeel met onze moderne pistolen.'

'*Wil je me nu afschrikken dat ik niet met je meega?'*

'Nee, maar ik moet je wel eerlijk vertellen waar je terechtkomt als je meegaat. Het is even een andere tijd dan de geplaveide aangeharkte tijd waarin wij leven.'

'Ik ga mee ongeacht waarin we terechtkomen. Ik heb trouwens ook nog vijfhonderd reserve kogels. Hopelijk hebben we die niet nodig.'

'Vergeet ook niet de geluidsdemper mee te nemen.

Loe komt de woonkamer binnen lopen en zegt, *'het valt me op dat in deze tijd alles zo schoon is. Trouwens, kan ik een pils krijgen?'*

Tijdens dat ik naar de keuken loop, om pils te halen, zeg ik, *'dat is ook de reden waarom we vele ziektes hebben uitgebannen die in jouw tijd nog vele mensenlevens kosten. Dat noemen we hygiëne.'*

Tegen Alex zeg ik, *'morgen gaan we ook even naar een Outdoor winkel om een paar waterfilters te kopen en waterzuiveringstabletten want de ziektes die men in die tijd oploopt heeft veelal te maken met verontreinigt water.'*

Loe luistert heel geïnteresseerd en knikt begrijpelijk.

Alex zegt tegen Loe, *‘*de behandeling van TBC bestaat uit vier medicijnen, die iedere dag, op hetzelfde tijdstip en over een periode van zes maanden moeten worden ingenomen.# Ik heb de behandelmethode uitgeprint.’*

Ik zeg tegen Alex, *‘onze voorouders konden tot het jaar 1900 geen Nederlands spreken, laat staan schrijven en lezen.’*

Loe zegt, *‘kan het ook in het Duits?’*

‘Alex zal de behandelingsmethode in het Duits uitprinten. Uitprinten is ongeveer hetzelfde wat in jullie tijd met een drukpers wordt gedaan.’

Tegen Alex zeg ik, *‘print meteen ook de geschiedenis van Joseph Kirchhoffs uit in het Duits, zodat ik hem kan laten zien wat zijn sterfdag is, mochten we met hem in contact komen.*

Loe vraagt heel geïnteresseerd, *‘staat Joseph Kirchhoffs in de geschiedenisboeken?’*

‘De gehele geschiedenis en velen namen van Bokkenrijders staan vermeld. Er zijn ook meerdere Bokkenrijders met jouw achternaam.’

‘Als de namen toch bekend zijn kan ik ook evengoed bevestigen dat er meerdere familieleden van mij Bokkenrijder zijn.’

Loe kijkt al een hele tijd naar de breedbeeld Tv die aan de muur hangt. Hij wijst er naar en vraagt, *‘wat is dat grote zwarte ding dat tegen de muur hangt?’*

Alex lacht en ik zeg, *'dat is een televisie. * Televisie betekent "ver kijken".# Daarop kunnen we beelden zien van over de hele wereld.'*

Ik pak de afstandsbediening, druk op de knop en de TV springt aan. Loe kijkt met grote ogen en open mond naar het scherm. Hij staat op, loopt naar het beeld en kijkt van heel dichtbij naar de beelden. Hij raakt met zijn wijsvinger heel voorzichtig het scherm aan en trekt dan vervolgens heel snel zijn vinger weer terug.

Hij zegt, *'dat is magie, maar wel mooi.'*

Ik zeg, *'dat is geen magie, maar gewoon techniek, net als de drukpers in jouw tijd.'*

Aan Alex vraag ik of hij de kleren, die in 1768 gangbaar zijn, plus schoenen heeft kunnen krijgen.'

Alex zegt, *'de kleren en de schoenen passen perfect.'*

Ik zeg, *'dan ga ik daar morgenvroeg ook even schoenen halen.'*

Plots, gaat mijn telefoon. Alex kijkt mij aan en zegt, *'Dat kan maar één iemand zijn.'* De naam van Tessa staat op het display. Ik pak op en zeg, *'hallo Tessa.'*

'Hallo Mat, ik heb vandaag van Nèske gehoord dat de Schout op zoek is naar Kaole Loe.'

Ik zet de telefoon op luidspreker zodat Loe kan meeluisteren.

Ik zeg, *'dus iemand heeft Loe verraden,'* en kijk ondertussen naar Loe, die met de wijsvinger naar zichzelf wijst zo van, bedoelt ze mij?

'Iemand heeft tijdens het verhoor zijn naam genoemd als lid van de Bokkenrijders. Het is dus van belang dat hij niet terug naar huis gaat als jullie terugkomen. Nèske heeft meteen iemand naar Kirchhoffs gestuurd voor advies, zodat Loe van haar te horen krijgt waar hij naar toe kan gaan.'

Ik denk even na en zeg, *'we zouden donderdag weer terugkomen, maar we komen morgenavond om 22.00 uur. Het is veiliger als we in het donker vertrekken. *De LeenderKapel wordt overdag bezocht door gelovigen want het is, in onze tijd, een pelgrimsoord en er lopen overdag altijd mensen met honden.'#*

Loe wijst met zijn wijsvinger naar zijn mond en dan naar de telefoon, waarmee hij wil zeggen of hij ook kan spreken. Ik knik ja.

Loe vraagt aan Tessa, *'is de Schout bij mij thuis aan de deur geweest.'*

'Ja, je vrouw zei dat je naar een ziek familielid bent in Gangelt en niet weet wanneer je terugkomt en dat ze ook niet weet of jij een Bokkenrijder bent. De Schout geloofde haar want hij was meteen naar Waubach gereden toen de verrader jouw naam noemde, dus niemand was nog op de hoogte dat ze jou moesten hebben.'

*'Gelukkig dat hij haar gelooft. Ik moet er nu voor zorgen dat ik uit de handen blijf van de Schout en Schepen,*want als ze mij niet kunnen veroordelen, nemen ze mijn vrouw en kinderen tenminste niet alle bezittingen af.'#

Ik zeg tegen Tessa, *'dus morgenavond om 22.00 uur bij de Kapel en Alex komt mee, tot morgen.'*

Loe zit er behoorlijk bedenkelijk bij en zegt, *'het kan maar één persoon zijn die mij verraden heeft en dat is Sef Moonen uit Ubach over Worms, want hij is de enige die op dit moment gevangen zit in de kelder van de Pastorie op Schaesberg. Hij is niet eens een Bokkenrijder. Hij werkt als vilder en verkoopt ook kolen.'*
(Vilder is iemand die overleden dieren vilt voor de huiden.)

'Je kunt toch zeggen dat je geen Bokkenrijder bent en als ze geen bewijs hebben dan kunnen ze je ook niet veroordelen,' zegt Alex.

Loe zegt cynisch, *'dat kan misschien zo werken in jou tijd maar in mijn tijd wordt je gefolterd en dan geef je overvallen toe die je niet begaan hebt.'*

Ik vraag aan Loe waar de dochter van Anton woont zodat Tessa de medicamenten kan brengen. Loe zegt, *'ze woont in het derde huis, aan de linkse kant, als je Nieuwenhagen binnen komt vanaf Schaesberg. Er staat naast haar huis een grote eikenboom.'*

'Goed,' zeg ik, '*dat vinden we wel, maar ik moet nu gaan liggen, het waren voor mij een paar vermoeiende dagen.'*

'Ik ga naar huis,' zegt Alex, *'ik ben morgen om 09.30 uur weer hier met de benodigde spullen.'*

Loe zegt aangeslagen, *'ik drink nog een paar pils, want wetende dat de Schout achter me aan zit, daar kan ik niet van slapen. Ik maak me meer zorgen over mijn vrouw en mijn kinderen dan over mezelf.'*

Alex kijkt naar mij met een blik van, *"we moeten hem helpen"*.

Voordat ik ga slapen leg ik Loe uit dat hij naar boven moet als hij wil slapen, maar Loe zegt dat hij beneden blijft. Ik maak de televisie aan, zodat hij wat afleiding heeft. Ik zap naar het ZDF, een Duitse Tv-zender, zodat Loe de taal kan verstaan. Het*ZDF zendt een herhaling uit van Tatort met Kommissar Schimanski wat in de jaren tachtig een populaire serie was.#
(Zweites Deutsches Fernsehen- In de volksmond: Tweede Duitser. Tatort; een populaire politieserie.)

Er wordt hard op de deur gebonkt. Teuke, de vrouw van Loe, schrikt zich wezenloos want het is 22.30 uur.

Ze loopt van uit het woonhuis naar de poort en opent voorzichtig het kijkdeurtje, dat zich midden in de poort bevindt en kijkt recht in het gezicht van de Schout die 's middags ook al eens bij haar aan de deur was geweest. De Schout zegt dat hij een huisdoorzoekingsbevel heeft en dat ze meteen de poort moet openen. Ondertussen zijn ook zoon Hans en dochter Klara naast hun moeder gaan staan. Teuke zegt tegen de zoon dat de Schout met acht Sjötters voor de poort staat en dat ze van de Schout de poort moet openen.

Hans ontgrendelt de poort, maar de poort is nauwelijks een stukje open of de Sjötters duwen met grof geweld de poort verder open en drukken daarmee Hans opzij en lopen de binnenhof op.

Drie Sjötters stellen zich op bij de vensters van het woonhuis buiten de poort.
Drie van hen lopen naar de schuur en twee stellen zich op bij de voordeur van het woonhuis.
De Schout overhandigd de moeder het bevel en zegt, *'als je man hier is dan worden jullie allemaal gearresteerd.'*

De vrouw van Loe zegt oprecht, *'zoals ik al vanmiddag tegen u heb gezegd is mijn man vanochtend naar Gangelt vertrokken om een ziek familielid te bezoeken.'*
De Schout kijkt haar wantrouwend aan en gaat naast de twee Sjötters staan, die bij de voordeur staan.

Binnen in de schuur trekken de andere Sjötters alles overhoop en steken met hun bajonetten in het stro, dat opgestapeld in een hoek ligt.
Na enkele minuten komen ze naar buiten en voegen zich bij de twee Sjötters voor de deur.

De Schout zegt, *'vier van jullie doorzoeken het huis en één blijft hier voor de deur staan.'*

De Schout beveelt Teuke en haar kinderen buiten te blijven en loopt voorop naar binnen.

Na een kwartier komt de Schout en zijn mannen naar buiten. Zijn gezicht staat op onweer. Hij gaat heel dicht met zijn gezicht bij het gezicht van Teuke staan

en zegt met dreigende stem, *'als je man naar huis komt, zeg hem dan dat hij zich meteen moet melden bij de Sjötters op Schaesberg. Als hij zich over twee dagen niet heeft gemeld komen we terug.'*

Nadat de Schout vertrokken is, zegt Teuke tegen haar zoon Hans, *'ga morgenvroeg meteen naar tante Nèske en zeg haar dat de Schout weer hier is geweest en dat hij terug komt als je vader zich niet meldt. Nèske weet wel raad en vertel het ook meteen aan Tessa von Aeretz die bij de Palemiger-Kapel woont.'*

Hans vraagt of het waar is dat zijn vader een Bokkenrijder is, maar Teuke laat de waarheid in het midden en zegt, *'er zijn mensen die jaloers zijn op je vader omdat de kolenhandel zo goed loopt.'*

'Waarom moeten we aan tante Nèske vragen wat we moeten doen?' vraagt Hans.

"Dat is een goede doordachte vraag van hem," denkt Teuke en zegt, *'je tante is een oude wijze vrouw en kent veel mensen van invloed die je vader kunnen helpen, daarbij is zij familie en betrouwbaar.'*
Hans knikt instemmend.

Woensdag: 21-mei-2025.
Het is woensdagochtend en Loe ligt languit op de bank, als ik de woonkamer binnen kom. Op Tv is een Duitse ontbijtshow. Op het moment dat ik hem aan zijn schouder wil vastpakken, om hem wakker te schudden, pakt hij vliegensvlug mijn pols en draait die naar beneden. Binnen een seconde ziet hij dat ik het ben en laat meteen los.

Ik zeg, al wrijvend over mijn pols, *'ik had je ook niet moeten aanraken want in jullie tijd moet je zo reageren, wil je overleven.'*

Het is zeven uur 's ochtends en mijn gedachten zijn bij Tessa. Ik denk, *'kon ik haar maar even bellen want ze is ook altijd vroeg op.'*

Ik vraag aan Loe, *'wil je koffie?'*
Loe knikt ja. Tijdens dat de koffie doorloopt belt Tessa. Het lijkt wel of ze mijn gedachten kan lezen. Ze klinkt fris en uitgeslapen.
'Goedemorgen Mat, heb je goed geslapen?'

'Redelijk goed en jij?'

'Ik heb gedroomd vannacht dat je op een heuvel woonde in een mooi groot huis en dat je een paardenfokkerij had.'
Ik zeg lachend, *'als dat een dergelijk voorspellende droom is, zoals je die hebt gehad dat iemand uit de toekomst zou komen, dan word het tijd dat ik leer paard rijden.'*

'Dat kan ik je leren, da's geen probleem.'

'Oké, dat doen we.'

'Ik bel nu pas voor de derde keer met jouw telefoon en ik ben er al aan gewend alsof ik hem al jaren gebruik.'

'Dat zegt mij dat jij snel aan alle moderne en nieuwe ontwikkelingen zal wennen als je in mijn tijd bent.'

'Ik ben razend benieuwd naar jouw tijd. Trouwens, hoe voelt Loe zich nu?'

'Loe maakt zich zorgen om zijn vrouw en kinderen,' Ondertussen zie ik door het raam van de keukendeur dat Alex het tuinpad oploopt en ik zeg, *'Alex komt er net aan, we zien elkaar vanavond om tien uur, tot straks.'*

Alex heeft een rugzak om en een grote weekendtas bij zich. Alex zegt, *'goedemorgen, vandaag gaat de reis beginnen.'*

'Ook goedemorgen, heb je de koffie geroken?'

Loe hoort de stem van Alex en komt naar de keuken en vraagt, als hij de rugzak en de grote tas ziet, *'gooje mörge jòng, waat höbs dich allemaol bie dich?'*
(Goedemorgen jongen, wat heb je allemaal bij je?)

'De medicatie voor TBC enz. die ik van Edward heb gekregen, drie powerbanks plus batterijen om ze op te laden. Een laptop, een EHBO-kit met verband, brandzalf, pleisters een schaar en pincet etc. Shampoo, scheergerei, douchegel tandenborstels en tandpasta.

'Oké, oké,' onderbreek ik hem lachend, *'je hebt dus aan allerlei praktische zaken gedacht.'*

Alex is alert genoeg om niet de goudbaren en de pistolen te noemen waar Loe bij is.
Loe en Alex nemen plaats aan de keukentafel en kijken mij aan alsof ze willen zeggen, *'waar blijft de koffie?'*

Loe zegt, *'zodra we terug zijn ga ik meteen naar Nèske, van haar hoor ik waar ik veilig naar toe kan gaan.'*

'Tessa en jij hebben wel veel vertrouwen in Nèske, het moet toch een bijzondere vrouw zijn.'

'Nèske is de nicht van mijn vrouw. Ze heeft ontelbaar veel mensen geholpen die ziek waren of hulp nodig hadden en is tevens vroedvrouw. De Schout heeft een gezonde angst voor haar, ze heeft namelijk bij diverse adellijke families geholpen hun kinderen gezond op de wereld te zetten.
Ook heeft ze geholpen bij de bevalling van de vier kinderen van de Schepen. Bij de laatste bevalling van de vrouw van de Schepen heeft ze het leven gered van moeder en kind, want de arts wist niet meer wat hij moest doen.'

'Nu begrijp ik ook waarom Tessa zoveel respect heeft voor haar.'

Loe zegt, 'ik heb van Nèske begrepen dat ze Tessa opleidt als vroedvrouw. Tessa is van zeer rijke afkomst maar wil andere mensen helpen, maar vooral vrouwen en kinderen.
Trouwens, ik heb wel gezien hoe jij en Tessa naar elkaar keken voordat je de spreuk uitsprak,' en knipoogt naar Alex.

Ik wil er tegen ingaan om te zeggen dat er niets speciaals tussen ons is, maar ik denk, *"kom op man, ik ben een volwassen vent en geen puber die op het schoolplein verliefd staat te wezen op een meisje uit de klas en dat stoer wil ontkennen".*

Dus zeg ik, *'dat heb je goed gezien, Tessa en ik hebben een klik met elkaar en dat maakt mij ontzettend blij.'*

Loe antwoord gevat, *'op jou hoef ik niet meer te letten of je wel mee terug gaat naar mijn tijd, want het liefste rende je nu al naar de LeenderKapel en liet je ons hierachter.'*

Ik kijk Loe recht in de ogen en zeg, *'ik zal Alex nooit alleen laten want we zien elkaar als familie en wat jou betreft trek ik mij ook jouw lot aan.'*
Ik haal een goudbaar uit m'n broekzak en leg die op tafel en zeg tegen Loe, *'dit is een goudbaar van vijf gram en is in deze tijd ongeveer zevenhonderd euro waard, dat wil zeggen dat deze goudbaar in jouw tijd veel geld waard is waarvan jij een tijdje kan leven.'*

Loe kijkt naar Mat en vervolgens naar Alex en zegt, *'ik wil eigenlijk iets zeggen maar ik weet niet wat, hier ben ik stil van. Jullie kennen mij niet en helpen me terwijl ik ben meegekomen, om jou Mat, iets aan te doen als je het medicament niet zou bezorgen.'*

'Ik voel me door jou niet bedreigd en dat jij, onbaatzuchtig bent meegereisd naar een tijd die voor jou volledig onbekend is, om een dochter van je overleden vriend te helpen, zegt mij dat jij een goed mens bent en als Bokkenrijder help je ook anderen. Nu jouw leven in gevaar is, helpen we jou.'

Ik klop hem op zijn schouder en zeg, *'we drinken koffie en gaan daarna verder op pad om nog diverse*

spullen te halen die we in jouw tijd goed kunnen gebruiken.'

Alex zegt, *'we kunnen naar een outdoor winkel gaan om waterfilters te kopen.'*

'Dat kunnen jullie twee doen, ik ga dadelijk even langs Posje om te kijken hoe het project van Lindelauf en Zoon vordert. Ik zal hem meteen zeggen dat we de komende week niet rechtstreeks telefonisch bereikbaar zijn en dat wij contact met hem opnemen. Ik ben nu weg, we spreken af dat we ons hier weer treffen.'

Het is inmiddels 10.00 uur en ik loop richting Posje die maar 'n paar straten verderop woont. Onder het lopen bedenk ik dat ik nog laarzen moet kopen en loop terug naar mijn auto zodat ik vanuit Posje meteen naar het centrum van Heerlen kan.

Ik parkeer de auto langs de hoge lange heg, die aan de zijkant van het huis staat en zoals ik al eerder zei, lopen wij in Schaesbergerveld altijd achterom bij iemand naar binnen. Ik zie dat Posje met een grote mok koffie achter zijn laptop zit.
Ed Pos is "inne rooje" *(iemand met rood haar*) en heeft lang haren dat hij altijd los draagt en heeft baard. Hij heeft een sympathiek en daardoor betrouwbaar voorkomen. Verder is hij een heel relax persoon, is geestig en alert en een prettig mens om mee om te gaan. Zijn humor haalt hij uit de situaties die om hem heen gebeuren.

Ik klop twee keer op het glas van de keukendeur en stap meteen naar binnen. Ook dat is bij ons, zoals eerder gezegd, gebruikelijk onder vrienden.

Posje vraagt of ik koffie wil maar ik zeg, *'ik sta stijf van de koffie, want ik ben al vroeg op. Ik kom eigenlijk om even met jou wat zaken door te spreken wat betreft het project van Lindelauf.'*

'Ik kan je al wat laten zien, ik ben verder gegaan op het concept wat Alex al had bedacht.'

Hij laat me het concept zien en het ziet er strak en gelikt uit. Ik zeg, '*ik zie het al, het komt goed met het design. Je weet dat Lindelauf de Webshop en de App zo snel als mogelijk wil lanceren. Alex en ik zijn voor een week naar het buitenland en telefonisch niet direct bereikbaar. Wij kunnen jou wel bellen dus laten we afspreken dat we om de dag om 18.00 uur even bellen.'*

'Maak je maar niet druk over het project, dat komt wel goed.'

'Daar twijfelen wij geen enkel moment aan want je bent een van de beste codeerders.

Op weg naar Heerlen gaat de telefoon. Aan de ringtone hoor ik dat het Tessa is, ze zegt, *'Hans de zoon van Loe is net hier geweest en vertelde dat gisteren omstreeks 22.30 uur de Schout en acht Sjötters de schuren en het huis hebben doorzocht. Ze dachten dat hij rond die tijd zeer zeker thuis zou zijn. Hans is ook bij Nèske geweest om te vragen wat ze moeten doen.'*

‘Ik zeg, *‘ze zijn echt met een heksenjacht bezig. Ik zal het aan Loe doorgeven. Ik heb Loe een kleine goudbaar gegeven waar hij een ruime tijd van kan leven.’*

‘Dat is ontzettend aardig van je, want je kent Loe nauwelijks.’

‘Ik ken Loe pas enkele dagen maar het is een fatsoenlijke man. Ik heb ook van Loe begrepen dat Nèske familie van hem is, maar dat ze geen gevaar loopt omdat zij bescherming heeft van de Schepen en Schout.’

‘Dat klopt en zij heeft mij al bij enkele van die families geïntroduceerd als genezeres en hulp-vroedvrouw. Op die manier zorgt ze ervoor dat ik ook gevrijwaard ben van eventuele vervolging.’

‘Dat is geruststellend om te horen. Ik ga nu een paar laarzen kopen en als je het goed vindt draag ik de kleren van je broer want die zitten goed.’

‘Dat is zeker goed. Ik vind het moedig van je dat je terugkomt, want we leven nu in gevaarlijke tijden.’

‘Als het te gevaarlijk wordt dan reizen Alex en ik terug naar 2025 en dan ga je met ons mee, stel dat je toch in gevaar komt door ons.’

‘Is dat niet weglopen van mijn eigen geschiedenis?’

‘Je hebt enkele dagen geleden gezegd dat het zo kan zijn dat ik voorbestemd ben om jullie medicijnen te brengen zodat die historische figuren overleven om

die geschiedenis te schrijven, zoals wij deze kennen in 2025. Jij bent dan wel geen historisch figuur maar je kent wel enkele van hen en zeer zeker de belangrijkste, namelijk Joseph Kirchhoffs en als jij met me meegaat naar 2025 dan is dat jouw geschiedenis.'

Na het telefoongesprek heb ik laarzen gekocht en nog wat vitamines. Onderweg heb ik Alex een sms gestuurd dat hij het pistool onder zijn kleren dient te dragen als we teruggaan naar 1768.

Ik rij via Palemig naar huis, maar parkeer even op de plaats waar het Landhuis van Tessa heeft gestaan en waar ik vanavond aan tafel zit. Het is een onwerkelijke werkelijkheid. Ik zit stil in mijn auto en denk dat het eigenlijk niet te bevatten is waarin ik terecht gekomen ben en toch lijkt het zo vanzelfsprekend. Ook lijkt het alsof ik Tessa kan voelen, nu ik op de plek van haar huis sta.

Waarschijnlijk komt dat doordat Tessa in mijn hoofd zit en dat maakt het allemaal zo realistisch. Ook dat ik nu de geschiedenis van de Bokkenrijders, enigszins, ken maakt het zo alledaags en vertrouwd. Ik denk aan mijn beleving in 1768 zoals ik ook terugdenk aan de vakantie in Schotland. Het is in je hoofd aanwezig zonder dat je daar bent, het is meer als een herinnering, het is een constante herbeleving en dat maakt het echt. Recycling van herinneringen en gedachten maken de beleving vertrouwd en daardoor alledaags.

Onderweg naar huis zie ik de ruïne van Kasteel Schaesberg liggen en besef dat straks het Kasteel weer volledig intact is.

Het is middag als ik thuis kom. Alex en Loe zitten aan tafel te discussiëren hoe Loe de Schout kan ontlopen en op welke manier hij zijn gezin definitief kan beschermen tegen onteigening van hun bezittingen.

Loe zegt, *'Alex zegt dat als ik er zeker van wil zijn dat mijn gezin niets overkomt, dat ik dan van mijn vrouw moet scheiden.'*

Alex zegt, *'Dat is wel zowat de enige mogelijkheid want de Schout en de Schepen zijn niet te vertrouwen, wat de rechtsgang betreft. Je vrouw kan de scheiding aanvragen op grond van overspel en dat je naar Gangelt bent omwille van die andere vrouw.'*

Loe zegt, *'De kerk staat echtscheiding inderdaad alleen toe bij overspel. Mijn vrouw moet dat kunnen bewijzen en dat is zeer moeilijk aantoonbaar als men niet op heterdaad wordt betrapt en dan moet je ook nog een getuige hebben.*

Ik klap de laptop open en zoek op *"echtscheiding in de 18 tiende eeuw"* en vind een passage in I Corinth. 7: 15. Ik lees Loe de passage voor in het Limburgs waarin Paulus zegt, *'*'*dat als een ongelovige van de gelovige scheidt de laatste zich niet meer aan de eerste gebonden hoeft te achten. Vele theologen stelde destijds dat als iemand door zijn huwelijkspartner op kwaadwillige wijze werd verlaten, zodat deze de levensgemeenschap van het*

huwelijk verbrak, de verlatene een nieuw huwelijk aan mocht gaan.'#

*'Als mijn vrouw zegt dat ik God heb afgezworen dan is het voor de Schout en Schepen duidelijk dat ik een Bokkenrijder ben want zij denken dat wij het Katholieke geloof verwerpen, wat niet waar is. *We zweren God niet af, we zweren de kerk af die de mensen onderdrukt en hen in armoede laat leven omdat ze meeheulen met de adelijken.'#*

**'Binnen de geschiedschrijving staan er diverse verhalen wat betreft het afzweren van God. Jullie zouden op het kruis spugen als jullie de eed afleggen, of het kruis kapot trappen. Ze willen jullie afschilderen als ketters en als afvalligen en dat jullie trouw zweren aan de Duivel.'#*

Loe zegt, *'het zijn de priesters die rondvertellen dat wij goddelozen zijn. Wij halen terug wat de kerk, de Landheren en de adel van ons hebben gestolen. Hoe dan ook, of ik het geloof wel of niet afgezworen heb, als de Schout mij te pakken krijgt dan wordt ik onderworpen aan een scherp-examen.'*
(Scherp verhoor/Scherp examen; ondervraging van de verdachte met gebruik van tortuur.)

Alex zegt, *'juist omdat de Schout en Schepen jullie zien als handlangers van de Duivel is het voor je vrouw aannemelijk, als Rooms Katholiek, dat zij niet met een man wil en kan leven die God afgezworen heeft en de Duivel aanbidt.'*

Loe knikt instemmend en vraagt aan mij of hij met Tessa kan spreken, via dat zwarte doosje, zodat zij

aan Nèske kan doorgeven dat zijn vrouw bij de pastoor de echtscheiding moet aanvragen omdat hij een Bokkenrijder is. Ik zeg, *'alleen Tessa kan ons bellen.'*

Tegen Alex zeg ik, *'we lopen straks naar de LeenderKapel zodat de auto niet dag en nacht voor het Kasteel staat. We weten niet hoeveel dagen we wegblijven, maar ongeacht dat, we moeten wel na één week terugkomen om hier weer onze zaken te regelen.'*

'We hebben nog enkele grote opdrachten die geen haast hebben, daar kan ik tijdens dat we in 1768 zijn, via de laptop, aan werken en de vorderingen doorzenden naar de opdrachtgevers.'

Loe zit er ongemakkelijk bij, je ziet aan hem dat hij zich zorgen maakt over zijn gezin.

Ik vraag aan Alex en Loe of ze honger hebben. Alex heeft altijd honger maar Loe zegt dat hij geen eetlust heeft. Ik zeg, *'dat is begrijpelijk nu je gezocht wordt en je gezin misschien in gevaar is.'*

Alex belt met een servicedienst die gezonde kant en klare maaltijden leveren, want je kunt niet iedere dag friet met zuurvlees eten.

Loe is zo druk met zichzelf bezig dat hij niet eens verbaasd is dat men eten kan bestellen wat vervolgens aan de deur wordt gebracht.

Loe probeert toch wat te eten en Alex en ik inventariseren tijdens het eten de spullen die we hebben gekocht.

Alex zegt plotseling, *'ik moet wel nog even langs bij Stiena. Ik heb haar aan de telefoon gezegd dat ik enkele dagen naar het buitenland ga, maar ik besef dat ik voor haar meer ben gaan voelen dan ik mijzelf eigenlijk, normaliter, toesta.'*

Ik lach om die uitspraak en zeg, *'dus, als ik het goed begrijp dan heb jij met jezelf een quotum vastgesteld hoeveel gevoelens jij toelaat als je met een vrouw samen bent. Dat is behoorlijk berekend, je lijkt wel een computer.'*

Alex zegt alsof het de gewoonste zaak van de wereld is, *'ja, dat heb ik. Ik wil namelijk niet verliefd worden want daar komen enkel maar problemen van, maar bij Stiena is dat toch een ander verhaal. Ik heb gemerkt dat ze een sterke eigen mening heeft, niet afhankelijk wilt zijn en toch open staat voor een relatie en bovenal, ze is zachtaardig. Ze wilde bijvoorbeeld dat ik haar uitlegde hoe ze software moet instaleren en instellen, zodat ze de volgende keer niet afhankelijk is van mij.'*

'Ben je verliefd aan het worden of vind je het aantrekkelijk dat ze je laat blijken dat ze na het installeren van de laptop je niet meer nodig heeft.'

Alex zegt aarzelend, *'ik denk een beetje van beiden.'*

Loe die het gesprek met gefronste wenkbrauwen meeluistert, zegt tegen Alex, *'jij bent voor de*

buitenwereld een ongecompliceerd mannetje, maar voor jezelf ben je erg complex. Dat is die Heinz Mols in mijn wereld ook.'

Alex zegt lachend, *'ik schraap nu al mijn complexiteit bij elkaar en ga naar Stiena. Ik ben om 21.15 uur terug.'*

Alex is nauwelijks de deur uit als Loe vraagt, *'zal hij op tijd terug zijn?'*

Ik zeg in volle overtuiging, *'Loe, ik heb je gisteren al eens gezegd, als je op iemand kan bouwen, qua tijd en hulp, dan is dat Alex wel. Je zult het zelf nog wel meemaken hoe loyaal hij is tegenover zijn mensen.'*

Loe knikt goedkeurend. De telefoon gaat over en het is Tessa.

Ik zet de telefoon op luidspreker, leg hem tussen Loe en mij in en zeg tegen Tessa dat Loe kan meeluisteren en meespreken.

'Ik bel omdat ik dacht dat Loe misschien een oplossing heeft en ik dan zijn vrouw kan inlichten wat ze moet doen.'

'Je kunt naar Nèske gaan en haar vragen of ze mijn vrouw wil helpen met het aanvragen van een echtscheiding. Ik wil voorkomen dat ze ons alle bezittingen afnemen. De reden van de scheiding is dat ik, als Bokkenrijder, God heb afgezworen en dat zij niet men een man getrouwd wilt zijn die de Duivel aanbid.'

Het is even stil aan de overkant, vervolgens antwoord Tessa en zegt, *'dat wil ik zeker voor je doen maar het is wel een zware beslissing, want je bekend hiermee dat je een Bokkenrijder bent.'*

'Of ik nou beken of niet, als ze me te pakken krijgen zullen ze me folteren en ik weet niet van mezelf of ik sterk genoeg ben om niet toe te geven. Zoals ik al zei wil ik haar en de kinderen behoeden dat hen alles wordt afgenomen bij mijn arrestatie, of dat zij ook opgepakt worden als drukmiddel tegen mij, of dat ze beticht worden van medeplichtigheid.'

'Het is nobel van je dat je dit doet en ik zal zeer zeker nu meteen naar Nèske gaan.'

Tessa vraagt aan mij, *'Mat, hoe verklaar ik aan Nèske dat ik contact heb gehad met Loe terwijl hij in het jaar 2025 is?'*

'Ze heeft mijn horloge gezien met het licht erin zodat je haar nu kan vertellen over de telefoon. Neem hem, voor deze keer, mee en als ze je niet gelooft, wat ik niet denk, dan bel je mij en dan hoort ze de stem van Loe en mij.'

'Ik ben over tien minuten bij Nèske, dus binnen vijftien minuten bel ik je terug.'

Het valt me weer op hoe gemakkelijk Tessa zich in gedrag en taalgebruik aanpast aan mijn tijd.

Tessa zadelt het paard van Loe en rijdt in galop naar Nèske. Tijdens de rit ziet ze gelukkig geen Sjötters. Bij Nèske aangekomen springt ze van het paard en bindt

de teugels aan een boom. Eenmaal bij Nèske binnen zegt Tessa, *'ik heb een bericht van Loe, en je zult wel vragen hebben, maar laat mij eerst het hele verhaal vertellen.'* Nèske knikt.

Nadat Tessa haar het hele verhaal heeft verteld kijkt Nèske haar aan, haalt diep adem en zegt, *'scheiden is inderdaad de enige oplossing om Teuke en de kinderen te beschermen tegen onteigening. Als Loe in een andere Heerlijkheid een nieuw leven kan leiden dan kan zijn gezin zich, naderhand, bij hem voegen.*' *(Een heerlijkheid was een* grondgebied waarbinnen een Landheer uit eigen naam zijn gezag uitoefende, over alle bewoners.*)*

'Maar vertel eens, hoe ziet zo'n telefoon eruit?'

Tessa pakt de telefoon en zegt, *'als je nu met Loe wilt spreken dan kan dat.'*

Nèske is een persoon die voor alles openstaat en zegt enthousiast, *'ja, dat wil ik wel.'*

Tessa drukt op toets twee en heeft meteen Mat aan de lijn.

'Ik heb Nèske verteld wat de bedoeling is wat betreft de echtscheiding van Loe en ze neemt het zo van me aan, maar ze wilt toch even met Loe praten, kan dat?'

'Natuurlijk kan dat, maar voordat we verder praten moet je even mijn instructies opvolgen. Als je op het scherm kijkt waar mijn naam staat, dan zie je onderaan enkele tekens staan. Druk met je vinger

heel kort op het derde teken dan hoef je de telefoon niet tegen je oor te houden en dan kan jij en Nèske samen luisteren en spreken. Ik doe hier hetzelfde zodat Loe en ik ook tegelijkertijd kunnen luisteren.'

Tessa volgt de instructie op en zegt, *'ik hoor nu je stem zonder dat ik de telefoon tegen mijn oor aanhoudt.'*

'Oké, Nèske kan nu spreken met Loe.'

Nèske kijkt alsof Maria net voor haar is verschenen en spreekt onwennig richting telefoon.

'Ze zegt aarzelend, hallo Loe, kun je me horen?'

'*Ja, alsof je naast me staat.'*

'Tessa heeft mij de situatie uitgelegd. Als het goed is dan zie ik jou vanavond rond 22.00 uur. Ik ga morgenvroeg naar Teuke en ga vervolgens met haar naar de pastoor om de echtscheiding aan te vragen.

We praten vanavond verder, want ik ben ook bij de Kapel als jullie aankomen. Ik had ook kunnen wachten tot vanavond, maar ik was te nieuwsgierig en wilde graag die nieuwe uitvinding van uit de toekomst horen. Niet te geloven dat je met mensen kunt praten die niet aanwezig zijn.'

Tegen Tessa zeg ik, *'wees voorzichtig als je vanavond naar de Kapel gaat, er loopt altijd kwaadwillend gespuis rond, want dat is van alle tijden. Trouwens, bel mij rond 21.50 uur zodat we zeker weten dat niemand aanwezig is.'*

‘Ja, dat zal ik doen en maak je maar geen zorgen want ik blijf nu bij Nèske. Ik heb het paard van Loe bij me, dus ik hoef niet meer terug.’

Het is inmiddels 21.10 uur, Alex klopt op de deur en stapt naar binnen. Ik kijk met een schuin oog naar Loe, zo van, *“zie je nu wel”*.

Alex zegt, *‘ik heb Stiena gezegd wat ik voor haar voel en het is wederzijds. We hebben afgesproken dat ik iedere dag even bel rond, 20.00 uur.’*

‘Oké, dat is dan geregeld, laten we langzaam opstappen dan hoeven we ons niet zo te haasten. Ik neem aan dat jullie de kleren uit 1768 ook in de rugzak hebben.’

Alex en Loe knikken allebei ja.

Ik loop nog even door het huis, trek hier en daar wat stekkers uit de stopcontacten en activeer de camera’s in en rond het huis. We vertrouwen elkaar als buurtbewoners maar er lopen ‘s nachts ook figuren rond die hier niets te zoeken hebben.

Zoals eerder gezegd is het niet ver van mijn huis tot aan de LeenderKapel. We lopen via de Den Haagstraat richting Schaesbergerweg, want dat is nog korter naar de Kapel. Halverwege Leenhof is er links een bospad en via een stijl pad naar boven kom je bij de Kapel. Het is gunstig dat er halverwege Leenhof niet veel mensen wonen, zodat je ongezien het bospad in kan.

Als jongen van achttien jaar heb ik met Posje enkele nachten in het Kapellerbos doorgebracht en dat was eigenlijk wel eng. Je hoort allerlei geluiden die je overdag niet hoort. Nu jaren later ervaar ik hetzelfde enge gevoel en het lijkt wel alsof het bos extra pikkedonker is.

Alex zegt, '*we moeten wel een zaklamp gebruiken om naar boven te gaan want het pad is oneffen.*'

Ik zeg, '*we moeten voorzichtig zijn dat ze ons niet zien.*'

'Ik loop wel voorop,' zegt Alex en pakt een zaklamp uit zijn jaszak en schijnt op de grond. *'Zorg ervoor dat jullie vlak achter me lopen, een verstuikte enkel kunnen we nu niet gebruiken.'*

'Oké.'

Loe die achter mij loopt zegt, *'jullie leven in een magische tijd.'*

Ik draai me om en zeg, *'vooruitgang Loe, dit is nu vooruitgang.'*

Loe zegt ietwat geïrriteerd, *'kijk nu maar uit waar je loopt.'*

'Daar heb je gelijk in.'

Na enkele minuten staan we op de heuvel voor de Kapel. Ik wijs Loe op de lichten die in de huizen van

Leenhof en Schaesbergerveld branden en zeg, *'ziet dat er niet mooi uit?'*

'Het is mooi omdat je weet dat het geen brand is. Ik heb dorpen in brand zien staan, aangestoken door soldaten, dan is licht in de nacht niet zo mooi.'

Alex en ik kijken naar elkaar met een blik van, deze man heeft meer gezien en meegemaakt dan wij en er staat hem nog genoeg te wachten.

Ik loop een rondje om de Kapel en voor de Kapel spring ik op verschillende plaatsen van links naar rechts en zeg, *'misschien sta ik Tessa of Nèske nu wel op de tenen.'*

Loe moet lachen ondanks de ellende die nog op hem afkomt. Als Loe lacht dan zie je een hele vriendelijke man en lees je de zachtaardigheid van zijn gezicht. De gruwelijkheden die hij gezien heeft hebben gelukkig niet zijn ziel versteend.

Het is 21.50 uur en ik zeg, *'we kleden ons om en dan gaan we zo dicht mogelijk tegen de boom staan. Nadat we omgekleed zijn pak ik het touw, om ons aan elkaar vast te binden, maar* Alex zegt, *'ik heb een spanband bij me, dat draaien we om ons middel en trekken het vast, zo weten we zeker dat niemand achter blijft.'*

Ik kijk naar Loe en zeg, *'kijk, dat is Alex, die denkt altijd mee. Spanband is sterker dan touw.'*

'Wat moet ik met de kleren uit jullie tijd?'

'Leg ze maar op het altaar, dan ruimt de pastoor ze wel op.'

We gaan met zijn drieën dicht voor de boom staan. Omdat Loe in het midden staat geeft Alex mij het begin van het spanband ik draai het om mijn middel dan om het middel van Loe, Loe geeft het begin weer door aan Alex die het om zijn middel draait en vervolgens rijgt hij de lussen van de weekendtassen erdoor heen. Hij draait de band om de boom, doet het begin van de band in de spanner en trek de band strak aan.

Het is 21.55 uur als de telefoon gaat. Tessa zegt dat er niemand in de buurt is. Ik druk haar af, leg mijn hand tegen de boom en zeg de spreuk, *'euver hoes, euver gaad, euver sjtaak, en det bis Kölle in der wienkeller.' (Over huis, over tuin, over staak en dat tot Keulen in de wijnkelder.)*

Het indringende en dreigende gezoem is weer hoorbaar en ik vraag aan Alex of hij het gezoem ook hoort want dat was ik hem vergeten te vertellen. Alex zegt met stelligheid, *'dat geluid is niet te missen.'*
Ik denk, "*gelukkig want alleen Bokkenrijders en afstammelingen van de Bokkenrijders kunnen het gezoem horen".*

De wervelwind komt uit het niets en omsluit ons als een deken. Ik hoor hoe Alex en Loe zwaar ademen. Nu ik voor de derde keer door de tijd reis kan ik goed waarnemen hoe die reis verloopt. Het lijkt alsof we door een soort gigantische trechter gaan. Het lijkt het meeste nog op een scene uit Startrek, waar het ruimteschip van uit een stilstand wegschiet als een

pijl. Het doet geen pijn en het is na drie keer ook niet meer eng. Wel heb je even hetzelfde gevoel alsof je op de kermis uit een draaimolen stapt, je voelt je ietwat onzeker op de benen.

Het gezoem en de wervelwind zijn gestopt. Alex maakt het spanband los en zegt, *'nu maar hopen dat we in 1768 zijn aangekomen.'*

We kijken richting Kapel en zien Nèske, Tessa, Maedje en het paard van Loe staan. Tessa kijkt in afwachtende houding richting de boom. Op het moment dat ze me ziet, lacht ze naar me alsof ze haar grote liefde terug ziet, na een lange reis en ik voel weer de puber in me opkomen die niets durft te zeggen, bang om te gaan stotteren.

Maedje komt naar me toe om me te begroeten en Tessa loopt op me af en omhelst me. Alex kijkt geamuseerd van de zijkant. Ik stel Alex aan Nèske en Tessa voor en zeg tegen Loe, *'dus jij gaat met Nèske mee en wij houden, via haar, contact met jou en Tessa brengt morgen de medicijnen naar de dochter van Anton.'*

Loe knikt, hij zet de weekendtas en rugzak op de grond, geeft mij een hand en zegt bedankt. Hij draait zich om naar Alex, geeft hem een hand, legt de andere hand op zijn schouder en zegt, *'je bent een rare, maar dat weet jezelf ook wel, blijf zoals je bent en let op je vriend Mat.* Alex kijkt hem breed grijnzend aan en zegt, *'ik let ook op jou.'*

Loe kijkt naar ons en zegt, gespeeld geïrriteerd, *'dat bedoel ik nou, hij heeft altijd een weerwoord.'*

Hij loopt naar zijn paard, aait hem over de hals en zegt tegen Nèske, *'laote vèr gaon.'* *(Laten we gaan.)*

Tessa zegt tegen Nèske, *'wij komen morgenvroeg rond elf uur naar je toe.'*

Nèske knikt.

Alex, kijkt richting Schaesbergerveld en zegt, *'jij moet je inderdaad wezenloos zijn geschrokken toen je zag dat Schaesbergerveld er niet was.'*

'Ik was dicht tegen hyperventileren aan, het voelde alsof mijn geest uit mijn ziel kroop.'

Tessa kijkt vragend naar mij en ik weet wat ze wilt vragen dus zeg ik, *'je kan gaan hyperventileren in een situatie van angst. Dan ga je heel snel ademen omdat je denkt dat je ademnood hebt, zodat je nog meer in paniek raakt en zelfs buiten bewustzijn kan raken.'*

'Dat lijkt me een akelig gevoel.'

We lopen met zijn drieën het Palemiger-Kerkpad naar beneden richting het Landgoed van Tessa. Alex zegt, *'het is een vreemde gewaarwording om het Kasteel in volle glorie te zien en dat Schaesbergerveld en Meezenbroek uit velden bestaat.'*

'Die ervaring had ik ook, maar wat me de vorige keer opviel was, dat de lente exact hetzelfde is als bij ons in 2025. Dezelfde mooie kleuren.'

We zijn enkele meters van het Landhuis verwijderd als Alex *tegen Tessa zegt, 'je woont niet eens tien minuten van ons vandaan, maar je bent 257 jaar van onze wereld verwijderd.'*

We lopen de binnenplaats op en zien het warme licht van de kaarsen en olielampen door de ramen schijnen. Bij binnenkomst kijkt Alex in het rond en knikt steeds met zijn hoofd, zo van, *'dit ken ik uit films.'*

Tessa vraagt aan mij of ik Alex zijn slaapkamer wil laten zien die naast mijn kamer ligt en dat we het beddengoed uit de opbergkamer kunnen pakken, die op het einde van de gang ligt.

Alex en ik brengen de tassen en rugzakken naar de slaapkamers en pakken het beddengoed uit de opbergkamer. Ik leg Alex uit dat Tessa de eigenaresse van het Landgoed is en dat haar vader veroordeeld is als Bokkenrijder en in Schaesberg is opgehangen, terwijl hij niet bekend heeft. Dat haar moeder van verdriet gestorven is en haar broer overleden is door een val van een paard.
Ook leg ik hem uit dat het personeel denkt dat ik de nieuwe Rentmeester ben en dat we voor zijn aanwezigheid ook een personage moeten verzinnen.

Alex zegt, *'Tessa heeft op een korte tijd veel leed meegemaakt.'*

Ik knik en pak de medicatie tegen TBC uit de rugzak en loop terug naar de eetsalon. Tessa pookt het vuur op omdat het killer is geworden. Ik leg de medicatie op tafel en zeg, *'morgenvroeg leg ik je uit waar elk*

doosje voor dient en hoe de dochter van Anton Crijns de medicatie moet innemen. Ook heb ik de handleiding in het Duits afgedrukt.

Tessa kijkt mij aan en ik zie een hele mooie blik in haar ogen. Ze zegt, *'je moest eens weten hoe blij ik ben dat je terug bent. Ik wil niet opdringerig zijn en je tot niets verplichten of dat jij je benard voelt, maar ik heb gevoelens voor jou die ik nooit eerder heb gehad voor een man.'*

Ik kijk naar de punten van mijn schoenen want ik weet mezelf geen houding te geven bij het horen van haar woorden, woorden die me in verlegenheid brengen, maar die mij ook zielsgelukkig maken.

Ik denk, "*wat moet ik hierop zeggen, dit is een liefdesverklaring van een vrouw die eigenlijk niemand nodig heeft omdat ze zeer sterk en onafhankelijk is dan de meeste vrouwen uit mijn tijd.*"

Alex komt binnen en kucht omdat hij merkt dat hij op een intiem moment binnen komt. Eigenlijk komt het mij gelegen want ik weet niet wat ik tegen Tessa moet zeggen. Hij zegt, *'ik heb alles uitgepakt en op de tafel in de slaapkamer naast elkaar gelegd. Wat staat er morgen op het plan?'*

'*Morgenvroeg begeleiden we Tessa naar Nieuwenhagen, naar de dochter van Anton. We nemen ook de pistolen mee.'*

Tessa vraagt verbaasd, *'hebben jullie pistolen meegenomen?'*

'Ja' en ik vraagt aan Alex, *'wil je even de pistolen en de geluidsdempers halen?'*
Alex trekt het pistool onder zijn jas vandaan, geeft het pistool en geluidsdemper aan mij en zegt, *'ik heb je gezegd, ik ga nergens zonder pistool naar toe.'*

Ik zeg tegen Tessa, *'de pistolen in jullie tijd kunnen maar één keer schieten en moeten dan herladen worden, dat duurt te lang als je in een vuurgevecht zit. Ook hoor je een harde knal als je schiet. Dit pistool kan zes keer achter elkaar schieten en als de kogels op zijn dan kan je in één keer heel snel een nieuwe lading van zes kogels erin plaatsen. Dat noemen we een magazijn.*

Ik klik het magazijn uit het handvat en leg die in haar hand. Tessa kijkt aandachtig naar het magazijn en geeft hem weer terug. Ik klik het magazijn in het handvat, draai de geluidsdemper erop en zeg, '*als ik nu zou schieten hoor je geen harde knal maar een soort van harde plof.'*

Tessa vraagt, *'kan jij goed schieten?'*

'Ja, Alex en ik zitten al jaren bij een schietvereniging, dus daar waar wij op richten dat raken we.'

Ik zie dat Tessa wat ongerust is en ik zeg, *'we hopen natuurlijk dat we de pistolen niet hoeven te gebruiken maar ik heb de agressie van de Sjötters gezien en we weten teveel vanuit de geschiedenisboeken wat er met je gebeurd als ze je oppakken. Het is niet de bedoeling dat wij ons laten folteren, radbraken of vierendelen.'*

Tessa knikt en zegt, *'jullie hebben het recht om jezelf te verdedigen. Ik hoef maar aan Loe te denken wat ze met hem zullen doen als ze hem te pakken krijgen en wat ze met mijn vader hebben gedaan.'*

'Laten we afspreken dat als er geen uitweg meer is dat je dan met ons mee gaat naar 2025. Nu we weten dat je vader ook een Bokkenrijder was, kan jij ook door de tijd reizen, want ook jij hebt de wind gehoord terwijl het windstil was, toen ik met Loe vertrok naar 2025.'
Tessa knikt ja.

We zijn alle drie moe van de dag en besluiten te gaan slapen.

Midden in de nacht schrik ik wakker van een harde knal. Ik trek me broek aan en loop de gang op. Alex komt ook gehaast uit zijn slaapkamer. Even daarna zien we een bliksemschicht. Vervolgens lopen we naar beneden naar de eetsalon.

Tessa is ook opgestaan en staat bij het raam en kijkt naar buiten. Wij gaan naast haar staan en zien weer een bliksemschicht. Ik tel de seconden tussen de bliksemschicht en de donderslag. Er zitten 12 seconden tussen. Ik zeg, *'we zitten veilig het onweer is ver van ons af.'*

'Hoe weet je dat?' vraagt Tessa.

**'Je telt de seconden tussen bliksemschicht en donderslag. Een seconde betekent dat het onweer 300 meter van je vandaan is en in ons geval is dat, 12 keer 300 is 3.6 kilometer.'#*

'Dat is handig en interessant om te weten.'

'Ik zou je ook nog uitleggen hoe het kan dat er licht in mijn horloge brand, maar als je meegaat naar 2025 kan ik het beter uitleggen aan de hand van allerlei voorbeelden.' Tessa knikt.

Vervolgens vraagt ze of we iets willen drinken maar we willen weer zoals snel mogelijk terug naar bed.

Donderdag: 22-mei-1768.
Het is donderdagochtend 0.6.17 uur en het is weer die schreeuwlelijkerd van een haan die me wakker maakt. Ik kijk naar buiten en het blijkt een droog onweer te zijn geweest, want het heeft vannacht niet geregend.

Nadat ik me gewassen en aangekleed heb loop ik naar de slaapkamer van Alex die net wakker is geworden en hij zegt, *'zo, wat ben jij vroeg op.'*

'Jouw gemoed wil ik hebben. De haan van Tessa die loeit als een luchtalarm. We moeten ons in ieder geval een geheel ander ritme aanmeten zolang we hier zijn want ze staan in deze tijd vroeg op en gaan vroeg naar bed.'

Ik loop vervolgens naar de eetsalon en zie dat de dienstmeisjes bezig zijn met het ontbijt. Tessa zit aan tafel en leest een boek. Ik zeg goedemorgen en ga ook aan de tafel zitten.

Nadat de dienstmeisjes de eetsalon hebben verlaten en de schuifdeuren hebben dicht gemaakt zeg ik. '*wat betreft gisterenavond, ik voel ook hetzelfde voor jou. Mij interesseert de gehele omgeving en jaartal even*

niet. Ik heb enkel oog voor jou, maar we zijn verplicht om een belofte na te komen aan anderen en aan onszelf om de medicatie te brengen naar de dochter van Anton Crijns en om Joseph Kirchhoffs te waarschuwen. Ook weet ik niet wat ik met mijn gevoelens aan moet.'

Tessa komt naar me toe, schenkt een kop koffie voor me in, bukt zich en kust me op m'n lippen en zegt, *'verliefd zijn wilt niet zeggen dat we anderen vergeten, maar we mogen onszelf ook niet vergeten en wat je gevoelens betreft, blijf ze vooral voelen.'*

Ze gaat terug op haar stoel zitten en lacht verlegen maar ó zo verleidelijk. Ik zat als vastgelijmd op de stoel. Op dat moment komt Alex binnen, die de sfeer weer meteen aanvoelt en zegt, *'ik kom dadelijk wel terug.'*

Tessa zegt, *'ga zitten dan pak ik koffie voor je, Mat loopt heus niet weg.'* Ondertussen kijkt ze met een ondeugende blik naar mij en zegt, *'tegen Frau Hubertz heb ik gezegd dat de dienstmeisjes vanaf vandaag voor drie personen dienen in te dekken. Ik heb haar verteld dat jij een paar dagen bent weg geweest om familiezaken voor mij te regelen en dat je gisterenavond bent teruggekomen, samen met mijn neef, Alex von Geehlens, uit Valkenburg.*

Ik vind het erg dat ik moet liegen tegen de mensen die voor me werken. Ik heb gezegd dat je huis is afgebrand en dat je daarom, tijdelijk, hier woont. Daarbij de mensen die op het Landgoed werken weten dat mijn familie, van moederskant, verspreid is over heel Zuid-Limburg en Duitsland.'

Ik zeg tegen Alex, *'en ik gebruik hier de naam von Krüchten, dat is de meisjesnaam van m'n moeder, dan weet je dat.'*

Tessa zegt, *'nu dat allemaal duidelijk is gaan we na het ontbijt de medicatie brengen naar de dochter van Anton Crijns. Daarna gaan we meteen naar Nèske om haar te vragen of ze een ontmoeting met Joseph Kirchhoffs kan regelen en of Loe in veiligheid is.'*

Omdat ik als eerste klaar ben met eten pak ik de TBC-medicatie met de gebruiksaanwijzing in het Duits en leg Tessa uit hoe de medicatie wordt toegediend, tevens druk ik haar op haar hart dat ze tegen de dochter van Anton Crijns zegt dat ze niemand mag vertellen hoe ze aan de medicatie is gekomen en dat ze de gebruiksaanwijzing dient te verstoppen.

Tessa zegt, *'als ze vraagt wie ik ben en hoe ik weet dat ze ziek is, dan zeg ik dat ik uit naam van Nèske, kom.'*

'Stel, ze vraagt hoe je aan die vreemde uitziende medicijnen komt, wat zeg je dan?'

'Over de vorm van de medicijnen zeg ik dat het nu even niet uitmaakt welke vorm het heeft en waar deze vandaan komen, maar dat het wel belangrijk is dat ze het slikt zoals voorgeschreven en hopelijk kan ze lezen. We moeten de medicijnen wel in vier glazen potjes doen met een kurk en een label erop, want doosjes kennen we niet.

Loe had de nacht doorgebracht bij Nèske en is vroeg in de ochtend naar Geilenkirchen vertrokken naar

familie van zijn vrouw omdat*de Schout en Schepen van Schaesberg geen bevoegdheid hebben in Geilenkirchen.#

*Geilenkirchen is een plaats die, destijds, onder de Heerlijkheid van Hertogdom Gulik *(Julich)* viel. Schaesberg stond onder het bewind van Oostenrijk. Men noemde het gebied destijds Belgica Austriacum wat een verzamelnaam was voor de elf provinciën die de Zuidelijke Nederlanden vormden van 1715 tot 1795.

Ook werd er gesproken over de Keizerlijke Nederlanden, wat natuurlijk niets te maken had met het huidige Nederland welke destijds de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën was.#
(Afstand Schaesberg-Geilenkirchen is 13 Km.)

Ik vraag aan Tessa, *'ken jij iemand die goud inkoopt'* Tessa zegt, *'in Heerlen zit iemand die goud en juwelen inkoopt tegen Pattacons of Brabantse guldens, maar ik wil jullie wel wat geld geven.'*

Alex zegt, *'nee dankjewel, dat is erg vriendelijk van je, maar we verkopen een beetje goud voor gangbaar geld.'*

Ik zeg tegen Tessa, voordat ik het vergeet, *'ik heb twee kilo zout en suiker meegenomen, omdat je zei dat zout en suiker heel erg duur zijn door de belastingen.'*
'Dat je daar aan gedacht hebt terwijl je zoveel hebt moeten regelen op een korte tijd. Heel erg bedankt daarvoor, maar ik kan het betalen. Ik zal wat

meegeven aan Frau Hubertz voor thuis en ook voor Nèske.'

'Geen dank. Ik heb ook medicatie meegenomen tegen maagpijn, hoofdpijn, spierpijn, jicht, reuma enz. ik zal je de medicatie vanavond geven en het gebruik ervan uitleggen.'

'Daar zal Kasteelheer van Kasteel Geulle, Graaf Maximiliaan Hoen van Carthils, blij mee zijn want een van zijn naaste familieleden heeft veel last van zware hoofdpijnen.

Ik heb de Graaf via Joseph Kirchhoffs leren kennen. Ik was een keer bij Joseph toen Graaf Maximiliaan op bezoek kwam. Hij kwam voor een consult voor een ziek familielid. Als we naar Joseph gaan dan kan ik wat medicatie voor hem meenemen.'

Ik zeg tegen Alex, **Graaf Maximiliaan woonde op Kasteel Geulle in de buurt van Valkenburg en hij was Hoogdrossaard. Hij was bij de martelingen van Kirchhoffs aanwezig in 1771 en 1772. Ook had hij Kirchhoffs van tevoren, als goede kennis, gewaarschuwd dat hij gearresteerd zou worden.*

De Graaf had hem onderdak en levensonderhoud aangeboden op een Landgoed van hem in Westfalen (Duitsland). Kirchhoffs, had geen gehoor gegeven aan de waarschuwing en alle hulp geweigerd.#
(Een Hoogdrossaard was iemand met een hoge, verantwoordelijke bestuursfunctie.)

Renaissancekasteel Geulle Zuid-Limburg

Tessa zegt *'het is ondragelijk om te moeten horen dat hij gemarteld wordt en ook dat hij de raad van de Graaf niet heeft opgevolgd. Misschien denkt hij dat hij niet veroordeeld zal worden omdat hij mensen kent in hoge kringen. Hopelijk raakt hij overtuigt door jou aanwezigheid en de historische papieren die je hebt meegenomen.'*

'We kunnen hem niet redden maar wel zijn gezin, want alles wordt hen afgenomen. Trouwens, we moeten de pijnstillers wel klein malen tot poeder, dat kan met deze medicatie. We doen twee gemalen pillen in een stukje papier en men mag drie keer per dag de inhoud van één stukje papier innemen met water.'

Tessa knikt en ik laat het thema Kirchhoffs even met rust, want het grijpt haar te zeer aan.

Na het ontbijt zegt Tessa dat ze Herr Hubertz het rijtuig laat voorrijden. Ik zeg tegen Alex, *'gelukkig ligt Nieuwenhagen niet zo heel ver van Palemig af, want met een rijtuig is het voor ons auto-jongens een crime.'*
Tessa vraagt, *'wat is een crime?'*

'Het woord crime komt van het woord crimineel en een crimineel is iemand die strafdaden begaat maar wij gebruiken in 2025 het woord crime voor iets dat onaangenaam is, of moeilijk gaat, of te lang duurt enz.'

Herr Hubertz heeft een stevig trekpaard voor het vierwielig rijtuig gespannen en houdt de teugels vast. Maedje loopt ongeduldig op en neer. We klimmen met z'n drieën op de bok en het lijkt wel een scene uit de Tv-serie Little House on the Prairie.
Tessa neemt de teugels over van Herr Hubertz en zegt, *'de tocht duurt ongeveer een half uur.'*

Alex zegt, *'je merkt wel dat we door de techniek in 2025 allemaal gehaaster leven. We kunnen meer doen in een kortere tijd, maar daardoor beleven we het leven niet optimaal, terwijl we meer tijd hebben. De ironie is genadeloos.'*

Ik zeg, *'daarom branden velen ook op als een kaars, maar dan aan beide kanten.'*

Tessa luistert aandachtig naar ons want op die manier krijgt ze een idee hoe het er in onze tijdsgeest aan toegaat.

Onderweg komen we de Sjötters weer tegen en zwaaien naar ons. We zwaaien terug en Tessa zegt tegen mij, *'gelukkig zijn het dezelfde van een paar dagen geleden. Stel dat we straks door anderen worden aangehouden dan ben jij de Rentmeester van het Landgoed Palemig en Alex mijn neef, vergeet dat niet.'*

We naderen Nieuwenhagen en zien in de verte de grote eikenboom naast het huis van de dochter van Anton Crijns al staan.

Tessa zegt dat ze alleen naar binnen gaat, zodat wij geen gevaar lopen. Ik zeg, *'bindt wel je sjaaltje voor je mond zodat je niet besmet raakt.'*

Ze parkeert het rijtuig naast het huis, loopt naar de voordeur en klopt aan. Een oudere vrouw doet open en vraagt vriendelijk, *'weë bis dich?'* (*wie ben jij?)*

'Ich bin un vrunjdin va Nèske èn zie haet mich get mit gegeave veur dien kranke dòchter.'
(Ik ben een vriendin van Nèske en ze heeft me iets meegegeven voor je zieke dochter.)

De vrouw laat Tessa binnen en loopt voorop naar de slaapkamer van de dochter. Voordat Tessa de slaapkamer binnen gaat bindt ze haar sjaal voor de mond en vraagt aan de vrouw, die de moeder blijkt te zijn, hetzelfde te doen.

Op bed ligt een verzwakte jonge vrouw die Tessa met grote angstige ogen aankijkt. Tessa voelt aan het voorhoofd van de dochter en zegt tegen de moeder dat ze het raam moet open doen zodat haar dochter frisse lucht krijgt. Tegen de dochter vertelt ze dat ze medicijnen heeft gekregen van Nèske. De dochter knikt.

Tessa pakt de potjes met pillen en zegt tegen haar en de moeder, *'ik heb vier potjes met pillen, waarvan je van elk potje iedere dag, op dezelfde tijd, eentje moet nemen en dit doe je totdat ze allemaal op zijn en dat*

is na enkele maanden. Je zult je wel al na enkele dagen beter voelen, maar het is belangrijk dat je ze blijft innemen totdat ze op zijn, anders komt de ziekte terug.'

De moeder zegt, '*ik heb zulke pillen nog nooit gezien, waar komen ze vandaan?'*

'Vertrouw Nèske nou maar, zij weet wat ze doet. Ik moet er wel bij vertellen dat jullie niemand mogen vertellen dat wij jullie deze medicijnen hebben gegeven.'

De moeder knikt en zegt, '*we vertrouwen Nèske en zullen niemand iets vertellen, maar jou ken ik ook, ben jij niet de dochter van Max von Aeretz uit Palemig?*

'Ik ben inderdaad de dochter van Max.'

De vriendelijke blik van haar zegt Tessa dat zij weet dat haar vader ook lid van de Bokkenrijders is geweest.

Tessa vraagt aan haar om te herhalen wat ze heeft verteld hoe ze de medicatie moet gebruiken en de moeder noemt het feilloos op. Tessa overhandigt haar de gebruiksaanwijzing en vraagt, *'ik weet niet of je kunt lezen, maar op dit papier staat hoe je de medicatie moet gebruiken, mocht je het even niet meer weten en is alleen voor jullie ogen bestemd.'* De moeder zegt dat ze kan lezen. Tessa knikt.

Alex en ik zijn van de bok gesprongen om de benen te strekken en Maedje ruikt aan elke struik en boom.

Ik zeg, *'ik ben heel erg benieuwd naar de ontmoeting met Josef Kirchhoffs. Ik hoop dat hij ons wil ontvangen.'*

Alex zegt, '*als we bij Kirchhoffs zijn geweest dan kom ik hier terug in Nieuwenhagen om die Heinz Mols te ontmoeten. Ik heb gisterenmorgen mijn stamboom opgezocht via een website en het was vrij eenvoudig te achterhalen in welke familielijn ik zit. Het blijkt dat Heinz, of zijn broer Wilhelm, mijn voorvader is.*

Een van de broers heeft een dochter en een zoon, Emma en Erich en de andere is kinderloos, echter in het archief ontbreekt de informatie wie van beiden de vader is van Emma en Erich. Wat ik wel weet is dat Erich mijn Oud-betovergrootvader is omdat hij rechtstreeks met mijn tak van de familie verbonden is. Beide broers staan genoteerd als Bokkenrijders'.

Ik zeg, *'mooi dat je al zover bent gekomen, maar voordat we dat doen raadplegen we eerst Nèske, want ik heb begrepen dat zij een soort doorgeefluik is tussen de Bokkenrijders uit de omgeving en Kirchhoffs.'*

Tessa dient de eerste medicatie aan de dochter toe en zegt tegen haar dat ze over vier of vijf dagen terugkomt om te zien hoe het met haar gaat. De dochter kijkt Tessa dankbaar aan en knikt.
Bij het naar buiten gaan bedankt de moeder Tessa uitbundig en wil haar geld geven, maar Tessa zegt dat het medicament een geschenk is van iemand die ooit geholpen is door haar man Anton.

Tessa loopt de voordeur uit en ziet Alex en mij kijken richting overkant van de weg. Er staan twee Sjötters die onze kant op kijken. Tessa zegt *'we stappen rustig op de bok, kijken niet meer hun kant op en rijden in de tegenovergestelde richting terug naar Palemig. Ze zijn te voet dus als ze ons achterna komen dan moeten ze rennen, anders halen ze ons niet in.'*

Uit de ooghoeken kan ik zien dat de Sjötters geen aanstalten maken richting ons.
Na een kwartier rijden komen we uit op de driesprong bij de huidige Moltberg. Rechts van ons zien we in de verte een rijtuig aankomen. Tessa zegt, *'dat kan Nèske zijn die van Teuke afkomt. We blijven even wachten.'*
Ik pak mijn kleine verrekijker en zie dat het inderdaad Nèske is.

Nèske rijdt het rijtuig handig naast het rijtuig van ons en trekt aan de teugels. Ze zegt, *'hebben jullie een omweg gemaakt, omdat jullie van een andere kant komen?'*

'Ja, toen we bij de dochter van Anton wilde vertrekken stonden er twee Sjötters een eind verder op. Dus zijn we de andere kant op gereden, tenslotte was de vader van haar een Bokkenrijder.'

Nèske zegt, *'het huis waarin de dochter en de moeder nu wonen is van de overleden broer van de moeder geweest. Toen Anton werd opgehangen zijn ze vanuit Palemig naar Nieuwenhagen vertrokken. Ze wonen er onder de naam van de moeder, dus niemand die weet dat zij de dochter is van Anton Crijns. Hoe is de dochter eraan toe?'*

'Ze heeft koorts, is sterk vermagerd en ligt uitgeput op bed.'

Tessa kijkt naar mij en zegt tegen Nèske. *'ze zal zich binnen nu en enkele dagen beter gaan voelen.'*

Ik knik ja en vraag aan Nèske of het geregeld is met de pastoor wat betreft de echtscheiding van Loe. Nèske zegt, *'de pastoor heeft gezegd dat hij de aanvraag bij het Bisdom zal indienen en dat de echtscheiding geen probleem zal zijn.*
Hij zei, daar waar God leeft mag de Duivel niet wonen. Hij zei ook dat hij altijd al gedacht had dat Loe een Bokkenrijder was en dat het verloochenen van God een ernstige zonde is, omdat zijn zoon Jezus ook is verloochend.'

'Dat zal voor Loe een grote opluchting zijn, maar iemand moet het hem vertellen.'

Nèske zegt. *'ik zal vandaag een brief naar Geilenkirchen sturen via een koerier.'*

Ik vraag aan haar, *'kan jij ook een ontmoeting regelen met Joseph Kirchhoffs want ik heb belangrijk nieuws voor hem. Als hij mijn advies opvolgt komt dat ten goede aan zijn gezin.'*

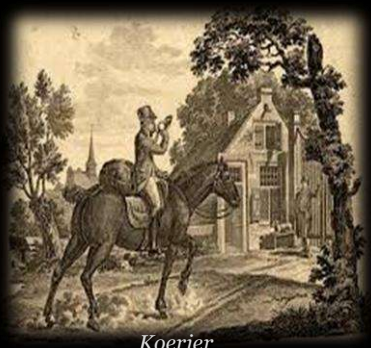
Koerier

Nèske zegt, *'ik zal hem vandaag schrijven dat ik een naamgenoot van hem heb ontmoet die denkt dat hij misschien familie van hem is, maar Kirchhoffs is uitermate voorzichtig wat betreft nieuwe mensen leren kennen.'*

'Jij hebt met eigen ogen gezien dat ik uit een andere tijd kom en dat ik het verloop van de geschiedenis van de Bokkenrijders ken en het einde ervan.'

'Kirchhoffs kennende wil hij je zeer zeker ontmoeten als hij weet dat je uit de toekomst komt, want hij is een belezen en ontwikkelde man die open staat voor bovenaardse zaken. Toch zal ik het hem eerst moeten vragen.'

Tessa zegt tegen Nèske, '*we zouden elkaar vandaag bij jou treffen, maar dat is nu geregeld.'*

'Joa.' (Ja.)

We nemen afscheid van elkaar met de afspraak dat Nèske naar Palemig komt zodra ze een bericht van Kirchhoffs ontvangt.

Onderweg vraag ik aan Tessa of we meteen kunnen doorrijden naar Heerlen om het goud te verkopen.

'Ja, we kunnen vandaag naar Heerlen, maar we moeten eerst terug naar het Landgoed zodat het

paard kan eten en drinken en vandaar uit zijn we binnen twintig minuten in Heerlen.'

Alex en ik moeten echt afkicken wat betreft snelheid, want twintig minuten reistijd vanuit Palemig naar Heerlen is weer een aanslag op ons geduld.

Aangekomen bij het Landgoed loop ik meteen door naar het kantoor en bel met Posje of alles naar wens verloopt met het project van Lindelauf. Posje zegt dat hij de volgende week een presentatie kan geven van de App en de webwinkel.
Alex is naar zijn slaapkamer gegaan om te bellen met Stiena. Nadat hij gebeld heeft en het kantoor weer binnenloopt zie ik aan zijn gezicht dat hij het vervelend vind om tegen haar te moeten liegen, want zij denkt dat hij naar het buitenland is.

Tessa komt naar een kwartier het kantoor binnen en zegt, *'als jullie klaar zijn dan kunnen we nu gaan.'*

Ik vraag aan Tessa, *'met welke munt betaalt de goudsmid ons uit?'*

Tessa zegt,*'*er zijn verschillende munten in omloop zoals de Pattacon, die achtenveertig stuivers waard is en de Brabantse gulden is twintig stuivers waard, de keuze is aan jou.'*#*

Ik pak mijn telefoon en zoek het koopkrachtverschil op tussen de 18e eeuw en 2025 en*het blijkt dat één stuiver in de 18e eeuw zeventig euro-cent waard is aan koopkracht, dus dertien stuivers meer. Twintig gram goud in de 18e eeuw is ongeveer negenentwintig gulden waard. Dat zijn vijfhonderdtachtig gulden-

stuivers. Of dertienhonderd tweeënnegentig Pattacon-stuivers.#

Ik vraag aan Tessa wat een brood kost, of kaas, om een idee te krijgen wat de verhoudingen, dan wel de verschillen, zijn met 2025.
Ze zegt, *'dat moet ik navragen, want Frau Hubertz bakt zelf het brood en maakt haar eigen kaas, maar er staat me iets bij*dat brood een halve stuiver kost en een pond kaas, twee stuivers.'#*
Ik zeg tegen Alex met het verschil tegenover 2025 kan ik leven. Alex knikt goedkeurend

De weg naar Heerlen bestaat uit velden met een kronkelig stoffig pad er doorheen.
Het is voor Alex en mij nog steeds een vreemde gewaarwording dat Schaesbergerveld en de aangrenzende buurt Meezenbroek er niet zijn. Het enige herkenbare voor ons zijn Kasteel Schaesberg, Kasteel Meezenbroek, de LeenderKapel en de Barbara Kapel.

Kasteel Meezenbroek ligt tegenover de huidige Meezenbroekervijver die in 1768 nog niet was aangelegd. De Meezenbroekervijver en de grachten van Kasteel Schaesberg waren in onze jeugdjaren onze schaats en visplekken.

Kasteel Meezenbroek

Nu ze Kasteel Meezenbroek passeren weten ze dat ze op de helft zijn. Ik voel bij iedere kuil in de weg de heup van Tessa tegen mijn heup en telkens als dat gebeurd kijkt Tessa mij op een aparte manier aan met een lach in haar ogen.

Om mezelf, op dat moment, af te leiden zeg ik tegen Alex, *'Heerlen zal er ook wel totaal anders uitzien.'*

'Ja, dat zal zo zijn. Als ik naar ons kijk zien we er ook anders uit. We passen qua kleding in deze tijd, maar de geest werkt nog niet helemaal mee.'

Tessa zegt, *'voor jullie is in deze tijd de omgeving totaal anders. Ik ben benieuwd hoe het er in jullie tijd hier uitziet.'*

'In onze tijd staan hier heel veel huizen, waar je ook maar kijkt en overal lopen er mensen.'

'Ik ben zo nieuwsgierig naar jullie techniek en de vooruitgang in de medische wereld.'

Ondertussen naderen we Heerlen.

Heerlen is in 1768 een dorp. Het enige wat wij herkennen is de Sint-Pancratiuskerk. Bij het naar binnen rijden van het dorp zie ik twee mannen, die achterovergeleund staan tegen muur, ons aandachtig bekijken. Tessa zegt dat de goudsmid niet ver van de kerk woont.

Naar enkele minuten staan we voor de deur van de goudsmid. Het pand lijkt op een winkel en ziet er verzorgd uit. Ik zeg tegen Alex, *'blijf jij bij Tessa dan ga ik peilen wat hij ons voor die twintig gram wil geven.'*

Maquette van het oude Heerlen/Herle. Datum onbekend.

Ik spring van de bok, loop naar de voordeur en kijk door de ijzeren spijlen en het glas naar binnen. De winkel is goed beveiligd. Achter de toonbank staat een man die uit een kistje een edelsteen pakt, deze tegen het licht aanhoudt en aandachtig bekijkt. Voor de toonbank staat een man met twee pistolen tussen zijn broeksriem.

Ik klop op de deur, de man die voor de toonbank staat kijkt op, loopt naar de deur en vraagt vriendelijk wat er is. Ik zeg, *'goojendaag, bin ich hieh rigtig um*

goohd te verkloppe?' (Goedendag, ben ik hier op de juiste plaats om goud te verkopen?)

De man zegt, *'went se rigtig goohd höbs da waal.' (Als je echt goud hebt, dan wel.)* Hij opent de deur, met een hand op zijn pistool en loopt achteruit terug naar de toonbank.

Ik leg de goudbaar van tien gram op de toonbank. De goudsmid pakt hem op en kijkt naar de stempel waarop vierentwintig karaats staat. Hij kijkt aandachtig naar de kleur en zegt, *'de donkere gele kleur komt overeen met vierentwintig karaats goud.'*

Hij legt de baar op de weegschaal, die inderdaad tien gram aangeeft, bijt vervolgens in de baar en kijkt of zijn tanden een afdruk hebben achtergelaten. Hij zegt, *'dat ziet er goed uit, nog een test en dan kunnen we misschien zaken doen.'*

Hij pakt een oliebrander steekt hem aan en houdt de goudbaar met een soort van nijptang boven de vlam. De goudbaar is naar een tijdje heet maar wordt niet donker van kleur. Hij zegt, *'dit is een mooie goudplak.'*

Ik zeg, *'ik heb nog zo'n zelfde goudplak om te verkopen.'*

Ondertussen zijn de twee mannen, die tegen de muur stonden geleund, dichterbij gekomen, maar Alex heeft dat niet in de gaten omdat hij breedarmig tegen Tessa aan het vertellen is hoe Heerlen er in 2025 uitziet en dat op de plaats van de goudwinkel nu een

*Café staat met de naam Café Brak.# Tessa zegt, *'ik word steeds nieuwsgieriger naar jullie tijd.'*

Tessa ziet dat de twee mannen dichterbij zijn gekomen en zegt tegen Alex, *'blijf naar mij kijken en draai je niet om, maar er zijn twee mannen dichterbij gekomen die voorheen een stuk verderop stonden. Er zijn genoeg struikrovers in deze omgeving en ze hebben gezien dat Mat bij de goudsmid naar binnen is gegaan.'*

'Oké, we schenken ze geen aandacht, maar houden ze tijdens de terugreis in de gaten.'

Ik leg de tweede baar op de toonbank en nadat de goudsmid dezelfde test heeft gedaan zegt hij, *'ik geef je voor ze alle twee vijfentwintig gulden.'*

'Ik wil graag negenentwintig gulden hebben voor die twee plakken.'

'Ik geef zesentwintig gulden ervoor.'

'Zevenentwintig gulden en de plakken zijn van jou.'

De goudsmid kijkt mij aan en ik zie hem denken en hij zegt, *'goed, zevenentwintig gulden.'*

Voordat ik naar buiten loop zeg ik tegen hem dat ik misschien in de toekomst weer wat goud of juwelen verkoop. Hij knikt en zegt dat puur goud en echte juwelen altijd welkom zijn.

Pattacon: waarde 48 stuivers

Direct nadat ik buiten kom zie ik dat de twee mannen, die ik voorheen had gezien, dichterbij zijn gekomen. Ik loop naar Tessa en Alex en vraag, *'hebben jullie het ook al opgemerkt wat betreft die mannen aan de overkant?'*

'Ja, Tessa viel het op, dus dat wordt oppassen geblazen op weg naar Palemig.'

Tessa rijdt op verzoek van mij een rondje om de Sint-Pancratiuskerk om te zien of de twee mannen ons volgen. Na een paar minuten gereden te hebben zeg ik, *'stop even dan doe ik net alsof ik naar het wiel kijk dan kan ik zien of ze ons volgen.'*

Tessa stopt, ik spring van de bok en tijdens het bukken, om naar het wiel te kijken, zie ik dat de twee mannen ons volgen te paard.

Ik trek quasi stevig aan het wiel en klim weer op de bok. Ik zeg tegen Alex, *'als we dadelijk op de terugweg zijn is het verstandig om het pistool onder de jas in de hand te houden, want ik heb gezien dat ze ook pistolen dragen tussen de broeksriem.'*

Pistool 18e eeuw

We zijn constant op onze hoede maar we kijken niet om. We horen het geluid van de paardenhoeven steeds dichterbij komen. De beide mannen schenken geen aandacht aan ons tijdens dat ze ons inhalen en rijden stevig door. Alex zegt, *'ze zullen wel een gunstige plek uitzoeken waar ze ons kunnen overvallen.'*

Tessa zegt, *'overvallen op klaarlichte dag gebeuren vaak in deze streek. Meestal komen de overvallers uit een andere streek en het zijn zeer zeker geen Bokkenrijders, want die plegen geen overvallen overdag en al helemaal niet op gewone burgers.'*

Ik vraag, *'Hoe kan het dat jullie Landhuis nog niet is overvallen door de Bokkenrijders of rondtrekkende dieven, want jij bent van adel en rijk.'*

'Ikzelf denk dat we niet worden overvallen omdat mijn vader een vriend was van Joseph Kirchhoffs of dat hij zelf lid was. Mijn vader heeft ooit aangifte gedaan van een overal die nooit heeft plaatsgevonden bij ons. Toen ik hem vroeg waarom hij valse aangifte had gedaan vertelde hij het verhaal wat ik jou heb verteld, over het geld wat hij

in de vloer heeft verstopt en overal heeft laten weten dat het geld bij een goudsmid in de kluis ligt.'

'*Ik vind het vervelend dat we jou in gevaar brengen door onze aanwezigheid.'*

'*Maak je om mij maar geen zorgen, ik ben wel wat gewend.'*

Alex zegt, *'daarginds staan dichte struiken en bomen. Dat is een ideale plek om iemand te overvallen.'*

Ik zeg tegen Alex, *'houdt alvast je pistool in aanslag en schiet enkel op de armen.'*

De mannen zijn voorspelbaar en komen, gezeten op hun paard, op het dooie gemak achter de struiken vandaan. Ze zien ons blijkbaar als gemakkelijke prooi.

Ze zien er verzorgt uit en al helemaal niet als struikrovers. De oudst uitziende van de twee zegt, *'ich wil höbbe waat geer höb.' (ik wil hebben wat jullie hebben)* en tikt met zijn wijsvinger op zijn pistool.

Alex vraagt, *'waat höbbe vèr daan? (Wat hebben we dan?)*

Maedje voelt de dreiging ook en gromt als een wolf, maar Tessa zegt dat ze moet blijven zitten.

De rover zegt, 'du geis noe tog neit vraem doan, hè jòng?' (Jongen, je gaat nu toch niet raar doen?)

Alex trek vliegensvlug zijn pistool onder zijn jas vandaan, omdat de oudere rover ook zijn pistool trekt en schiet hem in zijn arm. Deze grijpt meteen, met een pijnlijk gezicht, met de andere hand naar zijn bloedende arm en kijkt ontzettend verbaasd naar het pistool van Alex omdat hij enkel een plof heeft gehoord en geen knal. De tweede rover trekt ook zijn pistool uit zijn broeksriem en laat het pistool plotseling met een schreeuw uit zijn hand vallen.

Er steekt een dolk in zijn onderarm. Hij kijkt totaal verrast. Alex en ik kijken elkaar aan en vervolgens naar Tessa en zij zegt heel droog, *'ja-joa.'* (*Zo is het, of wat moet dat moet.*)

De rover trekt met een hoop gekreun de dolk uit zijn onderarm en gooit hem op de grond. Ondertussen heb ik ook mijn pistool getrokken en zeg dreigend, *'è noe der waeg aaf, vèr wille uch hiej ì tis sjtreek neet mië trök zeen, anges zuut ut veur uch neet good oet.* *(en nu wegwezen, we willen jullie in deze streek niet meer terug zien, anders loopt het slecht met jullie af.)*

Ze knikken beiden heftig met hun hoofd, als een paard, om te laten blijken dat ze het begrepen hebben, geven hun paarden de sporen en rijden in galop weg.

Ik zeg tegen Tessa, *'zo zeg, dat was een mooie worp waar heb je dat geleerd?'* Tessa springt van de bok om de dolk op te rapen en zegt ondertussen, *'van m'n vader. Hij heeft ook die dolk voor mij gemaakt zodat ik me kan verdedigen als dat nodig mocht zijn.'*

Ik kijk naar Alex en hij zegt lachend, *'je bent gewaarschuwd, vriend.'*

Tijdens de voortzetting van de rit naar Palemig vraagt Tessa of wij niet bang waren. Alex zegt, *'bang is niet het juiste woord. Ik was gespannen en stond op scherp. Angst moet je proberen om te zetten in moed. Als je opgegroeid bent in Schaesbergerveld en omgeving dan ben je wel wat gewend.*

We hebben menige vechtpartij meegemaakt tussen rivaliserende bendes en dat ging er vaker hard aan toe. Als je er midden inzat dan moest je wel meedoen om er heelhuids uitkomen. Trouwens met een pistool, dat zes keer achter elkaar kan schieten, tegen over een pistool dat maar één keer kan schieten, hoef je niet echt bang te zijn, maar zoals jij de dolk hanteert ben jij ook niet echt angstig.

'Ik heb leren schieten, messenwerpen en zwaard vechten. Mijn vader vond het belangrijk dat mijn broer en ik ons in elke situatie kunnen verdedigen. Daarbij heb ik gedroomd dat wij hachelijke avonturen zullen beleven als we ons begeven in de kring van de Bokkenrijders.

Ik zeg, *'en gelet op wat je over mij droomde, komen jouw voorspellende dromen uit.'*

Tijdens het avondeten maken we plannen hoe we naar Herzogenrath gaan zodra we bericht krijgen van Nèske. Tessa zegt dat we te paard sneller zijn dan met een rijtuig, want dan ben je binnen een dik half uur in Herzogenrath zonder dat je het paard zwaar belast. In

galop duurt het ongeveer twintig minuten, maar dan belast je het paard.

'We moeten dus zo snel als mogelijk paard leren rijden.'

'Ik kan jullie leren dat jullie in het zadel blijven zitten en de commando's kennen zoals links, rechts, stoppen en lopen.

Alex zegt, *'het lijkt me leuk om paard te rijden.'*

'Hopelijk vindt je dat morgen ook nog, want je zult zadelpijn krijgen, maar ik ga nu slapen want de afgelopen nacht was het een onrustige nacht en vandaag was het een behoorlijke vermoeiende dag.'

Alex en ik praten nog even door over het project van Lindelauf en over Stiena, die we toch moeten inwijden als we teruggaan naar 2025.

Vrijdag: 23-mei-1768.
Het is vrijdagochtend en het was gelukkig een rustige nacht. Tijdens het ontbijt kijkt Tessa met een apart lachje op haar gezicht naar ons als ze zegt, *'vandaag krijgen jullie je eerste paardrijles.'*

'Waarom heb je een genoegzaam lachje?' vraagt Alex.

'Omdat ik weet dat jullie mij morgenvroeg verwensen en rondlopen als oude mannen door de spierpijn.'

Alex en ik kijken naar elkaar en denken waarschijnlijk hetzelfde, want we trainen enkele

dagen in de week met gewichten, dus we zijn wel wat gewend.

Nadat we klaar zijn met ontbijten loopt Tessa naar de deur van de eetsalon, trekt aan een rood geborduurd koord en na enkele minuten komt Ilse het dienstmeisje binnen. Tessa vraagt aan haar of ze tegen haar vader wil zeggen dat hij Giel en Gustav kan zadelen. Ilse buigt haar hoofd en verlaat de kamer.

Als we richting stallen lopen zien we Herr Hubertz met twee gezadelde paarden naar buiten komen.

Ik zeg tegen Tessa, '*vindt Herr Hubertz het niet vreemd dat wij geen paard kunnen rijden omdat het paard, in jullie tijd, het enige vervoersmiddel is.'*

'Nee, dat zal hij niet vreemd vinden want ook in mijn tijd kan niet iedereen paard rijden.'

'In 2025 heeft toch ook niet iedereen, die boven de achttien jaar is, een rijbewijs,' zegt Alex.

Herr Hubertz komt ons met de paarden tegenmoet en geeft de teugels aan Tessa.

Tessa zegt, *'samen met Sjuul zijn dit mijn privé paarden, de zwarte heet Giel en de bruine is Gustav. We moeten even aftasten welk paard het beste bij wie past. Giel is eigenwijs en pittig, maar luistert goed en Gustav is rustig, maar fel als het moet.'*

Tessa plaatst een opstapje voor de stijgbeugel van Giel en doet ons langzaam voor hoe je moet opstijgen.

Tessa laat Alex als eerste in het zadel klimmen. Het gaat Alex goed af. Ik klim daarna op Gustav, ook mij kost het niet veel moeite, maar Alex is wat behendiger.

Herr Hubertz bekijkt het tafereel van een afstand en lacht. Het zal wel net zo komisch overkomen als iemand die voor het eerst op een fiets stapt.

Tessa leidt de paarden naar het aangrenzende weiland en loopt met mij een paar rondjes. Ze vraagt of ik goed zit en ik moet zeggen, het voelt goed.

Tessa stopt en zegt, '*Belangrijk is dat je de commando's duidelijk uitspreekt. Druk nu lichtjes met je benen één keer tegen het paard en maak een klik of kusgeluid en zeg, "Marsch".'*

Ik druk met m'n benen tegen Gustav, maak een klikgeluid, want droogkussen in bijzijn van Tessa is voor mij een stap te ver en zeg Marsch. Gustav begint te lopen en het voelt goed aan. Na een paar meter zegt ze dat ik lichtjes aan de teugels moet trekken en Halt moet zeggen om te stoppen. Ik trek aan de teugels, zeg Halt en Giel reageert meteen en stopt.

Dit doen we een paar keer. Ook het commando *Zurück (terug)* werkt goed.

Alex lukt het ook zeer goed om het paard onder controle te houden. Nadat we twee uur bezig zijn geweest zegt Tessa, *'jullie zijn natuurtalenten. Er is nog genoeg werk te verrichten maar jullie doen het zeer goed. We gaan nu koffie drinken en daarna gaan we weer verder.'*

Voordat we koffie gaan drinken geeft Tessa ons een paar wortels om aan Giel en Gustav te geven, zodat de binding sterker wordt. Ze zegt als het paard aan je gewend is dan reageert hij op de commando's van je benen. Een keer drukken is gaan, twee keer is draf en een keer tikken met de hak achter de riem, *(singel)* van het zadel, is galopperen. *(Een singel zorgt ervoor dat het zadel stevig en comfortabel op zijn plaats blijft.)*

Tijden het koffie drinken zegt Tessa, *'waarschijnlijk horen we vandaag of morgen of Joseph ons wil ontvangen. Nèske zal hem wel op het hart drukken dat deze ontmoeting belangrijk is. Omdat Nèske hem laat weten dat ik met jullie mee kom, zal hij waarschijnlijk sneller instemmen.'*

Ik zeg, *'ik heb wel dezelfde achternaam als hem, maar ben ik ook echt familie van hem? Ik neem wel de laptop mee om hem te overtuigen dat ik uit 2025 kom, want zoals gezegd kunnen we hem niet redden maar zijn gezin wel.'*

Tessa zegt, *'als Nèske hem verteld dat jij uit de toekomst komt dan neemt hij dat van haar aan, want Nèske en Kirchhoffs kennen elkaar al heel erg lang.'*

Alex zegt, '*ik ga even naar de slaapkamer om te bellen met Posje en Stiena.'*

Ik voel me opgelaten nu ik met Tessa alleen ben. Ik pak uit m'n broekzak een paar gulden en legt die op tafel en zeg, '*Alex en ik willen graag meebetalen aan ons verblijf hier op het Landgoed. Mocht het niet voldoende zijn dan horen wij het wel.'*

Tessa zegt, *'dat is aardig van je, maar ik bezit, zoals je weet, voldoende geld.'*

Ze staat op van de tafel, loopt naar me toe, pakt me bij de hand, zodat ik ook moet opstaan, ze omarmd me en kust me innig. Na de kus kijk ik haar aan alsof het mijn eerste kus ooit is en denk, *'als ik haar nu niet uit mezelf terug kus, dan is waarschijnlijk het sprankelende gevoel van onze gezonde liefdesspanning weg. Dan heb ik het moment gemist van genegenheid en verbondenheid. Dat is hetzelfde als je grote honger hebt en het te lang duurt voordat je kan eten, dan is de honger ook voorbij.'*

Ik kus haar terug en ik kus haar lang, ik kus haar zolang dat ik onder het kussen denk, '*is dat niet te lang en daardoor te klef?*'

Tessa denkt, *'hij kust tenminste innig en met passie.'*

Na de innige kus open ik de ogen. Maedje zit naast Tessa, draaiend met haar hoofd van links naar rechts omdat ze niet begrijpt wat er gebeurt. Ik kijk Tessa recht in de ogen aan met een blik alsof ik met spanning de uitslag van een examen afwacht en Tessa zegt, '*gelukkig hebben ze in 2025 het kussen niet verleerd.'*

Ik kijk opgelucht en zie uit m'n ooghoeken dat Alex met een grijns op de gang staat en naar binnen kijkt met een opgestoken duim.

Tessa ziet Alex ook en zegt, *'Alex is een aparte vogel, hij heeft iets stoutsmoedigs en tevens iets vertederends.'*

‘Dat vinden de vrouwen in 2025 ook van hem. Maar het meest belangrijke is, met Alex kun je door dik en dun en hij is uiterst betrouwbaar en moedig.’

Alex stapt de eetsalon binnen en ik vraag aan hem hoe het met Stiena gaat en hoe het project van Lindelauf loopt. Hij zegt dat hij Stiena niet teveel vertelt zodat hij niet hoeft te liegen en dat Posje de eerste presentatie van de App en website bijna klaar heeft.

Tessa vraagt aan Alex, ‘*is Stiena dien vròw*?’ *(Is Stiena je vrouw?)*

Alex zegt met tegenzin, *‘nei, sie is neet mien vròh , sie is mien vrundin.’ (Nee, ze is niet mijn vrouw, ze is mijn vriendin.)*

Tessa ziet aan Alex dat hij er liever niet over wil praten en zegt, ‘*zullen we weer in het zadel klimmen?*’

Het lijkt alsof het paardrijden na de pauze gemakkelijker gaat. Tessa zegt tegen Alex, *‘geef een klik-commando, of tik met je benen tegen zijn lichaam en zeg Marsch zodat Giel begint te lopen en als je bijna bij het midden van het weiland bent, dan zeg je Halt en trek je tegelijkertijd lichtjes aan de teugels.*

Alex rijdt zonder problemen naar het midden van het weiland en stopt in het midden. Tessa roept dat hij nu het commando Zurück moet zeggen en na een paar stappen achteruit het commando Halt.

Tessa loopt naar Alex toe en zegt, *‘we gaan nu een bocht maken naar rechts. Zeg,* Kreuzen *(afslaan) als je om de bocht wilt of wilt draaien. Duw alleen je*

linkerbeen zacht tegen hem aan, leun iets naar rechts en trek lichtjes de rechtse teugel naar je toe zodat het hoofd van Giel naar rechts draait. Je doet hetzelfde als je naar links wilt, dan druk het rechtse been tegen hem aan. Op die manier weet hij dat hij links of rechtsaf moet en als je weer met je neus richting erf staat dan laat je de teugels vieren en rij dan weer terug naar het erf. Als hij alle commando's heeft uitgevoerd, aai hem dan over zijn hals. Giel is jouw paard zolang je hier bent.'

Tessa zegt dat ik nu hetzelfde moet doen als Alex. Het lukt me aardig maar Alex heeft duidelijk meer aanleg.

Nadat we ieder 'n uur hebben geoefend om de paarden links en rechts om de bocht te laten gaan, stelt Tessa voor om weer een pauze te nemen en dat we daarna, via het veldpad, op het gemak naar de Leenderheuvel rijden.

Ik vraag een beetje bezorgd, *'stel dat een van de paarden doordraaft wat dan?'*

'Zolang jij het woord Trab (draf) of Galopp niet zegt zal Gustav op zijn gemak lopen. Belangrijk is dat je het paard met respect behandeld zoals je een vriend of familielid behandeld.

Alex en ik knikken.

Ik vraag me af hoe de reactie van Kirchhoffs zal zijn als hij mij ontmoet. Tessa zegt dat hij een familieman is, dus hij zal zeker een eventuele kleinzoon willen ontmoeten die veertien generaties later is geboren.

Ook is hij altijd geïnteresseerd in nieuwe ontwikkelingen wat betreft de vooruitgang.

Ik zeg,*'*ik ben de stamboom nagelopen van de Kirchhoffs en het is zelfs zo dat ook de Limburgse naam Kerckhoffs verwant is. Ook heb ik gelezen dat hij vaker de naam Kerckhoffs gebruikt.'*#

Tessa knikt bevestigend.

De koerier, een bokkenrijder, die vanochtend door Nèske naar Herzogenrath is gestuurd heeft inmiddels de brief afgeleverd bij Joseph Kirchhoffs.

Joseph Kirchhoffs staat met de brief voor het raam en kijkt naar buiten naar zijn spelende kinderen in de tuin. Hij ontvouwd de brief, die net is afgeleverd en pakt uit de binnenzak van zijn jas een stuk papier. Op het stuk papier staat niets geschreven, maar in het midden ervan is een sleutelgat uitgesneden en als je deze over de brief legt dan staat binnen het sleutelgat de daadwerkelijke boodschap.

Na de brief gelezen te hebben legt hij de brief in een la van het bureau, pakt de inktpen en papier en overdenkt wat hij zal schrijven.

Hij weet dat Nèske met beiden benen op de grond staat en dat zij kan communiceren met overledenen en als belezen man weet hij dat er meer tussen hemel en aarde is dan hetgeen we enkel waarnemen. Natuurlijk wil hij iemand vanuit de toekomst ontmoeten en zeer zeker als het een afstammeling van hem kan zijn.

Hij schrijft een kort briefje met de mededeling dat hij de gasten komende zondagmiddag om 14.00 uur wil ontvangen en dat hij zich erop verheugd om Tessa weer te zien.

Als chirurgijn heeft hij beschikking over koeriers, maar hij laat deze keer een Bokkenrijder de brief bezorgen zodat deze dezelfde dag nog veilig op plaats van bestemming komt.

We rijden met z'n drieën op het gemak richting Leenderheuvel. Na zo'n tien minuten voelt het rijden op een paard in de vrije natuur heel erg organisch aan. Omdat je hoger zit kijk je met een andere blik over de velden.

Het is ook een aparte ervaring om geen verkeer te zien, of te horen.

We rijden naast elkaar met Tessa in ons midden. Maedje loopt voorop en draait zich zo nu en dan om alsof het voor haar allemaal te langzaam gaat. Bij de Leenderheuvel aangekomen zegt Tessa dat we het commando Kreuzen moeten geven. Alex en ik geven de commando's, zoals geleerd en staan weer met de neus richting Palemig, terug naar het Landhuis.

Aangekomen bij het Landhuis zien we midden op de binnenplaats een kleine krachtige man staan. Alex en ik zijn meteen alert en steken onze hand onder de jas, om snel het pistool te kunnen trekken, mocht dat nodig zijn. Tessa ziet dat en zegt vlug, *'dat is mijn oom Twan, hij is de jongere broer van mijn vader en woont verderop.'*

Twan lacht vriendelijk naar Tessa en zegt, *'enne, höbs se nuij vrunj?'* *(en heb je nieuwe vrienden?)*

Tessa wijst naar mij en zegt, '*det is Mat, hea woar inne gooje vrundj va Christian en kump ut Klumme. Hea is miene nuuje Verwalter.'* *(Dit is Mat hij was een goede vriend van Christian en komt uit Klimmen. Hij is mijn nieuwe Rentmeester.)*

Oom Twan knikt en Tessa wijst op Alex en zegt, *det is Alex von Geehlens, oet Vallekeberg. Hea is un naefke va mien mam. Sin hoes is aafgebrend. Hea woënt noe veur un tiedje op 't Landjgood.* *(Dit is Alex von Geehlens, een neef uit Valkenburg. Hij is een neef van mijn moeder. Zijn huis is afgebrand. Hij woont nu voor een tijdje op het Landgoed.)*

Tessa weet dat oom Twan niemand kent van de familie van haar moederskant, dus de witte leugen werkt. Ik zie aan het gezicht van Tessa dat het haar grote moeite kost om te liegen, maar er komt een dag dan zullen we onze dierbare de waarheid vertellen.

Alex en ik stappen van het paard en geven hem een hand. Oom Twan heeft een goedmoedig gezicht, je ziet aan de ogen dat deze man deugt. Alex kijkt mij aan met een blik van, *"vervelend dat we tegen een familielid van Tessa moeten liegen"*.

Liegen ligt niet in Alex en mijn aard. We zijn altijd recht voor z'n raap, ook al hebben we gestudeerd, we zijn en blijven jongens van de straat en nemen geen blad voor de mond.

Oom Twan vraagt aan Tessa of ze nog brandhout kan gebruiken omdat hij een paar oude bomen heeft geveld.

Tessa zegt dat ze het hout wel kan gebruiken en spreekt met hem af dat ze het hout met ons komt ophalen in de namiddag. Oom Twan zegt, *'je hebt toch personeel die dat voor je kunnen doen.'*

'Als ik het zelf kom halen dan zie ik tante Mechtilde tenminste.'

Oom Twan zegt, *'bis geliek da.' (Tot dadelijk dan.)*

Tessa legt uit dat oom Twan haar peetoom is en aan de andere kant van het dorp een grote herenboerderij bezit. Hij komt één keer per week langs om te kijken of alles in orde is. Hij is geen bemoeial, maar bedoelt het allemaal goed.

De Schout en zijn Sjötters komen, zoals ze hadden gezegd, terug bij Koale Loe in Waubach en lopen de binnenplaats op. Teuke, de vrouw van Loe, hangt op dat moment de was op. Ze ziet de Schout en kijkt naar haar zoon Hans, die de Schout ook al opgemerkt heeft, maar gaat ongestoord verder met het laden van zakken kolen op de kolenwagen.

De Schout loopt richting Teuke, gaat weer pal met zijn neus voor Teuke staan en vraagt smalend, *'en, is Loe al terug van zijn familiebezoek?'*

Loe is even hier geweest en komt niet meer terug. Ik heb bij de pastoor echtscheiding aangevraagd omdat ik niet wil leven met iemand die God heeft afgezworen

en de Duivel aanbidt. Ook heb ik hem gezegd dat hij zich moet melden bij u.'

De Schout kijkt haar recht in haar ogen, met een zoekende blik en zegt, *'ik ga bij de pastoor langs om te vragen of je verhaal klopt, zo niet dan komen we terug en nemen we het hele gezin mee. Trouwens ik heb Loe er altijd al van verdacht een Bokkenrijder te zijn omdat hij overal verkondigd dat de gewone burgers steeds onderdrukt en beheerst worden door de adelijken, de kerk, de Landheren en buitenlandse machten.'*

Teuke kijkt de Schout aan met een bozen blik, steekt haar wijsvinger in de lucht, alsof ze de hemel wil aanwijzen en zegt, *'waarom zou ik liegen, want God kijkt en luistert mee en daarbij, het interesseert me niet wat Loe allemaal vertelt of denkt.'*

De Schout kijkt ietwat ongemakkelijk, trekt aan de revers van zijn jas en zegt tegen zijn Sjötters, *'op naar de pastoor.'*

De pastoor bevestigd het verhaal van Teuke en zegt dat Teuke een godvrezende vrouw is die steeds trouw de kerkdiensten bezoekt.

Tessa, Alex en ik zijn, nadat we de paarden hebben verzorgd, onderweg naar oom Twan om het hout op te halen. Tessa heeft twee trekpaarden voor de houtwagen gespannen omdat ze niet wil dat 'n paard drie mensen en een kar vol hout alleen moet trekken.

Het is tijdens de rit weer een hele beleving om een omgeving te zien die totaal anders is als in 2025. Het

begint op te vallen dat voor ons alleen kerken, Kapellen, Kastelen en heuvels bekende ijkpunten zijn om ons te oriënteren waar we zijn, binnen een dorp of omgeving.

De rit duurt maar ‘n kleine tien minuten. Oom Twan en tante Mechtilde ontvangen ons hartelijk. We worden uitgenodigd om eerst koffie te drinken voordat we het hout opladen. Tante Mechtilde vraagt of we zin hebben in een stuk rieste-vlaoj. *(rijstevlaai)*. De vlaai lijkt op onze rijstevlaai uit 2025 en als rechtgeaarde, uit de klei getrokken, Zuid-Limburgers lusten wij dat wel.

De vlaai smaakt hetzelfde als gebakken door ambachtelijke bakkers in 2025. Ik complimenteer tante Mechtilde met de excellente smaak van de vlaai, maar zij zegt lachend, *‘nee, nee, ik heb die niet gebakken, onze dienstmeid, Josefien heeft de vlaai gebakken.’*

Na een half uur zegt Tessa, *‘laten we het hout opladen want het wordt steeds later.’*

Buiten op de binnenplaats ligt een berg hout opgestapeld. Oom Twan zegt dat hij even hulp gaat halen. Tessa rijdt ondertussen de wagen tot naast de stapel hout. Oom Twan komt terug met twee mannen en stelt hen voor als Hubert en Lars.

Hubert en Lars zijn twee potige mannen rond de dertig jaar van Duitse afkomst met stevige koppen. Ze knikken vriendelijk naar ons en beginnen in een razend tempo de houtblokken op te laden. Ik kijk naar Alex met een blik van, die weten van aanpakken. Alex

en ik helpen mee en het valt niet op dat we eigenlijk mannen zijn van het *"schone handen werk"*.

Tessa pakt ook behoorlijk aan en zelfs Oom Twan laat zien dat hij nog steeds sterk is.

In een mum van tijd is de wagen vol geladen, maar er is nog een behoorlijke stapel over. Tessa zegt, *'aan deze vracht heb ik voorlopig genoeg.'*

Oom Twan zegt dat hij de rest zal opslaan in de schuur mocht Tessa nog hout nodig hebben.

Tessa vraagt aan oom Twan of zij hem even apart kan spreken en beiden lopen terug naar het woonhuis.

Tante Mechtilde is in de slaapkamer dus kan Tessa haar vraag stellen, *'oom, wist jij dat mijn vader lid was van de Bokkenrijders?'*

'Hoe kom je plotseling op de Bokkenrijders?'

'Omdat ik allerlei redenen heb om die vraag te stellen en ik nu niet kan zeggen waarom ik het nou pas vraag.'

Oom Twan, kijkt in het rond alsof hij zeker wil zijn dat niemand meeluistert en zegt, *'ja, je vader was een prominent lid van de Bokkenrijders. Hij behoorde tot de leiders.'*

Tessa vraagt op de man af, *'bent u ook lid?'*

Oom Twan knikt en zegt, *'ik ben ook lid en doe hand en spandiensten. Ik ga niet mee op rooftochten maar geloof me, de overvallen op de Landheren, de adellijken en kerken zijn niet zomaar ordinaire overvallen. Het zijn overvallen op de onderdrukkers en de buit wordt verdeeld onder de leden en de arme mensen om ons heen.'*

'Dat zei Nèske ook.'

'Heeft Nèske jou op het spoor gezet wat betreft de Bokkenrijders?'

'Nèske heeft niets gezegd wat ze niet zou mogen zeggen. Zij is integer en eerlijk, dat moet jij toch weten, want zij is de tussenpersoon van Joseph Kirchhoffs.'

Oom Twan hoort de voetstappen van tante Mechtilde in de gang richting Salon en zegt, *'ik kom komende maandagmiddag naar je toe en dan spreken we er uitvoerig over.'*

Tessa neemt hartelijk afscheid van oom Twan en haar tante.

Alex en ik zitten al op de bok en bespreken hoe we verder moeten in de toekomst. Alex zegt, *'het is duidelijk dat Tessa en jij geen één dags flirt zijn want er is vuurwerk tussen jullie twee terwijl de knal nog moet komen.'*

Ik zeg peinzend, *'Tessa en ik zitten in een spagaat mochten we voor elkaar kiezen. Ik kan het bij die ene*

kus laten, maar zij zegt dat de huidige omstandigheid ons geluk niet in de weg mag staan.'

Alex denkt even na zegt, *'om permanent te leven in deze tijd is naar mijn mening verre van ideaal. Op en neer reizen tussen twee tijdsgewrichten is dan de enige optie. Zie het maar dat je dan telkens voor een paar weken naar een afgelegen camping gaat, of als een outdoor trip. Ook heb ik het idee dat Tessa geen echte band heeft met de mensen in haar omgeving, buiten haar oom en tante, Nèske, de familie Hubertz en eventueel Joseph Kirchhoffs.*

Op het moment dat ik iets wil zeggen zien we Tessa om de hoek van het woonhuis komen. Tessa klimt op de bok en vraagt ondeugend, '*heb je lang moeten wachten?'*

Ik kijk naar Alex en Alex trekt zijn wenkbrauwen omhoog en houdt daarbij zijn hoofd iets schuin, zo van, *"dat is nou wat ik bedoel"*. Ik pers mijn lippen op elkaar en knik een paar keer met het hoofd op en neer om hem te bevestigen.

Onderweg naar huis kijkt Tessa mij een paar keer van de zijkant aan. Ik krijg een opgelaten gevoel. Het lijkt wel alsof zij de woorden van Alex en mij heeft gehoord.

Thuis aangekomen laden we het hout af onder een daar voor speciaal afdak naast de achterdeur van de keuken.

Het is inmiddels avond. We laten Tessa na het eten, op het kantoor, televisiebeelden zien van een actuele Duitse Tv- serie. Tessa kijkt haar ogen uit en heeft

ontelbare vragen, immers het dagelijkse leven van 2025 trekt aan haar voorbij als een toneelstuk. Als iemand graag naar 2025 wil dan is dat Tessa wel.

Zaterdag: 24-mei-1768.
Het is zaterdagochtend, Alex en ik lopen als oude mannen naar de eetsalon en hebben moeite om op een stoel te gaan zitten. Tessa kijkt lachend naar ons en zegt licht geamuseerd, *'vandaag gaan we, per paard, naar Nieuwenhagen om te kijken hoe het met de dochter van Anton Crijns gaat.'*

Ik kijk naar Alex en zeg, *'het voelt alsof ik vier heupen, een platte kont en O-benen heb. Ik kwam met moeite rechtop uit bed.'*

'Ja ik ook, ik ben het bed uitgerold en heb me aan de ladekast omhooggetrokken.'

'Weet je wat het beste helpt tegen spierpijn?' zegt Tessa.

Beiden knikken we nee en zijn vol verwachting wat de oplossing is.

Tessa zegt met een lachje op haar gezicht, *'paardrijden, na tien minuten voel je de spierpijn uit je lichaam trekken.'*

Ik zeg tegen Alex, *'oké, dat is hetzelfde als dat je spierpijn hebt van het trainen met gewichten, dan moet je de dag erna de spierpijn eruit persen door dezelfde oefeningen te doen.'*

Het zal Alex niet zijn om weer met een gevat antwoord te komen en zegt, *'of als je een kater hebt dat je dan 'n glas bier in één keer moet leegdrinken. Het smaakt gruwelijk maar daarna voel je je weer hemels.'*

Tessa vraagt, *'wat is trainen met gewichten en wat bedoel je met een kater?'*

We leggen Tessa uit wat beide betekenen. Het valt ons weer op hoe gemakkelijk en snel ze went aan zaken die toch voor mensen uit haar tijd buitenaards moeten zijn.

Tessa zegt dat ze alvast naar buiten gaat om samen met Herr Hubertz de paarden te zadelen. Ik zeg tegen Alex, *'als we straks terug zijn, bel dan met Posje en Stiena zodat ik even alleen met haar ben en de lucht kan klaren wat betreft de spagaat waar zij en ik in zitten.'*

'Laat je hart spreken, maar denk ook aan de consequenties die het voor jullie beide meebrengt. Daarbij, ze kan pas oordelen als ze daadwerkelijk in 2025 is geweest. Ze komt in een gehele nieuwe wereld terecht met alleen maar dezelfde aanknopingspunten die wij hier ook hebben, zoals kerken, Kastelen, Kapellen en de heuvels.'

We zien door het raam dat Tessa met de paarden uit de stal komt. We zijn beiden zodanig stijf dat we ons bij het opstaan met beide handen op de tafel moeten opdrukken om überhaupt omhoog te komen. We lijken wel twee oude mannen met reuma.

We lopen houterig naar buiten en zien de paarden als een berg die we moeten beklimmen. Tessa heeft al het opstapje klaargezet naast de stijgbeugel van Giel en zegt, *'ik help jullie wel in het zadel, maar val niet aan de andere kant er vanaf.'*

Alex komt met moeite op het opstapje maar na enkele keren proberen, met hulp van Tessa, zit hij dan toch in het zadel. Nu lijkt het mij iets beter af te gaan om in het zadel te komen dan Alex. Herr Hubertz kan een lach niet onderdrukken.

Beiden kijken we naar Tessa die als een atleet in het zadel swingt. Tessa zegt, *'geef nu het commando met stem en benen zodat Giel en Gustav gaan lopen.'* De paarden luisteren als een knipmes.

Elke stap wat Gustav doet voelt aan alsof me onderrug steeds opnieuw op de plaats wordt teruggezet.

Alex kijkt alsof hij op een spijkerbed zit. Tessa zegt, *'geloof me, als we in Nieuwenhagen zijn dan is de pijn grotendeels verdwenen.'* Alex en ik kijken naar elkaar met een blik van, *"nog een kwartier pijn lijden"*.

We naderen het huis van de dochter van Anton Crijns en we moeten toegeven dat de spierpijn aanzienlijk is vermindert.

Tessa springt lenig uit het zadel en zegt dat we met de paarden achter het huis moeten wachten zodat we niet in het zicht staan, omdat de vorige keer een paar Sjötters stonden te kijken.

Tessa klopt op de voordeur en de moeder doet open. Zodra ze Tessa ziet valt ze haar om de hals en bedankt haar uitvoerig. Ze lopen naar de Salon waar de dochter in een stoel zit met een deken over haar schoot. Ze lacht dankbaar naar Tessa. Tessa zegt, *'je ziet er stukken beter uit dan enkele dagen geleden.'*

De dochter zegt dat ze zich niet meer ziek voelt, maar wel nog wat zwakjes is en dat de eetlust terug is.

Tessa knikt tevreden en zegt dat ze altijd op hulp van Nèske, of van haar kan rekenen.

Alex en ik blijven in het zadel zitten want op het paard blijven zitten is minder vermoeiend dan er weer op klimmen.

Tessa blijft gelukkig niet lang weg. Ze zegt, *'de dochter ziet er stukken beter uit. Het is fantastisch dat in jullie tijd heel veel ziektes bestreden kunnen worden.'*

Ik denk, *"maar we hebben ook heel veel nieuwe ziektes zelf gecreëerd zoals welvaartsziektes, maar dat vertel ik haar wel als we in 2025 zijn"*.

Op weg naar huis zeg ik, *'ik ben benieuwd wanneer we iets vernemen van Joseph Kirchhoffs.'*

Ze zegt, *'we kunnen van hieruit naar Nèske rijden, maar of het veel zin heeft weet ik niet. We kunnen haar wel vertellen dat het met de dochter van Anton Crijns de goede kant opgaat.'*

Op een groot weiland richting Schaesberg zegt Tessa dat we met de hak achter het zadel moeten tikken, samen met het commando Galop.

Gustav en Giel beginnen harder te lopen, alsof je ze in een hogere versnelling gooit.

Ik kijk een beetje gespannen naar Alex maar hij heeft blijkbaar geen moeite met de snelheid. Na zo'n vijf minuten in Galop ben ik gewend aan de snelheid en heb het gevoel dat ik de controle over Gustav heb. Maedje rent voorop alsof het een wedstrijd is.

We gaan goed vooruit want de bosrand komt in zicht. Tessa zegt, *'als we ongeveer tien meter van het huis van Nèske zijn dan tik je één keer met de benen tegen het paard en zeg je Marsch en vlak voor het huis trek je aan de teugels en zeg je Halt.'*

Zo gezegd zo gedaan en het verloopt feilloos. Alex en ik stappen zonder veel moeite van de paarden af en Tessa kijk ons aan en spreidt haar armen uit, zo van, *"zie je nu wel"*.

Tessa klopt weer de afgesproken code op het raam maar het lijkt erop dat Nèske niet thuis is.

Tessa loopt om het huis, richting kruidentuin, en ziet dat haar rijtuig er niet staat. We klimmen in het zadel en draven naar huis.

Thuis aangekomen zien we Nèske naast het rijtuig staan. Ze zegt, '*ich bin ouch sjus hiej. Ich höb nuuts va Kirchhoffs. Hea zeat, hea hoap uch mörge rondj twieë oer te zeen. (Ik ben ook net aangekomen. Ik heb nieuws van*

Kirchhoffs. Hij zegt dat hij hoopt jullie morgen om twee uur te zien.)

Ik kijk lachend naar Tessa en Alex en zeg, dit is uniek, ik ga waarschijnlijk mijn Oud-betovergrootvader ontmoeten.

Tessa en Nèske kijken elkaar aan en zeggen nagenoeg tegelijkertijd, *'wat?'*

'Zo noemen we in 2025 onze voorouders die rond 1750 geboren zijn.'

Nèske zegt lachend, *'goed om te weten hoe ze ons noemen in 2025.'*

'Laten we naar binnen gaan, koffie drinken,' zegt Tessa.

Nadat een van de dienstmeisjes de koffie heeft gebracht naar het kantoor, verteld Tessa aan Nèske dat de dochter van Crijns zeer goed herstelt.

Nèske zegt, *'ben blij om te horen dat het goed met haar gaat en vertel dit verhaal aan Kirchhoffs en zeer zeker welke medicamenten jullie gebruiken voor TBC en Rode Loop.' (Dysenterie.)*

*Ik zeg, 'wij kunnen hem heel veel vertellen over allerlei medicatie. Ook zal hij het interessant vinden om te weten*dat de burgers vanaf 1919 hun politieke leiders zelf mogen kiezen, want ik heb gelezen dat hij met een paar adellijke, Landheren en zelfs met verschillende pastoors, een politieke verlichting

voorbereidt om zo de onderdrukking van het volk op te heffen.'#

Nèske vraagt, *'wordt er zoveel over hem geschreven door de eeuwen heen?'*

Ik zeg,**'hij leeft voort in de harten en in de fantasie van de Zuid-Limburgers. Hij wordt gezien als held terwijl de officiële geschriften van de overheid hem afschilderen als een ketter, een Duivelaanbidder en een rover, maar er zijn ook historische geschriften waaruit blijkt dat hij bezig was met een genootschap van vrijmetselaars op te richten om zich zo te verzetten tegen de onderdrukking.*#

**Hij zei altijd dat hij als arts de armoede en het leed zag van het gewone volk en dat de omstandigheden waarin zij leefden veelal schrijdend waren. Ook liet hij duidelijk blijken dat het hoofdzakelijk kwam door toedoen van hen die decadent erop los leefde door uitbuiting van anderen. Ook heeft men in ons tijdperk in Zuid-Limburg, in diverse bekende dorpen en steden, standbeelden van Bokkenrijders opgericht.'*#

'Had je maar een boek meegenomen waarin ze over hem schrijven,' zegt Nèske.

'We hebben een soort van boek bij ons, zodat hij het zelf kan lezen.'

Alex vraagt aan mij, *'zullen we Nèske een stukje laten lezen over Kirchhoffs?'*

Ik knik ja en Tessa kijkt naar Nèske en zegt, *'je zult versteld staan wat ze allemaal in 2025 weten over de Bokkenrijders.'*

Nadat Alex zijn laptop uit de slaapkamer heeft gehaald volgt Nèske elke beweging die Alex maakt op de laptop, alsof hij zo meteen een konijn uit een hoge hoed tovert.

Alex vertaalt de pagina over Kirchhoffs naar het Duits en draait het scherm naar Nèske. Zij kijkt ons alle drie heel verrukt aan en zegt, *'is dit een Godsgeschenk of een list van de Duivel?'*

'Dit is hetzelfde als een hamer, je kunt er iemand mee doodslaan en je kunt er een huis mee bouwen.'

Nèske leest aandachtig het artikel over Kirchhoffs, ondertussen bespreken wij onze reis naar Herzogenrath.

Nèske kijkt op van het beeldscherm en zegt, *'dit moet Kirchhoffs weten want ik lees dat***Maximiliaan Hoen van Cartils hem gewaarschuwd heeft en dat hij hier geen gehoor aan heeft gegeven, waarschijnlijk omdat hij dacht dat de Schout en Schepen een arts en man van aanzien eerder zouden geloven dan zijn verrader Peter Müller, een doodgewone kruimeldief.'*#

Tessa zegt, *'maar we kunnen het lot wat betreft Joseph niet veranderen want hij heeft geschiedenis geschreven, we kunnen er wel voor zorgen dat hij zijn vrouw en kinderen in veiligheid brengt.'*

Nèske knikt instemmend.

Alex zegt tegen mij, *'we zijn vergeten de vitamines uit te pakken. We kunnen Nèske een paar potjes meegeven.'*

Nèske vraagt wat vitamines zijn. Alex legt haar uit dat in het Latijns het woord "vitamine" levensbron betekent, dat er verschillende vitamines bestaan zoals, A-B-C-D-E en dat deze vitamines nodig zijn om het lichaam gezond te houden, zodat het weerstand kan bieden tegen allerlei ziektes. Hij vertelt haar dat groenten en fruit deze vitamines bevatten en dat in onze tijd men deze kan krijgen in de vorm van een pilletje.

Ik heb ondertussen de vitamines uit de slaapkamer gehaald en geef deze aan Nèske en Tessa en zeg dat ze iedere ochtend van elke potje er één moeten nemen en dat ik deze al vanaf mijn kindertijd slik.

Tessa zegt dat ze de tekst op het potje niet kan lezen. Ik pak het potje en lees haar de Nederlandse tekst in het Limburgs voor. Alex zegt, *'*we weten pas enkele weken dat onze voorouders tot in het jaar 1900 geen Nederlands konden schrijven, lezen of spreken.'#*

Tessa zegt, *'ik kan het Nederlands redelijk verstaan en een beetje spreken, maar kan het absoluut niet lezen. Hoe komt het dat jullie Nederlands kunnen, spreken lezen en schrijven?'*

**'Limburg hoort sinds 1866 bij Nederland en de Zuid-Limburgers hebben met veel moeite, verplicht, Nederlands geleerd. Ze wilden niet bij Nederland horen en hebben zich dan ook met geweld verzet. Uiteindelijk heeft de bevolking zich erbij neergelegd*

omdat ze al zo vaak waren onderworpen aan vreemde machten.'#

Dus jullie zijn Nederlanders vraagt Tessa. Ik zeg, *'wij noemen ons papieren Nederlanders want we zijn op de eerste plaats Zuid-Limburgers met een hele eigen cultuur, tradities en taal, exact zoals jullie nu, alleen hebben wij meer vrijheden.*

Nèske heeft de hele tijd zwijgzaam toegekeken en geluisterd en zegt plotseling, *'als je weet wie je bent en waar je vanaf stamt, dan maakt het niet uit onder welke vlag je leeft, je innerlijke vlag bepaalt de windrichting en niet andersom.'*

Alex zegt, *'zo zien wij dat ook.'*

De uren vliegen voorbij en Nèske zegt dat het voor haar tijd wordt om op te stappen omdat ze nog bij iemand langs moet die een smeersel nodig heeft tegen huiduitslag.

Tessa zegt tegen Nèske, '*zodra we terug zijn van Herzogenrath komen we je vertellen hoe het gesprek is verlopen.'*

Tessa begeleid Nèske naar buiten en Nèske zegt, '*fijn dat jullie me op de hoogte houden en neemt afscheid.'*

Ik zeg tegen Alex, *'ik laat morgenvroeg AI (Artificiële intelligentie.) een samenvatting schrijven over Kirchhoffs zodat hij zijn eigen geschiedenis kan lezen uit diverse bronnen, zoals deze opgeschreven is door zijn tijdgenoten en mensen na de achttiende eeuw.'*

'Je zult hem toch eerst moeten vragen of hij wel wil lezen wat hem te wachten staat.' Ik knik bevestigend.

Tessa zegt, *'we vertrekken morgenmiddag om 13.00 uur dan hebben we alle tijd. We moeten wel op onze hoede zijn want zowel de Sjötters als struikrovers zijn een gevaar voor reizigers.'*

Terwijl ze het kantoor uitloopt zegt ze, *'ik ga even tegen Ilse zeggen dat ze het eten over een kwartier kan opdienen.'*

Ik zeg tegen Alex dat het nu weer het goede moment is dat hij Posje en Stiena gaat bellen zodat ik even kan praten met Tessa over de eventuele verwachtingen en spanningen die bij haar en mij aanwezig zijn.

Alex knikt en loopt naar zijn slaapkamer. Ik zit met een knoop in de maag te bedenken welke woorden ik moet gebruiken zodat Tessa zich niet gekwetst voelt. Kan ook zomaar zijn dat zij een oplossing heeft. Tja, daar hoop ik natuurlijk wel op, dat zou het gemakkelijkste zijn, maar ook laf. Ik roep mezelf tot de orde want mijn laffe houding brengt ons ook niet verder.

Tessa komt even later terug met een fles water en zegt dat we over een kwartier kunnen eten. Ik zeg, *'Tessa, ik wil het even hebben over die kus van gisterenochtend. Ik heb over ons nagedacht en ik weet niet of het een goed idee is dat wij een relatie met elkaar aangaan, want hebben we dan wel een toekomst en ligt die toekomst in jou of mijn wereld?'*

Tessa zet de fles op het bureau, gaat tegenover me zitten, pakt mijn handen vast en zegt, *'ik heb mezelf ook geconfronteerd met de vraag of het verstandig is om een relatie aan te gaan in onze situatie. Ook heb ik nagedacht over de toekomst en hoe die eruit zou moeten zien. Maar jij kent de toekomst van deze streek en het lot wat de mensen moeten ondergaan, dus over welke toekomst hebben wij het? Als we voor elkaar kiezen dan maken wij onze eigen toekomst en die zal grotendeels in jouw wereld liggen.'*

'Dus jij wilt leven in mijn wereld en zo nu en dan terug naar deze tijd om je familie en kennissen te bezoeken.'

'Ja, daar komt het wel op neer. Ik kan het Landgoed verpachten aan de familie Hubertz mochten jij en ik met elkaar verder gaan. Het klinkt misschien vreemd als ik zeg dat ik altijd aangevoeld heb dat ik niet echt in deze tijd thuis hoor, want velen van mijn dromen spelen zich af in de verre toekomst.'

'Ik heb vaker gelezen dat er ook in mijn tijd mensen zijn die zich niet thuis voelen in hun eigen tijd en zeggen dat ze honderd jaar eerder geboren hadden moeten worden, maar ik heb nog nooit gelezen of gehoord dat er mensen zijn die naar de toekomst verlangen. Iets wat je niet kent daar verlang je normaliter niet naar. Het verklaart misschien wel waarom jij alles zo snel begrijpt wat betreft mijn tijd.'

'Als je echt met mij verder wil dan staat ons niets in de weg, ook de tijd niet.'

Ik zeg, *'verliefd zijn en houden van zijn twee verschillende zaken. Het eerste overkomt je en het tweede kan voortkomen uit het eerste, als je elkaar beter leert kennen.'*

Tessa denkt even na en vraagt, *'kunnen beiden niet tegelijkertijd ontstaan? Je ontmoet iemand en je weet, "dat is de juiste". Dat is wat mij is overkomen toen ik je voor het eerst ontmoette en je zag staan met dat vreemde hoedje en die donkere bril op.'*

Ik zeg, *'ik had opdat moment hetzelfde gevoel, alsof het lot mij naar een andere eeuw heeft gebracht om jou te ontmoeten.'*

Ik hoor mezelf spreken want ik ben niet echt het schoolvoorbeeld van een romantische jongen, maar als zij me aankijkt dan lijkt het alsof er een doosje opengaat waar een andere ik uitkomt.

Ik sta als gehypnotiseerd op, loop om de tafel, pak Tessa bij de hand en kus haar innig. Het is dat Alex elk moment het kantoor kan binnen lopen, anders was het bureau een stevige getuige geweest van onze liefde.

We laten ons tegelijkertijd los en hebben beiden dezelfde blik in de ogen van, *"we kunnen ons nu niet laten gaan"*.

Alex komt enkele minuten daarna binnen en ik knik naar hem zodat hij weet dat de lucht geklaard is en dat we verder met elkaar gaan. Alex knikt terug en ik zeg, *'we gaan ook nog op bezoek bij Heinz Mols. We kunnen Nèske vragen, als we terugkomen van*

Herzogenrath, of ze contact met hem wil leggen. Misschien heeft ze ook nog nieuws hoe het Koale Loe vergaat in Geilenkirchen.'

'Die Heinz Mols wil ik wel leren kennen ongeacht of hij mijn Oud-betovergrootvader is, want volgens Koale Loe is hij net zo'n typisch karaktertje als dat ik ben, alhoewel ik mezelf normaal vind.

Ik geef hem een douw tegen zijn schouder en zeg lachend, *' je weet toch wel dat iedere gek zichzelf normaal vindt.'*

Alex knijpt zijn ogen bij elkaar en vraagt, *'ik neem aan dat jij je normaal vindt, wat zegt dat over jou?'*

Ik kan alleen maar touché zeggen. Dat is nu weer typisch Alex, hij is altijd een stap vooruit op een ander.

Alex zegt dat Posje op schema ligt met het project van Lindelauf en dat Stiena geen argwaan heeft, dus alles loopt naar wens. We lopen samen terug naar binnen want het eten is uitgeserveerd.

Na het eten blijft Alex nog een kwartiertje zitten en zegt dat hij naar de slaapkamer gaat om aan het Lindelauf project te werken.

De familie Hubertz heeft het Landhuis inmiddels verlaten dus hebben we de privacy die we nodig hebben want onze gevoelens stuiteren alle kanten op. Tessa vraagt of ik een glas wijn wil en dat wil ik wel. Na een dik uur gesproken te hebben over onze gevoelens en hoe wonderbaarlijk het is dat twee

mensen zo dicht bij elkaar staan en toch zover van elkaar verwijderd zijn wat betreft jaartal en tijdsgeest.

Tessa verteld dat ze nog nooit met een man intiem is geweest omdat ze niemand is tegengekomen waarbij ze dat speciale gevoel kreeg waarover ze heeft gelezen in romantische boeken. Toch is het Tessa die het initiatief neemt. Ze staat op, pakt vastberaden mijn hand en loopt met mij de trap omhoog naar haar slaapkamer. Had ik geen wijn gedronken dan was ik waarschijnlijk de andere kant opgelopen, want ik ben een pantoffelheld als het erop aankomt wat betreft vrouwen en slaapkamers.

Zondag:25-mei-1768.
Het daglicht schijnt voorzichtig door de gordijnen en in de verte hoor ik de haan kraaien. Binnen de eerste seconde denk ik dat ik in mijn eigen slaapkamer lig, maar de slaapkamer van Tessa grenst niet aan het hok waar de haan vertoeft, dus zijn gegil komt niet zo hard binnen. Dat doet me beseffen dat ik niet in mijn eigen bed lig. Ik kijk op het horloge en het is 05.00 uur in de ochtend. Ik hoor iets naast mij ritselen. Tessa draait zich om en kijk mij met een blij gezicht aan. Ze pakt me zacht bij mijn nek, trekt me naar zich toe en kust me. Ik zeg, *'om zo iedere ochtend wakker te worden, daar kan ik gemakkelijk aan wennen.'*

'*Daar moet je niet aan wennen want anders is het niet meer speciaal.'*

Ik denk, *"oké, Mat dat is je eerste les om haar niet als vanzelfsprekend te gaan zien",* iets wat mij nogal snel overkomt. Zodra iets voor mij vertrouwd wordt, ben ik geneigd om het als routine te ervaren, maar wel op

een respectvolle manier, maar dat werkt niet met gevoelens en genegenheid binnen een relatie.

Tessa komt dicht tegen me aan liggen en we vallen weer in slaap. Na een halfuur schrik ik wakker van bepaalde geluiden en Tessa schrikt van mij. We moeten allebei lachen omdat we onnozel naar elkaar kijken.

De geluiden komen uit de keuken. Ik zeg, *'er is iemand in de keuken, kan dat Frau Hubertz zijn?'* Tessa zegt, *'Frau Hubertz en haar dochters komen altijd strikt om 06.00 uur. Trouwens, jij hebt ook goede oren want de keuken ligt toch een behoorlijk stuk van de slaapkamer vandaan.'*

Ik sta op, pak mijn pistool en wil voorzichtig naar de keuken lopen. Tessa zegt, *'doe wel eerst je broek aan want het staat zo raar mocht m'n tante in de keuken staan.'*

Ik vraag verbaasd en ook een beetje verschrikt, *'je tante?'*

Tessa lacht en zegt, *'misschien is mijn oom er ook.'*

Ik loop op mijn tenen naar de keuken en sluip geruisloos de keuken binnen. Ik zie Alex op de hurken zitten, bezig de oven aan te maken om water te koken voor koffie.

Ik zeg, *'gooje murge, funkele ligk dich noch ummer.'*
(Goedemorgen, vuurtje stoken gaat je nog steeds goed af.)

‘As se mèr get wits.’ (Als je dat maar weet of, onthoudt dat maar goed.)

Ik loop terug naar de slaapkamer en zeg dat Alex de *“inbreker”* is en dat hij de oven heeft aangemaakt om koffie te maken. Ik trek m’n schoenen aan en ga weer terug naar de keuken.

Vijf minuten later komt Tessa vrolijk en fris de keuken binnenlopen met haar lange rode haren los langs haar gezicht. Alex kijkt naar Tessa en kijkt vervolgens naar mij met een schuin oog en zegt, *‘ja-joa, ich sjnap ut.’ (Tja, ik begrijp het wel.)*

Tessa vraagt, *‘waat sjnaps dich?’ (Wat begrijp jij?)*

Alex zegt alert, *‘ich sjnap woarum Mat mit inne knepper op zien teeën löp, mit det laeve ì gen kuëke.’ (Ik begrijp waarom Mat net een pistool op zijn tenen loopt, met die herrie in de keuken.)*

Tessa neemt het koffie maken over van Alex en zegt, *‘gaan jullie maar alvast naar het kantoor, over tien minuten komt Frau Hubertz en haar dochters binnen om het ontbijt te maken.’*

Onderweg naar het kantoor zeg ik, *‘het is vandaag een spannende dag, ik ontmoet misschien een van mijn voorouders en tevens een bekend historisch figuur die nog steeds voortleeft in 2025.’*

‘Hoe ga je aantonen of hij wel of niet familie is, of misschien ben je wel een afstammeling van zijn broer Baltus uit Merkstein?’

'Tessa zegt dat ik op hem lijk en dat hij een oudere broer van me zou kunnen zijn. Kirchhoffs is nu vierenveertig jaar oud, dus 12 jaar ouder dan ik.'

Tessa komt ook het kantoor binnen en Alex vraagt aan haar, *'ken je Kirchhoffs goed?'*

'Ik heb hem een paar keer ontmoet met mijn vader en ook nadat mijn vader is overleden. Je krijg bij hem wel het gevoel dat je hem al heel lang kent omdat hij een open karakter heeft en hij oprecht geïnteresseerd is in de persoon waarmee hij spreekt. Dat is ook een eigenschap die ik in Mat terugzie.'

Alex zegt, '*dat klopt, ik ken Mat al mijn hele leven en hij is altijd diepgaand. Ik daarentegen ben een stuk oppervlakkiger.'*

Ik zegt, *'gooi jezelf niet weg, jij ben niet zo oppervlakkig als jij je voordoet. Jij hebt een beschermingsschild om je heen opgetrokken omdat je niet geraakt wilt worden, juist omdat je gevoelig bent en daarbij ben jij super alert met diepgaande humoristische uitspraken. Ook heb je een goede waarneming en analyses van situaties.'*

Alex kijkt me diep in de ogen en zegt, *'weet je zeker dat je vannacht naast de juiste persoon hebt geslapen?*

Ik kijk naar Tessa en zeg, *'kijk, dat bedoel ik nou, altijd die gevatte opmerkingen, zelfs als hij complimenten krijgt.'*

Alex vraagt aan mij, *'is dit het spreekuurtje van Dokter Freud?'* en allebei lachen we.

Tessa vraagt, *'wie is dokter Freud?'*

**'Freud is de vader van de psychologie wat letterlijk zielkunde betekent. Het is een "wetenschap" die het gedrag en de geest van de mens bestudeert.'#*

Tessa zegt, '*Dus psychologie wordt gebruikt om het gedrag en handelen van de mens te verklaren.'*

'Zo kan je het in het kort omschrijven' en ik kijk naar Alex met een blik van, "*ze leert snel*".

Nadat we ontbeten hebben laat ik AI *(Artificiële intelligentie.)* in het Duits een samenvatting schrijven met alle relevante informatie die te maken heeft met de Bokkenrijders.

Tessa leggen we uit dat AI een kunstmatige intelligentie is die sneller dan de mens kan denken, leren, redeneren, anticiperen en zichzelf automatisch kan bijsturen.

Tessa vraagt. *'kan AI ook de toekomst voorspellen?'*

Ik zeg, *'AI kan bepaalde uitkomsten nauwkeurig voorspellen omdat AI gebruikt maakt van alle informatie die op dat moment bekend is. Het maakt een kansberekening of iets een goede kans van slagen heeft en wat de eventuele risico's zijn. Wat betreft voorspellingen doen op persoonlijk vlak dien je eerst alle kenmerken en eigenschappen van de persoon of personen in te voeren binnen AI. Als we*

vaker naar 2025 gaan dan leren we je hoe je moet omgaan met computers en AI.'

Tessa zegt enthousiast, *'jullie leven in een interessante wereld.'*

Alex zegt, *'de techniek is interessant maar de belevingswereld wordt daardoor doodsaai. De creativiteit bij de gewone mens wordt platgeslagen omdat de machine voor je denkt en het kan gevaarlijk worden door het strategisch te gebruiken in tijden van oorlog of om het volk te manipuleren. Het is als een geweer, je kunt ermee de vrede bewaren of oorlog voeren. Het kan een bedreiging of een oplossing zijn binnen een en dezelfde situatie.'*

'Terugkijkend op het verleden en wat ik hoor van jullie, wat betreft de toekomst, veranderd de mens niet veel in zijn hebzucht en dadendrang.'

Ik kijk naar Alex en zeg, *'mag ik je voorstellen aan Frau Freud.'*

'Zielkunde of niet, maar ik leer jullie na het ontbijt hoe je een paard zadelt.'

Tessa leert ons hoe je een paard moet zadelen. Het zijn nog al wat handelingen om een paard correct te zadelen. Door het oefenen zijn we inmiddels weer 'n uur verder. Tessa zegt, *'laten we ons gaan verzorgen want uiterlijk 13.00 uur moeten we vertrekken.'*

Antieke badkuip

De dienstmeisjes hebben ondertussen de badkuipen gevuld die op de slaapkamers staan en linnendoeken klaargelegd.

Alex is inmiddels zijn kamer binnen gegaan, terwijl Tessa en ik nog voor mijn slaapkamer deur staan.

Ze pakt me bij de hand en neemt me mee naar haar slaapkamer Ik vraag of de dienstmeisjes dan geen argwaan krijgen. Ze zegt dat het personeel niet ongevraagd in de vertrekken mogen komen waar wij ons ophouden. Tessa is ondertussen uitgekleed, voelt of het water aangenaam is, stapt erin en zegt, *'als ik de knieën optrek dan passen we beiden erin, het is een vrij grote badkuip.'*
Ik kleed me ook uit en voel eerst met de tenen of het water niet te warm is voordat ik erin stap.
Ik zeg,*'*ik heb begrepen uit geschiedenisboeken dat de mensen in deze eeuw zich wassen met een badhemd aan, maar gelet op jou is dat niet het geval.'#*

'De meeste mensen hebben inderdaad een badhemd aan, maar wat voor een zin heeft het om met een hemd te baden. Mijn ouders hebben ons geleerd naakt te baden om zo het lichaam goed te reinigen.'

**'Onreinheid is inderdaad de grootste bron van ziektes in deze tijd.# Dus jullie ouders hebben er verstandig aan gedaan om jullie reinheid bij te brengen.'*

Na vijftien minuten wordt het water lauw en we stappen er samen uit en drogen elkaar af. Tessa zegt, *'als we niet naar Herzogenrath zouden gaan dan bleven we de hele dag in de slaapkamer.'*

Ik trek grote ogen en zeg, *'morgen is ook nog een dag.'*

Tessa antwoord met, *'en overmorgen ook.'*

'Ik doe dadelijk wat zeep in de badkuip op mijn slaapkamer zodat het erop lijkt dat het water gebruikt is.'

Tessa knikt en zegt, *'goed gedacht, daar had ik even niet aan gedacht.'*

Ik zeg lachend, *'lust vertroebelt je denken.'*

Ze trekt haar wenkbrauwen op, waardoor haar ogen nog groter worden en knikt met het hoofd een paar keer snel achter elkaar ja, zo van, *"en dat is fijn."*

Teuke, de vrouw van Koale Loe, is op bezoek bij Nèske om te vragen of zij al iets vernomen heeft van Loe. Nèske zegt, *'ik heb vanochtend een bericht ontvangen van Loe en was van plan om vanmiddag naar je toe te komen. Ik had hem namelijk laten weten dat de echtscheiding door de pastoor wordt ingediend en dat de Schout het accepteert en de zaak laat rusten.*

Ik moet je laten weten dat het goed met hem gaat en dat hij werkt bij een bevriende familie van Kirchhoffs als distributeur van kolen in de omgeving

Geilenkirchen. Hij schrijft verder dat ik je moet vragen of je bij hem wil komen wonen en de kinderen kunnen dan de zaak leiden in Waubach.'

Teuke zegt dat ze dat eerst met de kinderen moet bespreken en dat de scheiding officieel geregeld moet zijn, want als ze te snel Waubach verlaat dan kan de Schout argwaan krijgen en dan lopen de kinderen alsnog gevaar.

Nèske zegt dat er inderdaad eerst een periode van rust moet zijn voordat ze in Geilenkirchen kan gaan wonen.

Alex trekt na het baden de kleren aan die Tessa voor hem heeft laten klaarleggen en aan de stof en het ontwerp zie je dat het kleren zijn van een beter gesitueerd iemand. Hij bekijkt zichzelf in de spiegel en vindt dat hij met die kleren de uitstraling heeft van een Graaf. Alex is ijdel maar dat wil hij niet van zichzelf weten.

Als Tessa en ik de eetsalon binnen komen lopen zit Alex te grijnzen, alsof hij net een prijs heeft gewonnen. Tessa ziet er glansrijk uit met haar lange rok en mooie gestikte witte blouse met een hoog boordje. Ze heeft haar lange rode haren opgestoken wat haar de uitstraling geeft van een adellijk persoon. Alex zegt, *'Tessa ziet eruit als een Barones.'*

Tessa lacht en zegt, *'mijn aanspreektitel is Barones, maar ik stel mij nooit zo voor, maar jullie twee zien er ook adellijk uit. Laten we in de Salon (woonkamer) gaan zitten en nog wat drinken voordat we vertrekken.'*

Salon 18e eeuw

We komen voor het eerst in de Salon en ons valt de mond open. Deze inrichting verwacht je inderdaad bij een Graaf of Baron. De gehele kamer is smaakvol ingericht zoals we dat kennen uit films die zich afspelen in de 18e eeuw.

Tessa vraagt of we weten wat Schnaps is. Alex en ik zeggen in een koor, *'en of wij weten wat Schnaps is.'*
(Schnaps is een Duitse en Oostenrijkse drank, met tenminste 32% alcohol. Schnaps komt van het woord Schnappen en betekent "pakken".)

Tessa zegt, *'dus Schnaps heeft het ook overleefd.'*

Ze schenkt voor ons drieën een glas Schnaps in, reikt ons de glazen aan, heft het glas en zegt, *'op ös, è det de rees good moog verloupe.'* *(Op ons en dat de reis goed mag verlopen.)*

We klinken de glazen en drinken deze in één keer leeg.

Ik zeg tegen Alex, *'voordat ik het vergeet, 'heb jij ook het pistool bij je?'*

'Ja zeker, ik neem het pistool overal mee naar toe, dat is de enige garantie dat we heelhuids thuis komen.'

Tessa stelt voor dat we nog even langs Nèske gaan om te vragen of zij nog een boodschap heeft voor Kirchhoffs.

De paarden staan al gezadeld klaar en Tessa, die normaliter als een cowgirl in het zadel klimt, gebruikt nu ook het opstapje en stijgt elegant als een dame in het zadel.

De zon is ons gunstig en onderweg naar Nèske zien we weer het vertrouwde Kasteel Schaesberg. Maedje loopt voor ons uit en kijkt vaker om waar we blijven. Alex zegt, *Kasteel Schaesberg, de LeenderKapel en de Barbarakapel bij Tessa op de hoek, verbindt de geschiedenis tussen 1768 en 2025 omdat het ook vertrouwde gezichten zijn in onze eeuw, met al onze eigen herinneringen.'*

Ik zeg lachend, *'dit tijdperk maakt van jou een denker. Pas maar op dat je niet teveel nadenkt anders ben je straks niet meer tevreden met wie je daadwerkelijk bent.*

'Ik weet wie ik ben en wie ik zo nu en dan kan zijn, op het juiste moment.'

Tessa zegt, *'ik ken jullie nog niet zolang maar zoals jullie met elkaar spreken zo sprak ik met mijn broer.'*

Alex zegt, *'Mat is mijn geestelijk achtergebleven broertje, daarom mag hij alles tegen me zeggen.'*

Ik lach en houd wijselijk mijn mond want een woordenvete met Alex verlies meestal.

Bij Nèske aangekomen stapt Tessa als een ballerina van het paard en klopt de code op het raam.

Nèske kijkt door het raam, ziet ons staan en zwaait dat ze eraan komt. Wij stappen ook af en lopen naar de voordeur. De deur gaat open en het eerste wat Nèske zegt is, *'daar is ze dan, prinses Tessa en haar edele gezelschap, kom binnen.'*

Tessa zegt, '*we komen even vragen of je misschien nog een bericht hebt voor Kirchhoffs of dat we iets voor hem moeten meenemen.'*

'Nee, wat ik tegen hem wilde zeggen heb ik in de vorige brief geschreven.'

Alex zegt, *'Nèske, mag ik je ook iets vragen?'*

'Ik zou niet weten waarom niet.'

'Ken jij een zekere Heinz Mols uit Nieuwenhagen?'

'*Ja, die ken ik, wat is daarmee?*'

'Zou jij hem willen vragen of hij mij wil ontmoeten want misschien is hij familie van mij en zelfs mijn Oud-betovergrootvader, want ik heet ook Mols.'

'Dat zal ik doen. Ik ga morgen naar hem toe en als ik hem gesproken heb dan kom ik naar Palemig.'

Alex vraagt, *'heeft hij een dochter die Emma heet?'*

'*Ja en zijn zoon heet Erich.'*

Alex loopt naar Nèske toe, pakt haar hand en bedankt haar en zegt, *'nu weet ik zeker dat hij mijn Oud-betovergrootvader is. In de oude archieven staat niet duidelijk wie van de broers Mols de vader van Emma en Erich was. Vertel hem nog maar niet dat ik uit de toekomst kom.'*

Nèske knikt instemmend. We nemen afscheid met de belofte dat we meteen vanuit Herzogenrath bij haar op bezoek komen.

We zetten onze weg voort richting Herzogenrath. In Eygelshoven herkennen we de oude Kerk dus weten we dat we rechtsaf moeten.

Oorspronkelijk gebouwd: 11e eeuw

Alex en ik zijn vele malen met de auto naar Herzogenrath gereden om daar computeronderdelen te kopen en kennen de weg zeer goed, maar niets lijkt op 2025.

Als de kerk er niet had gestaan dan hadden we geen aanknopingspunt gehad en waren we waarschijnlijk rechtdoor gereden.

We komen onderweg boeren met paard en wagen tegen die vriendelijk naar ons zwaaien, herders die met hun schapen onderweg zijn en zo nu en dan een eenling te voet of te paard.

Verderop staat een groep zigeuners die aandachtig naar ons kijken. Tessa zegt, *'de mensen zeggen dat zigeuners niet te vertrouwen zijn, maar de Kerk en de Schout en Schepen zijn ook niet te vertrouwen en zelfs onder de burgers, in je eigen omgeving, zijn er velen die je verraden voor een brood of een paar gulden. Iedereen die onderdrukt wordt zal op een gegeven moment een gevaar worden voor iedereen.'*

Ik zeg, *'het valt me op dat ik mannen, vrouwen en kinderen zie met zwarte gezichten.'*

Tessa zegt,*'*zij werken in de mijnen en velen hebben geen geld genoeg om zeep te kopen zodat het kolenstof in hun huid blijft zitten.'*#

Alex zegt, *'de volgende keer nemen we een weekendtas vol met zeep mee die we dan kunnen verdelen onder hen.'*

Tessa zegt. *'dat is zeer aardig van je, maar ik stel voor dat we de zeep dan aan Nèske geven want zij komt met hen in contact omdat ze van haar gratis kruiden en drankjes krijgen zodat ze beter kunnen ademen.'*

Alex en ik kunnen enkel met het hoofd schudden, want wij hebben mijnwerkers in onze eigen tijd zien doodgaan door stoflongen.

*We gaan langzaam richting Merkstein *(Duitsland)*, dat is het dorp waar Balthasar, de broer van Joseph Kirchhoffs woont en een schoenmakerij bezit.#

Ik vraag aan Tessa hoe het komt dat zij de weg zo goed kent. Tessa zegt dat ze enkele keren met haar vader op bezoek is geweest bij Kirchhoffs en dat ze door hem geïnteresseerd is geraakt in de geneeskunde.

Ik vraag,*‘ *ken jij ook Balthasar de oudere broer van Joseph? Hij woont in Merkstein en wordt ook opgepakt als Bokkenrijder? Hij overlijdt in 1771 in de nacht van 6 op 7 maart, aan de gevolgen van overdadige martelingen. Het lijkt me toch vanzelfsprekend dat Joseph zijn broer zal willen waarschuwen.’*#

Tessa zegt nadenkend, *‘ja, ik ken hem, maar Nèske zegt*dat hij nu even niet op goede voet staat met zijn broer.# Het is goed dat je eraan denkt. We kunnen hem dat vertellen of laten lezen als de gelegenheid zich voordoet.’*

Alex zegt, *‘tja, familievetes zijn vaker rancuneuzer dan een vete met vreemden, juist omdat het vaak om loyaliteit en vertrouwens-conflicten gaat, gepleegd door een familielid. Dat kan gezien worden als hoogverraad binnen de familie of vriendenkring.’*

Ik kijk naar Tessa en zeg lachend, *‘als we nog langer in deze tijd verblijven dan heb je kans dat Alex afstudeert als psycholoog en filosoof.’*

Alex zegt, *‘en dan leg ik jou op de geestelijke snijplank en ontrafel ik al jouw angsten en rare gewoontes.’*

Tessa moet lachen en zegt, *'en daarna vertelt Alex aan mij wat hij allemaal te weten is gekomen over jou wat betreft je angsten en rare gewoontes.'*

Om mezelf eruit te praten zeg ik, *'en hopelijk ben ik dan genezen.'*

We rijden zwijgzaam verder. Waarschijnlijk zitten we alle drie diep te wroeten in onze eigen breincellen wat betreft welke angsten en rare gewoontes we hebben. Althans gewoontes die voor een ander raar kunnen zijn, maar voor jezelf is het een vertrouwd onderdeel van je persoonlijkheid.

Maedje, die vooruit loopt, gaat plotseling in het gras liggen met gespitste oren. Tessa zegt, *'ik zag net een lange schaduw in het grasveld, dus er is iemand achter de heuvel, rechts van ons. Als Maedje gaat liggen met gespitste oren dan is er dreigend gevaar.'*

Alex en ik stoppen meteen onze hand onder de jas zodat we snel de pistolen kunnen trekken.

Tessa zegt, *'we maken een grote boog om de heuvel zodat ze ons niet kunnen verrassen als het struikrovers zijn.'*

Nadat we een grote boog om de heuvel hebben gemaakt zien we vier mannen op paarden, die enigszins verbaast naar ons kijken omdat wij niet vlak achter de heuvel vandaan komen, maar dat we op grote afstand staan. Ze komen naar ons toegereden en je ziet aan hun houding dat ze niet komen om enkel vriendelijk goedendag te zeggen. Ik zeg tegen Alex, *'we schieten hun hoeden van het hoofd. Geen*

knal en toch een gat in de hoed moet bij hen toch overkomen als hekserij, zodat ze ervan doorgaan.'

Op het moment dat de mannen dicht genoeg bij ons zijn, richten Alex en ik op hun hoeden. We kunnen de gezichten van hen zien en ze kijken naar elkaar alsof ze water zien branden, want de pistolen in onze hand zijn wezenlijk kleiner dan de pistolen van die tijd. Ze lachen zelfs een beetje smadelijk en de meest rechtse van de vier zegt in het Duits met een vettige lach, '*Was sind das für merkwürdige Pistolen?*' *(Wat zijn dat voor 'n rare pistolen.)*

Ik zeg tegen Alex, *'ik tel tot drie, jij pakt de linkse twee en ik de rechtse twee.'* Ik tel af en de hoeden vliegen door de lucht.

De mannen kijken naar elkaar alsof ze gestoken zijn door een horzel en staan letterlijk met de mond vol tanden. Hoewel, letterlijk is niet de juiste benaming het is eerder figuurlijk bedoeld, want doordat ze schreeuwden zag ik dat twee van hen nog maar een paar tanden in de mond hebben.

Tessa spreekt hen in het Duits aan en zegt heel koel, '*Nehmt eure Hüte und reitet so schnell ihr könnt, wenn euch euer Leben lieb ist, denn in ein paar Sekunden könntet ihr tot sein. Aber zuerst Werfen Sie die Pistolen und die Schwerter auf den Boden.* *(Pak jullie hoeden en rijdt zo snel als jullie kunnen, als jullie waarde hechten aan het leven, want over een paar seconden kunnen jullie dood zijn, maar gooi eerst de pistolen en zwaarden op de grond.)*

De struikrovers kijken naar Tessa alsof ze een opdrachtje krijgen van hun lerares.

Tessa vervolgt met, *'Fassen Sie die Pistolen mit Daumen und Zeigefinger am Kolben, ziehen Sie sie langsam aus dem Gürtel und lassen Sie sie dann sofort auf den Boden fallen. Machen Sie keine falschen Bewegung, denn meine Begleiter sind schneller, als Sie blinzeln können.'*
(Pak jullie pistolen bij de kolf met duim en wijsvinger vast, trek ze langzaam uit de riem en laat ze dan meteen op de grond vallen. Maak geen verkeerde beweging, want mijn metgezellen zijn sneller dan jullie met jullie ogen kunnen knipperen.)

De struikrovers zijn duidelijk ontdaan door wat hen is overkomen en dan ook nog gecommandeerd worden door een vrouw, dat is voor hen geheel nieuw en tevens een behoorlijke belediging. Het is afbraak van hun mannelijkheid althans, die mannelijkheid zoals zij denken wat mannelijkheid is.

Nadat ze de pistolen en zwaarden op de grond hebben laten vallen en van Tessa de toestemming hebben gekregen hun hoeden te mogen oprapen zegt ze op rustige, maar dreigende toon, *'Ihr könnt froh sein, dass wir eure Pferde nicht mitnehmen, aber sollten sich unsere Wege noch einmal unangenehm kreuzen, werdet ihr mehr als nur eure Pistolen und Schwerter verlieren.'*
(Jullie mogen blij zijn dat we jullie paarden niet meenemen, maar mochten onze wegen nogmaals onaangenaam kruisen dan verliezen jullie meer dan alleen jullie pistolen en zwaarden.)

De mannen buigen voor Tessa alsof ze de koningin is, klimmen op hun paarden en stuiven weg alsof ze gebeten zijn door de Duivel.

Ik zeg tegen Tessa, *'zoals jij tegen hen sprak, zo gebiedender wijs, was zeer indrukwekkend.'*

Alex zegt lachend, '*ze was zo overtuigend dat ik mijn pistool ook wou laten vallen en zo snel als mogelijk wilde wegrijden.'*

Ik zeg, *'waar heb je zo leren spreken, want dit is voor mij totaal nieuw. Ik ken je nog niet zolang, maar je spreekt altijd met zachte stem en nooit dwingend.'*

'Ik heb als kind vaker gesprekken afgeluisterd tussen mijn vader en andere adelijken en als er problemen waren, die opgelost moesten worden, dan sprak mijn vader altijd zeer duidelijk en kortaf, terwijl hij normaliter de zachtheid zelf was en juist omdat hij bekend stond als zachtaardig maakte het grote indruk als hij sprak met een toon die geen tegenspraak duldde.'

Meteen erachteraan vraagt Tessa, *'wat betekent gebiedenderwijs?'*

Ik zeg, '*dat betekend onder andere een bevel geven, of iemand iets opdragen te doen zonder tegenspraak en zoals ik heb begrepen uit hetgeen je tegen hen zei, zie je ons als jouw begeleiders. Wij zijn dus je onderdanen en beschermheren?'*

Tessa kijkt naar mij en zegt, *'Alex zie ik niet als mijn onderdaan.'*

Alex kijkt naar mij, plaats zijn duim boven op het hoofd en knikt een paar keer ja. Meteen erachteraan zegt hij, '*ik ken mannen die hebben een kaal plekje midden op het hoofd door die duim.*'

Ik lach hartelijk en Tessa vraagt, *'is dat een grapje uit jullie tijd?'*

Ik leg haar uit dat dit betekent dat je onder de duim zit bij de vrouw, dat de vrouw de baas is en de man alleen maar heeft te gehoorzamen.

Tessa lacht en zegt, *'een man die alles doet wat een vrouw zegt kan geen gelijke zijn.'* Ik knik goedkeurend.

Alex vraagt aan Tessa, *'het is nu de tweede keer dat ze ons willen overvallen is dat gebruikelijk voor deze tijd?'*

*'Twee keer op een korte tijd een overval meemaken komt niet vaak voor,*maar er zwerven in dit gebied gedeserteerde soldaten rond die overvallen plegen en omdat ze de laatste tijd ook 's nachts boerderijen overvallen wijs de Schout naar de Bokkenrijders.*

Omdat de Bokkenrijders alleen 's nachts overvallen plegen krijgen ze veelal de schuld van overvallen die zij niet begaan hebben. De meeste Bokkenrijders sluiten de bewoners van boerderijen op en nemen alles van waarde mee. In vele gevallen merken de bewoners niet eens dat ze 's nachts beroofd worden. Er zijn ook bendes die gewelddadige overvallen plegen, maar eigenlijk weten we dus niet of het Bokkenrijders zijn of rondtrekkende deserteurs.'#

Ik zeg, *'wat Tessa vertelt heb ik gelezen. *De Bokkenrijders bestaan uit diverse bendes met diverse leiders. Bokkenrijders sturen ook brandbrieven waarin staat geschreven dat als men niet een bepaalde som geld betaalt, die op een aangewezen plek moet liggen binnen vierentwintig uur, de boerderij of Pastorie in brand wordt gestoken.*

Uit de geschiedenis blijkt ook dat Joseph Kirchhoffs samenwerking zocht met de Bokkenrijders uit Valkenburg. Hij wilde een alliantie smeden om ook in de Oostenrijkse Lage Landen de Franse verlichting te verspreiden, zodat het volk zeggenschap zou krijgen en dat de Oostenrijkse onderdrukking ten einde zou komen.#

Nu kan het zo zijn dat de adelijken en de overheden daar lucht van hebben gekregen en daarom de Bokkenrijders op gruwelijke wijze folteren en verminken en hen als Goddelozen bestempelen en uitmaken voor Duivels. Ze willen de bevolking bang maken zodat ze niet in opstand durven te komen. Deze tactiek zien we ook in 2025. Dat noemen wij het demoniseren van andersdenkenden, die een gevaar kunnen worden voor de zittende machthebbers.'

Tessa zegt, *'het klinkt heel aannemelijk wat je zegt en het is goed om te horen dat Kirchhoffs en ook mijn vader samen werkten aan een nobele zaak, want mijn vader zei ook altijd dat het volk moet kunnen beslissen over hun eigen lot.'*

Alex zegt, *'ik ben blij dat ik leef in 2025. Ik wil niet zeggen dat in onze tijd alles ideaal is, want het kan altijd beter, maar de leefomstandigheden zijn verbetert, althans in het westelijke deel van de wereld. Elke eeuw en elk decennium heeft zijn eigen demonen te bestrijden, maar de corruptie en machtsmisbruik is van alle tijden.'*

Ik zeg, '*mijn mening is ook duidelijk. Ik verblijf liever in mijn tijd en dat op elk vlak, ongeacht wat er bij ons aan politieke machten spelen. Het is voor iemand uit het verleden gemakkelijker om zich aan te passen aan de politieke structuren in toekomst, dan voor iemand uit de toekomst aan het verleden.'*

We naderen Merkstein en buigen rechtsaf richting Herzogenrath.

Het paardrijden gaat me goed af, maar ik mis toch de auto. Het is niet alleen dat men zich sneller kan verplaatsen, maar het is voor mij ook een soort van huiskamer waarin ik leef, waarin ik kan eten en drinken, muziek of een podcast kan beluisteren als ik onderweg ben naar opdrachtgevers.

Nèske zit voor zich uit te staren en denkt aan Tessa en hoopt dat de reis naar Herzogenrath veilig verloopt. Omdat de afstand van het Kapellerbos en Nieuwenhagen niet groot is, besluit ze dat ze vandaag nog Heinz Mols bezoekt, in plaats van morgen, om te vragen of hij Alex wil spreken.'

Ze spant het paard voor het rijtuig en gaat op weg. Nèske richt haar gezicht naar de zon want die voelt heerlijk warm aan. Ze denkt steeds aan Tessa

hopende dat ze geen gevaar loopt. Nèske ziet Tessa als haar dochter die ze nooit heeft gehad en Tessa ziet in Nèske de moeder die ze is kwijtgeraakt. Tessa ondersteunt Nèske met allerlei praktische zaken en ook met geld als ze merkt dat ze het niet redt. Het rijtuig en paard heeft ze ook van Tessa gekregen.

Nèske was de vroedvrouw en de vriendin van de moeder van Tessa en kent Tessa al vanaf haar geboorte. Omdat Tessa als kind vaak ziek was en zij haar steeds heeft geholpen als genezeres, is er een band ontstaan vergelijkbaar met die van een moeder. Tessa heeft Nèske ook aangeboden om op het Landgoed te komen wonen, maar Nèske leeft graag aan de rand van het bos.

Ze is nogal op zichzelf gesteld, maar Tessa is bezorg om haar veiligheid, dus heeft ze Nèske schietles gegeven en een geweer en pistool.

Boerderij van Heinz Mols

De boerderij van Heinz Mols is niet te overzien want het is een grote Herenboerderij. Nèske klimt van de bok, loopt naar de poort waar een grote klopper hangt en klopt een paar keer.

Er gaat een luikje open dat midden in de poort is bevestigd. Een zware doch vriendelijke stem vraagt, '*daag Nèske, waat bringt dich noar Nuijenhage?*'
(Hallo Nèske, wat brengt jou naar Nieuwenhagen?)

Nèske zegt, *'ich hub un vraoch, ut geit euver eemes deë mesjien famillieë va dich is.'*
(Ik heb een vraag, het gaat over iemand die misschien familie van jou is.)

Heinz zegt benieuwt te zijn over wie het gaat.

De poort wordt ontgrendeld en de helft van de poort gaat open. Heinz heeft een krachtig postuur, halflange haren, een goed gesneden gezicht en goed gekleed. Heinz is dan wel boer maar hij is een klasse apart. Als je niet beter zou weten dan denk je dat hij van adel is.
Hij legt zijn hand op de schouder van Nèske en zegt, '*koom bènne, Marie haet sjus der kaffè veerdig*. *(Kom binnen, Marie heeft net de koffie klaar.)*

Marie, de vrouw van Heinz ontvangt Nèske hartelijk en bied haar een stoel aan. Nèske heeft ook meegeholpen haar kinderen op de wereld te zetten en hen verzorgd tijdens de kinderziektes. Nèske had eigenlijk rijker moeten zijn, want van de meeste kinderen in de regio was zij bij de geboortes aanwezig als vroedvrouw, maar zij geeft niets om rijkdom.

Marie schenkt koffie voor haar in en biedt haar een stuk vers gebakken cake aan. De gastvrijheid en het goede eten en drinken zijn tot op heden nog steeds één van de kenmerken van de Zuid-Limburgers, ondanks de oorlogen en de bezettingen die zij hebben moeten ondergaan.

Heinz vraagt, *'hoe heet het eventuele familielid van mij en waar komt hij vandaan?'*

'Zijn naam is Alex Mols en waar hij vandaan komt wil hij jezelf vertellen, mocht je hem willen ontmoeten. Hij is een vriendelijk persoon, is drieëndertig jaar oud en aan zijn praten te horen heeft hij gestudeerd.'

Heinz vraagt, *'hoe heb je hem leren kennen?'*

'Ik heb hem via Tessa von Aeretz leren kennen en toen hij zijn naam zei vroeg ik hem of hij familie van jou is, maar dat wist hij niet zeker.'

Heinz zegt vragend, '*Tessa von Aeretz woont toch op het Landgoed Palemig en is toch de dochter van Max en Elizabeth von Aeretz, is hij wel betrouwbaar?'*

Nèske zegt met volle overtuiging, *'ik kan je verzekeren dat hij uiterst betrouwbaar is, waarom ik dat weet, daar kom jezelf wel achter als je met hem spreekt. Als dochter van een Bokkenrijder vertrouwt Tessa hem ook.*

Heinz zegt, *'je weet, we kunnen niet voorzichtig genoeg zijn. *Ik heb namelijk gehoord dat de Schout ook mensen inzet die zich voordoen als Bokkenrijder.# Ik wil niet eindigen zoals de vader van Tessa of als Koale Loe die gevlucht is naar, God weet waar naar toe.'*

Nèske weet dat Heinz te vertrouwen is maar zegt niet dat Loe in Geilenkirchen woont, ook al heeft de Schout geen bevoegdheid in Geilenkirchen, je weet maar nooit. Ze wil haar familie niet in gevaar brengen, stel Heinz wordt opgepakt en gefolterd.

'Ik wil Alex morgenvroeg om 11.00 uur spreken, maar enkel onder vier ogen. Zeg tegen hem dat het wachtwoord, "de uil houdt de wacht" is.'

Nèske knikt en zegt, *'ik zal het aan hem doorgeven, ik spreek hem vandaag nog. Je zult het goed met hem kunnen vinden want hij heeft net zoals jij ook overal een antwoord op.'*

Heinz zegt lachend, *'ik weet niet of ik dat leuk zal vinden.'*

'Kijk dat bedoel ik nou, jij hebt altijd een antwoord klaar.'

Marie zegt, *'Heinz heeft ook altijd zijn antwoordjes klaar tegenover mij, maar 'n blik van mij en hij slikt zijn woorden in.'*

Heinz kijkt op een grappige manier naar zijn vrouw en zegt, *'jou blikken zijn dodelijk en dat kan toch niet de bedoeling zijn dat ik dood omval enkel vanwege mijn woorden.'*

Marie kijkt quasi boos naar hem en Heinz strekt zijn wijsvinger uit richting Marie en zegt, *'zij is gevaarlijker dan de Schout.'*

Bij het afscheid heeft Marie voor Nèske een mand samengesteld met brood, eieren, kaas en een grote ham. Nèske zegt, *'dat is heel aardig van je, maar het was niet nodig geweest, hoewel ik er blij mee ben.*'

Marie zegt, *'hetgeen wat jij voor onze familie hebt gedaan, daar zijn geen genoeg hammen voor.'*

Nèske wordt verlegen van de woorden van Marie en pakt de mand aan. Op de terugweg gaat ze nog even op bezoek bij Frieda, de dochter van Anton, die niet ver van Heinz woont, om te kijken of zij goed herstelt van haar TBC. Ze klopt op het raam en Frieda maakt de deur open. Nèske zegt, '*ut geet werrem good mit dich, zoë te zeen*.'
(Het gaat weer goed met jou, zo te zien.)

Frieda zegt, *'ich veul mich mit der daag sjterker, det mellesieng is un gesjenk va der Herr Gott.'*
(Ik voel me met de dag sterker, dat medicijn is een geschenk van de Heer.)

Nèske weet dat de meeste mensen in haar streek zeer gelovig zijn. *Ze zijn zelfs zo diepgelovig dat ze denken dat ze de Duivel, in hoogsteigen persoon, kunnen tegenkomen, op welke plek dan ook. Dat is ook de reden dat de kerk, de Schout en Schepen de Bokkenrijders bestempelen als handlangers van de Duivel want de Duivel loopt ook op Bokkenhoeven en heeft hoorns.#

Nèske is niet gelovig, ze gelooft enkel dat er goede en slechte mensen bestaan. Ze weet dat Tessa ook niet gelovig is, maar dat kun je in het openbaar niet zeggen, want dan word je vervolgd als heks.

Nèske pakt Frieda bij de hand en zegt, *'príes der Herr Gott veur sin wíesheed.' (Prijs de Heer voor zijn wijsheid.)*

Frieda nodigt Nèske uit om binnen te komen, maar Nèske slaat de uitnodiging af zegt dat ze bij een bekende op bezoek is geweest in Nieuwenhagen en even wilde weten hoe het met haar gaat. Frieda

bedankt Nèske voor haar interesse en zegt dat ze de groeten moet doen aan Tessa.

We rijden door Herzogenrath en buiten de St. Gertrud kerk is er niets herkenbaars.

Alex zegt, *'het is toch ironisch dat wij als ongelovigen steeds geestelijke houvast hebben aan kerken en Kapellen die er in onze tijd ook nog staan en een brug slaan tussen ons denken en gevoel, zodat we ons niet helemaal ontheemd voelen.'*

Ik pak mijn zakhorloge uit mijn vestzakje en zie dat het inmiddels 13.45 uur is. Tessa zegt dat we over vijf minuten bij de woning van Kirchhoffs zijn.

Ik zeg, *'en het Plat niet te vergeten, dat geeft een vertrouwd gevoel van herkenning. *Ik las laatst een onderzoek waaruit blijkt dat het Limburgs wellicht ouder is dan het Nederlands en dat het een A-taal is doordat de taal niet is veranderd door de eeuwen heen en dat wij moeiteloos kunnen communiceren met Limburgers uit deze eeuw, wat nu wel blijkt.'#*

Tessa vraagt, *'veranderen talen door de eeuwen?*

Ik zeg,**'taal kan veranderen door invloeden van andere talen en door toevoegingen van nieuwe uitvindingen en woorden etc. maar wat ik bedoel te zeggen is dat het Limburgs en ook het Duits, in 2025 hetzelfde is als in 1768, maar dat een Nederlander uit 2025 moeite zal hebben om iemand uit 1768 te verstaan. Het is zelfs zo dat Nederlanders veelal moeite hebben om een Limburger te verstaan die*

Nederlands spreekt vanwege hun zangerige, stotende en slepende klanken.'#

Tessa zegt, *'interessant wat je vertelt.'* Alex zegt, *'zo ken ik Mat weer, hij is een geboren verteller en weet over alles wel iets te vertellen.'*

Ik weet bij Alex vaker niet of hij nou iets sarcastisch bedoelt of oprecht.

Gelukkig zegt Tessa dat we voor het huis van Kirchhoffs staan zodat het thema vanzelf wisselt.

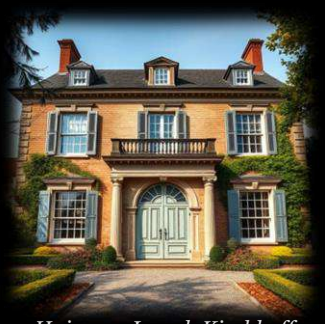

Huis van Joseph Kirchhoffs

Het huis van Joseph is een groot statig herenhuis. Tessa stapt elegant van het paard, geeft mij de teugels en loopt naar de voordeur. Maedje loopt kwispelend met haar mee. Zodra ze op de deur wil kloppen gaat de deur open en Joseph Kirchhoffs staat breed lachend voor haar.

Hij zegt, *'wilkómme Tessa, det is inne tied geleë det veer ös gezeen hubbe'. (Welkom Tessa, het is een tijd geleden dat wij elkaar gezien hebben.)*

Tessa lacht verlegen en draait zich om naar ons en gebaart ons met een snelle handbeweging dat we moeten afstappen.
Ik ben niet snel emotioneel, maar bij het zien van mijn, eventuele, Oud-betovergrootvader die ook nog eens op mij lijkt, pakt me toch wel bij de keel.

Joseph is een slanke man met sprekende ogen en heeft een korte verzorgde baard en draagt zijn haren bij elkaar gebonden. Het valt op dat hij spreekt met zachte stem. Aan zijn kleding zie je dat hij zeer goed bemiddeld is.

Alex kijkt naar mij en zegt, *'ut moog duudelik sin det hum famillieë va dich is, geer twieë lieket op ein. (Het moge duidelijk zijn dat hij familie van je is, jullie tweeën lijken op elkaar.)*

Tessa geeft hem een hand en stelt ons voor als Matthias Kirchhoffs en Alexander Mols.'

Joseph doet een stap naar voren aait Maedje over haar kop en geeft ons een hand. Joseph zegt dat Nèske hem verteld heeft dat wij door de tijd kunnen reizen en dat hij het uitermate fascinerend vindt.

Naast het huis staat een mooie schuur met een grote poort in het midden. De poort gaat open en een kleine oudere man komt naar buiten en kijkt ons onderzoekend aan.

Joseph zegt, *'dat is Walter, hij verzorgt jullie paarden.'*

Walter pakt alle drie de paarden bij de teugels vast en loopt, zwijgend, de poort weer naar binnen. Joseph bedankt hem en de poort gaat weer dicht. Hij zegt, *'Walter diende al onder een oom van mij, ik heb hem overgenomen als mannetje voor alles. Hij is een aardige rustige man.'*

De buitenkant van het huis sluit qua uiterlijk aan op de weelderige inrichting. Je ziet dat het hem voor de wind gaat. Bij mij rijst de vraag, "*waarom zou iemand met een goed leven, zoals hij, zichzelf in gevaar brengen"?*

Joseph loopt met ons naar zijn studeerkamer en biedt ons een stoel aan. Tessa gaat op de bank zitten en Maedje gaat naast haar op de grond liggen. Er wordt op de deur geklopt en een dienstmeisje komt binnen met een dienblad met koffie en zet het dienblad op een zijtafel die tegen de muur staat naast de deur. Een tweede dienstmeisje volgt haar met een schaal met kleine gebakjes die ze naast de koffie zet.

Ze vragen of ze de koffie kunnen inschenken. Joseph zegt dat hij de koffie zelf zal inschenken voor de gasten en bedankt de dienstmeisjes voor het brengen van de koffie en de gebakjes en zegt op vriendelijke toon dat hij niet gestoord wil worden.

*Uit de archieven blijkt dat Joseph een geliefd man was bij de inwoners van Herzogenrath. De respectvolle manier waarop hij zijn personeel behandeld en aanspreekt, spreekt boekdelen.#

Op de achtergrond hoor ik kinderen spelen en lachen. Joseph zegt dat zijn kinderen vandaag een beetje uitgelaten zijn omdat het jongste dochtertje, Barbara, jarig is. We feliciteren hem.

Tijdens dat Joseph de koffie inschenkt vraagt hij of onze reis naar Herzogenrath zonder problemen is verlopen. Tessa zegt, *'er waren vier mannen te paard die ons wilde overvallen. Maedje waarschuwde ons*

dat er dreigend gevaar was, dus konden we tijdig handelen. Alex en Mat hebben de hoeden van hun hoofden afgeschoten en door de snelheid waarmee dat gepaard ging waren ze zodanig geschrokken dat ze onderdanig werden.

Alex is en blijft Alex en zegt, *'de manier hoe jij tegen hen sprak maakte iedereen onderdanig en angstig.'*

Joseph zegt lachend, *'dat heeft ze van haar vader die kon ook spreken als een koning, maar hoe konden jullie vier hoeden afschieten met twee pistolen of hebben jullie ieder twee pistolen, want je moet ze herladen na elk schot.'*

Tessa vraagt aan mij om Joseph mijn pistool te laten zien, Ik pak het pistool uit de armholster onder mijn vest vandaan en laat het Joseph zien. Ik zeg, *'met dit pistool kan je zes keer achter elkaar schieten en als je het moet herladen dan kan je in één keer zes kogels laden.'*

Ik pak een magazijn uit mijn binnenzak, klik het magazijn uit het pistool en plaats de andere erin. Joseph kijkt alsof hij vastgelijmd zit op zijn stoel en lacht van enthousiasme.

Ik haal weer het magazijn uit het pistool en ook de kogel die in de loop zit, loop naar hem toe en geef hem het pistool in de hand. Joseph bekijkt het pistool aandachtig en geeft het mij weer terug en zegt, *'met dit wapen heeft men in deze tijd een voorsprong wat betreft overleven binnen een gevecht. Kan ik zulke wapens kopen van u?* Verder zegt hij, *'Nèske zei dat jullie haar hadden laten zien dat er machines door*

de lucht vliegen en over de weg rijden met hoge snelheden. Kunnen jullie mij dat ook laten zien?'

Ik neem het woord en zeg, *'over wapens kopen daar kunnen we het de volgende keer over hebben, nu kunnen we u laten zien wat er in de toekomst allemaal mogelijk is en proberen zo goed als mogelijk uitleg te geven.'*

Ik pak de laptop uit de tas, zet deze op zijn bureau en laat hem een video zien van Zuid-Limburg. Joseph veert op uit zijn stoel en kijkt alsof de wereld op dat moment de schuifdeuren opengooit en hij in een parallelle wereld kijkt, die zich afspeelt naast zijn eigen werkelijkheid.

Ik zeg, *'dit apparaat noemen wij een computer. Het woord komt van het Latijnse computare, dat "berekenen" betekend.*

Ik laat hem beelden zien van vliegtuigen, auto's, schepen, duikboten, en hedendaagse steden, zoals zijn eigen woonplaats. Ook laat ik hem het standbeeld zien van een Bokkenrijder die op een kruising staat in Herzogenrath, richting Geilenkirchen.

Bokkenrijder te Herzogenrath

Bij het zien van het standbeeld van een Bokkenrijder in zijn woonplaats, staat Joseph op en gaat heel dicht voor het scherm staan, kijkt heel gefascineerd ernaar, draait zich om en zegt,

'waarom staat er in jullie tijd een standbeeld van een Bokkenrijder die in mijn tijd wordt vervolgd?'

Ik zeg, *'dat wil ik u wel vertellen maar laten we eerst proberen vast te stellen of ik familie van u ben, als ik zo vrij mag zijn.'*

Joseph knikt instemmend en zegt, *'u heeft helemaal gelijk, u heeft aangetoond dat u uit de toekomst komt, maar waarom denkt u dat wij familie van elkaar zijn, we hebben dezelfde achternaam en komen uit dezelfde streek, maar er zijn meerdere mensen met de naam Kirchhoffs die geen familie zijn.'*

Ik zeg, *'in onze tijd kan men via het DNA vaststellen of iemand de vader, de oom of een neef is en zelfs de voorouders kan men vaststellen. DNA is een te ingewikkeld proces om binnen vijf minuten uit te leggen, maar simpel gezegd kan men door lijfeigen materiaal te vergelijken met het materiaal van iemand anders, zoals 'n haar of speeksel, binnen enkele dagen vaststellen of iemand de opa, vader, broer of zus is en dat wordt bepaald door de hoeveel aan DNA die overeenkomt tussen beide partijen.*

Wij mensen bezitten genen die uit DNA bestaan. De genen zitten op de chromosomen. Een chromosoom is een drager van een deel van het erfelijk materiaal van een organisme. Via de genen geven ouders eigenschappen door aan hun kinderen. Ik wil u wel een medisch boek bezorgen wat betreft DNA.

Ik vraag u vooraf of u ermee instemt dat ik u uw toekomstbeeld schets want ik heb de

*familiestamboom bekeken van uw tak van de familie en*wat ik vertel is geen waarzeggerij maar gebaseerd op gemeentelijke archieven, immers over u is veel geschreven.#*

Joseph zegt, *'ik stel het op prijs als u mij een boek of boeken kan bezorgen waarin de vooruitgang van de medici staat beschreven en ik ben natuurlijk ontzettend benieuwt wat men over mij schrijft in uw tijd, ongeacht of het bitter of zoet is, want ik ben mij, vandaag, er totaal niet van bewust dat iemand zoals ik, een gewone arts, geschiedenis zal schrijven.'*

Ik zeg, **'zoals ik al zei heb ik de stamboom van de familie Kirchhoffs bestudeerd en zag dat u zes kinderen heeft dan wel had, sorry dat ik in het verleden spreek. Op dit moment heeft u vier kinderen en dit jaar wordt u vader van een vijfde kind. Het zesde kind zal u nooit leren kennen want deze wordt geboren nadat u overleden bent.'#*

Ik zie aan de reactie van zijn ogen dat hij zowel verbaasd als nieuwsgierig is en zegt, terwijl hij met zijn duim en wijsvinger over zijn baard strijkt, *'u zult dan ook ongetwijfeld mijn sterfdag weten. Mocht dat zo zijn dan wil ik dit, althans vandaag, niet weten.'*

Ik knik instemmend en zeg, *'u jongste zoon en zesde kind heette Mathias. Dat is een naam die steeds terugkomt binnen uw familiestamboom.'*

Alex en Tessa zitten spannend te luisteren terwijl ze eigenlijk al in grote lijnen het verhaal kennen.

Joseph zegt, *'dat u ook Mathias heet is geen bewijs, hoewel ik moet toegeven dat u veel op mij lijkt qua uiterlijk en ook in uw manier van vertellen herken ik mezelf. Buiten dat hebben wij Kirchhoffs een erfelijke moedervlek op de rechter heup ter grote van een stuiver.'*

Ik tik met mijn hand tegen mijn voorhoofd en zeg, *'dat ik daar niet veel eerder aan gedacht heb. Die moedervlek is voor mij zo eigen dat ik er niet meer bij stilsta dat ik hem heb.'*

Joseph vraagt geïnteresseerd, *'dus u hebt ook een moedervlek op dezelfde plaats?'*

Tessa kijkt naar mij met een ondeugende blik van, *"ik heb het ook gezien"* en Alex kijkt in de lucht alsof hij niet in de kamer aanwezig is.

Ik sta op, loop een paar meter naar voren, zodat alleen Joseph kan kijken, maak de broekriem los, trekt de rechtse zijkant van mijn broek iets naar beneden en de moedervlek wordt zichtbaar.

Joseph knikt en zegt, *'dit is het eerste bewijs dat je familie van mij bent en het is ook frappant dat je zoveel op mij lijkt, maar dat ik je Oud-betovergrootvader ben en niet één van mijn broers, is nog niet duidelijk.'*

Ik zeg, *'ik denk te weten dat u mijn Oud-betovergrootvader bent omdat de stamboom aantoont dat mijn vader afkomstig is van uw jongste zoon Mathias, maar we gaan binnenkort terug naar 2025. Als ik van uw enkele haren mag meenemen*

dan kan ik een DNA-test laten doen en neem het rapport mee als ik terugkom, althans als de test dan binnen is.'

Joseph staat op en zegt, *'aan die DNA-test wil ik wel meewerken, maar ik ga even mijn vrouw halen, ze wil jullie ook leren kennen en zeer zeker Tessa begroeten. Ze is nog niet op de hoogte dat jullie uit 2025 komen. Ze weet wel dat jullie hier zijn om erachter te komen of Mathias familie van mij is. Nu we nagenoeg weten dat je familie bent, wil ik haar inwijden wie jullie daadwerkelijk zijn en dat je haar datgeen laat zien wat je mij hebt laten zien.'*

Alex kijkt lachend naar mij en vraagt, *'ook die moedervlek?'* Tessa en ik schieten in de lach en zelfs Joseph moet lachen. *'Nee, nee, 'zegt Joseph, 'die heeft ze al bij mij gezien.'*

Joseph loopt de kamer uit en komt even later terug met zijn vrouw. We staan alle drie op en Joseph stelt haar aan Alex en mij voor als Anna Kirchhoffs. Anna is een warme vrouw, met een lief zacht gezicht.

Anna Kirchhoffs

Ze omarmt Tessa hartelijk en geeft Alex vervolgens een hand. Ze loopt richtig mij, ze geeft mij een hand en legt haar andere hand boven op onze handen en zegt, '*ongelooflijk hoeveel jij op Joseph lijkt.'* Anna blijft mij aankijken, op een niet opdringerige

manier, alsof ze zelf teruggegooid wordt in de tijd toen ze Joseph leerde kennen.

Joseph zegt tegen Anna, nadat ze naast Tessa is gaan zitten op de bank, *'vandaag beleven wij een ervaring die maar weinig mensen mogen beleven en het klinkt allemaal naar Hocus Pocus maar het is de toekomst wat je gaat zien. Mat en Alex komen uit het jaar 2025 en zijn door een Toverspreuk in 1768 terecht gekomen'*
(De spreuk Hocus Pocus Pilatus Pas, bestaat al vanaf de 16e eeuw en is een Toverspreuk die goochelaars in die tijd gebruikten, hoewel er ook nog diverse andere versies zijn m.b.t. de uitleg.)

Anna kijkt naar Alex en mij en zegt, *'jullie moeten toch de schrik van jullie leven hebben ervaren.'*

Ik loop naar het bureau, waar de laptop staat en zeg, *'ik was eerst alleen toen ik in 1768 aankwam en dacht dat mijn hart zou stoppen met kloppen toen ik mijn woonplaats niet kon zien vanaf de LeenderKapel.'*

Anna knikt begrijpend.

Ik start de video en Joseph zijn ogen zijn gericht op Anna om te zien hoe ze reageert op de beelden. Anna zit onbewogen te kijken, ze lijkt wel bevroren. Nadat de video is afgelopen, draait ze heel rustig het hoofd naar Joseph en zegt, '*ik begrijp er niets van, maar het is fantastisch*.'

Tessa zegt, *'toen ik de video voor het eerst zag wilde ik meteen naar 2025 en de komende week ga ik met Mat en Alex mee een kijkje nemen in hun wereld.'*

Joseph kijkt enigszins verrast naar Tessa en richt het woord aan mij, *'ik heb van Nèske begrepen dat jij en Alex niet ver van de LeenderKapel wonen in een plaatsje dat Schaesbergerveld heet en dat jullie afstammelingen zijn van de Bokkenrijders. Ook heb ik begrepen dat alleen afstammelingen van de Bokkenrijders, door de tijd kunnen reizen via een boom door een toverspreuk uit te spreken, maar dat wij Bokkenrijders en onze kinderen alleen kunnen reizen naar jullie tijd als we ons aan jullie vastketenen.'*

Met dat hij de zin heeft uitgesproken kijkt hij naar de reactie van Tessa. Waarschijnlijk vraagt hij zich af of Tessa op de hoogte is dat haar vader een Bokkenrijder was, want hoe kan ze anders weten dat ze door de tijd kan reizen.

Tessa voelt dat feilloos aan en zegt, *'ik ben erachter gekomen dat mijn vader lid was van de Bokkenrijders en de geschiedenis in 2025 zegt dat u de Zwarte Kapitein bent van de Bokkenrijders.'*

Joseph kijkt naar zijn vrouw en zij knikt met het hoofd naar hem als goedkeuring dat Joseph kan bevestigen wat Tessa zegt.

Hij zegt, *'je vader Max was een hele goede vriend van mij, iemand die ik blindelings kon vertrouwen en wat ze hem hebben aangedaan is onvergefelijk. Ze hebben hem vervolgd onder het mom dat hij een*

Bokkenrijder was, maar de daadwerkelijke reden is dat hij het opnam voor de armen en onderdrukten. De Bokkenrijders staan voor het gewone volk en voor gelijkheid, maar dat is een gesprek voor de volgende keer.

Ook kan ik niet helemaal ontkennen wat de geschiedenis schrijft, echter ook geschiedschrijvers corrumperen in vele gevallen omdat de geschiedenis meestal geschreven wordt door de onderdrukkers die zich overwinnaars noemen.'

Tessa zegt, *'de meeste grote boerderijen en mensen met geld zijn in onze streek overvallen, maar Heinz Mols, Koale Loe en Landgoed Palemig bijvoorbeeld niet. Daarbij, mijn vader heeft ooit aangifte gedaan van een overval die nooit heeft plaatsgevonden.'*

Joseph zegt, *'je vader heeft aangifte gedaan en ook Heinz Mols en Koale Loe, omdat de Schout en Schepen argwaan zouden kunnen krijgen en zich zouden kunnen afvragen waarom zij niet worden overvallen. Daarna hebben ze in de hele streek laten doorschemeren dat ze na de overval al het geld en sieraden hebben ondergebracht bij een geldverstrekker of goudsmid.*

Tessa zegt, *'ik had al zoiets gedacht.'*

Alex zegt, *'even terug te komen op het thema onderdrukking en corruptie. Beiden zijn van alle tijden, maar dat er nu* in Valkenburg, Schaesberg, Herzogenrath en andere steden en dorpen standbeelden staan en zelfs verenigingen en feesten aan de Bokkenrijders worden gewijd, zegt dat de*

Bokkenrijders nog steeds leven in de gedachten van de Zuid-Limburgers, iets wat hen trots maakt. De Bokkenrijders verbindt het Zuid-Limburgse volk. Het geeft hen een historische ziel en een identiteit.'#

Joseph zegt tegen Alex, *'mooi gesproken.'* en vraagt, '*ik heb begrepen dat u familienaam Mols is. Bent u familie van Heinz Mols?*

Alex zegt, '*waarschijnlijk is hij familie van mij. Nèske vraagt hem morgen of hij mij wil ontmoeten.'*

Joseph zegt, *'ik ken Heinz goed en hij is een betrouwbaar persoon en een goed mens, maar het is niet aan mij om jou te vertellen of hij ook een Bokkenrijder is, ook al staat het in de archieven. Doe hem wel de groeten van mij mocht hij u willen ontvangen.'*

Alex knikt begrijpend en bevestigend.

Tessa zegt, *'Mat is zes dagen geleden teruggereisd naar 2025 met Koale Loe uit Waubach en heeft medicatie meegenomen voor de dochter van Anton Crijns die aan TBC lijdt. We hebben haar het medicament gegeven en enkele dagen daarna ben ik bij haar op bezoek geweest, ze herstelt ongelooflijk snel.*

Joseph zegt, *'ik ga Loe binnenkort in Geilenkirchen bezoeken. Trouwens, ben je er zeker van dat zij TBC heeft?'*

Tessa zegt, *'Nèske en ik hebben voldoende TBC gevallen gezien. Ze verlopen ook steeds via hetzelfde*

patroon dat meestal tot de dood leidt. De dochter van Crijns knapt zienderogen op door de medicatie.'

Joseph zegt, '*dat is mooi om te horen, maar even iets anders. Ik ga morgenvroeg naar Kasteel Rimburg.*

Kasteel Rimburg 12e eeuw

Kasteelwoning Rimburg

De Graaf heeft mij, vanochtend, per koerier verzocht hem te bezoeken en mocht het jullie rondom 13.00 uur gelegen komen, dan reis ik daarna door naar Palemig.
(Afstand Herzogenrath-Rimburg: 7.4 kilometer. Afstand Rimburg-Palemig 11 kilometer.)

Tessa, Alex en ik knikken alle drie dat het gelegen komt.
Joseph zegt, *'zowel jullie als ik hebben nog heel veel vragen, tevens wil ik jullie vertellen wat de ware aard is achter ons Gilde, ook zal ik enkele haren van mij meenemen voor die DNA-test.*

Tegen Tessa zegt hij, *'ik schrijf even een briefje voor Nèske, zou jij dat aan haar willen geven en haar vragen of ze morgen ook naar Palemig komt en mag ik Heinz, via Alex, ook uitnodigen om deel te nemen aan ons gesprek?'* Tessa knikt ja.

Joseph pakt een vel papier, doopt de ganzenveer in de inkt. Men hoort het krassen van de punt van de veer over het papier.

Schrijfveer

Vervolgens vouwt hij de brief als een envelop, pakt een wax staaf, warmt deze even boven een kaars en laat een flinke klodder op de naden van de envelop vallen en drukt 'n stempel met zijn initialen in de wax, blaast voorzichtig over de wax en overhandigt Tessa de brief en zegt, *'dit is een lijst met kruiden die ik nodig heb.'*

Tessa zegt, *'Mat heeft ook medicatie meegenomen tegen hoofdpijn. Ik moest meteen denken aan Graaf Maximiliaan Hoen van Carthils, omdat een van zijn familieleden aan zware hoofdpijn lijdt.'*

Joseph zegt verrast, *'dat je dat nog onthouden hebt'* en draait zich naar mij en zegt, *'als ik deze van u kan kopen zou mij dat zeer verheugen.'*

'U hoeft mij niet te betalen, ik geef de medicatie gratis aan iedereen die hulp nodig heeft.'

Joseph zegt, *'dat is een ruiterlijk gebaar van u.'*

Ik knik verlegen en zeg me te verheugen op de voortzetting van het gesprek. Tessa, Alex en ik staan op, buigen richting Joseph en zijn vrouw. Maedje loopt naar Joseph en legt haar poot op de hand van Joseph. Joseph lacht en aait haar een paar keer over haar rug.

Joseph en zijn vrouw staan ook op, buigen licht het hoofd en voordat zij ons begeleiden richting voordeur zegt Joseph, *'laten we bij de volgende ontmoeting elkaar tutoyeren, want "je en jij" verkleind de afstand tussen elkaar.'*

In de tussentijd heeft Joseph een dienstmeisje de opdracht gegeven dat Walter de paarden naar buiten kan brengen.

We stijgen in het zadel en op het moment dat we willen vertrekken zegt Joseph, *'jullie zijn alle drie nazaten van een Bokkenrijder, "geer zit alle drei inne va ös", det hild ì det veer zjwiege.* *(Jullie zijn alle drie een van ons, dat betekent dat we zwijgen.)*

Hij kijkt ons aan en maakt met zijn hand het teken van de Zweigefuchs. *(Zwijgende vos.)*

*Bij de Bokkenrijders is dat het teken van *"zwijgen en luisteren"* ongeacht wat er gebeurd.# Alle drie maken we hetzelfde gebaar richting hem en knikken naar elkaar.
(De zwijgende vos heeft zijn oren gespitst en zijn bek gesloten.)

Der Zweigefuchs

Tessa zegt onderweg, *'dat jullie de Zweigefuchs kennen.'*

Ik zeg, **'dat teken wordt nog steeds op diverse scholen in Duitsland gebruikt zodat de kinderen weten dat ze moeten zwijgen en luisteren.'#*

Alex zegt, '*als we dadelijk ergens alleen zijn dan bel ik even met Posje om te vragen wat de vorderingen*

zijn van de website en de App voor Lindelauf, want we hebben ook nog een leven in 2025.'

'Zeg maar tegen hem dat we de komende vrijdagochtend terug zijn.'

Op een afgelegen plaats telefoneert Alex onder het rijden met Posje.
Posje zegt dat hij komende dinsdagmiddag om 13.00 uur een afspraak heeft met Lindelauf om een demo van de website en de App te presenteren en vraagt wanneer we weer terugkomen. Alex zegt dat we vrijdagochtend om 11.00 uur op kantoor zijn.

Vervolgens belt hij Stiena. Stiena verheugd zich op zijn terugkomst want ze zegt dat ze hem heel erg mist. Alex zegt dat hij haar ook mist. Dit is voor het eerst in zijn leven dat hij hardop uitspreekt dat hij überhaupt iemand mist. Hij schrikt van zichzelf omdat hij zojuist de woorden, *"ik mis je ook"*, heeft uitgesproken.
Tessa en ik evalueren het gesprek met Joseph. Tessa zegt, *'Joseph is een goed mens, ongeacht of er in de archieven kwaadaardig over hem word geschreven.'*

**'Integendeel, hij staat in de archieven te boek als een sociaal persoon, die geliefd was bij zijn patiënten en die oog had voor de ellende van anderen en dat hij dat ook vaak genoeg liet weten binnen gesprekken met geestelijken en adellijken.*

Diverse hooggeplaatste personen, zoals de Graaf van Rimburg, waar hij morgen naartoe gaat en pastoor Daniels van Schaesberg, waren niet altijd gecharmeerd van zijn bezorgdheid voor het gewone

volk. De pastoor heeft hem zelfs 'n keer verweten dat het lijkt alsof Joseph het eens is met de overvallen die gepleegd worden door de Bokkenrijders.'#

'Jullie lijken uiterlijk als innerlijk op elkaar. Ook doe je me denken aan mijn vader, ook hij was rechtschapen.'

'*Het is een grote eer om vergeleken te worden met twee mannen van statuur.'*

Alex voegt zich weer bij ons en zegt, *'alles verloopt naar wens. Als we weer terug zijn in onze tijd dan vertel ik Stiena ons verhaal, want ik kan niet tegen haar blijven liegen en tevens vraag ik haar of ze meewilt gaan naar deze tijd. Ik heb haar stamboom nagetrokken en ook haar naam komt voor in de lijst van de nazaten van de Bokkenrijders, dus ze kan mee.'*

Tessa vraagt, *'hoe heet Stiena dan met de familienaam?'*

'Schiffers.'

'Dat is een naam die in deze streek vaker voor komt.'

'In onze tijd is de naam Schiffers ook nog veelvuldig aanwezig.'

'Stiena is meer dan welkom op mijn Landgoed.'

'Bedankt, dat is goed om te horen en ik weet zeker dat jullie het goed met elkaar zullen vinden, want

ook zij is onafhankelijk en net zoals jij, zeer meelevend met anderen.'

'Bedankt voor het compliment, ik zal haar komende vrijdag leren kennen.'

We komen inmiddels weer door Merkstein en de terugreis lijkt sneller te gaan. Het is ook frappant hoe snel de geest zich aanpast aan een nieuwe omgeving en dat er nieuwe geografische ijkpunten worden gecreëerd waaraan je je kunt oriënteren.

Joseph zit aan zijn bureau en kijkt door het raam naar zijn spelende kinderen. *Het knaagt aan hem dat hij zijn jongste kind nooit zal leren kennen. Dat hij vroegtijdig zal sterven daar is hij niet bang voor, maar de gedachte dat hij zijn vrouw met opgroeiende kinderen moet achterlaten in onzekere tijden maakt het voor hem ondragelijk. Hij die in het leger van de Oostenrijkse Keizer zoveel dood en ellende heeft gezien voelt zich plotseling heel erg kwetsbaar en angstig.#

Anna komt binnen en zegt dat het eten is opgediend. Joseph kijkt haar aan met een weemoedige blik.

Anna zegt, *'ik zie aan je dat je ergens mee zit, iets wat je veel kopzorgen bereidt, want ik heb je nog nooit zo zien kijken, alsof je je verlaten voelt.'*

Opdat moment denkt Joseph *"ik verlaat jullie onvrijwillig en ik kan het niet eens vertellen, want anders hebben we geen leven meer".*

Anna vraagt, *'heeft het iets te maken met het bezoek van Mat. Heeft hij dingen verteld die met de toekomst te maken hebben?'*

'Er zijn inderdaad zaken die hij verteld heeft waarover ik moet nadenken.'

We naderen Eygelshoven en het is iets drukker op de weg dan dat we gingen. We zien spelende kinderen en ouderen die uit de kerk komen.

Ik vraag, *'wat zeg je tegen je personeel waarom je 'n paar dagen weggaat?'*

'Ik zeg dat ik naar familie in Herzogenrath ga en dat jullie als begeleiding meegaan en ik vraag aan mijn neef Jürgen, een van de zonen van oom Twan, of hij die dagen dat ik weg ben op het Landgoed wil verblijven.

De verdere reis naar Schaesberg verloopt rustig. Het lijkt wel of paardrijden in die korte tijd onze tweede natuur is geworden. Het is 16:55 uur als we de bosrand naderen van het Kapellerbos. De schoorsteen van het huis van Nèske steekt boven de bomen uit.

We zien Nèske een emmer water uit de regenton pakken voor haar kruidentuin. Als ze ons ziet aankomen, zet ze de emmer neer, veegt de haren uit haar gezicht, lacht en denkt, *"gelukkig zijn ze veilig terug"*.

Tessa springt ondanks haar jurk als een cowboy van het paard. Alex en ik moeten lachen omdat zelfs haar stoere trekjes iets vrouwelijks hebben.

Nèske vraagt hoe de reis en de ontmoeting verlopen is en Tessa zegt, *'er waren vier mannen die ons wilde overvallen, maar Mat en Alex hebben hen verjaagd.'*

Nèske zegt, *'gelukkig zijn jullie niet bang uitgevallen.'*

Alex kijkt naar mij met een blijk van, *"Tessa wil de situatie klein houden, dus treden we niet in detail".*

Tessa zegt verder, *'de ontmoeting met Joseph en Anna was hartelijk. Je kent Joseph, hij is altijd vriendelijk en staat open voor het leven om hem heen.'*

Ik zeg, *'we hebben hem de toekomst laten zien en omdat de Kirchhoffs, van hun kant van de familie, allemaal een moedervlek hebben op een bepaalde plaats, betekend dat we zeer zeker familie van elkaar zijn, maar we moeten eerst even een test doen om er zeker van te zijn dat hij mijn Oud-betovergrootvader is en dat kan alleen in 2025.*

Nèske vraagt welke test en ik leg haar in het kort uit wat die test inhoudt. Ze luistert heel geïnteresseerd en probeert te begrijpen wat ik vertel, maar het is voor haar abracadabra.

Tessa ziet aan Nèske dat ze het wil begrijpen maar dat het te complex voor haar is en zegt, *'om het voor mezelf begrijpelijk te maken zie ik het zo. Geestelijke en lichamelijke eigenschappen worden steeds doorgegeven van ouders op kind, dus generatie op generatie. Wij zien veelal bij kinderen dat ze, qua uiterlijk, lijken op de vader of moeder, echter het kan*

ook zo zijn dat het kind uiterlijk op de opa of op een oom lijkt, maar het karakter heeft van de moeder of oma enz. Mensen zijn net als bouwstenen en kinderen hebben bepaalde bouwstenen van hun ouders/familie geërfd en dat kan men testen.'

Ik zeg, *'simpel en goed uitgelegd.'*

Hij kijkt naar Tessa en denkt, *"de vragen die ze steeds stelt, de antwoorden die ze geeft, plus het versimpelen van complexe materie getuigen van een hoge intelligentie.'*

Nèske zegt, *'zoals jij het uitlegt is het voor mij te volgen. Het is toch fantastisch dat men in jullie tijd kan aantonen wie je familie is.'*

Verder zegt ze, *'Alex, ik heb goed nieuws voor je, Heinz Mols wil je morgen ontmoeten.*

'Dankjewel dat je dat vandaag nog geregeld hebt'.

'Hij verwacht je morgenvroeg om 10.00 uur. Ook dien je alleen te komen en het wachtwoord is "de uil houdt de wacht". Hij woont iets verderop van het huis van de dochter van Anton Crijns. Zijn boerderij is niet te missen. Trouwens, Heinz is een aardige man en zijn vrouw is een engel.'

Alex knikt en kijkt verheugd naar mij. Ik ben blij voor hem want wie had gedacht dat we beiden onze voorouders zouden leren kennen.

Tessa overhandigt Nèske de brief van Joseph en zegt, '*Joseph komt morgenmiddag naar Palemig en hij heeft gevraagd of je ook wil komen.'*

'*Ja, ik kom zeker, want Joseph zie ik niet zo vaak.'*

We nemen afscheid van Nèske en rijden rustig naar het Landgoed.

Onderweg zeg ik tegen Alex, '*je denkt toch zeker niet dat ik je alleen laat gaan naar Nieuwenhagen. Ik rij met je mee en blijf op gepaste afstand wachten.'*

Alex zegt lachend, '*ik had ook niet anders van je verwacht. Trouwens, ik heb besloten dat ik Stiena vanavond vertel waar ik ben. Ik vertel haar wat jou is overkomen en dat we daarna met zijn tweeën zijn teruggegaan naar 1768. Ik laat haar weten dat we donderdagavond rond 22.00 uur terugkomen en dat ze dan bij de LeenderKapel op ons wacht. Ook vraag ik haar om kleren mee te nemen voor Tessa want ze hebben ongeveer dezelfde maat.*

Ik zeg, *'ik weet dat Stiena geen kletstante is, maar druk haar op het hart dat ze met niemand erover spreekt.'*

'Oké, dat zal ik zeer zeker doen.'

Tessa zegt, *'ik besef dat ik binnenkort door de tijd ga reizen en toch lijkt het alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Ik heb al eens eerder gezegd dat ik niet in deze tijd en in deze wereld thuis hoor. Het zijn de mensen om mij heen die mij hier thuis laten voelen, maar er is een verlangen in mij om uit mijn*

eigen tijd en eeuw te breken. Wij noemen dat Fernweh, je verlangt naar het onbekende waarvan je niet weet wat het brengt. Lang voordat ik jullie videobeelden heb gezien had ik dat gevoel al.'

Ik zeg, *'ook in onze tijd kennen wij het Duitse woord Fernweh, het is het tegenovergestelde van heimwee.'*

Het is 17.50 uur als we de binnenplaats oprijden. Herr Hubertz komt uit de paardenstal en begroet ons hartelijk. We stijgen af en Herr Hubertz wil de paarden meenemen om ze te verzorgen maar ik zeg dat Alex en ik de paarden zelf borstelen en voeren.

Tessa knikt naar Herr Hubertz dat het in orde is.

Herr Hubertz zegt dat hij zijn vrouw zal zeggen dat ze het eten kan klaar maken. Tessa zegt dat het bijna 18.00 uur is en dat hun vrije avond begint.

Herr Hubertz zegt dat zijn vrouw al had gezegd dat het niet erg is om vandaag langer door te werken omdat ze al gedacht had dat jullie later zouden thuis komen. Tessa bedankt hem en zegt tegen ons, *'zeer goed dat jullie zelf de paarden verzorgen om zo een band te creëren.'*

Nadat we klaar zijn met het verzorgen van de paarden lopen we samen naar het woonhuis. De dienstmeisjes hebben de waskommen op onze slaapkamer met warm water gevuld. Tessa zegt dat ze kleren van haar broer op onze bedden zal leggen en legt ons uit dat we, zolang het personeel in huis is, niet samen kunnen zijn op één slaapkamer, want het katholicisme is de waakhond van de zeden.

Alex en ik zijn zowat gelijktijdig klaar met ons te verzorgen en lopen samen naar de eetsalon.

Alex gaat voor de grote spiegel staan, die in de eetsalon hangt en kijkt aandachtig naar zijn kleren en zegt, *'de broer van Tessa had een goede smaak wat kleren betreft, ik voel me steeds een echte Graaf.'*

Ik moet lachen want Alex verkleedt zich met carnaval altijd als musketier, voor hem is het nu elke dag carnaval.

Omdat Tessa nog niet aanwezig is ga ik naar het kantoor en pak ik een boek uit de boekenkast die gevuld is met boeken over de meest uiteenlopende thema's en loop terug naar de eetsalon.

Het is een Duits boek over de sociale verhoudingen tussen arm en rijk. Ik zeg, *'de vader van Tessa was breed geïnteresseerd en georiënteerd.'*

Alex zegt, *'dat heeft hem waarschijnlijk aan de galg gebracht, dus te slim zijn kan weleens dom zijn.'*

Op dat moment komt Tessa binnen en Alex beseft dat zij gehoord heeft wat hij zei over haar vader en zegt oprecht, *'mijn excuses voor hetgeen ik gezegd heb, ik bedoelde het niet denigrerend, het was in het algemeen bedoeld.'*

'Je hoeft je niet te verontschuldigen. Ik ken je nog niet zolang maar wat ik wel van je weet is dat jij mensen niet onnodig kwetst. Daarbij, mijn moeder heeft dat ook vaker tegen mijn vader gezegd dat de ideeën die hij had, zoals dat het volk zelf moet

kunnen bestemmen over hun lot en een beter leven verdienen, hem fataal zouden worden en dat de boeken in de boekenkast misbruikt zouden kunnen worden als bewijs dat hij de heersende macht omver wil gooien. Kennis is macht zei hij altijd en mijn moeder zei dan dat kennis ook je dood kan worden.'

Alex legt zijn hand op het hart en zegt, *'zoals je moeder het verwoordde zo bedoelde ik het ook.'*

Ik kijk naar Alex en Tessa en denk, *"gelukkig kunnen die twee het goed met elkaar vinden want het zou een heel groot probleem zijn als dat niet zo was".* Ik kan het goed vinden met Stiena, want haar kennen we ook al vanaf onze jeugd. Stiena is een vrouwelijke Alex, zeer gevat, goede humor en voor niemand bang.

Tessa ziet er weer glansrijk uit. Ze draagt laarzen, een lange rok en een blouse van kant. Ik denk, *"Tessa zal er zelfs goed uit zien in een jute zak".*

Het eten wordt opgediend en ik moet zeggen dat ik me steeds ongemakkelijk voel als andere mensen mij bedienen. Ik probeer het te relativeren door te denken dat je in een restaurant ook bediend wordt tegen betaling.

Na het eten stelt Tessa voor om naar het kantoor te gaan waar we ongestoord kunnen praten, zodat de dienstmeisjes de tafel kunnen afruimen.

Ik vraag aan Alex, *'hoe ga je het morgenvroeg aanpakken bij Heinz Mols, vertel je hem dat je uit de toekomst komt?'*

'Ja, ik vertel hem dat we bij Joseph op bezoek zijn geweest in Herzogenrath en ik laat hem dezelfde video zien die we ook aan Joseph hebben laten zien. Ook vertel ik hem dat ik weet dat hij lid is van de Bokkenrijders omdat er zeven mensen zijn met de naam Mols die in de archieven staan als Bokkenrijders, waaronder ook de naam Heinz Mols uit Nieuwenhagen, maar afkomstig uit Amby.

Vervolgens laat ik hem de stamboom zien waaruit blijkt dat ik van zijn zoon Erich afstam.'

Ik zeg, '*stel, hij accepteert niet dat jij familie bent, wat dan?'*

'Dat is geen probleem, want nu ik weet dat Erich zijn zoon is weet ik dat hij familie is en waarom zou hij het niet accepteren,' en zegt lachend erachteraan*, 'ik kom toch niet mijn erfdeel opeisen.'*

Tessa moet ook lachen, tja, dat is Alex weer met zijn rake simpele uitspraken.

Ik vraag aan Alex, *'wat gaan we doen als Joseph morgen vraagt of wij hem pistolen kunnen leveren en als we hem een paar willen geven, waar halen we die dan vandaan?'*

Alex zegt, *'twee pistolen zijn telkens 12 schoten, plus dubbele magazijnen geven hem een voorsprong binnen een gevecht. Daarbij is het wel zo dat hij die pistolen niet nodig heeft want hij raakt niet in een vuurgevecht waaraan hij sterft, hij sterft aan de galg.'*

Ik zeg, *'ik wil mijn loyaliteit aan hem tonen door die pistolen te leveren.'*

Alex zegt, *'voor een paar honderd euro krijgen we een paar oude Beretta's die goed functioneren.'*
(Beretta: Italiaans pistool en een van de oudste wapenfabrieken in Europa.)

Ik zeg, *'ken jij dan iemand die wapens verkoopt?'*

'Ja, jij kent hem ook. Paultje uit Meezenbroek verkoopt dat soort dingen.

'Dat heb ik nooit geweten dat Paultje in de wapenhandel zit en ik ken hem toch ook al vijfentwintig jaar.'

'Ik weet dat omdat ik een paar maanden met zijn zus verkering heb gehad. Hij vertrouwd me dus die wapens krijgen we wel als het moet.'

Ik zeg, *'we kunnen Joseph de logica uitleggen dat een modern vuurwapen geen invloed heeft op zijn sterfdatum.'*

Tessa zegt, *'Joseph zal inzien dat het wapen geen enkel verschil zal maken.'*

Het is inmiddels 19.17 uur en het personeel heeft het landhuis verlaten. Alex zegt dat hij naar zijn slaapkamer gaat want hij wil Stiena nog bellen en de situatie uitleggen.

Ik zeg, *'let wel op als je voor een open raam staat te bellen dat er niemand buiten aanwezig is, ook al*

mag het personeel na 18.00 uur niet meer in of rondom het huis zijn en praat Nederlands tegen haar dat verstaan ze hier niet. Mocht er toch iemand meeluisteren.'

Voordat Tessa en ik gaan slapen zet ik de wekker in mijn telefoon op 05.30 uur zodat ik dan naar mijn eigen slaapkamer kan gaan. Ik moet lachen tijdens het zetten van de wekker en Tessa vraagt waarom ik lach. Ik zeg, *'nu ik de liefde van mijn leven heb gevonden moet ik alles stiekem doen.'*

Tessa pakt mijn hand en trekt mij in bed en zegt met een verleidende blik, *'met mij mag je stiekeme dingen doen.'*

Tessa geeft zich met zoveel overgave en passie dat ik er verlegen van word en vind mezelf daardoor preuts. Zij kent geen gêne terwijl ik de eerste man ben waar ze mee intiem is geweest. Ik ken mezelf en weet dat ik er niet verder over na moet denken anders gaat er automatisch een rem op mijn gevoelens, want dat ken ik maar al te goed uit het verleden.

Maandag: 26-mei-1768.
Na een nacht van warrig dromen gaat de wekker van mijn telefoon af. Ik zet hem zo snel als mogelijk uit om Tessa niet te wekken. Op het moment als ik met mijn kleren onder de arm de slaapkamer wil verlaten zegt Tessa, *'goedemorgen stiekemerd, ga je ergens anders stiekeme dingen doen?'*

Ik loop terug naar bed, kus haar en zeg, *'ik ga even voor de schijn wakker worden in mijn eigen bed en zie jou dan in de eetsalon.'*

Tessa zegt, '*stiekeme dingen doen gaat je goed af, houden zo.*'

Ik klop bij Alex op de deur, hij opent de deur en vraagt, *'heeft Tessa je op de gang gezet*?' Ik lach en vraag, '*wat heeft Stiena gezegd over onze reis, trök ì d'n tied.' (Terug in de tijd.)*

Alex zegt, *'het was even stil aan de telefoon, daarna vroeg ze of ik dronken was. Ik heb haar verteld dat het voor mij ook niet te bevatten was toen jij me belde uit 1768. Ik heb haar ook uitgelegd waarom ik in het Nederlands met haar spreek, omdat niemand in deze streek Nederlands verstaat, mocht iemand van het personeel meeluisteren.*

Ook heb ik haar verteld dat ik vandaag een video zal maken van de omgeving rondom Kasteel Schaesberg en van de velden waarop, in 1951, Schaesbergerveld is gebouwd, maar nu grasland is.'

Ik zeg, *'het is ook allemaal moeilijk te bevatten.'*

'Stiena zei, nadat ze zich herpakt had, dat ze me gelooft omdat ze weet dat ik, buiten rake opmerkingen, nooit onzin vertel. Ze staat donderdagavond om 22.00 uur bij de LeenderKapel met kleren voor Tessa. Ik heb haar ook gezegd dat ze het niemand mag vertellen, ook haar moeder niet. Ze zei, dat ze dat zeer zeker niet van plan is, want ze wil niet eindigen in een dwangbuis op Welterhof. (*Welterhof is een psychiatrisch-centrum in Heerlen.*)

Ik zeg, *'zo ken ik Stiena weer.'*

Het is rond 06.30 uur en ik hoor de dienstmeisjes onder in de gang op en neer lopen.

Alex en ik lopen gezamenlijk de trap naar beneden en zien een dienstmeisje met een dienblad met kopjes richting eetsalon lopen.

Tessa staat voor het raam en kijkt naar buiten. Het is zonnig weer en het ochtendlicht schijnt haar vrolijke stralen over de houten vloer.

Tessa hoort ons binnen komen en vraagt, terwijl het dienstmeisje het dienblad op de tafel zet, *'goedemorgen, hebben jullie goed geslapen?'*

Alex zegt, *'ik wel, maar of Mat veel nachtrust heeft gehad weet ik niet.'*

Ik zeg, *'mijn nachtrust is verstoord door jou. Je gesnurk was door de muren te horen, je hebt heel wat bomen omgezaagd vannacht.'*

Tessa doet mee met ons spelletje en zegt, al kijkend naar ons beide, *'ik heb het gesnurk ook gehoord, maar ik wist niet wie van jullie beiden snurkte.'*

Tijdens het ontbijt zegt Tessa dat we rond 09.15 uur Giel en Gustav zadelen zodat we op tijd vertrekken naar Heinz Mols.
Alex knikt en zegt dat hij zo meteen gaat wandelen rondom het Kasteel om een video te maken voor Stiena. Ik zeg, *'wees voorzichtig en zorg dat niemand je ziet filmen.'*

Tessa zegt dat ze even naar de keuken loopt om aan Frau Hubertz en haar dochters door te geven dat ze een feestmaaltijd dienen voor te bereiden voor zes personen en dat de gasten om 14.00 aan tafel gaan.

Ik zeg dat ik me terugtrek in het kantoor om de boekhouding na te kijken en de voorraden te controleren.
Alex is op tijd terug en we zadelen Giel en Gustav. We lopen de stal uit en stijgen in het zadel alsof het voor ons de gewoonste zaak van de wereld is. Tessa staat aan het raam en zwaait ons uit. Alex zegt dat hij de videobeelden van een nog niet bestaand Schaesbergerveld naar Stiena heeft doorgezonden.

Onderweg komen we meer Sjötters tegen dan gewoonlijk, maar we worden deze keer niet staande gehouden. Kan zijn dat onze adellijke kleding een rol speelt, want de Sjötters knikken naar ons in het voorbijgaan.

Ik zeg, '*vergeet niet, mochten ze ons vandaag aanhouden, dat jij de neef van Tessa von Aeretz bent en ik de Rentmeester van Landgoed Palemig.'*

We komen langs het huis van de dochter van Anton Crijns en verderop zien we de grote boerderij van Heinz Mols liggen. Alex zegt, *'zo te zien boert hij goed.'*

Ik zeg tegen Alex dat ik wacht op de hoek van het erf, die aan de straatkant grenst, want vanuit de boerderij kan mij niemand zien.

Ik stijg af en ga in het gras zitten met een boek dat ik heb meegenomen. Het is een boek over Sitten und Bräuche christlichen Ursprungs. *(Gewoonten en tradities van christelijke oorsprong.)*

Alex rijdt tot aan de grote poort en stijgt af. De deur in de poort gaat open en een vriendelijk uitziende man van rondom zestig jaar komt naar buiten en blijft staan. Ik zeg het wachtwoord, "*de uil houdt de wacht"*. Hij doet een stap naar voren met uitgestrekte hand en zegt, *'welkom, ik ben Heinz Mols.'*

Alex pakt zijn hand en zegt, *'ik ben Alex Mols'* en denk, *"dit is uniek en tevens idioot. Dit is wat Mat gisteren gevoeld moet hebben toen hij Joseph Kirchhoffs voor het eerst zag"*.

Heinz nodigt Alex uit binnen te komen en stelt hem voor aan zijn vrouw Marie.
Alex zegt, *'er zijn veel meer Sjötters onderweg dan gebruikelijk, is er iets gebeurd?*

Heinz kijkt naar zijn vrouw en zegt, *'ik heb gehoord dat de pastoor van Schaesberg vannacht in zijn Pastorie is overvallen en dat ze de geldkas hebben leeggeroofd.*

Ze hebben ook diverse kelken en kruizen uit de kerk gestolen.'

'Weten ze naar wie ze op zoek zijn?'
'Ja, ze verdenken de Bokkenrijders.'

Heinz Mols

Sint Petrus-PaulusKerk
Schaesberg: Anno:1648

Alex zegt,*'*ze zeggen dat de Bokkenrijders' s nachts op bokken door de lucht vliegen.'*

'Nee, ze vliegen niet op bokken. Het verhaal is in de wereld geholpen omdat er vaker op vier plaatsen tegelijkertijd overvallen plaatsvinden die steeds op dezelfde manier verlopen#, maar ik neem aan dat je niet bent gekomen om over de Bokkenrijders te spreken.'

'Nee, ik ben gekomen omdat ik denk dat jij familie van mij bent en wat ik je nu vertel blijft onder ons tweeën.'

Heinz kijkt naar Marie en zij knikt vriendelijk en verlaat de kamer. Alex kijkt naar Marie met een verontschuldigende blik.

'Je moet weten dat ik gekomen ben om mijn voorouders te leren kennen en dat ik niets kwaads in zin heb. Nu we alleen zijn kan ik je vertellen dat ik weet dat je een Bokkenrijder bent en ik weet dat omdat ik uit een andere tijd kom, ik kom namelijk uit de toekomst en leef eigenlijk in het jaar 2025.'

Heinz kijkt me aan met een blik die ik niet kan toetsen. Zit hij vol ongeloof of wil hij me hardhandig de deur uitgooien? Hij staat op loopt op en neer door

de kamer en zegt, *'ik neem aan dat je bewijzen hebt over hetgeen je zegt.'*

'Ja, ik heb bewijzen en als je me toestaat om iets uit mijn tas te pakken dan kan ik het je laten zien.'

Heinz knikt. Alex doet zijn tas open, die om zijn schouder hangt en pakt de laptop eruit.

Heinz kijkt rustig naar de handelingen die Alex verricht. Alex start de video en Heinz krijgt dezelfde beleving die Tessa, Nèske, Anna en Joseph hebben ervaren.

Na het zien van de beelden staat zijn mond nog open als hij vraagt, *'heeft Joseph deze hocus pocus ook gezien?'*

'Ja, mijn vriend Mat heeft hem die laten zien en het blijkt dat hij familie is van Joseph.'

Heinz bekijkt de laptop van alle kanten en vraagt, *'wat vindt Joseph hiervan?'*

'Zoals je weet is Joseph een belezen man en hij is totaal gefascineerd omdat hij weet dat er zaken bestaan die we niet kunnen verklaren maar die er wel zijn. Er zijn zaken waarin de logica niet altijd de sleutel tot de uitkomst is maar dat juist het ongelooflijke iets aannemelijk maakt, omdat men bepaalde zaken niet verzonnen krijgt.'

Heinz kijkt Alex diep en lang aan op een manier waardoor Alex zich ongemakkelijk voelt en zegt vervolgens, *'ik heb dan wel niet gestudeerd, maar ik*

heb vrijwel snel door of iemand mij beliegt,' en blijft Alex aanstaren zonder met de ogen te knipperen.

Alex denkt, *"moet ik nou zeggen dat ik niet lieg, of denkt hij dan dat ik dat alleen maar zeg omdat ik lieg, volgens hem"?*

Heinz vraagt, *'ben je alleen gekomen?'*

Alex kijkt hem aan en denkt, *"ik kan niet tegen hem liegen"* en zegt, *'nee, mijn vriend Mat wacht op de hoek van de boerderij op mij.'*

Heinz pakt Alex bij de schouder knijpt erin en zegt, *'ik weet dat je niet alleen bent gekomen, want vanaf de zolder kan ik van ver zien wie mijn kant opkomt. Ik laat je vriend halen dan kan hij koffie met ons drinken. Nèske zei al dat jij een man van eer bent, vergeef me mijn spelletje.'*

Alex haalt opgelucht adem en zegt, *'mij een beetje de stuipen op het lijf jagen dat is niet leuk, ik kan je vertellen wanneer je dood gaat en dat is geen spelletje.'*

Heinz is even stil, kijkt Alex dreigend aan en slaat zichzelf al lachend op de knie en zegt, '*hahaha', 'dat kon ik wel gezegd hebben.'*

Heinz roept, *'Sjeng wilse effe hieh kòmme?' (Johannes wil je even hier komen?)*
Een gevaarlijk uitziende persoon met een lang zwaard en een pistool tussen zijn broeksriem komt binnen.
Heinz zegt, *'op der ek va de sjtroat sjteit inne vrunk va hum, zèk taege h'm det der bènne kin kòmme.'*

(Op de hoek van de straat staat een vriend van hem, zeg tegen hem dat hij binnen kan komen.)

Sjeng komt vijf minuten later binnen met Mat. Heinz zegt tegen Sjeng, op een vriendelijke manier dat hij ons alleen moet laten. Wat me opvalt, is dat zowel Koale Loe, Joseph en ook Heinz vriendelijk zijn naar hun personeel.

*We vertellen Heinz dat we van Schaesbergerveld komen een*buurt die maar een paar honderd meter van Kasteel Schaesberg ligt en dat Schaesbergerveld in onze tijd pas vierenzeventig jaar bestaat.#'*

Ondertussen zoekt Alex op de laptop het document dat hij samengesteld heeft over Heinz en zegt, *'in onze tijd weten wij heel veel over jullie tijd. Jij bijvoorbeeld komt uit Amby en als jongeman ben jij het dorp uit gevlucht omdat je verdacht werd lid te zijn van de Bokkenrijders.*
**Ik kan je ook vertellen dat Andries Smeets uit Amby verdacht werd maar die hebben ze nooit gekregen.*

Lins Schouteten, ook iemand uit Amby, werd ook verdacht en voordat hij werd opgehangen, in 1773, bekende hij, onder foltering, dat Andries Smeets medeplichtig was aan overvallen op de brouwerij van Ritzen in Wijnandsrade en de overval op de boerderij van Walraeven in de Maasband. Hij heeft in het geheel dertig namen genoemd.'#
(Maasband is een buurt binnen de gemeente Stein. Wijnandsrade is een dorp binnen de gemeente Nuth.)

Heinz slikt even bij het horen van zoveel accurate informatie. Hij zegt, '*Lins Schouteten ken ik nog van*

vroeger. Toen ik uit Amby weg ben gegaan was hij nog geen Bokkenrijder en Andries Smeets ken ik ook. Dus Lins wordt over vijf jaar opgehangen en Andries hebben ze nooit te pakken gekregen.

Tja, Andries was altijd al een slimme vogel.
Weten jullie ook mijn sterfdag en die van Joseph?'

'We weten wanneer Joseph komt te overlijden, maar van jou staat geen overlijdensdatum in de archieven. Misschien komt dat omdat je op tijd bent gevlucht, zoals je dat destijds ook gedaan hebt in Amby, of het is überhaupt niet gedocumenteerd.

Je vrouw Marie en je dochter Emma en zoon Erich overlijden door ouderdom. Trouwens, waar wonen Emma en Erich?'

Heinz zegt, *'goed om te weten dat mijn gezin een normaal leven zullen leiden wanneer ik niet meer in hun leven ben.*

Erich woont op Schaesberg en heeft daar een boerderij en Emma woont in Kerkrade en is getrouwd met een klerk die voor Abdij Rolduc werkt.'
(Klerk komt van het Latijnse woord Clericus dat geestelijke betekent. Vanaf 1741 begon abdij Rolduc zelf kolen te ontginnen welke zij voorheen hadden uit besteedt aan Köhler-Kolengravers.)

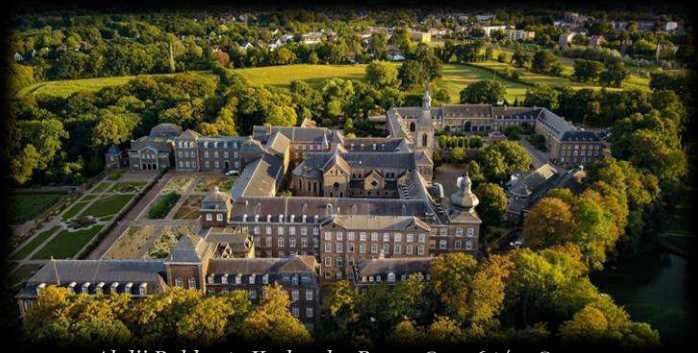

Abdij Rolduc te Kerkrade: Bouw:@1106 t/m @1970

*'Hoe kan jij als rechtgeaarde Bokkenrijder dulden dat je schoonzoon werkt voor Rolduc? *Zij laten vrouwen en kinderen werken in de mijnen en besparen op het hout zodat er minder stutten geplaatst worden en het instortingsgevaar vele malen groter is.#*

**'Daar ben ik ook niet blij mee en heb daarom ook geen contact meer met hen. Ik heb ze verteld dat Rolduc goedkope arbeiders nodig heeft en dat de Abt daarom ervoor heeft gezorgd dat de belastingen zodanig verhoogd zijn dat vaders, moeders en hun kinderen in de mijnen moeten werken willen ze de belastingen en het pachtgeld kunnen betalen.#*

Alex zegt, *'ik ben blij om te horen dat ik afstam van de kant van je zoon, want een Oud-betovergrootmoeder die zich het lot van kinderen en vrouwen niet aantrekt kan ik niet als familie beschouwen. Betaal jij ook belasting?'*

'Mijn zoon is ook lid van de Bokkenrijders en heeft ook geen contact meer met Emma. Ik vind het erg

voor mijn vrouw, maar het is niet anders. Daarbij, ook ik betaal belasting, maar ik kan het betalen.'

'Over kolen gesproken. Koale Loe zal je dan ook wel ongetwijfeld kennen.'

'Ja, die ken ik. Koale Loe is een goede vriend van me. Hij is helaas ook moeten vluchten voor de Schout.'

'Mat en ik hebben Koale Loe ook leren kennen. Hij is met Mat mee geweest naar 2025, maar dat is een verhaal voor een andere keer. We weten dat hij verraden is door Sef Moonen uit Ubach over Worms.'

'Moonen is een sjacheraar die teveel praat als hij weer eens dronken in de herberg zit. Hij heeft in een dronken bui verteld dat hij lid is van de Bokkenrijders om indruk te maken op de overige gasten die altijd op hem neerkijken. We waren van plan om Moonen uit te schakelen want we wisten dat hij opgepakt zou worden en dan lukraak wat namen zou noemen, maar de Schout heeft hem dezelfde avond nog laten oppakken. We hebben daarna zijn huis in brand gestoken als waarschuwing voor andere eventuele verraders. Hij had geen vrouw en kinderen dus we hebben niemand in gevaar gebracht.

Moonen heeft Loe genoemd als lid van de Bokkenrijders omdat hij in kolen handelt want toen Loe vanuit Waubach ook kolen ging verkopen liep zijn kolenhandel niet meer goed. Loe is goedkoper en geeft mensen kolen op de pof die even niet genoeg geld hebben. Moonen verkocht zijn kolen altijd te

duur omdat hij de enige in de omgeving was en hij is een zeer onaangename man. Volgende week wordt hij in Schaesberg opgehangen, terwijl hij geen Bokkenrijder is.'

Heinz kijkt naar Mat en vraagt, *'dus jij bent een nazaat van Joseph Kirchhoffs? Dat je op hem lijkt is niet te ontkennen.'*

'Dat we familie van elkaar zijn is duidelijk, maar of ik een nazaat ben van hem of van één van zijn broers, dat weten we pas over twee weken door een test die wij in 2025 kunnen doen.'

'O ja,' zegt Alex, *'voordat we het vergeten, je krijgt de groeten van Joseph.'*

'Dankjewel, mooi om te horen. Joseph en ik hebben samen menig hachelijk avontuur beleefd, maar dat vertel ik jullie nog wel eens een keer, mochten jullie dan nog hier zijn.'

Heinz vraagt aan Alex, *'wat had je gehoopt te bereiken door mij te leren kennen?'*

Alex zegt, *'door jou te leren kennen komt iets binnen mijn bereik wat anderen, buiten Mat, nooit zullen mee maken, namelijk een voorouder ontmoeten die 257 jaar oud is gelet op onze kalender in 2025. Vergeet niet dat jullie in deze streek de voorouders zijn van heel veel mensen die in mijn tijd leven en dat de Bokkenrijders een onderdeel is van ons allen.'*

Ik zeg, *'vanmiddag komt Joseph op bezoek op het Landgoed Palemig, daar verblijven Alex en ik. Hij*

wil ons vertellen wat de ware achtergrond is van de Bokkenrijders. Joseph vraagt of je vanmiddag ook bij het gesprek wil zijn.'

Heinz vraagt, *'hoe laat verwachten jullie mij?'*

Ik zeg, *'om 13.00 uur, dan eten we gezamenlijk.'*

Heinz kijkt en zegt breed lachend, *'dus jullie logeren bij mooie Tessa. Haar ouders waren goede mensen en haar broer was een man uit duizenden.'*

Ik kijk naar Alex en lach om de woorden *"mooie Tessa"*.

Heinz Mols vraagt, *'trouwens, hoe zijn jullie in 1768 terechtgekomen?*

Ik zeg, *'ik heb gelezen dat de Bokkenrijders een Toverspreuk hadden. Deze spreuk heb ik uitgesproken in de LeenderKapel en als uit het niets stond ik plotseling in 1768.'*

'Dus iedereen kan op en neer reizen met die spreuk?'

'Nee, alleen de nazaten van de Bokkenrijders die in de toekomst leven kunnen op en neer reizen tussen twee tijdsgewrichten. Als iemand uit jullie tijd mee wil reizen, zoals Koale Loe, dan moet hij of zij vastgeketend zijn aan Alex of aan mij zodat we een eenheid vormen, vervolgens leg ik de hand op een bepaalde boom, die in de buurt van de Kapel staat en spreek dan de spreuk hardop uit. Op die manier komen we altijd terug in de tijd waaruit we zijn vertrokken.'

Heinz Mols vraagt, '*waar komt dan die magie vandaan en welke spreuk?*'

'De magie zit in een boom waaraan Bokkenrijders zijn opgehangen en waarvan de zielen gevangen zitten in de boom. Die zielen geven ons de energie om door de tijd te reizen. Bij elke overgang van ons, kan één ziel naar het hiernamaals reizen en de spreuk luidt, "euver sjtaak, euver gaad, trök noar hoes, bie de kamin". (Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)

Heinz zegt dat hij die spreuk kent en het allemaal interessant vindt, maar hij weet ook niet goed wat hij ermee aan moet. Hij zegt, *'het is geruststellend om te horen dat de gevangen zielen op deze manier rust vinden, maar als ik dit aan iemand vertel dan hangen ze me op, dan zit ik ook in die boom gevangen want dan ben ik een werktuig van de Duivel.'*

Ik zeg, '*Alex en ik komen niet voor in de archieven dat betekent dat die paar mensen die op de hoogte zijn van ons geheim, dit nooit hebben prijsgegeven.'*

Alex geeft aan dat hij terug wil naar het Landgoed dus nemen we afscheid van Heinz en spreken af dat we vanmiddag verder praten als Joseph komt.

Op de terugweg vraag ik aan hem waarom hij ineens aanstalten maakte om te gaan. Alex zegt dat het niet aan Heinz ligt, want hij vindt hem een aardige man, maar het gesprek was, wat hem betreft, klaar voor het moment. Ik ken Alex en vraagt dus door wat de ware reden is.

Alex zegt, *'toen jij begon te spreken over de spreuk en het terugkeren naar het juiste jaartal, bekroop mij de angst dat we de komende donderdag op de terugreis ergens in het verkeerde jaartal of eeuw terecht komen en dan zie ik Stiena misschien nooit meer.'*

'Ik denk niet dat we in een verkeerd jaartal terecht komen. Ik zelf zat de eerste keer ook met die angst, maar volgens Anton Crijns kom je terug op de plek en jaartal waaruit je vertrokken bent en ik ben al drie keer door de tijd gereisd, dus…'
Alex kan zich wel vinden in die uitleg en is gerustgesteld.

Bij terugkomst op het Landgoed zien we een rijtuig op de binnenplaats staan. Ik kijk op het zakhorloge, het is 11:45 uur en vraag, *'zal dat Joseph al zijn?'*

Alex zegt, *'zou kunnen, maar ik zie Joseph eerder rijden op een paard dan in een rijtuig.'*

Herr Hubertz komt naar ons toegelopen en vraagt of we de paarden weer zelf verzorgen, we knikken beiden ja.
Na het verzorgen van Giel en Gustav lopen we op ons gemak richting voordeur. Op dat moment komt Tessa naar buiten met oom Twan.
We stappen de veranda op en geven hem een hand. Hij zegt, *'ik zie jullie om 13.00 uur.'* en loopt naar zijn rijtuig.

Ik kijk naar Tessa en ze zegt, *'ik heb oom Twan verteld dat Joseph Kirchhoffs vanmiddag op bezoek*

komt. Ik heb hem ook uitgenodigd, het zijn oude vrienden van elkaar.'
De manier waarop ze naar me kijkt zegt mij dat oom Twan ook lid is van de Bokkenrijders.

We spreken af dat we een wandeling maken om zaken op een rij te zetten, maar voordat we gaan loopt Tessa naar de keuken en geeft aan Frau Hubertz door dat oom Twan ook komt eten.
Onderweg vertelt ze ons dat oom Twan inderdaad een Bokkenrijder is, maar dat hij geen deel neemt aan de overvallen. Hij is meer iemand van de hand en spandiensten.
Ik vraag, *'wat houden deze diensten in?'*

'Oom Twan heeft connecties bij de Sjötters, Schouten, Schepenen en de adelijken vertrouwen hem omdat hij ook van adel is. Hij is als eerste op de hoogte als er gevaar dreigt voor een van de leden.'

Alex vraagt, *'waarom vertrouwen ze hem terwijl ze weten dat hij een broer is van een veroordeelde Bokkenrijder en tevens mijn excuses dat ik dit zo grof zeg?'*

'Ik begrijp hoe jij het bedoelt. Mijn oom zei dat hij destijds tegen de Hoofdrossaard heeft gezegd dat hij het verfoeilijk vindt dat het een smet op de familienaam von Aeretz is, mocht zijn broer een goddeloze Bokkenrijder zijn. Mijn vader en mijn oom hadden dat zo afgesproken, mocht ooit een van hen worden opgepakt.
De Hoogdrossaard verzekerde mijn oom ervan dat er geen smet op de naam von Aeretz zou komen te liggen omdat hij bekend zou maken dat alle

familieleden van von Aeretz niets te maken hadden met de praktijken van mijn vader.'
(Drossaard of Landdrost was een plaatsvervangend bestuurder in een heerlijkheid of van een Kasteel. Een heerlijkheid was tot laat in de achttiende eeuw een bijna zelfstandig functionerend gebied met eigen lokale regels en plaatselijke rechtspraak.)

Ik zeg,*'*het schijnt een gebruik te zijn bij de Bokkenrijders om een medelid af te schilderen als bandiet en goddeloos om zo te laten blijken dat ze een afkeer hebben van de Bokkenrijders.*#*

Joseph zei na de arrestatie van zijn oudere broer Balthasar, die ook een leider was het volgende,
**"Ach, ich habe schon lange gewusst, dass der Schurke nichts taugt, und deshalb hat er sich seit zwei Jahren nicht mehr getraut, mir gegenüberzutreten. Was mit ihm geschieht, ist mir gleichgültig, auch wenn er gehängt wird, aber ich bedaure seine arme Frau und seine Kinder.'*#*
(Ach! ik heb al zo lang geweten dat de schelm niet deugde, daarom heeft hij twee jaar lang niet gedurfd mij onder ogen te komen. Wat er met hem gebeurt, maakt mij niet uit, al wordt hij opgehangen, maar ik beklaag zijn arme vrouw en kinderen.)

Tessa vraagt, *'vertel jij Joseph straks*dat zijn oudere broer wordt opgepakt en in de nacht van 6 op 7 maart 1771 overlijdt aan zijn verwondingen door foltering?'*#*

'Nee, ik zal niets meer uit mezelf vertellen tegen hem over de toekomst, alleen als hij er om vraagt, want ik vind het, nu ik hem heb leren kennen, erg belastend dat ik weet wanneer hij opgehangen wordt.'

Alex blijft staan, tuurt over het weiland dat naast het Kasteel ligt en zegt, *'ik ben blij als ik terug ben in Schaesbergerveld.'*

'Dat geldt ook voor mij, zeer zeker nu Tessa met ons meegaat. Schaesbergerveld mag dan wel drie keer niets zijn, maar het is wel ons niets.'

Tessa vraagt waarom wij Schaesbergerveld niets vinden en toch laten blijken dat het ons thuis is.

'Eigenlijk is het ook vreemd om zo te denken en te praten terwijl we er zijn opgegroeid en bij nader inzien is Schaesbergerveld tegenover jullie omgeving een veilige plek om te wonen en te leven.

Het is rond 12.30 uur en Tessa stelt voor dat we teruglopen naar het Landgoed zodat we voldoende tijd hebben om ons te verzorgen voordat het bezoek komt.

Verderop zien we Sjötters rijden die onze kant opkomen. Zodra ze bij ons zijn steekt de Schout zijn hand in de lucht als stopteken. Hij stapt van zijn paard en doet een stap naar voren, neemt zijn hoed af en groet ons. Wij groeten terug en hij vraagt aan Tessa, *'u bent toch Barones von Aeretz?'*
Tessa knikt ja. Hij vervolgt met, *'bent u een groep ruiters tegengekomen?*

Tessa zegt nee en vraagt, *'is er iets gebeurd waarvan ik op de hoogte moet zijn?'*

De Schout wrijft met zijn hand over zijn lange baard en zegt, *'vannacht hebben de Bokkenrijders een overval gepleegd op de Pastorie op Schaesberg.'*

Tessa zegt zeer overtuigend, *'ik dank u dat u mij op de hoogte brengt van deze laffe daad. Hopelijk verkeert de pastoor in goede gezondheid. Men moet toch gewetenloos zijn als men een man van God overvalt.'*
De Schout doet zijn hoed weer af, knikt en wens ons een aangename dag.

Als de Sjötters ver genoeg van ons vandaan zijn zeg ik tegen Tessa, *'dat was een knap staaltje van toneelspelen.'*

Tessa zegt met een gespeelde arrogantie, *'je bent Barones of je bent het niet en ik ben het.'*

Nadat we ons verzorgd hebben zitten we met zijn drieën in het kantoor aan de koffie. Alex zegt, *'onderweg naar Heinz Mols kwamen we ook al veel Sjötters tegen in verband met de overval op de Pastorie.'*

Tessa vraagt, *'zal Joseph iets te maken hebben met de overval op de pastoor?'*

*'We weten dat Joseph vaker op Schaesberg komt. Hij heeft ook contact met de leider van de Bokkenrijders uit Valkenburg. Volgens de archieven onderhield hij contact met diverse leiders.'#

De dienstmeisjes lopen op en neer van de keuken naar de eetsalon. Het komt niet vaak voor dat er

meerdere mensen komen eten op het Landgoed omdat Tessa gesteld is op haar privacy.

Lena, een van de dienstmeisjes, klopt op de deur van het kantoor. Tessa zegt dat ze binnen kan komen. Lena zegt dat een zekere Dokter Kirchhoffs zich heeft aangemeld. Tessa knikt en loopt met haar mee om Joseph te ontvangen.

Joseph staat geduldig te wachten bij de voordeur op de veranda en kijkt richting Kasteel Schaesberg als Tessa de deur open doet. Ze begroeten elkaar hartelijk. Joseph wijst met zijn hoofd richting Kasteel en zegt, *'binnen die muren heeft zich veel leed afgespeeld en zie hoe vredig het Kasteel er nu bij ligt in de lentezon. De tijd is als schuurpapier, het polijst elke gebeurtenis glad zodat het verteerbaar is.'*

Tessa antwoord met, *'de tijd kan een vriend of vijand zijn, de situatie bepaald welke van de twee.'*

'Het zou zo maar een spreuk van je vader kunnen zijn, hij was een begenadigd spreker en schrijver. Hij zou trots op je zijn.'

Tessa bedankt Joseph voor het compliment en zegt, '*frappant is ook dat Mat hetzelfde zei toen hij pas twee dagen hier was, wat betreft het Kasteel.'*

'*Mooi om te horen dat mijn nazaat empathie bezit met het verleden.'*

Op het moment dat ze naar binnen willen gaan horen ze hoefgetrappel en zien ze Heinz Mols de binnenplaats oprijden.

Joseph en Tessa stappen weer naar buiten en kijken lachend hoe behendig Heinz van het paard afstapt. Joseph zegt, *'voor een oude man ben je nog steeds soepel in de knoken.'*

Heinz lacht en zegt, *'jij wordt er ook niet jonger op, gelet op de grijze haren in je baard.'*

Joseph zegt gevat, *'die grijze baard kan ik afscheren maar jij wordt er niet jonger op, ongeacht wat je doet.'*

Heinz stapt de veranda op, steekt zijn hand uit naar Joseph en zegt, *'daar heb je me.'*

Heinz kijkt naar Tessa, pakt haar vaderlijk bij beide schouders vast en zegt, *'daar is onze Tessa en mooier dan ooit.'*
Tessa kijkt verlegen naar de grond en Joseph zegt, *'Tessa heeft van beiden ouders alle schoonheden meegekregen die zij in zich meedroegen.'*

Tessa loopt voorop richting kantoor. In het voorbij lopen langs de eetsalon zegt Tessa tegen de dienstmeisjes dat als haar oom en Nèske zich aanmelden zij dan meteen kunnen doorlopen naar het kantoor.
Op het moment dat Tessa, Heinz en Joseph binnenkomen, staan Alex en ik op en geven Heinz en Joseph een hand.
Het is nu nog wachten op Nèske en oom Twan.

Tessa vraagt aan Heinz en Joseph wat ze willen drinken. Heinz lust wel een Schnaps en Joseph wil graag een kop koffie.

Joseph zegt tegen Heinz, *'je hebt inmiddels van Alex gehoord wie hij en Mat zijn. Hoe heb je hun verhaal ervaren?'*

'Het was alsof ik op klaarlichte dag in een droom zat terwijl ik wist dat Alex en Mat daadwerkelijk aanwezig waren. De manier zoals zij het uitleggen en de bewijzen die ze laten zien lijkt het de normaalste zaak van de wereld en helemaal niet vreemd dat er mensen bij je aan de tafel zitten die een paar honderd jaar later geboren zijn. Dat normaal vinden, vind ik vreemder dan dat zij uit de toekomst komen.'

'Zo heb ik het ook ervaren, echter ik heb cruciale vragen en weet niet zeker of ik er klaar voor ben om de antwoorden te horen.'

Ik zeg, *'wat betreft de vragen die je hebt en de antwoorden die ik kan geven, kunnen we het volgende afspreken. Ik heb bij mijn laatste overgang naar 1768 alle relevante informatie over jou en de Bokkenrijders op papier meegenomen. Ik geef je die straks mee dan kan je zelf het tijdstip beslissen wanneer je de antwoorden en het verloop van je leven en de Bokkenrijders wil lezen.*

Joseph zegt met een blije en opgeluchte toon in zijn stem, *'dat is de perfecte oplossing.'*
Joseph pakt een envelop uit de binnenzak van zijn jas en overhandigt die aan mij. Hij zegt, *'in deze envelop zitten enkele haren van mij, zodat je die DNA test kan laten doen.'*

Ik vraag aan Joseph uit interesse of het bezoek aan de Graaf van Rimburg goed is verlopen. Het is voor mij een onwezenlijk gevoel dat hij net op bezoek is geweest op Kasteel Rimburg, omdat het Kasteel op een route ligt die ik vaker bewandel.
Joseph zegt dat de Graaf in goede gezondheid verkeerd en dat de pastoor van Schaesberg ook aanwezig was. Ik zeg, '*dan zal je ongetwijfeld van de pastoor vernomen hebben dat hij vannacht is overvallen.'*

Joseph zegt, '*pastoor Daniels is er een van het harde soort, die maak je niet zo snel bang. Hij vermoedt dat de Bokkenrijders de Pastorie hebben overvallen, maar dat hij niet gemerkt heeft dat ze binnen zijn geweest. Ik zei tegen hem dat ik als arts veel armoede zie onder de bevolking en dat het niet verwonderlijk is dat het volk afstand neemt van de kerk en overvallen plegen om zo te overleven.'*

**'Ik heb inderdaad uit de archieven begrepen dat jullie vaker overvallen plegen waarvan de bewoners niets meekrijgen, dat is knap.'*#

Joseph vraagt wat het woord "*knap"* betekent in deze context. Ik zeg, *'buiten het feit dat het mooi betekent, als het om het uiterlijk gaat, betekend het bij in 2025 ook dat iets bekwaam is gedaan of dat iemand slim is.'*

Alex vraag, *'zijn het wel de Bokkenrijders geweest die de pastoor hebben overvallen?*'
Joseph kijkt lachend naar Heinz en zegt, *'het is niet aan mij of Heinz om hierop te antwoorden.'*

Alex verontschuldigt zich voor zijn nieuwsgierigheid maar Heins en Joseph zeggen beiden dat hij zich niet hoeft te verontschuldigen.

Er wordt op de deur geklopt. Tessa zegt, '*kom binnen*.'
De deur gaat open en Nèske stapt naar binnen. Nèske heeft een mooie jurk aan en heeft haar haren opgestoken. Ik zie nu pas dat ze een mooie vrouw op leeftijd is. Gelet op de houding van Heinz is hij die mening ook toegedaan.

Beide mannen begroeten haar hartelijk en bieden haar hun stoel aan. Nèske zegt dat ze op de bank naast Tessa gaat zitten. Maedje kijkt zo nu en dan op, maar ligt te comfortabel op haar kussen om recht te gaan staan. Nu oom Twan nog, zegt Tessa en we kunnen eten. Even later wordt er op de deur geklopt en een stem zegt, ik ben het, Twan.

Alex en ik hebben met Tessa afgesproken dat zij aan hem mag vertellen dat wij uit 2025 komen. Oom Twan kijkt met ongeloof naar Joseph, die bevestigend knikt.

We hebben afgesproken dat we tijdens het eten enkel over alledaagse zaken spreken omdat de dienstmeisjes op en neer lopen.

Het eten smaakt voortreffelijk. Als Nachtisch *(nagerecht)* brengt Frau Hubertz een Bienenstich Torte *(bijensteektaart)* een oude Duitse lekkernij.

Bienenstich

Alex kijkt naar mij als de dienstmeisjes de taart uitserveren en ik weet wat hij denkt, *“deze taart wordt in 2025 nog steeds gretig gegeten”*.

Tessa complimenteert de dienstmeisjes met het eten en het nagerecht en we knikken allemaal instemmend.

Nèske kijkt tijdens het eten van het dessert afwisselt naar Tessa en mij, alsof ze ons bestudeert. Het voelt ongemakkelijk, alsof ze dwars door ons heenkijkt. Tessa is het ook opgevallen want ze kijkt naar mij en vervolgens naar Nèske, zo van, *“ze heeft ons door”*.

Na het dessert zegt Tessa, tegen een van de dienstmeisjes, dat ze de koffie kan uitserveren op kantoor. Op weg naar het kantoor pakt Nèske Tessa even apart en fluistert met een glimlach, *‘hebben jij en Mat een geheime relatie?’*
Tessa wordt een beetje verlegen en rood in haar gezicht. Ze kijkt om zich heen en zegt, *‘ja, maar dat moet nog even geheim blijven, we maken het bekend zodra we terugkomen uit 2025.*
Nèske knijpt in de arm van Tessa en zegt dat ze zich verheugd voor beiden en dat ze er van uitgaat, Tessa kennende, dat ze alles goed doordacht heeft.

Als Tessa en Nèske het kantoor binnen komen kijkt Tessa mij aan met een blik van, *‘ze weet het.’*

Tijdens het koffie drinken vertelt Joseph over het ontstaan van de Bokkenrijders. *Hij zegt dat in 1743 grote roversbendes zijn ontstaan uit armoede en dat de naam Bokkenrijders toen nog niet werd gebruikt.

In het begin waren de leden van lage en zeer arme afkomst en roofde alles wat lost en vast zat en waren veelal meedogenloos.#

*Hij zegt dat hij in 1751 is toegetreden tot de Bokkenrijders. Dat zijn oudere broer Baltus al enkele jaren Kapitein is van een bende in Merkstein. Een bende die door de Schout en Schepen gezien word als de kern van de Bokkenrijders. De bende was de laatste jaren niet meer zo heel erg actief, maar toen hij terugkeerde naar Herzogenrath en een artsenpraktijk begon, werd hij veelal geconfronteerd met de armoede onder de bevolking. Juist door die armoede vatte hij het idee om de rijken en de adellijken te beroven en de buit te verdelen onder de armen.#

*Zijn broer Baltus was voor hem de perfecte man om zijn ideeën te verspreiden onder de oud leden en ook om nieuwe leden te werven. Als arts, destijds, in Brussel en Oostenrijk, begaf hij zich binnen adellijke kringen. Velen onder hen steunen de revolutie.#

*Hij zegt dat de adelijken en overige leden Vrijmetselaren zijn die zich verzetten tegen de onderdrukking van de heersende landen en legers. Onder zijn leiding heeft hij verschillende bendes in de omgeving verenigd. Door een militaristische constructie opereren de Bokkenrijders gestructureerd. Hij noemt de Bokkenrijders geen bende maar een Gilde of Genootschap#

*Ze schminken hun gezichten zwart om onherkenbaar te zijn of hebben jutezakken over hun

hoofd met ooggaten erin. Ze worden ook de Schwarze Gesellen *(zwarte gezellen)* genoemd.
Zijn mannen noemen hem de Zwarte Kapitein omdat hij altijd tijdens de overvallen een zwart masker draagt, een pruik met lange zwarte haren en zwarte kleren.
Ze opereren in groepen en dat is de reden dat ze op één avond, vier tot vijf overvallen kunnen plegen. Hij zegt dat ze zo weinig mogelijk geweld willen aanwenden.

De opbrengst wordt gebruikt om de armen te helpen en om wapens te kopen om een revolutie te starten.#
Hij vraagt aan mij of ik het verhaal van Robin Hood ken, een Engelse strijder.
'*Ja, dat verhaal ken ik. Over Robin Hood heeft men boeken en toneelstukken geschreven. Daar zijn we mee opgegroeid.'*

**'Dan weet je dat hij werd vervolgd door de koning omdat hij ook overvallen pleegde vanwege de onderdrukking en armoede en dat hij de buit verdeelde onder de armen. Hij werd omschreven als rover en bendeleider zodat de mensen hem zouden zien als een slecht persoon. Velen zien ons als Robin Hood en anderen weer als uitschot.'#*

**'Ik zeg, *'volgens de geschriften in 2025 waren de Bokkenrijders een beweging waartoe ook de Jakobijnen in Frankrijk en Schotland behoorden en waaruit de Franse Revolutie is ontstaan. Zij streefde naar een maatschappij van vrijheid, gelijkheid en broederschap. Wij leven in 2025 in een vrije maatschappij waarin we onze eigen leiders kunnen kiezen, maar corruptie is niet uit te bannen. Er zijn*

altijd bestuurders die rijk worden en macht krijgen door belangenverstrengelingen, maar we leven in een betere wereld dan jullie in 1768.#

Joseph zegt, *'we hebben woensdagavond een bijeenkomst* "In den Vivat". Dat is een herberg en ligt in de bossen tussen Merkstein en Ubach.* *(Ubach, het huidige Ubach over Worms.)*

Wilhelm Ploum is de herbergier en behoort tot ons genootschap.#
Mochten jij en Alex interesse hebben in ons verhaal dan nodig ik jullie beiden uit. We treffen ons allen om 19.00 uur.'

Alex loopt met de laptop naar het raam maakt deze open zoekt snel de naam van Wilhelm Ploum op en kijkt vervolgens enigszins bedrukt naar ons.
Ik zeg, *'te zien aan je gezicht is het geen goed nieuws wat je gevonden hebt over Wilhelm Ploum.'*

Alex zegt tegen Joseph, *'ik weet niet of jij dit wil horen.'*

'Wat betreft informatie over mezelf wil ik, zoals afgesproken, het juiste tijdstip afwachten, maar van anderen wil ik het graag weten.'

Alex download de file, sluit het raam, gaat weer zitten en zegt,*'*er staat weinig in het strafrechtelijk dossier van Wilhelm, maar zijn naam wordt al genoemd op 10 januari 1771 tijdens de foltering van de zeventien jarige Joseph Keyser. Keyzer wordt aangehouden omdat hij een paard wil verkopen waarvan hij niet kan aantonen dat hij de eigenaar is. Het paard blijkt*

gestolen te zijn bij boer Henricus Schutz uit Waubach. Ook beschuldigt hij jouw broer Baltus.'#

Heinz zegt, *'ik ken boer Schutz, dat is een goed mens, maar geen Bokkenrijder.'*

Joseph zegt, *'mijn excuses dat ik je onderbreek, maar ik wil ook niet weten wat er met Baltus gebeurd, althans niet nu.'*

Alex knikt en gaat verder met zijn verhaal en zegt, **'Wilhelm wordt aangehouden in de lente van datzelfde jaar. Op 9 september 1771 wordt hij gefolterd waarop daarna het doodvonnis volgt.*#

'Wie wordt er nog meer beschuldigd?'

**'Nog tientallen mensen waarvan enkele namen bekend zijn. Daardoor wordt Keyser gezien als kroongetuige, echter als hij op 14 mei wordt geconfronteerd met Dirk Jaspers en Leonard Ploum, de broer van Wilhelm Ploum, herroept hij de beschuldigingen. Dirk Jaspers vlucht in juli 1771 uit de gevangenis en men heeft nooit meer iets van hem vernomen. Wilhelm Ploum en Keyser sterven 15 oktober 1771 aan de galg op de Beckenberg bij Herzogenrath.*
Leonard Ploum, de broer van Wilhelm, die ook menig ander beschuldigd heeft sterft in juli 1772 door ophanging op de Beckenberg.'#

Heinz, Joseph en Nèske kijken ontzet naar elkaar alsof ze net hun eigen doodvonnis hebben gehoord. Joseph schraapt zijn keel en zegt, *'we moeten ons niet laten tegenhouden door deze verschrikkelijke*

berichten, want in elke strijd vallen er doden. Ik ben bereid om mijn leven te geven voor de vrijheid van ons allen, maar we zullen vanaf nu voorzichtiger te werk moeten gaan met de informatie die we delen met onze lotgenoten.'

Ik zeg, *'tijdens het eten heb ik bedacht dat dit de eerste en laatste keer dient te zijn dat we bij Tessa op het Landgoed bij elkaar gekomen zijn. We kunnen haar niet in gevaar brengen, immers er zitten hier vier Bokkenrijders in de kamer.*
We dienen Tessa te allertijden te vrijwaren van elke verdenking wat betreft de Bokkenrijders. Ik heb niets kunnen vinden over het lot van de familie von Aeretz. Dat betekent niet dat we onvoorzichtig kunnen zijn, want haar vader komt ook niet voor in de archieven en is toch schuldig bevonden en gestorven.

Joseph zegt, *'daar heb ik niet bij stilgestaan en ben het ermee eens. Je weet niet wat het personeel denkt of doet en zeker niet als mensen worden gefolterd.'*

'We kunnen doen alsof Heinz en Joseph hier zijn om paarden te kopen en omdat Twan en Nèske jullie beiden goed kennen hebben we er een diner van gemaakt.'

Nèske zegt nog eens nadrukkelijk, *'we kunnen niet voorzichtig genoeg zijn. Ik heb Tessa altijd erbuiten gehouden wat betreft de Bokkenrijders en dat dient ook zo te blijven.'*

Tessa zegt, *'dat is een goed idee dat jullie hier zijn om paarden te kopen. Ik zal Herr Hubertz de opdracht geven dat hij enkele paarden naar de wei brengt.'*

Heinz zegt, *'dat komt goed uit, mijn zoon heeft een tweede trekpaard nodig voor op zijn boerderij, ik heb begrepen dat je ook trekpaarden fokt.'*

'Ja en je kent onze reputatie, we leveren sterke gezonde paarden.'

Ze loopt het kantoor uit en komt even later terug en zegt dat we over een half uur de paarden kunnen bekijken.

Joseph zegt tegen mij, *'je denkt vooruit, doordat je inzichtelijkheid bezit binnen een situatie die eventueel zou kunnen ontstaan. Zulke mannen kunnen we gebruiken.'*

Voordat we naar buiten gaan zegt Joseph, *'ik hoop dat jij en Alex naar onze bijeenkomst komen woensdagavond, dan maak je kennis met de daadwerkelijke geschiedenis. Let wel, als jullie komen dan ben ik als enige gemaskerd.'*

'Ik zal tegen Heinz zeggen dat hij woensdag op jullie wacht van 18.00 uur tot 18.15 uur boven op de berg bij de driesprong, "Nieuwenhagen-Palemig-Schaesberg", mochten jullie alsnog beslissen om naar de bijeenkomst te komen.'

De middagzon schijnt over de velden. Velden vol met gele bloemen zo ver het oog rijkt, een pracht om te zien. Zes paarden lopen in de wei waaronder een

Duits trekpaard. Een kolos van een paard met enorme hoeven. Heinz vraagt aan Tessa hoe oud het trekpaard is. Tessa zegt dat Riese een hengst is van twee jaar oud. *(Riese is Duits voor reus.)*

Tessa wenkt naar Herr Hubertz en vraagt of hij Riese uit de groep wil halen zodat Heinz hem kan keuren. Heinz kijkt aandachtig hoe het paard loopt. Als het paard voor hem staat klapt hij plotseling in de handen, maar het paard schrikt niet. Zijn vacht en tanden zien er gezond uit. Heinz vraagt of hij gewend is aan het Gareel. Tessa zegt dat Riese zonder problemen het Gareel laat omdoen omdat hij rustig van karakter is en dat hij ook als trekpaard de commando's kent. *(Een gareel is het getouw waarin trekdieren worden gespannen om het land te bewerken.)*

Joseph is een paardenliefhebber en zegt, *'jullie fokken mooie gezonde paarden. Ik denk erover na om een tweede paard te kopen voor mijn kinderen.'*

Nadat ze Herr Hubertz hebben bedankt en Heinz besloten heeft het paard te kopen, gaan ze allen gezamenlijk weer naar binnen. Heinz zegt dat hij Riese wil aanbetalen en morgen de rest betaalt. Hij onderhandelt ook niet over de prijs, want fokkerij von Aeretz staat er bekend om dat ze niet onderhandelen over de prijs. Max von Aeretz zei altijd *"iets wat van hoge kwaliteit is, daar onderhandel ik niet over"*.

Voordat Nèske, Heinz, oom Twan en Joseph afscheid nemen en Tessa bedanken voor het diner, zegt Tessa tegen Nèske dat ze donderdagavond Maedje brengt en het rijtuig en de paarden bij haar stalt.
Nèske knikt.

Heinz en Joseph hebben besloten dat ze Nèske naar huis begeleiden. We staan met zijn drieën op de veranda en zwaaien hen uit.
Tessa ziet Herr Hubertz bij de stallen staan en loopt naar hem toe om te vertellen dat Riese is verkocht en dat hij morgen wordt opgehaald door Heinz Mols.

Joseph en Heinz rijden links en rechts naast het rijtuig en kunnen op die manier een conversatie houden.
Nèske vraagt aan Joseph, *'jij hebt Mat en Alex uitgenodigd om hen voor je zaak te winnen. Wat denk je te winnen als zij meedoen?'*

'Het zijn beide intelligente mannen. Het zijn mannen die in een vrije democratie leven waar zij mogen meebepalen wie hen vertegenwoordigd in de politiek. Misschien kunnen ze ons helpen onze zaak te bevorderen, want tenslotte hebben zij hun vrijheid te danken aan mensen zoals wij.'

Nèske zegt, *'maar we kunnen hun afkomst niet prijsgeven en waar ze vandaan komen, ik wil niet dat ze gevaar lopen. Ook moeten we hen geen schuldgevoel aanpraten dat zij in vrijheid kunnen leven omwille van het lijden van hun voorouders.'*

'Je hebt gelijk. Ik wil enkel dat ze aanwezig zijn om te luisteren als wij spreken over de verlichting. Zij kunnen mij, privé, vertellen welke weg we moeten of kunnen bewandelen om tot die zelfbeschikking te komen.
**Ik heb begrepen van Mat dat in de archieven documenten staan van Schouten en Schepenen die ons omschrijven als Duivels, als personen die*

mensen martelen en vrouwen verkrachten terwijl zij, die ons land steeds afwisselend overheersen, de plunderraars en verkrachters zijn.# Eerst wordt de geschiedenis uitgewist en herschreven, dan wordt het uitwissen vergeten en vervolgens is de leugen de waarheid geworden.'

Heinz zegt,**'ik heb begrepen dat ze in de tijd van Mat de Bokkenrijders eren en ook niet alles geloven wat er in de archieven staat geschreven over ons. Daarbij blijkt uit diverse archieven van verschillende steden en diverse Heerlijkheden dat de Bokkenrijders zijn ontstaan door armoede en onderdrukking.'#*

Nèske zegt, *'hetgeen jullie zeggen heeft geen impact op het hier en nu. Dat men honderden jaren later pas beseft dat wij ons verzet hebben tegen de uitbuiters en de onderdrukkers zegt mij dat wij enkel maar een heel klein stukje geschiedenis zijn binnen een machtig geheel. Dat neemt niet weg dat we ons inderdaad moeten blijven verzetten, want het gaat nu om ons en het moment waarin wij leven. Elk schaakstukje op ons schaakbord is belangrijk, ook al verliezen we bepaalde stukken, echter er komt een tijd dan zet het volk de koningen en adelijken schaakmat, dat is de lering die we van Mat en Alex meekrijgen.'*

Joseph en Heinz kijken elkaar aan en knikken naar elkaar, wetende dat Nèske gelijk heeft.

Inmiddels zijn ze aangekomen bij het huis van Nèske. Joseph pakt een lerenbuidel uit zijn binnenzak en geeft die aan Nèske en zegt, *'dit is voor de kruiden en verdere onkosten.'*

Voordat Nèske iets kan zeggen nemen Joseph en Heinz afscheid van haar en vervolgen beiden ieders weg.

We bespreken op kantoor of Alex en ik wel of niet naar de bijeenkomst van de Bokkenrijders moeten gaan. Dat Tessa niet meegaat, staat buiten kijf.

Ik zeg, *'als we beslissen om er naar toe te gaan dan luisteren we alleen wat ze te zeggen hebben.'*

Tessa zegt dat ze even naar de keuken gaat om tegen Frau Hubertz te zeggen dat ze enkel brood, ham en eieren klaar maakt als avondeten omdat de middagmaaltijd heerlijk, maar rijkelijk was.

Alex vraagt aan mij, *'zullen we, als het personeel de deur uit is, Tessa de Tv-serie laten zien over de Bokkenrijders?'*

'Ja, dat kunnen we doen. Dat ik daar niet eerder aan gedacht heb om ook Joseph die serie te laten zien, want de acteur die Joseph speelt is waanzinnig overtuigend.'

'Ik ga even een powerbank halen zodat de laptop blijft draaien.'
Ondertussen dat Alex naar de slaapkamer gaat, komt Tessa terug. Omdat ze al weet dat er in onze wereld televisie en film bestaat zeg ik tegen haar, *'het is mij helemaal ontschoten*maar er is een film gemaakt over de Bokkenrijders en Joseph,#die wij je graag willen laten zien. Je zult het schitterend vinden wat je gaat zien en tegelijkertijd zie je wat wij allemaal*

weten hoe het in jullie tijd eruit zag qua huizen, kleding enz.

Tessa zegt verheugt, *'dat wil ik heel graag zien.'*

Ik sta op, loop naar haar toe, strijk haar door het haar en kus haar op de wang. Ze kijkt me met haar grote groene ogen aan en vraagt, *'is dat alles wat ik krijg?'*

'Nee, als we straks alleen zijn dan vertel je me maar wat je wil krijgen.'

'Daar houd ik je aan en ik heb nog tijd genoeg om te verzinnen wat ik allemaal wil en slaat me vervolgens met haar hand op mijn billen.'

Ik begrijp niet van mezelf waarom ik steeds rood en preuts word als zij haar lichamelijke gevoelens uit. Ze hoeft maar uitdagend naar me te kijken en mijn hoofd word rood. Zij ziet in haar geboortepakje eruit als een Godin en ik voel me een overjarige puber met lichaamsschaamte.

Hoe het ook zij, ik moet van dat verlegenheidsgevoel af als zij mij sensueel benadert. Mijn eigen tekortkomingen mogen haar niet afremmen.

Alex komt voorzichtig het kantoor binnen want hij weet niet wat hij aantreft als hij ons alleen laat en sluit de Powerbank aan de laptop.

Het is ondertussen etenstijd en Ilse het dienstmeisje klopt op de deur en zegt dat het eten is uitgeserveerd. Tijdens het eten spreken we weer enkel over alledaagse zaken. Na de koffie ruimen de

dienstemeisjes de tafel af. Het is inmiddels 17.30 uur en wij trekken ons terug in het kantoor.

Tessa zegt, *'ik doe de deur op slot, ook al weet het personeel dat ze nooit ongevraagd het kantoor mogen betreden, zekerheid voor alles.'*

Alex download aan het raam de eerste aflevering, maar we wachten tot het 18.15 uur voordat we kijken, zodat we zeker weten dat er niemand meer in het Landhuis is. Nadat ze een aflevering heeft gezien zegt ze stom verbaasd, *'alles ziet hetzelfde eruit als nu en alles ziet er zo echt uit.*

Ze laten wel zien dat Joseph voor de arme mensen opkomt. Dit moet hij zien, want dat zal hem sterk maken en moed geven als ze hem vervolgen. Waarom wordt er in de film niet Plat of Duits gesproken?'

Ik zeg, *'dat vinden wij ook een historische tekortkoming, maar het is al heel wat dat de "Hollanders" überhaupt onze geschiedenis, wat betreft de Bokkenrijders, hebben verfilmd want de Limburgers en zeer zeker de Zuiderlingen, vinden ze toch een apart volkje met een onverstaanbaar taaltje. Ze vinden ons wel gastvrij en Nederlanders komen graag naar Zuid-Limburg, juist voor de gastvrijheid, het landschap en de mensen.'*

*Zoals ik al eens eerder zei kan ik het Nederlands vrij goed verstaan, maar toch. *Joseph kan goed Nederlands verstaan en spreken.#*

Ik merk dat Alex ongeduldig aan het worden is en hij zegt dat hij nog even Stiena probeert te bereiken en dan gaat slapen.
Tessa kijkt mij aan en ik kan op dat moment haar gedachten lezen. Ze is op en top dame als we in gezelschap zijn, maar als we alleen zijn dan veranderd er iets in haar, alsof er dan automatisch op een knopje wordt gedrukt waardoor ze in een sensuele modus komt en geen enkele schaamte kent.

We lopen naar de slaapkamer en terwijl we niet eens goed en wel binnen zijn draait ze zich om, trekt me aan m'n hemd naar zich toe en begint de knoopjes los te maken. Ze zegt, *'weet je wat ik aantrekkelijk aan jou vind, dat je zo verlegen bent, dat wekt bij mij een bepaald gevoel op, alsof ik je moet veroveren.'*

Ik denk, *"gelukkig dat mijn schaamtedeken in mijn voordeel werkt"* en zeg, *'zodra jij me wil veroveren, dan verzet ik me en verover ik jou en ik stop dan pas als jij je overgeeft.'*

Tessa zegt, terwijl ze mijn hemd over mijn schouders trekt, zodat ik mijn armen niet kan bewegen, *'dat klinkt veelbelovend en dan geef ik me graag aan jou over, maar voordat dat gebeurd kom je aan het vechten.'* Met Tessa voelt alles zo natuurlijk aan, ze is niet vulgair, maar gepassioneerd, vol vuur.

Dinsdag: 27-mei-1768.
Het is dinsdagochtend, ik heb de wekker weer gezet zodat ik voor zes uur in mijn eigen bed lig voordat het personeel het huis betreedt. De haan is een biologische wekker en hij schreeuwt zijn longen weer uit z'n lijf.

Ik loop voorzichtig op mijn tenen naar mijn slaapkamer, doe rustig de deur open, duw de deur voorzichtig in het slot en hoor een stem achter me zeggen, op een gemaakte vaderlijke toon, *'woa bis dich de ganse nach gewaes?' (Waar ben jij de hele nacht geweest?)*

Ik schrik me wezenloos, draai me snel om en zie Alex breed grijzend op mijn bed liggen. Ik loop quasi boos naar het bed, til zijn benen op, gooi ze aan de kant en ga op het voeteneind zitten. Vervolgens zitten we als twee kinderen te lachen.

Ik vraag of hij nog contact heeft gehad met Stiena. Hij zegt, *'Stiena verheugt zich erop dat ik komende donderdag terug ben. Ze had het videootje gezien en zei dat het inderdaad fascinerend en beangstigend tegelijkertijd is om te zien dat Schaesbergerveld een grote groene weide is.'*

Ik vraag, *'wat doen we nu, gaan we woensdagavond naar de herberg In den Vivat?'*

'Tja, ik vind het een behoorlijk dilemma, want als we beslissen om te gaan dan worden we misschien bij iets betrokken wat we niet willen, tenslotte is ons leven in 2025.'

'Dat klopt, maar we kunnen toch iets voor ze betekenen ook al blijven we op de achtergrond. Wat we ook kunnen doen is dat we de volgende keer morfine meenemen en dat Joseph dat verdeelt onder zijn mannen zodat ze dat kunnen slikken als ze opgepakt en gemarteld worden.'

*‘Dan moeten ze wel de kans krijgen om het in te nemen. Ik heb gelezen*dat er ook pastoors zijn die lid van de Bokkenrijders zijn#, een van hen kan dan optreden als biechtvader voordat ze gemarteld worden en de pastoor kan dan de gevangenen de morfine geven. We kunnen het leed verzachten maar het verloop van de geschiedenis niet.’*

*‘Dat kunnen we doen, dat klinkt als een goed plan en *er zijn zelfs enkele gevangenisbewakers en Schepenen die lid zijn.# Belangrijk is dat Joseph tijdig leest wat hem in de toekomst staat te wachten zodat hij zijn gezin in veiligheid kan brengen en financieel verzorgd achter laat want*zijn vrouw overleefd hem eenentwintig jaar.’#*

‘Waar ik de meeste moeite mee heb is dat je niets voor hen kan doen wat betreft hun sterfdatum, hun onnatuurlijke dood. Het is alsof je iemand voor een rijdende bus ziet lopen, je schreeuwt naar hem maar hij hoort je niet, alsof hij in een andere dimensie zit.’

Ik zeg, *‘de eindconclusie is dat we hen enkel kunnen helpen met het verzachten van het leed en de pijn en dat hun gezinnen verzorgd achterblijven.*

We horen de familie Hubertz binnenkomen en nu ik hen een dikke week ken begrijp ik waarom Tessa zo begaan is met deze familie. Ze zijn loyaal, zachtaardig, behulpzaam en hebben geen dubbele bodem. Tijdens het boekhouden heb ik gezien dat Tessa hen rijkelijk betaald voor hun diensten en ze betalen ook geen huur voor het huis.

Ik weet niet hoe rijk Tessa is, maar gelet op de boekhouding van de afgelopen jaren en het verstopte kapitaal van haar vader, heeft ze meer geld en bezittingen dan iemand, in 1768, in één leven kan opmaken.

Alex en ik halen vers water uit de keuken om ons te wassen. De dienstmeisjes zeggen dat zij het vers water komen brengen, maar wij staan erop dat we het zelf meenemen omdat ze het al druk genoeg hebben nu wij ook op het Landgoed wonen. Frau Hubertz zegt dat ze het fijn vindt dat er weer leven in het huis is en Tessa niet alleen is. Ze vraagt aan mij of ze vrij mag spreken. Ik kijk naar Alex, zo van hè, wat is dit en zeg tegen haar, *'ja, natuurlijk.'*

Ze zegt, *'Tessa is een sterke vrouw, maar gelet op het feit dat ze in korte tijd haar vader, moeder en broer heeft verloren, maakt haar ook kwetsbaar. Ik heb gezien hoe u naar haar kijkt en Tessa is niet afkerig van u blikken. Wat er ook in de toekomst gebeurt met u beiden, ik zal niet toestaan dat u, of iemand anders, misbruik van haar maakt, mochten u intenties niet serieus zijn.*

Ik slik en zeg, *'ik sta ook niet toe dat iemand misbruik van haar maakt.'*

Frau Hubertz kijkt me vastberaden aan met een blik van, *"dan hebben wij elkaar begrepen"*.

'Mag ik u een vraag stellen? Frau Hubertz knikt ja.

'Wat vindt u van het feit dat de vader van Tessa, veroordeeld is als Bokkenrijder?

Frau Hubertz kijkt ietwat verbaasd dat ik de Bokkenrijders ter sprake breng en zegt resoluut, *'hij heeft nooit bekend, maar al was hij lid geweest dan nog kunnen het geen slechte mensen zijn, want haar vader en ook haar moeder waren twee goede mensen die iedereen hebben geholpen die in de problemen zaten en Tessa doet hetzelfde.*

Haar vader heeft enkele jaren geleden diverse pachters hun pacht, voordat jaar, kwijtgescholden omdat de oogst was verregend. De pachters en hun familie beschermen dit Landgoed als een fort, als het moet.'

We bedanken haar voor haar eerlijk antwoord en lopen terug naar onze slaapkamers. Ik zeg, *'zo dat weten we ook weer, de familie Hubertz staan vierkantig achter Tessa en hebben een goed gevoel voor de Bokkenrijders. Ook moet ik Tessa vertellen dat Frau Hubertz iets vermoed wat betreft haar en ik.'*

Alex en ik zitten al aan de ontbijttafel als Tessa opgewekt binnenkomt.

Ik sta op en schenk koffie voor haar in. Ik zeg, fluisterend in haar oor, *'Frau Hubertz vermoed dat wij twee iets met elkaar hebben.'*

Tessa trekt mijn hoofd, aan de punt van mijn kraag, naar beneden en fluistert in mijn oor, *'gelukkig staat ze 's nachts niet naast ons bed want dan had ze rooie oortjes.'*

Ik loop om de tafel heen en ga tegenover haar zitten. Alex zegt, *'zijn er zaken die ik niet mag horen, anders ga ik wel even de kamer uit.'*

Tessa zegt stoutmoedig, *'jij mag alles horen, nou alles is ook weer niet de bedoeling. We spreken er dadelijk op kantoor over.'*

Na het ontbijt laten we de koffie uitserveren op het kantoor en zetten daar het gesprek voort wat betreft de juiste vermoedens van Frau Hubertz.
Ik zeg tegen Tessa, *'ze liet me duidelijk weten dat er iets speelt tussen jou en mij en dat ik geen misbruik van jou moet maken. Ze zei het op zo'n toon zoals alleen maar een moeder het kan zeggen om haar kroos te beschermen.'*

Tessa zegt, *'ik vind het mooi om te horen dat Frau Hubertz mij in bescherming wil nemen tegen mannen, maar ik zal straks even met haar praten. Dan leg ik haar wel uit dat wij twee een serieuze relatie overwegen.'*

Ik zeg, *'ze zal ook wel denken dat het erg snel met ons tweeën gaat, want we kennen elkaar net 'n kleine week.'*

'Ja, dat is dan wel zo, maar in mijn kringen worden man en vrouw vaker door de ouders van beiden kanten aan elkaar gekoppeld terwijl zij elkaar voor het eerst ontmoeten en veelal binnen twee weken volgt er een verloving.'

Ik vraag, *'dus als we ons openlijk verloven dan kraait er geen pastoor meer naar?'*

Alex zegt lachend, *'we hebben dus binnenkort feest?'*

'Jawel, als wij ons verloven dan geven we natuurlijk een feest. Alle familieleden, vrienden en ook de pachters zijn dan uitgenodigd en natuurlijk pastoor Daniels van Schaesberg.

Ik zeg, *'zo doen we dat.'*

Tessa vraagt, *'hebben jullie inmiddels besloten of jullie morgenavond naar die bijeenkomst gaan?'*

Alex zegt, *'het stoort me dat mannen, vrouwen en kinderen twaalf tot veertien uur per dag in de mijnen moeten werken voor een hongerloon, om zo te overleven. De mijnwerkers laten mij niet los, want onze opa's waren koelpieten zoals de meeste opa's in Schaesbergerveld. (Koelpieten zijn mijnwerkers.)*

Ik wil enkel en alleen naar de ontmoeting om Joseph te vragen of hij de Abt en de Kanunnik van Rolduc wil aanpakken. Hij moet afdwingen dat de mijnwerkers minder uren moeten werken, dat de mijnen veiliger moeten worden en boven alles, dat de mannen meer betaald krijgen zodat de vrouwen en jonge kinderen niet meer de mijn in moeten.'

Ik zeg, *'dat is een goede reden om te gaan. Ook kunnen we meedenken hoe hij de Abt en Sjötters kan overmeesteren op Rolduc.'*

Alex zegt, *'we kunnen een platte grond van Rolduc downloaden en met een drone kunnen we over-en-rondom Rolduc vliegen en zo de situatie in kaart brengen waar de Sjötters staan.*

'Je brein maakt overuren, dat zijn allerlei zaken naar jouw aard, hè Mols?'

'Als je betere ideeën hebt dan hoor ik dat graag.'

'We kunnen rookbommen laten vallen en via een luidspreker hen toespreken alsof de Duivel in hoogst eigen persoon tegen hen spreekt,' zeg ik.

'Zo ken ik je weer, nuchter en efficiënt.'

Tessa zegt, *'rookbommen, drone, luidspreker ik hoor alleen maar Abracadabra.'*

Ik zeg, *'een rookbom is een staaf die je doormidden breekt of er een pin uittrekt waar dan rook uit komt. Het lijkt op dichte mis. Je kunt er ook een soort gas in doen dat mensen bewusteloos vallen. Een drone is een kleine machine, zo groot als een raaf, dat kan vliegen en waar een camera in zit waarmee je kan zien wat zich afspeelt op een plek, zo'n 2000 meter verder op. Daarmee kan je vanaf Landgoed Palemig boven Kasteel Schaesberg vliegen en zien wie op de binnenplaats van het Kasteel loopt. Een luidspreker ken je al van de telefoon en op die manier kan je mensen toespreken.'*

'Jullie leven in een spannende tijd maar ook in een enge tijd met al die techniek.'

Alex zegt, *'je moest eens weten wat in 2025 allemaal mogelijk is. Jullie worden nu onderdrukt door legers, wij worden min of meer onderdrukt door de*

techniek, die het volk steeds meer controleert. Iedere eeuw en tijd heeft zijn voor-en-nadelen.'

'Dus jullie grootvaders waren mijnwerkers?'

**Ja, maar in onze tijd werkte geen kinderen en vrouwen in de mijnen, de lonen waren beter, de veiligheid in de mijn was redelijk goed, alleen zijn er ontelbare mijnwerkers ziek geworden en gestorven omdat ze te veel zwarte stof in de longen hadden opgelopen door het vuile werk. Ook de pastoor bepaalde nog in 1950 wie in de mijnen kon werken en wie niet. Kort gezegd, de mijnwerkers hadden het wel beter dan nu, maar als je stoflongen had dan zei men dat je een doodgewoon verkoudheidje had.'#*

Tessa zegt, *'vele vrouwen en kinderen, van arme afkomst, werken nu eenmaal mee in onze tijd, ongeacht welk werk. Dat is nodig om te overleven, maar mijn vader zei altijd, dat als de mannen beter betaalt krijgen de vrouwen en de kinderen niet hoeven te werken. Ik begrijp jullie betrokkenheid bij de mijnwerkers. Dus als Joseph beslist om de Abt van Rolduc aan te pakken dan helpen jullie hem met de techniek uit 2025?'*

Alex en ik knikken ja. Ik zeg, *'als wij kunnen meehelpen het verschil te maken voor de mijnwerkers en dat vrouwen en kinderen lichter werk mogen doen, dan zullen wij het niet nalaten om te helpen. Dan te bedenken dat ze de kolen het zwarte goud noemen.*
Belangrijk is dat wij niet betrokken raken bij gevechten man tegen man, maar de techniek die wij inzetten geven de Bokkenrijders een zodanige grote

voorsprong dat er waarschijnlijk geen gewonde of doden vallen. Dan zal de angst van de Sjötters en de kerk voor de Bokkenrijders alleen nog maar groter worden.'

'Wij zullen ook niet uit naam van de Duivel spreken, zoals Mat eerder zei, maar uit naam van God. Het boezemt meer angst in als ze een stem van boven horen die zegt dat hij God is. Tenslotte geloven ze ook dat de Duivel zomaar kan verschijnen, dus waarom God niet. We moeten de bevolking op de hand van de Bokkenrijders krijgen en daar kan iets afstotelijks als de Duivel ons niet bij helpen. Angst creëren is een slecht begin om vrienden te maken.'

'Het is een nobel idee en lovenswaardig zolang jullie maar uit de handen van de Schout blijven. Ik stel voor dat we nu gaan wandelen dan kan ik ook nog wat kruiden verzamelen.'

We boffen met het weer. Het lijkt als een geslaagde vakantie, wat de zon betreft.

Ik zeg, *'zullen we door het weiland lopen richting de plek waar in 2025 Schaesbergerveld ligt.'*

Tessa zegt, *'laten we dat doen want donderdagavond sta ik niet ver hier vandaan terwijl dan jullie huizen er staan en het huis van mij er niet meer staat.'*

Ik zeg, *'vind je het niet erg dat je huis in 2025 er niet meer staat?'*

Tessa zegt, *'als ik de geschiedenis bekijk van voor mijn tijd dan zie ik dat heel veel vergankelijk is. Zelfs*

een woest Kasteel als Kasteel Schaesberg is dan, volgens jullie, totaal in verval. Ik hecht niet zoveel waarde aan bezit, maar dat is misschien te gemakkelijk gezegd voor iemand die meer bezit dan anderen in mijn tijd.'

We lopen door het gras en het voelt alsof we alle drie uit dezelfde tijd komen, maar mij laat de gedachte niet los dat ik een manier moet zien te vinden dat Tessa in 2025 kan leven als volwaardig burger. Papieren vervalsen is de gemakkelijkste en de snelste manier. Nog gemakkelijker is dat ze een vervalst Duits Staatsburgerschap krijgt en omdat we binnen de EU wonen kan ze blijvend in Nederland wonen.

Ook komt de gedachte bij me op dat Tessa heel veel achterlaat als ze in 2025 zou blijven willen wonen. Nu heeft ze geld in overvloed, maatschappelijk aanzien, een adellijke titel en heel veel land in bezit. Ook al geef je niets om bezit dan nog laat ze alles achter zich, waarmee ze is opgegroeid.

Tessa zegt tegen me, *'waar ben jij met je gedachten, ik zie aan je dat je behoorlijk in je hoofd zit te wroeten.'*

'Dat klopt, maar dat is een zorg voor later,' en als afleiding wijs ik naar een plek waar Schaesbergerveld begint.

Alex zegt, *'ik heb een idee.'* Hij kijkt in het rond pakt zijn telefoon en zoekt via een zoekmachine een paar foto's van Schaesbergerveld. Hij draait het toestel naar Tessa en zegt, *'zo ziet het in 2025 uit.'*

Tessa zegt, *'de huizen zien er allemaal hetzelfde uit en het is allemaal zo schoon.'*

'Heel veel dingen in onze tijd lijken op elkaar dat noemen we een eenheidsworst.'

We lopen door het weiland tot op de plaats waarvan Alex en ik denken waar onze huizen staan.

Tessa zegt, *'jullie wonen echt niet ver van het Kasteel en van mijn Landgoed vandaan,'* en voegt er lachend aan toe, '*jullie huizen staan op mijn Landgoed.'*

Alex zegt weer gevat, *'dus als je in 2025 bent dan vraag je aan de gemeente Heerlen of ze de achterstallige huur over 256 jaar even willen betalen.'*

Tessa lacht geamuseerd en ik denk, *"ik hoop dat we tussen de eeuwen op en neer kunnen blijven reizen, dan hebben we tenminste beiden onze wereld.'*

Eenmaal terug op het Landgoed zien we Heinz en Herr Hubertz staan bij de paardenstallen. Herr Hubertz ziet ons als eerste en wijst richting ons.

Heinz komt op ons afgelopen met een brede grijns. Hij begroet Alex en mij en buigt zijn hoofd richting Tessa. Hij pakt een gelbuidel uit zijn jaszak en overhandigt deze aan Tessa en zegt, *'hier is het overige geld zoals beloofd.'*

Tessa geeft de geldbuidel aan mij en zegt, *'schrijf deze betaling in de boeken en geef Heinz een bewijs van betaling.'*

Ik zeg tegen Heinz, *'laten we even naar het kantoor gaan dan handelen we de zaak af.'*

Tegen Herr Hubertz zegt Tessa dat hij Riese uit de stal kan halen. Heinz heeft teugels meegenomen en geeft deze aan Herr Hubertz. Hij neemt het paard voor een paar dagen mee naar zijn boerderij voordat hij het paard naar zijn zoon op Schaesberg brengt.

Nadat ik met Heinz de verkoop van Riese heb afgehandeld, drinken we samen een Schnaps op de verkoop. Heinz zegt, *'misschien zie ik jullie morgenavond.'*
Ik zeg, *'ik denk dat we meegaan.'*

Heinz zegt, *'trouwens, ondanks dat Alex weet dat hij familie van mij is, doet hij erg afstandelijk.'*

Ik zeg, *'je kan je geen beter familielid wensen dan Alex, maar hij is zeer zuinig met zijn emoties. Hij beschouwd mij als zijn broer en dat is familie genoeg voor hem, volgens zijn eigen zeggen. Hij wilde je absoluut leren kennen, want dat is zijn nieuwsgierige aard.'*

Heinz geeft mij een hand en loopt naar buiten. Ik zie door het raam dat hij Alex ook een hand geeft en hem op zijn schouders klopt. Voordat hij op zijn paard stapt buigt hij het hoofd voor Tessa. Nadat hij op het paard zit geeft Tessa hem de teugels aan van Riese en vervolgt hij zijn weg.

Na het avondeten vraagt Tessa of we het spel domino kennen. Ik zeg, *'dat word in onze tijd ook nog altijd gespeeld.'*

Ze vraagt of we zin hebben om het spel te spelen om de tijd te doden. Alex zegt, *'leg ons wel even uit hoe het werkt want we hebben dat al vijfentwintig jaar niet meer gespeeld.'*

Tessa loopt naar de kast, trekt een lade open en pakt een houtenkistje. Ze legt de dominostukken op tafel, legt ons het spel uit en binnen enkele minuten weten we weer hoe het gespeeld wordt. De uren vliegen voorbij door het spel en de wijn. Alex en Tessa zijn aan elkaar gewaagd. Ik mis vaker de competitiedrang, de wil om te winnen juist omdat het maar een spel is, maar in het echte leven wals ik over alles heen, als het moet.
Na diverse spelletjes gespeeld te hebben zegt Alex, *'ik drink even op het gemak mijn glas wijn leeg en bel dan nog even met Stiena, daarna ga ik meteen slapen.'*

Ik zeg, *'oké, ik ben ook moe van de dag en van de situatie waarin we zitten.'*

Tessa vraagt bedenkelijk, *'hoe bedoel je dat?'*

Ik zeg, *'de machteloosheid dat je de geschiedenis niet kunt herschrijven omdat die al geschreven is, terwijl je door een paar simpele handelingen bepaalde situaties omkeerbaar zou kunnen maken, maar dat het lot vastgelegd is.'*

Tessa zegt, *'dat betekent dus dat het verloop van ons leven in grote lijnen vastligt.'*

'Ja, dus ook dat wij ons in 1768 moesten leren kennen ligt vast. Het is eng en fascinerend

tegelijkertijd. Dat betekent dat als ons leven grotendeels al uitgestippeld is ergens een mechanisme moet bestaan die de reis-programma's schrijft, die de reisroute en alle omwegen van ieder mens uittekent.'

Alex zegt lachend tegen Tessa, *'Mat is steeds op zoek naar het hogere doel in het leven, het waarom en door wie.'*

Tessa zegt, *'ik vind zijn gedachtegang interessant,'* en vraagt aan mij, *'dus alles wat wij doen is voorbestemd, dus elke weg die we lopen elke ervaring die we opdoen?'*

'Ja, zo ongeveer. Ik gebruikte het woord "grotendeels", dat betekent dat ik denk dat de gebeurtenissen en het einddoel van ons leven vaststaat, maar de route ernaartoe bepalen we zelf. Ik zie het leven als een lange gang met links en rechts deuren. Jij bepaald welke deur en welke kamer je naar binnen stapt. Als je eenmaal in de kamer staat van je keuze dan is het aan jou hoelang je er verblijft.

Het kan een aangename kamer zijn of een kamer met zeer vervelende situaties die je zo snel als mogelijk wil verlaten. De kamers zijn de ervaringen die je op doet in het leven. Je kunt ook deuren overslaan, maar op het einde van je reis zal je alleen nog maar door de laatste deur kunnen die recht voor je staat.

De één stapt elke kamer naar binnen, de ander slaat deuren over. Deuren overslaan kan gemiste kansen

betekenen of dat je gevaar bent ontweken. Dit betekent dat we bij elke kamer die we kiezen risico's nemen waar we ons niet van bewust zijn of die misschien onvermijdelijk zijn, dat zijn de kamers die binnen het lot zijn voorbestemd.'

Alex zegt, '*Mat je weet, ik ben van het hier en nu en nu ga ik Stiena bellen.'*

Ik kijk naar Tessa en zeg tegen Alex met een triomfantelijk gezicht, *'doordat jij nu in 1768 rondloopt, is ook een deur die jij gekozen hebt op die lange gang.'*

Alex zegt, *'touché,'* en zwaait naar ons als hij de kamer uitloopt.

Tessa zegt, *'mijn vader had jou een interessant persoon gevonden om mee te praten. Ik zou jou mening wel eens willen horen over het thema bijna doodervaring, want mijn vader was overtuigd dat hij die ooit heeft gehad.'*

Ik zeg, *'bijna doodervaringen worden ervaren door miljoenen mensen op de wereld. Ongeacht hun afkomst, studie, religie enz. beleven ze allemaal nagenoeg hetzelfde wat betreft het hiernamaals. De meeste vinden het dan ook jammer dat ze moeten terugkeren naar het aardse leven.'*

Dat verklaart misschien waarom mijn vader geen woord meer heeft gesproken toen hij door de Schout werd opgepakt, want hij wist dat hij op een mooie plek terecht zou komen en dat gaf hem de kracht om de folteringen te doorstaan.'

Ik zeg,* *de Griekse filosoof Plato leefde in de 4e eeuw voor Christus en hij beschreef een bijna-doodervaring van een soldaat. Deze werd gedood op het slagveld, maar keerde na tien dagen terug in zijn lichaam. Hij vertelde over zijn ervaringen in het hiernamaals. Deze ervaringen zijn nagenoeg vergelijkbaar met de bijna-doodervaringen zoals wij die kennen in 2025.'*#

Tessa zegt, *'jij draagt veel kennis met je mee terwijl je nog jong bent.'*

Ik zeg, *'kennis is niet enkel voorbehouden aan oude mannen, levenswijsheid misschien wel, want die komt meestal door de ervaringen die je door de jaren heen opdoet.'*

Tessa kijkt met halfdicht geknepen ogen naar me en zegt, *'laten we naar bed gaan en ervaringen op doen.'*

Ik zeg, *'zodat we kennis en kunde samenvoegen.'*

Ik denk, "*zo zeg, wat is er met mij gebeurd dat ik zo spontaan en vrij op een sensuele toespeling reageer, zonder dat ik me beschaamt voel".*

Tessa staat van de tafel op en zegt, *'kom op professor, tijd voor een nieuwe les.'*

Woensdag: 28-mei-1768.
Plots word ik wakker doordat ik warme nattigheid in mijn gezicht voel. Ik kijk voorzichtig met één oog naar links en zie dat Maedje haar twee poten op mijn

borstkast heeft gelegd en mijn gezicht weer probeert te likken.

Ik hoor de wekker van de telefoon heel ver weg, het is een dof geluid. Maedje trekt haar poten terug, ik buig naar voren en tast met mijn hand onder het kussen en voel de telefoon. Ik zet het alarm uit en aai Maedje over haar kop.

Ik pak de telefoon en zie dat het pas 04.00 uur is. Ik heb waarschijnlijk gisterenavond teveel wijn en opwinding gehad, zodat ik de wekker verkeerd heb gezet, wat ook weer vreemd is want deze staat normaal altijd op 05.30 uur. Ik denk, *"nu ik toch wakker ben kan ik evengoed naar mijn eigen slaapkamer gaan"*.
Ik loop stilletjes de slaapkamer uit richting mijn eigen kamer. Tessa slaapt gelukkig door.

Plotseling schrik ik wakker van het geklop op de slaapkamerdeur. Ik hoor de stem van Alex, *'hé, bordeelsluiper ben je weer terug in je eigen bed geslopen.'*

Ik sta op en loop naar de deur en trek die in één keer heel snel open. Alex, die al aangekleed is, schrikt en deinst achteruit en vraagt, *'zo, Kirchhoffs, met het verkeerde been uit bed gestapt?'*

Ik zeg, *'ik heb per ongeluk de wekker op 04.00 uur gezet en dacht dat het 05.30 uur was.'*

Alex zegt, *'het is nu 06.30 uur en de familie Hubertz zijn al druk bezig in de keuken.'*

Ik was me snel, kleed me aan en loop met Alex naar de eetsalon. Tessa zit aan de tafel een boek te lezen.

Beiden zeggen we goedemorgen. Tessa kijkt of niemand van het personeel in de buurt is en zegt, *'het was voor jou geen goed begin van de dag, want je bent te vroeg opgestaan.'*

'Dat heb je dus toch meegekregen. Waarom heb je dan niets gezegd?'

Tessa zegt, *'ken je dat bevredigend gevoel dat je in een goede houding ligt, tussen wakker zijn en doezelen in? Daarbij wist ik waar je naartoe zou gaan, dus er was geen noodzaak om mezelf uit een goed gevoel te halen.'*

Alex kijkt lachend naar mij en zegt, *'die rust vind jij ook ooit nog wel eens in je hoofd.'*

Tijdens het ontbijt wordt er driftig op de deur geklopt en aan de stem te horen is het Lena die vraagt of ze binnen kan komen. Tessa zegt *herein, (treed binnen)* Lena schuift de deuren open, loopt gehaast naar binnen en zegt, *'mijn excuses dat ik jullie stoor maar er staan enkele zigeuners op de binnenplaats en vragen naar de Barones.'*

Alex en ik kijken elkaar aan en denken meteen, *"op naar de slaapkamer de pistolen pakken.'*

Tessa heeft dat meteen door en zegt, *'de zigeuners zijn ons goed gezind, ik ga even vragen waarom ze hier zijn.'*

Alex en ik begeleiden haar naar buiten en zien een paar stevige mannen staan die voor de duivel niet bang zijn.

De oudste van hen, althans zo ziet hij uit, stelt zich voor met de naam Petru en neemt het woord, *'een goedemorgen Barones. Waarschijnlijk kent u ons nog van enkele jaren geleden. U vader gaf ons toen toestemming dat we enkele weken aan de Zuidrand van zijn Landgoed mochten verblijven. We hebben vernomen dat hij is overleden en bij deze willen wij onze innige deelneming uitspreken met uw verlies.'*

Het valt me op dat hij zeer beleefd spreekt. Hij heeft een gebruind hoofd en grijszwarte haren, die hij strak naar achter heeft gebonden. Ook valt me op dat hij een goed en wit gebit heeft. Dat zie je niet vaak bij mensen die weinig tot niets bezitten.

Tessa zegt, *'bedankt voor uw aardige woorden. U bent natuurlijk hier naar toegekomen in de hoop dat u weer enkele weken kan verblijven op het Landgoed.'*

De zigeuner knikt.

Tessa zegt, *'ik weet van de afspraak tussen u en mijn vader, dat als u weer eens in de omgeving bent dat u op het Landgoed mag verblijven. Ik weet ook dat mijn vader als enige eis had dat u allen niet in aanraking komt met de Schout. Deze eis is voor mij ook voldoende als u hier verblijft.'*

De zigeuner knikt dankbaar en de overige mannen buigen voor Tessa.

Tessa vraagt, *'met hoeveel mensen zijn jullie?'*

Petru zegt, *'we zijn met tweeëntwintig personen, acht mannen tien vrouwen en vier kinderen.'*

Tessa zegt, *'ik zal er voor zorgen dat jullie brood, kaas en vers water krijgen.'*

Petru spreekt zijn dank uit en vraagt, *'u vader zei ooit dat u genezeres bent en verstand heeft van kruiden. Een van onze vrouwen en kinderen zijn ziek. Wij willen u vragen of u hen wil onderzoeken.'*

Tessa zegt, *'ik kom over een half uur naar de Zuidrand, dan zal ik hen onderzoeken.'*

De zigeuners gaan voldaan weg en uit de ooghoeken zie ik Heer Hubertz in de opening van de stal staan met een geweer naast zich. We lopen naar hem toe en Tessa zegt, *'bedankt dat u op een afstand de situatie in de gaten heeft gehouden, maar deze groep zigeuners zijn al eerder hier geweest.'*

Herr Hubertz zegt, *'ja, ik ken ze, maar de tijden veranderen en daarmee ook de noden van de mens.'*

Daar zegt Herr Hubertz een waar woord. Ik kijk hem aan en knik naar hem als bevestiging.

Tessa zegt tegen Herr Hubertz dat hij alvast een paard voor het rijtuig kan spannen. Vervolgens loopt ze naar de keuken en vraagt aan Frau Hubertz en haar dochters of ze broden, kaas en vers water voor tweeëntwintig mensen willen klaar maken om het daarna op het rijtuig te laden.

Ik zeg tegen Tessa dat ik even naar de slaapkamer ga om een paar doosjes pijnstillers te pakken en of zij mij enkele potjes kan geven, zodat ik de pillen er alvast in kan doen en dat ik daarna met Alex de paarden zadel.

Na vijftien minuten heeft Frau Hubertz en haar dochters het rijtuig geladen met eten. Alex en ik wachten naast de paarden op Tessa.

Tessa komt na enkele minuten naar buiten en is gekleed als een burgermeisje, lange rok met blouse, en stevige laarzen. De haren draagt ze in een staart.

Ik denk, "als ik haar meeneem naar het café in Schaesbergerveld dan vallen ze allemaal van de kruk, want Tessa is een klassieke verschijning zoals je ze maar zelden ziet".

Ik vraag aan Alex wijzend met mijn hoofd naar Tessa, *'zie ik nu enkel en alleen haar pure oogverblindende schoonheid, of ben ik blind en doof?'*

'Luister ouwe, heel simpel gezegd, als zij niet op jou viel en ik niet op Stiena, dan stond ik als eerste in de rij om haar te veroveren. Ook al ben ik verliefd op Stiena, maar Tessa is gebeeldhouwd door de Goden. Je hebt gewoon geluk dat ze op je valt zoals je bent, want je weet zelf ook wel dat je een apart figuur bent, zoals jij denkt en spreekt.'

Tessa lacht naar ons en de manier waarop ze lacht geef mij weer het gevoel dat ze ons gehoord heeft. Ik denk, *"ik moet van deze geestslopende denkwijze af voordat ik steeds meer achterdochtiger wordt over*

mijn eigen gedachten. Ik probeer altijd alles kapot te redeneren met als gevolg dat hetgeen wat kapot geredeneerd is weer beredeneert moet worden".

De Zuidkant ligt aan het einde van het Landgoed en is ongeveer tien minuten rijden. Ik zie nu pas hoeveel land Tessa bezit. We zien links en rechts boeren en boerinnen, die het land bewerken, naar Tessa zwaaien. Tessa zwaait terug en zegt, *'deze mensen zijn het zout der aarde.'*

Maedje rent onvermoeid op en neer tussen de boeren en ons, je ziet dat ze goed in haar vel zit.

Onderweg vertel ik Tessa dat in 2025 de naam zigeuners niet meer wordt gebruikt omdat de naam een belediging voor hen is, volgens de niet zigeuners, en dat we ze nu Roma of Sinti noemen en dat de algemene naam "Reizigers" is.

Ik zeg,*'*men dacht altijd dat het één volk was maar dat is niet zo. Men zegt ook dat de naam zigeuner waarschijnlijk is ontstaan uit de Duitse woorden "Ziehende" en "Gauner", wat een rondtrekkende dief betekent. Daarbij vind ik de naam reiziger niet van toepassing omdat de meeste zogenaamde reizigers al enkele generaties op dezelfde plaats wonen.'*#

Tessa zegt, *'als je overal wordt verstoten of wordt weggejaagd dan moet je wel stelen om te overleven.'*

Ik knik en zie in de verte de huifkarren staan. Bij het naderen zien we dat de Schout en zijn Sjötters ook aanwezig zijn.

Zigeunerkamp:1768

De Schout en Petru, de leider, zijn in een felle discussie verwikkeld. Zodra de Schout ons ziet wijst hij naar ons en zegt, *'daar is de Barones, we zullen haar vragen of jullie hier mogen verblijven.'*

Tessa trekt aan de teugels en vraagt, *'zijn er problemen heer Schout?'*
Alex en ik stappen ondertussen van de paarden af.

De Schout doet zijn hoed af, buigt en zegt, *'goedendag Barones, deze zigeuner zegt dat hij van u op het Landgoed mag verblijven.'*

Tessa zegt, *'ik heb hen toestemming gegeven dat ze enkele weken op deze plek mogen verblijven. Tevens heb ik als eis gesteld dat ze niet met de wet in aanraking mogen komen. Zij zullen u niet tot last zijn.'*

De Schout zegt, *'we zullen ze nauwlettend in de gaten houden want altijd als zij in de buurt zijn missen de boeren steeds enkele kippen en schapen. Zolang zij op uw Landgoed vertoeven, mogen zij het kamp niet verlaten.'*

Tessa zegt, *'zij blijven op één plek om uit te rusten van hun lange reis. Petru heeft mij zijn woord*

gegeven dat zij de wet zullen respecteren en zijn woord is voor mij evenveel waard als het woord van een ander. Trouwens heer Schout, heeft u al inmiddels de lafhartige dieven opgepakt die de pastoor hebben overvallen en de heilige kelken hebben gestolen?'

De Schout voelt zich ongemakkelijk door de vraag van Tessa, want het voelt toch als falen en zegt, *'helaas nog niet, maar we doen er alles aan om de dieven te vinden.'*

Tessa zegt, *'u kunt niet meer doen als uw best en dat doet u.'*

De Schout voelt zich gestreeld en is blij met het antwoord. Hij buigt, zwaait als groet met zijn hoed, stapt op zijn paard en geeft het teken aan de Sjötters om te vertrekken.

Ik zeg tegen Tessa, *'we kunnen van jou nog veel leren, hoe je mensen moet bespelen en toch jezelf kunt blijven zonder te liegen.'*

Tessa springt van de bok, loopt naar me toe en fluistert in mijn oor, *'jou bespeel ik ook, dat weet je toch, of niet soms?'*

Ik kijk haar aan met een blik van onzekerheid en Tessa zegt, *'charmant, die twijfel die je steeds in je ogen hebt als het om ons gaat terwijl je met al het andere zo zelfverzekerd bent. Je moet weten, ik ben een plaaggeest, maar wel een die van je houdt. Ik hou ook van het onzekere kind in je.'*

Tessa loopt naar Petru, die inmiddels met anderen staat te praten en ik kijk haar na en denkt, *“dus ik moet gewoon mezelf blijven”.*

Tessa zegt tegen Petru dat ze het eten kunnen afladen en vraagt naar de zieke vrouw en het ziek kind.

Petru brengt ons naar een huifkar waarin de zieke vrouw en kind liggen. De vrouw is rond de dertig jaar, ze heeft een mooi gezicht, echter haar huidskleur is bleek en ze rilt als een rietje. Het kind, een meisje, is ongeveer tien jaar oud en lijkt op de vrouw en heeft dezelfde symptomen.

Tessa vraagt of ze moeder en dochter zijn. De vrouw knikt ja. Vervolgens vraagt Tessa wat ze gegeten hebben. De vrouw zegt dat ze waarschijnlijk vlees hebben gegeten dat bedorven was. Tessa vraagt of ze vaker moet overgeven en of ze pijn heeft in de botten en in de maag. De vrouw knikt ja. Tessa voelt aan haar voorhoofd en zegt, ze heeft koorts doordat haar lichaam vergiftigd is. Het kind zegt hetzelfde te voelen als haar moeder.

Tessa zegt tegen Petru dat hij vers water moet halen en dat ze veel water moeten drinken.

Ik zeg, *‘wij hebben iets bij ons voor de koorts en de pijn in de maag en botten. Ze mag er zes per dag van hebben en het kind drie per dag.*

Ik pak ‘n potje met paracetamol uit mijn jaszak en geef die aan Tessa. Gelukkig spreekt de vrouw goed Duits zodat Tessa haar kan uitleggen hoe zij en het kind de pillen moeten innemen en wanneer.

Petru heeft inmiddels vers water gehaald en geeft de vrouw en het kind ieder een grote beker water. Tessa laat hen meteen de pillen slikken en legt ook aan Petru uit hoe zij de pillen moeten gebruiken.

Petru kijkt naar de pillen, vervolgens naar mij en vraagt, *'is dit iets nieuws want dit ken ik niet?'*

'Ja, dit is iets nieuws, dit is gemalen kruid samengeperst, dan kun je het gemakkelijker innemen.'

Petru knikt.

Tessa zegt tegen de vrouw, *'zijn jullie de enige twee die van het vlees gegeten hebben? De vrouw knikt ja.*

Tessa pakt de hand van de vrouw vast en zegt, *' ik kom morgen tegen de middag even terug om te kijken hoe het met jullie gaat.'* De vrouw bedankt haar en streelt over Tessa haar hand.

Ook de overige zigeuners bedanken haar bij het vertrek en zwaaien ons uit.

Ik zeg, *'juist nu we willen vertrekken naar 2025 heb je twee zieke mensen op je Landgoed. Wil je dat we een paar dagen later gaan?'*

'Nee, dat is niet nodig, 'we brengen morgen toch Maedje naar Nèske dan vraag ik haar of zij iedere dag even gaat kijken. Trouwens, dat was een goede uitleg, over gemalen kruid samengeperst.'

'Ja, het viel me zo in, je wilt niet liegen, maar de hele waarheid vertellen is niet altijd bevorderlijk binnen een bepaalde situatie, ook al bedoel je het oprecht. Wat betreft Nèske, we kunnen haar zolang de telefoon geven en uitleggen hoe het werkt als we naar 2025 gaan.'

Tessa zegt, *'dat wilde ik ook al voorstellen.'*

Op de weg terug naar het Landgoed vertelt Tessa wat er allemaal op haar land verbouwd wordt. Ze weet veel van landbouw en welke gewassen het beste gedijen.

Alex is de hele tijd opvallend stil dus zeg ik tegen hem, *'ik heb een paar keer moeten kijken of je er nog was, zo stil ben je.'*

Alex zegt, *'ik weet niet of ik nog wel terug wil komen als we naar 2025 gaan. Ik zit in een tijd waarvan ik het bestaan weet via geschiedenisboeken. We horen verhalen en zien situaties die ze uit de boeken weg hebben gelaten, om welke reden dan ook, maar daarnaast heb ik beloofd om mee te helpen om de Abt van Rolduc aan te pakken zodat de mijnwerkers en hun gezinnen het beter krijgen. Ik zit in een dubio, maar kan niet precies duiden waarom ik erin zit. Het is een gevoel.'*

'Als jij niet meer terug wil naar deze tijd dan heb ik daar volledig begrip voor, maar probeer eerst voor jezelf duidelijk te krijgen waarom je niet terug wil, want een gevoel kan je leiden, maar ook misleiden als je in een emotionele toestand verkeert. Daarbij ben ik van jou die emotionele achtbaan niet gewend.'

'Ik ken dit gevoel ook niet van mezelf, dat is juist wat me lam legt, niet kunnen verklaren waarom ik me zo voel.'

Ik zeg, *'denk er rustig over na. Als je ervoor kiest niet meer mee terug te gaan dan zal ik dat heel erg jammer vinden maar je blijft mijn beste vriend en broer. Je hebt Stiena gevraagd of ze mee wil naar 1768 en dat wil ze, dus je hoeft haar niet te missen als je mee teruggaat.'*

'Ja, dat klopt, het kan zijn dat ik in een melancholieke bui zit. Het voelt aan alsof je weg wil, maar je weet niet waar naar toe.

'Dus je verlangt naar iets, maar je weet niet naar wat.'

'Misschien gaat dat nare gevoel vanavond wel over als we In den Vivat zijn geweest.'

Tessa stelt voor om wijn en eten op te halen bij Frau Hubertz om de middag buiten door te brengen op een mooi plekje op haar Landgoed, dat zij *"familierust"* noem, om op die manier Alex een beter gevoel te geven.

Ze brengt ons naar een mooie vijver waar eenden en zwanen op hun gemak ronddobberen. De vijver is omringd met treurwilgen die ondanks hun naam een blij plaatje weergeven, samen met de lentebloemen die er omheen groeien. Ook staan er enkele banken. Tessa zegt dat haar vader de banken heeft laten plaatsen omdat het de plek was waar de familie von Aeretz vaker gezamenlijk hun tijd doorbrachten. Ze

was er niet meer geweest sinds de dood van haar ouders en haar broer. Want dat zou de eenzaamheid in haar nog meer versterken.

Tessa zegt, *'nu ik met jullie op deze plek ben voel ik de leegte in mij niet meer zo sterk. Ik ervaar het gemis van mijn ouders en broer niet meer als een ondragelijke pijn. Het verdriet is verzacht en draagbaar, ik ben niet meer in constante staat van rouw.'*

Alex zegt, *'dit had ik even nodig. Deze mooie plek en de manier hoe jij je verlies omschrijft. Dat doet mij beseffen dat ik niets verloren, maar iets erbij gekregen heb. Jou vriendschap en de tijdreizen die ik kan maken, plus Stiena als hoofdprijs.'*

Ik zeg lachend, *'ik heb je enkele dagen geleden nog gezegd dat je niet te veel na moet denken over jezelf, want dat ben je niet gewend, daar raak je van in de knoop. Ik doe niets anders mijn hele leven dus ik ben al aan die brug van gekte voorbij. Ik ben ingeburgerd in het pijnigen van mezelf met veelal non-relevante zaken, maar helaas moet je vaker wroeten in je eigen drek om jezelf te terug vinden. Drek die je vaker zelf hebt geproduceerd.'*

Tessa zegt, *'ik hoor mijn vader lachen, hij hield er ook van die gedachten op na.'*

Alex zegt, *'toen we kinderen waren noemde ze Mat vaker een mèfke. (gek of idioot) Ze vonden hem maar inne moelejaan. (een praatjesmaker.) Grappig is dat deze zelfde mensen hem nu altijd om raad komen vragen wat betreft juridische zaken, enz.'*

Ik zeg relativerend, *'dat doen ze omdat een advocaat te duur is en ik niks kost.'*

'De meeste zaken die je voor ze doet worden gegrond verklaard.'

Tessa vraagt, *'ben jij zo goed in juridische zaken?'*

Ik zeg, *'het is gewoon een kwestie van begrijpend lezen. Kijken of er tegenstrijdigheden in het verhaal zitten en of het allemaal wel juist is wat de tegenpartij beweerd. Als ze naar wetsartikelen verwijzen dan zoek ik binnen de wet of deze artikelen wel van toepassing zijn en vervolgens maak ik de slotsom, oftewel, hoeveel kans je maakt om je gelijk te krijgen. Het heeft in principe dezelfde wetmatige logica als een rekensom. Trouwens, het heeft me nooit geraakt dat ze me als kind een Winkeladvokat of mèfke noemden.' (Winkeladvokat is Duits en betekent dat iemand juridisch advies geeft zonder jurist te zijn.)*

Het is een weldaad om enkele uren in het gras te liggen en onderling te vertellen wat ons allemaal beweegt. Ik kijk op mijn zakhorloge en zie dat het tijd wordt om op te stappen want Heinz staat om 18.00 uur op de driesprong bij de Moltberg.

Tessa zegt dat ze nog even naar haar neef Jürgen gaat zodat hij niet vergeet dat hij vanaf morgenavond op het Landgoed blijft slapen. Vervolgens brengen we Tessa naar huis en rijden meteen door, maar voordat we verder rijden zegt Tessa, met klem dat we ons zijlings moeten houden. Beiden zeggen we met stelligheid, *'dat doen we.*'

Alex en ik zijn ongeveer twee derde op de berg als we in de verte Heinz al zien staan op de driesprong. Heinz is een grote vent en zijn paard is ook van een groot soort dus hij ziet er in het zadel massief en indrukwekkend uit.

We naderen Heinz en hij lacht. Wat me weer opvalt, is dat de beter gesitueerde allemaal gezonde tanden hebben, dit in tegenstelling tot de meeste boeren en mijnwerkers. Reden des te meer om voor hen op te komen.

Heinz begroet ons hartelijk en zegt dat het hem en zeer zeker Joseph verheugt dat we deelnemen aan de vergadering.

Alex zegt, *'we nemen geen deel aan de vergadering. We luisteren en observeren enkel en hetgeen wij bevinden delen we alleen met jouw en Joseph. We hebben enkele oplossingen voor bepaalde problemen, maar we hebben ook eisen.'*

Heinz lacht en zegt tegen mij, *'hij spreekt als een veldmaarschalk, hopelijk hebben jullie goede plannen.'*

Ik zeg, *'dat wat wij in gedachten hebben jaagt de tegenstanders de stuipen op het lijf zonder dat er, hopelijk, doden vallen.'*

Heinz zegt, *'komt dan de Duivel in hoogsteigen persoon?'*

'Nee, maar wel zijn tegenstander.'

Heinz fronst zijn wenkbrauwen en zegt, *'ich bin beneut.' (Ik ben benieuwd.)*

Alex en ik lachen tevreden naar elkaar.

Tijdens de rit spreken we weinig omdat Heinz zegt dat we dan beter opletten en elk geluid horen.

Omdat we in galop rijden duurt de rit niet lang.

"In den Vivat" ligt ongeveer vijf minuten van de bosrand, tussen Merkstein en Ubach. Het ziet ervan buiten uit als een gezellige vintage kroeg die ook in 2025 te vinden zijn.

Heinz zegt, *'we stallen de paarden achter de herberg want er is een vluchtdeur, mocht dat nodig zijn.'*

Ik zeg, *'de Schout zal toch zeker wel op de hoogte zijn van deze herberg.'*

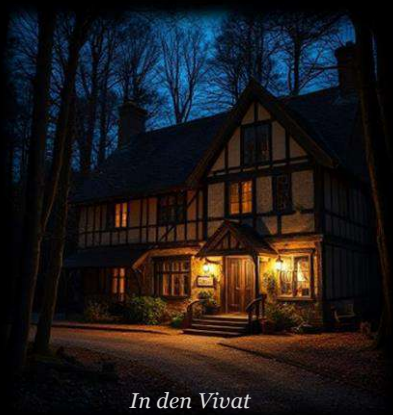

In den Vivat

'Waarschijnlijk zal hij In den Vivat kennen, maar het is bekend dat er ook adellijken en Landheren komen en die worden veelal met rust gelaten. Het is een herberg waar mensen met elkaar in gesprek gaan over maatschappelijke zaken.

We hebben ook een aparte kamer waar we samenkomen en stel als de Schout toch binnen zou vallen dan worden we tijdig gewaarschuwd en dan zijn we een club die biljarten en een kaartje leggen.'

Alex vraagt, *'zijn jullie dan niet bang voor infiltranten, of dat ze mensen de dag na jullie ontmoeting thuis oppakken die dan alles vertellen tijdens 'n foltering?'*

We weten welke mensen te vertrouwen zijn, maar je hebt wel gelijk wat betreft foltering en namen noemen.'

Ik zeg, *'je kunt veel risico's uitsluiten maar alles uitsluiten is onmogelijk.'*

Achterom staat een gitzwarte hengst geduldig te wachten. Nadat we de paarden naast de zwarte hengst hebben gestald gaan we via de achterdeur naar binnen zodat de gasten aan de voorkant ons niet zien.

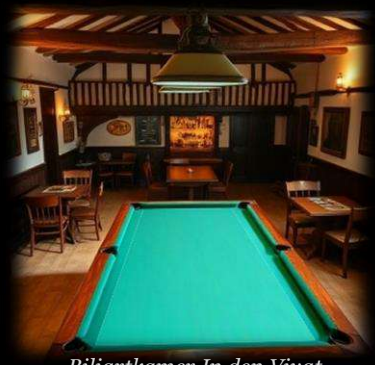

Biljartkamer In den Vivat

Binnen ziet het er gezellig uit met een biljart in het midden. Het publiek is zeer gemengd.

Er zijn, pachters, burgers en goed gesitueerde gasten aanwezig, zowel mannen als vrouwen. Dat betekend dat het Gilde of Genootschap een breed draagvlak heeft onder de bevolking.

Ik zie iemand in de hoek zitten met een zwart masker tot aan zijn onderlip. Hij heeft een zwarte driesteek op, lange zwarte haren en draagt een zwarte mantel.

Hij is in gesprek met een zeer goed geklede man met verfijnde gelaatstrekken. Ik weet dat Joseph achter het masker zit. Hij ziet ons ook en wenkt dat we naar hem toe moeten komen.

Alex zegt, *'het is hier even druk als bij ons op een zaterdagavond.'*

De gasten knikken naar ons bij het voorbijlopen. Joseph stelt de persoon voor als, Markies von Bilkenrath.

Von Bilkenrath is het prototype die we kennen uit films van Lodewijk XV. *(XV=15e)* Overdadig gekleed en lichtjes opgemaakt. De Markies heeft vrouwelijke trekjes.

Ik schat hem ongeveer 35 jaar. Hij kijkt heel gecharmeerd naar Alex en mij.

Hij vraagt lachend aan Joseph, *'waarom heb je hen steeds voor me verstopt?'*

Waarop Joseph antwoord, *'voor u is geen enkel geslacht veilig.'*

Joseph stelt ons voor als goede vrienden van hem die geïnteresseerd zijn in het Genootschap.

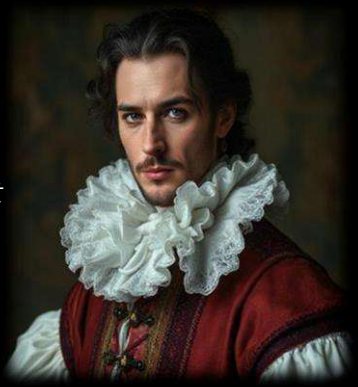

Markies von Bilkenrath

De Markies vraagt op flirterige manier aan mij waarom ik interesse heb in het Genootschap, echter de manier waarop hij naar me kijkt zie ik een man

met principes en moed. Ik zeg, *'ik heb gehoord dat jullie mooie verhalen vertellen en drank schenken. Dat zijn toch al twee goede beweegredenen om geïnteresseerd te raken, nietwaar beste Markies?'*

De Markies kijkt naar Joseph en zegt, *'deze mooie man bevalt me wel.'* Kijkend naar Alex vraagt hij, *'en, denkt jij hetzelfde over het Genootschap?'*

Alex zegt, *'als ik niet hetzelfde erover dacht dan had ik me niet eens de moeite genomen om te komen.'*

De Markies kijkt lachend naar Joseph, pakt hem bij zijn onderarm vast en zegt, *'jij weet ze wel te vinden.'*

Joseph zegt tegen ons, *'de Markies is een belangrijke persoon binnen ons Genootschap. Hij kent diverse adellijken die niet gediend zijn van de bemoeizucht van Keizerin Maria Theresia van Oostenrijk. Zij moeten als Landheren de belasting innen bij hun bevolking en vervolgens een deel afdragen aan de Keizerin. Vele Landheren verrijken zich eraan, maar er zijn ook Landheren die enkel het deel innen wat de Oostenrijkse Keizerin verlangt. Zij leven van de pacht die de boeren normaliter betalen.'*

De Markies kijkt geamuseerd naar Joseph en zegt, *'ik wil er niet armer of rijker op worden, als ik de gewone bevolking help, maar uitbuiting moet uitgebannen worden.'*

Ik vraag aan Joseph hoe een dergelijke avond als deze verloopt. Joseph zegt, *'ik neem dadelijk het woord en vertel dat een revolutie nodig is om de verlichting te brengen om zo een einde te maken aan de onderdrukking.'*

Ik zeg,*'*in de historische archieven wordt Keizerin Maria Theresia omschreven als de meest invloedrijke en verlichte monarch van haar tijd, maar daar merk ik weinig van als ik de erbarmelijke omstandigheden zie onder haar bewind.'#*

Joseph zegt, *'menig vorst en heerser zijn alleen verlicht in woord maar niet in daad. Het is eigentijds om over filosofie te spreken onder gelijkgestemde adel, dat vaker uitmond in absurdistische theorieën. Het is als water prediken, maar zelf wijn te drinken. Ze filosoferen alles recht wat zezelf krom maken.'*

Ik zeg, *'daarom is het belangrijk dat de bevolking geen angst heeft voor de Bokkenrijders. Ze moeten ervan bewust gemaakt worden dat jullie voor hen strijden. Je dient diverse belangrijke en grote groepen mensen voor je zaak te winnen. Dat zijn de adelijken, mijnwerkers en de boeren.'*

De Markies vraagt, *'wat je zegt is zeer aannemelijk, maar heb je ook een idee hoe wij de mijnwerkers en de boeren voor ons kunnen winnen.'*

Ik zeg, *'dat kan alleen maar als jullie hen laten zien dat jullie voor hen strijden, door daden te verrichten die blijvende veranderingen brengen in hun leven en niet alleen maar zo nu en dan wat geld en voedsel.*

Joseph zegt, *'je zegt dit allemaal zo stellig alsof je al een plan hebt.'*

Ik zeg, *'Alex en ik hebben bedacht dat we de Abt van Rolduc aanpakken en hem angst injagen zodat hij een overeenkomst onderschrijft waarin jullie eisen staan.'*

Joseph vraagt, *'Rolduc binnen dringen is niet het probleem, maar hoe krijgen we hem overtuigd?'*

Ik zeg, *'daar hebben Alex en ik wel een paar ideeën over maar die kunnen we je pas vertellen als we terug zijn van onze reis.'*

Joseph knikt begripvol naar ons omdat hij weet om welke reis het gaat.

Herman, de man die op de uitkijk staat, komt gehaast binnen en zegt dat de Schout en enkele Sjötters eraan komen.

Joseph zegt tegen ons en Markies von Bilkenrath, *'we gaan snel via de achterdeur naar buiten.'*

Met dat we buiten zijn, sluit Herman snel de deur af en stopt de sleutel in zijn broekzak.

We zijn nauwelijks veilig buiten of ik zie door het raampje, aan de zijkant van de deur, dat de Schout met veel bravoure de deur openzwaait en vraagt met een overdreven en triomfantelijke stem, *'kijk eens aan, is dit een bijeenkomst van geboefte en gespuis?'*

Willem Ploum de eigenaar van "In den Vivat" zegt, *'goede avond heer Schout, dit is een bijeenkomst van biljart en kaartspelliefhebbers, heeft u zin om te biljarten of komt u met andere bedoelingen?'*

De Schout loopt naar Willem toe, bekijkt hem van kop tot teen en zegt, *'moet jij eens goed luisteren beste man, wie denk je te bedotten? Ik heb vernomen dat hier Bokkenrijders aanwezig zijn en daarbij, ik ben niet de Schout maar de Hoogdrossaard.'*

Willem zegt, *'mijn excuses voor de vergissing Hoogdrossaard, maar dan heeft u iets vernomen wat niet juist is. Wij biljarten niet met Duivels gespuis. Hier zijn enkel eerbare hardwerkende mannen en vrouwen aanwezig.'*

De Hoogdrossaard loopt langs de gasten en bekijkt hen aandachtig, één voor één.

Joseph vraagt wat ik zie, ik fluister*, 'de Schout loopt langs elke gast en bekijkt deze dan heel nauwkeurig.'*

Joseph zegt dat hij ook even door het raam wil kijken. Hij gaat aan de zijkant van het raampje staan, kijkt voorzichtig naar binnen en zegt, *'dit is geen gewone Schout, dit is de Hoogdrossaard, Graaf Maximiliaan Hendrik Hoen van Carthils.*

De Hoogdrossaard kijkt naar Herman die voor de achterdeur staat en vraagt aan hem of hij een stap opzij wil doen. De Hoogdrossaard loopt naar de deur, pakt de klink vast en voelt of de deur open is.

Hij beweegt de klink een paar keer snel op en neer alsof de deur dan open zou gaan en vraagt, *'wie heeft de sleutel van deze deur?'*

Willem Ploum stapt naar voren en zegt, *'de sleutel van deze deur is kwijtgeraakt Hoogdrossaard en ik vergeet steeds de smid te vragen of hij een sleutel kan maken.'*

De Hoogdrossaard, zakt door zijn knieën en kijkt door het raampje, naast de deur, naar buiten. Hij veegt met de bovenkant van zijn hand over de ruit alsof hij dan meer kan zien, maar het is pikkedonker

buiten. Wij staan, met ingehouden adem, links en rechts van de deur, geplakt als vliegen tegen de muur.

De Hoogdrossaard draait zich om en zegt, *'jullie weten toch dat als je Bokkenrijders verstopt dat je dan medeschuldig bent en de overval op de pastoor van Schaesberg neem ik erg persoonlijk.'*

De Hoogdrossaard wenst iedereen nog een goede avond en vertrekt zoals hij gekomen is, met veel bravoure dus.

Joseph zegt, '*de Graaf is een goede kennis van me. Ik vraag me af waarom hij naar een herberg gaat, in een bos ver van het dorp, maar ik denk dat de Graaf van Rimburg hem verzocht heeft, op aanraden van de pastoor van Schaesberg, om alles in het werkt te stellen om de kelken terug te krijgen.'*

Markies von Bilkenrath zegt, *'ik diner wel eens met de Graaf en zijn vrouw. Hij is een interessante man. Dat hij Hoogdrossaard is geworden rijmt eigenlijk niet met zijn kijk op het leven, omdat hij ook tegen de onderdrukking van het volk is. Dat heeft hij niet met zoveel woorden gezegd, maar wel tussen de regels door.'*

Ik denk, *"Graaf Hoen de Cartils staat ook in de archieven en hij wordt omschreven als een goede kennis van Joseph die hem gewaarschuwd heeft dat de Schepen het op hem voorzien hebben".*

Ik zeg, *'het kan misschien zo zijn dat hij sympathiseert met de Bokkenrijders en juist daarom Hoogdrossaard is geworden om hen tijdig te waarschuwen.'*

Joseph zegt, *'ik zal hem deze week bezoeken, misschien kom ik erachter waarom hij in hoogsteigen persoon naar In den Vivat is gekomen, maar zoals ik al zei, waarschijnlijk omdat de Graaf van Rimburg hem verzocht heeft het heft in eigen handen te nemen.'*

We horen hoefgetrappel, dus de Hoogdrossaard en de Sjötters rijden weg. We horen ook dat Herman de sleutel in het slot steekt en de sleutel omdraait. De deur gaat open en zegt, *'de Hoogdrossaard is net vertrokken met zijn Sjötters.'*

Ik zeg tegen Joseph, *'we hadden niet moeten komen want als mensen ons de volgende keer herkennen dan brengen we Tessa in gevaar, stel zij worden opgepakt.'*

Heinz zegt, *'je hebt gelijk, jullie gaan niet meer naar binnen, ik rij met jullie mee naar huis, want in het donker is de weg terug moeilijk te vinden.'*

Joseph knikt en zegt, *'wij spreken in de toekomst in het geheim af. Jullie fungeren vanaf nu als schaduwfiguren en worden niet meer geconfronteerd met de overige leden van het Gilde. Laat maar via Nèske weten wanneer jullie terug zijn.'*

Alex en ik knikken en ik zeg, *'we zullen op z'n laatst de volgende week woensdag terug zijn zodat we je onze plannen kunnen vertellen voordat je naar de volgende ontmoeting gaat. Mochten we eerder terugkomen dan melden we ons.'*

Joseph zegt, *'dat is goed om te horen.'*

Markies von Bilkenrath zegt, *'ik heb even een vraagje tussendoor. Spreken jullie over Barones Tessa von Aeretz?'*

Ik vraag, *'ken je haar?'*

De Markies zegt, *'ik heb haar ouders gekend, zeer aardige mensen. Tessa en ik hebben wel eens gedineerd, maar ze is nogal afstandelijk wat mannen betreft. Ik was niet afkerig van haar, want zij is een natuurlijke schoonheid. Misschien is ze wel van de vrouwenliefde. Wat is jullie relatie tot Tessa?'*

Ik denk, *"jij bent van de vrouwen en herenliefde en je was beter af in mijn tijd".*

Alex neemt het woord en zegt, *'zij is mijn nicht en Mat is haar Rentmeester.'*

De Markies knikt goedkeurend en vraagt of we haar de groeten willen doen en ik denk, *"goed om te horen dat Tessa niets op heeft met andere mannen, want de Markies is welgesteld, heeft gezag, ziet er zeer goed uit en is ook nog eens een aardig persoon".*

Joseph en de Markies gaan terug naar binnen en Joseph gaat op een stoel staan en houdt een vurig pleidooi over vrijheid en zelfbeschikking. Hij zegt dat het tijd wordt dat de Schotse en Franse verlichting ook in onze streken voet aan de grond krijgt. Hij zegt dat een revolutie vaker niet zonder geweld kan omdat de heersers, waar onder ook de kerk, hun macht niet willen opgeven. De heersers blijven angst zaaien en geweld plegen omdat dit voor hen de enige manier is om het volk in toom te houden.

Joseph zegt dat het doel van een revolutie verbetering voor het volk dient te zijn. Hij spreekt over moraal, vrijheid en welvaart, voor zowel het individu als de samenleving in het geheel. Een gezamenlijk belang creëren is het doel. Hij zegt dat men God niet hoeft af te zweren, maar de huidige kerk, want de kerk is niet God. Hij zegt dat God eigenlijk ook niets met de kerk te maken wil hebben, vanwege de manier waarop ze zich gedragen naar hun gelovigen toe.

Reinhardt de houthakker zegt, *'waarom staat God dan toe dat wij als beesten worden behandeld door de kerk en de overheersers, hij is toch almachtig.'*

Joseph zegt lachend, maar op een milde toon, *'Reinhardt, ik geloof in God maar niet in de kerk en als je de Bijbel goed leest dan staat er geschreven dat God ons een vrije wil heeft gegeven, zodat we eigen keuzes kunnen maken, zodoende zijn we dan ook verantwoordelijk voor onze eigen daden.*

De kerk heeft het recht niet om van de gelovige iets af te pakken wat hij van God bij zijn geboorte heeft meegekregen. Dus, God grijpt niet in juist omwille van die vrije wil. Wij hebben recht op onze vrije wil, om te beslissen over ons eigen leven. In principe zijn we geen revolutionairen maar vrijheidsstrijders.'

Er klinkt gejuich en applaus na de opzwepende woorden van Joseph. De Markies doet zijn hoed af als eerbetoon en iedereen in de kamer volgt zijn voorbeeld. Joseph kijkt in het rond, steekt zijn armen met open handen vooruit en beweegt ze op en neer om zo voor stilte te vragen. Als het geluid verstomd is zegt Joseph, *'het is van belang dat jullie allemaal de*

boodschap verspreiden, maar let wel op tegen wie. Tast eerst af of de persoon open staat voor verzet.

De volgende week woensdag hebben we weer een bijeenkomst, maar niet meer hier In den Vivat. We treffen ons om 19.00 uur in het Aambos in Heerlen. Dan vertel ik jullie wanneer we weer op pad gaan. Ik heb twee overvallen in gedachten waar voldoende buit te halen is.'

Voordat Joseph van de stoel afstapt steekt hij zijn hand in de lucht en maakt de Zweigefuchs. Alle aanwezigen doen hetzelfde, het is muisstil binnen.

Voordat hij van de stoel afspringt zegt hij, *'drank voor iedereen.'* en weer gaat er een luid gejuich op.

Joseph betaalt Wilhelm de herbergier de drank en zegt, *'je begrijpt wel dat we hier niet meer kunnen afspreken, maar ik hoop wel dat je ook komt naar onze volgende bijeenkomst.'*

Tegen de Markies zegt hij, 'als Mat en Alex terugkomen dan weet ik hoe we de Abt van Rolduc aanpakken en hoe we hem kunnen overtuigen dat hij de mijnwerkers minder uren laat werken en meer uurloon betaalt.'

Onderweg terug naar Palemig vraag ik aan Heinz waarom Joseph als enige een masker draagt. Heinz zegt dat alle Kapiteins willen uitsluiten dat die leden, die niet veel bezitten, zich zouden kunnen laten omkopen door de Schout, juist omdat ze niet veel bezitten. De Schout en Schepen doen er alles aan om de Zwarte Kapitein in een val te lokken. Alleen de kopstukken weten wie hij is. Alex zegt tegen Heinz,

‘vanaf nu treffen we ons niet meer in het openbaar.’
Heinz knikt begrijpend.

We zijn inmiddels aangekomen bij de driesprong, waar we Heinz in het begin van de avond hebben ontmoet. We nemen afscheid van hem doordat we alle drie de Zweigefuchs maken en gaan in draf de berg af, richting het Landgoed.

Als we de binnenplaats oprijden zien we Tessa en Maedje op de veranda staan.

Ik zie aan haar gezicht dat ze blij is dat we weer terug zijn, want het is een hachelijk avontuur om naar een Bokkenrijders bijeenkomst te gaan en dat ook nog in een bos, in het donker.

Alex en ik rijden tot aan de veranda en begroeten haar. We stappen af en we lopen met zijn drieën met de paarden naar de stallen. Onder het borstelen van Gustav en Giel vraagt Tessa hoe het gegaan is. Ik zeg, *‘de Hoogdrossaard kwam plotseling binnen. Hij was op zoek naar de overvallers van de Pastorie op Schaesberg.’*

Tessa zegt, *‘heeft hij jullie gezien? Trouwens, het is wel vreemd dat de Hoogdrossaard zelf is gekomen.’*

Ik zeg, ‘*nee, hij heeft ons niet gezien we werden gewaarschuwd, dus konden Joseph, de Markies von Bilkenrath, Heinz, Alex en ik tijdig via een achterdeur naar buiten. *Ook heb ik begrepen dat een Hoogdrossaard ongeveer hetzelfde is als een Hoogschout#en in dit geval was het Graaf Maximiliaan Hoen van Carthils.’*

Tessa zegt, '*vreemd dat hij Hoogdrossaard is geworden want het is een vredelievende man. Gelukkig dat jullie je tijdig konden verstoppen.*'

'*Joseph en de Markies begrijpen het ook niet dat hij Hoogdrossaard is. Trouwens je krijgt de groeten van de Markies. Hij is een charmante, goed uitziende man en bovenal heel vriendelijk, vindt je niet?*'

Ondertussen let ik op de lichaamstaal van Tessa en betrap me er weer op dat ik een onzeker mannetje ben wat vrouwen betreft. Het heeft niets te maken met jaloezie, maar met mijn eigen onzekerheid.

Tessa zegt, *'wat aardig dat hij aan mij gedacht heeft. De Markies is inderdaad een goed uitziende man, met goede manieren en niet opdringerig, terwijl de meeste mannen van adel dat wel zijn. Hij toonde interesse in mij als zijn eventuele toekomstige vrouw, maar heb hem te kennen gegeven dat ik hem beschouw als vriend en niet als potentiële echtgenoot. Hij vond het prachtig dat ik hem dat zonder franje vertelde en heeft zich daarna als een echte heer gedragen. Bij ons afscheid zei hij dat ik altijd op zijn hulp kon rekenen.'*

Alex kijkt naar mij met een blik van, *"als je hierna nog eens onzeker bent van haar liefde voor jou dan verdien je haar niet."*

Ik ken die blik van Alex maar al te goed. Dat gezicht zet hij altijd op als ik onzeker ben, maar wel de slimmerik wil uithangen door een bepaalde vraag zodanig te formuleren dat het antwoord mijn onzekerheid kan wegnemen. Maar goed, Tessa heeft

mijn onzekerheid met haar antwoord weggenomen, doel bereikt.

Tessa heeft zeer goede voelsprieten en kijkt naar ons tweeën en zegt, *'jullie kennen elkaar goed hè?'*

Verdomme, nu ben ik weer onzeker en Alex kijkt naar me met een blik van, *"dat krijg je ervan"*.

Tijdens een glas wijn vertellen we Tessa dat we Joseph en Heinz hebben beloofd dat we hen helpen om de Abt van Rolduc te overtuigen dat de mijnwerkers korter dienen te werken en meer uurloon moeten krijgen. Ik zeg, *'we hebben hen ook laten weten dat we niet meer met hen in het openbaar gezien willen worden omwille van de veiligheid van jou.'*

Tessa zegt, *'Nèske heeft ook altijd gezegd dat ik nooit en te nimmer in verband gebracht moet worden met de Bokkenrijders, juist om het verleden van mijn vader.'*

Alex zegt, *'we hebben je verteld dat we een drone inzetten, zodat we op afstand blijven en geen gevaar lopen.'*

Ik zeg, *'je oom was niet bij de bijeenkomst.'*

'Zoals ik al eerder heb verteld, doet hij alleen hand en spandiensten en laat zich vaker, bij de edelen en notabelen, negatief uit over de Bokkenrijders. Hij vertelde me laatst dat hij ooit is mee geweest met de Schout op klopjacht en heeft toen in een schuur oog in oog gestaan met Joseph als de Zwarte Kapitein.

Joseph heeft toen zijn hoed afgedaan, het pistool van oom Twan gepakt, een gat in de voorkant van de hoed geschoten, heeft het pistool teruggegeven aan oom Twan en de hoed enkele meters voor hem neergelegd en is vervolgens, te paard, op de vlucht geslagen. Door het geluid van het schot zijn de Schout en Sjötters de schuur binnen gerend. Ze zagen oom Twan met het pistool in de hand en enkele meters voor hem lag de hoed op de grond van de Zwarte Kapitein. Sindsdien is hij een soort van held bij de Schout en Sjötters, want niemand is ooit zo dicht bij de Zwarte Kapitein geweest.'

Ik zeg, *'Dat is een apart verhaal. Joseph blijkt altijd rustig te blijven, ongeacht de situatie, want In den Vivat was hij ook de rust zelf terwijl wij allen het hart in de keel voelde kloppen.'*

Alex zegt, *'hij heeft jarenlang in het leger gezeten en heeft als arts heel veel ellende gezien en meegemaakt. Dat maakt hem dan ook de perfecte leider.'*

Tessa gooit het gesprek op een ander thema en zegt, *'morgenavond is het zover, dan ga ik jullie wereld zien en meemaken. Ik vertel morgenvroeg de familie Hubertz dat we voor enkele dagen naar familie in Duitsland gaan en dat mijn neef Jürgen, die zij ook kennen, de komende dagen op het Landgoed verblijft. Als hij morgen hier is brengen we Maedje naar Nèske en we stallen ook meteen de paarden en het rijtuig bij haar.'*

Alex zegt, *'als we om 17.00 uur naar Nèske gaan dan moeten we nog vijf uur wachten voordat we over kunnen gaan, dat is vrij lang.'*

Tessa zegt, *'eigenlijk zouden we in de ochtend moeten vertrekken want het is onlogisch en onveilig om tegen de avond aan een reis te beginnen. Ik vertel hen dat we naar familie gaan in Herzogenrath dan zijn we voor dat het donker word op plaats van bestemming. Vreselijk dat we moeten liegen, maar we kunnen niet anders.'*

Ik zeg, *'we zijn allen niet gebaat bij de waarheid. Zij zijn er niet bij gebaat omdat ze, misschien, niet weten wat ze ermee aan moeten en wij lopen misschien gevaar omdat Herr Hubertz zéér religieus is en ons als het werk van de Duivel zou kunnen beschouwen. Hij gaat iedere ochtend naar de Sint Barbarakapel om te bidden en zou ons ook kunnen verraden aan de Schout.'*

Tessa zegt, *'het maakt niet uit hoe Herr Hubertz erover zal denken, als hij zou weten wie jullie zijn. Hij zal nooit iemand verraden. Wat mijn vader is overkomen heeft hem heel diep geraakt, alsof hij een broer had verloren. Bovendien, zijn vrouw en dochters zijn niet zo gelovig en daar heeft hij ook geen moeite mee.'*

Alex zegt dat het goed is om te weten dat Herr Hubertz geen religieuze fanaat is en zegt er meteen achteraan dat hij gaat slapen. Alex is een persoon die gaat liggen en meteen in slaap valt. Hij heeft een gezonde gemoedsrust.

Tessa zegt, *'zullen wij ook gaan slapen?'*

'Ja, het was een vermoeiende dag.'

Vervolgens zegt ze met een schuine blik, *'die vermoeidheid moet toch echt even wachten, dus niet in slaap vallen.'*

Donderdag: 29-mei-1768
Ik word wakker maar houd mijn ogen dicht en luister naar de omgevingsgeluiden, zoals het gekwetter van vogels. Het valt me op dat ik Tessa niet hoor ademen. Ik draai m'n hoofd richting Tessa en zie dat ze al is opgestaan. Daar heb ik totaal niets van meegekregen. Het is 05.00 uur dus ik trek enkel 'n hemd aan, dat tot aan de knieën reikt en loop naar beneden. Ik hoor geluid in de keuken en loop richting keuken. Voordat ik naar binnenloop kijk ik toch eerst voorzichtig om de hoek van de deur of Tessa alleen is, want stel je voor Frau Hubertz en haar dochters zijn er ook, om de een of andere reden.

Banyan: 18e eeuw

Tessa heeft een blauwe banyan aan, wat lijkt op een badjas, en heeft mij inmiddels opgemerkt en vraagt, *'mij stiekem van achteren besluipen?'*
(De Engelse "banyan" is een comfortabel kledingstuk dat gedragen wordt als badjas.)

Ik neem het te letterlijk en zeg, *'nee, ik dacht, laat ik eerst voorzichtig kijken of het personeel er niet is, want je weet maar nooit.'*

Tessa zegt, '*dat klopt, je weet maar nooit. Dus stiekem doen noem jij voorzichtig.'*

Ik wil haar uitleggen dat ik voorzichtig was en niet stiekem, maar ik slik de woorden in, want zij zegt er meteen achteraan, *'je mag van mij "voorzichtig stiekem" doen, maar dan wel met mij.'*

Ze plaatst de ketel van het vuur, loopt naar me toe en pakt me bij mijn kraag van het hemd en douwt me op de tafel, opdat moment komt Alex, volledig aangekleed, binnen.

Ik lig op de tafel en kijk naar hem alsof ik op de slachtbank lig. Alex kijkt naar Tessa, Tessa en ik kijken naar Alex en vervolgens naar elkaar en barsten in lachen uit.

Alex zegt met een grijns, *'ik zou ook lachen als ik, op die manier, op de tafel lag want dat is de enige manier om je gezicht te redden.'*

Ik spring van de tafel af, trek mijn hemd naar beneden en loop met opgeheven hoofd, zwijgend de keuken uit, alsof ik mijn waardigheid wil behouden.

Tessa giet water in de koffiepot, doet het deksel erop en loopt ook met opgeheven hoofd met de koffiepot langs Alex de keuken uit, alsof hij niet aanwezig is. Alex draait met zijn armen in het rond zo van, "*zojuist stonden we hier nog met zijn drieën.*"

Nadat Tessa en ik ons aangekleed hebben staan we in de eetsalon, zwijgend, met een kop koffie voor het raam naar buiten te staren. Alex komt binnen, pakt ook een kop koffie en gaat naast ons staan en staart ook naar buiten.

Alex wijst met zijn vinger recht vooruit en zegt, *'zo'n vijfhonderd meter hiervandaan staan in 2025 lage flatgebouwen. Die vallen onder de buurtschap Meezenbroek.'*

Tessa vraagt, '*wat zijn flatgebouwen.'*

Alex zegt, *'dat is een hoogbouw met meerdere etages, en op elke etage zijn meerdere woningen.'*

Het is inmiddels 06.00 uur en de familie Hubertz komen via de achterdeur van de keuken het Landhuis binnen.

Een kwartier later wordt er op de deur geklopt en Tessa zegt, *' herein.' (kom binnen)* Lena het dienstmeisje komt met een groot dienblad met het ontbijt de eetsalon binnen en wenst ons een goedemorgen, zet vervolgens het dienblad op tafel, serveert het ontbijt en zegt dat Ilse dadelijk een verse pot koffie komt brengen en verlaat de eetkamer.

Na het ontbijt trekken we ons terug in het kantoor zodat we weer vrijuit kunnen spreken.

Ik vraag, *'heeft je neef Jürgen niet gevraagd naar welke familie je gaat?'*

'Nee, ik heb hem gezegd dat ik enkele dagen naar de familie van mijn moederskant ga en zoals ik al eerder heb gezegd, kennen zij de familie van mijn moeder niet.'

Alex vraagt, *'hoe is die Jürgen als persoon?'*

‘*Jürgen is uiterst betrouwbaar, gemakkelijk in omgang, maar vooral vriendelijk.’*

Alex knikt en ik vraag aan hem, *‘wat nemen we mee terug naar 1768 wat we absoluut nodig hebben?’*

Hij zegt, *‘ik heb een drone thuis liggen, maar we moeten nog enkele powerbanks erbij kopen. Rookcilinders die we aan de drone kunnen monteren kopen we bij een fun-winkel, of bestellen ze bij een webwinkel die binnen vierentwintig uur levert.’* *(Fun-winkel: waar men party-artikelen kan kopen.)*

‘We kunnen ook nog wat vitamines en pijnstillers meenemen, maar ik denk dat het beter is om een lijstje te maken. Trouwens, als ik de haren van Joseph opstuur, voor een DNA test, dan duurt het ongeveer vijf á zes dagen voordat we de uitslag hebben, maar de uitslag ontvang ik via e-mail. Ik weet nu in ieder geval dat we familie van elkaar zijn. Verder laat ik Tessa het ziekenhuis in Heerlen van binnen zien, dan ziet ze hoever we gevorderd zijn wat betreft het opvangen en verzorgen van zieken mensen in onze tijd.’

Er wordt op de deur geklopt, het is Ilse het dienstmeisje. Tessa zegt dat ze binnen kan komen. Ilse zegt dat de Schout voor de deur staat. Alex en ik lopen naar de eetsalon en doen de schuifdeuren dicht, immers we willen zo weinig mogelijk geconfronteerd worden met de Schout.

Ilse loopt met Tessa mee naar de voordeur en vervolgens loopt ze door naar de keuken. De Schout, beleefd als altijd, als het om een adellijk persoon gaat,

doet zijn hoed af en buigt zijn hoofd. Tessa buigt ook haar hoofd als begroeting.

Tessa vraagt, *'waarmee kan ik u van dienst zijn heer de Schout.'*

De Schout vraagt of Tessa al op de hoogte is dat er diverse Bokkenrijders zijn opgepakt die de pastoor op Schaesberg hebben overvallen. Tessa zegt verheugd te zijn dat de daders gearresteerd zijn.

De Schout zegt verder dat hij ook gekomen is omdat dat ze een zekere Heinz Mols uit Nieuwenhagen hebben opgepakt.

Tessa probeert haar gezicht strak te houden en zegt, *'Heinz Mols heeft enkele dagen geleden nog een paard van mij gekocht, ik wist niet dat hij een Bokkenrijder is.'*

De Schout zegt, *'we hebben Heinz Mols niet gearresteerd in verband met de overval op de pastoor, maar toen hij vanochtend onderweg was naar Schaesberg met een tweede paard aan de teugels. Hij kon niet aantonen dat het paard zijn eigendom was. Hij heeft al zijn zakken nagevoeld, maar kon de koopakte van Landgoed Palemig niet vinden en zei dat hij de verkoopakte waarschijnlijk onderweg verloren is.'*

Tessa zegt, *'Heinz Mols spreekt de waarheid, hij heeft bij mij een paard gekocht en heeft een verkoopakte meegekregen. Mijn rentmeester zal er voor zorgen dat hij een nieuwe verkoopakte krijgt.'*

De Schout schijnt opgelucht te zijn en zegt, *'gelukkig dat Heinz Mols geen dief is. Ik kon het mij ook niet echt voorstellen want ik ken hem ook al enkele jaren, maar de Sjötters die hem hebben aangehouden kennen hem niet.'*

Tessa zegt, *'ik heb Heinz Mols pas leren kennen op de dag dat hij een paard bij mij kocht en hij lijkt mij een rechtschapen man.'*

Voordat de Schout afscheid wil nemen vraagt Tessa, *'heeft u, of de omgeving, overlast van de zigeuners?'*

De Schout zegt, *'nee, ze zullen zich rustig houden omdat ze u respecteren, maar zodra zij de streek verlaten zullen we alert zijn want dan zullen zij het niet kunnen nalaten om hun voorraden met andermans spullen aan te vullen.'*

Tessa zegt, *'ik zal hen bij vertrek genoeg voedsel meegeven zodat ze andermans kippen, schapen en geiten met rust laten.'*

Tessa vervolgt met, *'vertel mij eens heer Schout, waarom worden stelende zigeuners aangemerkt als dieven en niet als Bokkenrijders terwijl, nagenoeg, iedereen uit deze streek als Bokkenrijder wordt bestempeld als hij of zij iets stelen. Begrijp me goed, ik ben van mening dat u goed werk verricht door ons te beschermen tegen dieven en gespuis.'*

De Schout is zichtbaar gevleid door die woorden en ook nog eens afkomstig van een Barones.

Hij zegt, *'dat is een goede vraag Barones. De zigeuners zijn een georganiseerde groep die stelen, maar geen bezittingen van enige waarden hebben, terwijl diverse Bokkenrijders wel land of een boerderij bezitten die door de Schepenen in beslag genomen kunnen worden. Ik zie ook de armoede en waarom ze stelen. Dat niet iedere dief een Bokkenrijder is, dat moge duidelijk zijn, maar de Schepenen staan erop dat op het arrestatiebevel de misdaad wordt omschreven als een daad van de Bokkenrijders.*

Ik kan u met stelligheid zeggen dat ik het daarmee niet altijd eens ben. Ik heb bijvoorbeeld voorkomen dat het woord Bokkenrijder op het arrestatiebevel van Heinz Mols staat, want anders hadden ze hem overgebracht naar de Schelmentoren in Heerlen en dan had hij het gevaar gelopen dat ze hem en zijn gezin alles zouden afpakken. Ik rij nu in galop naar Schaesberg en zal hem hoogstpersoonlijk in vrijheid stellen.'

De Schout buigt met de hoed in de hand, maar voordat hij op zijn paard stijgt vraagt Tessa, *'mag ik u naam weten heer Schout? We hebben elkaar nu enkele malen ontmoet en ik weet u naam niet.'*

De Schout zegt, *'mijn naam is Limpens, Hoogschout.'*

Tessa zegt, *'dan zal ik u in de toekomst aanspreken met Hoogschout, immers dat is uw titel.'*

Hoogschout Limpens

De Hoogschout voelt zich weer gevleid dat de Barones notitie neemt van zijn bestaan.

Nadat de Hoogschout vertrokken is lopen Alex en ik meteen naar haar toe. Ik zeg, *'Heinz heeft ontzettend veel geluk gehad en ik hoor uit de antwoorden van de Hoofdschout dat hij het ook niet altijd goedgekeurd dat iedere dief als Bokkenrijder wordt aangemerkt.'*

Alex zegt,* *'we weten dat de Schepenen worden betaald uit de goederen die in beslag worden genomen en dat ze het land ook toe-eigenen, dus zij zijn gebaat bij elke zogenaamde Bokkenrijder met bezit'#*

Ik zeg, *'het is griezelig om te moeten ervaren dat men uitgeleverd is aan de grillen van de Schouten en Schepenen. Ik begrijp heel goed waarom Joseph het systeem omver wil gooien.'*

Tessa zegt, *'het is interessant voor Joseph om te weten dat Hoogschout Limpens het ook niet altijd eens is met de werkwijze van de Schepenen. Ik zal straks aan Nèske vragen of zij hem een briefje wil schrijven wat betreft Hoogschout Limpens.'*

De rest van de dag, althans tot 17.00 uur, houden Tessa en ik ons bezig met de inventarislijst na te kijken en deze aan te vullen, daar waar nodig. Dit betekent

dat we de voedselvoorraden voor mens en dier dienen te checken en of er nog voldoende materialen aanwezig zijn om eventuele reparaties te doen aan hekwerken, omheiningen, schuren en barakken enz.

Tessa is ook van mening dat als we terugkomen van 2025 het inderdaad werkzamer is dat het personeel, die op-en-om het Landgoed werken, elke vrijdag de voorraadlijsten in een bus kunnen stoppen die naast de deur van de keuken hangt, zodat wij niet meer elk onderdeel daadwerkelijk fysiek moeten nalopen.

Alex werkt ondertussen nog enkele uren aan de app van het bedrijf Lindelauf en overlegt via telefoon met Posje om de puntjes op de i te zetten. De presentatie van het eerste ontwerp van de website en app is vervroegd en is verlegt van volgende week dinsdag naar komende vrijdagmiddag 14.00 uur. Dit betekent dat Alex en Posje samen naar Lindelauf gaan om de presentatie te doen.

Alex en ik hadden dit ook samen kunnen doen, maar om nu Posje aan de kant te schuiven omdat wij op tijd terug zijn zou een domme en lelijke zet zijn, want Posje is een super-programmeur en bovenal een loyale vriend, die zet je niet zomaar aan de kant.

Alex zit eigenlijk constant in 2025 want Stiena gaat niet meer uit zijn hoofd nu de tijd nadert dat hij haar weer gaat zien. Tessa zit met haar hoofd ook al in 2025 want ze stelt heel veel vragen over de meest uiteenlopende zaken. Zowel Alex als Tessa hebben beiden iets om naar uit te kijken, maar ikzelf heb alles wat ik nodig heb al naast me zitten aan het bureau, dus ik heb niet het *"Reisefieber"*. *(Reisefieber is Duits en*

betekent reiskoorts. Het is een gevoel van opwinding en verlangen om op reis te gaan.)

Ik vind het wel interessant hoe Tessa zal reageren op alles wat ze zal zien en zal meemaken. Dat moet toch een gigantische verwondering voor haar zijn. Voor mij was het teruggaan in de tijd geen verwondering in de zin van "wauw wat is dit allemaal"? In 2025 weten wij hoe de vorige eeuwen eruit gezien hebben qua kleding, meubels en met al haar ziektes, oorlogen, uitvindingen en politieke systemen. Voor mij was het terechtkomen in het jaar 1768 beangstigend en bedreigend, wat het nog steeds is, maar toch herkenbaar.

Het is inmiddels 12.00 uur en het is weer tijd om iets te eten. Lena het dienstmeisje klopt op de deur en zegt dat het eten geserveerd is. Tessa doet de deur open en bedankt haar. Het kantoor ligt tegenover de trap en op dat moment zie ik Alex de trap aflopen. Ik vraag, '*höbs dich 't ète geroêke?*' *(Heb je het eten geroken?)*

'du kins mich tog, ich kin ummer ète.'
(Je kent me toch, ik kan altijd eten.)

Tijdens het eten zegt Tessa dat ze dadelijk nog even naar de zigeuners gaat om er zeker van te zijn dat moeder en kind aan de betere hand zijn. Ik vraag aan haar of ik haar moet begeleiden in verband met haar veiligheid. Tessa zegt dat het op haar Landgoed vrij veilig is, omdat de boeren overdag de velden bewerken, maar dat ze het wel op prijs stelt als ik mee ga voor de gezelligheid. Alex zegt dat hij nog wat zaken wil uitwerken voor de website en op het Landgoed blijft.

Tessa vraagt, *'gaan we met het rijtuig of ieder te paard?'*

'Laten we te paard gaan, want ik heb elke oefening nodig.'

Onderweg zie ik weer hetzelfde tafereel van zwaaiende mensen, net als de eerste keer toen we naar de Zuidkant reden. Het uitzicht lijkt veel op een schilderij van Vincent van Gogh. De Zuidkant ligt richting Schaesbergerveld, tegen Leenhof aan.

De rook van diverse kampvuurtjes is van verre al te zien en ik zeg, *'eigenlijk staat het zigeunerkamp niet ver van de LeenderKapel af, dus we moeten opletten dat er geen verdwaalde zigeuner rondloopt als wij overgaan naar 2025.'*

Tessa zegt, *'de zigeuners verlaten het kamp niet want dat heeft de Hoofschout hen verboden en zij zullen hun woord, naar mij toe, niet breken.'*

We zijn niet ver meer af van het zigeunerkamp. Enkele zigeuners hebben ons al gezien en komen zwaaiend op ons af. Petru is een van hen en hij zegt, *'moeder en kind maken het goed, ze houden vast voedsel binnen.'*

Tessa zegt, *'dat is goed om te horen, kan ik ze even zien?'*

Petru zegt dat moeder en dochter niet meer in de huifkar liggen omdat ze aan de betere hand zijn. Hij loopt met haar naar een tent waarvan een stuk tentzeil, dat als deur fungeert, opengeklap is. Zodra de vrouw Tessa ziet staat ze meteen op en komt naar

buiten. Ze loopt op Tessa af, pakt haar hand en kust de bovenkant van haar hand. Haar dochtertje komt achter haar aan en doet hetzelfde. Tessa zegt, *'jullie hoeven mijn hand niet te kussen, ik ben verheugd dat jullie beiden weer een gezonde kleur op het gezicht hebben'* en ze strijkt het meisje door haar ravenzwarte haren.

Petru vraagt of Tessa en ik iets willen drinken maar Tessa zegt, *'Nee dankjewel, echter nu we eenmaal hier zijn kan ik je vertellen dat de Rentmeester en ik voor enkele dagen op reis gaan, maar mijn neef Jürgen beheert dan het Landgoed en als er iets is, vraag dan naar hem. Ik zal hem uitleggen dat jullie welkom zijn op mijn Landgoed, hij zal jullie dan zo goed als mogelijk helpen, mochten jullie iets nodig hebben. Over enkele dagen komt een vrouw jullie bezoeken die Nèske heet, ze woont aan de ander kant van het Kapellerbos, aan de bosrand. Zij is ook genezeres en komt even kijken of het goed gaat met jullie gezondheid.'*

Petru kijkt verrast als hij de naam Nèske hoort maar gaat er verder niet op in. Hij en de overige zigeuners buigen diep voor ons en wij buigen terug.

Op de terugweg zegt Tessa, *'vond je het ook niet vreemd hoe Petru keek toen ik de naam Nèske noemde?'*

'Ja, het was alsof hij een echo uit het verleden hoorde.'

'Toch maar eens aan haar vragen of ze Petru kent. Trouwens, ik kan er maar niet aan wennen dat

mensen mijn hand kussen uit dankbaarheid voor iets wat vanzelfsprekend dient te zijn.'

Ik tuur peizend in de verte en zeg, *'het is misschien voor hen de enige manier om hun genegenheid en dankbaarheid te tonen, omdat ze niet veel bezitten.'*

'Als mannen mij het hof maakte dan kuste ze ook mijn hand en dat vond ik steeds opdringerig, terwijl het etiquette is.'

Ik kijk haar zijlings aan en zeg, *'je bent een Barones maar ook een boerin en van beiden heb je het goede.'*

Tessa lacht en spoort Sjuul aan om in galop te gaan. Ik spoor Gustav aan en we rijden langs elkaar op als in een wedstrijd.

Alex zit op de veranda en ziet twee stofwolken aankomen. Voordat we de binnenplaats oprijden gaan we weer in draf.

Tessa zegt welgemeend, *'je begint het aardig onder de knie te krijgen,'* en trekt aan de teugels voor het trapje van de veranda.

Alex zegt tegen mij, *'dat zag er goed uit ouwe,'*

Hij vraagt of alles in orde is met moeder en kind en Tessa knikt bevestigend.

Tessa zegt dat ze alvast enkele koffers gaat inpakken omdat de, zogenaamde, reis naar de familie in Herzogenrath echt moet lijken, want de dienstmeisjes

zullen, als Tessa enkele dagen weg is, de tijd benutten om de kleren van haar buiten te hangen om te luchten dus moet er een deel van de garderobe weggehaald worden.

Tessa laat weer eens blijken dat het liegen haar dwars zit omdat ze zegt dat ze zich schaamt dat ze het personeel voor de gek moet houden, maar ze weet ook dat zij ons, haar personeel en zichzelf in gevaar brengt als we vertellen wie wij daadwerkelijk zijn.

Dus zeg ik tegen haar, *'je moet het zien als het opvoeden van een kind. Tegen een kind moet je vaker een witte leugen maken om het te beschermen tegen de buitenwereld en tegen zichzelf omdat het kind de gevaren nog niet ziet. Dat doe je uit liefde en bezorgdheid. Dat geldt ook voor de volwassenen waar je van houdt, hen bescherm je ook tegen allerlei invloeden die ze niet aankunnen.'*

'Ik denk daar hetzelfde over als jij,' zegt Tessa, *'maar zo nu en dan komt de ethiek om de hoek kijken en trouwens, wat is een witte leugen?'*

'Een witte leugen is een leugen om bestwil. Een witte leugen is meestal een goede leugen, het is een leugen waarmee je niemand raakt of kwaad meedoet, want zou je de waarheid vertellen dan kan je iemand onnodig kwetsen of in gevaar brengen.'

'Jullie zijn niet alleen verder op technisch en medisch 'gebied enz. maar ook veel verder wat betreft de betekenis van woorden en het gebruik ervan.'

Ik kijk naar Alex met een blik van, *"begrijp jij wat ze bedoelt?"* en vraag aan haar, *'hoe bedoel je dat?'*

Tessa zegt heel nuchter, *'de woorden "witte en leugen" zijn twee woorden waarvan het eerste woord goed kan zijn en het ander altijd slecht, zoals bij witte en zwarte heksen, maar als je bepaalde goede en slechte woorden samen gebruikt ten goede van een ander, of om je eigen falen te verbergen zonder dat je een andere te kort doet, dan kan men niet tegen de uitleg zijn.'*

Ik kijk naar Alex en zeg tegen hem, *'zo simpel als ze de werking van DNA uitlegde aan Nèske zo gemakkelijk doet ze dat met het interpreteren van woorden.'*

Alex zegt, *'ze zal het goed kunnen vinden met Stiena want Stiena heeft ook een bepaalde structuur van denken.'*

Tessa vraagt aan Alex, *'doet Stiena ook iets met kruiden of medicijnen.'*

'Nee, Stiena is onderwijzeres en geeft les aan kinderen.'

Tessa zegt, *'kinderen uit onze omgeving kunnen ook les krijgen. *Dat gebeurd meestal in een boerenschuur, wat ze dan school noemen.'#*

Alex zegt, *'in onze tijd zijn kinderen verplicht om naar school te gaan in daarvoor apart ingerichte gebouwen.'*

‘*Mooi dat de kinderen in jullie tijd allemaal onderwijs krijgen. Ik verheug me erop om met Stiena te praten, want van haar kan ik ook veel leren.’*

Alex zegt, *‘geloof me, Stiena kan ook heel veel van jou leren. Zij kan de kinderen op een begrijpelijke manier les geven, maar jij hebt de gave om complexe zaken voor iedereen begrijpelijk te maken.’*

‘Dank je voor het mooie compliment en dat afkomstig van jou, want Mat zegt dat jij de slimste persoon bent die hij kent, terwijl Mat zelf superslim is.

Alex kijkt naar mij en zegt lachend, *‘luister, leer en huiver, Tessa geeft mij een compliment, door te zeggen dat jij mij de slimste persoon vindt en complimenteert jou ook meteen door te zeggen dat jij ook superslim bent, dus dan moet zij wel gigantisch slim zijn als twee slimmeriken haar slim vinden. Dat is diplomatie ten top en jezelf op de kaart zetten.’*

Tessa kijk met een blik alsof ze het niet begrijpt, maar Alex en ik zien dat ze het wel begrijpt en zegt tegen Alex, *‘jij bent begonnen met complimenten maken en ik geef ze enkel terug, maar ik zie jullie dadelijk wel op kantoor.’*

Alex en ik kijken naar elkaar, als ze wegloopt, met een blik van, *“daar krijg je geen speld tussen”.*

Na het inpakken van haar koffers voegt Tessa zich bij ons op kantoor en we praten verder over hoe woorden hun betekenis kunnen verliezen en zelfs een andere betekenis kunnen krijgen doordat er mensen van invloed, zoals politici, bestuurders etc., semantische

woordenspelletjes spelen om de burgers te manipuleren. *(Semantiek: betrekking hebben op betekenis van woorden, of er een verschil in opvatting is of niet.)*

We zien door het ovale melkglas in de deur van het kantoor een schaduw. Er wordt op de deur geklopt. Het is Ilse die met ingetogen stem zegt dat het eten is geserveerd.

Tessa bedankt Ilse en zegt dat we er aan komen. Ze staat op, gooit quasi arrogant haar haren naar achter en loopt als een Barones naar de deur, draait zich om en zegt fluisterend, *'heren laten we eten en het personeel complimenteren, zodat zij morgen nog beter hun best doen.'* Ze zwaait de deur open en loopt richting eetsalon.

Mat kijkt verweesd in de ruimte en weet niet meer wat hij moet denken. Speelt Tessa nu een doortrapt iemand of is ze daadwerkelijk zo en zien we nu even de echte Tessa.

Alex ziet hoe ontredderd ik kijk en schud met zijn hoofd en zegt, *'jonge, jonge, je bent vaker zo vastgeroest in je onzekerheden, zodat jezelf niet meer weet hoe je heet. Je weet toch dat Tessa een bepaalde humor heeft en dat ze goed en kwaad kan onderscheiden van elkaar. Waar ben jij de afgelopen dagen geweest dat je dat niet ziet. Als je zo door blijft denken en redeneren, met dat gekke brein van je, dan hoef je haar niet mee te nemen naar 2025 en hier ook niet meer terug te komen, want dan wordt het leven voor jouw alleen maar kommer en kwel.'*

Ik weet dat Alex gelijk heeft en ik heb die rare argwaan nog nooit zo sterk ervaren als nu met Tessa. Het kan, mag en moet niet zo zijn dat mijn ongegronde argwaan groter is dan de liefde voor haar zodat ik haar en mezelf verstik.

Ik maak met mijn hand een wegwuifgebaar en zeg, *'ik weet ook wel dat het haar humor is.'*

Alex kijkt met een schuin oog naar me zo van, *"ja, ja, dat zal wel"*.

Tijdens het eten verlopen de gesprekken soepel omdat ik geen zout op alle slakken leg. Vaker wens ik dat ik wat gemakkelijker in mijn hoofd zit, zoals Alex.

Wat me ook opvalt is, dat ik in 1768 op geregelde tijden eet dan in 2025. Door de gedwongen traagheid van leven onthaast men op een gegeven moment op een organische manier.

Onder het eten zien we Herr Hubertz drie paarden naar de wei brengen. Tessa zegt, *'Herr Hubertz traint vandaag drie jonge paarden. Deze paarden worden verkocht aan Graaf Lotharius van Hoensbroeck van Kasteel Hoensbroeck.*

*'*Ik zeg,*'*'*Kasteel Hoensbroek werd van 1740 tot 1745 gebruikt als gevangenis voor de Bokkenrijders. Ze werden daar, gefolterd, berecht en meestal op het binnenplein opgehangen.'*#

Kasteel Hoensbroek Zuid-Limburg

'Ik weet het, we zouden eigenlijk niet aan zulke mensen moeten leveren, maar we leveren ook paarden aan Landgraven die hun leenboeren uitbuiten en aan Sjötters, maar de paardenfokkerij is nu eenmaal een onderdeel van mijn onderneming. We staan bekend voor onze excellente paarden daarbij, weigeren te leveren zou mij verdacht maken.'

'Inderdaad,' zeg ik, **'maar met die Graaf loopt het toch al niet goed af. Hij raakt steeds meer van zijn fortuin kwijt door de Oostenrijkse successieoorlogen en zijn levensstijl,# de man wordt gestraft door het leven wat hij leidt.'*

'Ik heb begrepen dat mijn Landhuis het ook niet overleeft,' zegt Tessa, *'is er een manier om erachter te komen waarom en wanneer het Landhuis is verdwenen terwijl de Kapellen in de buurt er wel nog staan?'*

Ik denk even na en zeg, *'ik kan via de archieven van de gemeente Heerlen en Schaesberg opzoeken wat er eventueel met het Landhuis gebeurd is. We zoeken*

dan ook meteen op of er iets bekend is over jouw familie en of de adellijke naam von Aeretz nog steeds bestaat. De naam Aretz, zonder von en zonder E na de A, bestaat wel nog in Palemig en omstreken en ook in Duitsland.'

'Dat het Landhuis ver na mijn overlijden niet meer bestaat valt onder het lot der dingen binnen een bepaalde tijd in de geschiedenis, zoals Kasteel Schaesberg, maar stel je voor je vindt familie van mij dan zou het de omgedraaide wereld zijn als ik bij hen aanklop en zeg dat ik familie ben en uit het jaar 1768 kom, maar door een Bokkenrijder-spreuk in 2025 terecht ben gekomen.'

Alex zegt, *'dan stoppen ze je in een dwangbuis en brengen ze je naar een "gekkenhuis".'*

'Dus in mijn tijd beland je op de brandstapel en in jullie tijd stoppen ze je in een gekkenhuis wat wij "Dolhuis" noemen.'

Ik knik ja en voordat Tessa kan vragen wat een dwangbuis is zeg ik, *'een dwangbuis is een soort jas waarin je de armen niet kan bewegen zodat je geen onverwachte bewegingen kan maken en wordt gebruikt voor mensen die een gevaar voor zichzelf of voor anderen kunnen zijn. *De dwangbuis wordt in 1772, dus vier jaar na vandaag, beschreven door de Ierse arts David Macbride, hij is ook de persoon die een behandeling heeft gevonden tegen scheurbuik.'#*
(Scheurbuik is een ziekte ten gevolge van een langdurig vitamine-C-tekort.)

Alex staat van tafel op en zegt, *'Mat had geschiedenisleraar moeten worden want hij is een wandelende encyclopedie, maar hoe interessant het ook allemaal is, ik moet nog een paar telefoontjes plegen'* en loopt de eetsalon uit.

Tessa kijkt of de schuifdeur goed dicht is en zegt, *'zo'n dwangbuis lijk me wel wat voor jou, dan kun je geen kant meer op, dan ben je helemaal uitgeleverd aan mij.'*

Ik kijk haar quasi boos aan en zeg, *'jij hebt vaak stoute gedachten, eigenlijk moet jij in een dwangbuis want je bent een gevaar voor jezelf en mij.'*

Tessa zegt, *'doa hauwt ich dich oan.' (Daar houd ik je aan.)*

Ik denk, *"morgenvroeg zitten we bij mij aan de ontbijttafel. Geen dienstmeisjes om ons heen, dus niemand die ons kan storen en of horen. We hoeven niet meer op onze woorden te letten en het interesseert niemand of we ongetrouwd bij elkaar slapen. Lang leve de ogenschijnlijke vrijheden".*

Tessa leest een boek op kantoor en ik sta aan de omheining te kijken hoe vakkundig en met hoeveel geduld Herr Hubertz de paarden traint.

Op het moment dat hij me ziet laat hij de paarden achter elkaar lopen en komt naar mij toegelopen aan de omheining en zegt, '*Heute beginnt die Reise. Ich hoffe, Sie und der Neffe kümmern sich gut um die Baronin.' (De reis begint vandaag en ik hoop, dat u en de neef van de Barones, goed op haar letten.)*

Ik zeg automatisch in het Duits terug, terwijl hij ook Plat verstaat, *'Kein Grund zur Sorge, wir passen gut auf sie auf.' (Er is geen reden tot zorgen, we zullen goed op haar letten.)*

Herr Hubertz lacht, knikt tevreden en loopt weer naar de paarden.

Het zigeunerkamp ligt er vredig bij. De vrouwen doen de was, Petru zit met een paar mannen rond het kampvuur te discussiëren en de kinderen rennen achter elkaar aan. Een oude man speelt op zijn viool, maar stopt abrupt, want er komen schreeuwende mannen het kamp binnenlopen, waarvan enkele dreigende bewegingen maken met hooivorken en anderen zwaaien wild in het rond met dorsvlegels.

Ze douwen enkele zigeuners opzij en lopen rechtstreeks naar het kampvuur toe. De persoon die voorop loopt is een vrij forse man met een nors gezicht en zijn gezicht staat op oorlog. Hij gaat heel dicht voor Petru staan en vraagt behoorlijk agressief, *'wie van jullie heeft er bij mij ingebroken en mijn geld en twee gouden ringen gestolen?'*

Petru staat op, kijkt in het rond en zegt, *'wie bent u en waarom denkt u dat iemand van ons u bestolen heeft?'*

De agressieve man zegt, *'ik ben Jeurissen de leenboer van Hoeve de Leenhof, die maar enkele minuten gelegen ligt van jullie kamp en een van mijn knechten heeft gezien dat een zigeuner over mijn erf liep.*
(Een leenboer was een boer die een stuk land van een Landheer "in leen" kreeg tegen betaling.)

Petru roept alle mannen bij elkaar en vraagt aan hen of een van hen bij de leenboer heeft ingebroken en geld en twee gouden ringen heeft gestolen. Alle mannen knikken nee. Jeurissen zegt, *'je gelooft toch niet dat de dief toe zal geven dat hij gestolen heeft.'*

Jeurissen doet een stap naar voren en pakt Petru bij de keel. Als in een flits trekt de zigeuner, die naast Petru staat, zijn zwaard en zet de punt van het zwaard op de zijkant van de hals van Jeurissen en sist, *'als je hem niet meteen loslaat dan doorboor ik je hals.'*

De knechten doen ook een stap naar voren en nemen een dreigende houding aan door de hooivorken naar voren toe te richten. De zigeuner met het zwaard drukt de punt van het zwaard iets steviger tegen de hals van Jeurissen zodat hij weet dat het menens is en laat Petru los. Vervolgens wuift hij met zijn hand naar zijn knechten dat ze een stap achteruit moeten doen en zegt met snerende stem, *'jullie zijn nog niet van me af, ik ga naar de Schout, die zal jullie oppakken en in de kerker gooien.'*

Jeurissen en zijn mannen lopen morrend weg. Petru zegt, *'ik weet dat niemand het kamp verlaten heeft omdat we dat de Barones beloofd hebben, maar we moeten oppassen want de Schout en ook de bevolking zijn niet blij met ons. Ik rij nu naar de Barones en vraag haar om hulp.'*

Ik blijf nog even kijken hoe Herr Hubertz met de paarden omgaat en zie in de verte een ruiter aankomen. Het blijkt Petru te zijn. Hij stopt vlak voor me en groet mij door zijn hoed af te nemen en zijn

hoofd te buigen. Ik denk, *"die zigeuners zijn ontzettend beleeft"*.

Hij vraagt of hij de Barones kan spreken omdat ze door boer Jeurissen, van Hoeve de Leenhof, beschuldigd worden van diefstal van geld en twee gouden ringen en dat een knecht heeft gezien dat een zigeuner over het erf liep.

Ik loop naar het kantoor, maar Tessa is niet aanwezig. Ze is ook niet aanwezig in de eetsalon, dus loop ik de trap omhoog naar haar slaapkamer en zeg dat Petru er is en waarom hij er is.

Tessa zegt ietwat bedrukt, *'dat kunnen we nu niet gebruiken, nu we over een paar uur vertrekken.'* Ze loopt in een vrij snel tempo de trap naar beneden, maar voordat ze naar buiten loopt matig ze haar snelheid en stapt heel rustig door de voordeur.

Ze begroet Petru op gepaste wijze en zegt heel rustig, *'ik heb van mijn Rentmeester vernomen dat uw groep beschuldigd wordt door boer Jeurissen van diefstal en dat er een getuige is.'*

Petru zegt, *'de getuige is een knecht van de boer. Ook heeft boer Jeurissen mij bij mijn keel gepakt en bedreigt.'*

'Ik waardeer het enorm dat u meteen naar mij toegekomen bent,' zegt Tessa. *'Ik stel voor dat u, mijn Rentmeester en ik samen naar uw kamp gaan en daarna naar de boer Jeurissen om dit uit te zoeken.'* Petru knikt.

Herr Hubertz staat op afstand te kijken. Tessa kijkt zijn kant op en steekt een hand in de lucht zodat Herr Hubertz weet dat hij Sjuul moet zadelen. Ik loop richting stallen en zadel Gustav. Maedje loopt met me mee want ze weet dat we erop uit gaan.

Met zijn drieën rijden we naar de Zuidpunt van het Landgoed waar aanpalend Hoeve de Leenhof ligt.

Onderweg komen we Hoogschout Limpens tegen met zijn Sjötters.

De Hoogschout begroet de Barones en zegt, *'ik ben op weg naar u, want boer Jeurissen van Hoeve de Leenhof heeft aangifte gedaan van diefstal en hij verdenkt de zigeuners. Ook heeft hij een getuige,'* en kijkt daarbij naar Petru.

'Wij zijn op weg naar de zigeuners om te horen wat zij te vertellen hebben,' zegt Tessa, *'daarna wil ik met boer Jeurissen spreken en ik wil ook de getuige spreken. Boer Jeurissen pacht van mij Hoeve de Leenhof en het omringende land, dus voel ik mij verantwoordelijk.*

'Ik zal met u meerijden,' zegt de Hoogschout, '*en zal mijn mannen de orders geven dat ze het kamp niet mogen benaderen voordat wij met de zigeuners en boer Jeurissen hebben gesproken.'*

Tessa knikt en spoort Sjuul aan om in galop te gaan.

Aangekomen bij het kamp zie ik dat de zigeuners heftig discussiërend om het kampvuur zitten. Bij het

zien van Tessa stoppen ze met praten, staan op en begroeten haar met een diepe buiging.

Tessa en ik stappen van het paard en ze geeft haar teugels aan mij.

Hoeve de Leenhof vervallen

Hoeve de Leenhof gerestaureerd

Tessa wijst naar links waar Hoeve de Leenhof ligt en zegt, *'ik heb vernomen dat vroeg in de ochtend is ingebroken bij Hoeve de Leenhof en dat er geld en twee gouden ringen zijn gestolen.'*

Petru is inmiddels ook van zijn paard afgestapt en zegt, *'niemand van ons heeft het kamp verlaten.'*

Ondertussen kijk ik naar Hoeve de Leenhof en denk, **"in de winter, als het gesneeuwd had, gleden we als kinderen met de slee de heuvel af en dat de boer dat toestond.# Vreemd dat ik in een hachelijke situatie aan mijn kindertijd denk."*

Tessa zegt, *'het is niet dat ik u niet geloof maar mogen wij in elke tent en huifkar kijken zodat de Hoogschout gerustgesteld is?'*

Petru stemt in en de Hoogschout stapt ook van zijn paard, met zijn drieën lopen we over het kampje en inspecteren de tenten en de huifkarren.

De Hoogschout zegt, *'ik wil ook dat iedereen zijn zakken leegmaakt en de inhoudt, op een doek, op de grond legt.*

Een zigeunervrouw spreidt een doek uit op de grond en de zigeuners halen mokkend hun zakken leeg en leggen alles op de doek. De Hoogschout kijkt aandachtig tussen de spullen en ziet enkele stuivers liggen.

Hij zegt met een stem die geen tegenspraak duldt dat alle zigeuners, ook de vrouwen en kinderen, op een rij moeten gaan staan en dat ze de handen vooruit moeten steken zodat hij kan zien welke ringen ze aan de vingers hebben, want Jeurissen had gezegd dat de ringen van geel goud zijn.

Geen enkele zigeuner heeft geel gouden ringen aan zijn vingers en de Hoogschout zegt, *'ik wil jullie ook nog even fouilleren.'*

De zigeuners kijken de Hoogschout dreigend aan en Petru zegt, *'wij staan niet toe dat onze vrouwen en kinderen worden aangeraakt!'*

Tessa vraagt aan Petru, *'vindt u het goed dat ik dan de vrouwen en kinderen fouilleer, want fouilleren is de enige manier waarmee jullie de Hoogschout kunnen overtuigen dat jullie geen dieven zijn.'*

Petru kijkt in het rond en ziet dat de overige zigeuners knikkend instemmend en de vrouwen ook.

Nadat iedereen is gefouilleerd zegt de Hoogschout, '*we gaan nu naar boer Jeurissen om de getuige te verhoren en zoals jullie weten ben ik niet verheugd dat jullie hier je kamp mogen opslaan, maar ik respecteer de beslissing van de Barones, maar ik sta ook niet toe dat iemand valselijk wordt beschuldigd, ongeacht wie.*'

Tessa zegt tegen de Hoogschout, *'de zigeuners komen al tientallen jaren naar deze streek en telkens weer probeert Jeurissen hen weg te krijgen.'*

Binnen enkele minuten staan we op het erf bij boer Jeurissen. Jeurissen ziet Tessa en buigt diep voor haar en zegt, *'waaraan heb ik de eer te danken dat de Barones mij persoonlijk komt bezoeken.'* Maedje snuffelt grommend aan de broek van Jeurissen en gaat schuin voor hem zitten. Jeurissen kijkt ongemakkelijk naar Maedje die hem strak blijft aankijken.

Tessa vraagt aan de Hoogschout of zij enkele vragen aan boer Jeurissen mag stellen. De Hoogschout knikt goedkeurend en Tessa zegt, '*ik heb van de Hoogschout vernomen dat er bij u is ingebroken en dat er geld en gouden ringen zijn gestolen. Dat betreur ik ten zeerste. Ook blijkt er een getuige te zijn die een zigeuner op het erf heeft zien lopen, is dat juist?*'

Boer Jeurissen knikt. Tessa vraagt, *'waarom heeft die getuige dan niet ingegrepen toen hij de zigeuner op het erf zag lopen, en waarom heeft hij u niet meteen gewaarschuwd?'*

Jeurissen kijkt schaapachtig naar ons alsof hij nu pas beseft dat het inderdaad vreemd is dat de knecht niet heeft ingegrepen.

'Heeft u niet aan de getuige gevraagd waarom hij niet heeft ingegrepen?'

Jeurissen zegt dat hij dat niet gevraagd heeft.

'hoe bent u erachter gekomen dat het geld en de gouden ringen verdwenen zijn?'

'Ik kwam erachter toen ik geld wilde pakken om voorraden te kopen. Toen ik zag dat het geld en de ringen niet meer in de la lagen ben ik naar buiten gelopen en op dat moment kwam die knecht uit de stal. Ik hem heb hem gevraagd of hij iemand op het erf heeft gezien die er niet thuis hoort. De knecht zei dat hij een zigeuner had zien rondhangen.'

Tessa vraagt, *'dus de getuige heeft niet gezien dat de zigeuner het woonhuis is binnen gegaan?'*

Jeurissen knikt nee.

Kijkend naar de Hoogschout zegt ze, '*zou u die knecht even erbij willen roepen zodat we zijn verhaal horen.'* De Hoogschout knikt instemmend.

Jeurissen loopt naar de stallen en komt even later terug met een jonge man en zegt, *'dit is mijn zoon en die zegt dat hij de knecht vanochtend uit mijn woonhuis heeft zien komen en dat hij een uur daarna zijn boeltje bij elkaar heeft gepakt en de Hoeve heeft verlaten richting Kapellerbos.'*

De Hoogschout zegt, *'ik heb de indruk dat de getuige de dief is en dat hij de zigeuners de schuld in hun schoenen wilt schuiven. Werkte die knecht al lang voor u?'*

Boer Jeurissen zegt, *'nee, pas enkele weken.*

De Hoogschout vraagt, *'hoe kon hij weten waar het geld lag?'*

'Ik heb hem de afgelopen week zijn loon uitbetaald en toen heeft hij gezien dat ik geld uit de tafellade pakte.

De Hoogschout vraagt, 'hoe ziet die knecht eruit, hoe oud is hij en waar komt hij vandaan?'

Jeurissen denkt even na en zegt, *'hij zegt dat hij Peter Rademacher heet, vierentwintig jaar is en dat hij uit Eygelshoven komt. Hij is klein van stuk, heeft donker haar en draagt een zwarte broek met een versleten Oostenrijkse legerjas.'*

'We zullen naar hem zoeken,' zegt de Hoogschout, *maar u beseft toch wel dat u de zigeuners valselijk beschuldigt en bedreig heeft, zodat excuses op zijn plaats zijn en dat zij aangifte tegen u kunnen doen'*

Ik zie dat Jeurissen zich schaamt dat hij zo fel heeft gereageerd naar de zigeuners toe en zegt, *'ik zal hen dadelijk mijn excuses aanbieden en wijn en hammen schenken.'*

Tessa buigt voorover langs de hals van het paard en kijkt Jeurissen recht in de ogen en zegt met een niet mis te verstane toon, *'het is geen geschenk wat u hen*

geeft boer Jeurissen, u kunt het beschouwen als een boete die u voldoet.'

Ik zie dat de Hoogschout helemaal onder de indruk is van Tessa. Hij is zelfs zeer gecharmeerd van haar. Ik denk, *"dit moeten we in de gaten houden want als hij interesse krijgt in Tessa, als man, dan hebben we kans dat hij zich graag in de omgeving van haar ophoudt en dat kunnen we niet gebruiken."*

Ik voel tevens een verlossing van mijn eigen jaloezie, want ik besef dat ik hem niet zie als concurrent waar ik jaloers op moet zijn, maar als gevaar voor onze zaak en die van de Bokkenrijders. Daarentegen kunnen we hem misschien gebruiken als informant terwijl hij het niet weet.

De Hoogschout zegt dat Jeurissen geluk heeft gehad dat de Barones de zaak heeft afgehandeld want hijzelf had een geldelijke boete in gedachten vanwege valse beschuldiging.

Boer Jeurissen knikt en bedankt de Barones en de Hoogschout, maar zegt tevens, *'de getuige heeft de zigeuners valselijk beschuldigd.'*

De Hoogschout zegt, *'u bent diegene die met uw mannen met hooivorken naar de zigeuners is gegaan, u bent diegene die hen valselijk beschuldigd en bedreigd heeft. U ging er zonder meer vanuit dat de zigeuners de dieven waren. '*

We nemen afscheid en de Hoogschout zegt dat hij aan de Sjötters het signalement van de knecht zal doorgeven.

Tessa en ik rijden naar de zigeuners toe om hen het goede nieuws te vertellen en dat boer Jeurissen hammen en wijn zal brengen om het goed te maken.

De zigeuners applaudisseren voor Tessa en ik zie dat ze verlegen wordt omdat ze naar de grond kijkt. Petru stapt naar voren buigt voor haar en zegt, *'Barones, u bent een ware dochter van uw vader. Baron Max stond ook altijd voor gerechtigheid.'*

Tessa zegt, *'een groter compliment en dankbetuiging had u mij niet kunnen maken.'*

Terug op het Landgoed zie ik een vreemde forse man, met rode haren en een baard richting Alex en Herr Hubertz lopen.

Met dat hij ons ziet komt hij zwaaiend onze richting op en begroet Tessa. '*dat is mijn neef Jürgen.'* zegt Tessa, '*hij is vroeg.'*

Ze springt van het paard af en omarmt hem als een broer. Hij tilt haar op en draait met haar in het rondt alsof ze niets weegt.

Herr Hubertz staat te lachen, want hij kent Jürgen ook al van zijn geboorte.

Maedje springt recht tegen hem op van blijdschap en hij omarmd haar.

Tessa stelt Alex voor als haar neef, van moederskant, uit Valkenburg en mij als nieuwe Rentmeester.

Jürgen geeft mij en Alex een hand en zegt tegen Alex, *'jij bent dus aangetrouwde familie van mij.'* Alex knikt.

Het is ondertussen 16.00 uur, dus tijd om het rijtuig te laden. De dienstmeisjes willen de koffers van Tessa naar beneden dragen, maar Alex en ik nemen de koffers van hun over, want ze zijn nogal vrij zwaar. Nadat we de koffers van Tessa op het rijtuig hebben gelegd, halen we onze eigen koffers. Herr Hubertz komt met een dekzeil aanlopen en gooit deze over de koffers en spant alles met een touw strak en vast.

Frau Hubertz plaats achter op de bok een houten kist met eten en drinken voor onderweg. Herr Hubertz loopt op Alex en mij af en vraagt, *'hebben jullie pistolen en zwaarden?'*

Alex kijkt naar mij en zegt, *'nee.'*

Herr Hubertz loopt naar de paardenstal en komt even later terug met twee pistolen een doos ammunitie en twee zwaarden.

Hij geeft ons ieder een zwaard en zegt, *'steek het zwaard rechts tussen de riem en het pistool links.'*

'Ik moet het andersom doen want ik ben linkshandig,' zegt Alex.

Ik denk, "*hij moest eens weten dat wij pistolen hebben die nauwkeurig zes keer achter elkaar kunnen schieten.*"

Het is 16.40 uur als Tessa naar buiten komt en zegt, *'zullen we nu meteen vertrekken dan hebben we een voorsprong.'* Alex en ik knikken. Giel en Gustav staan gezadeld voor de veranda, dus de reis kan beginnen.

'We komen over drie of vier dagen weer terug. Dat betekent dat er even geen paarden worden verkocht,' zegt Tessa tegen Herr Hubertz. Ook legt Tessa aan Jürgen uit dat er zigeuners tijdelijk op de Zuidpunt van het Landgoed bivakkeren en mochten ze hulp nodig hebben zij zich dan melden bij hem en als er iets dringends is hij dat kan doorgeven aan Nèske, omdat zij weet hoe ze Tessa snel, via een koerier, kan bereiken.

Herr Hubertz en Jürgen knikken instemmend. We rijden rustig de poort van de binnenplaats uit. Het personeel staat bij de veranda te zwaaien alsof we een wereldreis gaan maken.

Onderweg denk ik erover na hoe ik Tessa zal introduceren in 2025 bij vrienden en familie. Ik zeg tegen Tessa, *'ik zal je in 2025 introduceren als iemand uit Eygelshoven.'*

'Wat is dan mijn achternaam.'

'Je eigen achternaam.'

'Dus in 2025 gebruik ik mijn eigen naam. Hoe hebben wij ons leren kennen en wat voor een werk doe ik?'

'Je werkt als zelfstandige vroedvrouw en je begeleid vrouwen tijdens de zwangerschap. We hebben ons leren kennen bij een cliënt, waar ik naartoe ging voor

een ICT opdracht. We kwamen toen gelijktijdig aan en het duurde even voordat de cliënt de voordeur opende, omdat zijn vrouw krampen had. Het regende heel erg op dat moment en ik mocht onder jouw paraplu schuilen. Jij vertelde me dat je de vrouw des huizes begeleid tijdens haar zwangerschap.'

'Van het een kwam het ander, 'zegt Tessa, '*en nu zitten we met elkaar opgescheept.'*

We naderen het huis van Nèske. We parkeren het rijtuig en de paarden in de schuur achter het huis, uit het zicht. Nèske heeft ons ondertussen gehoord en komt naar buiten en begroet ons hartelijk.

Het valt me op dat er rechts naast het huis een paard staat dat verdacht veel lijkt op het paard van Joseph.

Tessa kijkt naar mij en ik wijs op het paard.

'Joseph is ook hier,' zegt Nèske, 'hij wil jullie vragen of hij erbij mag zijn als jullie overgaan.'

'Bedoelt hij dat hij mee wil met ons naar 2025?' vraag ik.

'Nee, hij wil met eigen ogen zien dat jullie verdwijnen in het niets als je de spreuk uitspreekt.'

'Ik kan me voorstellen dat hij dat wil zien omdat het ook eigenlijk niet te bevatten is als je het niet gezien hebt.'

'Ik heb het gezien toen jullie terug kwamen met Koale Loe,' zegt Nèske, *'toen pas kon ik het echt geloven. Je liet me van tevoren de bewijzen zien dat je uit 2025 komt, aan de hand van het licht in je horloge, maar als je ziet hoe iemand verdwijnt of plotseling uit het niets voor je staat dan is de magie nog groter, maar je geest kan het een plaats geven.'*

Joseph ziet ons binnenkomen, staat op en begroet ons één voor één. Joseph verontschuldigt zich en zegt, *'ik weet dat ik ongevraagd ben gekomen, maar mijn nieuwsgierigheid was groter dan mijn geduld.'*

'Het is begrijpelijk dat je met je eigen ogen wil zien als wij overgaan,' zeg ik, *'het is ook uitzonderlijk wat ons overkomen is.'*

Nèske vraagt of we allemaal koffie willen met een Schnaps erbij en gelet op wat er staat te gebeuren zijn we wel aan Schnaps toe.

Nadat we hebben getoost pakt Tessa een kistje uit de reistas en zegt, *'Mat heeft een kistje samengesteld met medicijnen die hij heeft meegenomen uit 2025. Ik laat deze bij jou voor het geval dat je ze nodig hebt. De pijnstillers en de medicatie voor infecties zitten in aparte potjes. Hij heeft ook in het Duits een briefje erbij gedaan hoe je de medicatie dient te gebruiken en voor welke ziekte.'*

Tessa maakt het kistje open en laat Nèske de medicijnen zien, ondertussen zegt ze, *'ik ben bij de zigeuners geweest, die tijdelijk op de Zuidpunt verblijven, vlak nabij de Hoeve de Leenderhof. Onder hen is een vrouw en een kind die ik behandeld heb met*

pijnstillers. Ze hadden bedorven vlees gegeten, maar zijn weer aan de betere hand. Zou jij morgen even willen gaan kijken hoe het met hen gaat?'

Nèske knikt en zegt, *'ik ken Petru, de leider van de zigeuners. Ik heb jaren geleden zijn vrouw geholpen bij de bevalling. Fijn dat ik hen weer eens ontmoet.'*

Ik kijk met opgetrokken wenkbrauwen naar Tessa en zij weet waarom ik zo kijk, want we weten nu dat Nèske en Petru elkaar kennen, maar de manier waarop Petru keek toen hij de naam Nèske hoorde zegt mij dat er meer aan de hand is tussen die twee.

'Jullie gaan pas om 22.00 uur over, waarom zo laat?' vraagt Joseph aan mij.

'In 2025 hebben veel mensen een hond en het bos is een geliefde plaats om met de hond te wandelen en na 22.00 uur is er meer kans dat er niemand in het bos is. Je moet weten, er wonen in 2025 duizenden mensen rondom het Kapellerbos.'

Joseph maakt grote ogen en zegt, *'dat is haast niet te geloven, terwijl er nu zo weinig mensen wonen.*

Om even terug te komen op ons gesprek van afgelopen woensdagavond In den Vivat. Hebben jullie al een idee hoe we de Abt kunnen aanpakken zodat hij instemt met de eisen voor meer veiligheid in de mijnen, een beter loon, minder uren werken en dat vrouwen en kinderen alleen bovengronds werken?'

'We hebben een plan bedacht hoe we de Abt kunnen aanpakken. We nemen apparaten mee die kunnen

*vliegen en die we op afstand kunnen besturen. Wij noemen ze drones en zijn zo groot als een raaf met gespreide vleugels. Ook heb ik me ingelezen in de rangorde van de Abdij. *De Kanunnik staat de bisschop bij met het besturen van het bisdom, maar de huidige Abt, Johan Jozef Haghen, heeft het laatste woord wat betreft beslissingen nemen.# Dus we moeten bij beiden goddelijke angst aanjagen.'*

Joseph heeft nu weer dezelfde blik in zijn ogen als dat hij had toen ik hem voor het eerst een rijdende auto liet zien.

Ik leg hem uit dat we 'n drone boven de binnenplaats van Rolduc laten vliegen en dat wij ergens veilig in de struiken zitten en dat we via de drone de mensen toespreken alsof God persoonlijk met hen spreekt.

Des temeer ik hem vertel, wat we van plan zijn, des te enthousiaster Joseph wordt. Hij zegt blij te zijn dat op deze manier er misschien geen doden of gewonden zullen vallen als het plan lukt.

'We doen eerst wat testvluchten boven het Kasteel als we terug zijn in 2025, dan weten we zeker dat het werkt zoals wij dat willen,' zegt Alex om het enthousiasme van Joseph wat te temperen.

'Trouwens,' zegt Tessa tegen Joseph, '*Hoogschout Limpens kwam vanmiddag op bezoek om te vertellen dat Heinz Mols was opgepakt met een gestolen paard. Hij was de verkoopakte verloren en kon dus niet aantonen dat hij het paard van mij gekocht had. Interessant is dat de Hoogschout liet blijken het ook niet altijd eens te zijn met de Schepenen en hoe ze de*

Bokkenrijders behandelen. Hij zag ook de armoede onder de bevolking.'

Joseph zegt dat hij Limpens voorzichtig zal peilen, want hij kent hem vrij goed,*omdat Limpens hem steeds laat komen als gevangenen, die door de folteringen uitgeput zijn, weer opgelapt moeten worden.#

Plotseling springt Maedje op en loopt naar de deur. Tessa legt de vinger op haar lippen als teken dat we stil moeten zijn.

Er wordt gemorreld aan de klink van de deur. Alex, Joseph en ik veren geruisloos overeind uit onze stoelen en hebben alle drie het pistool in de hand.

Ik loop naar de deur, Joseph en Alex gaan twee meter van de voordeur staan, ik til geruisloos het hefboompje naar boven, zodat de deur ontgrendeld is, en trek de deur heel snel open.

Er staat een jongeman voor de deur die heel verschrikt kijkt omdat hij in de lopen van drie pistolen kijkt en steekt meteen beide handen in de lucht.

Hij ziet er erg jong uit en heeft eigenlijk een onschuldig gezicht met trouwe ogen.

Joseph stapt naar voren en vraagt, *'weë bis dich?'*
(Wie ben jij?)

'ik ben Peter Quaedvlieg en ik ben op weg naar huis en heb hele erge honger en zag dit huis en dacht, misschien ligt er iets te eten.'

'Waarom klop je dan niet eerst aan, want je ziet aan de tuin dat het bewoond is en dat er een paard naast het huis staat. Ik denk dat je wilde inbreken.'

Nei, ich bin geine deef.' (Nee, ik ben geen dief.) zegt Peter Quaedvlieg.

Tessa en ik kijken elkaar aan, want hij heeft een versleten Oostenrijkse legerjas aan en Tessa zegt, *'dat is toch die knecht van Hoeve de Leenhof, jij bent wel een dief en je naam is niet Peter Quaedvlieg maar Peter Rademacher en je komt van Eygelshoven. Jij wordt gezocht door de Hoogschout want je hebt geld en twee gouden ringen gestolen van boer Jeurissen en daarbij hebt je de zigeuners valselijk beschuldigd.'*

Joseph pakt hem bij zijn kraag vast en zegt, *' jij maakt nu onmiddellijk je zakken leeg en legt alles op het tafeltje dat buiten onder het raam staat.'*

Peter Quaedvlieg legt een lerenbuidel op het tafeltje, enkele stuivers en een mes. Joseph pakt de leren buidel maakt het touwtje los, wat erom heen gedraaid zit en strooit de buidel leeg op het tafeltje. Heel veel stuivers en twee gouden ringen rollen eruit.

Quaedvlieg kijkt benauwd naar het pistool van Joseph en zegt, *'ik heb het geld gestolen omdat mijn vrouw heel erg ziek is en wij geen geld hebben om medicijnen te kopen en mijn naam is echt Peter Quaedvlieg. Ik heb aan boer Jeurissen een valse naam en*

woonplaats opgegeven. Ik wist van een ontslagen knecht, die ook op Schaesberg woont, dat Jeurissen altijd wat geld in de lade van de keukentafel bewaard, daarom ben ik bij hem gaan werken om het geld te stelen.'

Tessa stapt naar voren en zegt, *'je hebt ons al enkele keren belogen, waarom zouden we je nu wel geloven.'*

'Ik weet dat u mij niet meer op mijn woord kan geloven, maar mijn vrouw is echt heel erg ziek.'

Tessa kijkt ons allemaal aan en zegt, *'we kunnen hem niet uitleveren aan de Hoogschout want misschien wordt hij wel gefolterd, omdat ze denken dat hij lid is van de Bokkenrijders.'*

We knikken allemaal instemmend.

'We kunnen hem laten gaan, zonder de ringen en het geld van Jeurissen en Nèske kan morgenvroeg naar Schaesberg gaan om zijn vrouw te onderzoeken.'
Nèske knikt naar Tessa.

Tessa loopt naar Quaedvlieg toe, gaat heel dicht bij hem staan, kijkt hem recht in zijn ogen en zegt op een niet misverstane toon, *'we geloven je nog voor deze ene keer en als morgen blijkt dat je weer gelogen hebt dan zullen wij je persoonlijk opjagen met man en macht en dan kun je maar beter hopen dat de Sjötters jou eerder zullen vinden dan wij, want geloof mij, als wij jou eerder vinden en wij zullen jou eerder vinden, dan ziet het er niet goed voor je uit.'*

Quaedvlieg kijkt Tessa aan met grote bange ogen en schudt heftig nee met 't hoofd en zegt vol overtuiging dat hij nu niet gelogen heeft.

We kijken elkaar onderling aan en denken waarschijnlijk allemaal hetzelfde, "*mit Tessa is 't sjlech kieshe ète, es se heur besjoemels*".
(Met Tessa is het slecht kersen eten als je haar bedriegt.)

Ik zeg tegen hem, *'vertel ons precies waar je woont op Schaesberg en laat die oude Oostenrijkse legerjas hier als je naar huis gaat, want ze zijn op zoek naar iemand met een dergelijke jas en jij bent de enige die zo rond loopt.'*

Quaedvlieg doet meteen zijn jas uit en geeft die aan mij en zegt, *'mag ik wel het geld meenemen wat van mij is.'*

'Pak die paar stuivers en het mes maar mee, wij zorgen ervoor dat Jeurissen zijn ringen en geld terug krijgt.'

Quaedvlieg pakt zijn spullen en legt ons nauwkeurig uit waar hij woont. Bij zijn vertrek bedankt hij ons overdreven vaak.

Ik heb Tessa in een korte tijd binnen verschillende situaties meegemaakt en de manier hoe zij zaken oplost getuigen van een hoge ethiek en intelligentie, maar ook van een eerlijke maar rechtvaardige hardheid die wij in 2025 zijn kwijtgeraakt. Ze bezit een natuurlijke autoriteit.

'Toeval bestaat niet,' zegt Alex. '*Dat die Quaedvlieg juist aan de deur van Nèske stond is zijn lot, dat ten goede kan komen voor zijn zieke vrouw en voor hemzelf.'*

Tessa stelt voor dat zij en ik het geld en de ringen terugbrengen naar boer Jeurissen.

De paarden zijn nog gezadeld zodat we binnen vijf minuten bij Jeurissen zijn. Jeurissen kijkt zeer verrast en ontzettend blij als we hem de buidel met geld en de ringen overhandigen en vraagt, *'hebben jullie, of de Hoogschout, die Rademacher opgepakt?'*

Ik kijk Tessa aan en zeg tegen hem, *'ik kwam hem tegen in de buurt van Nieuwenhagen. Ik herkende hem aan zijn jas. Hij gaf meteen toe dat hij het geld en de ringen gestolen heeft. Ik hield mijn hand op de kolf van het pistool en vroeg hem om mij de geldbuidel te overhandigen. Rademacher pakte de buidel uit zijn zak en maakte aanstalten mij de buidel te overhandigen, maar plotseling gooide hij de buidel naar me toe waardoor het paard schrok en ik bijna van het paard viel. Rademacher zag zijn kans schoon en rende het dicht beboste bos in waar ik niet met het paard kon komen.'*

Ik zie aan Tessa dat ze me niet durft aan te kijken want anders zou ze in de lach schieten.

Jeurissen is in ieder geval uitgesproken blij, want hij zegt de ringen belangrijker te vinden dan het geld, omdat zijn vrouw enkele maanden geleden is overleden en het waren haar ringen. Ook zegt hij dat hij hammen, brood en wijn heeft gebracht naar de

zigeuners en dat ze op zijn hulp kunnen rekenen als er, onverhoopt, iets mocht zijn.

Tessa zegt tegen hem dat ze wel wist dat er een goed mens in hem schuilt.

Onderweg terug naar Nèske zegt Tessa, *'heb je het verhaal over Quaedvlieg op de weg naar boer Jeurissen bedacht of heb je het ter plekke uit je dikke teen gezogen en goed van je dat je zijn echte naam niet hebt genoemd'*

'Ik heb het terplekke bedacht en had er zelfs plezier in hoe gemakkelijk de woorden zich elkaar opvolgde tot een aannemelijk verhaal.'

'Het is maar goed dat Jeurissen niet op de hoogte is dat wij de paarden speciaal trainen om niet te schrikken van geluiden, juist omdat we ook paarden leveren aan de Sjötters,' zegt Tessa.

Het is 19.00 uur en we hebben de paarden ontzadeld en de koffers bij Nèske op een lege slaapkamer gezet. We moeten nog drie uur wachten voordat we over kunnen gaan. Alex zit met gesloten ogen in de stoel. Dat doet hij wel vaker als hij over iets nadenkt, terwijl de anderen denken dat hij slaapt.
Joseph wijst naar Alex en zegt, *'hij is moe van de dag.'*

Alex opent zijn ogen en zegt, *'nee, ik ben niet moe, maar ik bedenk net dat we Stiena kunnen bellen en vragen of ze nu meteen naar de Kapel gaat. Als er dan geen mensen zijn dan kunnen we eerder over.'*

'Dat is een goed idee,' zeg ik, *'laten we dat doen.'*

Alex pakt zijn telefoon en belt naar Stiena. Joseph zit op het puntje van zijn stoel en kijk gefascineerd naar Alex.

Stiena Schiffers

Alex heeft de telefoon op luidspreker gezet en Stiena meldt zich met, *'hé, daar is Alex, de stem uit het verleden.'*

Het lijkt alsof Joseph vastgelijmd zit op zijn stoel, want hij beweegt in het geheel niet, zo gespannen is hij.

Alex vraagt aan Stiena of ze nu meteen naar de Kapel kan gaan om te kijken of er geen mensen aanwezig zijn en zegt dat hij over tien minuten terugbelt, want mochten er geen mensen zijn dat we dan eerder over kunnen gaan.

Stiena zegt dat ze de auto in een zijstraat van de wijk Leenhof zal parkeren zodat ze binnen enkele minuten bij de Kapel is en dat ze blij is Alex te zien en hem mist. Alex kijkt een beetje ongemakkelijk bij die woorden en zegt dat hij ook blij is haar weer te zien.

Nadat het gesprek is beëindigd heerst er een stilte. Alex kijkt in het rond en lacht verlegen zoals iemand die zich blootgesteld ziet bij anderen omwille van een getoonde genegenheid. Hij maakt een kwetsbare indruk.

Joseph doorbreekt de stilte en zegt, *'mooi dat iemand aan de andere kant op je wacht, want het doel in het*

leven is dat je je diepste emoties met iemand kan delen zonder er op afgerekend te worden.'

Voordat we onze spullen pakken en richting Kapel gaan vraag ik aan Tessa de telefoon die ik haar gegeven heb en geef die aan Nèske. Ik leg haar uit op welke knopjes ze moet drukken als ze Alex of mij wil spreken. Ze vraagt of ze meteen kan bellen als wij zijn overgegaan naar 2025 zodat ze gerustgesteld is dat alles is goedgedaan. Ik knik ja en zeg, *'bel ons maar tien minuten nadat wij vertrokken zijn, zodat je zeker weet dat we in het juiste jaar aangekomen zijn.*

Op weg naar de Kapel is Tessa in het geheel niet nerveus terwijl Alex bedenkelijk om zich heen kijkt. Ik heb Alex nog nooit zo gezien, maar ik heb hem ook nog nooit zo verliefd gezien en daarom is deze emotie van hem nieuw voor mij.

Bij de Kapel aangekomen is er gelukkig in de omtrek geen mens te bekennen. Alex belt naar Stiena, zij pakt op en zegt, *'ik ben bijna boven op de heuvel bij de Kapel.'*

'Oké, blijf nu de hele tijd aan de lijn. Mat en ik kleden ons even om, dat is zo gebeurd.'

Alex geeft de telefoon aan Tessa en tijdens dat Alex en ik ons willen ontdoen van de kleren, kijken Nèske, Tessa en Joseph ons aan met een blik van, *"jullie gaan je toch niet in het bijzijn van ons omkleden"*.

We knopen onze broeken open en op het moment dat we de broeken naar beneden willen stropen draaien Nèske, Tessa en Joseph hun rug naar ons toe.

Wij roepen: *"Tadaah"* en Joseph draait zich weer om en begint te lachen. Tessa en Nèske draaien zich ook voorzichtig om en beginnen ook te lachen.

'Wiens idee was het om jullie eigen kleren onder de huidige kleren te dragen?' vraagt Tessa.

Alex wijst met zijn hoofd naar mij en Tessa zegt, *'dat had ik kunnen weten, zo praktisch als hij denkt.'*

Alex pakt de telefoon weer over van Tessa en Stiena vraagt wat er zo te lachen valt zodat Alex haar even in het kort uitlegt waarom.

Stiena zegt dat er nog steeds niemand in de buurt is. Wij lopen naar de desbetreffende boom met het ingekerfde kruis. Joseph maakt een kruisteken uit respect voor de Bokkenrijders die zijn opgehangen als hij voor de boom staat.
(Niet gelovigen binnen het katholieke geloof/cultuur maken ook een kruisteken om iets kwaads of verderfelijks in het goede te bezweren. Het is een symbolische geste van cultuurchristenen.)

Alex geeft de telefoon aan mij, pakt het spanband uit zijn tas en zegt dat Tessa links van mij moet gaan staan. Voordat Tessa links van mij gaat staan omarmd ze Maedje en kust haar op haar kop.
Alex draait het spanband om Tessa en mijn middel, gaat rechts van mij staan, draait de band om zijn eigen middel, vervolgens om de boom en zegt dat we nu alle drie zo dicht mogelijk tegen de boom moeten gaan staan en rijgt het spanband door de draaglussen van onze tassen en plaatst het begin van de band vervolgens in de ijzeren klem en trekt het spanband strak aan.

Het spanband zit zo strak dat we geen kant meer op kunnen. Hij pakt de telefoon weer van me over en vraagt aan Stiena of de kust veilig is.

De kust is veilig. Ik leg mijn hand op de boom, we kijken alle drie naar Nèske en Joseph en ik zeg, '*Euver sjtaak, euver gaad, teruk noar hoes, bie de kamin.*" *(Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)*

Ik houd Tessa's hand vast en kijk haar aan. Tessa tuit haar lippen en geeft mij een denkbeeldige kus.

Het dreigende zoemend geluid is weer hoorbaar en meteen komt de wervelwind weer opzetten die een soort deken van mist over ons heen legt en ons transporteert naar 2025.

Joseph loopt naar de boom, en kijkt naar de grond en dan naar boven, vervolgens loopt hij om de boom, alsof hij ons zoekt. Maedje doet hetzelfde, ze jankt en kijkt zoekend rond, ook zij begrijpt er niets van. Nèske loopt naar haar toe, aait haar en zegt ondertussen geruststellende woorden tegen haar.

Nèske kijkt naar de boom en zegt tegen Joseph, *'kijk, er is weer een ziel bevrijd uit de boom, een oude tak sterft af en een nieuwe groeit zienderogen aan.'*

Stiena staat voor de Kapel en ziet een mistige wervelwind opdoemen die langzaam optrekt waardoor Alex, Tessa en ik zichtbaar worden.

Stiena loopt naar Alex toe en omarmt hem stevig. Ze stapt op Tessa af en geeft haar een hand en zegt, *'ik ben Stiena, welkom in 2025.'*

Ze kijkt naar mij en zegt, *'ik ken jullie twee al zolang en jullie maken steeds de meest gekste dingen mee.'*

Tessa loopt heel verwonderd in het rond en neemt alles in zich op. Ze kijkt mij aan met een blik waaruit ik niet goed kan opmaken wat ze op dat moment denkt of voelt, of in welke geestelijke staat ze verkeert. Is ze gechoqueerd, geestelijk verlamd of verrukt?

Ze draait zich om naar mij en zegt heel uitgesproken, *'fantastisch, niet te geloven, ik sta in het jaar 2025. Ik zie dat de Kapel van binnen er anders uitziet dan in 1768, er staan diverse zitbanken rondom de Kapel en er is zelfs een stuk bos voor de Kapel erbij gekomen, want in 1768 staat de Kapel aan de rand van het bos.'*

Stiena heeft ondertussen de rugzak geopend en haalt er een spijkerbroek uit met een flanellen houhakkershemd en geeft die aan Tessa en zegt, *'probeer de broek en hemd, achter de Kapel even aan, ik denk wel dat het je past.'*

Na enkele minuten komt Tessa naar de voorkant van de Kapel en de broek en het hemd passen perfect. Ze ziet eruit als een Limburgs Maedje op een Sjöttersfeest. Ze zegt, *'de broek zit strak maar ik kan me er toch goed in bewegen en het hemd voelt zacht aan.'* *(Het Sjöttersfeest (Schuttersfeest) is een jaarlijks terugkerend feestelijk volksvermaak van een plaatselijke schutterij afkomstig van de middeleeuwse burgerwachten die orde en veiligheid bewaakten)*

Ik complimenteer Tessa dat ze er goed uit ziet in de spijkerbroek en het houthakkershemd en zeg, *'laten*

we meteen naar de auto gaan zodat we thuis verder praten.'

We lopen als wandelaars de trappen naar beneden richting Heerlenseweg, die overloopt naar de Schaesbergerweg. *Er staat een klein kerkje op de hoek van het bospad en ik zeg tegen Tessa dat Alex en ik daar gedoopt zijn.#

De auto van Stiena staat in de Patronaatstraat, op Leenhof, een zijstraat van de Heerlenseweg, recht tegenover het bospad.

Als we op enkele meters van de auto zijn opent Stiena op afstand haar auto. Tessa kijkt verrast naar mij dat de knipperlichten aan en uit gaan. Ik zeg, *'we kunnen op afstand deuren afsluiten en openen.*'

Tessa wrijft met haar hand over de achterlichten. Ik maak de achterste deur open en zeg dat ze kan instappen.
Omdat de auto een SUV is kan ze gemakkelijk instappen omwille van de hoge instap.*(SUV is Sport Utility Vehicle.)*

Ze kijkt aandachtig naar het interieur van de auto. Stiena start de auto en rijdt achteruit de zijstraat uit.

Het gezicht van Tessa is goud waard. Ik zie dat ze het allemaal positief spannend vindt en zegt, *'er staat mij heel wat te wachten wat betreft vooruitgang, maar ik verheug me er op.*'

Stiena kijkt in de achteruitkijkspiegel naar Tessa en zegt, *'ik heb begrepen dat jij een Barones bent en dat*

het land waarop Schaesbergerveld is gebouwd ooit van jou was.'

Tessa kijkt naar Stiena's ogen in de spiegel en zegt, *'Dat is juist, in mijn tijd ben ik een Barones en het land is, of beter gezegd was generaties lang ons eigendom, maar ook de geschiedenisboeken in 1768 leren ons dat niets voor eeuwig hetzelfde blijft, op haat en liefde na, want dat is van alle tijden.'*

Stiena kijkt weer in de achteruitkijkspiegel en zegt, *'Alex zei al dat jij en ik raakvlakken hebben wat betreft ethiek, rechtvaardigheid en doorzettingsvermogen. Ik verheug me erop je beter te leren kennen.'*

'Dat is dan wederzijds.'

Alex kijkt naar achteren naar mij en knikt. Die knik zegt meer dan mooie woorden, want het is voor Alex en mij, meer dan belangrijk, dat de vrouwen waarmee wij verder willen in het leven, het met elkaar kunnen vinden als zusters.

Van de Patronaatstraat tot mijn huis is maar vijf minuten rijden, echter die korte tijd is voor mij voldoende om te zien hoe Alex steeds verliefd naar Stiena kijkt.

Jezus, de man is verliefd tot in zijn tenen. Niet zo maar verliefd, maar adorerende verliefdheid, het spat uit zijn poriën. Je ziet dat hij haar op handen wilt dragen. Maargoed, ik kijk eigenlijk in een spiegel, want ik voel hetzelfde voor Tessa, alleen heeft Alex het voordeel dat

hij niet alles analyseert, relativeert en herkauwt, waardoor iets moois kapot kan gaan.

Ik zou dat ook niet moeten doen, wat de liefde betreft. Het is mijn manco maar het mag me niet mank maken of verlammen of erger nog, dat ik spoken zie die er niet zijn. Maar ter verdediging van mezelf dien ik te zeggen dat ik dan ook nog nooit zo verliefd op iemand ben geweest als op Tessa. Instinctief weet ik dat ik mijn liefde en genegenheid aan de juiste persoon geef. Zelfs denken over liefde en genegenheid is nieuw voor mij.

Mijn telefoon gaat en ik zie dat het Nèske is. Ze is blij dat we alle drie goed zijn overgegaan. Ik vraag haar of ze mij komende maandag om 17.00 uur wil bellen, want dan kan ik haar de dag en de tijd vertellen wanneer we terugkomen en voordat ik haar wegdruk roepen we alle vier in koor, *"tot de volgende week"!*

Ondertussen rijden we de straat in waar ik woon en Tessa zegt, *'alle huizen lijken inderdaad op elkaar zoals op de foto die je me hebt laten zien.'*

'Dit zijn huizen die men speciaal gebouwd heeft voor de mijnwerkers,' zegt Alex*, 'ze waren voor de meeste gezinnen te klein maar het was goed te doen.'*

Bij het uitstappen zegt Alex tegen mij, *'we zien elkaar morgenvroeg om 11.00 uur op kantoor. Posje komt ook want we geven samen om 14.00 uur de Web en App presentatie bij Lindelauf en zoon.'*

Stiena zegt dat ze morgen geen les hoeft te geven omdat ze vrij heeft gevraagd, zodat ze rondom 10.00 uur met een koffer met kleren langs komt zodat Tessa

diverse stukken kan passen en dat ze daarna haar de omgeving kan laten zien. Tessa zegt dat ze zich er op verheugd.

Daar zitten we dan, in een kleine huiskamer gelet op de ruime indeling van het Landhuis Palemig.

Ongeacht de vooruitgang die we vanaf 1768 hebben geboekt tot op heden, bekruipt mij het gevoel van nietigheid en schaamte. Mijn huis stelt als leef en woonruimte, stijl en klasse niets voor met het Landhuis op Landgoed Palemig. Mijn huis heeft de grote van een schuur die op haar Landgoed staat.

Tessa zit op de bank en kijkt in het rond en zegt, '*leven alle mensen in deze tijd in zulke huizen?*'

'De meeste mensen wonen in een rijtjeshuis,' zeg ik, *'zoals wij deze woningen noemen, maar als je genoeg geld hebt dan kan je een groot alleenstaand huis kopen of laten bouwen. Er zijn mensen die hebben huizen zo groot als jouw Landhuis. Ik heb dit huis geërfd van mijn ouders en Alex van zijn ouders. Ik ben in ieder geval van plan om ooit een huis te kopen in de heuvels.'*

'Belangrijkste is dat je hier veilig bent, 'zegt Tessa, *'jullie worden ouder en blijven langer gezond. Het leven is hier niet zo hard voor jullie als voor de mensen in mijn tijd. Mij niet meegerekend want ik besef heel goed dat ik bevoorrecht ben. De privileges die ik heb maken mijn leven eenvoudig.'*

'Jij zorgt goed voor de mensen die voor je werken en je helpt iedereen gratis en omdat je een Barones en goed bemiddeld bent kan je dat doen.'

Tessa vraagt of ze kan baden, ik zeg, '*ik heb geen bad maar wel een douche. Je gaat dan onder een douchekop staan waaruit allemaal kleine straaltjes water komen en je kunt koud en warm water via twee kranen mengen.'*

'In het Landhuis is ook een douche aanwezig alleen moet je dan steeds koud water pompen,' zegt Tessa.

Ik loop voorop de trap omhoog naar de slaapkamer, pak een paar handdoeken en zeg, *'je kunt je hier uitkleden dan zet ik alvast de douche aan en meng het koude en warme water. De douche is op het einde van de gang.'*

Ik loop naar de douche meng het water tot een aangename temperatuur en roep naar Tessa dat ze kan douchen. Ik heb totaal niet opgemerkt dat Tessa al achter me staat. Ik doe een stap opzij, zodat ze in de douche kan stappen en leg haar uit hoe ze het water kan mengen naar wens.

Ze gaat onder de douchekop staan en maakt haar haren kletsnat. Ik kijk naar haar en denk, *"ze ziet eruit als een badnimf"*. Ze kijkt in het rond en zegt. *'de douche is groot genoeg voor twee personen.'* en trekt me met kleren en al onder de douche.

Nèske en Joseph zijn ondertussen weer terug bij de blokhut en beredeneren, onder een glaasje Schnaps, de

plannen die Alex heeft verteld over vliegen met een drone over Rolduc en spreken met de stem van God.

Nèske zegt het een goed plan te vinden om de heilige farizeeërs een lesje te leren. *De Abt vindt namelijk dat diverse pastoors teveel met het volk bezig zijn dan met de kerk.#
Deze pastoors zijn van mening dat de bevolking in armoede leeft en de kerk is van mening dat hun houding stellig moet veranderen, want per slot van rekening staan ze in dienst van de kerk en niet van het volk, aldus volgens de Abt.

'De kerk is er niet ter glorie van het volk maar ter glorie van God,' zegt Joseph, *'en dat kost geld, maar de kerk produceert buiten angst helemaal niets en hel en verdoemenis brengen geld op in het offerblok.*

Vrijdag: 30-mei-2025.
Ik word wakker en denk in eerste instantie dat ik op het Landgoed Palemig ben. Dit komt waarschijnlijk omdat Tessa naast me ligt, maar in een fractie van een seconde realiseer ik me dat ik terug ben in 2025.

Ik sta voorzichtig op en loop naar beneden. Ik zie dat ik gisteren de kranten en de post, die aangekomen zijn, in de dagen dat ik er niet was, met de voet aan de kant heb geschoven. Ik raap alles op, loop door de gang naar de keuken en leg ze op de keukentafel.

Het is een bevrijding dat ik geen rekening hoef te houden met het personeel van Tessa. Ik heb wel het gevoel van heimwee, dat gevoel wat men ook heeft als men net terug is van vakantie. Je bent blij weer thuis te zijn, maar je hebt ook een soort van heimwee naar je

vakantieplek. Ook kennen we allemaal het gevoel dat na enkele dagen de alledaagse problemen je weer opslokken in de routine van je eigen ritme.

Het lijkt wel of Tessa de koffie heeft geroken want ze staat tien minuten na mij in de keuken. Ze zegt dat de koffie goed ruikt en schenk haar een kop in met suiker en melkpoeder. Ze vraagt wat die witte poeder is die ik in haar koffie doe. Ik zeg,*'*dat is melkpoeder gemaakt van gedroogde melk. Ze onttrekken het water uit de melk en het poeder blijft over. Je kunt ook van deze poeder weer melk maken door het weer met water te mengen.'*#

Tessa proeft aan de koffie en zegt, *'dat smaakt goed, het heeft een volle smaak.'*

Ik verontschuldig mij dat ik niets te eten heb in huis , maar dat vindt ze geen enkel probleem.

We zitten naast elkaar op de bank en ze zegt, *'leuk dat Stiena vandaag kleren voor me meeneemt. Trouwens wat me wel opvalt, is dat Stiena er anders uit ziet dan ons.'*

Ik zeg, *'de oma van Stiena was van Indonesische afkomst, dat is een Aziatisch land. Haar opa was van hier.*

'Hoe heet Stiena met de achternaam?'

'Ze heet Schiffers.'

'Schiffers is toch een Duitse naam?'

*'Ja, maar je weet zelf dat in deze streek heel veel mensen een Duitse achternaam hebben. De overgrootvader van Stiena was soldaat bij de KNIL en was gestationeerd in Indonesië dat destijds onderdeel was van Nederland. *Omdat de Japanners, dat ook een Aziatisch volk is, Indonesië binnenvielen is hij met zijn vrouw naar Nederland teruggekeerd. Ik vertel je wel eens de geschiedenis van Indonesië, welke zeer interessant is. Trouwens een gezamenlijk kind van een Indonesische moeder of vader met een westerling noemt men Indo.'#*
(KNIL: Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger.)

'Ik vond het gisteren apart om te horen dat iemand Plat spreekt die niet dezelfde uiterlijke kenmerken heeft als ons. Ze is wel een mooie vrouw, Alex boft toch maar even.'

Alex mag dan wel boffen, maar ik heb de mooiste vrouw van de afgelopen eeuwen en deze eeuw.'

Tessa douwt tegen me schouder zodat ik me quasi laat omvallen en ze zegt, *'ik heb jou al eens eerder gezegd dat slijmen jou goed af gaat.'*

'Slijmen bij jou kost mij geen enkele moeite, wie zou nou niet bij jou willen slijmen.'

Alex en Stiena zijn ook inmiddels wakker en vragen zich af hoe het Tessa vergaat. Ze hebben tot diep in de nacht gepraat over alles wat Alex heeft meegemaakt in 1768 en wat ze van plan zijn om de mijnwerkers en ook de boeren te helpen dat ze betere werk en leefomstandigheden krijgen. Stiena vind het allemaal interessant maar ook gevaarlijk. Alex zegt dat als het

gevaarlijk wordt ze altijd via de reisboom kunnen vluchten.

Stiena lacht als ze de naam reisboom hoort en zegt, *"de reisboom, wie heeft die naam verzonnen?'*

'Ik heb die net verzonnen.'

'Wanneer gaan jullie weer terug en wanneer komen jullie weer naar 2025?'

'Ik denk dat we dinsdagavond vertrekken, maar dat moeten we nog afspreken, in ieder geval binnen nu en vijf dagen.'

'Ik moet het wel twee dagen van tevoren weten zodat ik tijdig verlof kan vragen. Trouwens, hoe is Tessa als ze in 1768 is, gedraagt ze zich als een Barones?'

'Tessa is goed voor haar personeel en vriendelijk tegen iedereen. Ik heb haar twee keer meegemaakt in hachelijke situaties, maar ze kan haar mannetje staan. Ze kan messenwerpen, zwaardvechten, schieten en paard rijden als een krijger. De Barones komt pas in haar naar boven als ze mensen op hun plaats zet die het verdienen om aangepakt te worden, dan spreekt ze als een koningin die geen weerwoord duldt. Ze heeft ontzettend veel innerlijke moed en de durf van een leeuwin. Ze wordt in haar tijd gezien als witte heks omdat ze ook genezeres is.

Wauw,' zegt Stiena, *'ze kan zo in de serie, de Outlander.' (Outlander is een populaire Britse-Amerikaanse televisieserie die zich afspeelt in Schotland in de 18e-eeuw.)*

'Jip, ze zou geen gek figuur slaan, maar ik bel nu even met Posje over het project van Lindelauf waar we vandaag een presentatie geven, ondertussen kan jij, thuis, alvast wat kleren voor Tessa uitzoeken.'

Stiena knikt, pakt haar spullen, stapt in haar auto en rijdt naar huis. Van Alex naar haar huis, in de Limburgiastraat, is maar een paar minuten rijden want de Assenstraat, waar Alex woont, is maar enkele straten verwijderd. Ze zoekt een paar mooie broeken, rokken en hemden uit, plus drie paar schoenen. Ze neemt tevens ondergoed mee die ze ooit als reserve heeft gekocht en die nog in de verpakking zit.

Stiena springt nog even snel onder de douche, trekt frisse kleren aan en rijdt naar Tessa.

Tessa zit aan de eettafel en heeft de regionale krant voor zich liggen als Stiena op de keukendeur klopt.

Ze opent de deur en stapt naar binnen. Het koffer plaats ze op een stoel. Stiena zegt, *'heb je iets gelezen wat je interesseert?'*

'Nee, 'want ik kan geen Nederlands lezen, in mijn tijd kan dat bijna niemand in deze streek. We spreken in het openbaar Duits en onderling Plat. Ik kan het wel redelijk verstaan omdat mijn vader Nederlandse les kreeg van een professor op de Universiteit van Heidelberg, die afkomstig was van Heerlen. '#*

'O ja da's waar ook, Alex vertelde me enkele dagen geleden dat ze in jouw tijd geen Nederlands spreken.

Mat komt vanuit de gang de kamer binnenlopen, begroet Stiena en vraagt, *'is Alex aan het werk?'*

'Ja, hij heeft met Posje gebeld, ze hebben om 11.00 uur afgesproken op kantoor, daar is hij nu naar toe.'

'Oké, ik ga dadelijk ook naar ons kantoor om even wat zaken te regelen. Zullen wij afspreken dat we ons hier weer om 13.00 uur treffen?'

Tessa past de kledingstukken en ook deze kleren passen haar perfect. Ze hebben zelfs dezelfde schoenmaat.

'Je kunt als je meegaat, naar mijn tijd, mijn kleren dragen, die zullen jou zeer zeker goed staan,' zegt Tessa.

'Lijk ik dan ook op een Barones?' vraagt Stiena lachend.

'*dan zal je er uit zien als een geheimzinnige prinses, met jouw aparte uiterlijk.'*

Stiena lacht weer en Tessa zegt dat ze even onder de douche gaat en neemt de kleren mee naar boven.

Na een kwartier komt ze weer naar beneden en Stiena zegt dat de kleren haar goed staan. Stiena vraagt of Tessa make-up gebruikt. Tessa vraagt wat make-up is. Stiena legt uit dat er meisjes en vrouwen zijn die make-up gebruiken om hun lippen en wenkbrauwen te accentueren of de huid te verbeteren. *Tessa zegt dat in haar tijd de meeste adellijken en hooggeplaatsten zich poederen en de lippen rood maken, waaronder

ook mannen,# maar dat zij dat gepoeder maar niks vindt.

Stiena zegt dat Tessa geen make-up nodig heeft omdat ze een natuurlijke uitstraling heeft. Zo te zien gebruik jij ook geen make-up zegt Tessa. Stiena zegt dat ze zelden make-up gebruikt.

'We hebben een paar uur de tijd voordat Mat weer hier is zodat we wat in de omgeving kunnen rondrijden, dan kan je zien wat er allemaal veranderd is in die eeuwen die tussen ons liggen.'

'Ik wil graag naar Palemig om te zien wat er nu op de plek staat waar mijn Landhuis staat in 1768.'

'Oké, dat doen we.'

Nu Tessa voorin in de auto zit kan ze alles mooi overzien en ze draait met haar hoofd als een uil die rondkijkt. Ondertussen vertelt Stiena in het kort waar ze aan voorbij rijden, zoals de school op de Limburgiastraat waar ze les geeft. Op de splitsing Limburgiastraat –Bredastraat, stopt Stiena en wijst op de bomen recht voor hen en zegt, *'achter deze bomen ligt Kasteel Schaesberg, daar kunnen we straks naar toe.'*

Ze slaat links af en rijdt richting Barbara-Kapel. De Bredastraat, wat een soort laan is, begint als zijstraat van de Schaesbergerweg en gaat over in de Albert Cuypstraat die wederom overgaat in de Slotweg tot aan de Barbara-Kapel die op het einde van de weg ligt. Tijdens de rit over de gehele laan naar beneden

verwonderd Tessa zich erover dat haar velden en weilanden zijn volgebouwd met huizen.

Links van de Kapel ligt een klein kampje waar woonwagenbewoners wonen.

Tessa kijkt heel aandachtig naar het kampje en zegt, *'wonen hier zigeuners?'*

'Nee, dit zijn geen zigeuners maar woonwagenbewoners. Ze zijn wel verbonden met de rondtrekkende levensstijl van zigeuners, maar tegenwoordig verblijven de meeste van hen op vaste staanplaatsen. Ze vormen een aparte bevolkingsgroep met een eigen cultuur en tradities. Zuid-Limburgers worden ook gezien als een aparte bevolkingsgroep met een eigen taal, cultuur en tradities.'

Stiena rijdt bij de Kapel linksaf de Kapelweg in, enkele meters verderop, aan de linkse kant, stond het Landhuis van Tessa, nu groeit er enkel gras met een uitkijk op een klein kunstmatig aangelegd natuurgebiedje wat voorheen een voetbaldveld was.

Stiena parkeert de auto en is benieuwd naar de reactie van Tessa, maar Tessa kijkt zonder enige emotie naar de plek waar het Landhuis heeft gestaan.

Na enkele minuten gestaart te hebben zegt ze, *'nu ervaar ik wat Mat heeft ervaren, je hele leven is weg alsof het niet bestaan heeft, maar we bestaan gelukkig voort in de herinneringen van anderen of binnen de geschriften. Dat geeft troost en maakt tevens melancholisch. Het leven en de vooruitgang*

zijn in constante beweging en als je niet meedeint dan verlies je de realiteit, ook al zijn veelal de ontwikkelingen in het geheel niet realistisch.'

'Dat heb je goed gezien,' zegt Stiena, *'ook in deze tijd wordt, door belangrijke bestuurders, wensdenken vaak beleefd als de werkelijkheid en als je dan niet meebeweegt of je er tegenverzet, dan ben je een soort van Bokkenrijder en dan mag je niet meer meedoen, dan wordt je buiten hun realiteit geplaatst en in het ergste geval wordt je gearresteerd.'*

'Ik heb begrepen dat de geschiedenis van de Bokkenrijders niet op jullie scholen wordt verteld. Vind je het zelf niet vreemd dat onze geschiedenis van onze eigen streek en onze eigen mensen niet wordt doorverteld?'

'We geven geschiedenisles en we vertellen de leerlingen dat Zuid-Limburg door verschillende landen is overheerst de afgelopen eeuwen,' zegt Stiena, *'maar nu je het zegt, over de Bokkenrijders wordt niets verteld terwijl ze achtenvijftig jaar hebben bestaan.*

Ik ga toch eens praten met het schoolbestuur dat zij ervoor zorgen dat op alle scholen in Limburg en zeker in het Zuiden de geschiedenis van de Bokkenrijders wordt belicht. Ik zelf lees me van het weekend even in over de Bokkenrijders en zodra ik terug ben van 1768 vertel ik mijn klas tijdens geschiedenisles over de Bokkenrijders en hun nazaten, zoals ik, want Alex heeft uitgezocht dat mijn familie van vaderskant ook afstammelingen zijn van de Bokkenrijders.'

'Hoe kan het ook anders dat er veel nazaten zijn,' zegt Tessa, *'achtenvijftig jaar hebben de Bokkenrijders bestaan en ze werden steeds populairder. Kunnen we ook even naar Hoeve de Leenhof, daar heb ik gisteren nog met Mat geld en twee ringen teruggebracht, naar boer Jeurissen, die gestolen waren door een knecht, maar waarvan de zigeuners de schuld kregen.'*

Onderweg kijkt Stiena haar aan en zegt, *'het is niet te geloven dat ik, maar ook jij, deze tijdsverschuiving mee maken en erover praten alsof we het over een toneelstuk hebben.'*

'Iedereen probeert zijn of haar rol zo goed mogelijk en geloofwaardig te spelen,' zegt Tessa en kijk met weemoed naar de volgebouwde weilanden.

Als ze enkele minuten voor de poorten van Hoeve de Leenhof hebben gestaan, vraagt Stiena of ze nog enkele plaatsen in gedachte heeft.

Tessa vraagt of we naar Heerlen kunnen rijden om de Schelmentoren te bekijken, omdat daar haar vader gevangen heeft gezeten.

Onderweg naar Heerlen hoort Tessa boven haar een lawaai wat ze niet kan definiëren en vraagt met een waakzame blik in haar ogen. *'wat is dat voor een gegrom en het komt vanuit de lucht?'*

Stiena houdt haar hoofd schuin, zodat ze beter door de voorruit naar de lucht kan kijken en ziet een AWACS vliegtuig overvliegen en zegt, *'dat is een vliegtuig. Dit vliegtuig controleert het luchtruim op vliegtuigen die*

er niet thuis horen, zoals vliegtuigen uit vijandelijke landen. Ze zorgen voor de veiligheid.'

AWACS: Airborne Warning and Control System

Tessa blijft verwonderlijk kijken en zegt, *'Mat heeft mij op zijn, hè hè, hoe noemde hij dat apparaat ook al weer, iets met top erin.'*

'Laptop,' zegt Stiena.

'Juist ja, laptop, daarop heeft hij mij beelden laten zien van vliegtuigen, maar in het echt zien ze er indrukwekkender uit.'

Ze naderen Heerlen en parkeren de auto in de Geleenstraat zodat ze maar enkele minuten hoeven te lopen naar de Schelmentoren. Zodra de toren in zicht komt blijft Tessa staan en neemt ze de toren aandachtig in haar op en zegt, *'Ons Landhuis waar ik, mijn ouders en broer gelukkig waren heeft het niet overleefd, maar de Schelmentoren die veel leed en bloed in haar stenen heeft zitten staat erbij als een gracieuze dame die nergens vanaf weet.'*

Het is de eerste keer dat Stiena emoties ziet in de ogen van Tessa. Tessa loopt naar de toren en legt haar hand op de stenen en zegt, *'nu ben ik even dicht bij m'n*

vader, want ook zijn pijn en verdriet zitten nog steeds in deze stenen gevangen.

Tessa vertelt aan Stiena dat ze enkele dagen geleden nog met mij en Alex in Heerlen is geweest en dat Alex haar het Heerlen van nu omschreef. Hij zei dat het qua mensen en gebouwen behoorlijk druk is geworden en zo te zien klopt zijn omschrijving.

Na het bezoek aan de Schelmentoren zijn ze naar de achterkant van het Kapellerbos gereden waar het huis van Nèske heeft gestaan. Op die plek staat nu een houtenbord met een dakje erboven voor de regen met informatie over het bos en de Kapel. Ze loopt op en neer op de plek waar Nèske 's huis heeft gestaan en gaat op haar hurken zitten en legt haar handen op de grond alsof ze probeert de geschiedenis te voelen. Ze gaat weer rechtop staan, wrijft haar handen over elkaar om de stof van haar handen te vegen en zegt, *'het lijkt alsof ik de geest van Nèske voel,'*

Stiena denkt*, "dat zeg je tegen de juiste persoon, want vele Indo's geloven in Goena Goena",* en ze zegt*, 'ik voel vaker de aanwezigheid van mijn overleden oma en dat gevoel kan je niet verklaren met logica, maar dat jij Mat en Alex door de tijd gereisd zijn is ook niet te verklaren.'*

Stiena legt uit*dat Goena-Goena afkomstig is uit de Indonesische cultuur en dat het gebruikt wordt om onverklaarbare gebeurtenissen of krachten te beschrijven die verbonden zijn met het bovennatuurlijke. Het kan zowel positieve als negatieve invloeden hebben.#

Tessa knikt en zegt, *'dat is interessant, daar wil ik meer over weten.'*
Tessa wil ook even een kijkje nemen op de markt op Schaesberg waar een standbeeld staat van de Bokkenrijders want dat is tevens de plek waar de gruwelijke executies plaats hebben gevonden. Onderweg vertelt Stiena haar over Goena Goena.

We parkeren op de markt en lopen naar het standbeeld en ze zegt, *'op deze plek is mijn vader opgehangen. Deze plek is in mijn tijd een plek des doods en nu is alles zo vredig, alsof de gruwelijke ophangingen, radbraken en onthoofdingen nooit hebben plaatsgevonden. Men liet de gehangenen enkele weken hangen als afschrikmiddel. Het is ook maar goed dat het bloed van de Bokkenrijders niet meer kleeft aan deze plek.*

Het standbeeld had wel groter mogen zijn, maar het getuigt wel van het feit dat de Bokkenrijders in jullie tijd geaccepteerd zijn en niet meer gezien worden als alleen maar criminelen.'

Stiena vind het mooi om te zien hoe Tessa omgaat met de grote veranderingen en vernieuwingen die ze meemaakt. Ze analyseert alles rationeel terwijl de manier hoe ze er over spreekt haar emotionaliteit weergeeft.

Nèske is op weg naar Schaesberg naar de vrouw van Peter Quaedvlieg. Ze heeft het kistje met medicijnen en haar eigen kruiden meegenomen. Quaedvlieg woont achteraf gelegen in een oud huis, precies zoals hij het omschreven heeft. Nèske parkeert het rijtuig vlak voor de deur en voordat ze van de bok stapt, komt

Quaedvlieg al naar buiten. Hij begroet Nèske met respect en zegt, *'ik heb mijn vrouw verteld dat vandaag iemand komt om haar te onderzoeken.'*

'*Hopelijk komen we erachter wat je vrouw mankeert en hopelijk hebben we er medicijnen voor. Hoe heet je vrouw?'*

'Haar naam is Tina.'

Bij het binnenkomen in de huiskamer ziet Nèske een jonge vrouw op een geïmproviseerd bed liggen. Ze trekt een pijnlijk gezicht en zal niet ouder zijn dan twintig jaar. Nèske begroet haar en zegt, *'mijn naam is Nèske, kun jij mij vertellen waar je de pijn voelt?'*

Tina wijst op de rechterkant van haar buik. Tessa vraagt of ze nog meer klachten heeft. Tina zegt dat ze vaginale bloedingen heeft en veel transpireert en vaker flauw valt.

Nèske legt haar handen op de buik van Tina en tast voorzichtig haar buik af. Na enkele minuten weet ze, als vroedvrouw, dat Tina een buitenbaarmoederlijke zwangerschap heeft.

Ze zegt tegen Tina wat haar mankeert en legt haar uit wat een buitenbaarmoederlijke zwangerschap is. Tina kijkt heel bedrukt en angstig.

Nèske weet dat het risico bestaat dat Tina komt te overlijden, maar zegt tegen haar dat ze moeten afwachten of de buitenbaarmoederlijke zwangerschap vanzelf afbreekt. Nèske geeft haar pijnstillers die Mat heeft meegenomen. Ze pakt de kan met water die op

de tafel staat, schenkt het water in een beker en laat Tina de medicatie innemen waar ze bij is.

Nèske blijft vijftien minuten naast Tina's bed zitten en ziet dat Tina steeds rustiger wordt omdat de pijn verminderd. Nadat Tina in slaap is gevallen loopt Nèske naar buiten waar Quaedvlieg nerveus staat te wachten. Ze geeft hem twaalf tabletten en zegt dat Tina zesmaal daags twee tabletten mag nemen, maar vandaag enkel nog vier, omdat ze de eerste twee al heeft ingenomen.

Quaedvlieg vraagt, *'wat heeft Tina?'*

Waarop Nèske antwoord, *'Tina legt het je wel uit wat haar mankeert, maar ze heeft nu vooral veel rust nodig en zorg dat ze op tijd de tabletten neemt en voldoende eet. Ik kom morgen tegen de middag terug.'*

Quaedvlieg bedankt haar uitvoerig en zegt, *'ik hoop dat ik binnenkort ergens werk kan vinden, zodat we ook voldoende te eten hebben.'*

Nèske denkt meteen aan Erich, de zoon van Heinz Mols, die een boerderij heeft op Schaesberg en vraagt. '*ken jij boer Mols?'*

Quaedvlieg zegt dat hij weet waar de boerderij van Mols ligt.

Nèske kijkt Quaedvlieg recht in de ogen en zegt, *'ga naar hem toe en zeg dat ik je gestuurd heb en dat je dringend werk nodig hebt, maar je moet me beloven dat je hem niet besteelt.'*

Quaedvlieg zegt bijna beledigend, *'ook al heb ik boer Jeurissen bestolen dat betekent niet dat ik een dief ben. Ik heb hem bestolen vanwege mijn zieke vrouw.'*

Nèske knikt, stapt op de bok en denkt, *"ik kan ook nu langs Erich gaan en hem vragen of hij Quaedvlieg wil aannemen als knecht, want Erich boert goed".*

Tessa en Stiena zijn inmiddels weer thuis. Ik heb ondertussen koffiegezet en ben in een goede stemming door een eventuele nieuwe opdracht en zeg, '*we hebben diverse aanbiedingen gekregen, waaronder een aanvraag om een compleet veiligheidssysteem te ontwikkelen voor een fabriek op het industrieterrein de Beitel. Ik heb voor komende maandag een afspraak met hen gemaakt om de werkzaamheden in kaart te brengen in verband met de kosten. Alex en Posje kunnen er maandag naar toe, dus we hebben zaterdag en zondag om allerlei plekken te bezoeken.'*
(De Beitel is een bedrijventerrein in Heerlen, en is met een oppervlakte van 132 hectare het grootste bedrijventerrein in de regio Parkstad Limburg.)

'Hebben jullie überhaupt wel de tijd om programma's te schrijven?' vraagt Stiena, *'want over vier vijf dagen zijn jullie weer weg.'*

'Ik kan binnen twee dagen het concept ontwerpen, Alex kan op het Landgoed de codes schrijven en dat sturen we door naar Posje die er dan één geheel van maakt. Het is een grote klus waar we twee maanden de tijd voor hebben.'

'Wat hebben jullie de afgelopen uren gedaan?' vraag ik. Stiena en Tessa vertellen dat ze op de plek van het

Landhuis zijn geweest, bij de Schelmentoren in Heerlen, bij Hoeve de Leenhof en op de plek waar het huis heeft gestaan van Nèske en natuurlijk op de markt in Schaesberg bij het standbeeld van de Bokkenrijders.

We zijn niet naar Kasteel Schaesberg geweest, dat zijn we helemaal vergeten.' zegt Stiena.

'Ja dat klopt. Dat komt omdat ik meteen de Schelmentoren in Heerlen wou bezoeken,' zegt Tessa.

'*Jullie zijn dus al op verschillende plaatsen geweest, dan ga ik vanmiddag met Tessa naar Kasteel Schaesberg.'*

Tessa vertelt mij over de indrukken die ze heeft op gedaan en zegt, *'ik begrijp nu volkomen jouw gevoelens toen je plotseling in 1768 terecht kwam en niets meer terug zag van alles wat bekend en vertrouwd voor je was. Je angst moet enorm zijn geweest niet weten of je terug zou kunnen gaan naar je eigen tijd.'*

Ik kijk naar Tessa en denk, *"we kunnen leven in twee tijdsgewrichten, want beiden kunnen we niet zonder onze eigen omgeving. Daarbij reis ik, ironisch gezien, qua tijd, sneller op en neer naar 1768 dan naar Schaesberg".*

Alex belt en zegt dat hij eraan komt en dat Lindelauf en zoon de Webwinkel en App hebben goedgekeurd en dat de Website en App de volgende week zaterdag worden gelanceerd. Hij zegt, *'ik heb met Posje afgesproken dat hij de lancering verzorgt. Maandag*

en dinsdag maakt een fotograaf, die vaker met Lindelauf heeft samengewerkt, opnames van de artikelen die in de Webwinkel komen te staan, dan heeft Posje nog drie dagen de tijd om deze in de Webwinkel te plaatsen. Ik rij nu de straat bij je in, dus ik zie je zo.'

Ik vertel Alex van onze nieuwe opdracht om een veiligheidssysteem te ontwikkelen voor frisdrankenfabriek RiLo gelegen op het industrieterrein de Beitel en dat hij maandagochtend met Posje wordt verwacht. Alex is blij met de opdracht want beveiligen is zijn ding en daarbij heeft hij, Posje en ik, als jonge jongens, vakantiewerk gedaan bij RiLo, dus hoe leuk is dat. Hij belt meteen met Posje om kort te sluiten wat betreft de afspraak met RiLo.

Ondertussen verloopt op Landgoed Palemig alles naar wens. Hoogschout Limpens is op weg naar het Landhuis omdat boer Jeurissen hem heeft verteld dat de Barones en de Rentmeester het gestolen geld en ringen hebben teruggebracht.

Jürgen ziet iemand de binnenplaats oprijden en aan de kleren te zien is het de Hoofdschout. Hij vraagt aan Jürgen of hij even de Barones kan spreken.

'Helaas is de Barones niet aanwezig,' zegt Jürgen, *'ik ben de neef van de Barones, zij is voor enkele dagen, samen met haar Rentmeester en een andere neef, op bezoek bij haar familie.'*

Hoogschout Limpens bedankt Jürgen en zegt, *'doe de Barones de groeten, zodra je haar ziet en zeg haar dat ik haar nog persoonlijk zal komen bedanken omdat ze*

het geld en de gouden ringen heeft teruggebracht naar boer Jeurissen.'

Jürgen denkt, *"deze man is verliefd of hij is super correct, of misschien wel beiden".*

Nèske is ondertussen bij Erich geweest en Erich wil Peter Quaedvlieg wel helpen. Erich lijkt qua uiterlijk op zijn vader Heinz. Hij is ook groot voor zijn generatiegenoten en heeft een open warm gezicht met onderzoekende ogen. Ook is hij goedlachs.

Stiena heeft bedacht om een rijsttafel te maken en vraagt, *'wat vinden jullie ervan om rond 18.00 uur bij mij Indonesisch te komen eten?'*

Alex en ik weten dat Stiena kan koken als de beste en we zeggen bijna in koor, *'Ja!'*

Stiena vraagt aan Alex of hij mee wil gaan om de ingrediënten te kopen, wat hij wel wil, want de dag is al geslaagd door de goedkeuring van de Webwinkel en App plus de nieuwe opdracht om veiligheidssoftware te ontwikkelen voor een fabriek.

Tessa omarmt Stiena bij het afscheid. Ik denk, *"het lijken wel zussen van elkaar hoe ze met elkaar omgaan".*

Tessa en ik rijden naar Kasteel Schaesberg en op het moment dat ze het standbeeld van Johannes van Schaesberg ziet, vraagt ze, *'wie is dat?'*

'Dat is Johannes van Schaesberg.'

'Het is toch bevreemdend dat in jullie tijd standbeelden worden opgericht, voor zowel mensen die meegeholpen hebben om de Bokkenrijders te vervolgen en te vermoorden, als standbeelden voor de Bokkenrijders zelf.'

'Dat is waar, zeg ik*, 'maar wij bekijken het vanuit een historisch perspectief.'*

Bij het naderen van het Kasteel, slaat ze de handen voor haar mond en vraagt, '*is dat alles wat er over is van het Kasteel? Het is eigenlijk ook maar goed want men heeft in de kerkers van dit Kasteel genoeg mensen gefolterd.'*

Ik zeg, *'Koale Loe zei hetzelfde als jij nu. Maar ik moet even terugkomen op hetgeen ik voorheen zei over het "historisch perspectief" wat betreft het standbeeld van Johannes van Schaesberg. In onze tijd worden wel beelden verwijderd van personen die honderden jaren geleden fout zijn geweest wat betreft onderdrukking en slavernij, dus als we het in dat perspectief bekijken dient het standbeeld van Johannes van Schaesberg ook verwijderd te worden want hij is fout geweest tegen over de Zuid-Limburgse bevolking.*

Zelf ben ik van mening dat je een bordje voor het beeld kan plaatsen met de uitleg wie de persoon is en wat hij gedaan heeft. Laat de mensen maar zelf hun mening vormen, want de geschiedenis uitwissen of herschrijven is ook het verlies van een groot gedeelte van het verleden en identiteit van een volk, streek of land. Daarom is het goed dat ze het Kasteel restaureren.'

Tessa knikt goedkeurend en zegt, *'je hebt gelijk, de gruwelijkheden binnen de geschiedenis dienen ook onthouden te worden, want hoe kan men anders leren van de situatie om het anders te doen. Zonder ervaring of kennis heeft men geen handvatten.'*

Vervolgens ben ik met Tessa naar het Ziekenhuis in Heerlen gereden en hebben we even binnen een kijkje genomen. Ze vindt het fantastisch hoe men in onze tijd met zieke mensen omgaat. Tessa denkt natuurlijk binnen de beperkte kaders die mogelijk zijn in haar eigen tijdsgewricht, maar ik bespaar haar de desillusie dat men in mijn tijd de zieke mens veelal ziet als product waar een prijskaartje aan vasthangt.

We rijden via de Groeneboord, langs de Caumerbeek onder de Spoorwegtunnel door, de Schaesbergerweg op richting Limburgiastraat naar Stiena. Ik verheug me op het eten.

Ik parkeer de auto achter de auto van Stiena.
Alex heeft ons al gezien en staat buiten op ons te wachten. Ik klop hem op zijn schouder en we lopen naar binnen. De eettafel in de woonkamer is al gedekt en het ruikt er heerlijk naar allerlei kruiden.

Tessa snuift een paar keer en zegt, *ik ruik allerlei geuren die ik niet ken, maar als het net zo smaakt als dat het ruikt dan is het veelbelovend.*

Onder het eten legt Stiena aan Tessa uit dat ze het eten niet al te heet heeft gemaakt. Tessa zegt dat het eten heerlijk smaakt en dat ze het een hele ervaring vindt om Aziatisch te eten.

Alex zegt tegen Stiena en mij, *'heel even over iets anders,'* en vraagt, *'weten jullie nog dat we de Tv-serie de Outlander volgden en dat we het fantastisch vonden dat de hoofdrolspeelster Claire door een steen kon reizen door middel van een paar diamanten en terecht kwam in het Schotland van 1743 en allerlei avonturen beleefde die op historische feiten en fictie waren gebaseerd?'*

Stiena en ik knikken en ik zeg, *'ik begrijp waar je naar toe wil, wij maken nu hetzelfde mee alleen hoop ik niet in die heftige mate zoals Claire dat heeft meegemaakt.'*

Nee, dat hoop ik niet, zegt Alex,* *want de Slag bij Culloden in 1746, was de laatste veldslag tussen de Jacobieten en het Britse Koningshuis en dat liep niet goed af voor de Jacobieten. We weten dat het met de Bokkenrijders ook niet goed is afgelopen.'*#

Met dat Alex die zin heeft uitgesproken kijkt hij naar Tessa en zegt, *'mijn excuses, ik wilde niet grof of kwetsend zijn.'*

Tessa zegt dat Alex niet kwetsend is maar realistisch.
(De Jacobieten was een politieke beweging en aanhangers van het Huis Stuart, die probeerden de rooms-katholieke Charles Stuart (Bonnie Prince Charlie) in 1745 op de Britse troon te krijgen, na de afzetting van zijn grootvader Jacobus II in 1688.)

'Vergeet niet,' zeg ik,*'*toen België in 1830 hun onafhankelijkheid aankondigde sloot Limburg, buiten Maastricht en Mokum, zich aan bij de opstand tegen Koning Willem I.

Die opstand heeft geduurd tot 1839 en Limburg werd, door het Verdrag van Londen, in 1867 officieel onderdeel van Nederland.
Ontelbare Limburgers hebben tijdens die opstand het leven gelaten en het geweld tegen hen was enorm.'#

'Dus andere landen hebben Limburg en de bevolking gewoon weggegeven aan Nederland met één pennenstreek? ' vraagt Tessa.

'Er is door de eeuwen heen niets veranderd,' zegt Stiena, *'heden ten dagen geven belanghebbenden nog steeds stukken land en bevolkingen weg, of annexeren gehele gebieden, maar de identiteit van een volk, hun innerlijke waarden en gemeenschappelijke DNA kan men niet weggeven of versjacheren.'*

'Nee, je afkomst zit diep geworteld van binnen,' zegt Tessa, *'kijk maar naar ons. Ondanks dat er tussen jullie en ons eeuwen van verschil zitten, zit er geen verschil in ons "zijn" en denken.*
Na zoveel eeuwen vinden jullie nog steeds dat we een eigen volk zijn, dat we één zijn.'

'De Zuid-Limburgers voelen die eigen identiteit heel sterk, ook al heeft men Zuid-Limburg Nederlands willen inkleuren.

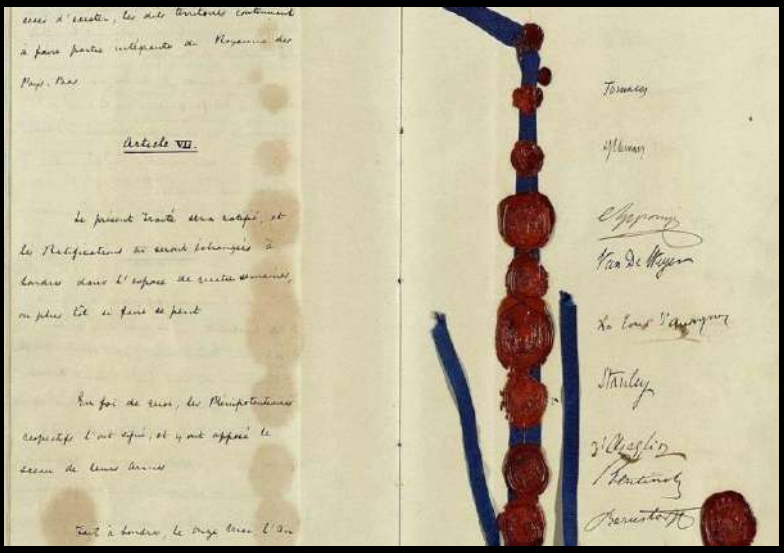

(De handtekeningen onder het Tweede Verdrag van Londen (1867) ©Archives nationales du Luxembourg.)

Daarbij de Hollanders komen graag naar Z-Limburg, juist om onze eigen cultuur en omgeving en ik moet zeggen, de meesten gaan er respectvol mee om.'

'Overigens, ik moet niet vergeten om morgenvroeg het plukje haar van Joseph op de post te doen voor een DNA test.'

Nèske is vanuit Erich Mols naar de Zuidpunt gereden van het Landgoed Palemig om te kijken of moeder en dochter, die voedselvergiftiging hadden opgelopen, het nog steeds goed maken.

De zigeuners ontvangen haar hartelijk en moeder en dochter zijn volledig herstelt. Nèske wordt door Petru nog eens extra begroet want ze hebben dertig jaar geleden een liefdesverhouding gehad, maar de liefde voor het reizen was bij Petru sterker dan de liefde voor

Nèske, maar ze hebben nog steeds diepe genegenheid en respect voor elkaar en dat is duidelijk te zien en te merken. Voordat Nèske vertrekt zegt ze, *'zolang de Barones niet aanwezig is, kunnen jullie naar mij toekomen als iemand ziek is. Ik woon aan de andere kant van het Kapellerbos.'*

Petru bedankt Nèske en kijkt met weemoed als Nèske haar weg vervolgt. Onderweg denkt ze, *"ik ga even langs bij Jürgen die heb ik ook al een tijdje niet gezien"*.

Aangekomen bij het Landhuis komt Herr Hubertz haar al tegenmoet gelopen en begroet haar hartelijk.

Nèske klimt van de bok en Herr Hubertz neemt te teugels over en zegt, *'ik zal uw paard verzorgen.'*

Het dienstmeisje Ilse staat op de veranda en begroet haar ook hartelijk en zegt, '*ik heb al tegen Baron Jürgen gezegd dat u hier bent.'*

Jürgen komt naar buiten, loopt op Nèske af, omarmt haar en zegt, '*doa is mien leefste wiesvròw.' (Hier is mijn geliefde vroedvrouw.)*

Nèske was ook de vroedvrouw van de moeder van Jürgen, maar ook van de kinderen van Frau Hubertz, tevens heeft zij alle kinderen door hun kinderziektes geholpen.

Ze lopen samen naar binnen en Jürgen vraagt of ze koffie wil. Nèske zegt, *'doe mij maar een koffie plus een Schnaps erbij want ik ben vandaag al op drie plaatsen geweest en ik word er niet jonger op.'*

Jürgen zegt vleiend, '*dich bis noch ummer 'n sjoan sjteirke vròw.' (Je bent nog altijd een mooie sterke vrouw.)* en vertelt in één adem door dat Hoogschout Limpens is geweest omdat hij de Barones wil bedanken voor het terugbrengen van het gestolen geld en gouden ringen naar boer Jeurissen.

Nèske denkt, *"dat moet ik Tessa laten weten want het is niet gebruikelijk dat een Hoogschout zich komt bedanken".*

Jürgen zegt dat hij denkt dat de Hoogschout verliefd is op Tessa omdat hij duidelijk teleurgesteld was dat ze een paar dagen niet aanwezig is. Jürgen zegt dat hij ook nog steeds vrijgezel is, maar wel open staat voor een vrouw in zijn leven en vraagt, *'is mijn nichtje verliefd op de Rentmeester?'*

Nèske kijkt Jürgen aan en zegt, '*dat zijn twee ter kennisgevingen en een vraag binnen een paar zinnen.'* Ze pakt het glas met Schnaps, giet de inhoud met één teug naar binnen, zet het glas terug op het bijzet tafeltje en zegt lachend, *'al zou ze verliefd zijn, van mij krijg je het niet te horen, mocht ik het weten.'*

'*Zoë kinne veer dich wèrm, zjwiege es un graaf,' (zo kennen we jou weer, zwijgen als een graf)* zegt Jürgen, '*ik hoop alleen dat ze de juiste keuze maakt wat mannen betreft, want Tessa is niet alleen mooi, maar ook ontzettend rijk.'*

'Tessa is niet alleen mooi en rijk, maar ze is ook, zonder jou te willen schofferen, de intelligentste van de hele familie von Aeretz,' zegt Nèske, *'je zou je eerder zorgen moeten maken dat jezelf aan de vrouw*

komt. Ik begrijp heel goed dat jij je zorgen maakt over je nicht, maar als je eerlijk tegen jezelf bent weet je dat Tessa zichzelf in elke situatie kan redden.'

Het lijkt alsof Nèske hem de oren wast, maar dat voelt voor hem niet zo, omdat hij weet dat Nèske het altijd goed bedoeld.

Ze staat op, Jürgen staat uit beleefdheid ook op, ze loopt naar hem toe, pakt met beide handen de zijkanten van zijn bovenarmen vast en zegt, *'je bent een goede neef en een goed mens en dat weet Tessa, want anders had ze jou niet gevraagd om op het Landgoed te passen. Ook jij komt de juiste vrouw nog wel tegen.'*

Zodra Herr Hubertz Nèske naar buiten ziet komen rijdt hij het rijtuig voor. Frau Huberts en haar dochters staan ook op de veranda om haar uit te zwaaien. Nèske mag dan wel alleen wonen, dat is haar eigen keuze, maar ze is de meest geliefde persoon in de omgeving.

Stiena en Tessa zitten gezellig op de bank en vergelijken wat het betekent vrouw te zijn in 1768 en 2025. Ze komen tot de conclusie dat de verschillen niet groot zijn, wat behoeftes betreft, maar dat het verschil zit in de rechten en plichten. De vrijheden die vrouwen genieten in 2025 zijn mega ruim tegenover 1768. Tessa merkt wel op dat zij als Barones meer rechten heeft dan de "*gewone vrouw in haar tijd*", wat ze zelf ook niet fair vindt.

Alex en ik zijn op zoek naar een plattegrond van Abdij Rolduc en een goede luchtfoto, zodat we weten wat de

indeling van de Abdij is en een luchtfoto komt goed van pas zodat we kunnen bepalen over welk gedeelte van de Abdij we de drone moeten laten vliegen.

Tijdens het zoeken komt Alex het volgende tegen en zegt, *'even jullie attentie graag, want wat ik hier gevonden hebt slaat werkelijk alle verbeelding. In het archief van Rolduc staat dat de Abt van Rolduc, en ook de Kanunnik, door de verschijning van God tot inkeer waren gekomen, wat betreft de mijnwerkers en hun erbarmelijke leefomstandigheden. Het blijkt dat op zijn minst vierentwintig paters God hebben horen spreken die de Abt en de Kanunniken de opdracht gaf om de mijnwerkers beter te betalen en dat de vrouwen en kinderen voor lichter werk zouden worden ingezet.*

De verschijning van God werd omschreven als volgt. Er was eerst een hard geluid te horen, waardoor de broeders allemaal naar het binnenplein liepen en dat er een soort van grote witte schotel, voorzien van een Nimbus (aureool), uit de mist boven het binnenplein tevoorschijn kwam en het woord richten tot de Abt.

Verschillende broeders vielen op hun knieën en begonnen te bidden. De Abt meldde het voorval aan de Bisschop en deze besloot dat het voorval niet naar buiten mocht worden gebracht omdat het volk wel Maria verschijningen accepteerde, maar zeer zeker niet dat God zich persoonlijk liet zien of horen.

Daardoor zou het geloof wel eens ongeloofwaardig kunnen worden. De Abt hield een geheim archief bij

waarin allerlei zaken stonden die het daglicht niet konden verdragen.

Ook zijn er doden en gewonden gevallen, tijdens de verschijning van God, maar er worden geen namen genoemd. Zijn geheime archief is in de jaren zeventig geopenbaard.

Het Bisdom en de Abt hebben wel de eisen van God ingewilligd maar ze hebben de mijnwerkers niet de ware reden verteld waarom er veranderingen plaats vonden in het voordeel van hen. Dus ze geloofde zelf wel dat God was verschenen.'

Stiena, Tessa en ik zitten stijf van de adrenaline. Dit betekent hetgeen ons nu allemaal overkomt al vast stond voor onze geboorten en dat dit ons lot is en dat Tessa en ik voor elkaar bestemd zijn. Tessa kijkt mij aan en zegt, *'je weet, ik heb je bij onze eerste ontmoeting verteld dat ik gedroomd had dat iemand uit de toekomst zou komen.*

Ik zeg, *'daar heb ik ook geen moment aan getwijfeld en we weten nu ook dat ze ons niet te pakken krijgen anders had de Bisschop dat wel vermeld binnen de geheime archieven, want dan had hij de drone wel omschreven als een instrument van de Duivel die de gedaante van God had aangenomen.'*

Alex zet een domper op de stemming en zegt, *'ho, ho, wacht eens even, er staat vermeldt dat de Abt de eisen heeft ingewilligd, maar er staat ook dat er doden en gewonden zijn gevallen, alleen de namen zijn niet bekend. Er waren opdat moment Sjötters aanwezig binnen de Abdij en de Schout van Herzogenrath was*

er vaak te gast. Voor hetzelfde geldt, leggen wij het loodje en wordt dat niet vermeldt.'

Tessa, Stiena en ik dachten heel even dat we de lotto hadden gewonnen en voelde ons euforisch, maar Alex ontnuchtert ons met feiten.

Ik zeg, *'dus lang verhaal kort, we kunnen Joseph melden dat ons plan gaat lukken, maar wat we dan niet begrijpen is waarom er doden en gewonden vallen, want wij staan buiten de Abdij en vertrekken ook weer in alle stilte. Met andere woorden, er is geen aanleiding dat er een fysieke confrontatie uitbreekt.'*

'Ik begrijp het ook niet,' zegt Alex.

'Alex, je weet dat je niet mee hoeft te gaan, ik wil jouw leven niet op het spel zetten, want jij of ik, of beiden kunnen sterven in 1768.'

Alex kijkt mij recht aan en zegt, *'je krijgt karakter door te doen wat je moet doen en daarbij, voordat ik het archief vond waarin de Abt de Godsverschijning heeft gemeld aan het Bisdom, had ik al besloten dat we samen die actie zouden uitvoeren, dus we gaan morgen met zijn vieren de drone testen boven Kasteel Schaesberg echter, zoals we net al zeiden, is het zeer vreemd dat er een gevecht heeft plaatsgevonden.*

'Jip, dat gevecht is zeer zeker vreemd en ja, laten we morgen de drone testen. We kunnen nu wel denken dat we niet hoeven te oefenen met de drone omdat we weten dat de missie op zichzelf zal slagen, maar zelfs het oefenen zit in het voorbestemde plan. Laten we dan meteen rookwolken en die krans met lichtjes

toevoegen zodat we een soort van generale repetitie doen.'

'Ik ben zeer bezorg wat betreft die overval op Rolduc,' zegt Tessa, *'maar zoals Alex al zei, voordat jullie wisten wat er in het archief stond, hadden jullie al besloten om Joseph te helpen.'*

Ik zeg, '*het zal ons lot zijn want toeval bestaat niet. Toeval is een onderdeel van het lot. Toeval lijkt een onverwachte samenloop van omstandigheden die je van tevoren niet kan inschatten omdat je er geen weet van hebt dat het je lot is. Dat ik plotseling in 1768 terecht gekomen ben is ook een samenloop van omstandigheden. Ik lees in de krant over de Bokkenrijders, neem vervolgens kennis van een Bokkenrijders spreuk, spreek deze uit in de LeenderKapel en sta plotsklaps in 1768. Dus van toeval is hier geen sprake, maar van een reeks gebeurtenissen die tot een geheel leiden, ofwel het lot.'*

Het is 20.33 uur als mijn telefoon gaat, ik zeg, *'het is Nèske,'* en we kijken alle vier vragend naar elkaar. Ze vraagt of ze Tessa kan spreken.
Ik zet de telefoon op luidspreker en Tessa neemt het gesprek over en zegt, '*dag Nèske, is er iets gebeurd?'* Maedje, piept, jankt en kijkt met vragende ogen naar Nèske bij het horen van Tessa's stem.

'Nee, niet echt,' zegt Nèske, *'maar Hoogschout Limpens was vandaag bij jou. Hij wilde je persoonlijk bedanken dat jij het geld en de ringen hebt teruggebracht naar boer Jeurissen . Jürgen zegt dat*

Limpens waarschijnlijk verliefd op je is en het Jeurissen verhaal als excuses gebruikt om jou te zien.'

'Hoe kan Jürgen dat beoordelen?'

'Omdat Jürgen de teleurstelling op zijn gezicht zag toen hij hem vertelde dat je voor een paar dagen bij familie op bezoek bent.'

'Heeft Jürgen hem ook verteld dat ik naar Herzogenrath ben?'

'Nee, hij heeft enkel gezegd dat je voor een paar dagen bij familie op bezoek bent.'

'Gelukkig, want je weet niet hoever de kennissenkring van Limpens reikt.'

'Trouwens, ik ben bij Quaedvlieg op Schaesberg geweest en heb zijn vrouw Tina onderzocht,' zegt Nèske, *'ze heeft een buitenbaarmoederlijke zwangerschap.'*

'Oei, dat klinkt niet goed. Wat zijn haar kansen?'

'Hopelijk breekt de zwangerschap vanzelf af, zo niet, dan zal ze overlijden. Ik heb haar van die witte pijnstillers gegeven die Mat heeft meegebracht. Morgenvroeg ga ik weer even bij haar kijken.'

'Dus die Quaedvlieg heeft niet gelogen wat betreft zijn zieke vrouw.'

'Nee, en ze leven in erbarmelijke omstandigheden. Ik heb hem tijdelijk werk bezorgd bij Erich Mols. Ik heb

Erich wel verteld dat Peter Quaedvlieg heeft gestolen van boer Jeurissen van Hoeve de Leenhof en onder welke omstandigheden hij dat gedaan heeft, plus dat boer Jeurissen zijn eigendommen weer terug heeft.

'Fijn van je dat je hem en zijn vrouw helpt. Houd me op de hoogte en als Erich Mols geen werk meer voor hem heeft en hij is tevreden over hem, dan heb ik misschien werk voor hem heb. Hoe reageert Maedje nu ze alleen is met jou?'

Ze was je de eerste dag overal aan het zoeken en liet het eten staan. Ze eet nu weer een beetje en is een stuk rustiger.'

Tessa hoort Maedje op de achtergrond en spreekt haar aan en zegt dat ze niet lang meer wegblijft.

Nèske vraagt hoe Tessa onze wereld ervaart. Tessa zegt dat het niet te bevatten is, dat de mogelijkheden onbegrensd lijken en dat het overal zo schoon is. Ze zegt dat als ze terug is foto's en video's kan laten zien hoe de omgeving er nu uit ziet.

Tessa neemt afscheid van Nèske en zegt, *'veer zeen ös euver 'n paar daag.' (We zien elkaar over enkele dagen.)*

Na het gesprek met Nèske zeg ik, *'ik heb een kleine drone in de auto liggen als je wil dan kunnen we morgen verschillende video's maken van de omgeving, dat gaat sneller dan overal foto's van maken.'*

Zaterdag: 31-mei-2025.
Het is negen uur in de ochtend en Nèske is op weg naar Schaesberg om Tina, de vrouw van Peter Quaedvlieg, te bezoeken. Ze hoopt dat de buitenbaarmoederlijke zwangerschap vanzelf is afgebroken.

Nèske is ondertussen aangekomen bij het huisje van Tina en Peter Quaedvlieg. Ze klimt van de bok, loopt naar de voordeur en klopt op de deur. De deur wordt opengemaakt door Tina. Nèske kijkt verbaasd en verheugd tegelijkertijd. *'Zo te zien gaat het beter met je.'*

'Ja, het gaat beter met me sinds gisteravond. Ik heb een soort van miskraam gehad denk ik. Mijn zus heeft dat ook ooit gehad, zodat ik weet hoe dat er uitziet.'

'Ik ben blij voor je.'

'De medicijnen die u ons gegeven heeft hebben er voor gezorgd dat de pijn dragelijk was. Ook moet ik u bedanken van Peter, hij heeft van boer Mols tijdelijk werk gekregen en zei dat u een goed woordje voor hem had gedaan.'

Nèske neemt afscheid en rijdt terug naar huis. Onderweg denkt ze aan Frieda, de dochter van Anton Crijns, die ook de deur openmaakte na het slikken van de medicijnen van Mat, terwijl ze TBC had. Voordat ze bijna thuis is denkt ze *" laat ik haar ook maar even opzoeken"*.

Frieda en haar moeder zijn verheugd dat Nèske op bezoek komt. Frieda ziet er uit zoals een gezonde

boerin moet uitzien. Glans in haar ogen en een opgewekt humeur.

Ik ben eerder opgestaan dan Tessa en heb al koffie gezet. Omdat ik gisteren op weg naar huis nog even snel bij de supermarkt op de Schandelerboord, boodschappen heb gedaan, kan ik de ontbijttafel dekken met verschillende soorten vlees en zoetigheid.

Ik hoor gerommel in de gang, het is Tessa die het toilet doorspoeld. Ze komt met half gesloten ogen de woonkamer binnen en zegt, *'het toilet en de douche neem ik mee als we teruggaan naar 1768.'*

Ik zeg, *'aan luxe kan men snel gewend raken en dan wil men het eigenlijk niet meer missen.'*

Tessa loopt op me af, pakt met één hand mijn gezicht tussen duim en wijsvinger vast, knijpt mijn lippen bij elkaar, zodat ze de vorm krijgen van vislippen en kust me en zegt, *'aan bepaalde luxe wil ik niet wennen, dat moet steeds een nieuwe ervaring zijn en die luxe ben jij.'*

Ik kijk haar aan en vraag, *'wie is nu de slijmbal hier?*

Tessa reageert ad rem en zegt, *'als ik moet slijmen om jouw liefde te krijgen, dan kus ik nu de verkeerde en je weet, jij bent de slijmerd van ons tweeën.'* Ze lacht verleidelijk naar me, draait zich op haar tenen om en loopt naar de ontbijttafel.

Ik lach als een puber met kiespijn en zeg, *'even over iets anders. Dat Jürgen heeft waargenomen dat Hoogschout Limpens verliefd op je is, kan juist zijn. Ik*

heb dat ook geconstateerd toen we verhaal gingen halen bij boer Jeurissen nadat hij de zigeuners had beschuldigd van diefstal.
Toen jij aan hem vroeg of jij de vragen mocht stellen aan Jeurissen en de manier hoe je hem aanpakte, zag ik aan Limpens dat hij zat te zwijmelen op zijn paard. Hij keek met een bewondering en vertedering naar je, alsof je een Godin bent.'

Ik zie dat nooit dat mannen op me vallen. Familieleden zeggen dat ook altijd, maar ik ben daar niet mee bezig en het interesseert eigenlijk ook niet.'

'Waarom interesseer ik jou dan wel?'

'Toen jij me vroeg waarom ik nog geen man had, terwijl ik een mooie slimme vrouw ben, wist ik dat je een bepaald gevoel voor me had dan alleen maar de helper in nood in een jaartal waar je niet thuis hoort. Daarbij heb ik je al eens eerder gezegd dat ik val op je manier van denken, hoe je alles beredeneert en analyseert.'

Ik knik goedkeurend want wat ik hoor bevalt me wel, wat me niet bevalt is dat ik weer mijn onzekerheid aan het opvijzelen ben.

Ik zeg, *'dat je valt op iemand zijn intellect noemen ze sapioseksueel.'*

'Ik val niet alleen op je intellect maar ook hoe je eruit ziet en hoe jij je beweegt.'

'Hoe beweeg ik me dan?' ondertussen schenk ik haar koffie in.

‘Soepel en lenig en je loopt mannelijk.’ Ze pakt de kop koffie, ruikt eraan, neemt een slok en zegt, *‘en heerlijke koffie zetten kan je ook.’*

‘Wat doen we nu met Hoogschout Limpens?’ vraag ik.

‘Als we ons verloven, nadat jullie de Abt van Rolduc hebben aangepakt, dan nodigen we hem ook uit, hij lijkt me geen wraakzuchtige man die vuile spelletjes speelt om zijn zin te krijgen.’

Ik zeg,*‘*in de archieven staat dat hij tijdens het proces tegen Joseph Kirchhoffs naar de gevangenis is gegaan waar twee Bokkenrijders zaten opgesloten, waaronder Peter Müller, de verrader van Joseph. Hij vroeg hem of hij zich wel ervan bewust was dat, mocht hij gelogen hebben, hij dan schuldig is aan het feit dat er een onschuldig en zeer gerespecteerd persoon zou worden opgehangen. Müller hield vol dat hij de Zwarte Kapitein was. Peter Müller, werd zestien dagen na Joseph opgehangen.’#

Ik zie dat het Tessa steeds opnieuw raakt als de dood van Joseph ter sprake komt en ze zegt, ‘*goed om te weten dat Limpens een mens is die objectief denkt en geen blinde handlanger is van de kerk en de Schepen, maar we moeten toch op onze hoede blijven.’*

Joseph is, tijdens zijn dagelijkse gang als arts, ook bezig met de voorbereiding van de bijeenkomst die in het Aambos *(Oud bos)* in Heerlen zal plaats vinden. Het Aambos is ook een eeuwenoud hellingbos waar we als kinderen en tieners ook kwamen. Het Aambos is een mooi bos, maar het heeft bijlange niet de flair van het Kapellerbos. Het is een aangeharkt parkbos en wordt

aangemerkt als het Stadspark van Heerlen. Het Kapellerbos heeft meer de uitstraling van een oerbos, daar voel je nog de oudheid en proef je het verleden.

Aambos (Oudbos) Heerlen Z.L

Joseph hoopt dat het plan lukt om de Abt en de Kanunnik de stuipen op het lijf te jagen met de verschijning van God, maar hoe legt hij zijn mannen uit waarom er niet wordt ingebroken bij Rolduc want inbreken, betekent geld en goederen en zonder geld en bruikbare spullen zijn ze niet zo te porren om paraat te staan. Er is één persoon binnen de Bokkenrijders die van mening is dat de Zwarte Kapitein te weinig op strooptocht gaat en hij kan, te zijner tijd, de anderen tegen hem ophitsen. Ook weet hij nog niet hoe hij hen moet uitleggen waarom er geen geweld gebruikt wordt als ze Rolduc aanpakken. Duidelijk is wel dat hij bij de Abt geld dient af te dwingen zodat hij zijn mannen kan betalen.

Joseph weet als hij een revolutie wil ontketenen dat je dan je mannen wat moet bieden dan alleen maar de belofte dat ze eventueel ooit vrij zullen zijn en dat zij en hun gezinnen een beter leven krijgen. Hij denkt, "*woorden zijn van lucht en van lucht kan men niet leven, ik moet een oorlogskas aanleggen waaruit de Bokkenrijders een soort van soldij krijgen betaalt*".

Gelukkig zijn er al diverse notabelen die zich, financieel hebben verbonden aan het revolutionaire plan van Joseph.

Ook denkt hij vaker, met rillingen, eraan dat zijn sterfdatum bekend is, maar hij heeft besloten dat hij de dag van zijn overlijden niet wil weten en ook niet waaraan hij komt te overlijden. Dat betekent dat hij zorg moet dragen voor zijn gezin, zodat zijn vrouw en kinderen financieel onafhankelijk en sociaal maatschappelijk gevrijwaard zijn van blaam en medeplichtigheid, als hij overlijdt, of opgepakt worden door de Hoogschout.

Hij stelt een brief op waaruit blijkt dat zijn familie niet op de hoogte was van zijn lidmaatschap van het genootschap *"de Bokkenrijders"* en zal deze deponeren bij een bevriend notaris. Op het moment dat hij de brief verzegeld komt zijn vrouw Anna binnen met koffie. Joseph staat op vanachter zijn bureau en loopt met de brief in de hand naar Anna en zegt, *'mocht ik opgepakt worden door de Hoogschout, ga dan naar notaris Dautzenberg en vraag naar deze brief. Op de voorkant staat je naam. Deze brief zorgt ervoor dat jij niet vervolgd kan worden voor medeplichtigheid.*

Anna kijkt er niet gerust op, maar weet ook dat Joseph vooruit moet denken als Kapitein van de Bokkenrijders.

Hij drinkt samen met Anna koffie en legt haar nogmaals uit wat haar te doen staat als hij opgepakt wordt. Normaliter schakelt hij een koerier in, of een van zijn bediendes, als hij brieven verstuurt, maar deze brief levert hij persoonlijk bij de notaris af.

Voordat hij bij de notaris aanbelt, kijkt hij eerst links en rechts of er iemand in de buurt is, want als een bekend stadspersoon een notaris bezoekt leidt dat tot geroddel.

Notaris Dautzenberg ontvangt hem hartelijk. Nadat Joseph hem uitgelegd heeft wat de inhoud van de brief is vraagt Dautzenberg bezorgd of er gegronde redenen zijn dat Joseph nu voorzorgsmaatregelen treft.

Joseph overpeins zijn vraag en zegt, *'nee, er is nu geen reden, maar we weten beiden waar ik mee bezig ben en ik heb vernomen dat er door Schouten en Schepenen in de herbergen geld wordt geboden om leden van de Bokkenrijders te verraden. Zolang ik mijn mannen kan betalen zullen zij zwijgen, maar ik heb een vermoeden dat er een persoon is die graag mijn rol wil overnemen als Kapitein omdat hem de vrijheid van het volk niet interesseert, maar wel zijn gevulde beurs en macht. Jij en andere geldschieters zijn niet bij mijn mannen bekend, dus jullie lopen geen gevaar.'*

Dautzenberg staat op, schenkt twee glazen Schnaps in, reikt Joseph het glas en zegt, *'als jou wat gebeurd dan zal ik er alles aan doen om je vrouw en kinderen te helpen.'*

'Dat is voor mij een grote geruststelling,' zegt Joseph, *'ik ben niet bang om te sterven, maar de gedachten dat mijn gezin iets overkomt, is voor mij erger dan dood gaan.'*

Joseph drinkt het glas leeg en vraagt of hij via de achteruitgang het huis kan verlaten. Dautzenberg

knikt, brengt Joseph naar de achterdeur en geeft hem een hand voordat hij naar buiten stapt. Gelukkig ligt achter het huis van Dautzenberg een bospad met dicht begroeide struiken, zodat niemand hem ziet lopen.

Op weg naar huis denkt hij, *"als ik het genootschap en de trouwe leden wil redden, dan moet die persoon, die mijn plaats wil innemen, of verdwijnen uit de streek of uitgeschakeld worden"*.

De gedachte om iemand uit te schakelen geeft hem een onbehagelijk gevoel, maar eventuele verraders kunnen het gehele genootschap en haar leden in gevaar brengen, dus heeft hij niet veel keus.

Het is inmiddels middag. Alex en Stiena bellen dat ze eraan komen. Alex heeft vanochtend de accu's van de drone opgeladen en voorzien van witte lichtjes en heeft een containertje met mist gemonteerd onder de drone die hij, door een eenvoudige code aan het programma te hebben toegevoegd, op afstand kan bedienen.

Tijdens dat we op Alex en Stiena wachten, pak ik een luchtkussenenvelop, schrijf het adres erop van het bedrijf die het DNA-onderzoek doet en op de achterkant mijn adres, doe de haren van Joseph in een plastic zakje, stop het zakje in de envelop, trek de beschermingsstrip van de zelfklevende rand van de bovenkant eraf en plak hem dicht. Vervolgens pak ik enkele postzegels uit de kast en plak die erop.

Tessa slaat het hele spel gade en zegt, *'dat is voor jullie tijd toch erg primitief.'*

Ik knik ja en zeg, *'er komt nog een tijd dat we mensen en goederen kunnen versturen als digitale deeltjes door de lucht, maar dat leg ik je nog wel eens een keer uit.'*

'je zou me nog uitleggen hoe het kan dat er licht in jouw horloge brand.'

'Ja, dat is waar ook, kom maar mee naar buiten dan leg ik je dat uit.'

Ik loop met haar naar de schuur waar mijn fiets staat, die ook wel weer eens gebruikt mag worden want die staat behoorlijk onder het stof, en wijs op de dynamo. Ik leg haar eerst uit wat een fiets is, wijs vervolgens op de dynamo en zeg, *'dit is een dynamo, dat is een apparaat dat stroom kan opwekken omdat het een magneet bevat die ronddraait in een spoel van koperdraad.'*

Ik til het voorwiel op en zeg, *'als de dynamo tegen de band van het wiel drukt en het wiel draait, dan draait het wieltje boven op de dynamo ook en door deze beweging draait de magneet in die spoel van koperdraad en wekt zo elektrische stroom op die via draden naar het voor-en-achter lampje wordt geleid. De lampjes zijn van glas waarin een draadje zit dat opgloeit door de stroom.*

Ik klik de dynamo op het wiel, til het voorwiel op, draai aan het wiel en het voorlicht brand. Tessa kijkt als een kind die voor het eerst een kerstboom met lichtjes ziet. Ik zeg, '*dit is een simpel voorbeeld om elektriciteit op te wekken en we kunnen die elektriciteit opslaan in wat wij batterijen of accu's*

noemen en deze kunnen we bewaren en gebruiken als we het nodig hebben, zoals het lichtje in mijn horloge.'

Ik zie dat er een batterij ligt op een opbergplank, die boven de fiets hangt en laat haar die zien. Ze pakt de batterij in haar hand en probeert er doorheen te kijken, zoals je door een verrekijker kijkt, alsof ze de elektriciteit kan zien zitten. Ik zeg, *'de aanwezigheid van elektriciteit in een accu kan je niet zien maar wel meten met speciale apparatuur. Je kan het enkel zien als bliksemschicht, zoals wij die laats gezien hebben op je Landgoed.'*

Op het moment dat we uit de schuur komen zien we Alex en Stiena het tuinpad oplopen.

'Gaan we er meteen vandoor?' vraagt Alex.

Ik zeg dat ik even mijn autosleutels pak en de envelop die ik nog op de post moet doen en dat het handiger is om met twee auto's te gaan, zodat Tessa en ik, na het testen van de drone, ons eigen plan kunnen trekken.

'Voor mij is het spannend om iets in de lucht te zien vliegen dat niet een vogel is,' zegt Tessa.

Bij het Kasteel staan geen andere auto's geparkeerd en we zien dat er geen mensen rond het kasteel aanwezig zijn die hun hond uitlaten.

Drone

Alex pakt het koffertje met de drone en zegt, *'we gaan als volg te werk. Zodra de drone in de lucht hangt lopen Tessa en Stiena naar de ruïnetoren, op die manier zijn we tweehonderd meter van elkaar verwijderd en zijn we uit elkaars blikveld.*

Ik coördineer de drone en Mat gaat proberen de stem van God na te bootsen.'

Tessa kijkt naar mij en zegt, *'hoe weten jullie hoe de stem van God klinkt?'*

Ik zeg, *'dat is een goede vraag,'* en meteen zet ik een Sinterklaasstem op en zeg met een gewichtige diepe stem, *'wij weten dat niet, maar we denken dat God spreekt zoals pastoors dat ook doen op de kansel, maar alleen met een zwaardere stem.'*

Tessa moet lachen en zegt, *'dat klinkt erg serieus en geloofwaardig, je kunt zo de heilige mis doen.'*

Ondertussen heeft Alex de drone in paraatheid gebracht. Hij pakt de controller en laat de drone opstijgen vanaf het dak van zijn auto. Tessa kijkt naar de drone, slaat de handen voor de mond en zegt, *'hoe*

kan het toch dat er nog steeds oorlogen worden gevoerd terwijl de mens zo vindingrijk is.'

Ik zeg tegen Tessa dat ze naast Alex moet gaan staan zodat ze de drone kan volgen op het scherm. Alex laat de drone enkele rondjes draaien en laat hem dan voor mijn gezicht zakken tot op ooghoogte. Je hoort de motoren bijna niet draaien en met de lichtkrans erom heen ziet hij, voor iemand die niet weet wat het is, angstaanjagend uit.

Alex geeft mij de controller in de hand en zegt, '*druk op de microfoonknop en zet je Sinterklaasstem op.*'

Ik pak de controller over, druk op de knop en zeg, *'hallo, jij daar, klein mannetje, wie denk jij wel niet wie jij bent. Jij gaat precies doen wat ik zeg, zo niet dan ga je naar de hel.'*

Mijn stem komt duidelijk en intrigerend over. Alex, Stiena en Tessa moeten lachen.

Ik zeg, '*ik heb natuurlijk iets voorbereid en op papier gezet wat ik tegen de Abt ga zeggen.'*

Alex zegt dat hij nog even iets uit de auto moet pakken en dat we dan kunnen beginnen. Stiena loopt met Alex mee naar de auto zodat Tessa haar kans ziet en dicht bij me oor komt staan en zegt, *'als we straks thuis zijn en je spreekt, gebiedenderwijs, met de stem van God tegen me, dan zal ik al je wensen vervullen.'*

Ik kijk om me heen en zeg met een Gods stem, *'God zal jou straks persoonlijk zegenen en belonen, mijn kind.'*

Tessa giechelt zachtjes en zegt, '*en daarna moet je me de biecht afnemen voor alle stoute dingen die ik heb gedaan.*'

Ik kijk haar aan en denk in een flits, "*zal Tessa zo zijn bij elke man, waar ze van houdt, stel dat ze ooit een andere man krijgt*".

Verdorie, daar gaan we weer, ik kan haar oprechte spontaniteit niet eens spontaan over me heen laten komen. Telkens weeg ik haar woorden als ze haar genegenheid en haar ongecompliceerde seksuele gevoelens uit. Zij is een gezonde normale vrouw. Er klopt iets niet met mij. Het is geen jaloezie, het is een diep gewortelde idioot gevoel van niet goed genoeg zijn.

Ik denk, *"als zij een ander geeft, wat ik ook van haar heb gekregen, wat is dan de betekenis nog waard van hetgeen zij me geeft als ze dat, zomaar, aan elke man kan geven*." Ik weet het, ik moet niet alles overanalyseren .

Alex en Stiena voegen zich weer bij ons en ik geef Alex de controller terug en zeg tegen dat Tessa en Stiena dat ze stelling kunnen nemen bij de toren.

We volgen de dames met de drone naar de toren. Op het scherm zien we dat ze nu bij de toren staan en Alex laat de drone met hoge snelheid een zijwaartse beweging maken en laat hem terug vliegen naar de plek waar wij staan.

Van daaruit laat hij de drone weer richting toren vliegen en zodra we Tessa en Stiena zien staan

activeert Alex de lichtjes en de mist. Het alarmgeluid kunnen we niet aflaten gaan want dat zou teveel aandacht op ons vestigen.

Voordat Alex de controller weer aan mij geeft pak ik het papiertje uit de zak van m'n hemd, waarop ik de mededeling voor de Abt in het Duits heb geschreven.

Ik pak de controller over, druk op de knop van de microfoon, haal diep adem en zeg met theatrale stem in het Duits, *'Oh ihr Sünder, ich trauere zutiefst über euer unmenschliches Verhalten und Handeln gegenüber meinen Gläubigen. Ihr seid ein Schandfleck für den christlichen Glauben.*
(Ó, gij zondaars, ik treur ten diepste om jullie onmenselijk gedrag en handelen jegens mijn gelovigen. Jullie zijn een schandvlek op het Christelijke geloof.)

Oké, dit moet als test voldoende zijn, de rest van de tekst moet ik nog uitschrijven.'

We zien op de monitor dat Tessa en Stiena vastgenageld staan aan de grond en bewegingsloos naar de drone kijken. Alex en ik lachen en ik zeg door de microfoon, *'dames wakker worden, het is maar toneel.'*

Ik geef de controller terug aan Alex en hij laat de drone opstijgen in een wolk van mist, alsof God ten hemel stijgt en bij een bepaalde hoogte laat hij hem zijwaarts terugvliegen.

Zodra de drone weer bij ons is geland lopen Alex en ik naar de toren waar de dames druk met elkaar in gesprek zijn. Zodra ze ons zien zegt Tessa, '*mijn hart*

stond bijna stil, zo echt leek het.' Stiena zegt, *'ik vergat gewoon te ademen.'*

Alex zegt tegen Tessa en Stiena, *'ik heb van tevoren niet geweten wat Mat zou gaan zeggen maar ik moet zeggen, hij is een geloofwaardige God, maar eigenlijk is dat ook geen kunst,'* en voegt er lachend aan toe, *'want God heeft ons geschapen naar zijn evenbeeld.'*

We nemen afscheid van Alex en Stiena want ik wil Tessa Zuid-Limburg laten zien, zodat ze een compleet beeld krijgt van de streek waarin ze leeft. Daarna heb ik een verrassing voor haar. Ik ga met haar naar een reformwinkel zodat ze kruiden kan uitzoeken die ze kan gebruiken in 1768.

Mijn telefoon gaat en het is Nèske, ze vraag of ze Tessa kan spreken. Ze verontschuldigt zich dat ze weer belt, maar ik zeg dat zij zich niet hoeft te verontschuldigen en dat ze altijd kan bellen wanneer ze maar wil, tenslotte is zij de persoon die er voor gezorgd heeft dat ik op en neer kan reizen.

Tessa pakt de telefoon en vraagt of alles in orde is. Nèske vertelt dat de buitenbaarmoederlijke zwangerschap van de vrouw van Peter Quadvlieg vanzelf is afgebroken en dat Frieda, de dochter van Anton Crijns, goed herstelt van de TBC.

Tessa zegt, *'dat is mooi om te horen, ik zal het aan Mat en Alex doorgeven.*'

Tessa vraagt hoe het met Maedje gaat en gelukkig eet ze weer normaal. Ze neemt afscheid van Nèske, geeft de telefoon weer terug aan mij en zegt dat Frieda en de

vrouw van Peter Quaedvlieg beiden aan de betere hand zijn, door de medicijnen.

'*Dat is mooi om te horen. À propos medicijnen,'* zeg ik, *'ik moet nog contact opnemen met Edward Meijer, onze vriend en huisarts. Ik moet hem nog uitleggen waarom we medicatie tegen TBC nodig hadden en antibiotica en penicilline. Ik dien wel een witte leugen te vertellen waarom we de komende tijd telkens voor 'n kleine week naar Bulgarije gaan om daar bedrijven te helpen met het opzetten van digitale systemen en dat we tevens zien dat er arme families zijn die geen geld hebben om medicatie te kopen. De waarheid zal ik hem ooit vertellen.'*

'Trouwens, ik sta nog steeds versteld van jouw Gods-stem,' zegt Tessa.

'Ik doe Sinterklaas na, Sinterklaas spreekt met een mooie diepe stem. Sinterklaas is een christelijk historisch figuur en een kindervriend.'

'Ik ken Sinterklaas,' zegt Tessa,*'wij vieren dat ook in onze tijd, op vijf december.'#*

'Oké, dat wist ik niet. Dus jullie krijgen ook geschenken en snoep?'

**'We geven inderdaad geschenken en speculaas aan de kinderen in de vorm van allerlei dierenfiguren, maar elke familie viert dat op haar eigen manier. Dus Sinterklaas heeft vele oorlogen overleefd.'#*

Sinterklaasavond van Duitse graveur Jan-Caspar Philips, 1736-1775

Ik vraag aan Tessa of ze wel eens in Epen en omgeving is geweest. Ze zegt enkel de naam te kennen en dat ze schilderijen heeft gezien van lokale schilders, zoals een schilderij van de Volmolen in Epen.

Ik zeg, '*die molen staat er nog. De molen geniet in deze tijd historische bescherming. Weet je wat we doen? We maken een toer door heel Zuid-Limburg dan komen we vanzelf bij de Volmolen in Epen.*

Al slingerend door de heuvels en dalen naderen we Slenaken en Tessa draait met haar hoofd als een valk op een paal om alles in zich op te nemen.

Ze zegt, *'als er geen moderne voertuigen zouden zijn dan lijkt het alsof ze hier nog leven als in mijn tijd.*

Trouwens, hoe kan het dat de huisjes uit mijn tijd er nog staan en bescherming hebben omwille van de historische waarde ervan en dat mijn Landhuis er niet meer is, want gelet op wat ik tot nu toe gezien

heb valt mijn Landhuis in deze tijd, qua bouw, toch ook onder de historische gebouwen?'

'Daar zeg je zoiets. Ik zal straks even zoeken in de archieven wat er met jouw Landhuis is gebeurd. Ze hebben in het heuvelland veel van die huisjes bewaard, maar de geschiedenis erom heen hebben ze weggemoffeld, daar wordt niet over gesproken. De Bokkenrijders worden niet benoemd op scholen, maar krijgen de afgelopen jaren enige bekendheid door films die gemaakt zijn, toneelstukken die opgevoerd worden en de boeken die over hen geschreven zijn en nog steeds worden geschreven. Pak het mijnwerkersverleden, deze belangrijke en ingrijpende geschiedenis wordt ook niet echt onderwezen. Buiten enkele Schachten, hebben ze het hele mijnwerkersverleden gewoon uitgeveegd.

Schacht: Oranje Nassau-1 Heerlen

Heerlen Lange Jan en Korte Lies: ±1960

(Mijnschachten zijn liften. Ze transporteren mensen, materieel en delfstoffen zoals steenkool, ertsen, enz.)

**Heerlen heeft ook twee monumenten opgeblazen, die zo tekenend waren voor het mijnwerkersverleden van*

Heerlen. Ze waren exemplarisch voor de Oostelijke Mijnstreek.
Het waren twee hoge schoorsteenpijpen waarvan de een de Lange Jan heette en de andere de Lange Lies, die in de volksmond Korte Lies werd genoemd, maar niemand weet waarom want de Korte Lies was met haar 155 meter, 20 meter langer dan de Lange Jan.#

Trouwens, steeds als ik hier naartoe rij dan heb ik altijd het gevoel dat ik het verleden binnen rij. Het geeft me een gevoel van rust, of onthaasting, zoals men dat noemt. Ironie is dat ik door een Bokkenrijdersspreuk echt in het verleden terecht ben gekomen.'

Binnen vijf minuten staan we voor de Volmolen. Tessa zegt, *'de Volmolen die ik op een schilderij heb gezien zag er iets anders uit.'*

Volmolen Epen Zuid-Limburg: ±17e eeuw. Herbouwd: 1882

**'Dat is juist, in 1867 en 1870 heeft de molen tweemaal in brand gestaan en is herbouwd in 1882,#*

maar voordat we verder gaan doe ik eerst even, hier in Epen, de brief op de post voor de DNA test.'

'Hebben jullie dan ook postkantoren?'

‘Die hadden we ooit maar we doen de brieven nu in brievenbussen die her en der verspreid staan en de postzegels die ik erop geplakt heb is het bewijs dat ik betaald heb voor het verzenden van de brief.’

* *‘In mijn tijd ga je naar een postkantoor en dan zetten ze er een stempel op of ze schrijven de prijs op de envelop.’*#

Na het posten van de envelop rijden we binnendoor richting Gulpen. Het landschap is daar zo mooi, alsof je midden door een schilderij rijdt. Je wordt onderdeel van het landschap op een organische manier, net zoals compost. Ik weet, het is een ietwat vreemde vergelijking, maar compost is in balans met de natuur.

Vervolgens rijden we naar Vijlen, gaan bij Vaals de Duitse grens over en rijden langs de grensstreek richting Herzogenrath, naar Geilenkirchen. Tijdens dat we in Duitsland rijden denk ik, “*als ze ons nu aanhouden dan kan Tessa zich niet identificeren. Dat ik daar niet eerder aan gedacht heb. Ik kan dus wel met haar trouwen in 1768 maar niet in 2025, want haar geboorteakte gaat meer dan twee eeuwen terug. Een identiteitspasje is nog te ritselen en in haar geval een Duitse, maar een geboorteakte wordt lastiger. Ook als haar wat overkomt in 2025 dan kan ze in principe niet naar een ziekenhuis. Dat werkt even ontnuchterend voor me”.*

Op een kruising bij Ubach-Palenberg ligt de Bockreiterstraße, *(Bokkenrijderstraat)* ik wijs Tessa op de straatnaam en zeg, *‘even een foto maken om aan Joseph te laten zien.’*

Bockreiterstraße. Ubach-Palenberg. Dld

Tessa zegt dat ze het wonderbaarlijk vindt dat ze de naam van de Bokkenrijders her en der tegenkomt, terwijl ze in haar tijd de meest gruwelijke folteringen moeten doorstaan.

Ik knik en zeg, *'eigenlijk dienen de betrokkene landen hun excuses aan te bieden voor hetgeen de Bokkenrijders en hun families en nazaten is aangedaan, want zelfs*tot ver in de negentiende eeuw werd je als nazaat van een Bokkenrijder uit-en-buitengesloten van de samenleving.# Ook dient de Overheid geld vrij te maken zodat op scholen de geschiedenis van de Bokkenrijders wordt onderwezen en ook het mijnwerkersverleden dient gehoord te worden.'*

'Je kunt toch geen excuses verlangen van iets dat tweehonderd zevenenvijftig jaar geleden heeft plaatsgevonden.' zegt Tessa.

'In deze tijd kunnen vele zaken die in jullie tijd onmogelijk zijn en daarbij, moord verjaart nooit. Neem het slavenverleden waar Nederland een groot aandeel in had. Wat weet jij van het land Afrika?'

Tessa zegt,*‘*ik weet dat daar mensen wonen met een donkere huidskleur en dat diverse westerse landen die landen hebben overrompeld en hen hebben onderdrukt en tot slaaf gemaakt. Ook hebben diverse stammen leden van andere stammen gevangen genomen en verkocht als slaven die verscheept werden naar Amerika en naar andere westerse landen. Dat zijn veelal diezelfde landen die ook Zuid-Limburg over de jaren heen overrompeld en in bezit hebben genomen.’*#

‘Hoe weet jij dit allemaal?’

‘Mijn broer en ik kregen iedere dag les van een oude professor waar mijn vader in Heidelberg les van heeft gehad. Zoals ik al eerder heb verteld was hij afkomstig van Heerlen en kreeg een ouderdomstoelage van de keurvorst Karel Theodoor van de Palts, waar Heidelberg onder valt. De professor was een geduldige en lieve man.’

‘Dus in principe hebben jij en je broer een universitaire opleiding genoten.’

‘Ja, dat zei de professor ook na enkele jaren en elk jaar deden we een mondeling examen.’

‘Oké, je bent op de hoogte van de slavernij dan word het voor mij een stuk makkelijker om uit te leggen waarom ik de Bokkenrijders vergelijk met de slavernij. Laat ik vooropstellen dat mijn vergelijking geen gelijkstelling is.’

**Nederland heeft destijds slaven gekocht en verkocht, ook tijdens de periode waarin jij leeft. De oud Premier*

van Nederland, heeft in december 2022 excuses aangeboden aan de nazaten van deze slaven.#

In principe verdienen de nazaten van de Bokkenrijders en de Zuid Limburgse bevolking ook excuses en dat niet alleen van de Nederlandse regering maar ook van alle landen die Zuid-Limburg destijds steeds bezet, verdeeld, onderdrukt en uitgebuit hebben.'

'Het valt me op dat jij zeer betrokken bent wat betreft je afkomst, cultuur, taal en tradities, dat is een mooie eigenschap.'

'Eerlijk gezegd denk ik daar pas zo over sinds ik de geschiedenis van de Bokkenrijders heb gelezen en terecht gekomen ben in hun tijdperk. Voorheen wist ik ook wel dat wij oorspronkelijke Zuid-Limburgers anders zijn dan de rest van Nederland, maar dat neem je dan als ter kennisgeving en niet als discussiepunt wat betreft autonomie en soevereiniteit van Zuid-Limburg.'

Als je zoals ik geboren bent uit twee ouders die beiden Duits zijn en dus je hele familie Duits is en zelf ben je geboren en opgegroeid in Zuid-Limburg, langs de grensstreek, dan weet je vaker niet waar je plaats is. Ik heb het gevoel dat nu pas mijn Duitse en Zuid-Limburgse identiteit in elkaar opgaan omdat ik nu veel meer weet over de gemeenschappelijke geschiedenis van mijn voorouders als Bokkenrijders en dat mijn geboortestreek in jouw tijd versmolten was met Duitsland.

*Daarbij,*zelfs de Midden-en-Noord Limburgers vinden dat de Zuid-Limburgers anders zijn dan de rest van Limburg. Trouwens, die excuses van Nederland richting de nazaten van de slaven, heeft niets met de Zuid-Limburgers te maken want tenslotte behoorde Zuid-Limburg niet eens bij Nederland tijdens de slavenperiode. In die tijd werden de Zuid-Limburgers zelf van alle kanten bestookt en onderdrukt, #maar goed, einde geschiedenisles.*

*Trouwens, ik ben tevens van mening dat de huidige Hollander/Nederlander niet verantwoordelijk is voor de daden van hun voorouders, maar als men toch aan eerherstel doet, dan ook maar aan de nazaten van de Bokkenrijders,*want onze namen staan in de archieven, we zijn gemakkelijk terug te vinden.'#*

Tessa legt haar hand op de mijne, die op de versnellingspook ligt en we kijken zwijgend strak vooruit, zodat we even in het moment van overdenking blijven hangen over de gruwelijkheden die mensen zich onderling kunnen aandoen.

Tessa kijkt in de verte en vervolgens naar mij en zegt, *'in jouw tijd kan men vele dorpen en steden in een korte tijd bezoeken, dan kan men zeggen dat men daar is geweest, maar ben je dan ook daadwerkelijk daar geweest, want er langs of er doorheen rijden is niet het dorp of stad leren kennen.'*

'Dat klopt,' zeg ik, *'wij hebben door haastig te leven een maatschappij gecreëerd waarin beeldvorming ertoe doet. Dat wil zeggen, men doet indrukken op, men vormt zich vervolgens een beeld en slaat dat*

beeld op in het geheugen alsof het een ervaring is, maar we hebben totaal geen kennis opgedaan en al helemaal geen kunde.'

'Ik vind dat men een ervaring zelf aan den lijve en geest moet ondervinden,' zegt Tessa, *'en dan nog is het veelal een subjectieve beleving of ervaring, want mijn ervaring kan totaal anders zijn als die van jou, terwijl we beiden naar hetzelfde kijken en of luisteren. Dat neemt niet weg dat ik het ontzettend leuk en zeer zeker interessant vind, dat we nu in enkele uren tijd heel Zuid-Limburg kunnen zien, plus de Duitse grenstreek. Niemand in mijn tijd heeft die mogelijkheid. Daar doe je in mijn tijd te paard een paar weken over.'*

Joseph is opgelucht dat hij de brief bij de notaris heeft afgegeven. Hij weet ook inmiddels van Mat dat hij geen revolutie zal ontketenen maar dat hij wel wat kan betekenen in de weg er naar toe en dat is voor hem voldoende om door te gaan, immers iets groots begint veelal klein.

Vanmiddag gaat hij naar de herberg *"der Fuchs" (de Vos)* daar ontmoet hij vier vooraanstaande leden van het genootschap, waaronder Markies von Bilkenrath, een Landheer, de pastoor en een advocaat. Hij heeft hen tot secondanten benoemd die de bijeenkomsten en andere belangrijke zaken organiseren.

Gelukkig wonen ze alle vier in Herzogenrath zodat niemand uren onderweg is.

Herberg der Fuchs is een bekend lokaal in Herzogenrath waar de elite graag vertoefd. Joseph

komt er één keer per week om zijn gezicht te laten zien bij de notabelen van de stad. Hij behoort als arts nu eenmaal bij het verheven volk van Herzogenrath, iets wat hij hekelt, maar als je niet meegaat in hun wereldje dan worden ze wantrouwig. Zelf hebben ze ook veel te verbergen. Hun mooie, op maat gemaakte, vesten zijn ook niet brandschoon.

Als Joseph binnenkomt zitten de vier mannen al in een hoek aan de wijn en wenken hem toe. De mannen begroeten hem door op te staan en met hun hoofd te knikken. De herbergier komt aan tafel en begroet hem ook hartelijk. De pastoor en de arts waren in die tijd de meest gerespecteerde personen onder de bevolking. Joseph bestelt voor de mannen een fles wijn en voor zichzelf een halve liter bier.

'Ik heb jullie gevraagd, via mijn koerier, om vandaag bij elkaar te komen omdat ik Rolduc wil overvallen om de Abt te dwingen de mijnwerkers meer te betalen en dat vrouwen en kinderen geen zwaar werk meer hoeven te verrichten.'

De pastoor kijkt behoorlijk benauwd en zegt, *'is dat wel een goed idee om de Abt te overvallen? Je weet de Scout en Schepen houden razzia's onder de bevolking als Rolduc wordt aangepakt, want***de Abt benoemd de Schouten en Schepenen,*#*dus als hun baas wordt aangepakt dan breekt de hel los.'*

De advocaat en de Landheer knikken instemmend, maar de Markies zegt, *'we kunnen de Abt zodanig onder druk zetten dat hij instemt met onze eisen, maar dat hij geen aangifte doet bij de Schout.'*

'Ook zullen wij het geld terug eisen en desnoods stelen, die hij via te hoge belastingen heeft afgenomen van de boeren,' zegt Joseph.

'Betere betaling en omstandigheden voor de mijnwerkers afdwingen is nog daar aan toe, maar ook nog geld stelen, dat is iets teveel van het goede,' zegt de advocaat.

De Landheer zegt, **'De Abt laat ons Landheren de belastingen innen bij de leenboeren waaraan we het land verpachten en mogen dan een gedeelte van de verhoging houden, dat zet kwaad bloed bij de leenboeren.'**#

De Markies zegt, *'de Hoogdrossaard heeft mij verteld* **dat de Abt een tekort heeft aan mijnwerkers en daarom de belastingen heeft verhoogd, zodat de vrouwen en kinderen van de boeren wel verplicht zijn om in de mijn te werken, anders verliezen ze hun huis en land. Wij hoeven dus geen rekening te houden met de gemoedstoestand of gevoelens van de Abt. Daarbij, we stelen geen geld van hem, maar pakken terug wat hij het volk heeft afgenomen.'**#

'Dat is een reden des te meer,' zegt Joseph, *'dat we hem flink aanpakken. Het geld verdelen we onder de boeren en onze mannen, waarvan er velen boer zijn. Zoals de Markies zegt, we pakken enkel terug wat hij van de bevolking heeft gestolen.'*

'Wanneer wil je de overval plegen en hoe?' vraagt de pastoor.

'Als we komende woensdag in het Aambos bij elkaar komen dan weet ik wanneer en hoe we de overval aanpakken. Als alles naar wens verloopt dan zullen er geen doden of gewonden vallen. De Markies heeft enkele dagen geleden, via mij, twee jonge mannen leren kennen. Ze hebben een plan hoe we de Abt kunnen aanpakken. Ze willen wel onbekend blijven, maar ik verzeker jullie, beiden zijn uiterst betrouwbaar. De Markies en ik weten wie ze zijn en ik steek mijn hand voor ze in het vuur. Het zijn geen Bokkenrijders maar wel nazaten ervan en sterk betrokken bij onze zaak.'

'Dan moeten ze toch over magische of goddelijke krachten beschikken,' zegt de pastoor.

Joseph kijkt de pastoor geamuseerd aan en denkt, *"je zit er niet ver naast, je moest eens weten"* en zegt, *'het zijn geen tovenaars maar ze kunnen de schijn wekken dat wat je ziet ook echt gebeurd op dat moment, terwijl het niet zo is.'*

De pastoor, de Landheer en de advocaat nemen na een uur overlegd te hebben afscheid van Joseph en de Markies. De Markies blijft nog even wat na praten, want hij wil weten wie Alex en ik daadwerkelijk zijn en zegt, *'ik heb beide jonge mannen ontmoet en ze zijn beiden goed van geest, maar als jij zo sterk in hen geloofd dan moet er toch iets speciaals met hen aan de hand zijn dan alleen maar slim en aardig. Dan is er misschien iets wat ik ook zou moeten weten want tenslotte kan ik niet zomaar mijn goede naam in gevaar brengen aan een actie die door twee mannen wordt bedacht die ik niet eens ken en waarvan ik niet*

weet waartoe ze in staat zijn en of het allemaal wel haalbaar is.'

Joseph kijkt de Markies aan en overweegt wat hij moet zeggen.

Hij draait met zijn bierbeker kringetjes over de tafel en zegt, *'je hebt volkomen gelijk dat je wil weten wie zij zijn. Ik spreek hen komende woensdag en zal aan hen vragen of zij het goedkeuren dat ik jou vertel wie zij daadwerkelijk zijn en waar ze vandaan komen. Ik heb hen beloofd niemand te vertellen wie ze zijn.'*

De Markies kijkt Joseph recht in de ogen en zegt, *'je weet toch dat ik mijn leven aan jou toevertrouw en gelukkig bevestig je me nu weer dat ik jou door de juiste ogen zie, doordat je hen beschermt door ze eerst te vragen of zij het goedkeuren dat je hun ware identiteit mag prijsgeven en tevens dat jij mij wil betrekken in het eventuele geheim van Mat en Alex.'*

De Markies heeft bij Joseph een speciale plek in zijn hart. Niet omdat hij rijk en zeer gul is, wat betreft het Genootschap, maar omdat hij oprecht is en een verfijnde logica bezit waardoor hij loepzuivere analyses kan maken en deze zeer goed kan verwoorden.

'Trouwens,' zegt de Markies, *'ik heb de Hoogdrossaard gezegd dat mij ten oren was gekomen dat hij hoogstpersoonlijk de herberg "In den Vivat" was binnengevallen. Hij zei dat hij gedacht had de Zwarte Kapitein te kunnen oppakken omdat hij gehoord had, van een van de leden van de Bokkenrijders, dat er een bijeenkomst was. Hij vindt*

ook dat een leider, die zo moeilijk te pakken is, een Hoogdrossaard heeft verdiend die hem arresteert in plaats van een doodgewone Sjötter.'

'Dat siert hem dat hij de Zwarte Kapitein als zijn gelijke ziet,' zegt Joseph, *'ik had al een vermoeden dat er een verrader onder ons is.*

We moeten hem zo snel als mogelijk uitschakelen anders kunnen we de bijeenkomst in het Aambos niet doorlaten gaan. Ik weet wie hij is en binnenkort zal hij nooit meer iemand verraden.'

'Trouwens, ik vroeg aan de Hoogdrossaard hoe de Zwarte Kapitein eruit ziet en hij omschrijft hem als een man met een statuur van een adellijke officier, met een lange zwarte jas, zwarte lange haren, een zwart gezichtsmasker en een zwarte driesteek. Weet jij misschien wie dat is?' vraagt de Markies lachend.
(Een driesteek is een hoed met drie punten, ook wel bekend als piratenhoed.)

Alex is met Stiena onderweg en zegt, *'ik bel Mat even, want ik wil morgen naar Rolduc zodat we met de drone de Abdij kunnen verkennen.'*

Kasteel Rimburg, twaalfde eeuw

Tessa en ik staan, op het moment dat Alex belt, voor Kasteel Rimburg omdat haar vader daar ook enkele malen is geweest als raadgever van de Graaf. De Graaf had destijds nog gepleit voor haar vader, maar het mocht niet baten.

'Hé Alex, misse mich noa al? (Mis je me nu al?)

'Ja gek hè, dat ik een mispunt zoals jouw mis, maar waar ik voor bel is dat ik morgenvroeg naar Rolduc wil gaan om de drone boven de Abdij te laten vliegen, zodat we thuis de beelden kunnen bekijken op welke plekken de broeders zich het meeste ophouden.'

'Dat is een goed idee om vooraf, een generale repetitie te doen boven het juiste gebouw. Good thinking Watson.'
(Goed gedacht Watson. Dr. John H. Watson was een vriend en assistent van Sherlock Holmes.)

'Dus daar zeg je mee dat jij Sherlock Holmes ben en ik je helper. Bedeel jij jezelf niet een te grote rol toe?'

'Oké oké, dan mag jij Sherlock Holmes zijn.'

'Nee, dat wil ik nu niet meer zijn, want als ik dat nu accepteert dan lijkt het als of ik kinderachtig ben en absoluut Sherlock Holmes wil zijn.'

'Alex kerel, je begrijpt toch wel dat dit gesprek tot niets leidt.'

'Ik ben er niet mee begonnen en daarbij, als jij me bij me voornaam aanspreekt, tijdens een discussie, dan weet ik dat je tenen aan het groeien zijn.'

We moeten allebei lachen en spreken af dat we morgenvroeg om 11.00 uur bij mij bij elkaar komen en vandaaruit naar Rolduc gaan.

Tessa zegt, *'jullie zijn twee vreemde mannetjes en op een leuke manier kinderlijk en wie is Sherlock Holmes?'*

**Sherlock Holmes en zijn assistent Watson zijn niet bestaande detectives in de negentiende eeuw, verzonnen door de schrijver, Sir Arthur Conan Doyle. Zijn boeken zijn nog steeds populair.# Alex en ik hebben alle boeken van hem gelezen en toen we kinderen waren speelden wij vaker Holmes en Watson en toen al bekvechten wij erover, wie nu wie was.*

'Hoe hebben jullie dat toen opgelost?'

'De ene keer was Alex en de andere keer was ik Holmes. Watson was een goede chirurg en verteller. Hij kon de complexe redeneringen van Holmes voor de lezer begrijpelijk maken.'

'Ik heb begrepen dat als ik met jou trouw dat ik dan Alex als huwelijksgeschenk erbij krijg.'

'Ja, en Stiena krijgt mij als huwelijksgeschenk als ze met Alex trouwt. Je moet het zo zien. Als je gedoopt wordt dan krijg je een peetoom en peettante en als wij trouwen dan wordt Alex onze peetman en Stiena onze peetvrouw. Dit houdt in dat als mij iets gebeurd dat Alex en Stiena dan voor jou zorgen mocht dat nodig zijn en dat vice versa.'

'Dat is toch de rol van de huwelijksgetuigen?'

'ja, dat klopt, maar wij willen het toch even anders benoemen.'

'Zoals ik al zei, jullie zijn twee vreemde mannetjes.'

'Daar ben jij voor gevallen.' zeg ik en trek er een komisch gezicht bij.'

'Ich goan mit dich neet 't Alex è Mat sjpèlke sjpeele,'
(ik ga met jou niet het Alex en Mat spelletje spelen) zegt Tessa en trekt hetzelfde komische gezicht.'

Het is inmiddels 17.00 uur en ik vraag Tessa, *'wat zullen we eten, heb je een voorkeur?'*

'Ik heb gisteren heerlijk Indonesisch gegeten, maar ik heb nog niet iets gegeten wat bij jullie tijdgeest hoort. Wat kan ik eten wat ze in mijn tijd zeer zeker niet hebben?'

'Als je dat allemaal wilt uitproberen wat ze in jouw tijd niet hebben, dan ben je binnen een week zo rond als een regenton. Ik wil je frieten laten proeven, dat hebben we ook Koale Loe laten proeven en hij vond ze heerlijk. Er is bijna niemand te vinden die geen frieten lust. Frieten worden gemaakt van aardappelen die in staafjes worden gesneden en worden gebakken in het vet. Het lekkerste zijn ze als ze in reuzel of ossewit worden gebakken. Ik denk dat je het lekker zal vinden. '
(Ossewit is rundvet, reuzel is varkensvet.)

‘*Ossewit en reuzel gebruikt Frau Hubertz ook dat maakt het allemaal smaakvoller. Ik ben benieuwd.’*

In Schaesbergerveld is er een frituur die nog bakt met reuzel, dus linea recta naar Schaesbergerveld. Twee grote friet met mayonaise laten inpakken en op naar huis.

Tessa pakt een friet van het bord en ruikt eraan. Ik heb de pot met mosterd uit de koelkast gepakt. Na uitgelegd te hebben wat mayonaise en mosterd is doop ze de friet in de mayonaise en ruikt er weer aan voordat ze hem in de mond stopt. Onder het kauwen, knikt ze met het hoofd dat het smaakt. Ze pak daarna weer een friet en zegt dat ze de friet wil proeven zonder mayo. Ook dat smaakt. Vervolgens doopt ze een friet in de mosterd en zeg ondertussen, *‘*trouwens, mosterd kennen we ook in mijn tijd.’#
Ze proeft en zegt dat ze friet met mosterd lekkerder vind dan met mayo.

‘Als ik terug ben in 1768 dan laat ik Frau Hubertz zien hoe ze de aardappel moet snijden en bakken.’

‘En als ze vraagt hoe je aan het recept kom, wat zeg je dan?’

‘Dat moet ik nog bedenken.’

*Ik zeg, *‘het blijkt dat de friet plusminus 1830 in België is ontstaan, omdat de mensen rondom Dinant en Luik de gewoonte hadden om kleine visjes te frituren en in de winter sneden ze de aardappelen in dezelfde kleine vorm en frituurde deze, zodat ze meer te eten hadden.#*

'Ik vertel hen dat ik in Herzogenrath, via mijn familie, een Belg heb ontmoet die ons vertelde dat er in België een nieuwe manier van aardappelen bereiden is ontstaan en dat hij ons deze nieuwe bereiding heeft laten zien en laten proeven en het smaakte voortreffelijk. Het is wederom een witte leugen, alleen ben ik de geschiedenis tweeënzestig jaar vooruit.'

'Vergeet vooral niet het zout te benoemen, wat op de friet moet, anders smaakt het wat flauw.'

Na het eten laat ik haar op de laptop allerlei eten van afhaal-en-bezorgservices zien. Ze zegt dat we in mijn tijd zoveel eten en verschillend eten hebben, terwijl in haar tijd de meeste mensen bijna niets te eten hebben.

Ik zeg, *'dat wij nu alles rijkelijk hebben komt ook doordat mensen zoals Joseph in hun tijd hebben gestreden voor meer gelijkheid en betere sociale omstandigheden. Dat verlet niet dat in mijn tijd ook nog grote armoede en ongelijkheid heerst, maar dat dit komt door belangen en politieke onwil en niet door schaarste. Positieve veranderingen ten gunste van de bevolking verlopen altijd moeizaam, maar als de heersers iets naar hun hand willen zetten dan gebeurd dat onmiddellijk.'*

Ik wil de sfeer niet bederven door haar te overspoelen met informatie over de vele imperfecties van onze wereld en tijdsgeest, dus vraag ik haar of ze zin heeft om naar het buurtcafé te gaan.
Ze zegt, *'dus zoals we al eerder hebben bedacht ben ik voor jouw vrienden en kennissen Tessa von Aeretz uit Eygelshoven, ben vroedvrouw en we hebben elkaar leren kennen bij een gezamenlijke cliënt.'*

‘Dat is juist, maar ik stel je voor als Tessa, achternamen doen er bij ons niet zo toe. Gelukkig versta je en spreek je wat Nederlands, want er wonen ook mensen in onze streek die noch Plat noch Duits spreken.

De avond begint te vallen en Hoogschout Limpens rijdt met zijn Sjötters langs het Landgoed van Tessa en kijkt met weemoed naar het Landhuis. Hij weet dat de Barones op familiebezoek is, maar het liefst was hij even de binnenplaats opgereden om het gevoel te ervaren dicht bij haar te zijn. Hij realiseert zich dat hij smoorverliefd is op haar, maar ook dat ze van adel is. Adel trouwt niet met een gewoon iemand, zoals hij, die zich omhoog heeft gewerkt van Sjötter naar Hoogschout.

Tijdens het voorbijrijden van haar Landhuis vat hij de gedachte dat hij als stille aanbidder zijn liefde voor haar kan beleven, mits hij kan vertoeven binnen haar sociale kring en die mogelijkheid bestaat wel, want de functie van Hoogschout opent deuren, alleen geen adellijk huwelijk.

Hij kijkt richting Kasteel Schaesberg en ziet een grote stofwolk en ruiters in galop. Hij spoort zijn mannen aan de achtervolging in te zetten. Op de brug van het Kasteel ziet hij enkele mannen staan zwaaien naar hem. Omdat de afstand tussen hem en de ruiters te groot is stopt hij bij de zwaaiende mannen, springt van zijn paard en vraagt wat er aan de hand is. Het is de Rentmeester van het Kasteel die het woord doet en zegt, *‘ze hebben drie gevangenen bevrijdt uit de*

kerkers. Ook hebben ze onder bedreiging ons geld afgenomen.'

'Hoe kan het dat ze het Kasteel hebben kunnen binnendringen, er stonden toch twee Sjötters op de brug?'

'Verschillende gemaskerde overvallers zijn via de gracht naar de brug gezwommen, zijn geruisloos de brug opgeklommen en hebben de twee Sjötters bewusteloos geslagen Zoals u ziet liggen ze er nog. Vervolgens zijn vijf mannen te paard de brug overgereden hebben ons gegijzeld en de gevangenen bevrijd. Ze hadden ook de paarden bij zich van de overvallers die uit het water kwamen en extra paarden voor de gevangenen.'

'Dat is een weloverwogen bevrijdingsplan. Die drie gevangen zaten toch op verdenking lid te zijn van de Bokkenrijders, nietwaar?'

'Ja, maar ze waren nog niet onderworpen aan een verhoor, omdat ze eergisteren pas zijn opgepakt.'

*'Gelet hoe de bevrijding heeft plaatsgevonden hebben we van doen met de Bokkenrijders. Ze worden steeds vindingrijker. Ik heb het vermoede dat de*Zwarte Kapitein een oud legerofficier is. Ze plegen vaker op één nacht vier overvallen op vier verschillende plaatsen en dat tegelijkertijd.# *Dat is een militaristische manier van strijd leveren. Ze hebben wel behoorlijke moed om zomaar het Kasteel binnen te rijden.*

Er wordt bij Nèske op het raam geklopt. Het moet een bekende zijn omdat alleen ingewijden de klop-code kennen. Het blijkt Joseph te zijn die vraagt of hij binnen kan komen. Nèske ziet aan zijn gezicht dat er iets aan de hand is en trekt hem zowat naar binnen.

Eenmaal binnen zegt Joseph, *'we hebben net drie van onze mannen bevrijdt uit het Kasteel. We zagen de Hoogschout aankomen rijden met zijn Sjötters, maar de afstand was te groot, zodat het voor hem geen zin had om achter ons aan te komen.'*

'Ik wist niet dat er nog drie Bokkenrijders in de kerkers zaten,' zegt Nèske.

'Dat kon je ook niet weten omdat ze eergisterenavond zijn opgepakt. Ik kreeg het gisterenavond laat, via een koerier te horen. Dus heb ik meteen zes van mijn beste mannen gevraagd, die ook in het leger hebben gezeten, om die drie te bevrijden voordat ze door folteringen allerlei namen noemen. Ze worden nu overgebracht naar Geilenkirchen en zullen ons moeten beloven dat ze niet terugkomen in deze streek. Mochten ze toch terugkomen dan zijn wij genoodzaakt hen uit te schakelen omdat ze dan een gevaar vormen voor ons Genootschap. Koale Loe zal hen opvangen en in de gaten houden.'

Na een tijdje wordt er op de deur geklopt en Nèske kijkt, via een kleine spiegel, die rechts bij het raam hangt, wie voor de deur staat. Hoogschout Limpens staat ongeveer drie meter van de voordeur af. Hij wil niet te dicht bij Nèske staan als de deur opengaat, omdat hij ook de verhalen kent die rond gaan over haar als witte heks en dat zij respect geniet bij de

adellijken en hooggeplaatsten. Limpens is niet bang om gevechten aan te gaan met geboefte, maar voor mensen zoals Nèske is hij wat bangig.

Nèske doet de deur open omdat ze weet dat Limpens geen gevaar vormt, immers Joseph is tien minuten geleden vertrokken.

Limpens neemt zijn hoed af en buigt lichtjes voor haar. Nèske knikt en vraagt, *'is er iets bijzonders dat u om deze tijd van de dag aan mijn deur klopt.'*

Limpens schraapt zijn stem, kijkt achterom naar zijn Sjötters, die ook gespannen naar Nèske kijken, want ook zij kennen de reputatie van haar, daarbij heeft zij enkele gezinnen van de Sjötters geholpen bij geboorten en ziektes. Ook zij nemen hun hoed voor haar af.

'Welnu,' zegt Limpens, *'er heeft een overval plaats gevonden op het Kasteel waarbij drie gevaarlijke Bokkenrijders zijn bevrijdt door hun kompanen. Wij willen u waarschuwen dat zij deze kant zijn opgereden en zich misschien nog ophouden hier in het bos.'*

Nèske weet dat zij gezag heeft bij Limpens en zijn mannen, dat gebaseerd is op angst voor het onbekende.
Ze doet kordaat een stap vooruit, Limpens buigt zijn lichaam naar achteren, alsof hij iets wil ontwijken, de Sjötters trekken nerveus aan de teugels, zodat de paarden hinniken en briesen en onrustig met hun benen trappelen en Nèske zegt met een angstaanjagend gezicht en vaste stem, *'als zij de moed*

hebben om op mijn deur te kloppen, of mij te overvallen, dan zal ik een vloek over hen uitspreken die zowel hen als hun gezinnen zal raken en zelfs hun toekomstige geborenen.'

Limpens slikt een paar keer en kijkt met grote gespannen ogen naar haar. Nèske ziet dat haar theatraal gedoe indruk maakt en zegt vervolgens met een vriendelijk gezicht en met rustige stem, op bijna goddelijke toon, *'ik zal zo meteen voor u en uw mannen bidden, zodat u allen vanavond veilig thuis moge komen.'*

Limpens en de mannen kijken opgelucht en bedanken haar in koor. Limpens klimt in het zadel, tikt de rand van zijn hoed aan als groet en geeft het commando te vertrekken.

Mijn vrienden en kennissen vergapen zich aan de schoonheid van Tessa. Ze staan in een kringetje om haar heen en vragen zich hardop af, alsof ik er niet bij sta, hoe een nerd zoals ik een schoonheid als Tessa heeft kunnen versieren. Mensen uit Heerlen en omstreken zijn veelal pijnlijk direct, dat is een overblijfsel c.q. erfenis van het harde mijnwerkersleven.

Tessa lacht, legt haar arm om mijn schouder, trekt mij naar zich toe en zegt, *'hij heeft mij niet versierd, ik heb hem verleidt.'*

Op dat moment komt Alex en Stiena binnen en Alex heeft nog net de woorden "*hem verleid"* meegekregen en vraagt, *'wie of wat is er verleid?'*

Ik kijk naar Tessa en zeg, *'ze zijn me een beetje aan het plagen door zich hardop af te vragen hoe ik een vrouw als Tessa heb kunnen versieren.'*

Alex kijkt in het rond en zegt, *'Tessa heeft de eerste stap gezet, want had ze dat niet gedaan dan had Mat hier alleen gestaan, zoals altijd.'* Iedereen begint te lachen, zo ook de vrouwen, maar ik lach het hardst en wijs ondertussen met mijn duim naar de arm van Tessa die over mijn schouder ligt, zo van, *"lachen jullie maar, maar haar arm ligt om mijn schouder"*.

Posje, die altijd rustig en beheerst is en die dezelfde alertheid bezit als Alex, alleen een tandje harder en directer zegt, *'Mat had het geduld om op de juiste en de mooiste vrouw te wachten, terwijl jullie steeds genoegen namen met minder.'*

Het is heel even oorverdovend stil. Is dit een collectief moment van bezinning of zijn ze uit het veld geslagen? Iedereen weet dat Posje zegt wat hij wil, zonder aanziens des persoons, dus barsten we allemaal weer in lachen uit, ook de aanwezige vrouwen, want alleen vrienden mogen en kunnen elkaar beledigen, zonder gekwetst te zijn.

Tessa fluistert me in m'n oor, *'dus jij was niet zo met vrouwen bezig begrijp ik, dat is goed om te horen, dan heb je alleen maar oog voor mij.'*

Ik fluister terug en zeg, *'ik heb geen oog meer voor jou want je hebt me bij de eerste ontmoeting verblindt met je schoonheid.'*

'Als jij zo blijft slijmen dan word het nog eens wat met ons en kust me op mijn oor zodat ik even een zoemtoon hoor.'

Stiena stapt meteen op Tessa af en omarmt haar. Omdat beide dames voortdurend in gesprek zijn laten de anderen hen ongemoeid, zodat er geen moeilijke vragen op Tessa afkomen.

Na anderhalf uurtje wat geklets te hebben vraagt Tessa of we naar huis kunnen gaan omdat ze doodop is van de belevenissen van de dag. Stiena en Alex willen ook naar huis, daarbij gaan we morgen naar Rolduc voor de generale repetitie met de drone.

Thuis aangekomen gaat Tessa op de bank liggen en sluit haar ogen. Ik pak mijn laptop en ga op zoek wat er met het Landhuis Palemig is gebeurd. Het blijkt dat het Landgoed in 1890 is verkocht aan Graaf von Immenhoff, een Duitse familie en dat in de Eerste Wereld Oorlog het huis heeft gediend als lazaret voor Duitse soldaten en daarna zwaar in verval is geraakt, omdat de eigenaren na de oorlog niet meer zijn teruggekeerd. De gemeente Heerlen heeft het huis in 1949 laten slopen.

Verder is bekend dat Barones Theresia von Aeretz in 1769 is getrouwd, maar de naam van de echtgenoot wordt niet vermeldt. Dat ze op 24-december-1770 bevallen is van een tweeling, Elizabeth en Max en dat zij gedoopt zijn op 25-januari-1771 te Schaesberg, maar de naam van de vader word niet genoemd.

In het archief bevindt zich ook een notariële akte waarin vastgelegd is dat Barones Theresia von Aeretz,

de oorspronkelijke bewoonster en eigenaresse van Landgoed Palemig, het Landgoed met uitzondering van het Landhuis, in 1772 heeft verpacht aan familie Hubertz voor vijf jaar.

In 1772 is Barones von Aeretz, met onbekende bestemming, vertrokken en in 1777 weer teruggekeerd naar Landgoed Palemig.

Tessa ligt in diepe slaap dus laat ik haar liggen en pak een deken die ik over haar heen leg. Zelf ga ik in de Tv-stoel zitten, die ik naar achteren kan kantelen, zodat ze niet alleen in de woonkamer is zodra ze wakker wordt.

Het laat me niet los dat ik niet genoemd wordt in de archieven als haar echtgenoot en vader van haar kinderen en wat is de reden van haar vertrekt juist in dat jaar dat Joseph Kirchhoffs wordt opgehangen? Tessa wordt binnen de archieven niet in verband gebracht met Joseph of de Bokkenrijders, dus wat is de reden? Toch maar binnenkort verder zoeken of ik nog ergens vermeld wordt.

Ik ben benieuwd hoe Tessa reageert en voel ondertussen dat ik zelf wegzak in een diepe slaap.

Zondag: 01-juni-2025.
Rondom vijf uur in de ochtend word ik wakker, met een droge mond en een stijf gevoel in de botten en zie dat de deken van Tessa is afgegleden. Ik sta voorzichtig op, pak de deken en leg de deken geruisloos over haar heen. Op het moment dat ik me wil omdraaien en rustig weer naar mijn stoel wil lopen grijpt ze me vast bij m'n hemd en zegt, *'waarom iets inpakken als je het ook kan uitpakken.'*

Weer word ik verrast door haar spontane seksuele toespeling, maar het lukt me steeds beter om er spontaan op te reageren en zeg, *'ik denk dat ik nog meer dekens ga halen want des te meer er valt uit te pakken hoe hoger de spanning.'*

'Zo zeg, zo alert en vindingrijk in de vroege ochtend, dat beloofd wat?'

Ik schrik wakker en lig op de grond naast de bank met een deken over me heen. Ik licht mijn hoofd iets omhoog en zie dat Tessa niet op de bank ligt. Ik douw mezelf via de bank omhoog en op dat moment komt Tessa binnen met koffie. Ze ziet me staan in mijn nakie en zegt, *'ik zie dat ik je goed heb uitgepakt.'*

Ik zeg, *' je bent aangenomen als hoofd-uitpakster.'*

Ze loopt naar me toe, ze gaat heel dicht tegen me aanstaan en zegt, *'ik ben aangenomen als je enige uitpakster, daar zijn we het over eens, toch?* en kijkt met opgetrokken wenkbrauwen en grote ogen naar de dampende koffie en mijn jonge heer.

Ik knik ja en zeg, *'je gaat toch geen goede koffie verspillen aan iets wat toch al van jou is.'*

'Dat is het juiste en enige goede antwoord,' en reikt mij de koffie aan en zegt, *'je zei vannacht iets over een akte die je gevonden had over het Landhuis in het archief van Schaesberg.'*

Ik zeg, *'Je viel in slaap en ik heb je maar laten slapen.'*

Ik vertel haar wat ik gelezen heb, wat betreft het Landhuis. Dat ze trouwt in 1769, maar dat niet bekend is met wie. Dat ze in 1770 moeder wordt van een tweeling Elizabeth en Max, maar dat ook de naam van de vader niet word vermeldt. Dat ze het Landgoed, met uitzondering van het Landhuis, in 1772, voor vijf jaar verpacht aan de familie Hubertz, maar dat het Landhuis door de Familie Hubertz wel wordt onderhouden en dat ze in datzelfde jaar vertrekt naar onbekende bestemming, maar in 1777 weer terug keert naar Palemig en dat ze niet in verband worden gebracht met de Bokkenrijders.

Tessa vraagt heel verwonderd, *'hoe kan het dat jij niet word genoemd als echtgenoot en vader van mijn kinderen?'*

'Dat zet mij behoorlijk aan het denken. Het zal toch niet zo zijn dat ik het leven laat bij Rolduc?'

'Ik kan mij niet voorstellen dat als jij dood blijft, ik in hetzelfde jaar met een andere man trouw en kinderen met hem krijg.'

'Ik heb wel begrepen uit de archieven dat het vaker voorkomt dat de stambomen niet volledig zijn, wat betreft echtgenoot en kinderen. Ik ga er echt vanuit dat mij niets zal overkomen tijdens onze actie bij Rolduc.'

'Nee,' zegt Tessa, *'anders had ik dat wel gevoeld of gedroomd.'*

Tessa denkt ook meteen aan Joseph als ze het jaar 1772 hoort en ze kan zich tevens niet voorstellen geen

contact te houden met Nèske, ongeacht waar zij in 1772 naar toe is gegaan, want ze beschouwd Nèske als haar moeder.

Ik zeg, *'straks zal ik ook de archieven van Gulpen raadplegen want ik kan me goed voorstellen dat we in Terziet zijn gaan wonen, dat is in de buurt van de Volmolen in Epen waar we gisteren zijn geweest. Dat stukje Zuid-Limburg is voor mij het aantrekkelijkste om te wonen.'*

'Dus "onze kinderen" dragen de voornamen van mijn ouders,' zegt Tessa, *'dat is mooi om te weten, maar ik moet even alles laten doordringen want het is een hoop informatie in een korte tijd.'*

'Ben je ook erachter gekomen wat met het Landhuis is gebeurd?'

Ik vertel haar het verloop van het Landhuis en ze zegt, *'het is niet leuk om te horen dat mijn thuis in verval raakt, maar het leven loopt zoals het loopt.'*

De telefoon gaat, het is Alex. Hij vraagt of we bij Stiena en hem willen komen ontbijten. Ik zeg dat Tessa en ik al aan het ontbijt zitten. Alex zegt, *'Stiena wil effekes mit Tessa kalle, kump 't gelaege? (Stiena wil even met Tessa spreken, komt dat gelegen?)*

Ik geef de telefoon aan Tessa en loop naar de keuken om nog een kopje koffie te pakken. Weer ben ik me ervan bewust hoe belangrijk het is dat Stiena en Alex het goed kunnen vinden met Tessa.

Tessa vertelt me wat Stiena heeft gezegd en zegt vervolgens, *'even terug te komen op onze "onbekende bestemming". Het kan inderdaad zomaar zijn dat wij ons ergens in Zuid-Limburg hebben gevestigd, want mij is duidelijk geworden dat ze in mijn tijd, in Terziet, totaal niet weten wat er speelt in Schaesberg. Daarbij, bezit ik heel veel goud en geld waardoor er, voor ons, niets in de weg staat om een zorgeloos leven te leiden binnen een omgeving waar ze ons niet kennen.'*

'Het kan ook zo zijn dat we in 1772 vertrekken naar mijn tijd welke dan 2029 is.'

'Dat kan ik mij ook voorstellen,' zegt Tessa, *'maar ik zal Nèske blijven bezoeken zolang ze leeft, daarna ben ik bevrijdt van mijn eigen tijdsgewricht, dan is er geen reden meer om terug te gaan, buiten nieuwsgierigheid.'*

'Oké,' zeg ik, *'dat klinkt aannemelijk. Trouwens hoe heb jij het voorelkaar gekregen om koffie te zetten?'*

'Ik heb het jou nu twee keer zien doen en het is een stuk handiger en sneller dan in mijn tijd.'

Ik zeg, '*alles in mijn tijd is sneller, maar niet alles is beter. Ik spring even onder de douche daarna kan ik, totdat Stiena en Alex komen, verder uitzoeken waar wij in 1772 naar toe zijn gegaan of wat er met ons of mij gebeurd is. Ook wil ik weten of Alex en Stiena dan ook nog bij ons zijn, wat ik wel denk.'*

Nadat ik klaar ben met douchen gaat Tessa naar boven om ook te douchen. Ik ga meteen verder met speuren

om te weten waar wij naartoe zijn gegaan in 1772. Het een vreemde gewaarwording dat je naar jezelf op zoek bent, omdat je niet weet wat zich verder heeft afgespeeld na de drone-actie op Rolduc en de ophanging van Joseph.

*Het blijkt dat Terziet in 1772 onder de Heerlijkheid Gulpen viel en vandaag de dag onder de gemeente Gulpen. Terziet bestaat als buurtschap al sinds de veertiende eeuw en werd destijds aangeduid als Rosyt dat “riet” betekent.#

Via Gulpen kom ik terecht bij Rijckheyt, het Centrum voor regionale geschiedenis.
(*Rijckheyt is gevestigd in Heerlen en heeft de historische archieven en collecties van de gemeenten Brunssum, Gulpen-Wittem, Heerlen, Nuth, Simpelveld en Voerendaal in beheer, die eeuwen teruggaan.)*

Ik zoek op de naam von Krüchten en kom diverse personen tegen met die naam, maar er is geen von Krüchten met de voornaam Mathias. De naam Theresia von Aeretz kom ik wel weer tegen. Ik klik op de link en kom uit op een pagina die een document laat zien waaruit blijkt dat Tessa in 1772 een Landhuis in Terziet heeft gepacht van een lokale Landheer in de buurtschap. In 1777 heeft zij Terziet weer verlaten. Daarna is ze vertrokken naar Landgoed Palemig.

Terziet-Epen Zuid-Limburg

Goed om te weten dat het de komende jaren goed met haar gaat. Er moet een reden zijn waarom ik nergens word aangemerkt binnen de officiële stukken. Stel ik ben met haar getrouwd in 1769 en we zijn samen weer teruggegaan in 1777 naar Landgoed Palemig, dan rijst de vraag of we in die vijf jaar, dat we woonachtig waren in Terziet, op en neer zijn gereisd tussen Tessa en mijn wereld en zijn we telkens via het Kapellerbos vertrokken, of bestaan er nog meer portalen om door te tijd te reizen?

Tessa komt naar beneden en vraagt of ik *"ons al teruggevonden heb"*.

Ik zeg, '*jij hebt een Landhuis gepacht voor vijf jaar in Terziet en daarna ben je weer teruggegaan naar Landgoed Palemig.'*

'Ik vraag me wel af als wij getrouwd zijn in 1769 hoe wij voor jou aan een doopakte zijn gekomen,' zegt Tessa, '*want die heb je nodig als je in mijn tijd trouwt.'*

Ik zeg, *'die doopakte kunnen we gemakkelijk zelf hebben gemaakt . Ik neem, bijvoorbeeld, die van jou als voorbeeld en zorg ervoor dat ik hetzelfde soort papier gebruik. Ook is van belang dat ik dan gedoopt ben in een plaats in Duitsland en niet binnen het Bisdom waar Schaesberg ook onder valt, zodat ze het niet kunnen controleren.'*

Tessa zegt met een bekakte stem, *'U bent een geslepen mannetje Baron von Krüchten, ik moet met u op mijn hoede zijn.'*

Ik zeg met een gek stemmetje, '*mijn liefde voor u is groter dan mijn moreel besef. Ik hoop dat u mij het wil vergeven dat ik op slinkse wijze u tot de mijne wil maken.*'

We pakken elkaar lachend vast, ik til haar op en draai met haar in de rondte.

Tijdens dat ik haar weer terugzet op de grond, zien we Stiena en Alex het tuinpad oplopen. Stiena en Tessa gaan naar de slaapkamer om, weet ik veel wat ze daar doen of bespreken en ik vertel Alex in vogelvlucht wat ik allemaal ontdekt heb, wat betreft de toekomst.

Alex vraagt, *'dus Tessa is getrouwd in 1769, maar jij wordt niet genoemd en ook niet als vader van haar kinderen?'*

Ik kijk naar Alex, schudt met mijn hooft en zeg, *'nee, maar het blijkt dat in die tijd niet alle namen werden genoteerd, of maar halfslachtig.'*

'*Denk je dat je onze actie op Rolduc niet overleeft?'*

'Ik weet het niet, maar ik ben eigenlijk best wel bezorgd dat ik het misschien niet haal, maar het is dan wel vreemd dat ik de actie toch doorzet, maar van de andere kant denk ik, wat kan ons twee nu gebeuren terwijl we in de struiken zitten verstopt?'

Stiena en Tessa komen de woonkamer binnen. Tessa heeft een jurk aan van Stiena en Stiena vraagt, *'en…hoe staat haar de jurk?'*

Ik zeg heel spontaan, *'adembenemend, ik ben sprakeloos.'*

Alex zegt gevat, *'dus Tessa, je weet nu hoe je hem het zwijgen kan opleggen, mocht hij weer eens teveel praten, dan trek je gewoon een mooie jurk aan.'*

Stiena kijkt naar Alex en zegt, *"hoe kan je nu zo iets zeggen.'*

Ik zeg, *'Tessa mag me altijd het zwijgen opleggen, als ze maar een mooie jurk aan heeft.'*

Tessa lacht naar me met dat typische verleidelijke lachje van haar.

Alex wil van thema veranderen en zegt, '*laten we naar Rolduc gaan dan hebben we dat achter de rug.'*

Hij voelt aan dat bepaalde grappen, die hij maakt, totaal verkeerd vallen als er anderen bij zijn, hoewel, hij heeft al hardere grappen tegen me gemaakt waar Tessa bij was en zij voelde feilloos aan dat het een soort broerdingetje is.

Ik zeg, *'we gaan met twee auto's dan kunnen we daarna weer ons eigen plan trekken.'*

Onderweg denk ik. *"ik moet Stiena toch even apart nemen en haar uitleggen dat ze Alex niet moet aanspreken en niet moet afremmen op zijn alerte grappen want anders veranderd ze de dynamiek tussen Alex en mij, wat dan ook weer een negatieve weerslag heeft op haar relatie met hem en vervolgens op ons vieren.'*

Binnen twintig minuten staan we voor Rolduc. Rolduc ligt maar paar honderd meter van de Duitse grens en van de gevangenistoren van Kasteel Burg Rode te Herzogenrath waar vele Bokkenrijders, zoals Joseph, op een onmenselijke manier zijn behandeld door foltering en vernedering.

Burg-Rode:12e eeuw

Vanuit de gevangenistoren kijkt men uit op de Beckenberg, die aan de overkant van de gevangenistoren ligt en waar de ophangingen plaatsvonden.

Ook ben ik van mening dat gemeente Herzogenrath op de Beckenberg een monument had kunnen plaatsen.

Abdij Rolduc 12e eeuw: Kerkrade Zuid-Limburg

We parkeren achter in een hoek op de parkeerplaats, die gelegen is voor de Abdij, zodat we niet op de vingers worden gekeken door andere bezoekers. Alex haalt de drone uit de koffer, klapt de vier propellers uit en zet hem op het dak van de auto. Hij pakt de controller, koppelt er een extra monitor aan zodat wij kunnen meekijken en laat de drone opstijgen. Ik pak

mijn Tablet en klik de plattegrond van de Abdij aan zodat Alex zich tijdens de vlucht kan oriënteren wat betreft de indeling van de Abdij.

De drone vliegt richting de Abdij, vervolgens over de muur en hij is alleen nog maar zichtbaar via het scherm. Op verschillende plekken zien we bezoekers lopen maar geen paters. Alex stuurt de drone richting een gesloten binnenplaats, zoals die is aangegeven op de plattegrond van de Abdij en nu zien we wel enkele paters lopen. Alex vliegt systematisch over het klooster zodat we achteraf de beelden kunnen analyseren.

Hij vliegt terug naar de gesloten binnenplaats, laat de rook aan de voorkant van de drone vrijkomen, alsof de drone tevoorschijn komt uit de mist en schakelt de lichtkrans aan. Hij kan de sirene niet aanzetten omdat we geen aandacht willen trekken. Toch zien enkele paters de drone en wijzen naar boven, echter de huidige paters zijn goed op de hoogte wat moderne technieken betreft, zij weten wel wat een drone is.

Het valt ons op dat de paters zich enkel ophouden in de gebouwen die binnen de gesloten binnenplaats liggen.

Alex zegt dat we voldoende materiaal hebben om te weten hoe de vliegroute zal zijn en dat Joseph de mond zal openvallen als we hem de beelden laten zien en hoe we te werk zullen gaan in 1768.

We gaan met zijn vieren even in Herzogenrath koffie drinken. Conditorei *"am Birkenbaum"* is een rustige plek om de beelden even te bekijken.

Alex vraagt aan mij, *'zeg Mat, lijkt het jou niet verstandig dat we Posje inwijden over ons heen en weer gereis tussen 1768 en 2025?'*

'Ik heb er ook over nagedacht om hem te vertellen waarom we steeds weg zijn en dat hij plotseling meer werk voor ons verricht. We kunnen hem niet blijven vertellen dat we voor diverse projecten steeds naar het buitenland moeten. Daarbij, we kennen hem ook al ons hele leven en je weet, buiten jou ging ik heel veel met hem om in onze tiener jaren.'

'Ik wil het Posje morgenvroeg vertellen voordat ik met hem naar de Beitel ga om met frisdranken-fabrikant RiLo een prijsafspraak te maken, want hij zei gisteren al aan te telefoon dat hij blij is met het extra werk, wat hij van ons krijgt toegeschoven, maar dat hij het toch wel vreemd vindt dat we telefonisch niet bereikbaar zijn terwijl we een satelliettelefoon hebben waarmee men tegenwoordig zelfs een zandvlo in de Sahara kan bellen en aan de lijn krijgt. Je weet, Posje vertelt alles op zijn eigen manier.'

'Oké, we leggen het hem morgenvroeg samen uit,'

Alex zegt, *'ik ga hem buiten even bellen om hem te zeggen dat we morgenvroeg met z'n tweeën een halfuur eerder bij hem langs komen.'*

Tessa vraagt waar het toilet is en ik wijs naar het bordje boven de kassa waar de letters Toilette opstaat met een pijltje naar rechts.

Nu ik even alleen ben met Stiena leg ik haar uit dat als Alex scherpe grappen maakt richting mij, zij daar dan niets van moet zeggen omdat het een gezonde dynamiek is tussen hem en mij. Op die manier houden we elkaar bij de les en met beide voeten op de grond.

Ik zeg, *'het zijn juist de contrasten tussen Alex en mij waarom wij zo met elkaar verbonden zijn. Ook kan het jou relatie schaden omdat hij dan op zijn tenen moet gaan lopen en Alex kennende gaat dat niet lang goed.'*

Stiena perst haar lippen op elkaar als bevestiging en zegt, *'op het moment dat ik hem er op wees, had ik er al spijt van dat ik het gezegd had. Ik heb hem dan ook op de weg hiernaartoe gezegd dat het niet correct van mij was om hem terecht te wijzen als een mammie. Hij kon wel lachen om het woord "mammie". Hij zei dat jullie op geestelijk vlak Siamese tweelingen zijn en dat er niets is wat jullie niet van elkaar kunnen verdragen.'*

Ik knik en zwijg want Alex komt terug van het bellen, hij zegt, *'ik heb Posje gezegd dat we beiden morgenvroeg even iets eerder komen omdat we hem iets moeten vertellen wat we zelf niet eens kunnen geloven. Posje zei dat hij in ieder geval niet raar zal opkijken, wat ons betreft, omdat hij al zoveel "maffe" dingen met ons heeft meegemaakt.'*

Tessa is inmiddels terug van het toilet en luistert aandachtig naar wat wij vertellen over Posje en zegt, *'die Posje, dat is toch die rooie die ik gisteren in het café heb gezien en die het voor jou opnam door iedereen in het café voor schut te zetten.'*

Ik zeg, *'ja, dat was Posje en jullie rooie hebben altijd wel jullie woordje klaar.'*

Tessa draait met haar wijsvinger een pijpenkrul in haar haar en zegt, *'veur roëd bis dich gevalle.'* *(Voor rood ben jij gevallen.)*

'Wits ze waat se zègke ì òzze tièd euver ieemes mit roeë hoare.'(Weet je wat ze in onze tijd zeggen over iemand met rood haar?)
'Roeë sin sjoone mèr se douge neet.' (Rooie zijn mooie maar ze deugen niet.)

Stiena zegt tegen Tessa, *'in Schotland en Ierland hebben heel veel mensen rood haar, dat is een typisch kenmerk van die volkeren.'*

**'In mijn tijd zijn ze bang voor iemand met rood haar,'* zegt Tessa, *'want in de Bijbel staat dat Eva en Judas rood haar hadden en ook omdat de Duivel soms wordt afgebeeld als een rode draak met rood haar.# Dus ik met mijn rood haar en dan ook nog een witte heks, ben in mijn tijd volgens de kerk een demon. Was ik geen Barones en geen goede bekende van de pastoor van Schaesberg en Nèske, dan hadden ze me allang op de brandstapel gezet.*

We lopen naar de auto's en Alex en ik spreken af dat mochten we elkaar vanavond niet in de kroeg zien, we dan morgenvroeg op tijd naar Posje gaan.

Boer Jeurissen van Hoeve de Leenhof is bij Erich Mols op bezoek voor enkele kalven te kopen. Jeurissen wil zijn veestapel uitbreiden en heeft gehoord dat Erich enkele kalveren wil verkopen. Erich zegt tegen

Jeurissen dat iemand hem verkeerd heeft geïnformeerd omdat hij geen kalveren verkoopt, maar wel enkele koeien. Kalveren brengen meer op als ze volgroeid zijn. Jeurissen overweegt of hij dan toch maar enkele koeien koopt. Erich zegt, *'de koeien staan op dit moment op stal, zodat jezelf kan bepalen welke je wil kopen, want ze zijn allemaal sterk en gezond.'*

Boer Jeurissen en Erich lopen de koeienstal naar binnen en Jeurissen zegt dat de dieren er inderdaad gezond uitzien. Ze lopen door tot achter in de stal waar Peter Quadvlieg de koeienmest bij elkaar aan het scheppen is. Quadvlieg staat met zijn rug naar Erich en Jeurissen toe. Erich zegt tegen Jeurissen, *'dit is Peter mijn boerenknecht.'*

Peter draait zich om en laat van schrik de mestvork vallen. Jeurissen kijkt ook geschrokken en zegt stotterend, *'dat is de dief die mij bestolen heeft.'* Erich denkt, *"dom van me dat ik er niet aan gedacht hebt dat Jeurissen bestolen is door Peter.'*

Jeurissen zegt tegen Erich dat hij een dief in dienst heeft genomen en dat de Hoogschout naar hem op zoek is. Peter Quadvlieg probeert aan Jeurissen uit te leggen waarom hij hem bestolen heeft, maar Jeurissen zegt dat hij naar de Hoogschout gaat om hem aan te geven.

Erich zegt tegen Jeurissen, *'laten we even met zijn tweeën een Schnaps gaan drinken en erover praten.'* Tegen Peter zegt hij dat hij verder kan met zijn werk.

Onder het drinken van een Schnaps legt Erich uit dat de vrouw van Peter bijna was overleden door een buitenbaarmoederlijke zwangerschap en dat ze in totale ellende leven in een oud vervallen huis. Hij vraagt of Jeurissen Nèske kent en Jeurissen zegt, *'Nèske kent toch iedereen, zij heeft geholpen bij de bevallingen van mijn vrouw en ook toen ze overleed en vorig jaar heeft ze mij geholpen met kruiden toen ik geen lucht meer kreeg.'*

'Nèske heeft ook de vrouw van Peter geholpen en mij gevraagd of ik Peter werk kan geven. Ze heeft me ook eerlijk verteld dat Peter twee gouden ringen en geld van jou had gestolen, die je ook weer terug heb gekregen door toedoen van de Rentmeester van Landgoed Palemig.'

Jeurissen blijft erbij dat hij naar de Hoogschout wil gaan om hem aan te geven, hoe goed Erich ook zijn best doet hem op andere gedachten te brengen. Op hetzelfde moment dat hij naar buiten loopt, rijdt Nèske het erf op en ziet dat Jeurissen behoorlijk boos kijkt. Ze stapt van de bok en loopt op Jeurissen af. Jeurissen maakt een lichte buiging richting Nèske en zij knikt lichtjes haar hoofd.

Nèske zegt, '*zo te zien aan je gezicht ben je erachter gekomen dat de persoon die jou bestolen heeft hier werkt.'*

Jeurissen zegt duidelijk geïrriteerd, *'jullie wisten wat hij gedaan heeft en houden hem toch nog een hand boven het hoofd.'*

Erich zegt tegen Nèske dat hij de erbarmelijke situatie van Peter aan Jeurissen heeft uitgelegd, maar dat hij bij zijn mening blijft.
Nèske richt zich weer tot Jeurissen en zegt, *'hoe is het mogelijk dat iemand zoals jij, die zelf fouten heeft gemaakt door de zigeuners valselijk te beschuldigen en die zo eerbaar waren u die fout te vergeven, niet vergefelijk kan zijn naar iemand anders die een fout heeft begaan omdat hij zijn vrouw wilde redden van een pijnlijke dood.'*

Jeurissen kijkt naar de punten van zijn schoenen en zegt, *'je hebt gelijk, hij verdient een tweede kans.'*

Erich zegt dat hij Peter gaat halen zodat ze elkaar de hand kunnen geven en dat deze zaak dan voor eens en voor altijd beslecht is.

Erich loopt de koeienstal in en vertelt Peter dat Jeurissen hem de diefstal wil vergeven via een handdruk. Peter is ontzettend blij en loopt opgetogen mee naar het woonhuis.

Hij begroet Nèske met een diepe buiging, loopt met uitgestrekte hand naar Jeurissen en zegt, *'mijn oprechte excuses dat ik u bestolen heb terwijl u een goede boer bent die mij meer betaalde dan andere boeren waar ik voor gewerkt heb.'*

Jeurissen zegt, *'ik was niet alleen boos dat jij me bestolen had, maar dat ik ook een van mijn beste werkers kwijt raakte, want werken kan je,'* en kijkt daarbij naar Erich, die goedkeurend knikt.

Nèske zegt tegen Peter dat ze nog bij zijn vrouw is geweest en dat ze helemaal in orde is en bedankt Jeurissen voor zijn edelmoedigheid.
Nèske loopt naar haar rijtuig en ziet de Hoogschout met zijn Sjötters voorbij komen. Hoogschout Limpens ziet Nèske staan en rijdt alleen het erf op.

Hij buigt voor Nèske en groet de anderen. Nèske vraagt aan de Hoogschout of hij de drie mannen, die uit de kerkers van Kasteel Schaesberg zijn ontsnapt, weer heeft kunnen oppakken, maar dat blijkt niet het geval, hij zegt, *'ik denk dat we ze ook niet zullen vinden omdat de gevluchte gevangenen meestal naar een andere Heerlijkheid gaan waar we geen gezag hebben. Ik zie ze het liefst achter tralies of aan de galg, maar zolang zij niet in onze streek aanwezig zijn hebben we geen last van ze. Belangrijk is dat we de kopstukken van de Bokkenrijders te pakken krijgen, maar die zijn ons steeds te slim af.'*

Hij kijkt naar boer Jeurissen en zegt, *'we hebben ook nog steeds niet de dief kunnen arresteren die u bestolen heeft.'*

Jeurissen kijkt met een onschuldig gezicht naar de Hoogschout en zegt, *'die is allang over alle bergen. We zullen waarschijnlijk nooit te weten komen wie hij daadwerkelijk is.'*

Ondertussen kijkt de Hoogschout naar Peter en vraagt aan Erich, *'gaat alles goed met u vader?... want zoals u weet hadden de Sjötters hem ervan verdacht een paard gestolen te hebben omdat hij geen eigendomspapieren kon overleggen, maar Barones*

von Aeretz had zijn verhaal bevestigd dat hij het paard bij haar had gekocht, voor u.

'Met mijn vader gaat alles goed, alleen vond hij het vreselijk dat ze dachten dat hij een Bokkenrijder was.'

'Wie bent u?' vraagt de Hoogschout vriendelijk aan Peter?'

'Ik ben Peter Quadvlieg en werk voor boer Mols.'

De Hoogschout knikt, neemt afscheid, draait zijn paard behendig om en rijdt op zijn gemak richting Sjötters.

'Zo,' zegt Nèske tegen Peter, *'nu hij jou gezien heeft naast boer Jeurissen, weet je zeker dat je veilig bent.'*

Nèske neemt ook afscheid van de mannen en zegt tegen Peter, *'kom meteen naar me toe mocht je vrouw weer in verwachting raken.'* Peter knikt dankbaar ja.

Erich en Jeurissen komen overeen dat Jeurissen vier koeien koopt, die hij dezelfde dag meeneemt naar Hoeve de Leenhof. Erich vraagt aan Peter of hij paard kan rijden. Peter zegt dat hij al paard kan rijden sinds zijn kindheid, dus begeleid hij Jeurissen met de koeien naar zijn hoeve.

Ik zeg tegen Tessa, *'morgen belt Nèske om te weten wanneer wij terugkomen, wat vindt je ervan als we dinsdagavond teruggaan?'*

'Ja, dat is goed dan hebben we nog twee dagen om enkele zaken aan te schaffen die we kunnen gebruiken in 1768.'

Het valt me in dat het me totaal ontschoten is dat ik met haar, gisteren, naar een reformwinkel wilde gaan waar ze kruiden kan kopen. Ik zeg, *'we kunnen morgen naar een winkel gaan waar je allerlei kruiden kan kopen, waarschijnlijk vind je daar kruiden die in jouw tijd moeilijk te krijgen zijn.'*

'Kan ik dan ook meteen voor Nèske kruiden inkopen?'

'Koop zoveel je denkt nodig te hebben, geld is geen probleem.' Tessa lacht dankbaar en zegt dat ze een lijstje aan kruiden zal opstellen.

Het is avond en ik heb eigenlijk geen zin om naar de kroeg te gaan. Het valt me op dat dit nieuw voor me is dat ik geen zin heb. Normaliter brengen Alex en ik het weekend door in de kroeg, maar niet alleen de vlucht der de tijd verandert iemands levensstijl of ritme, maar ook de liefde.

Er sluipt nu langzaam en bijna onopgemerkt, het idee bij mij naar binnen van het bekende huisje, tuintje, beestje idee, of is het een natuurlijke omwenteling des levens. Een natuurlijk gegeven kan het niet zijn, want Tessa is in mijn leven gekomen dus zij is de veranderende factor die mij anders doet laten denken en of handelen, of is liefde een natuurlijk gegeven met betrekking tot veranderingen?

Veranderd de liefde iemand zodanig dat als men iets doet, wat men normaal niet doet, het dan een

zelfopgelegde verplichting is, of iets wat een ander van je verwacht en stel als je het niet doet, is je liefde dan voor hem of haar minder waard en als je het wel doet, ben jij jezelf dan nog wel? Ik roep mezelf tot de orde, want anders zit ik dadelijk in een doel of cirkelredenering. Dus benader ik het pragmatisch door te denken dat je rekening kan houden met je vrouw of man of een ander, zonder jezelf weg te cijferen.

Verder denk ik dat de veranderingen in je leven je lot is, ongeacht welke veranderingen. Toeval bestaat niet en je lot zelf bepalen bestaat uit enkele opties binnen een situatie, die men vrije keuzes noemt, maar men komt toch steeds weer uit op de hoofdweg, die naar Lot-dorp leidt.

Tja, dat denken kan ik niet stop zetten, ik kan enkel proberen om aan iets anders te denken, zonder weer mezelf te verliezen. Mijn manier van denken is ook mijn lot.

Tessa zegt, *'als je zin hebt dan kunnen we zo meteen naar het café gaan.'*

Ik denk, *"zo zie je maar weer, het heeft geen enkele zin om allerlei gedachten uit te vlooien, want veelal pakt het anders uit".*

'Als jij dat graag wil dan kunnen we gaan.'

Tessa zegt dat ze het gezelliger vind om thuis te blijven en te kijken naar dat scherm wat wij televisie noemen.

Maandag: 02-juni-2025.
Het is maandagochtend tien uur en ik ben al vanaf zeven uur druk in de weer met het voorbereiden van de kernpunten en vragen wat betreft het gesprek over de beveiliging van het bedrijventerrein waarop frisdrankenfabrikant RiLo is gevestigd en om zo een globale offerte samen te stellen.

Ik zie Alex het tuinpad oplopen. Hij is vroeger dan dat we hadden afgesproken. Ik sta op, loop naar de keuken en pak alvast een kop koffie voor hem. Alex stapt zoals altijd met een vrolijk humeur de keuken binnen en zegt, *'ben je gisteren nog in de kroeg geweest?'*

'Dat betekent dat ik jou niet hoef te vragen of jij er wel bent geweest, want anders vroeg je het niet.' en druk hem de koffie in de hand.

'Nee, Stiena en ik hebben wat op de bank gehangen. Ik heb haar weer wat situaties verteld die we 1768 hebben meegemaakt en dat we Joseph Kirchhoffs hebben ontmoet en ook dat we ons tijdens een bijeenkomst van de Bokkenrijders moesten verstoppen voor de Hoogdrossaard.'

'Wil ze nog wel mee nu ze weet dat het in 1768 er niet bepaald zachtzinnig aan toegaat?'

'Dat heb ik haar ook gevraagd maar ze zegt dat ze het beangstigend vindt, maar ook spannend en dat zij, als een van de weinige, de kans krijgt om terug te reizen in de tijd. Ook dat wij al daar zijn geweest is voor haar een geruststelling. Ze zegt dat we een soort van kwartiermakers zijn geweest, zodat voor haar de

stap naar het verleden daardoor gemakkelijker is. Ik had haar verteld dat onze pistolen ons gered hebben tijdens de overvallen. Ze zei dat ze vandaag haar pistool bij de schietclub gaat ophalen.'

*'Ze is een goede schutter, '*zeg ik, *'en het geeft haar een veilig gevoel, trouwens mij ook, want zonder pistool zou ik er niet naar toegaan. We zijn in alle opzichten hun meerdere met die pistolen, maar even wat anders, ik heb al enkele kernpunten en vragen opgesteld wat betreft de beveiliging bij RiLo. Het enige wat jullie moeten doen is alle hoeken en uithoeken duidelijk in kaart brengen, waar de camera's komen te hangen en hoeveel deursloten moeten worden vervangen met codesloten. Belangrijk is ook dat Posje probeert hun server te hacken, zodat we de kwetsbare plekken kunnen dichten.'*
(Servers maken online diensten mogelijk, zoals het hosten van websites, het verzenden van e-mails, socialmedia etc.)

'Ik heb Posje gisteren al gevraagd, toen we in Herzogenrath waren, om de server van RiLo te hacken.'

'Oké, dan horen we dadelijk wel hoever hij is gekomen.'

'Ik hoop wel dat Stiena zich niet bedenkt om niet mee te gaan.' zegt Alex een beetje beteuterd.

Ik kijk hem aan en zeg, *'ik weet honderd procent dat ze meegaat, want ze is avontuurlijk. Nu even wat anders. Ik heb de afgelopen zaterdagavond gezocht in *de archieven van Rijckheyt, dat is een instituut die de archieven beheren van diverse Zuid-Limburgse*

gemeenten en dorpen en gaat honderden jaren terug. Het ziet er naar uit dat de kerk, in die tijd alles goed gedocumenteerd heeft wat betreft, trouwen, geboortes, doopsels en overlijden en ze geven ook inzicht over de sociale geschiedenis binnen 'n bepaalde periode.#

Wat me wel benauwd is dat er niets, maar dan ook helemaal niets van mij terug te vinden is als echtgenoot van Tessa of vader van haar kinderen.'

Alex denkt even over mijn woorden na en zegt vervolgens, *'toen ik in de archieven van het Bisdom het document vond waarin werd beschreven dat God was verschenen voor de Abt van Rolduc, zag ik dat men de namen van bepaalde paters, die op Rolduc van ouderdom gestorven zijn, niet meer kon achterhalen.'*

'Ja, dat klopt. Ik heb ook geconstateerd dat er van bepaalde Bokkenrijders, in de archieven van Rijckheyt, de echtgenoten of kinderen ontbreken, terwijl men wel aangeeft dat ze getrouwd waren.'

'Ik kan mij niet voorstellen dat wij dood blijven tijdens de actie op Rolduc. Dat jij niet genoemd wordt als echtgenoot is geen indicatie. Door oorlogen en bezettingen is ook veel informatie gedeeltelijk of geheel verloren gegaan.'

'Dat de spreuk eerstdaags niet meer zal werken baart mij meer kopzorgen, daar wil ik het nog eens met Nèske over hebben. Misschien kan zij aan overleden Bokkenrijders vragen of er meerdere bomen zijn met ingekerfde kruizen en of de spreuk eeuwig zijn kracht

behoudt. Ik moet er niet aan denken dat ik in 2025 zit terwijl Tessa en de kinderen in hun tijdperk zitten en dat ik niet meer terug kan reizen.

Tessa is ondertussen opgestaan, wenst Alex een goede morgen en schuift aan tafel. Ik pak voor haar een kop koffie en zeg dat ik Alex heb ingelicht over het huwelijk en de tweeling, maar dat ik nergens genoteerd sta.

Alex zegt meteen tegen Tessa, om haar een goed gevoel te geven, dat Mat niet genoteerd staat, betekent niet dat hij overleden is in 1768.

Ik breek het ijs en zeg, *'we moeten naar Posje, want die hebben we ook nog iets uit te leggen.'*

Bij Posje aangekomen weet hij ons te vertellen dat hij enkele kwetsbare plekken op de server van RiLo heeft ontdekt. Hij heeft een tekstberichtje op de server geplaats met de tijd en de datum, zodat hij dadelijk bij RiLo kan aantonen dat hij de server heeft kunnen hacken. Ik zeg, *'dat is slim gedacht van je om een berichtje achter te laten. Zo overtuig je hen dat wij de juiste mensen zijn voor het project.'*

Posje lacht en zegt, *'we zijn goed in wat we doen en wat we niet kunnen, doen we niet of we leren hoe het moet.'*

Alex pakt het woord en zegt, *'Posje, je kent ons al vanuit de zandbak en je weet wie we zijn, we zijn net zoals jou, twee jongens van de straat, dus vrij van nonsens of andere onzin. Wat wij je nu gaan vertellen grenst aan het onmogelijke, maar ook het onmogelijk is mogelijk. De reden dat wij steeds een kleine week*

weg zijn en dat jij ons niet kan bereiken, maar wij jou wel, heeft te maken met het feit dat we dan niet in deze tijd vertoeven.

We vertellen Posje hoe ik door een oude Bokkenrijdersspreuk in het jaar 1768 terecht ben gekomen. Dat we de leider van de Bokkenrijders hebben leren kennen en dat Tessa een Barones is en eigenaresse van Landgoed Palemig.

Nadat hij alles rustig heeft aangehoord kijkt hij ons één voor één aan en zegt, *'weet je, het verbaasd me in het geheel niet dat jullie dit overkomen is, want jullie hebben er een handje naar om altijd in de meest idiote situaties terecht te komen. Ook dat Mat met een buitenaardse mooie vrouw komt aanzetten is al niet van deze tijd.'*

'Hé, hé, Posje,' zeg ik quasi boos, *'houd jij jezelf een beetje in toom, wil je?'*

Alex zucht van opluchting en zegt, *'we vertrekken als het goed is komende dinsdagavond en zijn dan waarschijnlijk de komende zondag weer terug.'*

Posje vraagt vol interesse, *'dus jullie gaan in het Kapellerbos tegen een bepaalde boom staan, Mat zegt de spreuk en poef weg zijn jullie?'*

'Jip, zo ongeveer,' zeg ik.

'Mag ik erbij zijn als jullie vertrekken want dit is Hans Klok 5.0 en jullie weten, ik hou van illusionisten en misschien kan ik 'n keertje mee.' (Hans Klok is een legendarische Nederlandse illusionist.)

'Zeker kan je erbij zijn en ook een keertje meegaan,' zeg ik, *'maar vertel niemand wat je net van ons heb gehoord. Ik weet dat het overbodig is omdat te zeggen, maar ik wil het toch even gezegd hebben.*

Posje knikt en maakt een Zweigefuchs. Alex kijkt met ongeloof naar mij, ik kijk verbaasd naar Posje en Posje zegt, '*wat? Ik zat toch ook in ons Bokkenrijdersclubje toen we kinderen waren.'*

We nemen nog even wat punten door voordat Alex en Posje naar RiLo gaan. Vervolgens ga ik terug naar huis. Voordat ik naar binnenstap kijk ik door het raam van de tuindeuren en zie Tessa als een klein kind voor de televisie zitten, zappend van het ene naar het andere kanaal.

Ze voelt zich begluurt en kijkt met een snelle beweging naar de tuindeur. Ze heeft een strenge blik in haar ogen, alsof ze klaar is om te vechten. Binnen een flits ziet ze dat ik het ben en haar strakke gezicht ontplooit zich in een smeltende glimlach.

Ik stap de woonkamer binnen en zeg, '*als ogen konden doden, dan was ik nu morsdood geweest. Jij bent een van de weinige mensen die voelt wanneer iemand hen begluurd. Trouwens, we gaan nu, zoals gisteren afgesproken, naar een kruidenwinkel.'*

We zijn onderweg naar het centrum van Heerlen, want ik kan me herinneren dat daar een kruidenwinkel ligt. Bij het naar binnen gaan komen de geuren je tegenmoet. Tessa voelt zich als Alice in Wonderland, ook al weet ze niet wie dat is. Ze kijkt met aandacht naar alle doosjes en doorzichtige pakjes.

Ze pakt het kruidenlijstje uit haar zak en vraagt aan de verkoopster, *'kint geer dis kruuje laevere?' (Kunt u deze kruiden leveren?)*
(Alice in Wonderland is het verhaal van een meisje dat in een konijnenhol valt en in een fantasiewereld terecht komt met wezens die op mensen lijken.)

De verkoopster pakt het lijstje, leest het aandachtig en zegt, *'ut meiste höb ich op veurraod.'*
(Het meeste heb ik op voorraad.)

'Den houw ich estebleef gaer waat geer noe kint laevere. (Dan had ik asjeblieft graag hetgeen u nu kunt leveren.)

Binnen tien minuten heeft de verkoopster alles bij elkaar gesprokkeld en netjes ingepakt. Tessa zegt niet te kunnen wachten om Nèske de kruiden te geven die in haar tijd moeilijk te vinden zijn en die ook nog eens seizoensgebonden zijn.

Terug in de auto zeg ik dat ik even langs een drogisterij wil om nog wat vitamines, pijnstillers en crèmes te kopen tegen allerlei aandoeningen en heel veel zeep om uit te delen aan de mijnwerkers. Tessa vraagt of ze ook spullen verkopen voor baby's. Ik vertel haar dat we in onze tijd een hele rits aan baby spullen hebben, zoals luiers, spenen en allerlei zalfjes voor de babyhuid en gels voor als de tandjes doorkomen. Ze vraagt wat luiers, spenen en gel zijn.

*Het blijkt dat ze luiers in haar tijd kinderdoeken noemen en dat de duim van de baby als speen fungeert. Ik leg haar uit dat gel een vloeistof en stevens een vaste stof is met de stevigheid van pudding en als

je dat op het tandvlees van het kind smeert het de pijn verzacht als de tandjes doorkomen.#

Ze beseft dat ze de spenen en de luiers niet kan gebruiken in haar tijd, want dat werpt teveel ongemakkelijke vragen op, maar de baby-zalf en de pijnverzachtende gel kan ze de toekomstige baby's mee helpen. Ze zegt dat ze me in goud of zilver zal terugbetalen.

Ik kijk haar van de zijkant aan en zeg, *'tussen jou en mij bestaat geen terugbetalen en ben je al vergeten dat we gaan trouwen, ook al besta ik niet in jouw tijd?'*

'Nee, nee, hoe kan ik dat nou vergeten, slijmerd.'

Het gesprek wordt onderbroken door het gerinkel van de telefoon. Ik zet de telefoon op autoluidspreker en de heldere stem van Nèske zegt, *'goedemorgen, hopelijk stoor ik jullie niet.'*

Ik zeg, *'nee, in het geheel niet. Jij wilt natuurlijk weten wanneer wij terugkomen.'*

'Ja inderdaad. Trouwens, ik heb ook nieuws over wat er de afgelopen dagen hier is gebeurd.'

Nèske vertelt dat Joseph met zes van zijn mannen, drie Bokkenrijders uit de kerkers van Kasteel Schaesberg heeft bevrijdt en dat de Hoofschout, daarna, bij haar aan de deur is gekomen op zoek naar de gevluchte gevangenen, maar dat hij en zijn mannen blij waren dat ze weer konden vertrekken omdat zij hen angst had ingejaagd door de Bokkenrijders te

vervloeken en dat ze voor hun zielen zou bidden. Dat boer Jeurissen erachter gekomen is dat Peter Quadvlieg bij Erich werkt, doordat hij bij Erich was om koeien te kopen, maar dat ze, na veel vijven en zessen, vriendschap hebben gesloten.'

Tessa zegt dat ze blij is dat alles goed verlopen is, zowel voor de Bokkenrijders als voor Peter Quadvlieg. Ze vraagt hoe het met Maedje gaat en met haar gaat het goed.

Nèske vraagt of we al weten wanneer we terug komen, ik zeg, *'morgenavond rond 20.00 uur. Mochten er mensen bij de Kapel aanwezig zijn dat kan het wat later worden.'*

'Is het goed als Joseph ook aanwezig is als jullie aankomen, want hij is ontzettend benieuwd hoever jullie zijn met het idee om geweldloos de Abt en de Kanunnik zover te krijgen dat ze instemmen met jullie eisen.'

'Het is juist goed dat Joseph er ook is,' zeg ik, *'want we kunnen hem alvast laten zien hoe we te werk zullen gaan. Bel ons morgen even om 21.55 uur.'*

Nèske schrijft een brief en schakelt een Bokkenrijder in die als koerier naar Herzogenrath gaat om de brief naar Joseph te brengen. Joseph neemt de brief in ontvangst en geeft de koerier wat geld, zodat hij een paar bekers bier kan drinken, voordat hij teruggaat naar Schaesberg. Nèske heeft de inhoud van de brief weer zodanig opgeschreven dat de daadwerkelijke informatie binnen bepaalde regels enkel te lezen zijn met een velpapier met een uitgesneden sleutelgat erin.

Hij verheugt zich op het weerzien met Mat en Alex, want zij kunnen voor een omslag zorgen voor de mijnwerkers. Ook is hij erg op hen gesteld omwille van hun goedheid en medeleven. Misschien zijn zij wel de aangewezen personen die door de voorzienigheid zijn gestuurd om een draai aan de geschiedenis te geven, of dat dat zij de intrede van de verlichting kunnen versnellen, die in Schotland en in Frankrijk in opmars is.

Joseph weet dat hij een manier moet bedenken hoe hij het geld en goud kan terug stelen als Mat en Alex aan de voorkant van de Rolduc, de Abt, de Kanunnik en de paters bezighouden.

Om te voorkomen dat de Abt de Hoofschout inschakelt, omdat het goud en geld gestolen is, moet het erop lijken alsof het goud en geld door de engelen is opgehaald om het te verdelen onder de armen en dat de Abt niet de Hoogschout mag inschakelen omdat er anders een eeuwenlange vloek over Abdij Rolduc zal heersen.

Maar stel er blijft een pater in de ruimte waar de geldkist staat, wat dan? Het kan ook zo maar zijn dat er Sjötters aanwezig zijn die de geldkist bewaken. Dan gaat het verhaal dat engelen het geld hebben opgehaald niet op.

Die pater of Sjötter moet dan onopgemerkt uitgeschakeld worden, maar hij mag niet gedood worden. Hij herinnerd zich dat hij een jaar geleden van een oude zeeman een kistje met giftpijlen cadeau heeft gekregen, die hij had meegenomen van uit

Afrika. Het is geen dodelijk gif, maar het schakelt wel meteen iemand binnen dertig seconden uit.

Dit betekent wel dat hij nog maar enkele dagen heeft om te oefenen met de blaaspijp. Hij pakt het kistje met de gifpijlen uit de kast, haalt de blaaspijp eruit, kijkt door de holle pijp hoe groot de opening is en bedenkt wat hij kan gebruiken als vervanging van de gifpijlen om te oefenen. Hij denkt aan ongekookte erwten, loopt naar de keuken en vraagt aan de kokkin of ze ongekookte erwten heeft. Ze pakt een grote pot uit een kast en geeft deze aan Joseph.
Joseph bedankt haar en loopt voldaan terug naar zijn studeerkamer.
Hij graait in de pot en merkt al snel dat niet alle erwten even groot zijn maar de meeste passen toch in de blaaspijp. Hij laat een erwt in de pijp rollen, richt op de hals van het borstbeeld van Hippocratisch, maar raakt hem op de borst.
(Hippocratisch wordt beschouwd als de vader van de geneeskunde en leefde ca. 460-377 v. Chr.)

Bij de tweede poging stopt hij de erwt in zijn mond zodat die nat wordt, plaats hem in de blaaspijp, ademt diep in en blaast kort en stotend de erwt eruit. Deze keer raakt hij Hippocratisch in de hals doordat de erwt iets meer snelheid heeft omdat hij nat is en daardoor zwaarder.

Joseph pakt een meetlint uit de la en meet de afstand tussen zijn bureau en de sokkel waarop het beeld staat. De afstand is vier meter. Hij schiet vijf keer vanaf vier meter en als van de vijf erwten er vier raak zijn dan gaat hij een meter achteruit. Na een halfuur geschoten te hebben staat hij op acht meter afstand van het beeld

en raakt alsnog de hals. Hij weet, dat als hij de komende dagen een paar uur oefent dat dan elk schot raakt zal zijn, tenslotte is hij een ex-officier van het Oostenrijkse leger en is daardoor een bekwaam schutter met een goed oog en een goede concentratie, plus een vaste hand.

Zij vrouw Anna komt binnen en ziet overal erwten liggen en zegt, *'de kokkin zei dat je een pot erwten bent komen halen, dus ik dacht laat ik eens gaan kijken waarvoor hij die nodig heeft,'*

Joseph pakt een erwt, maakt hem nat, laat hem in de blaaspijp rollen, richt op het borstbeeld en schiet tegen de hals.'

Anna kijkt naar hem met een blik van, *"waarom doe je dit?"*.

Hij legt haar uit wat het plan is van Mat en Alex, wat betreft Rolduc en dat hij en zijn mannen ondertussen de geldkist roven. Omdat Mat, Alex en hij absoluut niet willen dat er doden vallen moet hij misschien gebruik maken van een gifpijl om iemand tijdelijk uit te schakelen.

Anna zegt, *'zolang jij maar weer heelhuids thuis komt. Je weet dat ik achter jullie zaak sta, maar het mag niet zo zijn dat de kinderen en ik jou verliezen, terwijl anderen er iets bij winnen. Jij denkt aan anderen en dat is goed, maar ik denk aan ons en ons is wat telt.*

Posje en Alex zijn weer op weg naar huis van het gesprek met drankenfabrikant RiLo en het gesprek is goed verlopen. Dat Posje de server had gehackt en een

tekstbericht had geüpload met de tekst, *"u bent gehackt"*, maakte indruk immers de Webhost van RiLo had hen gegarandeerd dat de server niet te hacken is, maar dat ze voor de beveiliging van de websites van hun klanten niet verantwoordelijk zijn.
(Webhosting is een cloudservice waar men alle bestanden van een website op een server opslaat die de website toegankelijk maakt via internet.)

Alex zegt tegen Posje dat hij even met Mat belt om hem het goede nieuws te vertellen. Als bonus laat RiLo hen niet alleen de software voor de beveiliging bouwen, maar ze stappen ook over naar de servers van *"Koempels"*, het bedrijf van Mat en Alex.

Voordat we afscheid nemen spreek ik met hem af dat we ons allen, inclusief Posje, vanavond, rond 20.00 uur bij mij thuis treffen.

We rijden ter hoogte van Slenaken want ik wil even met Tessa een wandeling maken door Terziet nu we weten dat zij daar vijf jaar zal wonen en hopelijk met mij.

Bij Terziet aangekomen parkeer ik de auto aan de rechterzijde van de verharde weg op een stukje boerenland, waar ik altijd parkeer.

We lopen de route die ik vaker loop en we komen onderweg regelmatig boeren op tractors en bewoners tegen die naar me zwaaien. Tessa zegt, *'het lijkt wel alsof je hier woont, zoals de mensen naar je zwaaien.* We komen langs de Mariakapel, ik loop naar binnen en steek twee kaarsen op. Tessa kijkt ietwat verbaasd en zegt, *'ik dacht dat jij niet gelovig was.'*

Mariakapel in Terziet

Ik zeg, *'dat is ook zo, maar ik steek altijd een paar kaarsjes op zodat mijn licht en dat van mijn naasten gezien wordt, mocht er iets groters bestaan dan ons. Daarbij is er leven na de dood, alleen niet zoals de kerk het ons wil doen laten geloven.'*

'Ik heb je eerder verteld dat mijn vader 'n keer bijna dood is geweest toen hij nog op de Universiteit van Heidelberg studeerde. Hij had iets gedronken en zakte kort daarna in elkaar. Hij zweefde boven zijn lichaam en had gezien dat zijn medestudenten hem op een bed hadden gelegd en dat hij daarna naar een helder licht werd gezogen. Hij ontmoette er allerlei mensen en ook zijn overleden grootouders die tegen hem zeiden dat het nog geen tijd voor hem was. Hij zag mooie velden en hoorde hemelse muziek.'

Ik zeg, *'Dat noemt men een bijna doodervaring of een buiten lichamelijke ervaring. Daar is veel onderzoek naar gedaan en het is niet meer te ontkennen dat het niet bestaat. Mensen die dat hebben meegemaakt*

willen eigenlijk zo snel als mogelijk terug naar de gene zijde.

'Dat verklaart misschien waarom mijn vader niet bang was voor de dood. Hij was enkel bang om ons alleen te moeten laten in een onzekere tijd. Ook zei hij dat we dat nooit aan iemand mochten vertellen omdat de kerk dat beschouwd als Godsschending.'

'De wonderen zijn de wereld nog niet uit,' zeg ik met enige ironie.
Ik sla een arm om haar heen en we lopen verder richting bosrand. Tessa zegt dat het een hele mooie omgeving is, zeer schilderachtig en vredig en dat het hopelijk ook zo is in 1772, als *"we"* hier komen wonen. Ik kan haar garanderen dat de omgeving exact hetzelfde zal uitzien, buiten de campingwagens en kampeertenten in de weilanden, waarvan ik haar uitleg waarom die daar staan.
Ze vraagt waar de wegen van gemaakt zijn omdat ze hard, niet stoffig en niet hobbelig zijn. Ik vertel dat ze van asfalt gemaakt zijn en wat asfalt is.

Joseph heeft bedacht dat als Mat en Alex de Abt en de overige paters bezighouden met de drone, één van hen een vuurpijl over Rolduc schiet zodat hij weet wanneer hij en zijn mannen over de muur kunnen klimmen om het goud en geld terug te halen. Joseph heeft zich ook voorgenomen niet meer het woord *"stelen"*, maar het woord *"terughalen"* te gebruiken omdat de Landheren, adellijken, kerken, de Schouten en Schepenen de ware dieven zijn. Je kunt namelijk dieven niet bestelen wat zij anderen hebben afgenomen.

Hij kan een lach niet onderdrukken bij de gedachte dat God tegen de paters zegt dat zij op de knieën moeten vallen en tien Onze vaders en Weesgegroetjes moeten bidden als afkoping van hun zonden. Dat zorgt er tevens voor dat ze even bezig zijn, zodat hij en zijn mannen de tijd hebben om het goud en geld terug te halen.

Hij zal voor zijn mannen, de komende woensdag tijdens de bijeenkomst in het Aambos, een aannemelijk verhaal moeten hebben waarom de mannen die aan de voorkant van Rolduc staan en het mogelijk maken dat de paters afgeleid worden, niet aanwezig zijn tijdens de bijeenkomst en dat ze hun identiteit geheim willen houden.

Ook moet hij een antwoord hebben op de vraag hoe de mysterieuze mannen te werk gaan om de aandacht van de Abt en de paters te krijgen en hoe het kan dat ze de stem van God horen en waarom God nu wel ingrijpt, want in zijn toespraak In den Vivat had hij nog gezegd dat God niet ingrijpt omdat hij de mens een vrije wil heeft gegeven.

Hij zegt tegen zijn vrouw dat hij even paard gaat rijden om zijn gedachten te sorteren.

Tijdens dat hij door Herzogenrath rijdt ziet hij een man met een punthoed en een lange zwarte cape op het plein staan die allerlei goocheltrucs doet. Hij stopt enkele meters voor hem. De man neemt zijn punthoed af met een zwier, maakt een diepe buiging en richt zijn hoofd iets schuin omhoog, terwijl hij nog gebogen staat en zegt, *'ik ben magiër Ludostein, mag ik u hoogedele heer mijn kunsten laten zien?'*

Josef kijkt geamuseerd en zegt, *'verbaas mij en ik zal u belonen.'*

De magiër pakt een ei uit een bakje dat voor hem op een tafeltje staat. Hij pakt het ei links en rechts tussen zijn vingers, tilt het ei omhoog, zodat Joseph het ei goed kan zien. Hij laat het ei los en spreid langzaam zijn armen uitelkaar, zodat het ei in de lucht zweeft. De magiër heeft zijn armen bijna gestrekt en laat vervolgens het ei omhoog en omlaag gaan en van links naar rechts.

Joseph kijkt gefascineerd, maar plotseling valt het ei naar beneden, maar voordat het ei de grond raakt vangt de magiër het ei op en lacht. Hij loopt naar Joseph en laat hem het ei van dichtbij zien. Joseph zegt, *'ik denk te weten hoe u het doet, maar u laat de mens iets geloven wat niet kan, dat an sich is al een applaus waard. Joseph geeft hem enkele geldstukken, de magiër kijkt wat hij gekregen heeft en is uiterst tevreden.'*

Hij had de goocheltruc al eerder in Oostenrijk gezien en de magiër had hem verteld dat hij een gekookt ei laat balanceren op een heel dun zijdendraadje, dat het publiek vanaf een afstand van twee meter niet kan zien. Het vereist een behoorlijke vaardigheid.

Joseph ziet dat de mensen, die zich voor de tent van de magiër hebben verzameld, nagenoeg allemaal verbijsterd staan te kijken en denkt, *"ik kan mijn mannen woensdagsavond vertellen dat de twee mannen die ons helpen magiërs zijn, maar niet bekend willen worden omdat ze ook voor Koningen, Prinsen en andere adelijken optreden en dat ze ook de*

ellende zien wat het volk ondergaat, door toedoen van hen waar zij voor optreden en dat zij daarom iets willen terug doen voor het onderdrukte volk.

Ook heeft hij besloten dat hij woensdagavond, tijdens de bijeenkomst, de overval op Rolduc niet ter sprake zal brengen omdat de Schouten geld aanbieden om Bokkenrijders te verraden en dat de persoon die hen heeft verraden, tijdens de laatste bijeenkomst In den Vivat, nog niet is uitgeschakeld.

Hij zal enkel die zes mannen meenemen die ook de gevangenen hebben bevrijdt uit de kerkers van Kasteel Schaesberg. Dit zijn mannen waarmee hij samen heeft gediend in het Oostenrijkse leger.

We zijn net een half uur thuis als Stiena, Alex en Posje binnen sijpelen. We hebben onderweg gebak gekocht en de koffie staat klaar. Ik schenk iedereen koffie in en Tessa helpt met het gebak.

Ik zeg tegen Alex en Posje dat ze goed werk hebben geleverd bij RiLo om de opdracht binnen te slepen.

Posje zegt, *'dus de volgende keer kan ik mee naar 1768?'*

Alex zegt, *'ja en weten jullie nog dat we als kinderen van een oude fauteuil een tijdmachine maakte om terug of vooruit te reizen en deden dan net alsof we in een andere tijd waren beland.'*

Tessa kijkt geamuseerd naar Alex, Posje en mij en zegt, *'kijk eens aan, jullie hebben gekregen wat jullie je wenste in jullie kindertijd.'*

Ik vertel Posje dat we in 1768 twee overvallen hebben meegemaakt, maar dat onze pistolen de overvallers overtuigde ervan af te zien. Dat Tessa op vijf meter afstand een dolk in de arm van een van de overvallers gooide, waardoor hij zijn pistool moest laten vallen. Ook vertel ik hem dat als we morgen teruggaan dat we dan de Abt van Rolduc aanpakken vanwege de slechte werkomstandigheden van de mijnwerkers waaronder mannen, vrouwen en kinderen.

Posje kan niet geloven dat er vrouwen en kinderen in de mijnen werken. Nadat we hem ons plan hebben uitgelegd zegt hij, *'dus jullie vliegen over Rolduc met een drone die mist produceert, met een krans van lichtjes eromheen, zoals bij een UFO, plus de sirene aan, zodat jullie de aandacht krijgen van de Abt en de paters. Vervolgens spreekt Mat in het Duits met een Sinterklaasstem de Abt en de paters vermanend toe, zodat de Abt met jullie eisen instemt. Denken jullie dat dit gaat lukken?'*

'We weten zeker dat het lukt,' zegt Alex, *'want ik heb in de archieven van het Bisdom een geheim document gevonden waaruit blijkt dat de Abt bij de Bisschop heeft gemeld dat, vier juni 1768, God voor hem en zijn paters is verschenen in de vorm van een schotel omringd door een heilige aureool en mist eromheen en dat God gebiederwijs tot hem sprak en hem de opdracht gaf beter voor de mijnwerkers te zorgen.'*

Posje zegt, '*ik moet mezelf even knijpen of ik niet droom, want wat ik nu allemaal hoor is een Tita Tovenaar verhaal.'*
(Tita Tovenaar was een Nederlandse kindertelevisieserie.)

Ik zeg, *'je moest eens weten hoe ik me voelde toen ik zag dat Schaesbergerveld er niet was en dat het Kasteel er in volle glorie stond. Ik stond zowat te hyperventileren voor de Kapel. Tessa heeft mij opgevangen en onderdak gegeven, maar mijn eerste bezoek aan 1768 was een nachtmerrie die toch is veranderd in een mooie blijvende droom.'*

Tessa kijkt met een glimlach naar me en ik weet wat ze denkt, *"blijf jij vooral slijmen, dat vind ik leuk."*

Ze vraagt aan Stiena, *'kan jij paard rijden?'*

'Ja, ik heb enkele jaren paard gereden, de ouders van een vriendin van mij hadden paarden. De boerderij van hen stond ook in Palemig, maar is afgebrand en niet meer opgebouwd.'

'Het is fijn dat je paard kan rijden, dan kunnen we er samen op uit.'

'Mat en ik hebben paard leren rijden van Tessa,' zegt Alex, *'we zijn nog geen volleerde rijders, maar het gaat ons steeds beter af.'*

Posje zegt, *'dus als ik een keer meega dan kan ik beter vooraf een paar rijlessen nemen, want anders ben ik jullie en mezelf een blok aan het been. Trouwens hoe komen jullie in 1768 aan zoveel paarden?'*

*'O, ja, dat hebben we jou en Stiena nog niet vertelt. Tessa fokt op haar Landgoed paarden en ze staat bekend als leverancier van de beste getrainde paarden in de hele omgeving en ver daarbuiten, '*zeg ik.'

Tessa kijkt een beetje verlegen in het rond. Ze voelt zich altijd opgelaten als er vol lof over haar wordt gesproken en zegt, *'Herr Hubertz, mijn stalmeester is een uitstekende paardentrainer. Hij spreekt tegen de paarden zoals hij tegen een mens praat en het lijkt alsof de paarden hem begrijpen. Dus alle lof komt hem toe.'*

Dinsdag: 03-juni-2025.
Vandaag is het de dag dat we teruggaan naar 1768. We zijn vroeg opgestaan zodat ik nog de laatste hand kan leggen aan het concept voor drankenfabrikant RiLo.

Tessa heeft mij gisterenavond gevraagd of we naar een paardenfokkerij of manege kunnen gaan om te kijken hoe het daar aan toegaat en of er informatie verkrijgbaar is wat betreft, voeding, manier van trainen en medicijnen voor de paarden.

We spreken af dat ik tot 12.00 uur aan het project doorwerk en dat we dan naar Kerkrade gaan waar een manege ligt.

Tijdens dat ik aan het project werk kijk ik zo nu en dan zijlings naar Tessa die voor de Tv zit. Het is alsof je naar een kind zit te kijken die vol bewondering met een kussen op de schoot naar Sesamstraat aan 't kijken is. Als ik iets te lang naar haar kijk dan voelt ze dat en wuift dan lachend met haar hand, dat ik voor me moet kijken.

Om 11.30 uur gaat Tessa naar boven om zich te verzorgen zodat we om 12.00 uur kunnen vertrekken.

Bij het binnenkomen in de manege kijkt Tessa haar ogen uit. Alles is mooi verzorgd en super schoon. We gaan naar de kantine waar we plaatsnemen aan het raam zodat we van bovenaf in de binnenbak kunnen kijken en de trainingen kunnen volgen. We bestellen koffie en vragen of ze ook boeken verkopen over trainingen en voeding voor de paarden. Dit blijkt zo te zijn en ze zijn ook in het Duits verkrijgbaar.

Tijdens het koffie drinken heb ik even opgezocht of er in de buurt een paardenfokkerij is en het blijkt dat er een gerenommeerde fokkerij in Noorbeek is gevestigd. Na een half uur gekeken te hebben besluiten we naar Noorbeek te rijden. Het heeft een beetje geregend tijdens dat we in de manege waren, zodat het prille groen van de natuur aangenaam ruikt.

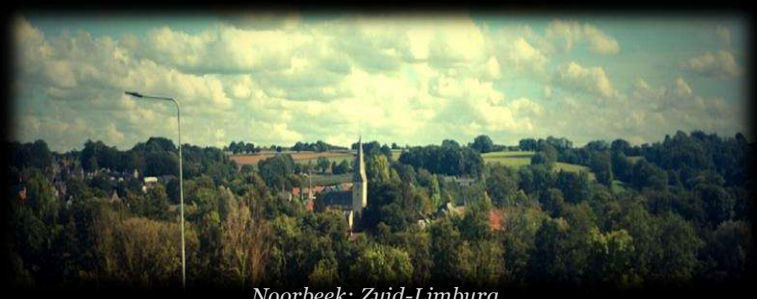

Noorbeek: Zuid-Limburg

Binnen een halfuur zijn we in Noorbeek, echter in Noorbeek schijnt er geen druppel regen te zijn gevallen.
Bij het betreden van de paardenfokkerij geldt hetzelfde als in Kerkrade, alles is super schoon en verzorgd. We vragen of we een rondleiding kunnen krijgen en dat kan. Tijdens de rondleiding stelt Tessa allerlei vragen.

Ze vraagt aan de stalmeester of ze de paarden mag aanraken en dat mag. Ze tilt her en der een been op van een paard om de hoef te bekijken, of tilt een lip of een staart omhoog enz.

Ze vraagt aan de stalmeester of hij wel eens paarden heeft die last hebben van hoefzweren. Ze vraagt daar uitdrukkelijk naar omdat een van haar paarden daar last van heeft. Hij zegt dat het wel eens voorkomt maar dat ze dat bestrijden met*Animalintex hoefpads.# Tessa kijkt naar mij en ik begrijpt haar meteen dus vraag ik, *'zijn deze hoefpads te koop?'*

Hij zegt dat deze te koop zijn bij diverse paardendrogisterijen online. Ik vraag of we een paar pads bij hem kunnen kopen omdat we vanuit Noorbeek meteen naar Duitsland rijden. Hij zegt dat hij er wel een paar kan missen. We lopen mee naar zijn kantoor waar hij uit een afgesloten kast twee plastic zakjes pakt met in elk zakje drie pads. We rekenen de zakjes af en voor de prijs hoef men het niet te laten.

We bedanken hem voor de rondleiding en de pads en rijden met een kleine omweg, via het dorpje Mheer en Banholt, richting Gulpen. We gaan vervolgens naar Simpelveld en zo weer terug naar Schaesbergerveld. Tijdens de rit bladert Tessa door de boekjes die we gekocht hebben. Ze zegt dat er heel veel informatie in staat waar ze in haar tijd nog nooit van gehoord hebben en dat ze Herr Hubertz mondjesmaat deze verbeteringen moet bijbrengen.

Ik zeg, *'je kunt hem vertellen dat je deze informatie hebt van een familielid die in Herzogenrath ook*

paarden fokt en die dat weer gezien heeft bij een fokkerij in Frankrijk.'

'Steeds dat liegen, dat ben ik niet,' zegt Tessa.

'We liegen niet om er zelf beter van te worden, we liegen zodat anderen het eventueel beter krijgen. Daarin zie ik toch een wezenlijk ethisch verschil. Dat hebben we toch de afgelopen dagen vaker besproken.'

Tessa knikt en zegt, *'ik ben nog nooit eerder in situaties terechtgekomen waarin ik moest liegen, maar sinds ik jou ken lieg ik heel wat af.'*

Hetzelfde geldt ook voor mij, want de mensen die me goed kennen weten dat liegen voor mij, maar ook voor Alex, hetzelfde is als vloeken in de kerk, maar helaas is het niet anders. Vaker is de omgeving niet klaar voor de waarheid en of de feiten en dan kunnen zaken tegen je gaan werken, terwijl je de meest pure bedoelingen hebt.'

We laten even onze woorden tot ons doordringen en zeggen bijna tegelijkertijd, maar ieder op zijn eigen manier, dat we op het moment als we liegen er steeds van bewust moeten zijn dat we liegen anders wordt het een tweede natuur, dan wordt het pathologisch en het moet niet een lijfeigen *"iets"* worden. Ook spreken we af dat we nooit tegen elkaar zullen liegen om de ander niet te kwetsen. Want niets is kwetsender dan je partner niet in vertrouwen te nemen.

Om ons uitje toch positief af te sluiten vraag ik haar welke datum zij in gedachte heeft wat betreft de verloving. Tessa zegt, *'ik zag dat je thuis in de keuken*

een kalender hebt hangen, zodra we thuis komen kijken we even.'

Ik pak de telefoon, open de agenda-app en geef hem aan haar. Ze zegt, *'het verbaast me dan ook niets dat er ook een kalender in de telefoon zit.'*

Ze plaatst haar wijsvinger op vandaag, 02 juni en veegt zo naar 21 juni toe. Ze vraagt, *'wat vind je van zaterdag 21 juni?'*

Ik zeg, *' prima, doen we.'* Ze geeft me de telefoon terug, ik plaats mijn wijsvinger op 21 juni en noteer, *"verloving"*.

Ze zegt, *'jullie pakken donderdagochtend de Abt van Rolduc aan en dezelfde avond gaan jullie weer terug naar 2025. Ik blijf dan in 1768 en regel het verlovingsfeest en zorg ervoor dat de gasten tijdig een uitnodiging ontvangen.*

'Wie nodig je dan allemaal uit?'

'Mijn peetoom en tante en mijn twee neven, waarvan je Jürgen al hebt leren kennen. Nèske, Joseph Kirchhoffs en zijn vrouw Anna, de pastoor van Schaesberg. Markies von Bilkenrath en de hele familie Hubertz. Stiena, Alex en natuurlijk Posje en niet te vergeten, mijn leenboeren en mijn veldwerkers.'

'Je nodigt de familie Hubertz ook uit, wie verzorgt dan het eten en de gasten?'

'Ik laat het eten bereiden door een zeer goede herbergier op Schaesberg. De herberg is van een oude bekende van mijn vader en ik laat hen tevens het eten uitserveren en de gasten voorzien van wijn. Ik wil niet dat de familie Hubertz moet werken op mijn verlovingsdag wat ook een feestelijke dag voor hen is. Ik ben met ze opgegroeid, ze zijn al vanaf mijn geboorte in mijn leven. Ik betrek ze ook bij de voorbereiding van het feest, zoals het uitkiezen van het servies, de glazen en het bestek.'

'Dat is zeer respectvol van jou tegenover hen. Heb jij dan meerdere serviezen en bestekken?'

'Ja, 'dat is binnen onze kringen zo gebruikelijk.'

'Nodig je ook muzikanten uit?'

'We kunnen muziek uit 2025 meenemen om te kijken hoe ze daarop reageren.'

Ik weet dat het een grapje is, maar vraag toch, *'vind je de muziek van deze tijd goed?'*

Tessa schudt haar hoofd op en neer en zegt, 'ja en nee, de rustige muziek wel, de snelle niet.'

Ik druk op de radio op een klassieke zender en er klinkt een bekende wals uit de speakers.

Tessa kijkt en zegt blij verrast, *'dus ook de muziek uit de oude tijd heeft overleefd?'*

'Ja, ook Mozart en Bach en andere belangrijke componisten.'

'Bach en Mozart heb ik leren spelen op viool en piano.'

Ik kijk naar haar en denk, *"in een tijd waar haast en spoed niet bestond hadden de mensen veel meer tijd om zichzelf persoonlijk te ontwikkelen. In onze tijd heeft de techniek in het begin voor welvaart en veel gemak gezorgd, maar daardoor is bij het gros van de mensheid een rem gezet op hun eigen creativiteit en ontwikkeling omdat de techniek die rol heeft overgenomen. Voor iemand uit 1768 zijn wij tovenaars, maar eigenlijk zijn we veelal tovenaars zonder magie en zingeving".*

Ik betrap mezelf er weer op dat ik te diep ga en zeg luchtig, *'te gek dat jij een paar instrumenten beheerst, ik wil je wel eens horen spelen.'*

'Dat kan,' zegt Tessa, *'zodra we op het Landgoed zijn zal ik iets voor je spelen van Mozart. Voor onze verloving zal ik een Kamerorkest inhuren zodat de gasten kunnen walsen.'*

Ik zeg, *'ik vind alles prima, zolang ik zelf niet hoef te dansen.'*

'O jawel, jij danst met mij.'

'Ik kan niet dansen, ik ben een houten Klaas wat dat betreft.'

'Ik leer je binnen twee dagen walsen, zoals ik je ook paardrijden heb geleerd.'

'Oké, ik wil het wel proberen,' zeg ik met gemaakte vrolijkheid.

Het is 16.00 uur en we zijn inmiddels weer thuis als Alex belt. Hij zegt dat Stiena, Posje en hij om 19.00 uur naar mij toekomen.

Ik druk de telefoon af en zeg tegen Tessa dat het een gek idee is dat we vanavond weer op Landgoed Palemig slapen, nog geen tien minuten van mijn huis vandaan.

Tessa zegt, *'het is ons overkomen. Jij en ik hebben hier niet voor gekozen. Ik heb ooit gelezen dat de mens datgene op zijn levenspad krijgt wat hij aankan, dus wij zijn blijkbaar geschikt om deze bizarre weg te gaan.'*

Ik zeg, *'Ik had mijn leven ook anders voorgesteld, maar nu ik jou heb leren kennen kan ik mij een ander leven niet meer voorstellen.'*

'Ik voel het ook zo en het heerlijke aan jou is dat jij niet eens moeite hoeft te doen om de juiste vleiende woorden te vinden.'

'Ik noem dat romantisch zijn.' zeg ik quasi tegensputterend.

'Noem het maar zoals je het wil, zolang je het maar blijft doen. Trouwens, vertellen we hen vanavond dat wij ons gaan verloven?' Ik knik ja.

Ze kijkt op de klok en zegt, *'het is pas 16.05 uur'* en ze wijst met haar wijsvinger richting plafond, waar de slaapkamers zich bevinden.

We schrikken wakker en horen de stem van Alex luid roepen, *'hallo zijn jullie thuis?'*

Ik roep terug, *'we komen zo naar beneden zet maar alvast koffie.'*

Ik kleed me snel aan en loop naar beneden. Stiena, Alex en Posje, die aan de eettafel zitten, kijken me alle drie, met een grote grijns aan. Ik zeg verontschuldigend, *'we zijn in slaap gevallen.'*

Posje zegt dubbelzinnig, *'van werken wordt je moe.'*

Alex kan het niet laten om ook iets te zeggen en zegt, *'Mat wordt al moe van het niets doen.'*

Zoals ik al eerder heb uitgelegd ga ik meestal niet in op hun uitspraken, want anders worden ze nog scherper van toon. Het is voor Posje en Alex een spel. Ik vind het wel goed dat Stiena er lachend bij zit en zich niet meer stoort aan de platte rake uitspraken van Alex.

Tessa is ook binnen vijf minuten beneden, groet iedereen, kijkt naar mij en knikt, alsof ze wil zeggen, kan ik het hen vertellen en ik knik ja terug.

Ze gaat er goed voor zitten en zegt, *'Mat en ik verloven ons op zaterdag 21 juni en we geven natuurlijk een feest.*

Stiena en Alex feliciteren ons, maar Posje kijkt mij met half dichtgeknepen ogen aan en ik zeg tegen hem, *'jij bent natuurlijk ook uitgenodigd.'*

'Dan ook gefeliciteerd van mij.' zegt Posje.

Hij kijkt tevreden want hij weet nu zeker dat hij naar het verleden kan reizen. Posje is van nature een durfal, ook zal hij niet opvallen in 1768 met zijn lange haren en baard.

Het is 19.30 uur, tijd om naar het Kapellerbos te gaan. We gaan met de auto van Posje en hij parkeert in de Patronaatstraat, op Leenhof, waar ook Stiena parkeerde toen ze ons is komen ophalen. Vandaaruit steken we de straat over en lopen we zo onopvallend mogelijk richting Kapel.

Ik vraag aan Posje, voordat we de trappen oplopen richting Kapel, *'*weet je nog dat we enkele meters verderop hebben geslapen toen we een jaar of zeventien á achttien waren?'*

'Ja, dat weet ik nog. Het was een hele beleving en beangstigend om 's nachts allerlei bosgeluiden te horen.'#

Bij de Kapel aangekomen zien we dat er geen mensen aanwezig zijn, maar we moeten wachten op het telefoontje van Nèske. We voelen alle vijf de wind, terwijl het windstil is en horen een zoemend geluid. Enkele minuten later belt Nèske dat de kust veilig is, dus handelen we snel. Alex zegt dat we om de boom moeten gaan staan zodat hij de spanband om ons heen kan binden. Hij draait bij elk van ons de spanband een

keer om ons middel, zoals je dat ook met een broeksriem doet, draait vervolgens het spanband om zijn middel en ook om de boom en trekt hem strak.

Hij knikt naar mij zodat ik de spreuk kan zeggen. We kijken alle vier naar Posje die ons aanstaart alsof hij dadelijk de maanlanding gaat meemaken. Ik leg mijn hand tegen de boom en zeg de spreuk. Het zoemend geluid wordt steeds sterker en de wind slaat om in een wervelwind die ons als een grote deken helemaal omsluit.

De lange haren van Posje wapperen alle kanten op. Plotsklaps is het ijzig stil en Posje kijkt enkel naar een boom en een lege plek waar zojuist nog vier mensen stonden. Hij doet wat iedereen zou doen en loopt een paar keer om de boom. Ook ziet hij dat aan de boom een tak afsterft en een nieuwe tak aangroeit. Hij gaat behoorlijk beneveld, maar voldaan naar huis want hij weet dat hij de volgende keer meegaat.

Nèske en Joseph staan al te wachten. Joseph loopt naar ons toe en helpt met het los maken van de spanband. Maedje rent op Tessa af en springt in haar armen. Tessa stelt Maedje aan Stiena voor. Stiena houdt, met gestrekte arm, de rug van haar hand voor de neus van Maedje zodat ze even kan snuffelen. Na het snuffelen komt Maedje dichterbij en Stiena aait haar over haar rug. Tessa zegt, *'zo te zien weet je hoe je een vreemde hond moet benaderen.'*

Stiena zegt, *'het is voor jou misschien moeilijk voor te stellen maar in mijn tijd lopen hier op de gekste tijd van de dag mensen met honden die op je afrennen*

zodra ze je zien. Dan leer je wel hoe je ze moet benaderen.'

Joseph klopt mij en Alex op de schouder van blijdschap. Alex stelt Stiena aan Nèske en Joseph voor als zijn vriendin. Beiden buigen voor haar en Stiena kijkt naar Alex wat ze moet doen, Alex buigt met het hoofd en Stiena doet hem na.

Vertellend lopen we richting de blokhut van Nèske. Eenmaal binnen schenkt zij voor ons allen een Schnaps in, ze gaat staan heft het glas en zegt, *'oppe vrieheed.' (Op de vrijheid.)* Wij gaan allemaal staan, spreken haar na en drinken het glas in één teug leeg. Ze vult nogmaals de glazen en we gaan weer zitten.

We willen Joseph niet langer in spanning houden en laten hem de opnamen zien die we afgelopen zondag van Rolduc hebben gemaakt. Hij kan zijn ogen haast niet geloven en kijkt ons vol bewondering aan.

Ik laat hem de Duitse tekst lezen die ik uitspreek zodra de Abt op de binnenplaats staat. Hij zegt, *'het is een hele indrukwekkende tekst maar kan je er nog een paar regels aan toevoegen, bijvoorbeeld, dat ze tien Onze vaders en Weesgegroetjes moeten bidden zodat wij de tijd hebben om over de muur te klimmen voor het goud en geld weg te halen.'*

Ik zeg, *'van goud en geld stelen was toch geen sprake.'* Ik kijk naar Alex en zeg, *'dat verklaart waarom in de archieven staat dat tijdens de actie doden en gewonden vallen.'* Joseph kijkt met verbazing en vraagt, *'vallen er doden en gewonden?'*

Ik zeg, *'Alex heeft enkele geheime documenten in het archief van het Bisdom gevonden waarin word vermeld dat God vermanend tot de Abt en de paters heeft gesproken, wat betreft het leed van de mijnwerkers, de vrouwen en de kinderen, maar dat er goud en geld is gestolen wordt niet vermeld. Er staat wel vermeld dat er doden en gewonden zijn gevallen, maar dat ze geen aangifte hebben gedaan.*

Volgens een verklaring van een historicus, uit 1950, hebben de Bokkenrijders de Abt een behoorlijke slimme streek geleverd, maar dat de Abt, de Kanunnik en de paters de stem van God hebben gehoord en dat er iets boven hen zweefde met mist en lichten, daar had hij geen verklaring voor.'

Joseph zegt, *'ik had het eerst met jullie moeten overleggen maar ik dacht, laten we twee vliegen in een klap slaan.'*

Ik zeg, *'uit het geheime archief van de Abt blijkt dat hij gelooft dat de Bokkenrijders door God zijn geholpen. Dat zal dan wel de reden zijn dat hij de Bokkenrijders niet genoemd heeft tegenover het Bisdom. Dat tijdens de verschijning van God het goud en geld is gestolen en dat er doden zijn gevallen heeft hij niet aan het Bisdom gemeld, maar wel binnen zijn geheime archief. Hij heeft pas enkele weken later aangifte gedaan van de diefstal.*

'Stel je voor als God je besteelt, dan moet je toch door en door slecht zijn en ze kunnen tevens niet meer het verhaal rondstrooien dat de Bokkenrijders handlangers zijn van de Duivel.' zegt Joseph.

Alex zegt, *'hoe het ook zij, we weten dat we de actie niet kunnen afblazen want het staat in de historische archieven vermeld. Vervelend is dat niet word vermeld wie de overledenen zijn. We weten wel dat er Sjötters aanwezig zijn.*

Joseph knikt en zegt, *'er zijn meerdere ingrijpende zaken gebeurt binnen de geschiedenis van de mens die hun weg niet hebben gevonden binnen de geschriften en geschiedenisboeken. Enerzijds omdat ze de zaak niet dienden, of juist wel gediend hebben en anderzijds om dat er grotere belangen op het spel stonden die niet opgetekend konden worden omwille van, God weet wat.'*

Alex en ik knikken, omdat we weten dat door de tijd heen de geschiedenis vaker is vervalst en dat dit ook nog steeds gebeurd anno 2025.

Josef vervolgt zijn gesprek, '*zoals je weet is er morgen een bijeenkomst van de Bokkenrijders, maar ik heb besloten om niet te gaan. Ik stuur mijn rechterhand die ik volop kan vertrouwen. Hij zal hen uitleggen dat zij zich moeten opsplitsen in twee groepen zodat de ene groep donderdagnacht de Pastorie in Merkstein overvalt en de andere groep de Graaf von Ieperlitsch in Zweibrüggen. (Zweibrüggen. Dld.)*

Het geld en goederen, die ze buit maken, mogen ze onder elkaar verdelen, zodat ze niet in opstand komen. Zij zullen pas over enkele dagen te weten komen dat Rolduc is overvallen. Ik zelf sta donderdagochtend met zes mannen klaar aan de achterkant van Rolduc. Dat zijn dezelfde mannen die

ook de drie gevangenen hebben bevrijd uit de kerkers van Kasteel Schaesberg.

Schloss Zweibrüggen: Übach-Palenberg Dld

Deze mannen hebben met mij gediend in het Oostenrijkse leger en zijn uiterst betrouwbaar. Hen vertel ik dat twee magiërs de Abt doen laten geloven dat God tot hem spreekt, maar dat ze dat nooit aan iemand mogen vertellen.

Ze hebben als goedbemiddelde en gerespecteerde burgers zelf veel te verliezen, dus zij zullen nooit iemand verraden. Ook zijn zij, zoals ik, gemaskerd tijdens de overvallen.'
Joseph staat op, loopt onder het vertellen, naar de tafel, pakt een kruisboog en vervolgt zijn verhaal.

Duitse Kruisboog 18e eeuw

'Ik heb een kruisboog meegenomen en een vuurpijl. Zodra jullie contact hebben met de Abt schiet een van jullie tweeën de vuurpijl over Rolduc zodat wij weten dat we over de muur kunnen klimmen.

Weten jullie hoe je vuur moet maken met een vuursteen?'

Alex kijkt mij aan en zegt, *'ben ik effe blij dat ik een aansteker heb meegenomen.*

Joseph kijkt naar Alex en vraagt, *'wat is een 'aansteker?'*

Alex opent een zijvak van zijn rugzak, haalt er een doosje uit, pakt de aansteker uit de doosje, gaat als een tovenaar recht opzitten, strekt zijn arm, legt zijn duim op het draaiwieltje, draait er aan en er verschijnt een mooie vlam en doet dit enkele keren achter elk

Joseph vraagt hoe de aansteker werkt. Alex zegt, *'ik ben toch een* magiër,' en legt hem uit dat de aansteker niet via een vuursteen werkt,*maar via een piëzo-elektrisch systeem. Als men de knop indrukt wordt een kristal samengedrukt zodat een vonk ontstaat. Door de knop in te drukken, om een vonk te krijgen, ontsnapt er gelijkertijd ook gas uit het ventiel, waardoor er een vlam ontstaat.#

Joseph staat op, loopt naar Alex toe en vraagt of hij de aansteker mag bekijken. Alex legt hem de aansteker in de hand. Joseph bekijkt de aansteker aandachtig en draait enkele malen onhandig aan het wieltje tot er een vlam brand. Hij zegt dat hij uit wetenschappelijke boeken het woord *"elektriciteit"* kent en dat onweer *elektriciteit produceert.*
(Het piëzo-elektrisch effect is het verschijnsel dat kristallen van bepaalde materialen onder invloed van druk, bijvoorbeeld door buiging, een elektrische spanning produceren.)

Alex zegt, '*als we teruggaan naar 2025 mag je deze houden en de volgende keer zal ik een doos aanstekers meenemen voor jou en Nèske.'*

Ik denk, *“dat een dergelijk simpel voorwerp, als een aansteker in 1768 een Godsgeschenk kan zijn”.*

Joseph ziet dat er aan de ritssluiting van de rugzak iets hangt en vraagt wat dat is.

Alex zegt, *‘dat is een laserpen als sleutelhanger. Als je hiermee iemand in de ogen schijnt kan dat tijdelijk blindheid veroorzaken.’*
(Een laserpen werkt via een laserdiode die voor de uitstraling van de laserstraal zorgt en produceert een smalle, geconcentreerde lichtbundel.)

Alex klikt op het knopje, dat boven op de laserpen is bevestigd en schijnt op de muur. Een groene punt is zichtbaar en hij beweegt van links naar rechts en maakt een cirkel. Joseph kijkt gefascineerd en zegt, *‘dus dit klein dingetje kan iemand tijdelijk uitschakelen, dat is handig in benarde situaties.’*

Alex maakt de sleutelhangerlos van de ritssluiting en geeft hem aan Joseph en zegt, *‘misschien komt het ooit van pas.’*

Voordat Joseph afscheid neemt zegt hij dat zijn mannen donderdagochtend om 10.00 uur aan de achterkant van Rolduc klaar staan en dat hij ons aan de voorkant opwacht. Tessa zegt dat het voor ons ook de hoogste tijd wordt om naar Landgoed Palemig te vertrekken en stelt voor dat we donderdagmiddag rond 12.30 uur weer bij Nèske bij elkaar komen.

We gaan met z’n allen naar de schuur achter het huis van Nèske, zadelen de paarden en spannen Sjuul voor het rijtuig. Stiena klimt op de bok naast Tessa en kijkt

bewonderend naar Alex die met alle gemak in het zadel stapt. We nemen afscheid van Nèske en Joseph en beloven Nèske dat we donderdagmiddag heelhuids terugkomen.

We rijden in een rustig tempo naar Palemig en Maedje loopt kwispelend naast het rijtuig en lijkt blij te zijn dat alles weer zijn normale gang gaat. Onderweg zegt Tessa tegen Stiena, '*we moeten tegenover de familie Hubertz een verklaring hebben wie jij bent en waarom jij er oriëntaals uitziet.*'

Stiena zegt, *'daar heb ik ook over nagedacht toen Alex mij vertelde dat hij een zogenaamde neef van je is. We kunnen hen vertellen dat ik jou heb leren kennen in Herzogenrath via jouw familie waar mijn ouders mee bevriend zijn en dat ik een oriëntaals uiterlijk heb komt omdat mijn moeder Indonesische is en mijn vader, die zeekapitein is geweest op een handelsvloot, haar heeft leren kennen tijdens een reis naar Indonesië en dat ze samen zijn teruggegaan naar Herzogenrath.'*

'Gelukkig spreek je Plat, want dat neemt alle argwaan weg.'

Aangekomen op het Landgoed, staat haar neef Jürgen al op de veranda. Hij loopt de trappen af en lacht breeduit en zegt dat hij ons al had zien aankomen. Hij helpt Tessa en Stiena afstappen van het rijtuig. Alex en ik stappen van het paard en geven hem een hand. Tessa stelt Stiena voor als een goede vriendin van de familie van moederskant en gaan vervolgens gezamenlijk naar binnen.

Jürgen kijkt een paar keer naar Stiena, vanwege haar Aziatisch uiterlijk en zegt dat hij terug gaat naar huis. Tessa bedankt hem nogmaals dat hij enkele dagen op het Landgoed heeft gepast en zegt dat hij de groeten moet doen aan oom Twan en tante Mechtilde.

Alex en ik brengen de koffers naar binnen. Tessa maakt de koffers openen, haalt de kleren overhoop en vouwt ze weer provisorisch op alsof ze gedragen zijn, want de dochters van Frau Hubertz zijn heel nauwkeurig in het strijken en opvouwen van kleren.

Tessa zegt dat Alex en Stiena bij elkaar kunnen slapen, maar dat een van beiden om 05.30 uur naar een andere slaapkamer moet, omdat om 06.00 uur de Familie Hubertz het Landhuis binnenkomen voor hun dagelijkse bezigheden.

Ze zegt dat het in haar tijd niet gebruikelijk is dat mannen en vrouwen bij elkaar slapen als ze niet getrouwd zijn. *Als men verloofd is en men is van hogere sociale klasse of van adel, dan kan dat wel, hoewel de hogere klasse vaker apart slapen, ondanks dat ze getrouwd zijn.#

Tessa zegt tegen mij, *'schenk alvast wat te drinken voor ons in, Stiena en ik gaan naar boven een slaapkamer voor haar in orde maken en kleren passen.'*

Stiena volgt Tessa naar boven en zegt, *'dit is een prachtig huis, wat een mooie inrichting, hier houd ik wel van, dit is een toonbeeld van kwaliteit en stijl. Konden we het maar meenemen naar 2025.'*

'Daar heb ik ook al aan gedacht, maar sleep het huis maar eens naar die boom in het Kapellerbos.' Beiden schieten ze in de lach.

Na een halfuur komen Tessa en Stiena de woonkamer binnen lopen. Stiena ziet eruit als een Barones. Ze draagt een stijlvolle jurk, met een kante blouse met een soort vestjasje eroverheen en heeft de haren opgestoken.

Tessa vraagt, *'ziet ze er niet mooi uit?'* Alex zegt dat haar schoonheid in deze kleren beter tot uiting komen dan in de kleren uit 2025.

Tessa kijkt naar mij en zegt, *'is hij bij jou in de leer geweest hoe je moet slijmen?'*

Ik zeg, '*daar waar je mee omgaat, daar raak je mee besmet.'*

Stiena zegt lachend, *'blijf vooral met elkaar omgaan.'*

Na nog wat nagepraat te hebben zegt Tessa tegen Stiena, *'Alex kent de weg, Mat en ik gaan slapen, we zien elkaar morgenvroeg.'*

Alex kijkt naar mij, plaats zijn duim op het midden van zijn hoofd en schudt met zijn hoofd rustig op en neer.

Tessa lacht en zegt, *'het is maar goed dat Mat voldoende haren op zijn hoofd heeft, want volgens jou uitleg, de vorige keer, heeft hij behoorlijk wat kale plekjes op zijn hoofd, omdat ik bazig ben, volgens jou.'*

Stiena moet lachen omdat Tessa een begrip gebruikt uit 2025 en die ze opgepikt heeft van, wie anders dan Alex.

Woensdag: 03-juni-1768.
Tessa en ik zijn al om 0.5.30 uur opgestaan om op de deur bij Stiena en Alex te kloppen zodat we er zeker van zijn dat één van beiden tijdig naar een aparte slaapkamer gaat. Het is Alex die, met een laken om zijn lichaam geslagen, de deur opent, mij aankijkt en zegt, *'dus 05.30 uur is de tijd dat we worden verbannen,'* en loopt naar zijn slaapkamer.

Tessa loopt naar de keuken en zet een ketel water op het vuur voor koffie. Klokslag 06.00 uur komt de familie Hubertz binnen en verheugen zich dat Tessa weer terug is. Frau Hubertz zegt, *'gelukkig dat u veilig en gezond bent thuisgekomen, we hebben u gemist.'*

'Ik heb jullie goede zorg en aandacht ook gemist, want zoals jullie weten zijn jullie niet enkel mijn bedienden.'

Herr Hubertz zegt dat hij naar de stallen gaat om de paarden te verzorgen en dat het paard met de hoefzweer hopelijk aan de betere hand is. Tessa zegt dat zij van een paardenhandelaar uit Herzogenrath een medicament heeft gekregen tegen hoefzweren, dat hij meegenomen heeft uit Frankrijk en dat het middel snel werkt.

Tessa spreekt met Herr Hubertz af dat ze na het ontbijt naar de stallen komt en de hoefzweer samen met hem zal behandelen.

Ze zegt tegen Frau Hubertz en haar dochters dat ze de ontbijttafel dienen te dekken voor vier personen omdat ze een vrouwelijke gast hebben meegenomen uit Herzogenrath die enkele dagen blijft logeren. Ze legt ook alvast uit, voordat ze raar opkijken, dat haar gast Stiena Schiffers heet en een oriëntaals uiterlijk heeft, omdat haar moeder uit Indonesië afkomstig is, een land dat in Azië lig, en haar vader afkomstig is uit Herzogenrath die zeekapitein is geweest en haar moeder heeft leren kennen tijdens een zeereis naar Azië.

Frau Hubertz knikt en zegt, *'we zullen er voor zorgen dat zij zich bij ons op het gemak voelt.'*

Tessa bedankt haar en loopt naar de eetsalon. De schuifdeuren van de eetsalon staan open en Tessa ziet Stiena, die inmiddels ook is opgestaan voor het raam staan. Ze klopt op het kozijn om haar niet te laten schrikken. Stiena draait zich om en zegt goedemorgen.

Tessa wenst haar ook een goedemorgen, gaat naast haar staan en zegt, *'vreemde gewaarwording dat we nu samen op dezelfde plek staan waar we enkele dagen geleden met jou auto stonden, maar met een heel ander uitzicht.'*

Stiena zegt, *'maar dit uitzicht is vele malen mooier dan in 2025. Zo zie je maar weer dat schoonheid het vaker verliest van de zogenaamde vooruitgang.'*

'Die enkele dagen dat ik in 2025 ben geweest heb ik wel begrepen dat het beter leven is in jullie tijdperk, ongeacht jullie eigen wereldse problemen.'

'Dat klopt,' zegt Stiena, *'heel veel mensen denken dat het vroeger allemaal beter was, maar welk vroeger neem je dan als vergelijk? Het vroeger van 1768, het vroeger van 1850 of 1950? De Bokkenrijders zouden in hun handen knijpen als ze morgen de vrijheden hadden die wij toch nog altijd in 2025 hebben.'*

We horen voetstappen in de gang en stoppen met praten. Het zijn de dienstmeisjes, die de tafel komen dekken en het ontbijt willen uitserveren.

Beide dochters kijken naar Stiena want zij hebben nog nooit iemand met een oriëntaals uiterlijk gezien. Stiena lacht vriendelijk naar hen en begrijpt dat ze nieuwsgierig zijn en zegt in het Plat, om hen een vertrouwd gevoel te geven, *'Gooje murge geer twiej, ich bin 't Stiena.' (Goedemorgen, jullie beiden, ik ben Stiena.)*

Lena en Ilse buigen beide het hoofd, knikken even door de knieën, serveren het ontbijt en verlaten de eetsalon. Op hetzelfde moment komen Alex en ik tegelijkertijd binnen en wensen de dames een goedemorgen. Stiena vraagt of we goed geslapen hebben, zodat Lena en Ilse dat ook nog meekrijgen.

Tessa kijkt haar glimlachend aan en zegt, *'jij leert snel.'*

Tijdens het ontbijt spreken ze over alles en nog wat maar niet over 2025 en de Bokkenrijders. Stiena en Tessa spreken af dat ze over een uurtje paard gaan rijden door de velden.

Nadat Ilse en Lena de tafel hebben afgeruimd gaan we naar het kantoor. Alex opent ’n raam in het kantoor en belt even met Posje. Ik zeg tegen Alex dat we voorzichtig moeten zijn en goed moeten opletten dat niemand om het huis heen loopt want we spreken met Posje Nederlands. Ondanks dat hij geboren en getogen is in Schaesbergerveld spreekt hij geen Plat. Nederlands spreken in deze streek, is voor de mensen als Chinees voor ons en zij die weten hoe de Nederlandse taal klinkt, maar niet verstaan, hebben argwaan.

We kijken samen nog eens naar de beelden die we hebben gemaakt tijdens onze drone-vlucht over Rolduc. We weten dat de missie zal slagen, want dat weten we uit de archieven, maar toch zijn we uiterst gespannen want we weten ook dat er doden zullen vallen, maar we gaan ervan uit dat Alex en ik niet onder de doden horen.

*Joseph heeft zijn rechterhand, Joseph Ploum, die woonachtig is in Rimburg,# via een koerier gevraagd om woensdagochtend om 11.00 uur naar de herberg *“ut Mondlich” (maanlicht)* in Eygelshoven te komen, zodat ze elkaar halverwege van hun woonplaats tegenmoet komen.

*Joseph Ploum was een van de eerste leden die op de grens van Rimburg werd opgehangen. Hij werd ervan beschuldigd overvallen gepleegd te hebben op verschillende Pastorieën en boerderijen.#

Joseph zit in de hoek met een kop koffie als de deur opengaat en een lange smalle man naar binnen stapt. Joseph Ploum heeft een krachtig smal gezicht, dunne

lippen, een kromme neus en zachtaardige ogen. Hij lijkt op een aanspreker en is ook zo gekleed.
(Aanspreker: benaming voor begrafenisondernemer in de 18e eeuw.)

Joseph staat op en de twee vrienden begroeten elkaar met een lichte buiging en een hoofdknik.

Joseph bestelt 'n koffie voor Ploum en twee Schnaps, ze toosten op elkaar en Joseph zegt, *'je weet, we hebben vanavond een bijeenkomst in het Aambos in Heerlen. Ik wil jou vragen of je vanavond daar het woord wil doen, ik ben namelijk verhinderd en ze vertrouwen jou. We moeten de mannen rustig stemmen en dat kan alleen met geld. Dus heb ik bedacht dat één groep donderdagavond de Pastorie in Merkstein overvalt en de andere groep de Graaf von Ieperlitsch in Zweibrüggen. Het geld en goederen mogen jullie onderling verdelen.'*

Ploum knikt zegt, *'ik leid de groep die de Pastorie in Merkstein overvalt en Johan Lemmens, de neef van Koale Loe, de groep die de Graaf overvallen. Ik kies voor Merkstein omdat*Rimburg te dicht in de buurt van Zweibrüggen ligt#en je kent mijn devies, steel nooit te dicht binnen je eigen omgeving.'*

'Ik ben verhinderd omdat ik morgenvroeg Rolduc overval met zes mannen die met mij in het leger hebben gediend. We gaan het goud en geld terug halen wat de Abt van de armen heeft gestolen. We verdelen het daarna onder het volk. Ook eisen we dat de mijnwerkers beter betaald worden en minder hard moeten werken en dat de vrouwen en kinderen alleen maar licht werk mogen doen.'

'Hoe denk je de Abt zover te krijgen dat hij instemt met je eisen want je weet, hij is hard en onvermurwbaar.

'Wat ik je nu vertel moet je voor jezelf houden, maar ik heb twee magiërs ontmoet die voor Prinsen, Graven en Baronnen optreden. Via magie zal God tot de Abt en de paters spreken. God zal de Abt opdragen dat hij het volk en daarmee ook de mijnwerkers, beter moeten behandelen.'

'Hoe krijgen ze dat dan voor elkaar?'

'Ik vroeg hen dat ook, maar ze willen alleen kwijt dat ze met echo werken alsof de stem van God uit de hemel komt. Verder willen ze niet vertellen hoe ze het doen omdat ze dan anders hun magisch geheim prijsgeven. Zodra God de Abt en de paters beveelt op de knieën te gaan om te bidden, dan is dat het moment dat ik en mijn mannen, aan de achterkant, over de muur klimmen en het goud en geld weghalen.'

Ploum fronst zijn wenkbrauwen en zegt, *'dan heb je nog te maken met de Sjötters die het gebouw bewaken,'* maar Joseph zegt, '*vertrouw me, het komt goed.'*

'Je weet dat ik je volledig vertrouw.'

Joseph kijk peizend en zegt, *'ik ben erachter gekomen dat er een Bokkenrijder onder ons is die we niet kunnen vertrouw en hij zal er niet voor terugschrikken om me te verraden bij de Schout, als hij de kans krijgt, om het leiderschap op te eisen.*

Ook al weet hij niet wie ik ben, maar omwille van zijn egoïsme offert hij ook zijn broeders op om aan de Schout door te geven waar en wanneer er een bijeenkomst of overval plaatsvindt. Zijn naam is van Tullen en woont in een kleine boerderij tussen Eygelshoven en Rimburg.

Laatst heb ik Jacob Miseré, bekend als der Kuëb, leren kennen. Hij is een Kapitein van het Genootschap in het land van Valkenburg. Hij wil ons binnenkort ontmoeten om samen plannen te maken hoe we gezamenlijk het beste de strijd tegen de onderdrukking kunnen aanpakken. Hij staat bekend als rechtvaardig, zeer moedig en loyaal aan zijn mannen. Hij zei tegen me dat niet alleen de Hoogschout en de Schepen onze vijanden zijn, maar ook de verraders onder ons. Ik zal aan hem vragen of een van zijn mannen van Tullen voor goed kan uitschakelen.'

'Ik schakel hem vandaag nog uit,' zegt Ploum, *'en ik probeer erachter te komen of hij de Schout al gewaarschuwd heeft wat betreft onze bijeenkomst in het Aambos. We kunnen niet wachten er staat te veel op het spel.'*

Joseph staat op, klopt hem op de schouders en zegt, *'bedankt dat je dat voor het Genootschap wil doen. Ik zal, zodra hij is uitgeschakeld, een koerier een buidel met geld naar zijn vrouw en kinderen laten brengen en haar regelmatig voorzien van geld uit de roofovervallen. Vrijdagochtend om 11.00 uur spreken we hier weer af. Neem dan ook Johan Lemmens mee dan praten we elkaar bij hoe de overvallen zijn verlopen.'*

Ploum staat ook op en wil geld op tafel leggen voor de koffie en Schnaps, echter Joseph staat erop dat hij betaalt. Joseph legt enkele muntstukken op tafel en samen lopen ze naar buiten. Buiten drukt Joseph hem nog eens op het hart dat hij niet tegen de overige Bokkenrijders zegt dat hij en zes mannen Rolduc overvallen. Hij wil hen dat zelf vertellen, bij de volgende bijeenkomst, mochten zij het dan al niet vernomen hebben.

Tessa spreekt met Stiena af eerst Herr Hubertz te helpen met een paard dat last heeft van een hoefzweer en dat ze dan samen paard gaan rijden. Stiena verheugt zich erop want ze zag op weg, naar het Landhuis, dat er uitgestrekte velden liggen die geschikt zijn om er met een paard over heen te vliegen.

Alex, Stiena en ik kijken naar elkaar en waarschijnlijk denken we alle drie hetzelfde, *"wat een belevenis."*

Alex zegt tegen mij, *'we weten dat Tessa gaat trouwen, en kinderen krijgt en voor vijf jaar in Terziet gaat wonen. We weten niet of jij diegene bent met wie ze trouwt en kinderen van krijgt. Stel dat jij dat wel bent, dan zal jij in de toekomst meer in 1768 vertoeven dan in 2025.'*

'Ik ga ervan uit dat ik met haar trouw en de vader van haar kinderen ben. Als dat zo is dan zal ik eens in de twee weken voor een paar dagen naar 2025 reizen of andersom. Als ik met Tessa en de kinderen in 2025 wil leven moet ik een identiteit voor hen creëren, want ze bestaan niet voor de Nederlandse Overheid. Ik kan eventueel Duitse identiteitspapieren voor hen

kopen bij een vervalser, maar daar moet ik nog eens goed over nadenken.'

'Als je steeds op en neer reist dan moet je wel eerst, per paard, van Terziet naar het Kapellerbos reizen. Dat is telkens een stevige rit. Als je afwisselend in galop en draf rijdt dan schat ik dat je er tussen de drie en vier uur over doet. Dat is eigenlijk ondoenbaar.'

'*Ik heb gelezen dat in de omgeving van *Mheer en Banholt ook enkele Bokkenrijders zijn opgehangen, waaronder Anthoon Overkoorn, en Leonard Eijssen. Er staat ook een gedenkteken "A gen galling" (aan de galg) en het staat op het voormalig galgenveld.#*

Misschien kan Nèske aan de Bokkenrijders vragen, die daar zijn opgehangen, of er in Mheer en omgeving, ook een poort aanwezig is om naar 2025 te reizen en weer terug, want vanuit Terziet ben ik binnen vijftien minuten in Mheer/Banholt.'

Je weet dat Stiena en ik ons leven zullen leiden in 2025 en jullie zo nu en dan komen opzoeken, maar dan zullen we eerst moeten testen of de spreuk ook werkt als ik hem uitspreek.

Mocht de spreuk bij mij niet werken dan moet je me steeds komen ophalen en terugbrengen en dat is ook niet te doen.'

'*Als we morgenavond teruggaan dan proberen we uit of de spreuk ook bij jou werkt, maar Nèske zegt dat de spreuk bij elke nazaat van een Bokkenrijder werkt.'*

Tessa heeft Herr Hubertz uitgelegd en voorgedaan hoe je de hoefpad moet aanbrengen. Hij zegt dat het een mooie oplossing is als het werkt. Tessa is blij dat hij openstaat voor vernieuwingen zodat ze hem in de toekomst ook enkele tips kan geven uit de boeken die ze gekocht heeft bij de manege in Kerkrade.

A gen galling

Ze vraagt aan Herr Hubertz of hij even wil helpen bij het zadelen van Sjuul en Gustav, omdat ze met Stiena gaat paardrijden.

Stiena staat op de veranda en kijkt naar het volledige Kasteel Schaesberg dat zij alleen maar kent in verval totdat er nog maar een halve toren overbleef.

Tessa komt met Sjuul en Gustav naar buiten en wenkt naar Stiena dat ze kan komen. Herr Hubertz loopt naar de staldeur om te kijken hoe de oriëntaalse gast in het zadel stijgt. Stiena klimt met het grootste gemak in het zadel, trekt aan de teugels en draait zo het hoofd van het paard een kwartslag, richting hoofdpoort. Herr Hubertz knikt tevreden.

Stiena ziet uit haar ooghoeken dat ook Frau Hubertz en haar dochters door de keukenraampjes kijken en zwaait naar ze. Dat hadden ze niet verwacht en duiken weg. Lena, de jongste dochter zegt dat de vrouwelijke gast van de Barones net zo mooi uitziet

als de Barones zelf. Frau Hubertz en Ilse knikken bevestigend.

Ze rijden rustig de hoofdpoort uit, maar zodra ze de hoofdpoort uit zijn zegt Tessa, *'volg mij,'* en beiden gaan in galop richting het kamp waar de zigeuners bivakkeren. Ze rijden door de weilanden, waarop in de twintigste eeuw Meezenbroek en Schaesbergerveld zijn gebouwd.
Stiena kan Tessa goed bijhouden, maar het moeiteloze gemak waarmee Tessa rijdt is van een zeer hoog niveau.

Honderd meter van het zigeunerkamp, gaat Tessa in draf zodat Stiena naast haar kan rijden. Tessa zegt, *'we gaan even kijken bij de zigeuners, zij verblijven altijd, één keer per jaar, voor enkele weken op het Landgoed.'*

Petru, de leider van de zigeuners, ziet Tessa en Stiena aankomen rijden en loopt hen tegenmoet.
Tessa en Stiena stoppen en Petru zegt, *'fijn dat u weer heelhuids terug bent.'*
Tessa vraagt of iedereen gezond is en of ze nog voldoende eten hebben. Petru zegt in het Duits dat boer Jeurissen van Hoeve de Leenhof hen om de dag brood, vlees en vers water brengt.

'*Hij voelt zich nog steeds schuldig dat hij valse aangifte heeft gedaan,'* zegt Tessa.

Petru kijkt naar Stiena en vraagt, '*waar komt u vandaan, als ik zo vrij mag zijn, u bent niet van deze streek.'*

Stiena zegt in het Plat tegen hem dat ze afstamt van een Indonesische moeder. Petru knikt en zegt, *'u ziet er zeer bijzonder uit.'*

Stiena kijkt in het rond wijst naar de andere zigeuners en zegt, '*dat geldt ook voor jullie, maar tenslotte gaat het erom wie we zijn en niet hoe we er uitzien.'*
Petru zegt tegen Tessa*, 'uw begeleiding is een nobel mens.'*
Tessa kijkt naar Stiena en zegt*, 'ja, dat is ze.'*

Tessa en Stiena nemen afscheid van Petru en rijden beiden richting Schaesberg en via Nieuwenhagen weer richting Palemig. Aangekomen op het Landgoed, rijden ze meteen door naar de stallen en verzorgen Sjuul en Gustav want Herr Hubertz en de staljongen zijn niet aanwezig. Tessa zegt dat de familie Hubertz rond 14.00 uur altijd gezamenlijk koffie drinken in de keuken.

Alex en ik zijn nog steeds bezig met het RiLo-project als Tessa en Stiena binnenkomen. Tessa vraagt of we interesse hebben om naar haar favoriete plekje *"familierust"* te gaan om daar gezamenlijk wat te eten.

Het was Alex en mij de laatste keer zeer goed bevallen dus, daar hebben we wel oren naar.
Tessa pakt Stiena bij de hand en neemt haar mee naar de keuken om een mand eten klaar te maken. De familie Hubertz plus hun neefje, de staljongen, Fritz, zitten aan tafel aan de koffie en staan meteen op als ze Tessa binnen zien komen, maar Tessa zegt, *' blijf gerust zitten want de keuken is jullie domein. We*

komen even wat eten halen want we eten vandaag buiten. Jullie hoeven dus om 17.00 uur geen tafel te dekken.'

Frau Hubertz helpt toch mee om twee manden samen te stellen met allerlei lekkernijen en legt ook twee flessen witte wijn en vier glazen in de mand. Ze kan de ogen niet van Stiena afhouden en als Stiena naar haar kijkt dan lacht Frau Hubertz vriendelijk, maar verlegen. Stiena denkt*, "mijn moeder zal ook wel zo bekeken zijn toen ze in 1953 in Nederland aankwam."*

Tessa vraagt aan Fritz om Giel en Gustav te zadelen, zelf spant ze Sjuul voor het rijtuig.
De manden zijn gevuld, de paarden zijn gezadeld, Sjuul staat voor het rijtuig, nu de mannen nog.
Stiena zegt dat ze hen gaat halen, maar ze heeft de zin nog niet uitgesproken of Alex en ik staan wijdbeens als twee cowboys op de veranda en voelen ons ook zo. Wij zijn twee van de generatie *"freaks"*, die vaker in film en gamebeelden denken.

Voordat we in het zadel klimmen, trekken we eerst nog aan de singel of die wel goed vast zit, dat heeft Tessa ons geleerd.
(De singel is de riem die het zadel op zijn plaats houdt.)

Als Stiena het favoriete plekje van Tessa ziet begrijpt ze waarom dat zo is en zegt, *'geografisch gezien ligt het niet ver af van de plaats waar nu de Meezenbroekervijver ligt en het is onbegrijpelijk dat men deze natuurlijke vijver en mooie omgeving heeft opgeruimd om een paar honderd meter verderop een kunstmatige vijver aan te leggen.'*

We brengen enkele uren aan de vijver door en praten over alles en nog wat zoals de verloving, trouwen, en kinderen krijgen. Stiena wil wel trouwen en kinderen krijgen. Alex wil wel trouwen, maar kinderen krijgen gaat hem toch iets te snel. Stiena vraagt hoe langzaam of hoe snel hij het wil hebben, tenslotte word hij er ook niet jonger op. Dus dat soort gesprekken voeren we, gesprekken die ieder van ons aan het denken zet.

Als we weer terug zijn op het Landgoed is het ondertussen 18.17 uur. De Familie Hubertz hebben het Landhuis verlaten zodat we in de salon kunnen vertoeven zonder dat we op onze woorden moeten letten.

We gaan vroeg slapen want de Familie Hubertz zijn steeds klokslag 06.00 uur aanwezig en we vertrekken rond 08.30 naar Rolduc. We hebben afgesproken dat we deels in galop en draf gaan zodat wij en ook de paarden, niet teveel belast worden.

Donderdag: 04-juni-1768.
Alex en ik komen elkaar tegen op de gang, met de kleren onder de arm als we naar onze *"eigen slaapkamer"* gaan en trekken in het voorbijgaand tegelijkertijd de wenkbrauwen op, zo van, *"het is me toch wat"*.

Ik zeg tegen Alex dat ik over een half uur in de eetsalon ben, Alex knikt.

Er staat een wasbak met vers water en er liggen handdoeken op de commode. Nadat ik me gewassen en aangekleed heb loop ik naar de slaapkamer van Alex. Ik klop op de deur en Alex roept, *'binnen.'*

Hij zit op het bed en controleert de drone en de reserve accu's, zouden die nodig zijn.

Hem de drone zien controleren laat mij er aan herinneren dat ik de Duitse tekst nog moet aanpassen met de zinnen die Joseph voorstelde, dat de Abt en de paters op de knieën moeten vallen en moeten bidden voor hun zonden, zodat Joseph en zijn mannen de tijd hebben om over de muur van de Abdij te klimmen.

Ik zeg tegen Alex dat ik even terugga naar mijn kamer om de Duitse tekst te halen, die ik nog moet aanpassen.

Als ik terug kom met de tekst heeft Alex de drone al ingepakt in een buideltas die je kunt omhangen. We lopen samen naar beneden en het valt ons voor het eerst op dat er schilderijen van de voorvaders-en moeders van de familie von Aeretz naast de trap aan de muur hangen, met de namen en datums eronder. Tessa lijkt op haar oma, ook een roodharige schoonheid.

Tessa zit al aan de koffie in de eetsalon en de tafel wordt opdat moment gedekt. We wensen haar quasi goedemorgen, omdat Ilse in de kamer is.

Als Ilse klaar is en de eetsalon verlaat horen we Stiena goedemorgen zeggen tegen Ilse.
Alex kijkt naar Stiena en denkt, "*het is dat ze voor gek loopt als ze deze kleren in 2025 draagt, maar haar persoonlijkheid komt helemaal tot haar recht in deze kleren*".

Tessa staat op en schenkt koffie voor ons in. Ik pak het papier uit mijn zak met de Duitse tekst en een potlood en vul de Duitse tekst aan.
Tessa vraagt, *'lees je dadelijk, als we op kantoor zijn, de hele tekst voor?'*
Ik zeg dat ik dat wel wil doen, maar wel zonder Sinterklaasstem, want ik vind het toch wel enigszins gênant.
Alex zegt, *'jullie krijgen toch de beelden te zien en de stem te horen als we elkaar vanmiddag bij Nèske treffen, want de hele actie wordt opgenomen.'*

Stiena zegt, *'eigenlijk is het hilarisch dat straks volwassen mannen op de knieën vallen om te bidden en echt geloven dat God tot hen spreekt en dat zeg ik zonder dat ik het geloof belachelijk wil maken, maar gelet op wat de kerk de bevolking eeuwenlang heeft aangedaan, verdienen ze deze behandeling.'*

Ik zeg tegen Stiena, *'zoals je weet lukt de overval, maar we weten niet of wij gezond en wel terugkomen. Daarom geef ik je uit voorzorg dit briefje met de spreuken zodat je heen en weer kunt reizen, mochten Alex en ik het niet redden. Bind jezelf wel stevig vast tegen de reisboom en leg je hand op de boom voordat je de spreuk uitspreekt.'*

Stiena kijkt bedrukt en knikt ja. Ik vraag haar of wij haar pistool mogen meenemen zodat we, alleen voor deze actie, het pistool aan Joseph geven. We weten dat Joseph niet eerder zal sterven dan 1772, maar hij kan zijn mannen dan beter beschermen. Stiena gaat naar haar slaapkamer om het pistool te halen en geeft het aan Alex.

De tijd vliegt voorbij. Tessa kijkt naar de wandklok en zegt dat het tijd wordt dat we de paarden zadelen en op weg gaan.

Met zijn vieren lopen we naar de stallen en zadelen Giel en Gustav. Herr Hubertz vraagt of hij kan helpen maar Tessa bedankt hem en zegt dat het niet nodig is. Herr Hubertz zegt dat hij naar de hoefzweer heeft gekeken en dat de zweer een goede genezing laat zien en dat hij de hoef weer heeft ingepakt. Tessa bedankt hem nogmaals en zegt blij te zijn dat het medicament werkt.

Alex en ik nemen afscheid van Stiena en Tessa en we staan alle vier met een knoop in de maag naar elkaar te staren. Ik zeg, om het afscheid niet te dramatisch te laten zijn, dat we ervan uit gaan dat ons niets overkomt omdat wij redelijk ver af staan van de Abdij en zeggen tegen elkaar, *'bis geliek bie Nèske.' (Tot dadelijk bij Nèske.)*

We weten Rolduc te vinden in onze tijd, maar we hebben voor de zekerheid een kompas meegenomen. We weten dat Rolduc zuidoostelijk ligt van Palemig en hebben tevens, toen we in 2025 waren, een plattegrond uitgeprint zodat we ons enigszins kunnen oriënteren op de veldpaden er naartoe.

Joseph woont niet ver van Rolduc want Herzogenrath ligt om de hoek. Zijn vrouw Anna heeft hij gerust kunnen stellen door haar te vertellen dat wij in 2025 een document hebben gevonden waarin staat vermeldt dat de overval lukt, maar nooit publiekelijk is gemaakt. Hij vertelt er niet bij dat er doden en gewonden vallen. Om haar niet in onrust achter te laten zegt hij dat een

van zijn mannen op afstand alles in de gaten houdt en als deze man, die zich kenbaar zal maken als Hubèr, niet rond 11.00 uur aan de deur komt, hij dan gezond en wel is.

Hij neemt afscheid van haar en zegt dat hij daarna doorreist naar Nèske waar hij ons zal ontmoeten omdat wij vanavond weer vertrekken naar 2025.

Het kompas en de plattegrond zorgen ervoor dat wij rond halftien Rolduc naderen. We zien dat de groenvoorziening weelderiger is en anders is verdeeld dan in 2025, maar wel gunstiger voor ons.

We zoeken een goede plaats uit achter een hoge, brede, dichte struik en pakken de drone uit de tas.

Ik pak de kruisboog, die ik kruislings op mijn rug draag en leg hem met de pijl alvast klaar op de grond.

Joseph is er nog niet, maar we zijn te vroeg.
Na tien minuten wachten horen we een paard zachtjes briesen. We gaan op onze hurken zitten en proberen door het struikgewas te kijken wie eraan komt. We zien alleen maar de onderkant van het paard. Joseph weet dat als zijn paard briest er iets of iemand in de buurt is.

Hij stapt rustig en stilletjes van zijn paard en zakt door zijn knieën om te kijken welke sporen er te zien zijn. Hij ziet dat er hoefijzersporen richting struiken lopen en lacht. Omdat hij op zijn hurken zit kunnen we zien dat het Joseph is. We zien hem lachen en komen achter de struiken vandaan.

‘Goedemorgen mannen, hebben jullie de weg gemakkelijk kunnen vinden?’

Wij wensen hem ook een goedemorgen en zeggen dat een kompas een mooie uitvinding is. We geven Joseph het pistool plus twee extra magazijnen en laten hem zien hoe je het magazijn verwisselt. Joseph doet de handelingen na en het lukt hem de eerste keer feilloos.

Joseph zegt dat zijn mannen klaar staan en dat hij nu naar de achterkant rijdt en wacht op de vuurpijl.

Alex kijkt mij aan en zegt, *‘we gaan er voor en wij komen weer heelhuids thuis.’*

De drone stijgt op en gaat richting binnenplaats. We zien dat op de binnenplaats enkele paters lopen die met elkaar in discussie zijn. We hebben geluk dat het een zonnige dag is zodat de paters buiten vertoeven.

Alex laat de drone zakken, verspreid de rook en schakelt de lichten en het alarm in. De paters kijken verschrik naar boven. Een pater rent, zoals we gehoopt hadden, naar binnen en komt, na een minuut, met de Abt en de Kanunnik naar buiten. Nagenoeg alle paters wijzen naar de drone. Alex draait nog even in een cirkel boven de binnenplaats en ziet dat er geen enkele Sjötter aanwezig is.

Hij zegt, *‘is toch vreemd, we weten dat er een gevecht uitbreekt maar we zien geen Sjötters* en laat vervolgens de drone een meter boven de Abt stilhangen.

Ik pak de tekst uit mijn zak, Alex houdt de microfoon van de controller voor mijn mond en ik zeg met een Sinterklaasstem *'Oh ihr Sünder, ich trauere zutiefst über euer unmenschliches Verhalten und Handeln gegenüber meinen Gläubigen. Ihr seid ein Schandfleck für den christlichen Glauben.*

Ihr seid meiner Liebe nicht würdig, aber ich werde euch vergeben, wenn ihr Reue zeigt, indem ihr jetzt auf die Knie fallt und zehn Vaterunser und zehn Ave Marias betet, und versprich mir, dass ihr die Bergleute besser bezahlt und weniger hart arbeiten lasst und dass die Frauen und Kinder nur leichte Arbeiten verrichten. Nur dann, und dann nur, wird eure Seele nicht für alle Ewigkeit im Fegefeuer brennen. Betet und haltet euer Versprechen.'

(O zondaars, ik betreur ten zeerste jullie onmenselijke gedrag en handelingen jegens mijn gelovigen. Jullie zijn een schande voor het christelijk geloof. Jullie zijn mijn liefde niet waardig, maar ik zal jullie vergeven als jullie berouw tonen door nu op je knieën te vallen en tien Onze vaders en tien Weesgegroetjes te bidden, en mij te beloven dat jullie de mijnwerkers beter zullen betalen en minder hard zullen laten werken en dat de vrouwen en kinderen alleen licht werk zullen verrichten. Alleen dan, en dan alleen, zal jullie ziel niet voor eeuwig in het vagevuur branden. Bid en houd jullie belofte.)

Na het uitspreken van de tekst zien we dat de Abt, de Kanunnik en de paters op hun knieën vallen en naarstig beginnen te bidden. Ik pak de pijl, Alex legt de controller op de grond, haalt de aansteker uit zijn broekzak en draait met zijn duim aan het wieltje, maar er komt geen vlam.

Hij zegt, *'het kan toch niet waar zijn dat een aansteker ons nu in de steek laat.'*

Hij kijkt mij aan met een blik van, *"nee, hè!"* en draait een paar keer heel gedreven aan het wieltje. Plots doet de aansteker het en ik houd meteen de punt van de pijl erboven die onmiddellijk vlam vat.

Ik leg de pijl in de kruisboog en schiet hem af over de Abdij.

Joseph staat met zijn mannen steeds gespannen naar boven te kijken en net als hij even niet kijkt roeptt een van zijn mannen, daar is de pijl!

Ze klimmen snel de ladders op, die ze van tevoren tegen de muur hebben geplaatst en lopen gebogen over de muur richting het dichtstbijzijnde balkon. Als Joseph over de rand van het balkon klimt ziet hij door het raam, omdat de deur van de kamer openstaat, twee Sjötters door de gang op en neer lopen. Met een soort koevoet maakt hij de balkondeur open en sluipt naar binnen. Zijn mannen volgen hem. Als de Sjötters weer voor bij de deur lopen worden ze snel naar binnen getrokken en bewusteloos geslagen. Omdat ze niet weten wat hen overkomt, zijn ze gemakkelijk te overrompelen.

Joseph weet welke kamer van de Abt is en waar de geldkist staat. Hij is enkele malen, met spoed, als arts bij hem op bezoek geweest, omdat de Abt weer eens te gulzig gegeten en gedronken had. Hij voelt dan altijd een grote walging, want de ironie wil dat de Abt maagpijn heeft van teveel en te gulzig eten terwijl het gewone volk vaker maagpijn heeft omdat ze niets te

eten hebben. Die gedachten zorgen ervoor dat hij zich geestelijk niet belast voelt dat hij het goud en geld meeneemt, dat zogenaamd de kerk toebehoort.

Joseph en zijn mannen lopen voorzichtig door de gangen richting kamer van de Abt.

Als ze rechts om de hoek willen lopen, een andere gang in, blijft Joseph plotseling stilstaan. Hij loopt stilletjes achteruit en spreid zijn linkse arm zodat zijn mannen weten dat ze niet verder moeten lopen.

Hij kijkt voorzichtig om de hoek en ziet een Sjötter, in het midden van de gang, voor het raam staan tegenover de kamerdeur van de Abt. De Sjötter kijkt door het raam omdat hij ook iets wil meekrijgen van het tumult buiten. Joseph pakt de blaaspijp, doet een gifpijl erin en blaast met alle kracht de pijl richting hals van de Sjötter. De Sjötter slaat met zijn hand tegen zijn hals alsof een mug hem heeft gestoken en zakt vervolgens in elkaar.

De mannen kijken naar elkaar en zijn opgelucht. Ze lopen naar de deur en Joseph drukt met alle voorzichtigheid de klink omlaag en hoopt dat de deur niet kraakt als hij hem opent.

De deur kraakt gelukkig niet en hij opent de deur een centimeter of vier. Hij luistert of hij geluiden hoort, maar krijgt de indruk dat er niemand in de kamer aanwezig is.

Hij stapt naar binnen en er is inderdaad niemand aanwezig. Hij wenkt zijn mannen toe dat ze binnen kunnen komen en wijst naar de geldkist. De mannen

doen hun buideltassen af en vullen die met het goud en geld.

Nadat zijn mannen de tassen hebben gevuld begeven zij zich weer snel en geruisloos op de terugweg. Joseph verlaat als laatste de kamer, loopt naar de Sjötter die op de grond ligt, trekt de pijl uit zijn hals, kijkt of hij nog ademt en volgt zijn mannen.

Joseph en zijn mannen zijn nu dubbel alert want ze weten dat de terugweg niet zonder slag of stoot zal gaan.

Op het moment dat hij weer terug op het balkon is, ziet hij zijn mannen gebogen over de muur lopen richting ladders. Beneden achter de muur van de binnenplaats ziet hij drie Sjötters rennen die naar zijn mannen wijzen en de geweren aanleggen om te schieten. Joseph trekt het gekregen pistool van Alex uit zijn riem en schiet op de drie mannen. Twee van hen vallen languit achterover op de grond en de derde zakt op zijn knieën en valt langzaam om naar de zijkant.

Vijf van de mannen van Joseph zijn al in veiligheid. De zesde man, die zich nog op de muur bevindt, vlak bij de ladder, ziet dat de drie Sjötters zijn uitgeschakeld en dat Joseph op de muur ligt. Joseph steekt een hand in de lucht als teken dat hij nog leeft. Door het geluid van de schoten komen er vijf Sjötters rennend uit een deur en richten alle vijf op Joseph.

Joseph weet dat hij niet genoeg kogels heeft om hen alle vijf neer te schieten en er is geen tijd om een nieuw magazijn te plaatsen.

De zesde man van Joseph trekt zijn pistool en schiet een van de Sjötters dwars door zijn hoofd.

Joseph schiet twee van de overgebleven vier Sjötters in hun borst en de derde mist hij rakelings omdat deze tijdig wegduikt. Joseph ziet dat de weggedoken Sjötter opstaat en zijn geweer richt op zijn zesde man, die geen kogel meer heeft in zijn pistool en dat de andere Sjötter het geweer richt op hem en opdat moment schiet de vraag door zijn hoofd, *"is het vandaag mijn sterfdag?'*, maar zijn gedachte wordt verstoord door een salvo schoten die vanaf de muur, waar de ladders staan, worden afgevuurd. Hij ziet Alex en mij, half gebogen over de muur liggen, al schietend op de Sjötters. De overige twee vallen ook neer en Joseph kan zonder gevaar verder lopen naar de ladders.

Plotseling komt er een Sjötter met een geweer in aanslag uit de deur lopen, waaruit ook de vorige vijf waren gekomen en richt op Joseph. Ik trek Joseph half over de muur en opdat moment voel ik een hevige pijnscheut in mijn arm. Alex reageert meteen en schiet de Sjötter neer.

We klauteren zo snel als mogelijk van de ladder af, springen op de paarden en rijden in galop ervan door. De zes mannen van Joseph, plus Hubèr die op wacht stond, staan wachtend onder een boom verderop. Gezamenlijk rijden we verder in galop.

M'n arm doet bij elke beweging dat het paard maakt behoorlijk pijn, maar we moeten door.

Na ongeveer tien minuten in galop te hebben gereden, zien we dat er geen stofwolk achter ons is. Dat betekent dat we niet achtervolgd worden.

Joseph zegt dat we even stoppen om het bloed te stelpen. Ik zeg dat ik geluk heb dat we een arts in de buurt hebben. Joseph helpt mij de arm uit de mouw van de jas te halen, scheurt het hemd open en zegt dat het een schampschot is. Hij trekt de hele mouw van mijn hemd af, haalt een klein flesje uit zijn binnenzak, trekt de kurk met zijn tanden eruit, giet het over de wond, pakt een soort van zakdoek uit zijn zak, legt die op de wond en draait de mouw strak om de doek en arm heen.

Alex helpt me weer in de mouw van de jas en Joseph zegt, *'gelukkig dat jullie me te hulp zijn geschoten want alleen had ik het niet gered en dacht zelfs, "is dit de dag dat ik zal sterven?".*

Ik zeg*, 'en ik dacht zonet dat ik in mijn broek zou plassen toen je dat goedje, wat naar alcohol ruikt, over mijn wond gooide.'*

'Dat is Rum, het ontsmet en het is goed tegen de dorst. Trouwens, Alex en jij waren snel ter plekke om ons te helpen.'

Ik zeg met een pijnlijk gezicht, *'we hoorden schoten en we bedachten ons geen seconde.'*

Hij bedankt Alex, mij en zijn mannen, voor onze moed en vriendschap.

Een van de mannen doet zijn masker af en tot onze stomme verbazing is het Markies van Bilkenrath.

De Markies gaat voor Alex en mij staan en legt zijn handen in onze nek en trekt ons iets naar zich toe en kust ons ieder op de wang en zegt, *'twee mooie mannen en ook nog eens zeer moedig. Jullie hebben daarnet ook mijn leven gered, maar toen die Sjötter zijn geweer op mij richtte en zag hoe jullie twee, met eigenaardige uitziende pistolen, achter elkaar schoten op de overige Sjötters, wist ik dat jullie niet van deze tijd kunnen zijn.*
Ik vond het pistool van Joseph en dat hij achter elkaar kon vuren al vreemd. Ik zal niet vragen wie jullie daadwerkelijk zijn, maar ik hoop dat jullie me dat ooit vertellen.'

Ik ervaar de kus van de Markies als pure vorm van dankbaarheid. Dankbaarheid van een edelmoedige man en we voelen ons best een beetje trots dat hij ons gekust heeft. Ik zeg tegen de Markies, *'we geven Joseph de toestemming dat hij jou mag vertellen wie wij daadwerkelijk zijn, zodra wij vanavond zijn vertrokken.'*

'Wie ut ouch is,' zegt de Markies, *'geer twiëje ziët inne va ös. (Hoe het ook moge zijn, jullie twee zijn een van ons.)*

De Markies en de overige mannen spreken met Joseph af dat ze hem morgenmiddag ontmoeten op hun geheime ontmoetingsplaats.

Bij het afscheid maken we allemaal de Zweigefuchs naar elkaar. Vervolgens rijden we verder naar het Kapellerbos waar we niet ver meer vandaan zijn.

Aangekomen bij het huis van Nèske, zien we de drie vrouwen buiten staan. Nèske ziet ons als eerste en roept met vreugde in de stem, *'daar zijn ze, daar zijn ze alle drie.'*

Tessa en Stiena hebben de tranen in hun ogen en lopen meteen op ons af, zelfs Maedje doet blij mee. Alex springt zowat van zijn paard en omarmt Stiena en ik stap voorzichtig af want de arm doet nog behoorlijk pijn. Tessa kijkt bedrukt maar ik zeg meteen tegen haar dat ze zich geen zorgen hoeft te maken omdat het maar een schampschot is.

We vertellen ons verhaal bij diverse Schnaps en de drie vrouwen kijken ons vol bewondering aan. Joseph zegt, *'als alle Bokkenrijders waren zoals jullie twee dan waren we onverslaanbaar, maar helaas hebben we te veel meelopers en verraders die niet willen, of kunnen begrijpen, dat je niet strijdt voor jezelf, maar dat je strijdt voor de vrijheid en veiligheid van je vrouw en kinderen.*

Luisterend naar de woorden van Joseph kijk ik in het rond en denk, *"Alex is als oppervlakkige levensgenieter filosofischer geworden en ik voel dat mijn onzekerheden niet meer de overhand hebben, zodat ik niet meer zo snel blokkeer en alles kapot relativeer".*

Tessa en ik kijken overgelukkig naar elkaar, want we weten nu zeker dat ik de man ben waarmee ze in 1769 trouwt en tevens de vader van haar kinderen zal zijn.

Alex stelt voor dat we naar het Landgoed gaan zodat we de arm kunnen verzorgen met jodium, zalf en een drukverband.

Voordat we gaan geeft Joseph ons het pistool terug. Ik beloof hem dat ik de volgende keer een pistool voor hem zal meenemen met voldoende kogels.

Joseph bedankt zich al vooraf en zegt, *'zonger der knepper woare inkele va mien mansluuj neet mieë ì laeve.'* *(Zonder het pistool waren enkele van mijn mannen niet meer in leven.)*

Ik zeg tegen Joseph dat we bij Tessa een telefoon achterlaten, zodat zij mij elke dag kan bellen en zodra de uitslag van de DNA-test bekend is, ik de uitkomst aan haar zal doorgeven, maar dat wij ons binnenkort weer zullen ontmoeten.

Joseph vraagt wat mijn plannen zijn voor de komende tijd. Ik kijk quasi met een oog dicht naar boven en zeg, *'ich dink det ich 'n book gaon sjrieve euver waat wir mit sin alle höbbe belèëf.'*
(Ik denk dat ik een boek ga schrijven over hetgeen wij met zijn allen hebben beleeft.)

****

Scan de QR-Code als je de titelsong van het boek wil beluisteren, tevens kun je drie muziekvideo's bekijken en beluisteren over de Bokkenrijders, het Mijnwerkersverleden en het Bokkenrijdersbos/Kapellerbos.

Lodie...

De songs zijn geschreven en gezongen door de auteur. Hij is geboren en getogen in Zuid-Limburg/Schaesbergerveld uit Duitse ouders.

Alle personages als zowel het Landhuis Palemig, de Eetsalon, de Salon, het Kantoor, de Badkuip, het Zigeunerkamp, huis van Joseph Kirchhoffs, huis van Nèske, de boerderij van Heinz Mols, Drone, Kruisboog, Rijtuig en In den Vivat zijn gecreëerd door AI.

Fotografie: Irene Mols, m.u.v. Kasteel Hoensbroek, Johan van Schaesberg, De LeenderKapel in zwart-wit, Kasteel Schaesberg plus Kerkers, Hoeve de Leenhof, Abdij Rolduc, Kasteel Geulle, Maquette Herle, en het Verdrag van Londen, tandenborstel en leesbril, zijn afkomstig uit diverse archieven.

****

Limburgse zinnen en woorden die in het boek voorkomen.

Inne va ös. *(Eentje van ons.)*

Trök noa de Bokkeriejers. *(Terug naar de Bokkenrijders.)*

Sjaasbergerveldj. *(Schaesbergerveld.)*

Bokkeriejers. *(Bokkenrijders.)*

Enne?' *(Hoe gaat het met je.)*

Auch enne. *(En met jou? Het is een typische Limburgse manier van elkaar begroeten.)*

Ich houw va meurge pien in 't kupke, die letzte toët beer woar inne te veul. *(Ik had vanochtend hoofdpijn, dat laatste glas pils was eentje te veel.)*

Flietsje. *(Katapulten.)*

Doch det è num dich noch un tas kaffè, ich kroep effe onger der doesj. *(Doe dat en neem jezelf nog een kop koffie, ik kruip even onder de douche.)*

Du mos doan, waat se mos doan. *(Je moet doen wat je moet doen.)*

Kesjtièl Schaesberg. *(Kasteel Schaesberg.)*

Der Holländer. *(Limburgse duiding voor de Nederlander.)*

Bèèrke. *(Bier.)*

Die Bokkeriejers zitte waal deep bie dich, mèr ich zeen dich maondig waal op kantoer, sjloap good.
(De Bokkenrijders zitten wel diep bij je, maar ik zie je maandag wel op kantoor, slaap goed.)

Euver hoes, euver gaad, euver sjtaak, è det bis Kölle in der wienkeller.
(Over huis, over tuin, over staak en dat tot Keulen in de wijnkelder.)

En un paar sneej broead mit druug woësj è sjroap.
(Een paar sneetjes brood met cervelaatworst en stroop.)

Gooje daag, ich bin der Mathias, moog ich dich get vraoge? *(Goede dag, mijn naam is Mathias, mag ik jou wat vragen.)*

Waat is dien vraog? *(Wat is je vraag?)*

Waat veur inne daag è joar is ‘t hü. *(Welke dag en jaartal is het vandaag.)*

‘t is hü zòndig, 15 méi 1768.*(Het is vandaag zondag, 15 mei 1768.)*

Maedje. *(Meisje.)*

Adieë. *(Adieë is een afscheidsgroet.)*

Zeuk Maedje, zeuk! *(Zoek meisje, zoek.)*

Det is good, daobiej kin ich Klumme. *(Dat is goed, bovendien ken ik Klimmen.)*

Klumme is wiet veur inne va hiej. Ich kin mich neet veursjtille det emes oet dis sjtreek, emes oet det dörp

kint. *(Klimmen dat is ver weg voor iemand van hier. Ik kan me niet voorstellen dat iemand uit deze streek, iemand kent uit dat dorp.)*

Det kin ich mich neet veursjtille. (*Dat kan ik me ook niet voorstellen.)*

Good. *(Goed.)*

Jao det is good, vèr gaon. *(Ja, dat is goed, we gaan.)*

Enne, weë is det waat ze bie dich höbs? (*En…wie is dat die je bij je hebt?)*

Det is der Mathias, è vèr wille dich get vraoge. *(Dit is Mathias en we willen je wat vragen.)*

Tis good,' è nuèdigd ös oét um bènne te kömme. *(Dat is goed en nodigt ons uit om binnen te komen.)*

Det is good. *(Dat is goed.)*

Vèr zègke det hea inne vrunk woar và miene broor Christiaan en det hum oét Klumme kump. *(We zeggen dat hij een vriend was van mijn broer Christiaan en dat hij uit Klimmen komt.)*

Du mos dich opnuuj laote sjtrikke. *(Het is een Limburgs gezegde en het betekent vrij vertaald, jij moet opnieuw gebreid worden want er zit een weef fout in je, of… je bent niet goed bij je hoofd.)*

Bel mich um 15.00 oer, è doa bie auwe, ich geleuf dich. *(Bel me om 15.00 uur en daarbij ouwe, ik geloof je.)*

Kaole Loe. *(Kolen Loe.)*

Euver sjtaak, euver gaad, trök noar hoes, bie de kamin. *(Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)*

Heulenteer. *(Vlierbessen.)*

Dich kin ich, ich höb bie dich un inkele wèke geleie kaole gebrach. Du kums oet Palemig. *(Jou ken ik, ik heb bij jou een paar weken geleden kolen gebracht, jij komt uit Palemig.)*

Det ‘s richtig, ich bin Meis, Nèske haet mich gesjik. Ich höb inne breef vaan heur veur dich. *(Dat klop, ik ben Meis. Nèske heeft me gestuurd. Ik heb een brief van haar voor jou.)*

Gooje nach. *(Een goede nacht.)*

Euver sjtaak, euver gaad, teruk noar hoes, bie de kamin. *(Over staak, over tuin, terug naar huis, bij de haard.)*

Nondeju, waat is det? Is det iehzere dink bèhex? *(In naam van God, wat is dat? Is dat ijzeren ding behekst.)*

Det is gein hèxerie, det is inne wagen. *(Dat is geen hekserij, dat is een auto.)*

Stjüts. *(Langwerpig knotje in de haren.)*

Huuj. *(Stop.)*

Waat is det veur inne Duvelse paol. *(Wat is dat voor een Duivelse paal.)*

Bie de kleur roeëd mos se stjoppe è bie greun kinste wèrm doargaon. Es se neet stjops, daan vare se dich

drin. *(Bij de kleur rood moet je stoppen en bij groen mag weer doorrijden. Als je niet stopt dan krijg je een ongeluk.)*

Ja-joa. *(Zo is het, of wat moet dat moet.)*

Det smaekt good. *(Dat smaakt goed.)*

Gooje murge jòng, waat höbs dich allemaol bie dich? *(Goede morgen jongen, wat heb je allemaal bij je?)*

Inne rooje *(iemand met rood haar.)*

Laote vèr gaon. *(Laten we gaan.)*

weë bis dich? (*Wie ben jij.)*

Ich bij un vrunjdin vaan Nèske è zie haet mich get mit gegeave veur dien kranke dòchter. *(Ik ben een vriendin van Nèske en ze heeft me iets meegegeven voor je zieke dochter.)*

Joa. *(Ja.)*

Goojendaag, bin ich hieh rigtig um goohd te verkloppe. *(Goedendag, ben ik hier op de juiste plaats om goud te verkopen.)*

Went se rigtig goohd höbs da waal. *(Als je echt goud hebt, dan wel.)*

Ich wil *höbbe* waat geer höb. *(Ik wil hebben wat jullie hebben.)*

Waat höbbe vèr daan? *(Wat hebben we dan?)*

Du geis noe tog neit vraem doan, hè jòng? *(Jongen, je gaat nu toch niet raar doen?)*

Ja-joa. *(Zo is het, of wat moet dat moet.)*

è noe der waeg aaf, vèr wille uch hiej ì tis *sjtreek* neet mië trök zeen, anges zuut ‘t neet good veur uch oet. *(En nu wegwezen, we willen jullie in deze streek niet meer terug zien, anders loopt het slecht met jullie af.)*

Is Stiena dien vròw? *(Is Stiena je vrouw?)*

Nea, sie is neet mien vròh , sie is mien vrunjdin. *(Nee, ze is niet mijn vrouw, ze is mijn vriendin.)*

Enne, hubs se nuij vrunj? *(En heb je nieuwe vrienden?)*

Det is Mat, hea woar inne gooje vrundj vaan Christian è kump ‘t Klumme. Hea is miene nuuje Verwalter. *(Dit is Mat hij was een goede vriend van Christian en komt uit Klimmen. Hij is mijn nieuwe rentmeester.)*

Det is Alex, oet Vallekeberg. Hea is un naefke va mien mam. Sin hoes is aafgebrend. Hea woënt noe veur un tiedje op ‘t Landjgood. *(Dit is Alex, een neef uit Valkenburg. Hij is een neefje van mijn moeder. Zijn huis is afgebrand. Hij woont nu voor een tijdje op het Landgoed.)*

Bis geliek da. *(Tot dadelijk dan.)*

Vlaoj. *(Vlaai.)*

Ich bin ouch sjus hiej. Ich höb nuuts va Kirchhoffs. Hea zeat, hea hoap uch mörge rondj twieë oer te zeen. *(Ik ben ook net aangekomen. Ik heb nieuws van Kirchhoffs. Hij zegt dat hij hoopt jullie morgen om twee uur te zien.)*

Funkele ligk dich noch ummer. *(Vuurtje stoken gaat je nog steeds goed af.)*

As se mèr get wits. (*Als je dat maar weet of, onthoudt dat maar goed.)*

Ja-joa, ich sjnap 't. *(Tja, ik begrijp het wel.)*

Waat sjnaps dich? *(Wat begrijp jij?)*

Ich sjnap woarum Mat mit inne knepper op zien teeën löp mit det laeve ì gen kuëke. *(Ik begrijp waarom Mat met een pistool op zijn tenen loopt, met die herrie in de keuken.)*

Daag Nèske, waat bringt dich noar Nuijenhage. *(Hallo Nèske, wat brengt jou naar Nieuwenhagen.)*

Ich hub un vraoch, 't geit euver eemes deë mesjien famillieë vaan dich is. *(Ik heb een vraag, het gaat over iemand die misschien familie van jou is.)*

Koom bènne Ilse haet sjus der kaffè veerdig. *(Kom binnen Ilse heeft net de koffie klaar.)*

't geet werrem good mit dich, zoë te zeen. *(Het gaat weer goed met jou zo te zien.)*

Ich veul mich mit der daag sjterker, det mellesieng is un gesjenk va der Herr Gott. *(Ik voel me met de dag sterker, dat medicijn is een geschenk van de Heer.)*

Príes der Herr Gott veur sin wíesheed. *(Prijs de Heer voor zijn wijsheid.)*

Ik ben benieuwd. *(Ich bin beneut.)*

Op ös, è det de rees good moog verloupe. *(Op ons en dat de reis goed mag verlopen.)*

Wilkómme Tessa, det is inne tied geleë det veer ös gezeen hubbe. *(Welkom Tessa, dat is een tijd geleden dat wij ons gezien hebben.)*

Ut moog duudelik sin det hum famillieë vaan dich is. Geer twieë lieket op ein. *(Het moge duidelijk zijn dat hij familie van je is, jullie tweeën lijken op elkaar.)*

Geer zit alle drei inne va ös", det hild ì det veer zjwiege. *(Jullie zijn alle drie een van ons, dat betekent dat we zwijgen.)*

Du bis inne va ös. *(Je bent eentje van ons.)*

Trök ì d'n tied. *(Terug in de tijd.)*

Sjeng wilse effe hieh kòmme. *(Johannes wil je even hier komen.)*

Op der ek va de sjtroat sjteit inne vrunk va hum, zèk taege h'm det der bènne kin kòmme. *(Op de hoek van de straat staat een vriend hem, zeg tegen hem dat hij binnen kan komen.)*

Woa bis dich de ganse nach gewaes? *(Waar ben jij de hele nach geweest?)*

Koëlpieten. *(Mijnwerkers.)*

Mefke. *(Gek of idioot.)*

Moelejaan. *(Praatjesmaker.)*

Mondlich. *(Maanlicht.)*

A gen galling. *(Aan de galg.)*

Höbs dich ’t ète roêke? *(Heb je het eten geroken?)*

Du kins mich tog, ich kin ummer ète.
(Je kent me toch, ik kan altijd eten.)

Doa hauwt ich dich oan. *(daar houd ik je aan)*

Doa is mien leefste wiesvròw. *(Hier is mijn geliefde vroedvrouw.)*

Dich bis noch ummer ’n sjoan sjteirke vròw. *(Je bent nog altijd een mooie sterke vrouw.)*

Weë bis dich? *(Wie ben jij?)*

Nei, ich bin geine deef. *(Nee, ik ben geen dief.)*

Mit Tessa is ’t sjlech kieshe ète, es se heur besjoemels.
(Met Tessa is het slecht kersen eten als je haar bedriegt.)

Zoë kinne veer dich wèrm zjwiege es un graaf *(Zo kennen we je weer, zwijgen als een graf.)*

Veer zeen ös euver ’n paar daag. *(We zien elkaar over een paar dagen.)*

Mis se mich noa al? *(Mis je me nu al?)*

Ich goan mit dich neet ’t Alex è Mat sjpèlke sjpeele.
(Ik ga met jou niet het Alex en Mat spelletje spelen.)

Stiena wil effekes mit Tessa kalle, kump ’t gelaege.
(Stiena wil even met Tessa spreken, komt dat gelegen?)

Veur roëd bis dich gevalle. *(Voor rood ben jij gevallen.)*

Wits ze waat se zègke ì òzze tièd euver ieemes mit roeë hoare. *(Weet je wat ze in onze tijd zeggen over iemand met rood haar?)*

Roeë sin sjoone mèr se douge neet. *(Rooie zijn mooie maar ze deugen niet.)*

Kint geer dis kruuje laevere? *(Kunt u deze kruiden leveren?)*

Ut meiste höb ich op veurraod. *(Het meeste heb ik op voorraad.)*

Den houw ich estebleef gaer waat geer noe kint laevere. *(Dan had ik asjeblieft graag hetgeen u nu kunt leveren.)*

Gooje murge geer twiej, ich bin ‘t Stiena.
(Goedemorgen, jullie beiden, ik ben Stiena.)

Bis dalik bie Nèske. *(Tot dadelijk bij Nèske.)*

Wie ’t ouch is, geer twiëje ziët inne va ös. *(Hoe het ook moge zijn, jullie twee zijn een van ons.)*

Ich dink det ich book gaon sjrieve euver waat wir mit sin alle höbbe belèëf.
(Ik denk dat ik een boek ga schrijven over hetgeen wij met zijn allen hebben beleeft.)

****